O poveste delicioasă despre artă și dragoste

CAMILLE AUBRAY

CINA CU PICASSO

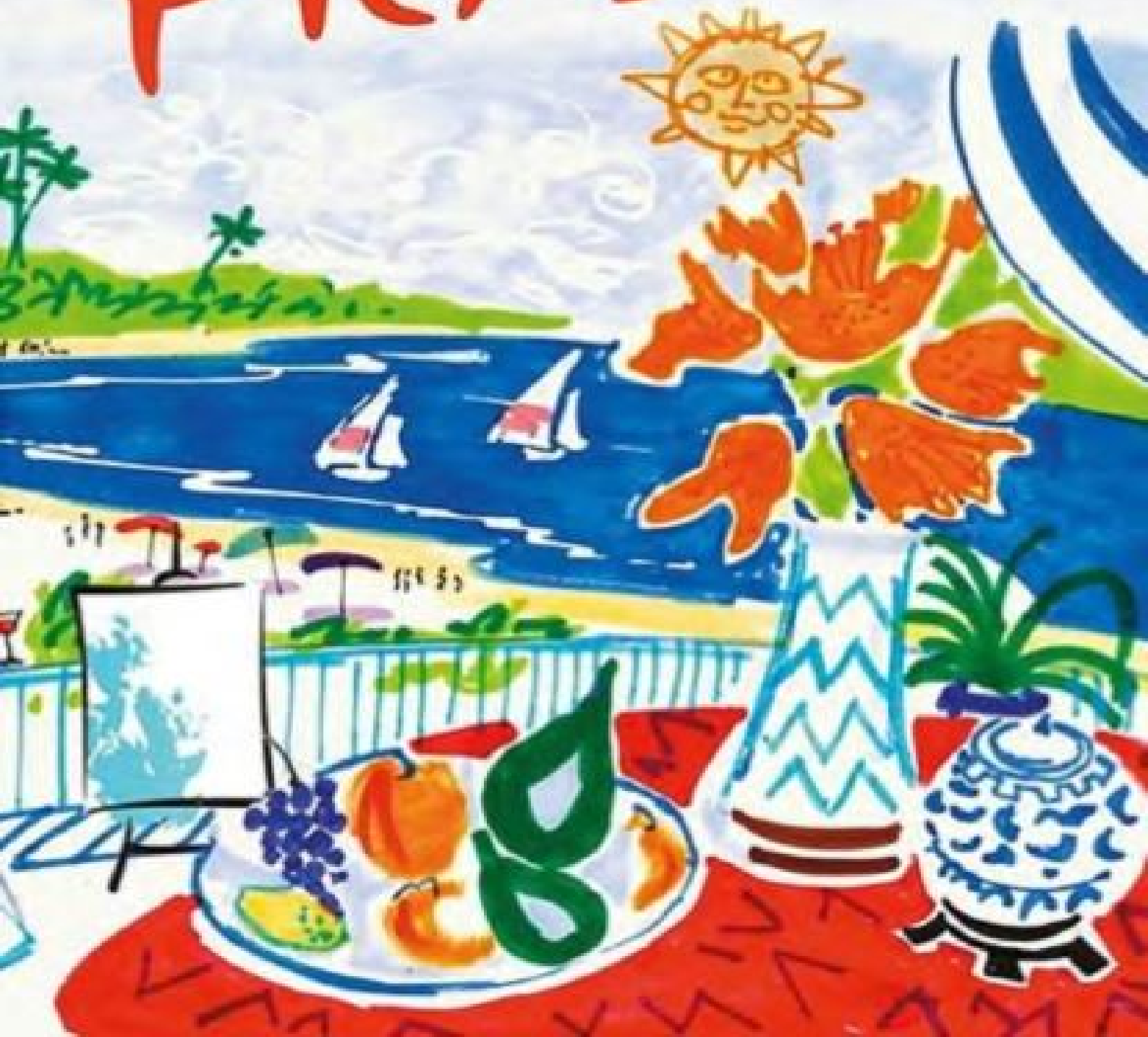

Cuprins

Prolog
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

36
37
38
39
40
41
42
43
44
Epilog
Mulțumiri

CAMILLE AUBRAY

CINA CU PICASSO

Traducere de Monica-Laura Cibotariu prin Lingua Tradom
Titlul original: *Cooking for Picasso,* 2016

Editura RAO, 2017

Versiune ebook: v1.0, mai 2021

Pentru mama

Prolog

Céline, la Port Vauban.
Riviera Franceză. 2016

Mama avea un proverb provensal preferat pe care obișnuia să mi-l spună cu o voce domoală, plină de voioșie, atunci când eram copil: „L'eau trouble est le gain de pêcheur sage". O traducere aproximativă a acestei zicale ar fi: „Apele tulburi aduc beneficii pescarului înțelept". Întotdeauna, am presupus că voia să mă asigure că, atunci când perseverezi în momentele grele, vei fi răsplătit pentru eforturile tale.

Dar, la fel ca în cazul celor mai multe proverbe spuse de mama, am descoperit o altă semnificație a acestuia, care ar suna cam așa: „Atunci când totul se transformă în haos și toată lumea e distrasă de furtună și de valurile furioase, ai ocazia unică de a obține ceea ce-ți dorești fără a fi observat".

Dintr-un motiv oarecare, mi-am amintit acest proverb în momentul în care am primit un e-mail de la un bărbat pe care abia dacă-l cunosc: „Vasul meu ajunge la docuri în Port Vauban la ora unu, dar numai pentru scurt timp, în scopul aprovizionării. Imediat ce voi încărca marfa pe vas, vom pleca. Așadar, dacă vrei să faci asta, vino acum. Îți trimit un permis de trecere, care îți va da dreptul să urci la bord".

Aproape că-mi pierdusem speranța de a mai primi vești de la el, așa că am răsuflat ușurată. Apoi însă, mi-am dat seama cu îngrijorare că nu mai era mult până la prânz. Când le-am spus grăbită colegilor mei francezi de la studioul cinematografic din Nisa că trebuie să renunț la petrecerea noastră „de adio" pentru a mă ocupa de niște probleme personale în Antibes, ei au presupus imediat că încercam să plec pe furiș la vreo întâlnire romantică și au început să mă

tachineze, strigând în urma mea „La Américaine Mystérieuse!” în timp ce mă îndreptam grăbită spre mașină.

Să nimeresc în traficul amiezii însemna să mă iau la întrecere cu șoferi de autobuze turistice, camionagii și alți localnici, toți disperați să ajungă la neprețuitul lor *déjeuner*. Totuși, la un moment dat, când am fost nevoită să încetinesc, am ridicat hotărâtă privirea și am reușit să-mi recapăt calmul.

Chiar dacă văd mereu această imagine, și acum mi se taie răsuflarea în fața tabloului oferit de soarele intens, dar delicat al Rivierei, care aprinde fiecare culoare pe care o atinge cu razele sale, făcând-o de o perfecțiune halucinantă: roșul aprins al acoperișurilor caselor din piatră ce stau ghemuite în cotloanele dealurilor terasate, verdele pâlcurilor de pini ce mărginesc coasta și acoperă munții, dar, mai presus de toate, albastrul – acea boltă cerească infinită de un albastru-cobalt deasupra capului meu și întinderea nesfârșită a mării azurii ale cărei valuri clipocesc la țărm, fugărindu-se unul pe altul până când se contopesc într-o îmbrățișare pastelată și tumultuoasă la orizontul violet-albăstrui.

În timp ce ajung cu sufletul la gură în Port Vauban, temându-mă că vasul pe care-l caut a plecat deja, ocup primul loc de parcare pe care-l găsesc. Apoi, o iau la picior, trecând grăbită în espadrilele mele pe lângă un parc public, unde câțiva bărbați mai în vârstă stau la niște mese de picnic în umbra copacilor, jucând cărți în lumina cu nuanțe de pepene galben reflectată de fortul din piatră în formă de stea, ale cărui bastioane și metereze au vegheat secole întregi linia de coastă pentru a respinge atacurile invadatorilor. În capătul îndepărtat al portului ajung la Billionaires’ Quay[1].

Unele dintre cele mai mari iahturi ale lumii sunt ancorate în această zonă exclusivistă a portului și multe dintre ele au atât de multe punți și o

arhitectură atât de complexă, încât par mai degrabă niște nave spațiale. Mijesc ochii pentru a citi denumirile ciudate inscripționate pe părțile laterale ale acestor vase luxoase, ai căror mândri proprietari sunt bine cunoscuți aici: un prinț arab și numeroșii lui fii, un magnat american foarte retras, proprietar al unei companii de software, un excentric rege rus al petrolului. Puterea și banii se simt în aer. La capătul docului este un heliport aglomerat și, chiar în fața ochilor mei, la fel de lin ca o libelulă, aterizează acum un mic elicopter.

În cele din urmă, descopăr iahtul pe care-l caut – *Le Troubadour* –, o ambarcațiune cu trei punți, de culoare albastru regal și balustrade aurii, sclipitoare. E atât de mare și impunător, încât aproape că mi-e frică să mă apropii.

Membrii echipajului, toți îmbrăcați în uniforme albastre imaculate, mă privesc suspicioși în timp ce pășesc cu grijă pe pasarela ce leagă iahtul de țărm, întinsă ca un pod deasupra mării agitate. Pasarela se leagănă ușor, în timp ce mai multe rațe, gâște și o lebădă rătăcită plutesc netulburate pe valurile de dedesubt. Pescărușii se rotesc deasupra capului meu, gata să plonjeze în mare la prima sclipire a unui pește întrezărit la suprafața apei.

Ridic telefonul pentru a-i arăta unui marinar înalt permisul de trecere. În timp ce întinde mâna după el, se uită mai întâi la mâna mea, apoi îmi aruncă o privire curioasă.

Urmărindu-i privirea, realizez că unghiile mele poartă încă urme de rimel negru și albastru rezistent la apă, iar palmele au niște pete persistente de roz, alb și roșu. Și asta pentru că mi-am petrecut toată dimineața la studioul de film, fardând răbdătoare fețele actorilor agitați, astfel încât cei vârstnici să pară mai tineri, cei tineri, mai sofisticați, iar cei frumoși să devină superbi.

Îmi pot imagina cum mă vede tipul ăsta: o femeie înaltă, ușor ametită, cu o coadă împletită lungă și roșcată căzându-i pe spate, îmbrăcată într-

un costum negru cu pantaloni (în timp ce majoritatea vizitatorilor de aici apar înveșmântați în ținute diafane și luxoase, deschise la culoare) și cu un bronz perfect de Saint-Tropez, în nuanța caisei.

Bărbatul flutură permisul de trecere pe sub nasul mecanic al unui computer de securitate și așteaptă până când vede un răspuns care-l face să pășească într-o parte și să murmure plin de respect: *Merci, madame, entrez, s'il vous plaît!*

Cu toate acestea, simt că el și ceilalți membri ai echipajului sunt niște bestii abia domesticite, care nu ar ezita să mă arunce peste bord dacă mesajul de securitate le-ar dicta să facă asta.

Imediat, sunt încredințată căpitanului iahtului, un francez îmbrăcat impecabil, într-o uniformă amețitor de albă, cu fireturi aurii. Cu un salut scurt din cap, rece și formal, acesta mă conduce de-a curmezișul punții din lemn de tec, până la o scară în spirală. Coborâm împreună treptele până ajungem la o ușă de mahon. Căpitanul scoate din buzunar un inel cu mai multe chei, descuie ușa și o împinge, apoi îmi face loc să intru înainte de a se retrage, închizând ușurel ușa în urma lui. Aud un clic discret care-mi indică faptul că încăperea a fost încuiată din nou – de această dată cu mine înăuntru.

Ei bine, măcar am reușit să ajung până aici. Inspir adânc, apoi încep să inspectez ceea ce pare a fi biblioteca vasului, amenajată ca un club pentru gentlemeni, având scaune tapițate cu piele și mătase, cuverturi persane din lână și vitrine încuiate, cu rafturi din lemn de cireș pentru cărți – toate păstrate într-o curățenie exemplară, pentru a evita efectele aerului sărat al mării. Privind mai atent, constat că în cabină există un sistem de climatizare, deși fiecare vitrină în parte are propriul termostat complicat și propriul indicator de umiditate, astfel încât nimic să nu poată distruge trabucurile importate, depozitate în cutia

lor specială, nici comorile delicate păstrate sub sticlă, într-un dulap cu obiecte rare. Aud un bâzâit metalic înfundat undeva deasupra, dinspre una dintre cele patru camere de securitate cu senzori de mișcare montate la înălțime, în fiecare colț al încăperii, ajustându-și obiectivul ca și cum ar fi o pasăre de pradă. Îmi stăpânesc cu greu impulsul nebunesc de a mă strâmba la cameră.

În liniștea deplină, îmi dau seama că inima îmi bate încă destul de repede, din cauza efortului înverșunat de a ajunge aici la timp. Și asta doar ca să fiu pusă să aștept de un bărbat cu manierele unui gangster? Totuși, am ajuns până aici și nu am de gând să plec până când nu voi descoperi adevărul. Este finalul unui drum lung și anevoios și voi afla, în sfârșit, dacă am făcut alegerile corecte. Arunc o privire în jur, destul de nesigură. Îmi trece prin minte că este posibil ca gazda mea să-și fi luat aceste măsuri de precauție pentru că nici el nu are încredere în mine.

În acest sanctuar straniu, lumina este destul de slabă, minimală, încăperea fiind ferită de soarele strălucitor, amintindu-mi că *există* și o parte întunecată a Rivierei Franceze. Am auzit că numeroși conți înstăriți și unele moștenitoare iubitoare de distracții au dispărut fără urmă de pe străzile aglomerate și că ruleta care se învârte într-un cazinou te poate distruge ori te poate face peste noapte celebru. Neliniștită, îmi amintesc cuvintele lui Somerset Maugham, care a făcut din Coasta de Azur casa lui: „Un loc însorit pentru persoane dubioase”.

Înainte să ajung pe aceste țărmuri, nu m-am considerat niciodată o persoană dubioasă, dar toți cei care trăiesc aici au o mulțime de fețe, la fel ca un chip dintr-un vis cubist, iar atunci când am ajuns aici prima dată, acum doi ani, la scurt timp după cea de-a treizecea mea aniversare, am început să simt că și eu aveam un soi de viclenie în suflet.

În timp ce ochii mi se obișnuiesc cu întunericul și fiind conștientă că fiecare mișcare pe care o fac este, cu siguranță, urmărită, mă îndrept spre o bancă din lemn de nuc lăcuit, montată în perete, astfel încât să rămână fixată în aceeași poziție fără a fi afectată de mișcările valurilor mării. Seamănă atât de mult cu strana de la biserică, încât mă așez pe ea cu atitudinea contemplativă și solemnă a unei doamne provensale, care s-a strecurat într-o capelă goală ca să-și plece capul și să treacă printre degete boabele rozariului, în timp ce se roagă pentru cei dragi și cere anumite favoruri de la sfinții ei protectori, ghidându-se după sfaturile mentorilor ei spirituali.

Probabil că și eu, prin chiar faptul că mă aflu aici, practic, la rândul meu, un soi de cult al strămoșilor.

În timp ce aștept, gândurile mi se îndreaptă spre mama mea timidă și discretă, care, pe neașteptate, mi-a îndrumat pașii pe această cărare improbabilă ca și cum mi-ar fi predat o ștafetă, exact așa cum propria ei mamă și-ar fi dorit să procedeze cu ea. Oare am reușit să le împlinesc speranțele și visurile atât de dragi lor? Sau le-am înșelat așteptările?

Îmi dau seama că și astăzi caut încă răspunsuri, semne și indicii. Ca și cum aș căuta o ancoră care să mă țină pe loc în această mare de incertitudine, închid ochii și mă trezesc comunicând din nou cu bunica mea, Ondine, care era pe vremuri o tânără ce locuia într-o casă modestă, de culoarea mierii, lipită de un birt cu aspect dezolant de comun, într-un orășel de pe țărmul mării, nu foarte departe de acest loc, cu mulți ani în urmă.

1

Ondine, la Café Paradis.
Primăvara lui 1936

Un vânt sărat, din sud-vest, sufla grăbit peste Mediterana, cu o solemnitate heraldică, îmboldind valurile înspumate spre stânci și împingând bărcile de pescuit spre portul orașului Juan-les-Pins, înainte să ajungă în grădina din spate a birtului Café Paradis, unde Ondine curăța legumele.

Evadase în acea dimineață însorită de aprilie pentru a se ocupa de treburile ei, fiindcă bucătăria localului devenise deja un cazan încins. Micuța terasă din spatele birtului era umbrită de un maiestuos pin Aleppo, iar Ondine stătea pe o bordură de piatră ce împrejmuia copacul. Mânuind cu pricepere cuțitul, curăța și sorta cu râvnă comorile primăverii provensale – morcovi tineri, mazăre și anghinare, toate atât de fragede, încât puteau fi servite și crude, garnisite cu felii subțiri de lămâie, îndeajuns de dulci încât să poată fi mâncate cu tot cu coajă. Se mișca plină de vioiciune, însă, pentru că era ușor transpirată, simți imediat cum vântul se întețise și începuse să vuiască printre crengile pinilor. Pentru că fusese învățată de mică să se încreadă în semnele și avertismentele naturii, puse cuțitul jos, închise ochii și își înălță capul pentru a întâmpina briza plăcută care-i mângâia obrajii cu o răcoroasă aromă sărată.

Se întâmpla foarte rar să prindă un astfel de moment în care să fie singură cu gândurile ei. Așa că, atunci când o premoniție incertă a unui viitor mult mai palpitant, petrecut undeva departe, începe să se contureze în mintea ei, se înverșună să o păstreze în conștiință – așa cum ai întinde mâna să prinzi un licurici înainte ca lumina acestuia să dispară.

— Ondine! o strigă mama ei din bucătăria birtului. Unde e fata asta? Ondine!

Tresări auzindu-și numele răsunând între pereții spălăciți ai clădirilor din piatră, îngrămădite una în alta. Își ridică privirea și zări capul mamei ei încadrat de rama ferestrei – ca și cum ar fi fost portretul unei formidabile împărătese.

Chiar dacă era prea târziu pentru micul dejun și prea devreme pentru servirea prânzului, niciodată nu exista vreo întârziere în pregătirea meniului impus de standardele înalte ale birtului.

Toți cei care lucrau la Café Paradis își știau rolul, începând cu pisica vărgată care patrula, spre spaima oricărui șoarece îndeajuns de nesăbuit să se apropie de bucătărie, sau cu buldogul ce păzea birtul de cerșetorii care pândeau pe la colțuri, încercând să șterpelească ceva de mâncare sau să găsească vreo fereastră deschisă.

Cât despre Ondine, care avea deja șaptesprezece ani, treaba ei era să facă orice îi cerea mama ei. *Madame* Belange aruncă o privire pe fereastra bucătăriei și își zări, în sfârșit, fiica.

— Ce faci acolo în grădină, trândăvind ca un pașă?

— Abia am terminat, *maman!* strigă Ondine ridicându-se repede și sprijinindu-și coșul cu legume pe șold în timp ce se îndrepta grăbită spre bucătărie.

Vântul stârnit din senin se potolise în chip misterios, lăsând-o în pace. Însă, în locul parfumului sărat al brizei, începuseră să se simtă izurile obișnuite – mirosul de ulei încins, de la bucătărie, cel de motorină, de la camion, și adierea mirosului de lemn ars, venind dinspre pajiștile fermierilor. Totuși, pe lângă toate acestea, era clar că, în acea zi, se simțea în atmosferă un miros special – părinții ei se purtaseră ciudat în timpul dimineții, vorbind în șoaptă, cu un aer preocupat.

Când se apropie de fereastra bucătăriei, nasul fin al lui Ondine sesiză primele arome ale prânzului

din acea zi: tarte cu măsline și ceapă, numite *pissaladiere,* tocană de porc cu mirt și vin roșu, iar pește – să fie oare…?

Se repezi înăuntru și merse drept la vechea lor plită neagră, care frigea în colțul ei cu puterea căldurii colectate în decenii întregi de meniuri savuroase. Aroma care venea dinspre ceaunul mare era ușor de identificat.

— *Bouillabaisse!* exclamă ea, întrebându-se de ce alesese mama ei acest fel de mâncare atât de special – care necesita șase feluri de pește și fructe de mare – în loc să facă o supă mai ieftină și mai puțin pretențioasă, numită *bourride.*

Ondine ridică repede capacul ceaunului și inhală încântată. Țelină, ceapă, usturoi, roșii, chimen, ardei iute, pătrunjel, cimbru, frunze de dafin și mirosul special de coajă de portocală folosită de obicei în sudul Franței; și încă ceva, foarte rar și prețios, care-i dădea supei culoarea aurului.

— Ai folosit astăzi șofranul lui Tata Jacques? întrebă impresionată Ondine.

Ocupată, mama ei ridică privirea și se opri pentru o clipă.

— Da, răspunse *madame* Belange, luând în mână un mic recipient din sticlă pe care îl ridică și-l examină grijulie la lumină. Mă tem că mi-a rămas doar această mică rezervă pe care nu m-aș îndura s-o irosesc.

Mama și fiica schimbară priviri pline de venerație după ce analizară restul firelor roșii de șofran, condiment al cărui gust unic și misterios era – după cum îl descria bătrânul călugăr Tata Jacques – precum „un sărut între fânul proaspăt cosit și mierea de castan”.

Tata Jacques îi dăruise lui Ondine șofranul sădit cu mâna lui atunci când aceasta absolvise școala de la mănăstirea aflată deasupra Nisei, pe culmea unui deal. Bătrânul călugăr înțelept ce răspundea de bucătăria așezământului monahal era unul

dintre acei rari vârstnici care era mai degrabă încântat – și nu iritat – de curiozitatea lui Ondine.

Știind că familia ei avea un birt, bătrânul îi permisese lui Ondine să abandoneze obișnuitele activități zilnice ca să-l însoțească în grădinile sale liniștite și superbe, pentru a o învăța străvechile secrete gastronomice.

„Nu e nimic mai bun pe lume decât șofranul franțuzesc”, îi spusese el mândru, arătându-i pajiștea cu șofran mov pe care-l îngrijea răbdător până în acele două zile speciale din octombrie, când înflorea. Atunci, toți călugării se apucau de treabă pentru a smulge pistilele roșii și delicate – doar trei la fiecare floare – care, după ce erau uscate cu grijă, deveneau acele fire roșii neprețuite pe care Tata Jacques le punea la păstrare în recipiente din sticlă.

Ondine și mama ei puseseră deoparte acele fire de șofran doar pentru ocazii speciale – ca, de exemplu, pentru șarlotele de la Crăciun și pentru *macarons.*

— Dar ce se petrece astăzi? întrebă Ondine intrigată.

— Avem un client important la masa de prânz, răspunse îngândurată mama ei.

Ondine cufundă o lingură în *bouillabaisse,* ca să o guste.

— Mmm. E minunată! I-ar mai trebui puțin ardei iute, sugeră ea.

Madame Belange clătină din cap și răspunse pe un ton categoric:

— Nu. E bună așa cum este acum. Astăzi prefer să nu risc.

Ondine o compătimea pe mama ei, care, spre deosebire de Tata Jacques, acționa ca și cum s-ar fi aflat mereu într-o situație-limită, cu nervii întinși la maximum, de parcă ar fi fost întotdeauna în criză de timp, provizii și bani – fără un franc sau o clipă de răgaz.

Totuși, deși îi ceruse ajutorul fiicei ei, *madame* Belange o tot dădea la o parte din calea ei, de parcă era evident că în acea bucătărioară aglomerată nu era destul loc pentru două femei.

Ridicându-și mâna murdară de făină ca să îndepărteze de pe frunte o șuviță rebelă de păr, *madame* Belange spuse:

— *Vite, vite*[2], la treabă! După o clipă, strigă îngrijorată: *Attention!* atunci când ușa din spate fu deschisă brusc de un băiat de la lăptărie, care intră grăbit cu un coș mare plin cu ouă, brânză și smântână.

Ondine se aplecă, ferindu-se în ultima clipă.

În timp ce mama ei îl plătea pe băiat, Ondine scoase tot ce era din coș pe masa enormă din mijlocul încăperii.

Fata se trezise odată cu ivirea zorilor – întâi de toate, ca să prepare ciocolata caldă pentru micul dejun rapid pe care-l servea cu părinții, dar și ca să-i servească pe clienții matinali cu *brioche* și cafea. După aceea, lăsase apa la fiert pe plită înainte de a se duce afară ca să curețe legumele. Acum era momentul să pregătească toate salatele pentru servirea prânzului.

Părea însă că mama ei avea în ziua aceea alte planuri, cumva neobișnuite, pentru Ondine.

— Vreau doar să pregătești o salată perfectă, potrivită pentru noul nostru Client, comandă *madame* Belange. Și nu uita să scrii toate ingredientele pe care le-am folosit pentru masa de prânz, ca să ținem evidența. Împinse cu șoldul sertarul unui dulap, apoi continuă: Acest bărbat va deveni un client obișnuit, așa că nu am de gând să-i servim aceleași feluri de mâncare la prânz. Ia-ți notițe, *tout de suite*[3], și încearcă să folosești tot ce-ai învățat la școala aceea de la mănăstire!

Ondine întinse mâna spre raftul de sus, pe care se aflau mai multe agende noi, special pentru astfel de ocazii. Legate în piele fină, de culoare maro,

acestea fuseseră un dar din partea unui papetar care lua prânzul la birt de trei ori pe săptămână.

Deschise agenda la prima pagină, pe care era imprimat un pătrat încadrat de o ilustrație cu ciorchini de struguri pe lujeri întortocheați de viță. În interiorul pătratului era o linie pe care urma să fie trecut *Numele.* Ondine își imagina că acel nou client trebuia să fie vreun bancher bogat sau vreun avocat.

Rămase tăcută pentru câteva clipe, apoi întrebă curioasă:

— Cum îl cheamă?

Mama ei agită indiferentă polonicul.

— Cine știe? Are bani, asta e tot ce contează.

Așa că Ondine notă în agendă un *P* mare de la *Patron*[4]. Apoi, se uită pe pagina următoare, pe care scrise: *12 aprilie 1936* în partea de sus, înainte de a nota meniul din ziua aceea, trecând în revistă ce ingrediente fuseseră folosite și modul de preparare. Mama ei păstra astfel de evidențe doar pentru clienții distinși și pentru evenimente speciale precum banchetele și cununiile.

Mai târziu, avea să adauge comentarii despre preferințele personale ale clientului și cum avea să fie ajustată rețeta pentru el.

Madame Belange ridică privirea de lângă plită și spuse pe un ton ferm:

— Bine, acum. Lasă agenda aia și hai să ambalăm mâncarea!

— Să o ambalăm? repetă surprinsă Ondine.

Mama ei o privi încruntată.

— Acest bărbat a închiriat una dintre vilele de pe culmea dealului. Iată adresa, îi spuse ea, căutându-se în buzunar și scoțând o bucată de hârtie, pe care i-o înmână. Îți vei folosi bicicleta ca să-i duci zilnic masa de prânz acolo.

— Dar ce sunt eu, măgăruș? ripostă indignată Ondine. De când livrăm personal mâncare la domiciliu? Cine este acest bărbat care nu poate

veni să-și mănânce prânzul la birt, la fel ca toți ceilalți?

Madame Belange spuse:

— Este cineva *très célèbre* din Paris. Vorbește franceză, dar mi s-a spus că e spaniol. Călugărițele te-au învățat spaniolă la mănăstire, nu-i așa?

— Puțin, răspunse șovăielnică Ondine.

— Ei bine, se pare că s-a nimerit la țanc. Mama ei începu să caute ceva din priviri, apoi spuse: Pentru vin, dă-mi urciorul acela vărgat.

— Dar acela e preferatul tău! obiectă Ondine.

În afară de asta, urciorul înalt, pictat de mână în dungi roz și albastre, îi fusese promis ei, ca parte a zestrei – asta dacă avea să ajungă vreodată la altar.

Insensibila ei mamă ridică din umeri, iar Ondine bombăni nemulțumită:

— Sper doar ca spaniolul ăsta capricios să aprecieze gestul!

Trebuia să se miște mai iute acum; clienții pentru masa de prânz aveau să sosească. Împachetară mâncarea și o puseră într-un coș cu capac, după ce ambalaseră fiecare fel de mâncare separat, învelindu-l în șervete din pânză albă cu imprimeuri roșii. Apoi, Ondine se duse în pivniță, la butoiul din stejar plin cu vin alb, de casă, din care scoase destul pentru a umple un burduf din piele de porc, pe care îl duse sus, la bucătărie. *Madame* Belange ordonă unuia dintre chelneri să care recipientul cu mâncare afară și să-l prindă bine de coșul metalic de pe bicicleta lui Ondine.

— *Alors!* Ascultă cu atenție, îi spuse mama ei cu o privire aspră. Va trebui să intri în casa clientului pe o ușă laterală, pe care el o va lăsa deschisă pentru tine. Să mergi direct la bucătărie! Ai grijă să încălzești mâncarea și să i-o lași pregătită. Apoi, vei pleca imediat. Să nu-l aștepți să coboare să mănânce!

Madame Belange o pișcă de braț pe Ondine.

— Auzi ce-ți spun?

— Au! se plânse fata.

Ascultase cu atenție și simțea că nu merita un astfel de tratament. Istovita ei mamă rămânea însă uneori fără cuvinte și puncta urgența comenzilor cu câte o palmă rapidă – mai ales dacă cineva punea prea multe întrebări.

Madame Belange nu avusese niciodată vreo conversație mamă-fiică pe teme filosofice sofisticate, considerând-o un lux, o pierdere de vreme. Pentru ea, copiii erau ca puii de găină – trebuia să-i hrănești, să-i încălzești, să-i înveți cum să-și poarte singuri de grijă și să-i lovești ușor cu ciocul pentru a le indica direcția corectă ori de câte ori se rătăceau.

Madame Belange repetă cele spuse:

— Intră încetișor în casă, pregătește mâncarea, pune masa și pleacă. Să nu cumva să strigi după el sau să faci zgomot. Te vei duce mai târziu să recuperezi vasele, fără să faci gălăgie.

Ondine simțea o teribilă poftă de a izbucni în râs auzind acele ordine absurde. Să se furișeze înăuntru ca un hoț! Mama ei era însă atât de serioasă, încât fata înțelese că avea o mare responsabilitate.

— Înțeleg, *maman,* spuse ea, deși curiozitatea fusese deja stârnită la maximum.

— Să iei cu tine și narcisele din sufragerie. După aceea, când te vei întoarce, să te oprești la piață și să cumperi niște flori pentru birt, îi spuse mama cu voce scăzută, căutând în buzunarul șorțului câteva monede. Uite! adăugă ea, întinzându-i banii. Apoi o înghionti, spunându-i: Hai, du-te!

Ascultătoare, Ondine trecu printre ușile batante care dădeau în sala de mese care era rezervată doar pentru cină. Micul dejun și prânzul erau servite întotdeauna afară, pe terasa din fața hanului, chiar dacă era soare sau ploua, din moment ce exista o copertină solidă, albă-cenușie, ce putea fi întinsă deasupra pentru a proteja clienții.

Café Paradis ocupa primul etaj al unei case cu pereți din piatră de culoarea mierii. Familia lui Ondine locuia deasupra birtului. Cel de-al doilea etaj al casei avea un dormitor principal pentru părinții ei și un dormitor mai mic pentru chiriașii ocazionali. Cei doi frați mai mari ai fetei ocupaseră mai demult acea cameră de oaspeți, dar fuseseră uciși amândoi în Primul Război Mondial, dormindu-și somnul de veci în cimitirul orașului, alături de frații lor nou-născuți care pieriseră de scarlatină înainte de nașterea lui Ondine. Cel de-al treilea etaj, și ultimul, avea doar o cameră cu tavanul înclinat, destinată inițial servitorilor. Ondine dormea acolo de când se știa.

Traversă sala de mese cu parchet lucios, scaune și mese din lemn de mahon și pereți decorați cu lambriuri închise la culoare, care era pustie la acea oră.

În partea opusă barului era o oglindă cu ramă aurită și, alături, o reproducere a capodoperei lui Rembrandt, *Tânără la fereastră,* pictată în 1645.

— *Bonjour,* o salută Ondine pe fata din tablou, ca să-i meargă bine, așa cum făcea încă din copilărie.

Tabloul era la fel de misterios ca *Mona Lisa* și mulți experți în artă – inclusiv câțiva dintre clienții birtului – își dădeau cu presupusul în privința identității fetei din tablou. Cine putea fi? O aristocrată, pentru că avea la gât un colier cu mai multe rânduri de mărgele și o haină cu ornamente sofisticate? O servitoare, pentru că avea obrajii roșii și mânecile suflecate? Sau o prostituată care își arăta cu nonșalanță pieptul generos în timp ce se rezema în coate de pervazul ferestrei, uitându-se visătoare spre privitor?

Ondine iubea acel tablou, pentru că ochii rotunzi și luminoși ai fetei păreau să vadă totul, ca și cum privitorul ar fi reușit să-i capteze atenția atunci când trecea pe sub fereastra ei, pe stradă. În acele momente, fata părea să-i spună cu viclenie: „Știu

la ce visezi! Crezi că ai tot ce-ți trebuie pentru a cuceri Lumea cea Mare?”

Ondine se privi grăbită în oglinda alăturată. Ea însăși era o femeie misterioasă, dar pielea îi era palidă și aurie, ochii blânzi aveau culoarea castanelor, iar după agitația din dimineața aceea, obrajii și buzele îi deveniseră roz. Totuși, pe Ondine o făcea cu adevărat specială părul ei negru foarte lung, care-i cădea pe umeri într-o cascadă de bucle mătăsoase. Un băiat îi spusese odată că acele minunate spirale și cârlionți erau ca niște semne de întrebare pentru toate interogațiile inteligente și ideile năstrușnice care dansau în capul ei.

Băiatul se numea Luc, iar ei se îndrăgostiseră unul de celălalt – prima lor dragoste dulce și adevărată. Luc rămăsese orfan la paisprezece ani și din acest motiv renunțase la școală, începând să lucreze din greu pentru pescarul care-l angajase. Când venea la ușa din spate a birtului pentru a livra câte o cutie cu pește argintiu, sortat cu grijă, Luc avea adesea și un mic dar pentru Ondine: o scoică, câte un răsad de căpșuni alpine ori un colier din lemn pictat pe care i-l vânduse vreun marinar dintr-o țară exotică.

În schimb, Ondine îi dădea pe furiș câte ceva de mâncare, de obicei niște delicioase *tartelettes* făcute din cele mai bune aluaturi franțuzești ori bucățele savuroase de carne și legume. Luc era mereu flămând, dar își manifesta recunoștința mâncând încet și respectuos, în loc să înfulece pe nerăsuflate ceea ce-i dăruia fata.

Lui Ondine îi plăcea nespus să încredințeze bucatele mâinilor lui puternice și sigure, pentru ca apoi să-l privească ducând bunătățile spre gura lui nerăbdătoare. Tatăl ei insista însă că un bărbat trebuia să aibă destui bani la bancă pentru a întreține o femeie înainte de a o face mireasa lui. Așa că Luc cel atrăgător plecase să lucreze pe unul dintre vasele comerciale care soseau ori părăseau portul din Antibes.

Cu o noapte înaintea plecării sale pe mare, Luc îndrăznise să escaladeze balconul îngust din fier forjat al birtului, furișându-se în dormitorul de la mansardă al lui Ondine pentru o noapte de dragoste, în loc de rămas-bun. Până atunci, Ondine și Luc schimbaseră doar sărutări și mângâieri ori de câte ori se plimbaseră nevăzuți prin pădure sau pe pajiștile parcului de Vaugrenier; dar, în acea ultimă noapte, de parcă ar fi fost conștienți că băiatului i s-ar fi putut întâmpla orice pe mare, se aruncaseră disperați unul în brațele celuilalt, iar Ondine descoperise, în sfârșit, ce însemna adevărata dragoste.

Într-un fel, după șocul inițial al acelei intimități primitive, întreaga experiență i se păruse nevinovată, firească și destul de plăcută. Dormiseră liniștiți până când păsările o treziseră pe Ondine înainte de răsăritul soarelui, iar la vederea lui Luc întins acolo, lângă ea, simțise o bucurie de nedescris, ca și când ar fi descoperit pe pernă un cadou de Crăciun.

— O să mă întorc la tine, îi promisese el, sărutând-o cu gingășie înainte de a ieși pe fereastră și de a coborî pe unde urcase. Odată ce voi deveni un om de succes, imaginează-ți ce mândru va fi tatăl tău să mă considere ginerele lui! adăugase el îndrăzneț, pentru a se încuraja atât pe sine, cât și pe ea.

Toate acestea se întâmplaseră cu doi ani în urmă. Ultimele scrisori ale lui Luc fuseseră scurte și veniseră la intervale mari de timp, aducând informații vechi, pentru că nu toate porturile aveau servicii poștale. Și, la un moment dat, Ondine nu mai primise nicio scrisoare. Puțini oameni din Juan-les-Pins credeau că Luc mai era în viață și mult mai puțini gândeau că avea să se mai întoarcă vreodată.

Ondine nu se putea obișnui cu ideea că Luc pierise cu adevărat. Devenise atât de tristă, încât tatăl ei, care se așteptase ca măicuțele să-i fi

învățat fiica să se supună – și nu arta, muzica sau limbile străine –, îi ordonă să-l uite pe Luc și să se concentreze pe arte mult mai folositoare, precum gătitul, cusutul și, mai presus de toate, servirea mesei.

— Și, dacă vom fi destul de norocoși să-ți găsim un soț, spuse aspru tatăl ei, îți vei folosi atât mintea, cât și inima ca să-l faci fericit. Înțelegi?

Ondine nu-și putea imagina drept soț un alt bărbat în afară de Luc. Totuși, învățase până în acel moment arta modestă a falsei îngăduințe, ținând capul coborât și genele plecate, ca o imagine vie a Maicii Domnului.

— Da, papa, murmură ea.

Și la fel ca la mănăstire, cele mai intime gânduri erau numai ale ei.

Îndepărtându-se de oglindă, Ondine scoase narcisele din vază și le înfășură codițele într-un șervet de bucătărie, pentru a le lua cu ea la vilă.

— *Bonjour,* papa! strigă atunci când ajunse în partea din față a sălii de mese, unde soarele se revărsa prin ferestre în fâșii înguste și oblice de lumină.

Tatăl ei stătea singur la o masă din colț, numărând încasările din ultima seară care trebuiau depuse la bancă. Cele mai multe amintiri din copilăria lui Ondine erau legate de imaginea tatălui ei numărând banii din încasări, folosindu-se de vechea lui mașină de calcul.

Era un bărbat vesel și chipeș, care se înțelegea bine atât cu vecinii, cât și cu clienții, iubind agitația și zarva de zi cu zi. Însă, atunci când se învârtea printre oaspeții din cafenea, nu scăpa din ochi pe nimeni, calculând potențialul fiecăruia de a contribui la menținerea încasărilor.

Clientela era formată în mare parte din localnici, pentru că birtul era cumva ascuns, departe de străzile principale și de magazine. Acest lucru nu-i împiedica pe turiștii ocazionali sau pe anumite

celebrități să „descopere” Café Paradis ori de câte ori prietenii lor francezi sau vreun administrator de hotel le vindeau acest pont. Chiar și așa, asemenea vizitatori de vază țineau să treacă neobservați, păstrând instinctiv informațiile despre birtul primitor doar pentru ei.

Monsieur Belange așteptă ca Ondine să ajungă în fața lui, apoi ridică privirea și spuse încet:

— Străduiește-te ca totul să iasă perfect. Nu vreau să aud niciun reproș din partea acestui om. Înțelegi?

Ondine încuviință, cu o expresie gravă.

— Dar cine e? îl întrebă în șoaptă.

Tatăl ei ridică din umeri, prefăcându-se indiferent.

— Un pictor important care vrea să lucreze fără să fie deranjat, în liniște și pace, înainte ca aglomerația din timpul verii să ajungă și aici.

— Cum îl cheamă? insistă ea.

— Se recomandă peste tot drept un anume Ruiz.

Felul în care tatăl ei rostise acele cuvinte era oarecum ciudat. Ondine era destul de perspicace să-și dea seama și o sclipire de îndoială i se ivi în ochi.

Sesizând receptivitatea fiicei sale, *monsieur* Belange zâmbi, adăugând cu voce scăzută:

— Dar este cunoscut în lumea artistică drept Picasso. Îți spun asta pentru că s-ar putea să auzi acest nume în casa lui, deși nu ai voie să-l repeți. Nu vrea ca lumea să afle că este aici. Are nevoie de intimitate și ne va plăti bine, așa că nu trebuie să punem întrebări, o avertiză el, mândru că fusese ales pentru asemenea onoare. Mai presus de toate, nu trebuie să povestești nimic despre orice s-ar întâmpla să vezi în casa aceea. Din partea noastră nu trebuie să se audă nicio bârfă.

— *Oui,* papa, zise ea impresionată.

Numele Picasso avea o rezonanță vagă în mintea ei. Ceva scandalos era legat de el, din moment ce până și călugărița care preda artele

plastice refuza să discute despre picturile lui. Frământându-și mintea cu aceste lucruri, Ondine ieși pe terasă.

— *Bonjour,* Ondine! strigară cam în același timp cei trei bărbați care tocmai sosiseră și voiau să se așeze la masa lor preferată, unde obișnuiau să citească știrile din ziar și să-și bea aperitivele, în timp ce așteptau ca masa de prânz să le fie servită exact la ora douăsprezece și jumătate, ca de obicei.

Adesea, apăreau mai devreme la birt, ca să-i poată observa și bârfi pe ceilalți clienți care veneau să mănânce acolo.

Ondine le zâmbi în timp ce își spunea: „Iată-i: Cei Trei Magi de la Răsărit!"

Luc inventase această poreclă pentru acei veritabili stâlpi ai comunității.

Grizonantul doctor Charlot fuma niște țigări lungi de foi, cu miros înțepător; brutarul Renard, cu mustața lui îngrijită, încă burlac la treizeci de ani, se trezea atât de devreme dimineața, încât era mereu flămând înainte de prânz; iar Jaubert, managerul bancar cu barbă neagră, era la fel de palid ca un vampir și îi plăcea ca friptura să fie atât de puțin făcută, încât părea crudă.

Pentru că reușiseră să facă mai mulți bani decât vecinii lor, întreaga comunitate se baza pe cei trei bărbați – nu doar pentru suportul furnizat de profesiile lor, ci și pentru sfaturile lor abile și prudente.

Deși inflexibili în ideile lor învechite, erau oameni buni la inimă și niciodată prea ocupați ca să-și sfătuiască vecinii în privința diferitelor probleme care se iveau – fie ele importante sau mărunte.

Atunci când Ondine trecu pe lângă ei, își întrerupseră însă conversația, iar tusea lor guturală și mișcările din sprâncene îi dovediră fetei că era atrăgătoare și dorită. Încă le simțea privirile în timp ce-și aranja fusta ca să se poată urca pe bicicletă. Începu apoi să pedaleze și se îndepărtă.

Greutatea coșului metalic din spate o făcea să înainteze atât de încet, încât i se părea că nu se mișcă mai deloc, abia reușind să se mențină pe bicicletă. Strângând hotărâtă din dinți, începu să pedaleze ritmic, adunându-și forțele, și reuși, în cele din urmă, să ajungă pe drumul principal, cu magazinele și hotelurile lui.

— Deci acest *Patron* din Paris vine acum aici doar ca să scape de prietenii lui! murmură Ondine gânditoare.

Ei bine, era adevărat că majoritatea turiștilor șic numeau primăvara un sezon „mort", înțepenit între două anotimpuri aglomerate. Iarna le atrăgea pe văduvele din America, venite să joace cărți și *roulette* cu aroganții emigranți ruși, cu bancherii germani mustăcioși și cu prințesele britanice. Vara aducea o mulțime de tineri americani și englezi plini de viață, care adorau să înoate, să stea întinși la soare, să se îmbete și să flirteze fățiș cu soțiile altora, sfidând regulile și tradițiile rigide ale strămoșilor lor.

— *Bonjour,* Ondine! o salută poștașul, atingându-și cozorocul șepcii atunci când ea trecu pedalând pe lângă el.

„Încă o zi fără nicio scrisoare de la Luc", își spuse ea, făcându-i cu mâna.

De când plecase Luc, ea păstra sub pat o valijoară, astfel încât, atunci când acesta avea să se întoarcă, să poată fugi împreună. Cu trecerea timpului, Ondine începuse însă să se gândească la o altă variantă – că ar fi putut să plece și singură, într-un loc în care localnicii să n-o bârfească pentru că era fata pe care o părăsise iubitul.

În valiză ținea, pe lângă comorile ei preferate, și o punguță cu bani. Nu avea însă cât i-ar fi trebuit. Nu încă.

Mergând de-a lungul curbei delicate a portului, cu mirosul lui sărat de alge și țipetele pescărușilor flămânzi, Ondine zări bărcile pescarilor întorcându-se la mal cu năvoadele pline de pești.

Razele soarelui făceau ca solzii uzi ai peștilor să sclipească în toate culorile curcubeului. Fata nu renunțase la obiceiul de a cerceta cu privirea siluetele de pe chei, uitându-se după chipul bine cunoscut al lui Luc, cu fruntea lui înaltă, părul castaniu ciufulit și trupul lui subțire, dar viguros. Totuși, își întorcea privirea când trecea pe lângă barurile și hotelurile părăginite unde prostituatele și hoții îi ademeneau pe marinari să-și cheltuiască leafa înainte ca aceștia să ajungă cu banii acasă, la fete precum Ondine.

— Dacă aș încerca să plec de una singură și aș călca greșit doar o dată, aș putea ajunge ca acele femei murdare care umblă prin preajma barurilor de pe chei, murmură ea.

Cât timp îl avusese pe Luc alături, nu-i fusese frică de nimic. El îi spusese: „Fiecare are o stea, un destin, dar dacă nu mai asculți ce spune steaua ta, vocea i se stinge cu timpul și în câțiva ani n-o mai poți auzi deloc”.

Luc îi făcuse semn către cer, unde ea văzuse două stele atât de apropiate, încât mai că se contopeau. „Acelea sunt stelele noastre”, îi spusese Luc, iar ea crezuse în vorbele lui și simțise adevărul lor. Dar fără Luc, fiind singură și locuind încă în casa tatălui ei, Ondine se simțea mai degrabă ca o stea de tinichea dintr-un pom de Crăciun, pe care cineva uitase să o dea jos.

Părăsi drumul care mărginea portul și începu să urce pedalând panta unui deal atât de abrupt, încât simți că era în pericol să se prăvălească. În mod normal, nu se aventura niciodată pe acea stradă exclusivistă, care era mărginită pe ambele părți de vile cu ziduri atât de înalte, încât abia dacă puteai zări ferestrele de la un nivel superior sau vreun acoperiș din țiglă. Ondine avea senzația că înainta alunecând printr-un tunel secret.

Când ajunse pe culmea dealului, se opri triumfătoare din pedalat, admirând fascinată priveliștea. Nu mai văzuse niciodată imaginea

superbă a portului din acea perspectivă care-ți tăia răsuflarea.

Marea scânteietoare de safir părea mult mai largă și ademenitoare, iar cerul de un albastru pal, traversat de nori albi și pufoși ce păreau la fel de moi ca blana de hermină, promitea o lume mai mare, fără limite.

Oftând, întoarse bicicleta și intră pe un drum lăturalnic, îngust și plin de nisip, iar după câteva minute ajunse în fața unei vile cu poartă din lemn, vopsită în alb, integrată în zidul împrejmuitor de culoare crem.

— Iată și casa, șopti Ondine încetinind.

Sări de pe bicicletă și merse până la poarta care, în partea de sus, era prevăzută cu niște țepușe din fier în formă de săgeți. Își dădu seama că, deși poarta era închisă, nu era încuiată, iar ivărul metalic se ridica ușor. Împinse bicicleta înăuntru, sprijinind-o de gard, destul de aproape ca să dea fuga înapoi și să închidă poarta în urma ei.

Acceptată în cele din urmă în tainicul sanctuar, Ondine se urcă iar pe bicicletă și pedală încet până în fața vilei noului Client – o clădire mare, cu două niveluri, de culoarea piersicii, având ferestre mari, obloane bleu și acoperișul din țiglă de culoarea teracotei.

Obloanele de la parter erau trase, dar cele de la primul etaj erau larg deschise, pentru a primi briza plăcută a mării, iar la una dintre ferestre flutura fantomatic o perdea albă, străvezie.

Ondine rezemă bicicleta de zidul casei, lângă o potecă neregulată, pavată cu plăci de ardezie, care ducea la ușa bucătăriei.

Luă coșul cu mâncare și urcă cele câteva trepte din piatră de la intrare. Cu mâna liberă, răsuci mânerul sferic din alamă și constată că și ușa era descuiată.

Simțindu-se ciudat de emoționată și, în același timp, neliniștită, Ondine împinse ușa. Apoi, păși peste prag și intră.

2

Ondine, la vila lui Picasso

Casa Clientului era tăcută și rece. Fiind clădită din piatră și stuc, păstra încă răcoarea aerului umed al nopții de primăvară. Bucătăria era mai degrabă rustică, cu dușumea din scânduri late neregulate, care scârțâiau în timp ce Ondine trecea peste ele, ducând cu grijă coșul greu până la masa din lemn aflată în mijlocul încăperii.

— La naiba! bombăni ea, aruncând o privire în jur ca să se orienteze.

În colțul îndepărtat era o sobă pentru gătit, îngustă, de culoare neagră, al cărei burlan stătea agățat nefiresc de coșul de fum. De peretele opus era lipit un frigider.

Ondine ridică în grabă capacul coșului cu mâncare. Mama ei fusese prevăzătoare și acoperise totul cu un șorț de bucătărie curat. Fata dădu la o parte șorțul și aprinse focul. Porția de *bouillabaisse* era într-o oală cu capac. Ondine duse oala până la plită exact așa cum era, ca să poată păstra mâncarea caldă la foc mic.

Celelalte feluri de mâncare erau în diferite caserole, pe care le despachetă pe rând. Scoase și urciorul vărgat pentru vin.

În cele câteva minute de când se afla acolo, Ondine nu auzi niciun zgomot în încăperile vilei.

Poate că el ieșise afară pentru o plimbare sau ca să viziteze pe cineva. Nici nu-i trecea prin minte că putea exista cineva care să doarmă după răsăritul soarelui, poate chiar până la prânz.

În timp ce se acomoda cu bucătăria Clientului, Ondine constată că o ușă batantă făcea legătura cu restul casei. O deschise și aruncă o privire.

În mijlocul unei sufragerii slab luminate se afla o masă dreptunghiulară, înconjurată de mai multe scaune cu spătar înalt. Pe masă era o vază cu niște

flori prăfuite și uscate, având un aspect mai degrabă dezolant. Un scrin cu sertare servea drept bufet, fiind decorat cu un milieu lung din dantelă.

— Arată de parcă n-a mai luat nimeni masa aici de o mie de ani, observă Ondine cu un vag sentiment de panică.

Unde oare dorea Clientul să servească prânzul? Mama ei nu-i dăduse instrucțiuni în această privință. Nu îndrăznea să presupună că bărbatul dorea să mănânce în bucătărie, deși acolo atmosfera era ceva mai veselă.

Dincolo de camera aceea era un mic salon cu scaune tapițate, aranjate în jurul unei mese joase, în fața unui șemineu.

În timp ce analiza cu privirea salonul întunecat, Ondine începu să se simtă ca un peștișor ce se aventurează în ape adânci, înotând curios prin carcasa unei epave. În capătul salonului era un portal boltit deschis, care făcea legătura cu foaierul și cu scara care ducea la etaj.

Înaintă până la prima treaptă a scărilor și își înălță gâtul, ciulind urechile. De sus tot nu se auzea niciun zgomot. Nu era nimeni acasă? Să fi uitat el aranjamentul făcut?

Un coridor îngust se întindea paralel cu scările, făcând legătura cu partea din spate a vilei, unde o ușă se deschidea într-o curte împrejmuită, dincolo de care se zărea pajiștea înflorată a casei unuia dintre vecini. Singura cameră suplimentară de la acel etaj principal era una mică din spatele casei. Ușa acesteia era larg deschisă, iar Ondine îi trecu pragul, pentru a vedea dacă era potrivită pentru servirea mesei.

Era doar o cameră de lucru, cu o masă de scris, un scaun, un telefon și o lampă. Pe masă se aflau un ziar parizian și un plic mare, de culoare maro, adresat lui M. Ruiz, care fusese deja deschis.

Din acest plic se revărsau mai multe plicuri mai mici, adresate lui Picasso, aparent reexpediate de

la Paris, o ștampilă poștală ce făcea ca întregul pachet să pară mai important.

Ondine înțelese brusc: „Nu vrea ca poștașul să vadă numele Picasso pe plic și să răspândească vestea peste tot. Și are dreptate! Poștașul e cel mai mare bârfitor din târg!”

Clientul ei se chinuise din greu să-și ascundă identitatea. „Cine este acest Picasso?” se întreba.

Ondine observă un caiet de notițe lăsat pe masă. Pe prima pagină se vedeau câteva rânduri scrise cu cerneală. Literele erau groase și înflorite dramatic. Un stilou era așezat alături.

Scrisoarea părea neterminată, pentru că nu avea nicio semnătură, cu niciun nume – Picasso ori Ruiz –, de parcă el ar fi fost din ce în ce mai plictisit de toată corvoada aceea.

Mesajul era scris în limba spaniolă. Amintindu-și ce-i spusese mama ei despre faptul că trebuia să folosească tot ce învățase la mănăstire, Ondine nu se putu abține să nu-și testeze cunoștințele, așa că citi șovăielnică mesajul.

Era adresat unui spaniol – un anume Jaime Sabartés – și părea a fi un raport ciudat:

> *În sfârșit, mă relaxez și eu. Dorm unsprezece sau douăsprezece ore pe zi. O poți asigura pe doamna Gertrude Stein că nu mai scriu poezii. În schimb, mi-am dat seama că-mi place să cânt, ceea ce-mi aduce o satisfacție mult mai mare decât alte arte. Olga și avocații ticăloși pe care i-a angajat pentru divorț nu mă pot da în judecată pentru a revendica jumătate din notele muzicale pe care le cânt, nu-i așa?*
>
> *Pot să te înștiințez, de asemenea, că am primit pachetul cu cârpe pe care mi l-ai trimis. Ura! Așa că acum îmi pot curăța pensulele – asta dacă le voi mai folosi vreodată! Dar ce zici de asta*? *Poate că am să renunț de tot la pictură în favoarea noii mele*

cariere de cântăreț și voi deveni un Caruso spaniol.

„De ce să fi comandat tocmai din Paris un pachet cu cârpe?” se întrebă amuzată Ondine. „Ce fel de om e acela care nu poate ieși să-și cumpere singur niște cârpe? La o adică, de ce nu și-a rupt, pur și simplu, o cămașă veche?”

Ei bine, era evident că acest Client nu avea o soție care să aibă grijă de el. De fapt, bărbatul chiar menționase niște avocați angajați pentru divorț. Ondine nu cunoștea pe nimeni care să fi divorțat; divorțul era un păcat de moarte.

Dar, desigur, era și un păcat care-i trezea curiozitatea. Se întoarse în sufragerie și realiză că i se păruse atât de ostilă din cauza întunericului în care era cufundată, pentru că obloanele erau închise. Ondine le deschise larg, permițând soarelui strălucitor de primăvară să inunde încăperea. Parfumul grădinii din fața casei pătrunse înăuntru, alungând mirosul de mucegai. Realiză că încăperea era confortabilă și că avea propriul ei farmec provensal.

— E mult mai bine, murmură Ondine mulțumită. *Maman* a avut o idee bună când mi-a spus să aduc florile astea, adăugă ea în șoaptă, înlăturându-le pe cele prăfuite și uscate.

Umplu vaza cu apă și puse în ea buchetul proaspăt de narcise. Făcu un pas în spate ca să-și admire opera. Florile înveseleau considerabil întreaga încăpere.

Chiar în acel moment, auzi o bufnitură deasupra capului și tresări speriată.

Vraja era ruptă. Nu mai era un peștișor aventuros care înota prin carcasa unei corăbii scufundate, ci fata care ar fi trebuit să servească mâncarea adusă la comandă.

Ondine încremeni auzind apoi mai multe zgomote. Cu siguranță, cineva se mișca în

dormitorul de la etaj. Se aștepta să audă zgomot de pași pe scări, însă nu se întâmplă așa. Încă.

Totuși, el ar fi putut coborî în orice moment, flămând. Probabil că o auzise umblând încoace și-ncolo și simțise mirosul îmbietor al mâncării încălzite pe plită, care se răspândise deja în toată casa.

Fata se duse repede în bucătărie și turnă cu grijă vinul din burduf în urciorul înalt pe care-l adusese. Mama ei fusese isteață să-l includă printre cele livrate, pentru că dungile verticale viu colorate ale acestuia – albastre și roz – înveseleau sufrageria aceea simplă.

Ondine se întoarse în bucătărie, la plită, și ridică repede capacul pentru a verifica dacă supa *bouillabaisse* era caldă, apoi duse vasul până la masa din sufragerie, așezându-l pe un suport din lemn pe care-l găsise pe bufet. Supa și peștele trebuiau mâncate separat, așa că ea așeză pe masă o farfurie pentru supă, conținând niște bucăți de pâine – care fuseseră uscate, și nu prăjite – deasupra cărora el ar fi putut turna cu polonicul supa, în timp ce bucățile de pește și fructele de mare erau pregătite într-o altă farfurie.

Amintindu-și că tatăl său o avertizase să servească masa cât mai satisfăcător pentru acest domn Picasso, ori Ruiz, sau oricine o fi fost, Ondine aranjă porțiile într-un semicerc în jurul farfuriei principale, astfel încât toate să fie la îndemână. Găsi în bucătărie un spărgător de nuci și un mic castron din răchită, în care aranjă câteva nuci în coajă și fructe proaspete.

Era timpul să plece și să-l lase pe Client să-și mănânce prânzul. Trebuia să plece. Știa bine acest lucru, dar se simțea foarte amuzată de mica scrisoare a Clientului ei, care o intriga într-un fel aparte; iar atunci când găsi pe bufetul din bucătărie un carnețel și un creion, nu putu rezista tentației de a scrie repede un mesaj – în franceză, evident, din moment ce el citea ziare pariziene. Oricum, simțea

că nu stăpânește destul de bine gramatica limbii spaniole.

> *Sperăm că acest prânz va fi pe gustul dumneavoastră. Vă rugăm să ne dați de știre dacă putem face ceva pentru a ne îmbunătăți serviciile. Ne vom întoarce după vase și vom strânge totul după aceea. Poftă bună!*

Lăsă biletul aproape de castronul cu fructe, apoi se strecură afară pe ușa bucătăriei, se urcă pe bicicletă și se îndepărtă de vilă pedalând cât putea de repede, fără să se mai uite înapoi.

Îi plăcea să simtă bicicleta atât de ușoară, fără greutatea pachetului cu mâncare.

Ieșind de pe strada pe care se afla vila domnului Picasso, întoarse bicicleta pentru a intra pe drumul mai lat, mărginit pe ambele părți de vile cu ziduri înalte. Pe culmea acelui deal abrupt care oferea o panoramă extraordinară, în acel moment special, înainte de a porni vijelios la vale, poziționată între cerul senin de deasupra și marea nesfârșită care strălucea dincolo de port, simți dintr-odată un fior străbătându-i tot trupul. Plonjă apoi tot în jos, în jos, în jos pe deal – deși i se părea mai mult că începuse să plutească și că-și luase zborul aidoma unei păsări.

Pe măsură ce prindea viteză, i se părea că părul ce-i flutura în vânt și fusta erau niște aripi ce ar fi putut să o poarte în sus, tot mai sus, departe de lumea aceea mare de dedesubt.

— Uuuuraaa! strigă entuziasmată Ondine, simțindu-se ușoară, neînfricată și liberă.

Când ajunse la piața din cealaltă parte a orașului, unde-și vindeau produsele fermierii, pentru a lua alte flori, așa cum o instruise mama ei, Ondine reveni cu picioarele pe pământ și se întristă brusc, sub privirile pătrunzătoare ale nevestelor de gospodari care își prezentau recoltele proaspete de primăvară.

Standurile florarilor erau o învălmășeală de culori vii, iar mormanele înalte de fructe și legume păreau niște piramide perfecte.

— *Bonjour,* Ondine! o salută în gura mare nevasta trupeșă a măcelarului, măsurând-o curioasă din priviri.

— *Bonjour,* Ondine! strigă cu vocea ei pițigăiată florăreasa cu părul roșu când o văzu pe fată oprindu-se în dreptul standului ei.

— Unde ai fost azi cu bicicleta? o întrebă vânzătoarea de fructe cea slăbănoagă.

— Avem un client nou, zise Ondine pe un ton indiferent, făcând semn cu capul în direcția vilelor.

Realiză prea târziu că erau atât de puțini chiriași în acea perioadă a anului, încât orice nou vizitator devenea subiect principal de taclale pentru acea adunătură de bârfitori.

— Te referi la spaniolul din vârful dealului? întrebă vânzătoarea de fructe, oferindu-i o portocală roșie. Aud că are o iubită aici, cu care se întâlnește la sfârșit de săptămână. Dar ce face în restul timpului?

Florăreasa, întinzând mâna printre glastrele ei pentru a scoate narcisele delicate pe care i le arătase Ondine, zise pe un ton conspirativ:

— E un personaj foarte misterios. Nu-l vede nimeni niciodată în timpul zilei. Dar fratele meu Rafaello spune că la fereastra lui stă aprinsă lumina mult după miezul nopții!

Rafaello era polițistul care patrula prin cartier la ore neobișnuite din noapte. Pentru el, după ani întregi de experiență în care văzuse partea cea mai întunecată a naturii umane, aproape toți oamenii erau potențiali criminali.

— Ascultă ce-ți spun, acel nou chiriaș este un spărgător de bănci care se ascunde acolo cu banii furați, încuviință însuflețită nevasta măcelarului. Te întreb: cine altcineva mai închiriază în afara sezonului o casă întreagă doar pentru el, fără familie?

Celelalte, de asemenea, considerau izolarea voluntară atât de ciudată, încât se retraseră repede pe terenul sigur al bârfelor obișnuite despre fetele de prin partea locului care s-ar fi putut logodi în primăvara aceea. Mai devreme sau mai târziu, toți aveau să cadă victime limbilor lor ascuțite, ajungând subiect principal de sporovăială.

— Nu-ți face griji, Ondine, interveni micuța vânzătoare de lactate, aranjând pe o scândură, în rânduri apetisante, mormanul de brânzeturi cremoase. Va veni și ziua în care te vei mărita și vei avea copii. Roata se întoarce.

— Da, roata se întoarce! repetară celelalte cu înțelepciune.

Ondine plăti pentru flori și o luă repede din loc, pedalând energic. Știa că acele femei nu intenționaseră să o rănească, dar ele își imaginau că Luc sfârșise prost ori că întâlnise o altă fată – oriunde s-ar fi aflat. Ea încercase să nu se gândească niciodată la aceste posibilități. Însă, îndoielile în legătură cu situația lui Luc îi fuseseră atâtate de conversația de la piață.

Dacă acel Client nu era mulțumit de biletul pe care tocmai i-l lăsase? O fată ca Ondine – mai ales atunci când servea o persoană atât de importantă – nu vorbea, pur și simplu, până când nu i se cerea să facă asta. N-ar fi trebuit să îndrăznească să-i scrie.

— De ce am făcut asta? se frământa când ajunse la birt.

De fapt, îl invitase – cu nechibzuință – să critice mâncarea mamei ei dacă așa ar fi avut chef! Tatăl ei s-ar fi înfuriat la culme dacă ar fi aflat.

Dar nu era timp de pierdut. Un grup mare de afaceriști din alt oraș sosiseră pe neașteptate la birt și stăteau pe terasă, așteptând să ia prânzul, iar chelnerii se agitau grăbiți de la o masă la alta, străduindu-se să-i servească prompt pe toți. Imediat ce Ondine intră în bucătăria încinsă, mama ei, care reîncălzea supele, o puse la treabă: să

felieze, să ungă cu unt și să umple baghetele proaspete cu brânzeturi, carne rece, *pâté* și *apenade* din măsline, pentru a prepara delicioasele varietăți de sandviciuri pe o singură felie de pâine, numite *tartines*.

Madame Belange se mișca de colo colo cu siguranța unei bucătărese care știe că mâncarea ei este foarte apreciată.

Abia atunci când se ivi un moment de respiro, se întoarse și întrebă în treacăt:

— A mers totul bine la vilă?

Se declară mulțumită când Ondine încuviință repede.

Mai târziu, tatăl ei intră cu pași mari în bucătărie, se uită la ceasul din buzunar și zise hotărât:

— Ondine! Du-te înapoi să iei vasele Clientului. Acum!

— Bine, papa!

Ondine se spălă pe mâini, își îmbrăcă haina și se grăbi să plece. Suindu-se pe bicicletă, începu să pedaleze susținut, cu viteză constantă, de această dată ajungând la vilă fără să gâfâie.

Când intră în bucătăria tăcută a Clientului, toate erau așa cum le lăsase. Nu se auzea niciun clinchet de tacâmuri dinspre sufragerie. Prudentă, aruncă o privire înăuntru.

Rămăseseră doar câteva firimituri acolo unde fusese farfuria cu pâine, precum și cochiliile goale ale creveților și ale altor fructe de mare. Salata și brânza dispăruseră.

— A mâncat tot ce i-am adus! exclamă încetișor Ondine, răsuflând ușurată.

Șervetul lui Picasso era împăturit politicos lângă farfurie, iar acest gest i se păru fetei înduioșător.

Cât de singur trebuia să se fi simțit un artist în timpul mesei, își spuse în timp ce ducea farfuria și tacâmurile la bucătărie. Cât de izolat, dar, în același timp, cât de liber, ținând cont că putea veni și pleca ori de câte ori avea chef, fără a fi nevoie să

dea explicații ori să asculte reproșurile cuiva. Ondine nu putea să-și imagineze prea bine o astfel de libertate.

Ridicând capacul oalei cu supă pe care ea o lăsase pe suportul din lemn de pe masă, scoase surprinsă un „Ah!” realizând că Picasso mai luase o porție de *bouillabaisse.*

— *Maman* va fi încântată.

Începu să strângă vasele. Vila i se părea și mai tăcută decât înainte, iar Ondine simțea că în acel moment era cu adevărat pustie. Se întoarse în sufragerie să strângă masa. Castronul cu fructe fusese golit, iar alături descoperi în aceeași poziție biletul pe care i-l lăsase lui Picasso. Acesta nu se mulțumise doar să-l citească, ci îi și răspunsese, pe aceeași pagină, chiar sub rândurile scrise de ea:

S’il vous plait, je voudrais plus de piment

Mesajul era întrerupt de un desen năstrușnic – un ardei lung, de un roșu aprins –, după care era scris:

dans votre excellente bouillabaisse.[5]

— Ar vrea mai mult ardei iute în „excelenta noastră *bouillabaisse”,* chicoti încântată.

Nu trebuia să uite să-și noteze în agendă preferințele lui culinare atunci când avea să se întoarcă la birt. Își strecură biletul în buzunar, zâmbind.

Dar imediat ce închise capacul coșului și-l puse în spatele bicicletei, Ondine își dădu seama că lipsea ceva.

— Unde o fi urciorul vărgat al mamei?

În acel loc misterios, urciorul parcă dispăruse în neant.

3

Ondine, în Labirintul Minotaurului

Ondine nu-și putea da seama ce era mai rău – să fie prinsă spionându-l pe Client ori să înfrunte furia mamei ei dacă se întorcea acasă fără urciorul cu dungi roz și albastre. Se hotărî să-și încerce norocul cu pictorul și să caute urciorul.

După ce inspectă rapid dulapurile din bucătărie, înțelese că trebuia să-și extindă aria căutărilor. Nici în sufragerie și nici în camera de lucru nu găsi nimic. Prinse curaj și strigă:

— Alo?

Liniște. Aceea putea fi singura ei șansă de a urca la etaj pentru a găsi urciorul.

Inspiră adânc și urcă, uitându-se prudentă prin deschizătura ușii unui dormitor mic și simplu, unde pernele erau mototolite și cuvertura bleumarin fusese aruncată într-o parte.

De ce alesese să doarmă în acea cameră mică, la fel ca un călugăr? Primi răspunsul la întrebare atunci când intră în camera alăturată, din care – în mod ciudat – lipsea patul, fiind plină de schițe, ziare și de tot felul de accesorii pentru pictură, împrăștiate peste tot.

„Ce harababură!” își spuse. Uluită, cercetă cu privirea încăperea, căutând urciorul dungat. Vasul din ceramică nu se vedea nicăieri. În acel atelier improvizat, nu știa la ce să se uite mai întâi.

„Ce o fi făcut cu el?” se întrebă. „Poate l-a spart și l-a aruncat la gunoi.”

Era o ipoteză puțin probabilă, deci căută mai departe. O pânză neagră stătea pe un șevalet, în colțul cel mai îndepărtat al încăperii. În apropiere, văzu o masă mică pe care erau o mulțime de recipiente nefolosite cu vopsea și pensule curate, înaintă spre un alcov cu fereastră rabatabilă în

tavan, unde o masă mare și rotundă era plină de ziare și schițe mototolite, aruncate la întâmplare.

Orice se putea ascunde acolo. Se apropie mai mult și aruncă o privire desenelor, apoi exclamă involuntar:

— *Dieu!* Asta face el aici?

La început, își feri privirea, de parcă un marinar ar fi ademenit-o pe o alee lăturalnică să-i arate niște poze obscene făcute la un bordel. Imaginile erau însă atât de complicate, încât trebui să se uite cu mare atenție ca să le poată înțelege.

Una dintre schițe reprezenta încâlceala terifiantă a două trupuri goale, un bărbat și o femeie, încremeniți în spasmul violent al unui viol animalic – atât de sălbatic, încât la prima vedere imaginea părea să înfățișeze un leu devorând un cal. Dar nu, erau oameni, fără îndoială, pentru că detaliile anatomice erau cât se poate de grăitoare – erau reprezentate până și părul pubian și organele sexuale.

Femeia era o blondă cu trăsături delicate, dar cu un nas deosebit de lung – defect care o împiedica să fie o frumusețe rară. Aceasta avea coapse, brațe, fese și sâni foarte plini – părea o tânără atletică și puternică, deși era țintuită într-o poziție ce sugera supunere și nedumerire. Capul îi atârna pe spate după șocul atacului, iar sânii rotunzi îi erau expuși – la fel și abdomenul –, lipsiți de apărare, ca niște pepeni cărnoși devorați de bărbatul – dacă cineva l-ar fi putut numi „bărbat”, pentru că era, de fapt, o bestie ciudată, cornută, având un trup omenesc – complet gol, șoldurile sale agresive și penisul fiindu-i perfect vizibile. Totuși, avea capul – și coada – unui taur, iar nările dilatate ale acestei creaturi păreau a pufni de furie oarbă.

Consternată, Ondine se uită la celelalte schițe violente și descoperi că, deși pozițiile erau diferite, modelul era întotdeauna aceeași femeie blondă. Constată ușurată că ultima schiță era ceva mai veselă, înfățișându-i pe bărbatul-bestie nud și pe

femeia goală odihnindu-se satisfăcuți pe o canapea, având pe cap cununi de flori și în mâini niște cupe cu vin. În spatele lor se vedea o fereastră ce indica faptul că era o zi frumoasă. Cei doi erau atrăgători și păreau să se înțeleagă bine – un satir prietenos și zeița care-i era soție stând în căminul lor conjugal, liniștiți, mulțumiți și plini de afecțiune.

Pe acest desen fusese așezată o scoică mare, în loc de prespapier. Culorile superbe ale scoicii – crem, piersică și violet – erau atât de fascinante, încât Ondine o ridică și o duse la ureche pentru a vedea dacă putea auzi marea, în timp ce continua să se uite fix la imagini, ca hipnotizată.

— Îți place Minotaurul?

O voce puternică de bărbat, vorbind în franceză, cu un ușor accent spaniol, se auzi dinspre ușa din spatele ei. Ondine se întoarse brusc, încercând un sentiment de vinovăție. Fusese deja surprinsă spionând munca bărbatului! Cu atât mai rău, din moment ce cariera Clientului ei consta în reproducerea unor femei goale care făceau tot felul de lucruri ciudate cu bestii-bărbați. Își simțea obrajii în flăcări de rușine.

Bărbatul din pragul ușii părea foarte misterios, așa cum stătea rezemat acolo cu mâinile în buzunare, fixând-o intens cu cei mai pătrunzători și mai negri ochi pe care-i văzuse în viața ei. Privirea lui era atât de fascinantă, încât ea încremeni pe loc, ca un animal din pădure ce tocmai a auzit trosnetul unei crenguțe.

— *Bonjour, Patron!* reuși să îngaime, dorindu-și să fugă, dar, în același timp, rămânând pe loc, de parcă ar fi prins rădăcini.

Cu fața lui în formă de migdală, nasul bont și pieptul foarte lat, acest bărbat părea o ființă primitivă ivită pe neașteptate dintr-o pădure întunecată. „Ca un sălbatic din Africa sau Polinezia”, nu se putu abține să nu remarce Ondine, amintindu-și de cărțile misionare de la

mănăstire – pentru că i se părea că acest bărbat ar fi trebuit să fie înveșmântat în piei de animale și să aibă pe cap o coroană din pene de șoim, în locul jachetei de bună calitate și a șepcii pe care le purta.

— *Bonjour,* îi răspunse el, încă studiind-o cu îndrăzneală.

Când el zâmbi, în cele din urmă, fetei i se păru că un soare blând umpluse dintr-odată camera cu o căldură proaspătă și binefăcătoare, dătătoare de viață.

Răsuflă ușurată, pentru că el părea mult mai uman acum, în timp ce-și dădea jos jacheta.

De fapt, hainele lui erau potrivite pentru un bărbat foarte conservator, între două vârste: o cămașă cu gulerul descheiat, pulover și pantaloni din stofa de lână, bine strânși cu o curea.

În timp ce el se apropia, Ondine realiză că, pentru un bărbat, era teribil de scund, chiar mai scund decât ea.

Picasso își scoase șapca din stofă, dar nu ca să se încline în fața ei, așa cum ar fi făcut alți bărbați, ci ca să o arunce pe un scaun, împreună cu jacheta.

Absent, își trecu mâna prin părul rar, pieptănat într-o parte, și îl aranjă cu degetele peste cap, deși era lung și moale, sugerând spiritul liber al unui artist.

Clientul tăcea în continuare. El continua să o fixeze cu privirea pe Ondine într-un fel pe care alții l-ar fi considerat nepoliticos.

Modul în care o studia era aproape provocator. Nu părea să-i observe doar hainele și înfățișarea, ci până și cele mai intime gânduri și sentimente. O parte din ea își dorea să fugă să se ascundă, dar era atâta inteligență și vitalitate în privirea lui magnetică, încât se trezi mai degrabă atrasă de el, ca și cum el ar fi fost planeta Jupiter, iar ea, o nouă lună minusculă prinsă de câmpul lui gravitațional și transformată într-un satelit obedient.

— Ești fata de la birt? o întrebă el, politicos de această dată.

Vocea îi era cultivată, dar ușor nazală.

Deși vorbea fluent franceză, ei i se păru că pronunța mai apăsat consoanele, lungind prea mult vocalele.

— *Excuses-moi, Patron,* murmură ea, punând timidă scoica înapoi pe masă.

Știa că ar fi trebuit să plece capul în fața lui în loc să-l studieze ca hipnotizată. Așa s-ar fi așteptat tatăl ei și bătrânii târgului să reacționeze o femeie care se confrunta cu o autoritate masculină. Își aminti atunci ardeiul roșu pe care el îl desenase pe bilet. Cum putea un ardei să arate atât de năstrușnic? Și totuși, așa arăta. Cu gândul la ardeiul acela nostim și viu colorat, precum și la cuvintele prietenoase de sub desen, Ondine nu-și putu reține un zâmbet.

— Mă bucur să vă pot fi de folos. Iar data viitoare o să-mi amintesc să adaug mai mult ardei iute, zise ea.

El părea surprins.

— Oh, deci tu ești bucătăreasa? Ei bine, faci treabă bună pentru o fată atât de tânără.

Ondine nu intenționase să-și asume meritele pentru minunata *bouillabaisse* a mamei ei, dar nu vedea cum ar fi putut retracta cele spuse fără să pară lipsită de tact, așa că preferă să facă un semn spre schițele lui de pe masă și să spună cu sfială:

— Îmi cer scuze că am dat buzna aici, peste lucrările dumneavoastră.

— Cunoști povestea Minotaurului? întrebă el cu vocea scăzută și fermecătoare, ca și cum i-ar fi citit o poveste. Se spune că acesta stăpânește o insulă. Localnicii sacrifică cele mai frumoase fete din ținut pentru a-i face pe plac Minotaurului, care trăiește în vila sa decadentă. El nu se poate decide dacă vrea să le seducă sau să le ucidă. Uneori, preferă să facă ambele lucruri. Dar, de asemenea, el invită poeți, artiști și muzicieni pentru a juca ori pentru a cânta și dansa pentru el. Toți petrec și sărbătoresc cu șampanie și pește, iar orgiile lor

continuă zile și nopți la rând. Minotaurul posedă cu forța toate femeile, tinere sau vârstnice – dar ele se tem de el, astfel încât acesta nu poate fi iubit cu adevărat niciodată. Totuși, într-o duminică, un tânăr pescar de pe continent va descoperi drumul cel bun prin labirintul Minotaurului și-l va ucide pe monstrul sacru cu un pumnal.

El fandă în direcția schițelor cu brațul întins, ca și cum le-ar fi înțepat cu o spadă imaginară.

— Dar va exista întotdeauna un alt minotaur care să-l înlocuiască, zise el gânditor, pentru că toate femeile iubesc un monstru.

Ondine rămăsese mută, vrăjită.

— Ce imagine îți place mai mult? întrebă el pe un ton calm, liniștitor – atât de calm încât părea ridicol.

Îi amintea de băieții năstrușnici care se adunau în fața școlii și încercau să păcălească o fată să le arate lenjeria intimă.

El aștepta răspunsul ei. Ondine ridică provocatoare bărbia.

— Aceasta, răspunse nonșalant, ca și cum ar fi ales un trandafir din vasul unui florar, indicând scenariul domestic și mult mai prietenos în care Minotaurul și femeia blondă se odihneau împreună, satisfăcuți și goi, pe pernele canapelei.

— Ei bine, nu poți avea parte de calm fără furtună, o tachină Picasso. Cum te numești?

— Ondine, răspunse ea.

— Ah, nimfa apelor! Din mările orașului Juan-les-Pins, exclamă el amuzat.

Jovialitatea lui o făcu pe Ondine să întrebe curajoasă:

— Vreți să vă spun *monsieur* Ruiz? Sau Picasso?

— Șșș! făcu el amuzat, ducându-și un deget la buze. Ambele nume sunt ale mele. Părinții mei mi-au pus cel mai lung nume pe care ți-l poți imagina. Pentru a onora în persoana mea sumedenia de unchi și rubedenii plecate dintre noi! Aici, în oraș,

prefer să mi se spună Ruiz, numele de familie al tatălui meu. Totuși, ținând cont că și tatăl meu a fost pictor, prefer să-mi semnez lucrările cu numele de familie al mamei mele. Așa că acum sunt doar Picasso! declară el pe un ton sarcastic, bătându-se cu degetul mare în piept.

Ca și cum și-ar fi amintit brusc de intențiile sale, se întoarse cu spatele la ea și începu să caute febril printre numeroasele borcane, pensule și alte ustensile misterioase care umpleau mesele din jur. Ondine înțelese rapid că era timpul să se retragă, lăsându-l singur cu munca lui, așa că se strecură în tăcere pe ușă.

Abia când ajunse în bucătărie își aminti de ce urcase în camera de la etaj.

— Oh, am uitat să-l întreb ce a făcut cu urciorul mamei! exclamă ea îngrijorată.

Desigur, nu putea să-l mai deranjeze. Dacă mama ei avea să întrebe de urcior, trebuia să inventeze o scuză.

Imediat ce Ondine se întoarse la birt, *madame* Belange îi spuse:

— Este o petrecere la vila de la Cap. Familia de parizieni, cu fata aceea sălbatică. Își sărbătorește ziua de naștere, iar bucătarul lor are nevoie de ajutor, pentru că unul dintre cuptoare i s-a stricat!

Masa din bucătărie era deja plină cu tăvi mari pentru *hors d'oeuvres*[6]. Ondine își puse repede un șorț.

— Vor trimite o mașină după aperitive, zise mama ei. Pregătește-te să duci tăvile afară și ai grijă să le explici care trebuie încălzite și care trebuie servite reci.

Ondine aștepta camioneta de livrare a bucătarului, așa că rămase surprinsă când, câteva ore mai târziu, o limuzină neagră opri în fața birtului. Își dezlegă șorțul, își netezi părul și rochia și, cu o tavă mare în brațe, ieși afară pășind cu grijă, urmată de chelnerii care duceau mai multe

tăvi. Portiera din spate a limuzinei se deschise singură. Ondine aruncă o privire înăuntru și zări trei bărbați tineri îmbrăcați în flanel bleumarin, precum și două femei în rochii pastelate de petrecere.

Aceștia aveau în mâini pahare de cocktail, iar unul dintre bărbați ținea o sticlă de șampanie.

— Iată și mâncarea noastră! *Splendide!* Dar, vai, portbagajul e plin cu bagajele noastre, pe care le-am dat jos din tren! strigă un tânăr și un hohot de râs lăsă să se înțeleagă că erau cu toții destul de chercheliți.

Erau doar cu câțiva ani mai în vârstă decât Ondine, dar aveau chipurile vesele ale unor viței hrăniți cu lapte și crescuți în puf.

Probabil că veniseră de la Paris cu luxosul *Train Bleu* și era clar că pentru ei petrecerea începuse deja – sau poate că pentru acest grup exuberant viața nu era decât o nesfârșită petrecere.

— Haide, spuse plin de entuziasm un alt tânăr, vom muta fetele pe bancheta din față, iar tu… Cum te numești? Ondine, spui? Minunat! Ei bine, Ondine, poți pune toată mâncarea chiar aici, lângă noi!

Se auziră chiote și râsete atunci când fetele ieșiră din mașină ca să se strecoare lângă șofer, pe bancheta din față. Ondine le întinse grijulie băieților din spate tava pe care o ținea, apoi chelnerii plasară unul câte unul platourile lor deasupra acesteia, până când stiva ajunse aproape de tavanul mașinii.

Ondine îl întrebă pe șofer:

— Cui aș putea să-i dau instrucțiuni pentru servirea aperitivelor? Unele dintre ele trebuie încălzite.

Unul dintre tineri o auzi și-i spuse:

— Mai bine ai veni cu noi, *chérie,* și-i vei putea explica totul gazdei noastre.

Șoferul întoarse capul spre Ondine, iar ea nu avu încotro și se strecură tot pe bancheta din față,

unde gălăgioasele fete stăteau acum înghesuite.

— Tot înainte, domnule! Uite, Ondine, bea niște șampanie! strigă primul tânăr oferindu-i o cupă.

Mașina porni, iar Ondine sorbi repede din pahar, ca să nu verse șampania. Era foarte bună – răcoritoare și aurie ca lumina soarelui. Strivită între portieră și corsajul uneia dintre fete, Ondine se simțea ametită din cauza parfumurilor combinate din interior, care păreau să transforme limuzina într-o seră de orhidee și gardenii. Și, de fiecare dată când șoferul făcea un viraj, pasagerii strigau și se lăsau unii peste alții, exagerând intenționat mișcările mașinii.

— Uuuura pentru petrecerea mea aniversară! strigă una dintre fete.

Prietena ei declară cu aroganță:

— Știm cu toții de ce ne-ai târât până aici. Pentru că ești îndrăgostită de un băiat din Nisa! Ar fi trebuit să vii la petrecerea de ziua mea săptămâna trecută, la Paris. Jean Renoir și-a făcut apariția acolo doar ca s-o convingă pe Coco Chanel să-i facă niște costume pentru următorul film. Renoir insistase că, din moment ce ea făcuse costumele pentru baletul lui Cocteau, era imposibil să-l refuze. Știi, am auzit că Picasso a pictat decorurile pentru acel balet. Mă întreb dacă va face același lucru și pentru filmul lui Renoir.

Asta o făcu pe sărbătorită să țipe:

— Picasso a fost la petrecerea ta? Aș fi vrut atât de mult să-l cunosc!

— Nu, n-a fost, dar nu știi că, de ceva timp, nu poate da nimeni de Picasso? Pur și simplu, a dispărut. Am auzit că a plecat în Orient să picteze gheișe! Tu ai poza nud pentru el?

— Eu aș face-o! spuse cealaltă fată.

Unul dintre însoțitori insistă:

— Picasso nu este în Orient. Știu sigur că a plecat în Spania.

Ondine își înăbuși râsul. Șampania o făcea să se întrebe cum ar fi reacționat cei de acolo dacă le-ar

fi divulgat marele ei secret: „Ha, ha! Picasso se află la o aruncătură de băț chiar în acest moment”.

Mașina tocmai trecea pe lângă dealul abrupt pe care îl urcase Ondine cu bicicleta în acea după-amiază. Cu toate acestea, rămase tăcută în timp ce mergeau mai departe, ocolind de-a lungul coastei și apoi urcând un alt deal pentru a ajunge la aleea privată interminabilă din fața unei vile albe impunătoare, în apropierea căreia erau parcate la întâmplare o mulțime de mașini.

Limuzina abia se oprise când unul dintre tineri sări afară și deschise portiera din față, de care se sprijinea Ondine.

Când ea se dezechilibră, aproape căzând din mașină, el o prinse de cot cu un gest impecabil.

— Ups! Îmi acordați acest dans? glumi el.

Ridicând repede o tavă, tânărul strigă:

— Haideți să o ajutăm cu toții pe Ondine să ducă mâncarea în casă!

Prietenii săi luară tăvile și grupul traversă peluza din fața vilei, unde o mulțime de lampioane chinezești licăreau în întunericul profund.

— Aici suntem! strigă o femeie mai în vârstă, înaltă și suplă, cu tenul de alabastru, care apăru de nicăieri, plutind parcă.

Gâtul ei lung o făcea să semene cu o lebădă. Probabil că era gazda, pentru că avea un aer natural de autoritate.

Cel care o însoțea pe Ondine strigă:

— *Voilà!* Unde vrei să ducem toate aperitivele astea apetisante?

Femeia-lebădă răspunse:

— *Mes enfants*[7], duceți-le la bucătărie.

Ondine auzi pianul și acordurile de vioară din casă. Cu tava în mână, îi urmă pe tineri pe terasă, unde chelnerii le ofereau băuturi oaspeților care se plimbau pe afară îmbrăcați în șifon și mătase.

Gazda păși însă în fața ei, blocându-i trecerea și făcând semn unui chelner să ia tava. Ondine

încercă rapid să-i explice care aperitive trebuiau încălzite.

— Mulțumim foarte mult, zise gazda pe un ton ferm și indiferent. Bucătarul meu va ști ce să facă. Noapte bună!

Ondine roși de parcă ar fi fost acuzată că încercase să fure argintăria familiei. Se apropiase atât de mult de vilă, încât putea vedea prin ferestrele înalte interiorul sufrageriei, unde o masă magnifică fusese aranjată superb – cu pahare din cristal, porțelanuri și lumânări aprinse. Înăuntru, oaspeții se plimbau de colo colo, siluetele lor profilându-se în lumină. Erau exact așa cum învățase Ondine că arătau îngerii lipsiți de griji ce pluteau în ceruri.

Se retrase, întorcându-se în parcare, acolo unde rămăsese limuzina. Aceasta era însă goală, iar șoferul dispăruse. Era clar – nu avea să ajungă acasă așa cum venise. Nu avea încotro. Trebuia să meargă pe jos până la birt și afară era întuneric.

Ziua începuse atât de promițător și palpitant, dar, în timp ce-și târâia picioarele pe străzile cufundate în întunericul ca smoala, cu toate că încă mai simțea gustul mirific al șampaniei pe vârful limbii, inima îi era plină de amărăciune. Se simțea chiar stupid pentru că sperase la un viitor mai bun și mai fericit.

„Pun pariu că, peste tot în lume, toți oamenii bogați și importanți sunt la fel ca femeia-lebădă pe care am văzut-o în seara aceasta. De ce să-mi fac iluzii că voi putea ieși în lumea cea mare și că voi fi primită cu brațele deschise dacă n-am nici soț, nici bani și nimic care să mă recomande? se dojeni Ondine descurajată. Ei nu mă vor lăsa niciodată să intru în lumea lor, iar asta înseamnă că viața mea nu se va schimba niciodată, indiferent ce voi face sau unde voi merge!”

Totuși, când ajunse în port, o stea căzătoare lumină pentru o clipă cerul întunecat, iar tabloul era atât de fermecător, încât Ondine își ținu

răsuflarea. Ceva în sufletul ei se schimbă dintr-odată.

„Oamenii aceia de la petrecere își puteau numai dori să-l cunoască pe Picasso, dar eu l-am cunoscut cu adevărat! El nu m-a tratat ca pe o intrusă! I-a plăcut de mine, ba chiar mi-a cerut părerea în legătură cu lucrările lui."

Îi trecu prin minte că, poate, cele întâmplate în ziua aceea erau un semn că nu trebuia să se aventureze prea departe în căutarea unui destin mai bun. Exista o mică posibilitate – una mică de tot – ca Picasso să aducă lumea cea mare la ușa ei, chiar acolo, în Juan-les-Pins.

4

Picasso, Juan-les-Pins.
Primăvara anului 1936

Pablo Picasso își dorea să nu se fi deranjat să verifice corespondența din ziua aceea. Ceea ce citise îi tulburase liniștea sufletească pe care abia o găsise și care era la fel de fragilă ca mugurii unui vlăstar primăvăratic. La început, când abia ajunsese în Juan-les-Pins, nu se anunțase nimic bun; vremea devenise umedă și rece, făcându-l să se întrebe dacă nu cumva făcuse o greșeală retrăgându-se acolo în afara sezonului. Pentru un timp, preferase să doarmă câte douăsprezece ore pe zi – și acesta era chiar un miracol după atâtea nopți nedormite la Paris.

Apoi, când rămăsese, în cele din urmă, fără proviziile cu care călătorise, își luase în grabă un palton vechi și pălăria și se dusese în oraș, rătăcind prin cartierele vecine și bucurându-se de acea aventură care începuse cu plecarea pe furiș din Paris și cu descinderea incognito în Juan-les-Pins.

Se plimbase de mai multe ori pe lângă birtul Café Paradis, administrat de niște localnici care păreau să știe cum să-și conducă afacerile. Comandase o tocană țărănească făcută perfect, cu linte și cârnăciori din carne de mistreț, care-i încălzise sângele și-i hrănise atât trupul, cât și sufletul într-un mod desăvârșit, amintindu-i de zilele copilăriei sale în Spania.

Vinul roșu aspru și micul birt prietenos păreau să-i învăluie umerii la fel ca pătura cu care-l acoperea bătrâna lui mamă italiancă.

„Asta e exact ce-mi lipsește, își spuse Picasso. După o lună aici, voi fi puternic ca un taur Miura!”

Dar pictorul înțelese și faptul că energia abia recâștigată putea să dispară la fel de ușor în timp ce se lupta cu micile decizii ori sarcini care i se

păreau epuizante și inutile. Era vorba despre întrebările zilnice de genul: ce să mănânce? La ce oră? Unde? Faptul că trebuia să stabilească el însuși aceste nimicuri îl secătuia, pur și simplu, de energie.

Așa că, atunci când proprietarul birtului Café Paradis îl întrebă dacă-i putea fi de folos, fără să mai stea pe gânduri, Picasso făcu o înțelegere cu *monsieur* Belange. Conform acestei înțelegeri, mesele de prânz urmau să-i fie aduse la vilă. Cu puțin noroc, acest lucru avea să devină o constantă în viața lui de zi cu zi, scutindu-l să-și mai consume energia cu nesfârșite indecizii domestice și asigurându-i intimitatea de care avea atâta nevoie pentru a lucra.

Numai faptul că luase acea decizie îl ajutase foarte mult, pentru că în ziua aceea se trezise mai devreme decât de obicei, simțindu-se din nou energic și optimist. Și, notase el – era joi –, întotdeauna o zi potrivită pentru sosiri și plecări, pentru izgonirea vechilor demoni și pentru începutul unor noi aventuri.

Dar în cutia lui poștală descoperi un plic mare, abia sosit de la Paris. Scrisorile erau trimise mai departe – desigur, selectiv – de vechiul lui prieten și asistent, Sabartés, care aștepta instrucțiuni despre ce trebuia să răspundă, astfel încât nimeni să nu descopere unde dispăruse Picasso.

Inițial, aruncase pachetul pe biroul din camera din spate, dar strategia nu funcționase. Pachetul stătea acolo ca un păianjen. Singura soluție de a distruge puterea lui înspăimântătoare era să-l înfrunte.

Cu un gest de lehamite, își luă inima-n dinți și deschise pachetul, ignorând scrisorile de la prieteni, dealeri de artă, editori de reviste și galerii, de fiecare dată îngrozit că avea să găsească un anumit plic – cel de la biroul unui avocat, care îi devenise atât de familiar, încât sângele îi îngheță în vine în momentul în care-l zări.

— Diavolița! exclamă el.

Deschise plicul și citi rapid scrisoarea, din ce în ce mai dezgustat.

Ce pitbulli angajase rusoaica de care se despărțise! Ei bine, nu ar fi trebuit să fie surprins. Una era să se însoare cu o aristocrată și altceva să se însoare cu o balerină. Dar să se însoare cu o femeie care era și una, și alta! Nu puteai să creezi o situație mai tensionată decât aceea, oricât ai fi încercat.

Totuși, încă o respecta pe Olga cea delicată, ușuratică și brunetă. Îi plăcuse să fie soțul ei din toate punctele de vedere – îmbrăcat ca un *dandy,* în cele mai fine haine, cu „o adevărată doamnă" la braț –, o doamnă ale cărei relații sociale deschideau pentru el ușile celor mai selecte saloane din Europa.

„În Spania, un bărbat își poate ține ani la rând o soție într-o parte a orașului și o amantă în cealaltă parte, iar cele două pot afla una de alta abia la înmormântarea bărbatului, atunci când el nu mai are nicio grijă", mormăi Pablo.

Nu era la fel și în Paris. Discreția nu era de lungă durată. Odată ce amanta lui cea blondă rămase însărcinată, niște „prieteni" comuni nu se putură abține să nu-i spună Olgăi totul despre Marie-Thérèse. De atunci, nevasta lui își consuma tot timpul, energia și furia pentru a câștiga pe cale legală acea bătălie. Cum putea un artist să facă față unei asemenea situații?

Totuși, divorțul ieșea din discuție, pentru că acel contract de căsătorie pe care-l semnase, conform legilor din Franța, impunea împărțirea egală a bunurilor aflate în proprietate comună. Iar proprietatea, bineînțeles, includea și operele de artă. Avocații sofisticați și bine plătiți ai Olgăi țineau morțiș să-i împartă în jumătate colecția de tablouri, la fel ca femeia din Biblie care ar fi preferat să taie un copil în două decât să-l cedeze

alteia. Ei convinseseră un judecător să sigileze atelierul lui Picasso din Paris.

— E greu de imaginat! Să-i interzici unui om să intre în propriul atelier, bombăni el încă furios.

Olga avea deja custodia fiului lor, Paulo. Asta ar fi trebuit să fie de ajuns pentru orice femeie. În realitate, Picasso suporta cu greu să-și vândă vreun tablou atunci când acesta era terminat. Întregul proces de separare de creațiile sale îl deprima profund, făcându-l să fie trist zile în șir. Ce știau oamenii aceia avizi de bani despre o astfel de suferință?

Nu, divorțul trebuia evitat. O separare legală era singura soluție. Așa că negocierile începuseră, la fel și nesfârșita tortură de a aștepta, a aștepta, a aștepta o înțelegere. Situația aceea oribilă dura de ceva vreme – trecuseră luni întregi, ba chiar mai mult de un an și, pentru prima dată în viața lui, Picasso nu mai putea să picteze. Nu fusese mort în acele luni, dar nici viu cu adevărat – semăna, mai degrabă, cu un om imobilizat sub o sabie ce i se legăna deasupra capului și care se apropia din ce în ce mai tare până când, la un moment dat, avea să-l spintece.

În cele din urmă, fusese nevoit să părăsească, pur și simplu, Parisul. Scrisoarea pe care o primise în ziua aceea de la avocatul său era cel puțin optimistă; negocierile erau în curs. Exista posibilitatea ca Olga să fie convinsă să se despartă, pur și simplu, de el. În schimb, ea urma să capete casa de vacanță din apropierea Parisului – și ar mai fi fost și alte concesii financiare, pentru că ea avea să se asigure că prețul plătit de el pentru propria libertate va fi exorbitant –, însă tablourile, care erau tot ce avea mai de preț, nu aveau să fie sacrificate.

Oricare ar fi fost consecințele, acolo, pe Coasta de Azur, unde soarele strălucea atât de tare, un bărbat își putea recâștiga, cu siguranță, vitalitatea. Așa cum natura alunga iarna, făcând loc

primăverii, Pablo trecea de la convenționala și respectabila lui familie la una nouă, ilicită, care-i era oferită de angelica sa muză, Marie-Thérèse. Simțea un soi de mândrie masculină atunci când își amintea de mica lor fiică, Maya, care se născuse cu un an în urmă.

Supusa Marie-Thérèse nu se plângea niciodată, biata de ea, dar de ceva vreme nu mai avea nicio speranță de a deveni *madame* Picasso, pentru că Olga avea să rămână mai departe soția legitimă a lui Pablo până când Dumnezeu și moartea urmau să-i despartă. Și deși lui îi plăcea să se joace de-a proaspătul tătic grijuliu în timpul vizitelor de duminică la noua sa familie, putea să simtă deja semnele plictiselii evocate de viața conjugală.

— Femeile sunt ori zeițe, ori preș pentru picioare, conchidea el după fiecare cucerire.

Din fericire, după o dimineață în care se acomodase cu noile lui achiziții, găsi prânzul grozav de la Café Paradis așteptându-l; iar atunci când se așeză să-l mănânce, bucatele alese reușiră din nou să-l farmece și să-l liniștească, făcându-l să uite de toate scrisorile.

După aceea, intenționând să-și păstreze trupul în formă pentru sarcina pe care o avea de îndeplinit, plecase să se plimbe pe pajiștile din spatele casei – ce aparțineau unui fermier care cultiva trandafiri și garoafe –, iar acolo, în remarcabila lumină a amiezii, pasul lui Picasso deveni sprinten și hotărât.

Se întoarse la vilă simțindu-se pregătit să facă tot ceea ce i se păruse imposibil cu numai o săptămână în urmă – să amestece culorile și să creeze din nou. Părea să fi făcut alegerea corectă în privința birtului Café Paradis, al cărui meniu era mult mai agreabil și mai hrănitor decât dieta searbădă și restrictivă sugerată de doctorul său din Paris, pentru a-și vindeca stomacul care, în acele momente tulburi, devenise foarte sensibil.

Imediat ce fata de la birt părăsi atelierul lui, privirea îi zăbovi asupra scoicii pe care ea o ținuse în mână.

„Un adevărat personaj, această Ondine. Unii ar putea crede că este într-adevăr o nimfă a apelor”, își zise amuzat, amintindu-și o poveste pe care i-o spusese odată un dealer german despre ondinele din mitologie. Acestea erau niște zâne care, dacă se măritau cu muritori, își pierdeau nemurirea, dar câștigau un suflet.

Aruncă o privire pe fereastră la timp, cât să o zărească pe Ondine, care se îndepărta diafană pe bicicleta ei. Părul lung i se revărsa pe umeri ca valurile mării, iar fusta îi flutura în cerc în jurul trupului, făcând-o să semene cu o corabie cu pânzele umflate de vânt. O urmări cu privirea până când ea ajunse în vârful dealului, unde, pentru o clipă, păru să rămână suspendată în eter, înainte de a dispărea.

— Seamănă cu un zmeu purtat de vânt, observă Picasso, mișcându-și mâna prin aer ca și cum ar fi făcut o schiță imaginară a jucăriei zburătoare.

Se apropie apoi de șevalet, spunându-și cu o urmă de nemulțumire: „Se citește însă prea multă sfidare în ochii aceia”.

Adevărul era că fetele moderne îl făceau să se simtă stânjenit. Nu mai știau cum să-i respecte și să-i servească pe bărbați așa cum făceau femeile din copilăria sa. Fusese înconjurat de o mulțime de femei – o mamă grijulie, o bunică, o nașă, mătuși și surori – care-și acceptau fără să pună la îndoială poziția inferioară dată de Dumnezeu în fața bărbaților, pe care îi tratau ca pe niște regi. Atâția sâni, și burți, și brațe, și genunchi! Atâta adorație! Nimic nu se putea compara cu senzația aceea și nimic nu o putea înlocui.

Și astfel, Pablo crescuse crezând că femeile de toate vârstele erau menite să-și sacrifice viețile unor bărbați, la fel cum fecioarele din legende erau sacrificate Minotaurului. Începuse cu surioara lui –

numele Concepción avea încă puterea să-i înțepe inima la fel ca acea cunună de spini ce înfășură inima lui Hristos în imaginile de pe cărțile poștale din copilărie.

La numai șapte ani, Concepción se îmbolnăvise de difterie, suferind teribil din cauza durerilor agonizante, ofilindu-se încet și devenind aproape străvezie – ca o fantomă – chiar în fața ochilor lui îngroziți. Zăcuse în pat zile în șir, palidă și deznădăjduită, determinându-l pe Pablo – care pe atunci avea numai treisprezece ani – să îngenuncheze tremurând lângă ea și să înalțe o rugăciune pe care o regretă chiar din momentul în care-i ieși de pe buze.

— Doamne, Dumnezeule, salvează-mi sora și jur că n-o să mai pun niciodată mâna pe pensulă ca să pictez!

Ce diavol îi inspirase un sacrificiu atât de mare? Pentru că, încă de pe vremea aceea, talentul lui Pablo era de netăgăduit. Începuse să picteze chiar înainte de a vorbi. Cu toții știau că destinul lui avea să fie măreț, motiv pentru care, atunci când tatăl lui renunțase la pictură, îi dăruise lui Pablo cutia sa cu vopsele și pensulele – gest care, pe lângă povara vinovăției, semnifica un vot de încredere.

Oare Dumnezeu chiar se aștepta ca băiatul acela genial să renunțe la asemenea har, dacă sora lui supraviețuia, doar ca să-și îndeplinească jurământul? Cuprins de panică, Pablo încercase să ignore o altă voce demonică ce-i șoptea la ureche: „Cere-i lui Dumnezeu să-ți împlinească destinul artistic și consideră viața bietei tale surori un sacrificiu!”

Picasso agonizase zile întregi, așa cum numai un copil putea să o facă – imaginându-și că *el,* și nu Dumnezeu, trebuia să ia această decizie. Nu ar fi dorit niciodată moartea surorii sale – totuși, nu se putea abține să nu se roage să fie eliberat de

promisiunea de a renunța la pictură dacă ea ar fi supraviețuit.

Concepción muri la scurt timp. Și așa a ajuns Pablo să creadă că nimeni nu putea crea fără a distruge ceva drag.

Nașterea generează moarte, iar în Spania, fantomele morților nu plecau niciodată de tot pe lumea cealaltă. Învățai să trăiești cu ele în loc să le ții piept și trebuia să eviți sentimentalismele. Altfel, slugile morții puteau crede că erai pregătit să mori mult mai devreme decât trebuia.

Însă, de vreme ce spectrul războiului civil galopa către Spania la fel de necruțător ca un taur înfuriat, nu avea niciun rost să se alăture iluziilor europene, pretinzând că nu avea să mai izbucnească un alt război la nivel mondial. Viața și moartea erau la fel ca fluxul și refluxul. În Barcelona, oamenii înțeleseseră acest lucru.

Duminica, ziua unui tânăr începea la biserică, dar putea sfârși cu o vizită la un bordel, unde dragostea era o afacere ca oricare alta, iar viața, o încercare sarcastică de a-ți surclasa dușmanii.

Să creezi cât mai poți, înainte ca forțele morții să te prindă din urmă!

Pablo Picasso puse mâna pe pensulă.

5

Céline, în New York.
Ajunul Crăciunului, 2013

Mama a așteptat până am împlinit treizeci de ani pentru a-mi povesti despre bunica Ondine și Picasso. Era Ajunul Crăciunului și eu abia aterizasem la Los Angeles pentru a-mi petrece vacanța împreună cu ea, la casa ei din Westchester – una dintre acele venerabile clădiri coloniale cu ferestre mari și elegante, înconjurată de arbuști tăiați cu grijă și situată pe o peluză mare și îngrijită, presărată cu stejari străvechi și arțari.

Ningea încet atunci când taxiul m-a lăsat pe aleea din fața casei. Probabil că mama mă privea de la vreo fereastră, pentru că ușa de la intrare se deschise înainte de a mă apropia, iar ea ieși să mă întâmpine pe alee, îmbrăcată numai într-o rochie roșie din stofă de lână.

Se îmbrăca mereu impecabil, în costume sau rochii perfect croite, preferând eșarfele din mătase și bijuteriile discrete. De asemenea, tenul ei era luminos, având un aspect tineresc.

Am rămas mută de admirație văzând ce bine arăta și cum se pricepea să păstreze mereu acel entuziasm modest și autentic atât de special, acea extraordinară *joie de vivre*[8].

Totuși, la vederea chipului luminos și a trupului ei mic apropiindu-se de mine pe alee, am simțit iar acel instinct protector pe care mi-l trezea mai tot timpul, de parcă ea ar fi fost copilul și eu aș fi fost cea care avea grijă de ea.

Deși avea un bun-gust desăvârșit – specific franțuzoaicelor –, mama nu se împăuna cu asta. Era timidă și blândă, atitudine cauzată, în parte, de niște traume misterioase din copilărie, la care făcuse aluzie odată, dar pe care refuzase să le explice pe larg.

— Eu și bunica ta Ondine am trecut prin niște situații dificile înainte să mă căsătoresc, spunea. Dar oamenii trebuie să le accepte și pe cele bune, și pe cele rele.

N-am reușit să o fac să spună mai multe.

Dar, când m-a întâmpinat pe alee, mama era neobișnuit de fericită și agitată.

— Céline, ai reușit! Ce minunat arăți cu bronzul acesta californian! exclamă încântată, sărutându-mă pe obraji.

M-am aplecat să o sărut și eu. Ochii îi erau de un negru intens. Eu am ochii albaștri. De fapt, singurul lucru pe care l-am moștenit de la ea e părul castaniu-roșcat. Îl port strâns într-o coadă împletită, care-mi ajunge până la mijloc. Părul ei era tuns scurt, foarte șic. Îmi plăceau parfumul cunoscut al pudrei de față pe care o folosea și căldura obrajilor ei. În timp ce ne îmbrățișam, trupul ei micuț îmi părea și mai fragil, pentru că trecuse de șaptezeci de ani.

Mi-am scos paltonul și i l-am pus pe umeri, în timp ce ea îmi spunea:

— Oh, ia uite ce zăpadă! Anul acesta vom avea un Crăciun alb, nu e minunat? E ca și cum toate ar fi fost presărate cu zahăr pudră. Hai în casă, *chérie,* să-ți prepar niște *chocolat chaud!*

Deși gătea ca o franțuzoaică sadea, mama se simțea foarte mândră să fie ceea ce numea o gospodina americană modernă *typique.*

Eu m-am născut, de fapt, în Franța, dar părinții mei m-au expediat rapid la New York, astfel încât să pot avea o copilărie americană sută la sută.

— Bună, Julie! Crăciun fericit! strigă o vecină de peste drum, care ieșise pe aleea din fața propriei case pentru a-și verifica micuța cutie de scrisori și, probabil, ca să mă vadă mai de aproape, fiindcă nu ne cunoșteam.

— Crăciun fericit! răspunse mama, adăugând apoi cu mândrie: aceasta este fiica mea, Céline. Ți-am povestit despre ea. Este make-up artist la

Hollywood. Anul acesta, a fost nominalizată pentru un premiu Oscar!

— Echipa mea a fost nominalizată, mamă, am murmurat stânjenită.

— Aha, în sfârșit, am ocazia s-o cunosc pe Céline! Veriga lipsă, zise femeia, traversând repede strada.

Probabil că fusesem numită și mai rău de atât. Toată viața am fost cunoscută drept „accidentul”, un copil conceput târziu, când nimeni nu se aștepta. Cu toate acestea, mama fusese încântată, pentru că eram singurul ei copil după două sarcini pierdute. Mai aveam doi frați vitregi, Danny și Deirdre, gemenii din prima căsătorie a tatălui meu. Blonzi și plini de pistrui, cei doi erau leit tata. Pentru că erau mai mari decât mine și foarte misterioși, așa cum numai gemenii pot fi, i-am venerat din toată inima în copilărie, dar ei mă vedeau drept „franțuzoaica”, la fel ca pe mama.

— Ce face Arthur? întrebă vecina, iar ea și mama începură să flecărească despre operația tatălui meu.

Din moment ce călătorisem cu avionul șase ore, tot ce voiam să fac era să intru în casă și să mă destind, nu să stau acolo, în frig. Când mama a dat să-mi înapoieze paltonul, am început să-mi caut prin geanta de voiaj jacheta din lână. Am pus-o pe mine, apoi am așteptat cu toată răbdarea de care eram în stare ca mama să se scuze ca să putem intra, în cele din urmă, în casa călduroasă și luminată feeric cu beculețe de sărbătoare.

— Mmm, miroase a Crăciun aici, am spus când am intrat, inspirând cu nesaț aromele combinate de nucșoară, portocale, cuișoare, vin franțuzesc fiert și deserturi preparate cu unt dulce din Europa.

Casa mamei era întotdeauna perfect aranjată – așa cum știam că apartamentul meu nu avea să fie niciodată. Pentru sărbători, camerele erau decorate cu crenguțe de pin și panglici maronii cu margini aurii. În salon era un brad mare, plin cu luminițe și

globuri, iar cadourile împachetate străluceau sub el. În bucătăria cea mare a mamei, aproape fiecare masă și bufet erau pline cu prăjituri de casă.

— Ai pregătit *Les Treize Desserts de Noël!* am exclamat eu, entuziasmată la vederea apetisantelor dulciuri tradiționale provensale.

Încântată de entuziasmul meu, mama mi-a prezentat cu mândrie cele Treisprezece Deserturi de Crăciun.

Se aflau acolo un vas cu fructe uscate și nuci, denumit „Cei patru cerșetori", reprezentând cele patru ordine călugărești, apoi o prăjitură dulce, ca o brioșă, făcută cu apă de flori de portocal și ulei de măsline, diferite bezele, citrice confiate și preparate din pepene, două feluri de nuga, cu fistic și migdale. De asemenea, făcuse și acele subțiri *oreillettes,* asemănătoare cu vafele, prăjiturele presărate cu zahăr pudră, la fel ca zăpada de afară.

Mi-a arătat, desigur, și spectaculoasa *buche de Noël – o* prăjitură de ciocolată tip ruladă, de forma unui butuc tradițional de Crăciun, cu umplutură din caramel și glazură de ciocolată neagră, care fusese modelată cu dinții unei furculițe pentru a semăna cu un butuc abia tăiat de pădurar. Deasupra era pus chiar și un mic Moș Crăciun din zahăr candel, ținând într-o mână un mic topor de tăiat lemne.

— Uau, mamă, cred că ești epuizată, am exclamat îmbrățișând-o cu însuflețire în semn de apreciere pentru minunata prezentare.

Ea chicoti încântată, mângâindu-mă pe obraz și apoi bătându-mă ușurel pe spate.

— *Pas du tout*[9], zise cu modestie, fluturând ușor din mână.

Și, dintr-odată, am realizat ce era diferit la mama – avea calmul și siguranța unei persoane care gătise nestingherită timp de o săptămână întreagă, fiind singură acasă, în timp ce tata se recupera în spital. Chiar dacă îi plăcea nespus să-i gătească tatei, îmi dădeam seama că lipsa lui o

eliberase într-un fel, făcându-i pe amândoi să se simtă relaxați și optimiști. Mi se părea chiar că ea se bucura în secret de noua independență pe care o descoperise.

— Lasă-ți valiza în holul de la intrare, o să despachetezi mai târziu, zise ea, luându-mă nerăbdătoare de mână și conducându-mă spre masa din bucătărie.

Mă invită să mă așez pe scaun și turnă în două căni câte o porție de ciocolată caldă, pe care o pregătise tocmai la timp pentru sosirea mea, iar alături, pe o farfurioară, așeză niște biscuiți proaspeți cu unt și caise.

— Mmm, e atât de bună, am murmurat recunoscătoare, sorbind din ciocolată. Acum chiar *simt gustul* Crăciunului.

Până atunci îmi zâmbise cu acea încântare instinctivă caracteristică mamelor atunci când copiii le sunt aproape, dar când se așeză lângă mine, deveni sobră.

— Céline, începu ea șovăielnică, tatăl tău s-a vindecat după operația de prostată, dar doctorii spun că are probleme și mai serioase cu inima și plămânii. Asta l-a pus pe gânduri și a decis că trebuie să ne actualizăm testamentele. Au fost atâtea acte de semnat! Tu știi că nu mă pricep deloc la lucruri care țin de probleme legale. Dar mulțumesc lui Dumnezeu că are cine se ocupa de ele acum.

Această conversație era neobișnuită. Mama vorbea rareori despre bani. Lăsase toate problemele financiare ale casei pe mâna tatei și a contabililor lui. Ea făcea cumpărături și avea, desigur, carduri de credit, dar, din câte știam, nu fusese nevoită în viața ei să-și facă singură balanța carnetului de cecuri, să plătească vreo factură sau să-și calculeze taxele.

Inspiră adânc și continuă cu voce scăzută:

— Fratele tău a fost cel care l-a ajutat pe tata cu toate actele și asigurările acelea complicate, așa că

treaba asta a rămas în seama lui Danny, pentru că el înțelege ce vrea tatăl tău și poate avea în continuare grijă de toate atunci când tatăl tău nu e disponibil. Ești de acord?

Am sesizat o urmă de vinovăție în vocea ei, ca și cum ar fi vrut să scape cât mai repede. Totuși, am avut nevoie de câteva momente pentru a asimila cât mai bine noutățile:

— Danny va fi cel care va primi toți banii? Chiar și suma pe care ai moștenit-o de la mama ta? am întrebat.

Mama a încuviințat din cap cu o privire atât de îndurerată, încât mi-am dat seama că nu fusese deloc ușor pentru ea să accepte acest lucru, deși încercă repede să mă liniștească:

— Dar Danny nu va păstra banii doar pentru el. El îi va administra pentru mine, iar după moartea mea, el va avea grijă de voi toți. Suma se va împărți în mod egal. Tatăl tău spune că bărbații au mai mult acces la informații și se descurcă mai bine în privința afacerilor și investițiilor. „Bărbații au încredere în bărbați”, spune el.

Dintr-odată, ciocolata mea caldă se răcise în cană. Am renunțat să mai beau.

— Dar tu ce spui, mamă? am întrebat-o.

Știam că nimeni altcineva din familie nu avea să o întrebe acest lucru. Ea părea ușurată și recunoscătoare, de parcă i-aș fi permis să dea glas opiniei personale, iar mie mi s-a părut dureros de emoționant acest lucru.

— M-am gândit că ar fi mai bine ca toți trei să fiți beneficiari în mod egal și fiecare să aibă dreptul la o treime din întreaga sumă. I-am spus tatălui tău acest lucru, recunoscu ea. Dar el o ținea una și bună, spunând: „Prea multe bucătărese strică supa”. Deirdre zice că nu o deranjează ca Danny să se ocupe de administrarea banilor, așa că mi-am spus că ar fi în regulă, nu crezi? adăugă ea pe un ton rugător.

Îndoielile ei îmi provocau milă, dar trebuia să-i răspund cu sinceritate.

— Nu, eu nu sunt de acord! Deirdre spune că este în regulă, pentru că gemenii sunt vicleni ca niște hoți.

De fapt, în copilărie, Danny chiar fusese hoț. Nu-i părea niciodată rău pentru faptele sale când era prins copiind la școală sau când fura de la propria familie. Însă ceea ce mă deranja mai mult era modul pervers în care înșela pe toată lumea, stând ascuns pe lângă casă.

Nu era genul de băiat pe care să-l ignori. N-am înțeles niciodată de ce mama nu a fost mai fermă cu el. Pe de altă parte, nici cu declarația sexistă a tatălui meu nu eram de acord.

— Tata trăiește încă în Evul Mediu. În ziua de azi, lumea e plină de femei care conduc companii, fac investiții, se pricep la orice! i-am amintit.

Mama avea din nou expresia ei bine cunoscută, cea pe care o afișa ori de câte ori voia să evite vreun conflict.

— Oh, el a fost întotdeauna un soț și un tată bun, iar tu știi că ne iubește pe toți! zise ea repede. Nu-ți face griji, testamentul specifică destul de clar că se va proceda în mod corect.

— Să sperăm, mamă, am oftat.

Nu voiam să-i sporesc și eu îngrijorarea și nu mă puteam aștepta ca ea să-l contrazică pe tata tocmai acum. Trecuseră deja trei decenii de când îl întâlnise. Era un bărbat de patruzeci de ani la vremea aceea, înalt și arătos, a cărei primă soție murise de cancer cu ceva timp în urmă. Întâmpinase probleme cu o mulțime de bone care-și dăduseră demisia, spunând că gemenii erau teribil de răi. Mai exact, spuneau ele, erau o pereche de „draci împielițați”.

Auzisem asta de la mătușa Matilda, sora mai mică a tatei, o pasionată profesoară de pictură, pe care el o numea ironic „fata bătrână”. Mătușa Matilda spunea că el fusese atras de mama pentru

că-și dorea „o fată de modă veche, făcută din propria lui coastă”. Însă mama spusese că fusese curtată de un bărbat care se îndrăgostise de ea la prima vedere, și, cu siguranță, acesta era adevărul. Tata nu o înșelase niciodată și nici nu flirtase cu vreo altă femeie și avusese grijă ca soția lui să o ducă bine, punându-i la dispoziție orice și-ar fi dorit.

Era un avocat „de temut” la o firmă prestigioasă. În același timp, putea fi fermecător și sociabil, ba chiar și modest dacă era cazul. Mama pretindea că tata semăna leit cu eroul filmului ei favorit – *Sunetul muzicii* –, un soi de căpitan von Trapp a cărui eleganță rece și aproape sinistră ascundea sufletul unui om fundamental bun.

Am vrut întotdeauna să cred asta, pentru că atunci când tata era binedispus era plin de afecțiune cu noi toți, preparându-ne înghețata sa specială cu fructe, învârtind în aer clătite sâmbăta dimineața, cântându-ne în timpul călătoriilor lungi cu mașina, învățându-ne să facem sport și să jucăm tot felul de jocuri. Era glumeț, iar printre prietenii săi adulți era considerat sufletul petrecerii. Oamenii luau exuberanța lui drept o caracteristică a unui suflet mulțumit.

Numai cei din familie știau că tata nu era un bărbat fericit. Frecventele lui izbucniri de furie erau micul nostru secret, pe care îl discutam foarte rar, chiar și între noi. Încercările mele inițiale de a o face pe mama să-mi spună de ce era tata atât de furios dăduseră greș, ea găsindu-i de fiecare dată câte o scuză, zicând că avea o carieră extrem de stresantă. Și avea dreptate; munca lui de avocat pentru clienții importanți presupunea abordarea riscantă a cazurilor la limita legii.

Dar mama mi-a mărturisit recent că, în timpul unei anumite perioade volatile, un doctor i-a spus odată tatălui meu că ar fi avut „tendințe narcisiste” și i-a sugerat terapie.

— Și tata ce a făcut? am întrebat.

— S-a înfuriat. Apoi a găsit un alt doctor care i-a plăcut mai mult, murmură mama.

Cu toții am încercat să-l binedispunem cu lucruri despre care știam că-i făcuseră plăcere înainte – melodiile lui preferate, scorurile unor meciuri care-l interesau sau filmele vechi. Dar, indiferent cât de minunat era felul de mâncare pe care mama ni-l punea aburind înainte, apetitul ne dispărea atunci când tata, întorcându-se de la serviciu cu chipul deja crispat de furie, își ocupa locul în capătul mesei, căutând orice semn de nesupunere sau lipsă de loialitate pentru a găsi un țap ispășitor. În cele din urmă, izbucnea, exteriorizându-și toată furia aceea mocnită care ne îngrozea pe toți.

Gemenii învățaseră să evite aceste puseuri de agresivitate, flatându-l mereu și intrându-i în voie, ca niște mici clone ale sale. Constatam consternată că și mama îi tolera absurditatea cu supunere. Din câte-mi puteam da seama la acea vârstă, obediența nu făcea decât să-i sporească tatei disprețul ce se extindea și asupra oricărei prietene de-a mamei. Acest lucru o făcea să respingă ideea de a-și invita amicele în casa ei.

Și mai era și gluma aceea a lui pe care am ajuns să o urăsc, pentru că o repeta adesea, ca s-o necăjească. Era despre un incident petrecut în Ajunul Anului Nou, la o gală, când ea se așezase la o coadă imposibil de lungă la toaleta doamnelor. Eu nu am auzit niciodată sfârșitul glumei. Era de-ajuns ca el să înceapă să o spună, că mama devenea atât de jenată, încât ajungea să-l implore să se oprească. Dar el prefera să continue, și chiar și atunci când ochii mamei se umpleau de lacrimi, el continua, până când, oprindu-se, în cele din urmă, la „partea amuzantă”, îi spunea „Julie, ești prea sensibilă”.

Eu eram cea mai mică membră a familiei care asista la toate astea. De aceea, speram ca frații mei mai mari să i se împotrivească, dar furia tatei era

ca un tanc ce se apropia în viteză, din fața căruia cei mai mulți oameni s-ar fi dat instinctiv la o parte. Totuși, era genul de bărbat care nu respecta „pămpălăii” și nu puteai trece cu vederea zâmbetul disprețuitor pe care-l afișa în fața celor pe care-i putea intimida. Cineva trebuia să-l mai potolească – pentru binele mamei. Când nimeni nu făcea asta, imaginea umerilor căzuți și a chipului ei dezolat, plin de lacrimi, devenea atât de insuportabilă, încât trebuia să iau atitudine. Deși tatei îi făceau plăcere ciorovăielile prealabile, nu suporta să piardă nicio dispută. Și, din acest motiv, după ce se sătura să urle, eu eram cea pe care o lovea: o palmă peste față sau o lovitură în spate, o răsucire dureroasă a brațului sau a încheieturii, chiar acolo, la masă, în timp ce ceilalți își fereau privirea.

Când, în sfârșit, furia tatălui meu dispărea, mama scăpa nevătămată. În acea fază, el părea mai tot timpul uimit de cele întâmplate, de parcă nu ar fi putut înțelege de ce noi, ceilalți, găseam comportamentul lui atât de șocant, așa că pretindeam cu toții după aceea că nu se întâmplase nimic. Asta până când scena se repeta.

Mai rău era când gemenii erau plecați la școală, lăsându-ne pe mama și pe mine singure cu el. N-am recunoscut în fața nimănui asta, dar, într-un fel, tatăl meu a fost cel care m-a ajutat – fără să-și dea seama – să-mi găsesc chemarea în viață, inspirându-mă să devin o adolescentă expertă în arta machiajului, dorindu-mi să învăț cum să acopăr vânătăile pe care mi le făcuse.

Am plecat de acasă imediat ce am început să mă descurc singură, eliberându-mă de suportul lui financiar, și am fugit la Yale, la Școala de Dramaturgie, obținând mai multe împrumuturi pentru taxele de școlarizare și o bursă care m-au ajutat să devin designer de producție teatrală. Când am văzut că nu puteam găsi de lucru prea repede cu această specializare, am petrecut o vară întreagă ca asistentă a unui faimos make-up artist de la

Hollywood și am realizat că eram mult mai fericită să lucrez cu recipiente și tuburi de produse cosmetice. Încă de atunci, am început o afacere pe cont propriu în Los Angeles.

Acolo, în Lotus Land, printre cei mai nevrotici oameni de pe pământ, am simțit că, în sfârșit, găsisem o familie înțelegătoare.

Mama mă bătea ușurel pe mână acum.

— Nimeni nou în viața ta? mă întrebă ea plină de speranță.

I-am răspuns că nu, având grijă să par liniștită în privința situației mele curente.

Știa că rupsesem logodna și înțelegea probabil, într-o anumită măsură, de ce renunțasem să mă mărit cu un agent de bursă atât de drăguț, care mi-ar fi putut dărui copii de care să am grijă și o viață liniștită. Ei bine, el era genul de om care trebuia să-și planifice perfect viața, iar eu efectiv nu puteam să-mi încredințez cu totul viitorul unui bărbat, așa cum făcuse mama.

Probabil pentru că-mi înțelegea atât de bine situația, întinse mâna și începu să-mi mângâie părul cu gingășie. Apoi, ca și cum și-ar fi dat seama pe loc ce putea să facă pentru a detensiona atmosfera, se ridică, șoptindu-mi pe un ton conspirativ:

— Vino! Vreau să-ți arăt ceva.

Am urmat-o fără tragere de inimă pe hol, către spălătoria din spatele casei, unde ea s-a aplecat să deschidă ușița glisantă a unui dulap de sub mașina de spălat.

— Nu-mi amintesc de acest dulap, i-am spus. Pentru ce e?

— E doar un spațiu auxiliar, în caz că vreo țeavă sau vreun cablu trebuie reparat ori schimbat. Dar pentru mine e mai sigur decât un seif, spuse ea chicotind amuzată, după care adăugă: Oh, cred că sunt exact ca mama, la urma urmei. Bunica ta Ondine era întotdeauna îngrijorată când auzea de

vreun jaf produs pe Riviera. Și ea avea micile ei ascunzători pentru lucrurile valoroase, iar eu îmi amintesc de o mică magazie secretă, de sub podeaua unui dulap încastrat în perete, unde, în timpul războaielor, părinții ei ascundeau de soldații germani cea mai bună șampanie de la birt.

Mama se aplecă și scoase un pachet sigilat într-o pungă din plastic, apoi se ridică, strângând pachetul la piept ca o fetiță neastâmpărată cu ochii mari care păstra un secret.

— Să ne întoarcem în bucătărie, unde lumina e mai bună, sugeră ea.

Ne-am întors și am privit curioasă cum mama deschidea punga din plastic pentru a scoate din ea un pachet ambalat într-o hârtie albastră și argintie de Crăciun, pe care-l depuse în poala mea.

— Vreau ca tu să deschizi cadoul de Crăciun ceva mai devreme anul acesta. De fapt, e din partea bunicii tale, nu din partea mea, rosti ea încet.

Ochii îi străluceau de emoție. Am rupt ambalajul, așteptându-mă să găsesc niște bijuterii de familie sau ceva de acest gen. În schimb, am descoperit o agendă maronie, cu coperte din piele, asemănătoare cu un registru.

— I-a aparținut bunicii tale Ondine. Ea mi l-a dăruit în ziua în care te-ai născut tu. E un fel de carte de bucate, pe care a scris-o chiar ea, și conține cele mai bune rețete ale ei! declară mama.

— E minunat, am răspuns nedumerită.

Eu uram să gătesc, iar mama știa asta.

Orice franțuzoaică, indiferent de condiția socială, trebuie să gătească periodic familiei, pentru a dovedi că excelează în această artă domestică.

Mama era o bucătăreasă talentată, deși tatei și gemenilor nu prea le păsa de abilitățile ei culinare și o tratau ca pe o angajată. Probabil că acesta era și motivul pentru care mă țineam departe de munca din bucătărie.

Îmi trece prin minte că mama mi-a oferit acest dar ca o sugestie blândă că ar trebui să învăț să gătesc, devenind astfel o femeie mult mai tradiționalistă și netezind calea spre fericire.

— Măcar pot să-ți dăruiesc asta. Ca amintire de familie, zise mama încercând cumva să se scuze observându-mi șovăiala.

Gândindu-mă la tot ce-mi spusese, întreaga situație mi se părea mai degrabă incomodă și frustrantă. N-aveam senzația că primisem un dar. Poate că era un premiu de consolare. Dar, când am văzut privirea plină de speranță din ochii ei, am sărutat-o. Era evident că această comoară însemna mult pentru ea, iar mie îmi plăcea să ating copertele din piele ale agendei, moi ca untul. Curioasă, am deschis agenda la prima pagină, care avea imprimată în partea de sus o casetă dreptunghiulară, ale cărei margini erau decorate cu lujeri de viță-de-vie, iar în interior, pe rândul unde era specificată *Data,* erau niște litere înflorite, scrise cu cerneală albastră: *Primăvara, 1936.*

— Acesta e scrisul bunicii Ondine? am întrebat curioasă.

Pe rândul unde trebuia trecut *Numele,* ea scrisese doar o literă – *P.*

— Cine e P? am întrebat punând degetul pe inițială.

Mama a ezitat câteva secunde. Chipul ei căpătă o expresie ciudată și contrariată. Apoi se decise și riscă.

— Oh, Picasso, zise ea încet.

— Picasso! Serios? am întrebat cu uimire.

Mama a încuviințat din cap, apoi a început să-mi explice cum, la șaptesprezece ani, bunica Ondine dusese prânzul de la birtul părinților ei la vila lui Picasso.

— Uimitor! am zis.

Eram emoționată la culme, imaginându-mi scena în timp ce treceam în revistă rețetele, toate scrise de mână, în limba franceză. *Bouillabaisse* și

coq au vin ori *miroton*{10} de vită și *rissole*{11} de miel.

— Ce ți-a mai spus despre Picasso? am întrebat mult mai intrigată.

— Nimic, răspunse mama. Doar mi-a dat agenda asta ca suvenir și mi-a spus să ți-o dau ție când vei fi mare.

Deschise agenda la ultima pagină, unde, într-un buzunar din piele pentru păstrarea amintirilor, mama îndesase un plic care fusese deja deschis. Am văzut că avea ștampila poștei și, conform acesteia, fusese expediat din Juan-les-Pins, Franța, în 1983.

— Iată o scrisoare pe care mi-a scris-o bunica ta Ondine pe o coală de hârtie veche de pe vremea când părinții ei administrau birtul, mi-a explicat mama. A păstrat aceste coli mulți ani și le-a folosit și după moartea străbunicilor tăi, de la care a preluat Café Paradis.

Fascinată, am văzut că pe acea coală de hârtie împăturită, albă și delicată, foarte șifonată din cauza păstrării atât de îndelungate în plic, era desenat drăguț, în negru și gri, birtul. Desenul fusese imprimat profesional în partea de sus a paginii. Cuvintele *Café Paradis* se puteau deslușI pe marchiza acelei terase pitorești.

— Și iată și o poză a bunicii tale în bucătăria birtului ei, zise mama dându-mi o fotografie.

Era un moment de tihnă și am observat că, de această dată, mama folosise cuvântul american pentru „bunică”.

— Nu-i așa că părul ei e minunat? Nu i-a încărunțit niciodată de tot, i-a rămas negru până când a murit.

Lăsă poza pe masă, în fața mea, iar eu am studiat-o curioasă pentru că era prima imagine pe care o văzusem vreodată cu bunica Ondine.

Am văzut o femeie în rochie roz, al cărei păr era diferit de al mamei și de al meu – mai întunecat, cu bucle superbe. M-am lăsat imediat captivată de

chipul ei vesel și de ochii sclipitori, plini de vioiciune. Părea un personaj puternic, deosebit.

— Bunica arăta *formidable,* am spus surprinsă.

Mama era atât de timidă, încât nu mi-am imaginat vreodată că printre înaintașii mei s-a numărat o femeie care și-a condus propria afacere, într-un secol în care femeile se luptau cu înverșunare pentru obținerea unor drepturi egale cu ale bărbaților.

Bunica Ondine stătea într-o bucătărie de modă veche. În spatele ei era un dulap tradițional provensal, vopsit în albastru viu, iar pe acesta se vedea un urcior înalt, cu dungi roz și albastre.

— Hei! Nu-i același urcior pe care-l ai tu în bucătărie?

Am ridicat privirea spre raftul pe care era urciorul. Acesta fusese întotdeauna așezat la loc de cinste, din câte îmi puteam eu aminti.

— Hmmm? Da, răspunse mama privind încă scrisoarea. Bunica ta avea șaizeci și patru de ani când a scris scrisoarea. Zice că afacerile îi merg bine și că are un avocat tânăr și drăguț, *monsieur* Clément, care o ajută să păstreze totul în ordine. Dar eu am început să-mi fac griji când am citit partea asta în care bunica ta spune că ar trebui să meargă la doctor pentru „niște probleme cu inima”, adăugând că nu se poate deplasa fără un baston. Atunci am decis că trebuia să mă duc în Franța s-o văd, chiar dacă eram însărcinată cu tine. Deirdre și Danny nu au venit cu noi, pentru că în vara aceea au vrut să rămână cu prietenii lor.

Foarte sobră, mama puse scrisoarea la loc în plic și o îndesă în buzunarul din piele al copertei.

— Am păstrat scrisoarea asta în toți acești ani pentru că e singura pe care mi-a trimis-o vreodată. Ce-i drept, ne cam îndepărtasem una de alta – încă de când am plecat din Franța să mă mărit. Ea voise ca eu să mai aștept.

— Tu și tata ați fugit, nu-i așa? am întrebat-o și ea încuviință din cap cu o expresie de vinovăție pe

chip.

Mama făcuse ca totul să sune mereu atât de romantic, de parcă tata ar fi luat-o pe sus. Constatasem însă că fusese și altceva la mijloc – probabil că ea și bunica avuseseră divergențe serioase.

Am întrebat încet:

— Cum de nu ne-ai povestit niciodată despre bunica Ondine și Picasso?

Mama se înroși, apoi recunoscu:

— Ea m-a obligat să promit că nu-i voi rosti niciodată numele în fața…

Se opri brusc.

— Tatei, am sugerat eu.

Ea încuviință.

Știam că tata ura cele câteva povești ale mamei despre cum fusese viața ei înainte să-l cunoască pe el. Din acest motiv, ori de câte ori îndrăznea să înceapă vreuna, o spunea în grabă, în stilul cuiva care fusese luat peste picior că nu se pricepe deloc la așa ceva. Îmi e rușine când mă gândesc că noi toți ne obișnuisem să nu dăm atenție poveștilor ei.

Preferă să coboare vocea, chiar dacă noi două eram singurele persoane din casă.

— Vreau să-ți vorbesc despre un alt lucru la care m-am gândit în ultima vreme. În acea ultimă zi – când eu și bunica ta am avut o conversație plăcută înainte de cină, așa cum vorbim noi acum mi-a spus că trebuia să-mi mărturisească un lucru și că nu voia să mai afle nimeni acest secret.

Eu îmi țineam respirația, așteptând. Mama rosti, în cele din urmă, îngândurată:

— Bunica ta mi-a spus că Picasso i-a dăruit odată un tablou.

— Un tablou? am întrebat eu înfiorată. Adică o pictură? Sau o schiță?

— O pictură, cred eu. Ea mi-a spus că el i-a făcut acest dar pentru felul deosebit în care i-a gătit. Cred că a vrut să-mi spună mai multe, dar nu și-a terminat povestea, pentru că atunci și acolo m-

au apucat durerile nașterii! Au fost nevoiți să mă ducă de urgență la spital și, desigur, nu am luat cina în ziua aceea! Ne-ai luat pe toți prin surprindere, născându-te cu o lună înainte de termen, continuă mama gâtuită de emoție, sărind la partea pe care o știam, pentru că asta explica de ce mă născusem în Franța. Iar eu știam continuarea.

— Este vorba de aceeași zi în care bunica Ondine a avut atacul de cord, nu-i așa? am spus.

În copilărie, mă simțisem cumva vinovată pentru acel eveniment, de parcă și eu contribuisem cumva, fără să vreau, la moartea ei. Mai târziu, în anii mult mai misterioși ai adolescenței, mi-am spus că, într-un fel, în ziua aceea, bunica îmi predase ștafeta. Așa că, de cum am primit eleganta agendă cu coperte din piele, am simțit, pentru prima dată, „ștafeta" în mâinile mele.

— Da. S-a întâmplat în timp ce eu eram la spital. Un vecin a găsit-o pe bunica ta și a chemat doctorul. A murit acasă, în ziua aceea. Doctorul a spus că s-a stins repede, fără să sufere.

Am tăcut amândouă un timp.

Chipul mamei era întunecat de tristețe atunci când rosti cu regret:

— M-au ținut săptămâni întregi în spital pentru că eram anemică și făcusem bronșită. Așa că tatăl tău a trebuit să vorbească în numele meu cu avocatul bunicii tale Ondine, pentru a îndeplini formalitățile legate de moștenire. Bunica avea totul în ordine, exact așa cum își dorise. Multe bunuri fuseseră deja trecute pe numele meu. Avocatul ei francez știa exact ce avea de făcut și, în timp ce eu mă refăceam, s-a ocupat de vânzarea proprietăților ei. Totul se întâmpla atât de repede. Iar eu trebuia să am grijă de tine!

Am luat-o de mână, iar ea mi-a strâns-o pe a mea, plină de afecțiune.

După ce am procesat noile informații, am întrebat-o:

— Dar ce s-a întâmplat cu tabloul lui Picasso?

— Eu nu l-am văzut! Și, pentru că bunica ta m-a pus să jur în ziua aceea că nu-i voi spune niciodată tatălui tău despre tablou, tot ce am putut să fac când am ieșit din spital a fost să-l întreb pe avocat dacă nu găsise vreo operă de artă. El a spus că verificase și golise fiecare piesă de mobilier înainte de vânzare și nu găsise nimic, nicio pictură și nicio cheie de la vreo cutie de valori, ori vreo chitanță sau document care să ateste o astfel de vânzare. Așadar, el credea că, dacă bunica ta avusese vreun tablou, îl vânduse probabil cu mult timp în urmă.

— Poate că avocatul a vândut tabloul, am sugerat fără să mă pot abține.

Mama zâmbi, clătinând din cap.

— Nu, era un tânăr drăguț, un om foarte bun.

— Să-l fi găsit tata? am întrebat-o.

Ne-am uitat una la alta, fiind totuși conștiente că tata n-ar fi ratat oportunitatea de a se făli cu o astfel de ispravă.

— Nu e genul de secret pe care l-ar fi putut păstra, am tras eu concluzia, iar mama își permise un zâmbet complice.

Șovăielnică, adăugă:

— Am presupus, așadar, că bunica ta vânduse deja tabloul și că încerca să-mi spună despre bani, ceea ce ar explica faptul că mi-a lăsat atât de mulți.

Discuția noastră între patru ochi a fost întreruptă brusc de zgomotul unei mașini care intra pe aleea din fața casei.

Ne-am întors amândouă privirile spre fereastră.

— E tatăl tău. În mașina lui Danny, zise mama pe un ton diferit, ușor alarmat. Uite-o pe Deirdre, alături de familia ei, în mașina din spate, întorcându-se de la cumpărături. Gemenii erau atât de hotărâți să-l scoată pe tăticul lor din spital înainte de Crăciun! zise ea, afișând automat o expresie fericită.

M-a năpădit un val familiar de simpatie pentru mama, înțelegând cât de mult se străduia să le facă

tuturor pe plac. Din instinct, am rămas lângă ea atunci când ne-am ridicat să-i întâmpinăm.

Am auzit zgomot de portiere trântite și i-am văzut pe gemeni pe fereastră. Se apropiau deja de cincizeci de ani, însă mie mi se păreau la fel ca atunci când eram copil – înalți, slabi, blonzi și pistruiați, având același aer conspirativ atunci când stăteau unul lângă altul –, doar că acum se transformaseră în adulți și aveau, la rândul lor, copii. Mi-a venit în minte lucrul la care mă gândeam de fiecare dată de sărbători: „Poate că acum vom putea fi, în sfârșit, o familie armonioasă și fericită".

Dar această dorință dispăru atunci când tata coborî din mașina lui Danny – parcă și mai adus de spate, cu părul mai alb. Mi-am dat seama după expresia lui că arunca tunete și fulgere, ca de obicei. Ceva îl enervase.

— Te rog, ia asta de aici, zise mama grăbită, dându-mi agenda bunicii Ondine. Pune-o în valiza ta înainte să intre cineva în casă. Și să nu le spui că ți-am dat-o. La urma urmei, e ceea ce bunica ta mi-a cerut să fac. Însă nu vrem ca Deirdre să fie geloasă.

Ascultătoare, m-am dus la valiză și am ascuns agenda. Când m-am întors în bucătărie, gemenii și copiii lor se învârteau de colo colo, înfulecând indiferenți deserturile special preparate de mama, în ciuda faptului că ea încerca fără succes să protesteze, spunându-le că dulciurile trebuiau servite abia după cină. Ne-am sărutat și ne-am îmbrățișat, iar eu mi-am exprimat admirația cu privire la rapiditatea cu care creșteau copiii, iar ei erau entuziasmați să fie lăudați de mătușa lor Céline care locuia în Los Angeles și care cunoștea tot felul de vedete de film.

Deirdre fusese în salon, verificând darurile împachetate de sub brad, după care intră în bucătărie ca să mă vadă. Danny o informă:

— Céline a fost acasă cu mama toată după-amiaza.

L-am văzut schimbând priviri cu sora lui geamănă în modul acela rapid și conspirativ pe care-l știam încă din copilărie.

— Oh? Ce-ai mai făcut în tot acest timp, Céline? întrebă Deirdre.

Duritatea tonului ei mă surprinse. Agitată, mama ridică privirea spre mine, ceea ce mă făcu să-mi spun că, probabil, gemenii încercau să-și dea seama dacă îmi dezvăluise ceva despre recenta „actualizare a testamentelor”. Se pare că nu trebuia să-mi zică nimic. Dacă tatăl meu ar fi descoperit că făcuse asta, s-ar fi supărat rău de tot.

— Mama mi-a arătat niște rețete franțuzești, am răspuns sigură pe mine, făcând un semn din cap spre dulciurile de Crăciun.

Mama era ocupată cu tata, încercând să-l așeze în scaunul său favorit din salon. Se mișca vioaie pe lângă el, gata să-i facă pe plac, văzându-l atât de posomorât și iritat. El ura să fie invalid. Am observat cu îngrijorare că era încă palid. În cele din urmă, tata se uită la mine, măsurându-mă din ochi, iar eu am simțit, ca de obicei, un nod în stomac.

— Tot te mai prostești cu pudra și rujul de buze la Hollywood? mă întrebă.

Mama zâmbi cu mândrie.

— Céline a fost nominalizată la Oscar anul acesta, pentru cel mai bun machiaj. Ți-am spus asta, îți amintești? zise ea însuflețită, înghiontindu-l ușor.

— Eu și echipa mea am fost nominalizați, am specificat eu. Am colaborat cu un tip care lucrează de secole în domeniu.

Danny zise repede:

— Dar, de fapt, nu ai câștigat Oscarul, nu-i așa?

— Să bem cu toții șampanie! zise mama entuziasmată.

Chiar înainte de Anul Nou, tata a trebuit să se întoarcă la spital. Am stat cu el în rezervă în timp ce aștepta să fie dus din nou în sala de operații și era neașteptat de prietenos și atent.

Mi-a permis chiar să-l țin de mână în timp ce vorbeam despre un subiect neutru de interes comun – filmele vechi de la Hollywood. Privind în urmă, cred că era speriat, deși nu ar fi recunoscut asta. Operația decurse fără probleme, iar doctorii spuseră că se prezenta destul de bine. Dar, mai târziu, în aceeași noapte, trupul lui nu a mai putut suporta șocul unei alte operații. A murit înainte de ivirea zorilor, înainte ca noi să ne putem întoarce la spital pentru a ne lua rămas-bun.

Când am intrat în rezerva de la spital ca să-i iau lucrurile, am izbucnit în lacrimi la vederea patului gol și a trusei de bărbierit – cea din piele, care conținea pieptenul lui, periuța de dinți și aparatul de ras. În ciuda tuturor lucrurilor, tata fusese o prezență atât de sobră și dominantă, încât absența lui permanentă părea imposibilă. În acele momente, singura mea întrebare era „Unde s-a dus?”

Brusc, am simțit o tristețe teribilă pentru sufletul lui singuratic, pe care mi-l imaginam rătăcind pe o plută, purtat din ce în ce mai departe, pe o mare întunecată. Tata obișnuia să ne sperie, în vacanțele noastre de vară petrecute la mare, înotând în larg. Făcea pe grozavul în fața noastră, agitându-și mâinile în depărtare, foarte bucuros de consternarea noastră.

Cred că mama se pregătise de ceva timp pentru acest eveniment, fiindcă la înmormântare părea calmă și resemnată.

Deirdre organiză un festin înfricoșător de grandios, împachetând ea hainele și lucrurile tatei astfel încât mama să nu fie nevoită să treacă prin acel chin. Prietenii și vecinii roiau în jurul mamei, strângându-i mâinile și murmurând condoleanțe, așa că n-am mai avut ocazia să rămânem singure.

A trebuit să o părăsesc chiar după Anul Nou pentru o nouă peliculă care se filma în Germania, dar, chiar înainte să plec, i-am spus că puteam trece din nou să o vizitez în primăvară și am întrebat-o dacă până la venirea mea se va simți bine de una singură în casă. Apoi, am adăugat pe un ton încurajator:

— Mamă, știu că s-ar putea să fie înfricoșător la început, dar acum, că ai rămas singură, vei avea șansa să te gândești la ce ți-ar plăcea să faci și cum ți-ar plăcea să trăiești.

Ea încuviință din cap, luminându-se la față.

— Da. Voi fi bine. Deirdre m-a invitat să petrec câteva săptămâni alături de ea în Nevada, ca să scap de vremea rece de aici. Așa că du-te să-ți îndeplinești obligațiile și ne vom întâlni aici când te vei întoarce, iar atunci vom face multe lucruri plăcute împreună.

Privi apoi peste umăr, ca să se asigure că nu se uita nimeni la noi, și îmi puse în palmă o cheie nouă.

— Tatăl tău a schimbat încuietorile luna trecută, murmură ea conspirativ.

— Pe curând, mamă!

Rămase acolo, în pragul ușii, zâmbindu-mi și trimițându-mi pupici în timp ce-i făceam cu mâna din taxi.

Zborul de noapte spre Germania a fost liniștit, pentru că aveam rezervare la clasa business, unde majoritatea pasagerilor încercau să doarmă. Tăcerea unanimă era liniștitoare.

În timp ce traversam Oceanul Atlantic, în acel întuneric deplin, m-am pomenit întrebându-mă, pe jumătate adormită, ce s-o fi întâmplat, de fapt, cu bunica mea Ondine în acel an în care cărările ei s-au încrucișat cu cărările lui Picasso.

6

Ondine și cei trei. 1936

Cu puțin timp înainte de Paște, la Café Paradis sună telefonul, iar Ondine ciuli urechile când o auzi pe mama ei folosind numele codificat al lui Picasso și spunând pe cel mai amabil ton:

— Desigur, *monsieur* Ruiz! Vom fi bucuroși să vă servim.

Când *madame* Belange închise telefonul, tonul i se schimbă complet.

— Ce zici de asta? Spune că are doi oaspeți care vin astăzi de la Paris și întreabă dacă poți găti tu prânzul sus, la vilă!

Ondine, amintindu-și gafa pe care o făcuse asumându-și meritul de a fi gătit singură supa *bouillabaisse,* spuse repede:

— Nu-ți face griji, *maman,* pot să o pregătesc eu.

— Ei bine, vei fi nevoită să faci asta, răspunse mama ei, analizând realistă situația. Suntem deja aglomerați. E Săptămâna Mare, pentru numele lui Dumnezeu! Bărbații nu se gândesc niciodată câtă treabă e de făcut în preajma sărbătorilor. Dar cu ce îl vom servi în atât de scurt timp pe *monsieur* Ruiz pentru petrecerea de prânz? Tatăl tău abia a terminat de făcut calculele și spune din nou că trebuie să tăiem din cheltuieli. Presupun că ar fi mai bine să alegem ceva simplu, cu o mulțime de mâncăruri reci.

— Nu! exclamă vehementă Ondine, dar, când observă privirea surprinsă a mamei ei, spuse mai încet: Este o ocazie specială, așa că nu trebuie să-l dezamăgim pe *Patron.* Oaspeții lui sunt parizieni și știi cât flecăresc aceștia atunci când călătoresc! Discuția se va învârti în jurul subiectului „Coasta de Azur”. Vor declara că le place sau că o urăsc.

— Și atunci, cu ce o să-i hrănim? Caută în agenda ta! Ce-i place să mănânce?

Ondine se așeză pe scaunul din colțul încăperii și răsfoi rapid paginile agendei în care-și notase cu grijă prețioasele informații. Să gătească pentru Picasso devenise o confortabilă rutină. De fiecare dată când intra în bucătăria lui, îi punea pe masă prânzul deja preparat, în timp ce el se foia la etaj în studioul său.

Totuși, așa tăcut cum era, Maestrul muncea din greu. Mirosul de vopsea ajungea până la parter. Mai mult decât atât, puterea de concentrare și ambiția lui de oțel erau palpabile, de parcă ar fi fost un cuptor masiv, imposibil de oprit, care, odată aprins, putea încălzi toată casă și ilumina fiecare încăpere. Ondine simțea cu toată ființa ei că în vila aceea se petreceau lucruri minunate.

Și, desigur, descoperi repede rezultatele, pentru că el avea obiceiul să-și împrăștie picturile prin toată casa – proptite de un perete ici, de un scaun colo, de o masă dincolo – în timp ce erau încă umede.

„Monsieur Picasso le pune la uscat, la fel ca o femeie care-și atârnă rufele", observase amuzată Ondine.

În decurs de o săptămână se adunaseră patru picturi în acea galerie de artă improvizată – niște lucrări ciudate și, tocmai de aceea, fascinante, în culori pastelate de Paște, compuse din cercuri și triunghiuri, cu ochi și nasuri în cele mai neașteptate locuri. În fundal erau cochilii spiralate de scoici și cornuri ale abundenței din care creșteau copaci, totul părând dintr-odată celest, dar și cald, pământesc, aidoma unei explozii de febră primăvăratică. În una dintre picturi, recunoscu plajele palide ale Mediteranei și marea cea albastră jucând rol de fundal pentru ceea ce i se părea a fi un chip bizar în formă de zmeu.

Când se întorcea mai târziu pentru a colecta vasele, îl găsea uneori fumând gânditor în grădina

din spate, iar el o saluta politicos din cap – fără să spună vreun cuvânt – părând foarte preocupat. Nu părea să simtă dorința de a-i mulțumi sau să-i transmită alte critici cu privirea la mâncarea livrată.

Singurul mod în care Ondine putea găsi vreun indiciu referitor la gusturile lui era să studieze fiecare farfurie pe care Picasso o lăsa în urmă. În scurt timp, reuși să interpreteze acele rămășițe, orientându-se după diferențele subtile dintre acestea, ca o prezicătoare care citește în frunzele de ceai. Dacă lui Picasso îi plăceau felurile de mâncare, toate farfuriile rămâneau goale. Iar atunci când munca lui mergea strună, chiar dacă mânca, lăsa în urmă indicii care sugerau cât de preocupat era de lucrarea lui – șervetul căzut pe podea, neobservat, o farfurie cu brânză și un măr pe jumătate mâncat într-un loc neobișnuit, precum măsuța din capătul scărilor – ce indicau faptul că fusese nerăbdător să se întoarcă în vizuina lui. Și, rareori, când mâncarea nu-i era tocmai pe plac sau când era într-o dispoziție proastă, el acoperea politicos ceea ce rămânea cu o altă farfurie, ca și cum ar fi vrut să le păstreze pentru altcineva.

Ondine își nota întotdeauna impresiile în agendă, așa că acum, când mama ei întrebă despre gusturile lui Picasso, ea zise gânditoare:

— Îi plac *miroton* de vită atunci când îl preparăm cu sos din unt, ceapă și oțet, *rissole* crocante din aluat franțuzesc, umplute cu carne de miel și chimion, precum și carnea de vițel fiartă înăbușit, cu morcovi și napi. Preferă mâncărurile rustice, mai tradiționale, în locul celor sofisticate, cu sosuri cremoase. I-a plăcut în mod deosebit tocănița noastră condimentată, îi raportă ea mamei, închizându-și agenda.

— Dar nu avem nici timp și nici provizii pentru a face o tocăniță! exclamă mama ei.

— Să vedem ce avem, zise Ondine uitându-se optimistă în frigider. Ei bine, avem niște

langoustines[12] pentru un aperitiv. Pentru felul principal… iată niște cârnați cu usturoi și o rață mică, puțină pulpă de miel gătită la foc mic și ceva friptură de porc. Niște carne de vită care nu a fost gătită încă și niște măduvă de oase. În regulă! Voi folosi grăsimea de gâscă pentru a prepara crusta…

— Carnea aceea de vită este pentru prânzul domnului Renard, obiectă mama ei. Și nu pot păstra nimic din celelalte pentru pictorul tău și oaspeții lui, pentru că oricum nu va fi de-ajuns!

Fără a se lăsa influențată de apetitul Celor Trei Magi, Ondine făcu mai multe descoperiri:

— Fasole albă cu jumări de porc deja gătită! Iată roșii, morcovi și ceapă! Perfect… Și un *bouquetgarni*[13]. Pot să fac un *cassoulet*[14] splendid, se entuziasmă ea, simțindu-se inspirată. Apoi, pentru desert, voi coace o prăjitură specială.

Madame Belange insistă:

— Dar un *cassoulet* trebuie să fiarbă patru ore. Nu poți să-l prepari cu fasolea care a fost deja gătită.

Ondine își prinse hotărâtă părul la spate și își puse șorțul.

— Nu-ți face griji, *maman.* Fasolea și rața sunt deja aproape perfecte. Am destul timp să pregătesc carnea de vită cu ierburile aromatice înainte s-o amestec cu celelalte. Va fi mult mai delicată pentru oaspeții parizieni. Oricum, preferă o versiune mai ușoară a ceea ce ei numesc „mâncare țărănească”. Îți amintești când au mâncat aici Isadora Duncan și prietenii ei?

— Da. Parcă erau niște păsări agitate care ciuguleau hămesite din farfurii, răspunse mama ei cedând în cele din urmă. Bine! E cea mai bună soluție pe care o avem. Voi găsi altceva pentru prânzul de astăzi al domnului Renard. Dă-i bice, fă-o! Pregătește tot ce poți!

— Unde e *cassole*? întrebă Ondine.

Madame Belange îi întinse vasul special din lut care nu era niciodată spălat, ci doar șters bine după

fiecare întrebuințare, pentru că fiecare nou *cassoulet* imprima o aromă plăcută vasului, „asezonându-l” în acest fel pentru următoarea tocăniță.

Ondine se puse pe treabă, lăsându-se purtată de frenezia inspirației de moment, ce era alimentată de ceva din sufletul ei care așteptase probabil de mult o astfel de oportunitate. Această ciudată vitalitate ascunsă o determina să accepte riscanta provocare de a termina la timp – așa cum impunea arta gastronomică – ceea ce-și propusese. Ea se juca cu focul, în sensul propriu al cuvântului, ca o mare preoteasă care făcea incantații deasupra unui altar. Și, cu cât carnea sfârâia mai dramatic în tigaia încinsă și sosurile amenințau să fiarbă mai primejdios, cu atât se intensificau în interiorul ei exuberanța și îndrăzneala de a risca pentru a înfrunta provocările.

Când Ondine intră în bucătăria lui Picasso, auzi vocile unor bărbați angajați într-o discuție însuflețită în studioul de la etaj.

„Oaspeții au sosit devreme, își spuse surprinsă, cu inima bătându-i din ce în ce mai tare. Oare cine să fie? Oare mâncarea le va fi pe plac? Dacă m-am înșelat?”

Hotărâtă, scoase mâncarea din coș. Pregătise o prăjitură mică și perfectă pentru desert – *gâteau le parisien,* o adevărată frumusețe, având în interior un strat de cremă de migdale și fructe confiate, fiind ornată cu *meringue*[15].

Până și mama ei fusese încântată. *Madame* făcuse un pas înapoi ca să admire capodopera, apoi spusese:

— Asta îi va impresiona cu siguranță!

Foarte mândră, Ondine așeză prăjitura pe un platou cu picior, aflat pe o masă mică din colțul bucătăriei. Picasso și oaspeții lui nu trebuiau să o vadă până la momentul servirii desertului, decise ea.

După ce deschise cuptorul, aranjă repede în sufragerie farfuriile și tacâmurile pentru trei persoane, pe o față de masă galben-deschis. Se întoarse apoi în bucătărie pentru partea cea mai grea. Tăie cu grijă carnea preparată – rață, porc, miel, vită – în triunghiuri. În vasul de lut așeză alternativ straturile de carne, peste care turnă fasolea albă și roșiile fierte plus câteva felii de cârnați cu usturoi, condimentați. Asezonă mâncarea cu piper negru proaspăt măcinat și cu sare cu aromă de violete, pe care *saulniers*[16] o adunau cu mâna din mlaștinile din Camargue. În cele din urmă, turnă deasupra grăsimea de gâscă și pesmetul.

„Stăm foarte bine cu timpul”, se încurajă Ondine, împingând vasul în cuptor fără să mai stea pe gânduri, dând apoi fuga la masa mai mare din bucătărie pentru a pregăti aperitivul.

Se mișca însă mult prea iute și, când se întoarse brusc, se împiedică din greșeală de piciorul măsuței pe care trona semeață prăjitura. Își recăpătă echilibrul, dar, chiar în fața ochilor ei îngroziți, prăjitura începu să se clatine și să alunece încet de pe tronul pe care era așezată.

— Nu! apucă să murmure, întinzându-se spre ea și încercând să o susțină cu mâinile goale, cu *meringue* cu tot. Pentru o clipă, reuși să o țină, dar glazura delicată se crăpă și prăjitura îi alunecă printre degete, aterizând imediat pe podea cu un ușor pleosc, dezintegrându-se într-o mulțime de bucățele.

La început, Ondine nu făcu altceva decât să se uite uimită la acel dezastru, de parcă nu-i venea să creadă că se întâmplase așa ceva. Rușinea și povara acelei responsabilități erau – pentru prima dată – mai mult decât putea să suporte.

— Nu se poate întâmpla așa ceva chiar astăzi! icni ea. Pentru o clipă, își dori ca mama ei să fi fost cu ea, cu toate că știa ce ar fi spus *madame*

Belange dacă i s-ar fi întâmplat așa ceva: „Fără lacrimi! Ia-o de la capăt, pregătește alta!”

În timp ce se uită disperată în jur, făcând repede inventarul ingredientelor de patiserie pe care le păstra aici, Ondine își spuse deznădăjduită: „Nu pot să fac alta! N-am destulă făină!” Nervoasă, își înghiți lacrimile de frustrare în timp ce strângea cu mătura resturile prăjiturii.

Își trecu în revistă proviziile, de parcă ar fi fost niște piese dintr-un puzzle. După ce-și spălă mâinile, se trezi mărunțind instinctiv untul și amestecându-l cu toată făina pe care o mai avea, adăugând apoi sare și puțină apă rece ca gheața pentru a lucra compoziția. Frământă, întinse și împături, până când obținu un aluat cu care tapetă fundul unei tăvi, îndepărtând apoi excesul de aluat.

„Va trebui să sar peste felul cu brânză și fructe, ca să le folosesc pentru desert”, își spuse agitată, după care amestecă brânza de vaci cu zahăr și câteva gălbenușuri. Mărunți mai multe nuci, adăugă în umplutură coajă de portocală rasă și fructe, apoi niște stafide și puțin coniac, după care turnă compoziția peste aluatul de plăcintă din tavă.

La final, deasupra umpluturii puse mai multe benzi de aluat încrucișate, realizând un grilaj.

Tata Jacques numea acel preparat *crostata di ricotta* – o plăcintă de Paște cu brânză dulce.

Cu inima în gât, Ondine verifică aperitivele, apoi aruncă o privire în cuptor, la *cassoulet.* Acesta era aproape gata, iar plăcinta își aștepta rândul la cuptor.

Aromele mâncărurilor pluteau peste tot prin casă, îndemnând parcă ceata zgomotoasă de bestii hămesite să coboare entuziasmată scările și să năvălească la parter.

Ondine își netezi părul, inspiră adânc și ieși din bucătărie pentru a-i întâmpina pe Picasso și pe oaspeții lui.

Doi bărbați stăteau în salon împreună cu pictorul, certându-se din cauza ultimului său

tablou, pe care îl proptise de polița șemineului.

— Ei bine, să auzim! spuse el.

Oaspeții lui bine îmbrăcați discutau cu voce scăzută despre tablou, la fel de serioși ca niște directori de bancă la o ședință.

Unul dintre ei era mai în vârstă. Părea să aibă vreo șaizeci de ani și gesticula calm, calculat parcă. Înalt și spilcuit, acesta purta un costum imaculat, cu cravată și avea niște ochelari cu ramă neagră și lentile mari, rotunde. Barba și mustața bărbatului, de un alb desăvârșit, erau perfect tunse.

Singurul detaliu boem era pălăria, pe care nu se deranjase să și-o scoată. Aceasta era din paie și avea borul lat, ușor ridicat la margini. El și-o scoase acum, în semn de respect pentru apariția unei femei, și, în timp ce Ondine îi luă pălăria din mână, oaspeții rămaseră curioși cu ochii la ea. Îi privi la rândul ei cu sfială, dar la fel de intrigată.

— *Merci,* îi spuse el pe un ton îndatoritor, cu un zâmbet euforic.

„Nu e destul de încrezut pentru a fi politician, își spuse Ondine, și nici prea formal, ca un om de afaceri."

Picasso, care o observase deja pe Ondine stând în sufragerie și așteptând semnalul lui pentru a începe să servească felurile de mâncare, îi oferise un zâmbet larg.

— Ah, iată-l pe tânărul meu *chef!* exclamă el.

Părea neobișnuit de agitat, chiar un pic nervos? Asta îl făcea să pară mai vulnerabil și, prin urmare, mult mai uman – ca orice muritor de rând care-și făcea griji în privința unui prânz pe care se pregătea să-l ofere unor prieteni ale căror opinii contau foarte mult.

„Contează pe mine!" își spuse îngrijorată Ondine.

Cel de-al doilea bărbat îi șopti amuzat lui Picasso:

— Cum? Acesta e îngerul din bucătăria ta?

Bărbatul era mai înalt, mai suplu și mai tânăr decât ceilalți – deși avea vreo patruzeci de ani, cu siguranță –, cu un nimb pufos de păr castaniu încadrând un chip lung de poet, cu ochi expresivi, ce-i dădeau un aer impetuos, deși ușor fragil. Era îmbrăcat mult mai sofisticat, într-un costum din trei piese, având în buzunarul de la piept o batistă din mătase și o gardenie proaspătă la rever.

— Ah, da, *mademoiselle,* zise el, am auzit aripile dumitale de înger fluturând suav în timp ce pluteați de colo colo prin casă.

— Ai grijă cu *monsieur* Cocteau! o avertiză Picasso. O să te pună să joci într-unul dintre filmele lui avangardiste. Ai putea sfârși de cealaltă parte a oglinzii, incapabilă să mai evadezi!

Se purtau ca niște școlari, întrecându-se pentru singura fată din încăpere, observă Ondine perplexă.

Alături de acel bărbat înalt și elegant, Picasso părea mai degrabă un sultan mic și negricios.

Oaspeții își luară, în sfârșit, ochii de la Ondine și se întoarseră din nou spre tabloul de pe polița căminului, cercetându-l cu interes.

— Vino, Ondine, aruncă și tu o privire! exclamă Picasso cu acea însuflețire exagerată care-l caracteriza.

Nu o invitase niciodată atât de direct să-i privească picturile. Surprinsă, ea înaintă spre acea nouă pânză.

— *Minotaur trăgând o șaretă,* zise bărbatul pe nume Cocteau.

Da, într-adevăr, pe pânză era un minotaur gol – ea recunoscu acel cap de taur cu coarne din schițele pe care le văzuse în studioul pictorului – trăgând după el un soi de căruță mare. Însă acest personaj era diferit, pentru că părea o caricatură, cu o față prietenoasă și inocentă, uitându-se peste umăr la încărcătura sa, care era, de fapt, un morman imens și haotic de obiecte ciudate ce se revărsau: un tablou mare, o scară înclinată pieziș,

un copac ce putea fi și o plantă într-un ghiveci… și un biet cal cu înfățișare feminină, contorsionat și întors cu susul în jos.

În fundal se vedeau plaja atât de cunoscută a Mediteranei și apa albastră, dar aștrii de pe cerul verzui păreau mai degrabă stele-de-mare plutind într-o apă întoarsă cu susul în jos.

Bărbatul cu barbă albă comentă:

— Știi, acest personaj îmi amintește de un negustor de vechituri cărându-și după el toate bunurile spre alt oraș în speranța unui viitor mai bun. E ziua în care Minotaurul se mută?

— *Exactamente!* zise Picasso continuând să-și privească tabloul foarte concentrat.

Ondine observă că părea neobișnuit de respectuos cu bărbatul mai vârstnic – să fi fost acesta un critic, ori vreun dealer de artă, ori vreun jurnalist?

Acest vizitator stimabil avea un aer calm și o siguranță aparte, ca un profesor care era foarte încrezător în expertiza sa. Spre deosebire de el, Cocteau, cel mai tânăr dintre ei, era dornic să-l impresioneze pe Picasso.

— Dar, desigur, acest Minotaur și-a ucis perechea, zise, așa că el cară această iapă undeva departe, ca să o îngroape, nu-i așa?

Într-adevăr, capul calului atârna din șaretă, aproape atingând pământul, cu ochii holbați și cu dinții încleștați într-un rictus de durere, în timp ce picioarele și copitele erau înțepenite în aer.

Picasso pufni cu dispreț.

— Trezește-te, Cocteau! îl dojeni el cu o expresie batjocoritoare.

Domnul mai vârstnic, perplex, întări spusele lui Cocteau:

— *Bien sur*[17], e moartă! Intestinele îi atârnă în afară! zise el, indicând liniile groase roșii și albe de pe burta bietului animal.

Sub aparența acelei conversații amuzante se distingea o competiție profesională cruntă, observă

Ondine, o tensiune latentă, de parcă ar fi fost toți trei niște jucători de fotbal și niciunul dintre ei nu voia să piardă mingea.

— Ei bine? Tu ce vezi? întrebă Picasso, întorcându-se către Ondine, de parcă ea ar fi fost un arbitru.

Surprinsă, realiză că Picasso chiar aștepta un răspuns. Și ceilalți oaspeți îl așteptau. Ochii bărbatului vârstnic sclipeau în spatele lentilelor groase ale ochelarilor, iar gura fină a celui mai tânăr rămăsese căscată din cauza suspansului.

Simțindu-se ca un elev numit să răspundă, înghiți în sec și analiză calul, urmărind cu atâta atenție urmele groase de pensulă, încât fu nevoită să aplece capul atât cât era posibil, pentru a studia animalul cu susul în jos. Văzute din poziția aceea, realiză ea, liniile roșii ce ieșeau din burta iepei nu erau intestine, ci conturul unei mici creaturi, de asemenea cu susul în jos, cu o mică față distinctă – o versiune miniaturală a iepei, cu un cap la fel de lung, ochi mari și nări dilatate. „Da, desigur, e un mânz foarte, foarte mic", își spuse.

— *Comme il faut*[18]*?* exclamă bărbatul cu barbă, lungindu-și gâtul ca să poată vedea invers.

Ondine roși, revenind la poziția normală.

— Haide, spune! o încurajă Picasso.

— Nu cred că iapa e moartă, zise Ondine cu sinceritate. Abia a adus pe lume un mânz.

— Uuura! strigă Picasso. Mulțumesc Domnului pentru ochii limpezi ai tinereții! adăugă el, rânjind triumfător în fața celor doi bărbați.

— Ești sigur că acest înger are un nume? întrebă nedumerit Cocteau înainte de a-și întoarce privirile spre tablou.

— Ea este Ondine a mea, anunță Picasso. A ieșit direct din mare. A venit să vă pregătească cel mai bun prânz din Juan-les-Pins, o lăudă el pe un ton amuzat.

Bărbatul mai vârstnic o privi mai intens prin lentilele ochelarilor care-l făceau să semene cu o

bufniță.

— Știi, zise el îngândurat, dacă ar trebui să o pictez pe această tânără, i-aș face părul în nuanțe de roșu și violet, pentru că buclele ei lungi ca niște lujeri de viță sunt atât *beaujolais,* cât și *bordeaux*!

El făcu o plecăciune în fața fetei.

— Henri Matisse, la dispoziția dumitale, *mademoiselle,* rosti el în cel mai fermecător mod cu putință.

Ondine rămase mută. Nu era de mirare că Picasso se purta atât de respectuos! Ea îi auzise pe clienții de la birt ani la rând discutând despre geniul lui Matisse. Un client chiar venise la birt cu un tablou de Matisse pe care îl cumpărase, un peisaj al golfului din Nisa în trăsături de penel primitive și culori șocante, dar care, din câte observase Ondine atunci, era lipsit ca prin magie de tot ce era urât – precum fire telefonice, trafic, reclame – și de oameni.

Ea făcu o reverență, drept răspuns la galanteria pictorului. Picasso îi privea încruntat, cu o gelozie foarte prost camuflată.

— Ei bine, vreți să luăm masa sau o să rămânem aici, pălăvrăgind ca niște doamne la un ceai? întrebă el iritat.

Calm și răbdător, Matisse întinse mâna spre o măsuță joasă, pe care lăsase două sticle cu vin împodobite cu panglici. Ridică una și i-o arătă lui Picasso:

— *À votre santé,* zise el prietenește.

Ondine deschise un sertar și-i înmână lui Picasso un tirbușon. El se duse în sufragerie să scoată dopul sticlei, iar ceilalți îl urmară.

Ondine se strecură din nou în bucătărie, și mai îngrijorată acum, când auzise că prepara „cel mai bun prânz” din oraș.

Aranjă rapid aperitivele pe farfuriile lor, pe care le puse pe o tavă mare. Era gata. Inspiră adânc, ridică tava și o duse în sufragerie.

Picasso și oaspeții lui stăteau în picioare, ținând câte un pahar cu vin în mâini.

După ce se așezară, Ondine servi *langoustines* „Ninon” – crustacee într-un sos de unt, praz și portocale, cu *chiffonade*[19] de verdețuri, ornate cu flori comestibile.

— Ah! exclamară bărbații în cor, punându-și șervetele în poală.

Când ajunse din nou în bucătărie, se lăsă complet absorbită de ultimele pregătiri ale felului principal. Când intră din nou în sufragerie pentru a aduna farfuriile goale, bărbații conversau în mod formal, cu voce scăzută. Picasso nu ridică privirea spre ea și nici nu-i dădu vreun indiciu în legătură cu aperitivele.

Ea se duse repede să pună vasele în chiuvetă.

„Ei bine, văd că au mâncat tot. Nu ar fi mâncat dacă nu le-ar fi plăcut”, se consolă Ondine. Dar, se gândi, acești bărbați sunt cunoscători ai marilor capodopere ale omenirii. Probabil că au și cele mai sofisticate gusturi în privința mâncărurilor!

Degetele ei tremurau când puse *cassoulet*-ul și vasele curate pe tavă.

— Maică Preacurată, ajută-mă! murmură ea.

Șovăielnică, intră din nou în sufragerie, cu tava încărcată în brațe. De această dată, bărbații întrerupseră conversația și ridicară privirile, hămesiți. Ochii lor îi urmăreau fiecare mișcare, în timp ce ea așeza felul principal în mijlocul mesei.

Ei continuară să o privească în timp ce lua capacul de pe cratiță. Tăcerea se adânci. Ondine ridici lingura pentru a sparge crusta *cassoulet-ului* cu un *crac!* festiv. Oaspeții izbucniri în aplauze. Îi venea și plângă de ușurare în timp ce așeza grijulie fiecare farfurie cu mâncare în fața lor. Apoi rămase tăcută în prag, pentru a vedea dacă mai era nevoie de ceva.

Picasso și Cocteau se repeziră însuflețiți asupra bucatelor.

Matisse își folosi lingura pentru a gusta delicat sosul:

— Ah! *Superbe!* oftă el. *Ondine, vous êtez une vraie artiste*[20]*!*

Se simțea entuziasmată. „O adevărată artistă!” Nimeni nu-i făcuse vreodată un asemenea compliment. Nici măcar mama ei. Din capătul mesei, Picasso zâmbi larg în fața delicateselor – și nu în fața ei – dând din cap, mândru.

Ondine le urase *Bon appétit!* înainte de a se strecura în bucătărie pentru a verifica desertul.

Auzi cum deschideau și cea de-a doua sticlă de vin cu un *poc!* sonor și, în curând, vocile bărbaților se auziră mai tare, râzând cu poftă și chiar strigând.

— Perfect, acum sunt fericiți, oftă ea ușurată, măcinând boabele de cafea.

Totuși, când intră în sufragerie pentru a lua farfuriile goale, atmosfera se schimbase substanțial. În aer se simțea o tensiune primejdioasă, care o făcu să se înfioare și să-și dorească să se ascundă ca un copil în spatele canapelei din salon, până când oaspeții aveau să plece acasă.

Realiză că fusese încordată o zi întreagă.

— Am impresia că l-ai înțeles complet greșit pe *Herr* Hitler, spunea Cocteau pe un ton plângăcios. El este un pacifist în adâncul inimii! Și chiar are în minte cele mai bune interese ale Franței.

Picasso pufni.

— Nu, el are în minte cele mai bune poduri ale Franței, pentru bombele lui, răspunse el pe un ton războinic.

— Nu, nu! insistă Cocteau imprudent, de parcă preluase cu convingere niște idei auzite de sute de ori la alte mese importante. Hitler iubește Franța. E un adevărat patron al artelor.

— Asta rămâne de văzut, îl atenționă Matisse. Există probabilitatea să fim cu toții pe lista lui neagră.

Picasso se întoarse spre Cocteau cu o expresie disprețuitoare, țintuindu-l cu ochii lui negri de cărbune.

— Tu crezi că Hitler va lăsa un „degenerat” ca tine să mai pună în scenă filmulețele sale drăguțe sau spectacolele de balet? întrebă el sarcastic. Te va mânca de viu la micul dejun și tot îi va fi foame înainte de prânz.

Cocteau avea privirea șocată a unui elev de gimnaziu care primise câteva lovituri la palmă. Picasso sesiză acest lucru, dar, în loc să-l slăbească pe prietenul lui, puse o presiune și mai mare pe el, spunându-i pe un ton și mai crud, cu privirea unei păsări de pradă repezindu-se la un șoarece.

— Dar dacă tu, Jean, saluți orice stindard ar ridica naziștii, probabil că führerul te va păstra pentru valoarea ta propagandistă, ca pe o floricică. La butonieră.

Ondine încercă din răsputeri să-și țină respirația câteva clipe, străduindu-se să nu scoată niciun sunet.

Până și ea știa ce însemna atunci când un băiat îl numea pe altul „floricică”, dar preferă să-și păstreze expresia neutră, astfel încât *monsieur* Cocteau să nu se simtă stingherit de faptul că o fată din provincie asista la această conversație.

Tăcută, așeză plăcinta de Paște cu brânză în mijlocul mesei, dorindu-și să se facă nevăzută. Trebuia însă să o taie și să o servească.

Matisse rupse tăcerea.

— Acum, domnilor, zise el pe un ton calm, dar ferm, în timp ce ea se mișca în jurul lor, haideți să nu vorbim astăzi despre monștri precum Hitler. Există destule urâțenii pe lume. Hai să ne concentrăm atenția – și apetitul, desigur – asupra luxului, calmului și voluptății oferite de magnificele bucate preparate de Ondine.

Cocteau încuviință. Picasso ședea ca un împărat. Teribil de încordată, Ondine se duse să prepare cafeaua.

— Azi le place mâncarea mea. Mâine, cine știe?

În ciuda tăriei și siguranței lor de războinici, acești artiști erau extrem de sensibili, creaturi cu nervii întinși la maximum, cu ale căror dispoziții schimbătoare nu era bine să te pui.

Nu i-ar fi plăcut deloc dacă cei trei și-ar fi întors armele împotriva ei.

Mai ales Picasso. Era la fel de necruțător ca un toreador.

Prudentă, intră din nou în sufragerie cu ibricul de cafea în mână. Atmosfera se schimbase din nou. Acum, bărbații păreau sătui și scoseseră o sticlă de *absinthe,* în timp ce făceau glume pe seama prietenilor comuni. În timp ce Ondine se mișca pe lângă ei, turnându-le cafeaua, îl observă pe Picasso uitându-se la fundul ei și apoi schimbând priviri pline de subînțeles cu oaspeții lui. Matisse ridică de câteva ori din sprâncene.

„Ei cred că mă culc cu Picasso”, realiză Ondine. În plus, gazda nu făcea nimic ca să le dea de înțeles altceva.

— Ondine, care dintre noi crezi că se pricepe mai bine să sărute? întrebă amuzat Picasso.

— Trebuie să le întreb pe soțiile voastre, răspunse ea repede, iar cei trei izbucniră într-un râs zgomotos unanim.

Matisse îi făcu din ochi prin lentilele ochelarilor lui ca de bufniță, iar Cocteau, care uitase complet de tachinările lui Picasso, ridică unul dintre degetele sale lungi și îl flutură în aer, ca pe bagheta unui dirijor, în timp ce cânta:

Frumoasă Ondine, frumoasă Ondine,
Pantofii tăi s’atât de sclipitori
Ca și rochița ta cu flori.

Ondine chicoti, pentru că bărbatul schimbase puțin versurile unui cântec foarte popular, *Caroline.* Bărbații începură să tropăie și să bată din palme atunci când Cocteau termină de cântat.

Acum, era conștientă că aceștia stăteau la nivelul pieptului ei și buzele lor erau doar la câțiva centimetri distanță. Aproape că se simțea în pericol să nu fie apucată de șolduri și trasă pe genunchii vreunuia dintre bărbați, astfel încât acesta să-și poată îngropa fața între sânii ei. Această imagine i se impuse atât de repede și atât de vie în minte, încât se îmbujoră pe loc, rușinată de asemenea gânduri ciudate. Se întoarse în bucătărie, simțindu-se ușurată să fie din nou singură.

Când termină de curățat totul și puse coșul înapoi pe bicicletă, oaspeții erau deja plecați, soarele dispărea la orizont și aerul umed al serii se strecura în casă dinspre port. Picasso ieșise să-și conducă prietenii. Rămase în curtea din față, lucrând concentrat la ceva și aplecându-se din când în când să ridice o crenguță ruptă care căzuse din copac. Totuși, în loc să o arunce, el o adăuga celorlalte obiecte din mână, legându-le pe toate cu o ață.

Ondine nu credea că Picasso o observase atunci când trecu pedalând pe lângă el, și totuși, în ultima clipă, îi făcu semn să vină la el. Ea lăsă bicicleta lângă un copac și traversă peluza.

— Așadar, zise el continuând să meșterească, chiar poți să gătești. Iar acum le poți spune prietenilor tăi că ai hrănit trei *artistes* într-o singură zi. Care dintre aceste „genii” îți place mai mult? întrebă el cu un zâmbet ironic.

Ondine ridică din umeri, pentru că nu voia să aleagă. Picasso exclamă:

— Să nu-mi spui că-ți place Cocteau! E talentat, dar e numai coada cometei mele, declară el. Cât despre Matisse, el este celălalt mare pictor contemporan despre care merită să vorbim. Totuși, e prea bătrân pentru tine, nu-i așa?

— A fost foarte amabil, zise ea șovăielnică, emoționată în secret la gândul că un asemenea maestru al artei își exprimase dorința de a capta toate nuanțele din părul ei.

Picasso îi ghici imediat gândurile.

— Ha! Crezi că lui i-ar fi plăcut dacă eu m-aș fi dus la el acasă și aș fi anunțat că am de gând să-i pictez bucătăreasa? întrebă el iritat. Ei bine, poate că am să o fac!

Cu un gest elegant al mâinii, ca un magician, el îi oferi obiectul la care lucrase până atunci. O construcție de forma unui romb, din hârtie moale și subțire, atașată unei arbalete delicate, confecționată din crenguțe și bețișoare, cu o coadă lungă din fâșii colorate de pânză.

Pe hârtie – constată ea încântată – era pictat un chip abstract minunat, la fel ca acelea din pânzele pe care le văzuse ea în săptămâna aceea în studio.

— Este un zmeu! exclamă ea încântată. Tocmai ați făcut un zmeu! E minunat!

Picasso voia să pară indiferent, adoptând o atitudine firească, și începu să-și caute o țigară în buzunar în timp ce o urmărea cum se juca cu zmeul pe peluză, ca într-un dans al bucuriei.

— Îți place? întrebă el. Atunci, păstrează-l! Va trebui să-l duci în parc să alerge în voie, adăugă el, de parcă zmeul ar fi fost un animal de companie.

Picasso aprinse țigara, trase din ea și suflă fumul afară, urmărind inelele care se ridicau alene și apoi dispăreau.

— *Merci beaucoup, Patron!* exclamă Ondine entuziasmată.

— *Au revoir,* rosti el calm, ridicându-și ziarul de pe treptele din fața casei, apoi dispăru înăuntru.

Ondine voia să meargă să înalțe zmeul, dar nu îndrăzni să se abată din drum și să se îndrepte spre parc, unde cineva ar fi putut fura oalele și tigăile mamei ei de pe bicicletă. Decise să iasă cu zmeul a doua zi dimineață, cât mai devreme, când erau puțini oameni în parc.

Când ajunse la birt, urcă repede scările și ascunse zmeul sub pat, de teamă ca tatăl ei să nu i-l confișteze cumva.

Când se întoarse la bucătărie pentru a goli coșul, mama ei o întrebă:

— Ei? Cum a fost?

— Foarte bine, răspunse Ondine, simțindu-se dintr-odată slăbită de oboseală, dar și de ușurare.

Madame Belange zise pe un ton pragmatic:

— Poate. Nu am avut reclamații.

Mai târziu, în aceeași noapte, Ondine se răsfăță cu o baie fierbinte și, în sfârșit, își permise să se relaxeze, deși nervii ei nu se puteau calma atât de ușor. Se simțea ca o mașină sport al cărei motor încă accelera.

Când însă se urcă în pat și se cuibări sub pături, bucurându-se de căldura și finețea așternutului, aproape că simți prezența acelui zmeu sub ea, cu fața în sus, de parcă ar fi putut să o vadă așa cum stătea în pat.

Pe jumătate adormită, își aminti acele voci masculine șăgalnice, cântându-i numele în jurul mesei.

— Mmm, murmură ea, mă întreb care dintre ei sărută cel mai bine.

Și-i imagină pe cei trei bărbați insistând ca ea să-i testeze și își închipui că mergea de la unul la altul în jurul mesei, așa cum făcuse atunci când le servise cafeaua.

Presupunea că Picasso avea un stil brutal de a săruta, iar pe Cocteau și-l imagina mușcând-o ușor de lobul urechii, ca o căprioară. Dar Matisse cel politicos ar fi putut să o ridice și să o așeze pe masă, să-i ridice fusta și să o savureze ca pe un desert, gâdilându-i coapsele cu barba lui țepoasă în timp ce o săruta, din ce în ce mai sus, până când ar fi ajuns la floarea feminității ei, limba lui de cunoscător încurajând acel soi de supunere care face o femeie să fie și mai nesățioasă decât un bărbat.

— Nu pot spune care dintre voi e cel mai bun, fu nevoită să anunțe ea în cele din urmă. Vă vreau pe toți trei!

„Alors! Este nevoie de trei bărbați muritori să satisfacă această nimfă a mării!” ar fi proclamat ei.

Întinsă acolo, în întuneric, respirând mai profund acum, Ondine fredonă încet melodia pe care triumviratul ei de mari artiști i-l cântase în ziua aceea și cu acel cântec de leagăn pe buze alunecă în cel mai liniștit și satisfăcător somn al ultimei perioade.

Pentru prima dată după multe luni, se dusese la culcare fără să se mai gândească la Luc.

7

O oglindă pentru Ondine

Inevitabila ploaie de primăvară începu într-o bună zi pe neașteptate, cu un vânt care era atât de puternic, încât chelnerii trebuiră să deschidă sala de mese de la Café Paradis și să servească prânzul în interior.

Cei Trei Magi sosiră și începură imediat să se contrazică în legătură cu țara care era responsabilă pentru faptul că ar fi trimis asupra lor vremea aceea atât de urâtă și vânturile puternice – Spania, Rusia sau Arabia.

În spatele casei, vremea nu prea era băgată în seamă – toți munceau din greu, ca de obicei.

Mama lui Ondine spuse:

— Uite, du-i prânzul pictorului tău la vila de pe deal.

Trecuse aproape o săptămână de când Ondine fusese la vila lui Picasso. El îi înștiințase că nu trebuia să i se aducă prânzul pe perioada sărbătorilor de Paște.

Ondine bănuia că artistul era probabil vizitat de familie și, din moment ce nu-i specificase exact când ar fi vrut ca ea să se întoarcă la vilă, era îngrijorată. Dacă nu mai avea nevoie de serviciile ei?

Ondine se simțea ciudat de tristă când se gândea la această posibilitate. Ajunsese să fie dependentă de aura lui de energie care o stimula și era nerăbdătoare să-l cunoască mai bine pe misteriosul ei *Patron.*

Așa că se simțise ușurată să afle că era din nou nevoie de ea. Când se uită pe fereastră, Ondine observă însă, dezamăgită, că ploua atât de tare, încât păsările se opriseră din ciripit și că pisica și câinele fugiseră înăuntru, arătând ca doi șoareci uzi ce părăsiseră o corabie pe cale să se scufunde.

— Să merg cu bicicleta la deal pe o astfel de vreme? întrebă ea nedumerită. O să mă ud până la piele.

Aparent, mama ei nu avea idee cum era să pedaleze o bicicletă. Avea probabil impresia că bicicleta era un cal. Tatăl lui Ondine nu avea însă nici cal, nici mașină.

— Clientul nostru i-a spus tatălui tău că, de acum înainte, vrea să te duci să gătești în bucătăria lui, așa cum ai făcut pentru oaspeții săi, și să aștepți acolo până când își termină prânzul. Probabil că toate sosirile și plecările tale îl deranjează atunci când lucrează. Ei bine, e dispus să plătească mai mult dacă te vei duce să-i gătești acolo sus. Banii în plus ne vor fi, cu siguranță, de ajutor! zise ea zâmbind satisfăcută.

— Vrea ca eu să fiu bucătarul său personal? întrebă Ondine, uimită de neașteptata întorsătură de situație.

— Spune că va fi mai ușor pentru tine, rosti mama ei, privind-o cu suspiciune. Dar de ce i-ar păsa lui de tine și de ce vrea să-ți fie mai ușor? Te-ai plâns cumva? Ondine negă dând din cap cu fermitate, așa că mama ei conchise: Ei bine, bărbații sunt întotdeauna amabili cu fetele tinere. Așteaptă numai până când vei avea vârsta mea și abia atunci își vor arăta adevărata față. *Alors!* Acum vei învăța cum să gătești cu adevărat. Vom face cât de multă practică vom putea aici. Ar fi mai bine să porți rochia ta albastră, completă mama ei cu sobrietate. Pune-ți haina de ploaie cu glugă. Și concentrează-te doar asupra gătitului. Dacă *monsieur* Ruiz cere cumva ceva diferit, să nu te superi și nici să nu încerci să faci pe șefa cu el. Oferă-i doar ceea ce-și dorește!

— Da, *maman,* zise Ondine, emoționată să fie tratată ca un adult, deși era destul de speriată la gândul că se îndrepta spre un teritoriu necunoscut.

Madame Belange își studie cu admirație fiica, apoi o luă la rost:

— Și nu uita, ești doar o bucătăreasă, nu o prințesă din basme! Ai fost zile în șir cu capul în nori. Tatăl tău și clienții noștri au observat că ai ceva aere! Să nu ne faci de râs cu acest client.

Ondine era surprinsă de cât de mult o dureau vorbele mamei ei. Era adevărat că, după acel prânz la care îi servise pe Picasso și pe prietenii lui, simțise zile la rând o bucurie ciudată care-i reînnoi încrederea în propriul destin. Nu-i trecuse nicio clipă prin minte că speranța ei era atât de evidentă pentru toți localnicii, dându-le ocazia să facă haz de ea. Ieșise regulat în parc pentru a înălța zmeul pe care i-l dăduse Picasso. Cu o zi în urmă însă, o boare de vânt îl purtase drept între ramurile unui copac, unde se agățase. Ea dusese zmeul acasă, intenționând să-l repare.

Mama ei îl aruncase însă afară, refuzând să asculte rugămințile lui Ondine și spunând categorică:

— Nu mai ești un copil și, oricum, n-ai nevoie de jucării stricate!

Așa că, în timp ce pedala grijulie pe străzile întunecate și ude, Ondine nu avea dispoziția necesară pentru a înfrunta vremea aceea atât de urâtă. Auzea picăturile de ploaie răpăind pe haina ei din mușama, dar situația se înrăutăți atunci când se îndepărtă de oraș și pierdu adăpostul oferit de clădiri. Nu mai era nimic care s-o ferească de vântul venit dinspre mare, care-i sufla drept în față, purtând mai departe norii de furtună și făcând ca picăturile grele de ploaie să cadă pieziș și să-i ude obrajii.

Mai rău decât atât, chiar atunci când ajunse la poalele dealului abrupt pe culmea căruia se afla vila lui Picasso, dintr-odată, vântul îi smulse gluga de pe cap, lăsând-o să-i atârne nefolositoare pe spate. Capul ei era acum expus.

— Oh, vai! exclamă ea.

Își păstră capul aplecat și se concentră atât de mult asupra drumului, încât, atunci când întoarse pentru a intra pe strada lui Picasso, văzu iepurele care-i țâșni în cale prea târziu ca să mai poată face ceva.

— *Attention,* iepure prost! strigă furioasă Ondine atunci când animăluțul încremeni panicat și, în loc să sară la adăpostul ierburilor înalte de pe marginea drumului, se avântă exact în direcția ei.

— Vai! țipă Ondine, virând brusc pe aleea din fața vilei lui Picasso, unde vântul deschisese larg poarta.

Bicicleta i se clătină de câteva ori și, în cele din urmă, se prăbuși cu zgomot, trimițând-o într-o clipită pe prundiș.

— *Merde*[21]*!* strigă ea.

Era prima oară în viața ei când rostea această înjurătură.

Apoi, își aminti de mâncare și sări în picioare, ridicându-și bicicleta. Din fericire, capacul coșului nu lăsase mâncarea să se răstoarne pe jos. Ondine își rezemă bicicleta de trunchiul unui copac, luă coșul și se îndreptă spre casă, clătinându-se. Ca un făcut, burlanul șubred de la marginea acoperișului alese să-și reverse șuvoiul de apă acumulată chiar în capul ei atunci când se apropie.

Ușa bucătăriei se deschise scârțâind înainte ca ea să apuce să o deschidă, iar Picasso se ivi în prag, privind-o îngrijorat.

Probabil că auzise strașnica ei căzătură și se uitase pe fereastră, apoi venise în fugă pe scări.

Între degete încă avea o țigară. Cealaltă mână avea pe ea pete proaspete de vopsea.

— Ești teafără? întrebă el îngrijorat. Biata de tine, intră repede în casă. Sângerezi!

Picioarele lui Ondine tremurau în timp ce urca treptele de piatră din fața bucătăriei. Picasso luă coșul greu din mâinile ei tremurânde și-l puse pe masă.

— Îmi pare rău! murmură ea.

— Stai jos! Așază-te! rosti Picasso pe un ton calm și totuși autoritar, trăgând pentru ea un scaun din apropiere.

Ondine își scoase de pe ea haina udă care aruncă șuvoaie de apă pe podea.

În timp ce se așeză recunoscătoare pe scaun, realiză că avea o rană urâtă la genunchiul drept, din care sângele i se prelingea abundent.

Îngrozită, își ridică puțin rochia, astfel încât să nu se păteze.

— *Tiens!* exclamă Picasso.

El părăsi pentru o clipă încăperea și ea îl auzi căutând ceva într-un dulap. Se întoarse cu o trusă de prim ajutor cu aspect antic, pe care proprietarul casei o lăsase probabil la îndemână.

De acolo, Picasso scoase o sticluță cu dezinfectant, o compresă pătrată de tifon și câteva bucățele de vată, pe care le puse pe masă.

Ondine, stânjenită, dar fascinată, îl urmărea fără să scoată vreun cuvânt. El mai trase un scaun și se așeză, apoi ridică foarte grijuliu piciorul și i-l puse în poala lui. Fusta ei era încă ridicată, dar ea nu voia să atragă și mai mult atenția asupra acestui fapt trăgând-o în jos. El întinse mâna după o bucată de vată, pe care, după ce deschise sticluța, o umezi cu puțin dezinfectant. Mirosul puternic al soluției se răspândi în încăpere.

— Aaau! exclamă Ondine tresărind din cauza usturimii atunci când el îi puse bucata de vată pe rană.

— Doare, nu-i așa? întrebă el zâmbind satisfăcut. Trebuie să doară ca să-ți facă bine. Ține-o pe rană și apasă tare, ca să se oprească sângerarea.

Atitudinea lui era mai mult formală decât compătimitoare. Ea făcu așa cum o sfătuise, hotărâtă să-i demonstreze cât de curajoasă era, în ciuda durerii. El întinse mâna după un prosop subțire pentru ceai, puse un capăt al acestuia între

dinți și, cu un gest simplu și rapid, rupse prosopul în două fâșii lungi și mai înguste.

Ondine era impresionată de această demonstrație de bărbăție. Puse fâșiile rupte în poala ei și-i spuse să ia de pe rană vata cu dezinfectant, astfel încât el să-i poată acoperi genunchiul cu compresa pătrată de tifon steril.

— Apasă compresa pe rană, o instrui el.

Apoi înfășură fâșiile de prosop în jurul genunchiului, astfel încât să-i țină tifonul pe loc. Legă apoi bine capetele fâșiilor rupte din prosop și, când termină, îi aplică pe coapsă o palmă de satisfacție.

Ondine se simți năpădită de un val de căldură – începând din locul în care mâinile lui mari îi susțineau piciorul, de parcă atingerea lui îi făcuse sângele să intre la loc în vene, fierbinte și binefăcător; acum însă, tot sângele ei părea să se îndrepte nepăsător spre acel loc misterios dintre picioare pe care fetele ar fi trebuit să-l ignore până în ziua nunții lor, când avea să devină, iremediabil, proprietatea soților lor. Singurul bărbat care o atinsese acolo fusese Luc, în noaptea aceea când se strecurase pe furiș în dormitorul ei pentru a-și lua rămas- bun. Noaptea aceea i se păruse sacră și nevinovată. Atunci, nu se simțise ca o păcătoasă, însă aici așa se simțea.

— Te simți mai bine acum? o întrebă Picasso, sfredelind-o cu ochii lui negri care păreau să-i citească gândurile.

Ondine își plecă fruntea. Oare el observase acea exaltare ciudată pe care o simțea? O putea sesiza?

— E prea strâns? întrebă el, apucându-i piciorul și făcând-o să îndoaie genunchiul pentru a verifica.

Oare ea își imagina, sau el își ținea deliberat palma fierbinte pe interiorul coapsei ei, plimbând-o ceva mai sus, doar în joacă, în timp ce-i ajusta bandajul?

Fata devenise conștientă acum de prezența fizică a acestui bărbat, care stătea atât de aproape de ea

descheiat la cămașă.

— E bine așa, zise ea repede.

Calm, el strânse trusa medicală și ieși din nou din încăpere.

Ea aruncă o privire în bucătărie, ca să-și mai revină, și, imediat, ceva îi atrase atenția. Întors cu fundul în sus, lângă chiuvetă, în uscătorul de vase, era urciorul cu dungi roz și albastre al mamei ei, pe care ea îl crezuse pierdut. Urciorul fusese spălat și uscat!

De fapt, bucătăria arăta suspect de îngrijită și curată după o săptămână în care Ondine lipsise cu desăvârșire de la datorie.

Era sigură că o altă femeie fusese acolo.

— Un bărbat nu s-ar deranja să spele totul cu atâta grijă, își spuse ea.

Acesta putea fi un avertisment feminin la adresa lui Ondine: „Cară-te de pe terenul meu, ia-ți urciorul și stai departe de bărbatul meu!”

„Bine”, își spuse ea, ușurată că-l recuperase.

Avea de gând să-l ducă acasă, mamei ei, chiar în ziua aceea.

Picasso se întoarse și aruncă o privire spre coșul metalic. Ondine strigă:

— Oh, *Patron,* prânzul dumneavoastră trebuie că e distrus! O să mă duc acasă să vă prepar altul!

El o opri cu un gest al mâinii și deschise coșul, uitându-se curios înăuntru.

— Hai să vedem ce avem aici, zise el calm în timp ce scotea din coș fiecare recipient cu mâncare și îl punea pe masă.

Sosul se revărsase peste câteva recipiente.

— Este *coq au vin,* se vaită Ondine și imediat încercă să se ridice și să-și recapete echilibrul. Își prezentă scuzele în spaniolă: *Perdóneme para la inconveniencia*[22], murmură ea.

Faptul că auzise pe neașteptate limba lui maternă avu un efect extraordinar asupra lui Picasso. Trăsăturile lui se destinseră brusc, dezvăluind uluirea sa fără de margini, ca de copil,

apoi se îndulciră, iar chipul lui căpătă cea mai blândă și binevoitoare expresie pe care o văzuse ea de când îl cunoștea. Era clar că reușise să-l emoționeze.

— Nu-ți face griji, *esta muy bien,* răspunse Picasso.

Rupse o bucată de pâine, o înmuie în sos și gustă.

— Mmm, e cald încă, anunță el cu un zâmbet larg.

Luă apoi un vas și un polonic de pe raft și își umplu farfuria de parcă ar fi mâncat la un bufet.

— Ah, nobilul cocoș, zise el cu un fals regret în timp ce căuta bucățile de carne cu lingura. Atunci când nu le mai poate fi de folos găinilor, este aruncat în oală!

El o privi curios pe Ondine.

— I-ai rupt gâtul și l-ai scurs de sânge pentru a face sosul? întrebă el însuflețit.

— Mama a făcut asta, răspunse ea cu sinceritate.

— Ei bine, oricum, e foarte bun, zise el, savurând încântat mâncarea.

Ondine zâmbi timid, întrebându-se unde ar fi vrut el să stea ea în timp ce mânca. De obicei, aștepta în bucătărie în timpul mesei, dar acum el se așezase chiar acolo, la acea masă, în loc să se ducă în sufragerie.

Picasso îi simți stingherealа.

— De ce nu te duci sus să-ți usuci părul? Ai un pieptăn și niște prosoape în baie, zise el fluturând vag mâna. Apoi, te vei putea uita la tablourile din atelierul meu. Femeilor le place mereu să-și dea cu părerea în legătură cu anumite lucruri despre care nu știu nimic. Fiecare gospodină crede în secret că e un geniu.

Picasso își duse mâna la bărbie, imitând o femeie care se uita încruntată la un tablou, examinându-l ca un critic:

— Hmm, e foarte interesant, rosti el cu o voce pițigăiată, dar se poate numi artă?

Ondine chicoti și, ușurată la auzul tonului său amuzat, se ridică și traversă sufrageria și salonul.

El nu o invitase niciodată la etaj, în bârlogul său.

Înainte să ajungă acolo, nările ei simțiră mirosul puternic de vopsea umedă. Șase pânze noi erau proptite de perete, de-a lungul scărilor. Ondine începu să urce, oprindu-se în dreptul fiecăreia.

În fiecare tablou apărea aceeași femeie blondă cu forme voluptuoase și nasul lung din schițele brutale și erotice cu Minotaurul. Dar atitudinea din aceste noi pânze nu era deloc sălbatică și crudă. Primele trei erau cam la fel: modelul ședea îmbrăcat în fața unei măsuțe de toaletă, plină de recipiente cu pudră și parfumuri, aranjându-se la oglindă. Silueta și chipul ei nu erau ale unei zeițe, ci ale unei gospodine durdulii și liniștite.

Picasso notase data pe fiecare dintre tablouri, iar pe cel de-al treilea scria: „12 aprilie XXXVI”.

— Duminica Paștelui! Așadar, blonda lui a fost aici în timpul sărbătorilor! zise triumfătoare Ondine.

Urcă mai departe treptele pentru a studia următoarele trei pânze. Toate erau portrete ale aceleiași doamne. Aceasta însă nu mai părea deloc o mamă-gospodină. Arăta mai degrabă a școlăriță, având o expresie inocentă și copilăroasă și două cercuri roșii în obraji, ca o păpușă. Părul ei părea mai roșcat și aranjat modern.

— A pictat-o de mai multe ori la rând, realiză Ondine cu o umbră de invidie. O singură femeie pictată în toate ipostazele posibile: soție-gospodină, școlăriță, femeie fatală. Îmi imaginez ce înseamnă să fii atât de fascinantă pentru un artist atât de mare!

La etaj, baia era întunecoasă, iar ea nu găsea întrerupătorul ca să aprindă lumina. Descoperi însă un prosop împăturit pentru a-și usca părul și o oglindă cu ramă neagră proptită lângă chiuvetă.

Luă oglinda și un pieptăn alb și se duse în studio, unde era lumină din plin.

Primul lucru pe care-l observă fu pânza de pe șevalet – cea mai nouă și mai umedă pictură, foarte diferită de cele de pe scări. Gata cu portretele și cu blondele!

Era o natură moartă: un bol cu fructe, o bucată de pâine, o vază cu flori și un obiect cu dungi roz și albastre atât de familiar, încât Ondine icni:

— Vai! E urciorul mamei! șopti ea înfiorată.

Picasso exagerase însă, pictându-l mult mai înalt, de parcă urciorul s-ar fi transformat în plastilină în mâinile lui, iar el îl deformase, trăgându-l, alungindu-l și presându-l.

Ei bine, totul în acest tablou părea desprins din altă lume: bolul cu fructe era cocoțat periculos și nebunește pe marginea mesei; fructele coapte și rotunde din bol semănau cu sânii unei femei, iar bucata de pâine de lângă bol părea exagerat de proeminentă, ca un uriaș penis erect al unui bărbat. Într-un vas care semăna mai mult cu o cupă de vin erau îngrămădite niște flori viu colorate, printre care țâșneau niște bujori portocalii – ca niște moriști din hârtie a căror abundență amintea de niște plante din junglă ce năpădiseră agresiv vasul, făcându-l să pară mult mai mic.

— Minunat! exclamă încântată Ondine, bătând din palme.

Pictura era extrem de insolentă, ca gluma unui copil poznaș care dăduse buzna într-o sală de așteptare sobră și elegantă, suflând obraznic într-un corn. Și totuși, tabloul acumulase o frumusețe ciudată și obsedantă, ce ridica până și un umil urcior la rangul unui detaliu sublim.

Pe o masă alăturată erau o mulțime de articole decupate din ziar și prinse ordonat unul de altul. Acestea stăteau deasupra unui nou plic maroniu, expediat de la Paris. Ondine văzu că erau articole de presă din cursul lunii trecute, ce făceau publicitate unei galerii de succes la care fuseseră

expuse spre vânzare lucrările lui Picasso. Titlul proclama acest eveniment drept unul dintre cele mai importante ale sezonului. La vernisaj, reieșea din articol, își făcuse pentru scurt timp apariția și Picasso și fusese aplaudat frenetic de public.

— Este la fel de important ca un prim-ministru sau un cântăreț de operă! observă Ondine plină de venerație.

Alte pânze se aflau pe podea și peste tot erau împrăștiate schițe, vase cu vopsea, borcane cu pensule, cărți și ziare, astfel încât în încăpere nu mai rămăsese nicio suprafață neacoperită. Nici măcar scaunele nu erau libere, așa că ea nu mai avea unde să se așeze. Singura oază în acel haos era un mic alcov, destinat unui scrin îngust cu sertare sau unei oglinzi înalte și înguste. Ondine se așeză pe podea în acel alcov, bucuroasă să-și odihnească picioarele obosite.

— Uf! Podeaua asta e tare ca piatra, bombăni ea căutând din ochi o pernă.

Nu găsi decât o pernuță portocalie, plată ca o clătită și decorată cu ciucuri galbeni și aurii.

Strecură perna sub ea, ridică pieptenul alb și propti oglinda cu ramă neagră în poala ei, astfel încât să se poată privi.

— Arăt ca o mâță înecată, zise Ondine, pentru că părul ei lung îi era lipit de cap, ca niște alge spiralate pe creștetul unei sirene.

Își înfoie zulufii cu pieptenul.

Avea obrajii îmbujorați, iar ochii îi păreau și mai mari. Puse oglinda pe podea și oftă, apoi se sprijini cu spatele de perete și închise ochii, ascultând răpăitul ploii. Probabil că, la un moment dat, ațipi, pentru că nu-l auzi pe Picasso intrând.

— Nu, nu te ridica, îi ordonă el, studiind-o insistent.

El își luă caietul de schițe și începu să deseneze rapid, pagină după pagină.

Dintr-odată, Ondine înțelese ce făcea el – o desena! Tresări. De aceea îi spusese el să rămână

acolo în timpul prânzului? Deși era entuziasmată, se simți cuprinsă de panică pentru o clipă, amintindu-și acele violente imagini cu femeia blondă violată de Minotaur. O lume întreagă avea să se uite atent la acele imagini.

„Are de gând să mă pună să pozez nud, la fel ca femeia aceea?” se întrebă ea.

Privirea lui pătrunzătoare era ca a unui magician, de parcă ar fi fost de ajuns să-și fluture pensula pentru ca hainele unei femei să cadă dintr-odată, lăsând-o goală. Dar el nu spuse decât:

— Pune pieptănul pe podea și ridică oglinda ca și cum te-ai privi în ea.

Lăsase apoi caietul de schițe jos și se mișca prin încăpere, privind-o din unghiuri diferite.

Ondine îl urmărea doar cu privirea, pentru că nu îndrăznea să miște capul. Rămase nemișcată chiar și atunci când el îi aranjă o crenguță lungă de forsiția – pe care o luase dintr-o vază de lângă fereastră – în chip de coroană pe capul ei plecat.

Ondine se simți dintr-odată maleabilă și supusă, ca bulgărele de argilă al unui sculptor.

Tot încruntat și îngândurat, Picasso îi scoase pantofii, îi aruncă într-o parte și-i mută talpa stângă a piciorului astfel încât să i se lipească de podea, în fața trupului așezat.

Picasso îi mișca picioarele de parcă ar fi fost sculptura lui neprețuită.

Ondine avea impresia că devenea din ce în ce mai maleabilă în mâinile lui.

— E mai bine, mârâi el trăgând-o de braț. Ține oglinda mai jos. Da, și mai jos. Așa e bine.

Picasso dispăru în spatele șevaletului, iar ea auzi de câteva ori zgomotul pensulei pe pânză – câteva mișcări prelungi și precise.

Avea un stil viguros și agresiv de a-și ataca pânzele. Ea nu realizase până atunci că pictura era o activitate care implica atât de mult condiția fizică. El respira zgomotos și din ce în ce mai greu

cu fiecare nou efort de a trasa liniile preliminare. De fapt, pufnea pe nări.

„Ca Minotaurul, nu se putu abține să nu-și spună Ondine, din ale cărui nări ieșeau aburi albi!”

Picasso chiar avea constituția unui taur, repezindu-se asupra picturilor sale de parcă ar fi fost orbit de furie din cauza unor viziuni ciudate. De fiecare dată când pufnea, Ondine trebuia să se abțină să nu izbucnească în râs.

Puțin mai târziu, când ea îndrăzni să-i arunce o privire, expresia lui era cea a unui înotător care se luptă să-și țină capul la suprafață ca să nu se înece.

— Nu, încă nu e așa cum trebuie, bombăni el, trăgându-se puțin înapoi să-și privească mai bine opera. E prea pios, conchise el. Descheie-te la cei trei nasturi din partea de sus a rochiei.

Ondine se gândi puțin, imaginându-și care ar fi fost efectul și decise că el avea, desigur, dreptate – la urma urmei, nici ea nu voia să arate ca o martiră într-o icoană.

— Nu zâmbi! Și văd că tot nu stai așa cum trebuie, spuse exasperat Picasso.

Rămase apoi pe gânduri preț de câteva clipe, cu brațele încrucișate la piept. Ondine aștepta.

— Scoate-ți acei *culottes*[23], zise el hotărât.

Ondine rămase perplexă, apoi îi aruncă o privire cinică.

— Ha! făcu ea.

Picasso ridică uimit privirea și înțelese ce-și închipuia ea.

— Fată prostuță ce ești! Tu crezi că aș seduce o femeie cu o astfel de replică? Fă cum îți spun! Și dacă nu înțelegi ce fac eu aici, atunci poți să-ți strângi lucrurile și să pleci acasă. Hai, grăbește-te! Mă faci să aștept prea mult.

Picasso se întorsese la pânza lui și se uita lung la ea, gânditor. Ondine simți din tonul lui că nu era vorba decât de afaceri. Vocea mamei ei îi răsună în minte: „Dacă *monsieur* Ruiz cere cumva ceva

diferit, să nu te superi și nici să nu încerci să faci pe șefa cu el. Oferă-i doar ceea ce-și dorește!”

Fiind mai degrabă fascinată decât înspăimântată, se ascunse în spatele unui scaun uzat cu spătar înalt, care părea să fi avut și zile mai bune. Ghemuindu-se în spatele acestuia, Ondine își scoase pantalonașii de sub rochie fără să-și mai ridice fusta. Fusese destul de ușor să facă asta, dar unde Dumnezeu putea să-i lase?

Într-un minut, el putea ridica privirea și ea nu voia să audă din nou tonul acela iritat.

Își ascunse repede pantalonașii sub perna unui scaun, apoi se așeză tăcută, în aceeași poziție, pe podea, în alcov, punându-și picioarele exact așa cum o instruise el.

Se simțea ciudat de liberă acum și stătea într-o poziție diferită, mult mai naturală cumva, deși nu ar fi recunoscut acest lucru în fața lui. Avu totuși un moment de panică, realizând că, fără acei *culottes,* era posibil ca zona ei intimă să se vadă clar din poziția aceea.

„Nu-l voi lăsa să picteze așa ceva pentru nimic în lume”, își spuse. Apoi, îi veni o idee.

Își lăsă indiferentă un braț peste locul dintre coapse. Dacă lui nu-i plăcea, foarte rău.

Ondine se uită în oglindă. Reflexia ei părea umedă, tremurătoare. Din oglindă, ochii ei o fixau, provocatori, spunându-i parcă să se țină tare.

Camera se cufundă în tăcere. Picasso ridică privirea, observând cum își pusese mâna. Se uită la ceasul de la mână, apoi lăsă pensula jos, cu un oftat. Inima lui Ondine se strânse. Avea să renunțe la ea!

— Fată prostuță, zise el, clătinând amuzat din cap în timp ce se apropia de ea.

Ondine simți căldura respirației lui atunci când se aplecă deasupra ei și își desprinse ceasul de la mână, punându-l pe mâna ei dreaptă care rămase așezată prudent între picioare. Îi fixă bine ceasul pe încheietură, apoi o apucă de talpa goală a

piciorului stâng și îi lipi ferm degetele de podea. Se trase apoi încet în spate, pas cu pas, analizând cu un ochi critic efectul.

În cele din urmă, fără vreun cuvânt, merse în spatele șevaletului și ridică pensula. Ondine nu putea să-și creadă urechilor când auzi mișcările rapide și umede ale pensulei pe pânză.

„Chiar face asta! își spuse fascinată. Marele Picasso mă pictează pe mine, dintre toți oamenii!”

Descoperi că-și ținea răsuflarea. Expiră încet. O nouă și perfectă liniște atârna în aer, deasupra capetelor lor, ca un nor diafan. Ceasul, greu și masculin, era cald încă de la brațul lui, iar ea își simțea sângele pulsându-i alert sub pielea lipită de suprafața metalică.

Ceasul părea să acumuleze, oarecum fizic, toate minutele care treceau ticăind în interiorul lui, ca niște insecte mici bâzâind într-un borcan într-o zi fierbinte de vară. Apoi, unul câte unul, fiecare moment părea să se elibereze din ceas, doar ca să atârne în aer ca un balon de săpun, lucios și colorat, fiecare dintre ele plutind leneș și alunecând în uitare… de parcă acea după-amiază ciudată și fermecată ar fi putut continua la nesfârșit.

Curând, Ondine simți că ea însăși plutea în interiorul unuia dintre acele magice baloane de săpun. Timpul se dilatase într-o eternă liniște, compusă din cea mai profundă tăcere din viața ei.

Picasso rămase tăcut timp îndelungat, calmat de propria imaginație. În cele din urmă, vorbi.

— *Femme à la montre,* rosti el răgușit.

„Femeie cu ceas”. Ondine trebui să-și ascundă un zâmbet de mândrie. În sfârșit, cineva o considera femeie, și nu fată.

Nu îndrăzni să ridice din nou privirea, dar știa că Picasso zâmbea, la rândul lui.

8

Céline. Primăvara anului 2014

După ce mi-am petrecut Anul Nou acasă la mama, am stat toată iarna în Germania, ocupându-mă de machiajul actorilor dintr-un film de groază cu vampiri. Se filma într-un castel străvechi, cu turnuri crenelate, înconjurat de o pădure întunecată ieșită parcă din poveștile fraților Grimm.

Cel mai apropiat oraș era o așezare obscură, având străzi pietruite și magazine vechi, cu ziduri din piatră, care arăta ca ilustrațiile de pe o cutie cu prăjituri de Crăciun.

Eram bucuroasă că aveam de făcut machiaje atât de complicate – o mulțime de guri însângerate, ochi de pe altă lume, nefiresc de albi, și piele verzuie, de cadavru.

Actorii apăreau zilnic în cabina mea înainte de ivirea zorilor, pentru că îmi lua foarte mult timp să le machiez fețele și mâinile. Eram ca un savant nebun în halatul meu alb, înconjurată de borcane cu pensule, cutii cu vopsea pentru linii de contur maro și roșii, umbre mov și dermatografe negre, cutii cu șervețele și bureți, găleți cu apă, uleiuri și săpun pentru îndepărtarea petelor și schimbări de înfățișare rapide.

— Céline, tu știi să creezi cei mai înfricoșători vampiri din cinematografie, exclamă actrița din rolul principal în timp ce ședea în scaunul ei, în fața unei oglinzi cu multe spoturi luminoase, având îndesată sub bărbie o bavetă de protecție și zgâindu-se la propria imagine înfiorătoare. Își deschise larg ochii roșii și își căscă gura arătându-și dinții și mârâi, întruchipând cu veselie copilărească tot felul de fețe oribile.

— Cum reușești să faci asta?

Nu puteam să-i spun „Redau, pur și simplu, ceea ce văd”. Cei mai mulți oameni, atunci când se uită

în oglindă, vor doar să arate mai tineri și mai atrăgători, așa că nu-și văd chipurile cum le văd eu: incredibilele cercuri, romburi, triunghiuri, curbe și unghiuri care fac din fiecare om ceva atât de unic și de fascinant. Presupun că de aceea specialitatea mea sunt aceste filme de groază și de epocă, la care pot folosi după bunul-plac vopsea, creioane și pudră pentru a demasca atât cele mai nobile, cât și cele mai urâte laturi ale lor.

Atunci când mă uit la cineva, pot descoperi monstrul care pândește dincolo de aparențe.

Când am terminat filmările în Germania, m-a sunat Danny.

— Mama se află într-un spital din Nevada, m-a anunțat el.

Citându-i pe medici, el a descris incidentul drept un „episod” cauzat probabil de mai multe accidente vasculare.

— Am încercat să dăm de tine mai devreme, dar Deirdre avea doar un număr vechi de-al tău, zise el, de parcă ar fi fost vina mea. A trebuit să căutăm în însemnările mamei ca să dăm de tine. Nu-ți face griji, Deirdre a ales doctori buni pentru ea și un sanatoriu particular foarte bine cotat.

Danny părea ciudat de formal și de practic în legătură cu această situație neașteptată. Eu eram îngrozită și alarmată, pentru că o lăsasem pe mama perfect sănătoasă și abia așteptam să mă întâlnesc cu ea în New York, așa cum plănuisem, unde intenționam să petrec ceva timp în compania ei și să facem tot felul de lucruri în cel mai frumos spirit al relației mamă-fiică. Îmi imaginasem chiar că avea să se mute un timp cu mine în California, un loc ce o fascina și unde nu reușise niciodată să-l convingă pe tata să vină în vizită. Așa că m-am întors în State și m-am dus direct la sanatoriul din Nevada.

De cum am intrat pe ușă, m-a izbit mirosul inevitabil de dezinfectant, cafea râncedă, transpirație și medicamente. În ciuda eforturilor

personalului de a înveseli atmosfera de la recepție cu mobilă viu colorată și flori, cele mai profunde impresii mi le-au lăsat – în timp ce străbăteam coridoarele – femeile cu păr alb și ochi triști, care dădeau din cap în scaunele lor cu rotile, parcate în colțuri uitate, bărbații vârstnici în cămăși de spital și papuci, care abia își târâiau picioarele pe holuri, cu cadrele lor pentru sprijin, cărucioarele pline cu mâncare neatinsă, ce stăteau înșirate lângă coșurile pline cu rufe murdare, și îngrijitorii plictisiți, care se făceau că nu vedeau nimic din toate astea.

Era ultimul loc pe care l-aș fi considerat potrivit pentru mama, ținând cont de standardele ei impecabile de ordine și de curățenie.

Când am intrat în camera ei și am dat cu ochii de ea, am constatat că arăta mai micuță decât oricând, așa cum stătea imobilizată într-un pat cu bare metalice.

Era puternic sedată și, prin urmare, incapabilă să meargă, să mănânce, să facă baie sau să se ducă singură la toaletă. Doar zăcea acolo, tăcută și îngrozită, incapabilă să vorbească, fixându-mă cu ochii ei mari și negri. Și-a dat seama că eram îngrijorată și a ridicat o mână să-mi mângâie obrazul și să mă consoleze înainte de a adormi profund. Așa am știut că mă recunoscuse.

— Poate că starea ei se va ameliora odată ce va putea face recuperare, dar după un accident vascular e greu de făcut un prognostic, îmi spuse doctorul.

Am stat cu mama ore în șir, murmurând cuvinte de încurajare și ținându-i mâna delicată. Dormea foarte mult. Mi se părea că semăna cu un bibelou fin din porțelan care fusese așezat pe un raft dintr-o pivniță. Când am văzut mâncarea pe care i-au adus-o, a trebuit să-mi rețin un fior, amintindu-mi de mâncărurile excelente preparate de ea.

Am rămas două săptămâni în Nevada, timp în care starea mamei s-a mai ameliorat. Încercam să-i fiu de folos, dar ea avea nevoie de îngrijire

specializată și tot nu putea vorbi. Am reușit să mă împrietenesc cu femeia care venea să-i spele mamei părul o dată pe săptămână. Aceasta a acceptat să o supravegheze pentru mine și să îmi transmită orice nou eveniment despre care știam instinctiv că Deirdre nu avea să mă informeze niciodată. Pentru că gemenii lăsau să se înțeleagă foarte clar că ei luau deciziile acum. Au insistat să mă scoată în oraș pentru masa de prânz la sfârșitul ședерii mele în Nevada, de parcă aveam ceva de sărbătorit.

Amândoi aveau aerul unor copii care primiseră o neașteptată zi liberă de la școală. Deirdre se ocupa cu administrarea unui lanț de centre spa în mai multe stațiuni din vest, în timp ce Danny lucra pentru o companie de bioinginerie din Boston.

Faptul că eram în preajma lor, m-a făcut să mă întorc brusc în copilărie. Copil fiind, sperasem mereu că eu și Deirdre aveam să fim la fel ca toate celelalte surori pe care le cunoșteam, dar pentru că ea era mult mai mare decât mine și avea propria ei cameră, între noi nu existaseră confidențe spuse în șoaptă și nici nu ne jucaserăm împreună cu păpușile. În afară de asta, gemenii erau o echipă impenetrabilă. Cea mai vie amintire a mea era cea din ziua în care mă păcăliseră, făcându-mă să mă ascund în coșul cu rufe, un loc în care ei se jurau că aș fi fost în siguranță dacă un criminal ar fi pătruns vreodată în casă.

— Hai, încearcă, mă îndemnaseră ei, iar eu i-am ascultat, fericită că voiau să se joace cu mine.

Totuși, imediat ce am intrat în coșul cu rufe, ei s-au urcat pe capac și au refuzat să mă lase să ies, spunându-mi că trebuia să găsesc „cuvântul magic”.

Am încercat toate cuvintele care mi-au venit în minte, dar niciunul nu era destul de magic. În cele din urmă, epuizată de atâta plâns și speriată la culme, am decis să nu mai spun nimic și să-i las să creadă că mă sufocasem.

— Céline? Céline? strigase panicată Deirdre.

Eu rămăsesem mută, iar atunci când ei au sărit de pe coș și au ridicat capacul ca să mă scoată afară, eu am rămas cu ochii închiși și cu brațele inerte.

Danny m-a întins pe podea și m-a pălmuit, răstindu-se:

— Trezește-te! Hai, Céline!

Am așteptat cu sufletul la gură, apoi, foarte dramatic, am fluturat ușor pleoapele și am deschis ochii. Am întredeschis buzele și ei au fost nevoiți să se aplece lângă gura mea ca să audă ce spuneam.

— Apă, am șoptit eu slăbită.

Au fost foarte recunoscători când m-au văzut revenind la viață.

Acum, șezând la masă cu Danny și Deirdre într-un restaurant elegant cu preparate bio, pe care îl apreciau amândoi, simțeam că cea mai sigură soluție era „să fac pe mortul”.

— Și încotro te îndrepți acum? mă întrebă Deirdre cu o indiferență studiată, atacându-și cu furculița salata de curcan cu avocado.

— Am ceva treabă în L.A., apoi m-am gândit să mă întorc la New York și să împachetez câteva lucruri pentru mama, am zis eu, sorbind cam prea repede din paharul meu cu vin alb.

— Oh, ne-am ocupat noi deja de acest detaliu. Tot ce-i trebuie mamei e în drum spre sanatoriu. Înainte de a părăsi New Yorkul, ea ne-a cerut să-i punem toate bunurile de valoare într-un seif. Nu era mare lucru. Doar bijuteriile ei. Nu am păstrat nimic din lucrurile care nu erau de valoare. Era vreun obiect special de care voiai să afli?

Deja mă deranja întrebarea asta, așa că i-am luat prin surprindere.

— Desigur, o mulțime. De exemplu, mama are un urcior vărgat de la bunica, la care ține foarte mult.

Trebuiră să se gândească o clipă.

— A, acela. L-am aruncat. Toate bunurile au fost oricum evaluate de către un profesionist, mă asigură Deirdre.

Nu mai puteam să mă abțin. Nu aveam deloc încredere în vorbele lor.

— Era o amintire de familie! am obiectat eu, uitându-mă când la o față impasibilă, când la cealaltă, într-o încercare familiară și inutilă de a obține un răspuns mai uman.

Ei păreau nerăbdători, așa cum fuseseră mereu când era vorba de ceea ce ei considerau a fi sentimente.

Totuși, eu aveam impresia că lucrurile evoluau prea repede, așa că am spus acest lucru. Danny ridică privirea, dintr-odată interesat.

— De ce? Crezi că urciorul acela e valoros?

— Mama s-ar putea face bine, știi? Doctorii au spus că nu e imposibil. De ce să nu o lăsăm să sorteze ea lucrurile atunci când se va întoarce acasă? am întrebat eu, lăsând furculița pe masă, incapabilă să mai mănânc ceva.

Gemenii schimbară o privire. Danny scoase un oftat prelung.

— Nu are rost să negi, Céline. Chiar dacă ea își revine, nu mai poate fi lăsată singură. Știi, tu nu ai ajutat-o deloc pe mama după ce a murit tata, încurajând-o să fie independentă. E foarte naivă și credulă. Cineva ar putea profita de ea. Tata știa acest lucru, de aceea casa era doar pe numele lui, așa că, atunci când a intrat în spital, el mi-a dat permisiunea de a vinde casa dacă nu avea să supraviețuiască operației. Avem deja un cumpărător. Am obținut un preț bun.

— Ai vândut deja casa mamei? am întrebat eu perplexă. Sunt sigură că ea nu ar fi semnat niciodată actele de vânzare. Nu putem lua această decizie fără știrea ei! Ar trebui să vorbim cu ea și să-i oferim și alte opțiuni. Știți cât de mult ține mama la bucătăria ei și la toate lucrurile ei neprețuite – iar asta e foarte important pentru

senzația de securitate și identitate a unei persoane mai în vârstă.

Danny zise pe un ton glacial:

— Din fericire, am vorbit despre asta cu mama înainte să se îmbolnăvească. I-am explicat totul și a fost de acord că a venit vremea să se mute din New York. De fapt, ea și Deirdre chiar începuseră să caute un apartament pentru persoane asistate aici, în Nevada. Voia să se mute, ca să fie mai aproape de Deirdre și, desigur, de tine, din moment ce tu locuiești în California.

— Nu mi-a spus niciodată că ar vrea să se mute în vest, am zis eu cu o senzație ciudată.

Mi-a trecut prin minte că acest „episod” se putea datora supărărilor pricinuite de gemeni. Probabil că aceștia făcuseră presiuni asupra mamei, insistând ca ea să renunțe la propriul cămin. Iar dacă mama menționase cumva discuția pe care o avusesem cu ea după moartea tatei – despre faptul că trebuia să-și acorde timpul necesar pentru a descoperi ceea ce-i făcea plăcere –, atunci, cu siguranță, ea intrase în panică văzându-se nevoită să renunțe la casa ei din New York.

— Ei bine, problema este că acum va trebui să vindem casa pentru a plăti îngrijirea mamei, zise Deirdre.

— Chiar și așa, ea ar putea locui cu unul dintre noi, am sugerat eu.

Gemenii protestară, pentru că li se părea imposibil, de parcă eu aș fi fost o soră mai mică și retardată.

— Nu m-ar deranja să stea cu mine, am zis eu – mai categorică de această dată. Am putea angaja o infirmieră la domiciliu pentru ea.

În loc să se gândească la această posibilitate, ei mă priviră alarmați.

— Doctorii nu cred, de fapt, că starea ei se va ameliora, zise Danny cu o fermitate care nu mi se părea deloc potrivită cu prognosticul. Iar avocații noștri – inclusiv ai mamei – m-au asigurat că asta e

cea mai bună soluție pentru ea. Totul a fost făcut ca la carte și va apărea în Raportul de Administrare, pe care îl vei primi și tu, adăugă el, ca un robot care repetase această replică. Dacă ai întrebări, ar fi bine să-i contactezi pe avocații noștri.

Am simțit cum îmi pierdeam răsuflarea, șocată, de parcă abia atunci i-aș fi văzut pe gemeni pentru prima dată. Am realizat, în sfârșit, că ei considerau banii mamei ca fiind ai lor, și nu ai ei, și că orice aș fi spus despre drepturile sau sentimentele mamei, nu i-aș fi impresionat deloc.

Era o revelație îngrozitoare, ca un duș rece.

Așa că, după acel prânz, mi-am făcut bagajele și m-am întors în L.A. pentru o scurtă întrevedere, apoi m-am întâlnit cu avocatul meu, care a obținut toate documentele de care avea nevoie, a dat câteva telefoane, apoi m-a invitat să stau jos în biroul lui, clătinând din cap.

— Ce se petrece? l-am întrebat eu. De ce vorbesc frații mei ca la un show televizat despre lege și ordine? Și cum au ajuns să creadă că pot vinde casa mamei fără să-i ceară acordul?

Sam oftă, apoi zise:

— Lucruri de acest fel se petrec tot timpul când vine vorba de testamente și administrarea bunurilor. Privește problema din punctul de vedere al gemenilor: poate că au pică pe mama ta pentru că a luat locul mamei lor și se gândesc, probabil, că tu vei încerca să o influențezi pe mama ta să-și schimbe testamentul și să-ți lase ție toți banii.

— Nu asta urmăresc eu! am spus în culmea indignării. Vreau doar să mă asigur că mama are un cuvânt de spus în privința cheltuielilor personale și a casei în care locuiește. Danny și Deirdre vor neapărat să o țină sedată într-un azil de bătrâni. Ea e delicată și sensibilă. Nu se va mai recupera dacă va fi tratată așa.

— Ei bine, testamentele părinților tăi nu spun exact ceea ce ți-a explicat mama ta că ar conține.

Se pare că, înainte de moartea tatălui tău, el a pus-o să semneze niște documente care-i autorizează pe gemeni să facă tot ce cred de cuviință în eventualitatea în care ea va deveni „invalidă”. Atât timp cât ea nu-și revine și nu se răzgândește, gemenii au controlul deplin. Mă tem că rudele voastre au păcălit-o cu nerușinare pe mama ta, folosindu-se de lege, și pe tine la fel.

Mă privi compătimitor, apoi adăugă:

— Poate că mama ta nu și-a dat seama ce hârtii a semnat, sau nu și-a putut imagina că ei le vor folosi ca să-i facă asta. Ție nu ți-a lăsat însă nici bani și nimic altceva care să-ți dea puterea de a face în numele ei ceva, așa că ea nu se așteaptă ca tu să te arunci acum în fața trenului. Ascultă sfatul meu. Nu e ca la televizor. Acest tip de luptă poate dura mulți ani la tribunal, iar gemenii pot risipi averea mamei tale pentru a-și apăra interesele. Și, crede-mă, nu vrei ca mama ta să rămână fără bani și să nu-și poată plăti îngrijirea.

După ce am părăsit biroul lui Sam, am plecat spre apartamentul meu într-o stare de șoc, deznădăjduită. Am început să-mi caut cheia, dar am simțit altceva zdrăngănind în geantă. Era cheia de la casa mamei, cea pe care ea mi-o pusese în palmă de Crăciun.

Și, dintr-odată, toate lucrurile misterioase pe care mi le spusese atunci au început să capete alte semnificații în mintea mea. De pildă, atunci când îmi dăduse pe furiș cheia, ea îmi spusese: „Tatăl tău a schimbat încuietorile luna trecută”. Mi-am amintit felul conspirativ în care mi-a arătat mama ascunzătoarea, spațiul acela secret din spălătorie. „Pentru mine e mai sigur decât un seif! Oh, cred că sunt exact ca mama mea, la urma urmei. Bunica ta, Ondine… și ea avea micile ei ascunzători”, spusese ea.

— De ce a păstrat mama agenda bunicii în tot acest timp și, dintr-odată, mi-a dat-o mie? m-am

întrebat cu voce tare.

O aveam acum la mine, pentru că avocatul meu îmi spusese să aduc tot ce era legat de caz la următoarea întâlnire cu el. Desigur, nu era prea interesat de o carte de bucate. Dar ce altceva mai pusese ea în acea ascunzătoare? Mi-am amintit vorbele gemenilor: „Nu am păstrat nimic din lucrurile care nu erau de valoare”.

Și totuși, spălătoria mamei era, cu siguranță, ultimul loc în care ei ar fi căutat ceva. Probabil că ea alesese locul acela dintr-un anumit motiv. Nu voiam ca vreun obiect pe care ea îl prețuia în secret să fie găsit de către un nou proprietar al casei. Din moment ce eram între două noi întrevederi, am decis să-mi iau puțin timp liber și am prins un avion spre New York.

Când am ajuns la aeroportul JFK, am închiriat o mașină și am mers la casa mamei. Nu era nimeni prin preajmă – nici măcar vecina de peste drum. Casa părea o lumânare stinsă. Tăcută. Fără viață. Urâtă.

Am introdus cheia în broască și am intrat. Casa era complet goală. Când am intrat în foaier, mi-am auzit pașii răsunând sinistru în tăcerea mormântală. Salonul și sufrageria păreau părăsite fără mobila ei aleasă cu grijă. Nu erau tablouri pe pereți și nici perdele la ferestre, iar covoarele elegante dispăruseră. Deși nu murise încă, puteam vedea că începea să dispară.

Mergând mai departe, mi-am ferit privirea când am trecut pe lângă dormitorul ei și am realizat că patul dispăruse. Ușa dulapului era deschisă, ca o gură neagră, căscată.

Măsuța de toaletă, sticluțele ei de parfum și produsele de machiaj, frumoasa ei oglindă cu ramă aurită, pieptănul și peria – toate dispăruseră.

M-am îndreptat spre spălătorie, unde rafturile pe care stăteau mai demult prosoapele frumos împăturite erau acum goale. În debara, sticlele cu soluții de curățat, scândura și fierul de călcat

fuseseră luate de acolo fără milă. Nu lăsaseră în urmă nici măcar o capcană pentru șoareci. Dacă nu găseam nimic în ascunzătoarea ei secretă, cum aș fi putut ști dacă fusese goală de la bun început sau dacă gemenii nu confiscaseră deja ce ascunsese ea acolo? Inima îmi bătea mai repede în timp ce, făcându-mi curaj, am îngenuncheat în spatele mașinii de spălat, ca să ajung la spațiul acela gol pentru fire electrice și țevi. Am întins mâna și am pipăit în jur. Erau cabluri, conducte și praf.

Apoi, am descoperit o altă pungă din plastic, le fel ca aceea în care fusese păstrată agenda bunicii pentru a fi ferită de umezeală. Am scos coletul. Acesta conținea un pachet lucios și gros de călătorie, cu fotografii printate pe plic și o atenționare: „A se deschide imediat. Materialul datat și itinerarul sunt în interior”.

Pachetul fusese deja deschis și, judecând după scrisoarea introductivă, excursia aceea fusese aranjată cu multe luni în urmă. Uluită, am examinat restul conținutului: o broșură color, rezervarea de la hotel, bilete de avion și un itinerar – tot ce trebuia să conțină un pachet turistic exclusivist.

Era vorba despre o călătorie pentru un curs de gătit în sudul Franței, numit *The Cuisine of Provence,* care făcea publicitate unor camere minunate de la o fermă restaurată, cu o bucătărie modernă sclipitoare, unde grupurile de turiști se puteau aduna pentru a învăța să gătească de la un *chef e*nglez.

Cursanții care apăreau în fotografiile broșurii arătau cu toții mândri și mulțumiți, așa cum pozau în grupuri, cu șorțurile lor albe.

— De ce s-ar fi înscris mama la un curs de gătit în Franța? am murmurat eu. „Probabil că ar putea preda chiar ea un astfel de curs.”

Mai mult decât atât, mama era genul de femeie care mergea foarte rar undeva fără soțul ei și în niciun caz nu și-ar fi luat o vacanță fără el. Am

deschis plicul și l-am studiat cu atenție. Da, îi fusese trimis mamei, dar nu la adresa ei. În schimb, sub numele ei era menționat: „a fi livrat de către” mătușa Matilda și am constatat că fusese expediat de la casa acesteia.

Acum, începeam să înțeleg, deși era ciudat. Mătușa Matilda pleca în vacanță în fiecare primăvară, de fiecare dată către altă atracție culturală din Europa. Dar, deși avea vârsta mamei, era exact opusul ei. Mătușa Matilda era realistă, liberă ca pasărea cerului și independentă din punct de vedere financiar. Ea ar fi fost o companie plăcută pentru mama în această călătorie și ar fi ajutat-o chiar, fiind singura care l-ar fi putut anunța pe tata că soția lui voia să plece într-o vacanță fără el. Cu siguranță, mama și mătușa Matilda complotaseră să păstreze totul secret până în ultimul moment. Iar mama ascunsese acest pachet aici de parcă ar fi fost o pungă cu diamante.

Mi-am dat seama dintr-odată de un lucru. Cu siguranță, mama plănuise să se întoarcă în această casă din New York, în speranța că avea să-și facă valiza ca să plece în Franța cu mătușa Matilda. Nu era genul de femeie care să decidă pe neașteptate să lase totul baltă și să se mute în Nevada sau care să le dea gemenilor instrucțiuni să vândă casa și să arunce toate lucrurile pentru că asta era voia ei, așa cum susținuseră ei. Nu era deloc genul mamei să-i lase pe alții – chiar dacă erau rude – să-i sorteze bunurile și să ia decizii pripite în privința acestora, mai ales când casa păstra un secret ca acesta, pachetul de călătorie. Ea era mult mai calculată și pretențioasă.

Chiar după moartea tatălui meu, ea îmi spusese: „Ne vom întâlni aici când te vei întoarce, iar atunci vom face multe lucruri plăcute împreună”.

Am pus plicul mamei în geantă, am verificat dacă nu mai era nimic ascuns în spațiul acela și m-am ridicat. Instinctele mi-au spus că era timpul să plec de acolo.

Totuși, în drum spre ieșire m-am oprit la bucătărie. Într-un fel, era cel mai rău să găsesc goală această încăpere, să o văd atât de brutal deposedată de toate lucrurile mamei, atât de bine organizate și deosebite, precum tigăile ei favorite din cupru și oalele din fontă. Până și cărțile ei de bucate dispăruseră.

— Cărți de bucate, am rostit eu cu voce tare.

Și cursuri de gătit. Am început să-mi caut în geantă numărul de telefon al mătușii Matilda și am sunat-o. A răspuns după cel de-al treilea apel.

— *Hello,* Céline. Ce drăguț din partea ta să mă suni, a spus ea destul de surprinsă.

Încă avea acea voce groasă de fumătoare, chiar dacă renunțase la acel obicei cu ani în urmă. O văzusem la înmormântarea tatălui meu, unde conversațiile fuseseră în șoaptă. I-am povestit ce se întâmpla cu casa și cum îl împuternicise tata pe Danny să preia controlul. Nu știam cui îi dădea dreptate mătușa Matilda. La urma urmei, tata fusese fratele ei.

Ea a oftat și a spus:

— Nu mă surprinde. Tatăl meu ne-a făcut același lucru mie și mamei mele.

— Mătușă Matilda, tu și mama plănuiați să plecați în Franța luna asta? am întrebat eu.

Ea a ezitat o clipă, apoi a zis:

— Da, dar ea nu i-a spus tatălui tău și nici nu voia ca gemenii să afle ceva. Deci, nu are rost să comentăm acum despre asta.

— Uite ce e, pot veni acum la tine?

Mă așteptam să inventeze o scuză, dar mă surprinse:

— Desigur, te aștept, răspunse ea.

Am ieșit grăbită, încuind ușa în urma mea. Când am auzit clicul încuietorii, mi s-a părut că-mi spunea în șoaptă: „Cu bine”.

Mătușa Matilda locuia într-o căsuță adorabilă, pe un deal din Connecticut, la o distanță

considerabilă de vecinii ei – o locuință retrasă, aflată pe o proprietate de dimensiuni considerabile și înconjurată de mici coline, care formau o baricadă naturală împotriva câinilor vagabonzi și a copiilor curioși.

„Cuibul unei fete bătrâne”, spusese mereu tatăl meu.

Mie mi se păruse întotdeauna că semăna cu o căsuță fermecată dintr-o poveste sau dintr-un film, paradisul clasic al unui pustnic.

Din câte știam, mătușa Matilda trăise aici încă din tinerețe, fiind o persoană retrasă și liniștită.

Nici măcar nu avea sonerie la ușă, doar un ciocănel vechi din alamă.

Curtea din fața casei era plină de tufe de forsiția deja înflorite, iar peluza era presărată cu flori albe și mov de șofrănel. Mătușa deschise ușa. Purta pălăria și mănușile de grădinărit. Și le scoase și mă conduse în spatele casei, puse un ibric pe foc și mă servi cu mici sandviciuri pentru ceai.

Acestea erau cam vechi, pâinea fiind încrețită la margini, iar castravetele, crema de brânză și somonul aveau gust de frigider.

— Am cumpărat chiar astăzi toate astea, zise ea mâhnită. Nu știu să gătesc. De aceea m-am înscris la cursul acela din Franța. M-am săturat să mănânc chestii râncede și exagerat de scumpe la pachet, pe care altcineva le-a gătit fără dragoste.

Am privit-o cu afecțiune. Mătușa Matilda era înaltă și slabă, cu pielea albă și fină, plină de pistrui, un nas mic și rotund și ochii albaștri, ca majoritatea irlandezilor.

Pentru că se ocupase cu grădinăritul, purta o pereche de pantaloni din stofă foarte vechi, dar care fuseseră purtați cu demnitate, fiind de bună calitate la vremea lor.

Cămașa ei bărbătească avea dungi galbene și albe, fiind ascunsă sub un cardigan galben.

— Ce face Julie? întrebă ea încet.

I-am povestit despre starea mamei și mătușa Matilda a înțeles perfect; și ea avea peste șaptezeci de ani, la fel ca mama. De asemenea, i-am mărturisit că nu împărtășeam nerăbdarea gemenilor de a o lăsa pe mama de izbeliște. Înainte să termin ce aveam de spus, mătușa Matilda încuviință cu fermitate.

— Știi, mi-a zis ea îngândurată, din câte mi-a spus Julie de-a lungul anilor, cred că gemenii aceia au învățat să o manipuleze, făcând-o să se simtă vinovată. Ei i-au cerut mereu să le demonstreze că îi iubea la fel cum te iubea pe tine. Oricum, tu erai lumina ochilor ei. Iar banii, știi și tu, nu pot înlocui niciodată dragostea. Ea se opri, apoi adăugă cu o licărire în ochi: Dar ajută.

Ibricul începu să fluiere. Ea prepară ceaiul într-un ceainic din porțelan englezesc, pictat cu flori mov și ornamente aurii, servindu-l în ceșcuțe cu farfurii din același serviciu de ceai.

Am mâncat la o masă mică dintr-un alcov, în bucătărie, privind pe ferestrele mari cu vedere spre grădină, unde păsările zburau în jurul micilor căsuțe cu alimentatoare pe care ea le aranjase pentru ele.

— Dar de ce era tata atât de furios tot timpul? am întrebat cu o voce care până și mie mi se părea plângăcioasă.

Ea clătină din cap.

— Niciodată nu am înțeles de ce; știu însă că unii oameni care urlă mereu sunt foarte timizi în sinea lor. Pentru el, fiecare confruntare cu o altă ființă umană era o bătălie cruntă – și crede-mă când îți spun că el trăia cu groaza de a nu pierde vreodată o bătălie, de parcă ar fi fost complet anihilat dacă ar fi pierdut chiar și una singură.

— Era adevărat că tata s-a gândit, la un moment dat, să se facă preot? am întrebat-o îngândurată.

— Nici vorbă, zise mătușa Matilda. Oh, vorbea despre asta, dar eu am fost sigură că nu avea să o facă niciodată. Vezi tu, în acest caz ar fi trebuit să i

se supună lui Dumnezeu. Îmi zâmbi. Așadar, frumoasa mea, ce te aduce aici, de fapt?

— A cui a fost ideea cu acele cursuri de gătit? am întrebat-o în loc de răspuns.

— A mamei tale, răspunse fără ezitare mătușa Matilda. A citit despre excursia asta într-o revistă și cred că s-a simțit în siguranță să călătorească împreună cu mine dacă totul era aranjat. Ani la rând, Julie a economisit banii ei de cheltuială pentru a putea face asta fără să apeleze la tatăl tău.

În timp ce procesam informația, am aruncat o privire la mica încăpere de lângă bucătărie cu rol de bibliotecă personală. Pereții acesteia aveau rafturi încastrate de jur-împrejur, iar pe mese erau clădite albume de artă – fără îndoială, de pe vremea când preda artă la liceu.

— Mătușă Matilda, am întrebat eu prudentă, ai vreo informație despre Picasso?

— Picasso? întrebă ea, pe un ton la fel de natural ca și al meu. Vrei să știi ceva anume despre el?

„Da, vreau să știu dacă mama mea visează sau bunica Ondine chiar a gătit pentru el!” mi-am spus eu.

Dar nu am spus cu voce tare decât:

— Vreau să aflu ce făcea în primăvara anului 1936.

Aceasta era perioada pe care o văzusem notată în agenda cu rețete a bunicii.

Mătușa ridică sprâncenele și zise:

— Ei bine, dacă știi o dată precisă, se poate afla.

Se ridică și merse în mica ei bibliotecă, întorcându-se cu o carte mare.

O așeză pe masă și o deschise la ultima pagină.

— Singurele biografii care merită citite sunt cele care au repere exacte. Așa îi poți deosebi pe bărbați de băieți. Mătușa fredona încet în timp ce întorcea paginile. Vrei să afli ceva despre viața lui personală sau despre picturi?

— Și una, și alta, am zis eu, dar poți începe cu viața personală.

— În regulă. Aș spune că anii ’30 au însemnat o importantă perioadă de tranziție pentru Picasso, mi-a explicat ea, adoptând încântată stilul de profesoară. Avea o amantă, Marie-Thérèse, care era abia o adolescentă atunci când a abordat-o în fața galeriilor Lafayette din Paris, în 1927, când au început să se întâlnească în secret. Totuși, ca un tătic bun, el i-a mai cumpărat și jucării și a dus-o la circ și la parcul de distracții! Vezi tu, dacă ești un geniu, nu te acuză nimeni că ai fi pervers, comentă ea amuzată. Apoi, pe la mijlocul anilor ’30, ea a rămas însărcinată. Așa că soția lui rusoaică a pus capăt căsătoriei și Picasso a renunțat să mai picteze, probabil din cauza problemelor și a tensiunilor din viața lui personală. Iată, am găsit, spuse ea triumfătoare.

— Ce anume? am întrebat cu sufletul la gură.

— Aprilie, 1936. Se pare că a plecat în secret într-o localitate de pe Coasta de Azur, numită Juan-les-Pins.

Am simțit un nod în stomac, recunoscând denumirea localității în care locuise bunica Ondine.

— A fost o perioadă foarte misterioasă pentru Picasso, continuă mătușa Matilda, scanând paginile cu privirea. Nimeni nu știe exact ce s-a întâmplat cu el în primăvara aceea – unii spun că a continuat să iasă cu Marie-Thérèse și copilul lor. Orice a făcut el acolo, se știe sigur că a început din nou să picteze. Și în același an a pictat marea lui capodoperă despre Războiul Civil Spaniol – *Guernica.*

Ea a întors cartea spre mine, ca să pot vedea o fotografie a lui Picasso din acea perioadă, în atelierul său din Paris.

— Nu era tocmai Cary Grant, comentă mătușa Matilda. Scund, cu un nas de boxer. Și ce ochi înfricoșători! Dar avea charismă, să știi.

— Ce vârstă crezi că avea în fotografia aceea? am întrebat.

— S-a născut în octombrie 1881, răspunse mătușa Matilda.

Am făcut rapid câteva calcule în minte.

— Ar fi trebuit să împlinească 54 de ani în 1936, am observat.

— Și de ce, dacă pot întreba, este atât de importantă perioada aceea pentru tine? întrebă mătușa Matilda în timp ce turna din nou câte o ceașcă de ceai pentru fiecare.

Gesturile ei erau firești, dar ochii săi vigilenți semănau cu ai unei păsări de pradă.

Nu eram sigură că puteam să răspund la această întrebare. Nu eram încă pregătită, din moment ce mama preferase să nu-i spună mătușii despre bunica Ondine și Picasso.

Așa că am murmurat destul de încurcată:

— Ei bine, am studiat arta înainte de a alege teatrul și arta machiajului. Iubesc anii ’30.

— Știi, zise mătușa Matilda, poate că nu e decât o stranie coincidență, dar imediat după Crăciun, mama ta a venit aici să bea cu mine un ceai. Și, ghici ce? Mi-a pus aceleași întrebări ca și tine – despre Picasso. Când am întrebat-o de ce, mi-a spus: „E ceva ce voiam să aflu – pentru Céline”.

Pentru o clipă, am rămas amândouă atât de tăcute, încât puteam auzi ceasul demodat al mătușii ticăind la mâna ei. Am înțeles că mama voia să aibă alături în această călătorie un expert în artă.

— Încă mai plănuiești să mergi în Franța? am întrebat-o.

S-a ridicat din nou, s-a apropiat de un sertar și a scos un pachet la fel ca al mamei – cu biletele ei și itinerarul – pe care l-a pus pe masă, în fața mea.

— Desigur, a spus ea veselă. Totul e plătit. Eu merg în Europa în fiecare primăvară. Trebuie să văd toate lucrările de artă și să ascult toate felurile de muzică înainte să îmbătrânesc prea tare și să nu

mai pot merge. Fără a mai menționa cazinourile. Acestea sunt, cu siguranță, mai interesante decât loteria din zonă sau partidele de bingo de la biserică.

Mi-am amintit că mătușii Matilda îi plăcea mereu să joace cărți cu noi, copiii, ori de câte ori venea în vizită. Avea un suflet de jucătoare. Am scos din geantă pachetul de călătorie al mamei.

— L-am furat, i-am mărturisit eu.

Nu voiam ca Danny și Deirdre să pună mâna pe el. Urmă o altă perioadă scurtă de tăcere.

— Cred că va fi ceva bătaie de cap, observă mătușa Matilda cu o sclipire poznașă în priviri, dar sunt sigură că putem aranja din nou călătoria astfel încât să poți merge în locul mamei tale. Te poți bucura de Riviera. Poți vedea ceea ce vrei să vezi.

M-am trezit înghițindu-mi lacrimile.

— Cred că mi-ar plăcea să fac asta, am spus.

Pentru că, înainte chiar ca mătușa Matilda să sugereze asta, aceeași idee îmi încolțise și mie în minte.

Mama trebuie să fi avut mult curaj să se gândească să plece într-o excursie fără tata. Probabil că tot ce voia era să se scufunde din nou în cultura pe care o lăsase în urmă. Era posibil. Pe de altă parte, mi se părea că misiunea ei trebuie să fi fost ceva mai importantă de atât. Dacă avea de gând să viziteze lumea bunicii Ondine pentru a arunca o ultimă privire anticului birt – în caz că pictura pe care Picasso i-o dăruise bunicii încă era ascunsă undeva într-un loc secret pe care nimeni nu-l descoperise încă?

Era o presupunere foarte puțin probabilă, desigur. Însă, dacă mama plănuise să facă asta, poate că știa ceva care o făcuse să creadă că exista o posibilitate clară de a-l găsi. Așa că m-am imaginat zburând spre Franța în locul ei, pentru a recupera tabloul de mult pierdut al bunicii.

Puteam chiar să-mi imaginez cum îl vindeam la licitație pentru o sumă enormă, așa cum merita un

Picasso, și cum dădeam fuga acasă cu teancurile de bancnote, pe care le fluturam pe sub nasul avocatului meu, spunându-i: „Acum, hai la tribunal să-i nimicim!”

Și aș fi scos-o și pe mama din acel nenorocit azil de bătrâni din Nevada. Era un vis nebunesc, dar nu-mi păsa. În prezent, lucrurile pe care oamenii le numeau realiste erau de multe ori, credeam eu, mai stupide decât ceea ce aveam eu în minte.

— Da, am spus eu, mai hotărâtă acum. Mi-ar plăcea să merg.

— Ei bine, zise veselă mătușa Matilda, atunci ar trebui să începi să-mi spui Tilda. Vor fi și domni singuri, de vârsta mea, la acest curs și nu vreau să mi te adresezi când ajungem acolo cu „mătușă”. Ai înțeles?

— Da, am răspuns.

Ne-am strâns mâinile, consfințind înțelegerea. Și, în mai puțin de o săptămână, am plecat împreună să explorăm lumea bunicii Ondine.

9

Femeie cu ceas. Ondine, în 1936

Soarele era din ce în ce mai fierbinte și insuportabil, privirea sa aurie făcând sânul pământului moale și flexibil. Ondine, purtând haine mai ușoare acum și având picioarele întărite de atâta pedalat zilnic, se simțea ca o amazoană în timp ce zbura, practic, în sus pe deal, pentru a găti – și poza – pentru Picasso.

Ondine primise permisiunea mamei ei de a pleca de la cafenea dimineața devreme, în aparență pentru a avea destul timp să pregătească prânzul în bucătăria lui Picasso. Ondine devenise extrem de eficientă și astfel reușea să ajungă la casa lui destul de devreme ca să poată lucra împreună câteva ore înainte să-i servească prânzul. Ea observă imediat că el o trata complet diferit, acum când era modelul și punctul central al muncii lui – care pentru el era sacră, evident.

Înainte, el abia observa sosirea ei, însă acum, când ajunse cu bicicleta pe alee, Ondine îl găsi pe Picasso așteptând-o în prag, ca un iubit nerăbdător, fumând și uitându-se după ea.

În zilele bune, el o răsplătea cu un zâmbet larg și cu un salut politicos din cap, alteori, el se întorcea în casă fără să scoată vreun cuvânt și urca în studioul lui de la etaj, grav, de parcă ar fi fost înghițit de un nor negru, care părea primejdios.

Ea își dădu seama că era nerăbdătoare să găsească indicii în legătură cu dispoziția lui din ziua aceea.

— *Bonjour, Patron,* îi zise Ondine, gâfâind din cauza efortului, în timp ce el îi ținea ușa deschisă pentru ca să poată căra și depozita în bucătărie proviziile pe care le adusese cu bicicleta.

El era cu pieptul gol și purta doar niște pantaloni negri, iar în picioare avea sandale cu barete late

din piele. Picasso era amuzat de atitudinea ei conspirativă.

— Te-ai furișat din nou devreme în dimineața asta, nu? comentă el, aruncându-și țigara pe treptele din piatră și strivind-o cu piciorul.

Ea îi prepară repede un ibric de ceai provensal din ierburi, cum îi plăcea lui, iar Picasso își duse la etaj prima cană cu ceai.

Pretinzând că era motivat de galanteria unui adevărat cavaler, el o îndemna mereu să urce prima scările, dar Ondine bănuia că, de fapt, lui îi plăcea să o privească din spate.

Uneori, în timp ce-și savura ceaiul, lui îi plăcea să-i povestească despre tinerețea lui – cum, atunci când avea șaisprezece ani și era student la Arte în Madrid, aproape că murise din cauza febrei, dar se recuperase și se călise cutreierând munții și pădurile din Spania împreună cu un prieten, gătind orez și fasole la focurile de tabără, dormind în peșteri ori în colibele păstorilor, sau direct pe stratul de iarbă înmiresmată de pe pământ. La nouăsprezece ani, el deja se lupta să-și câștige traiul în Paris, gătindu-și singur omletele – atunci când avea cu ce să cumpere ouă – și acoperind cu picturile sale crăpăturile de pe pereți pentru a se pune la adăpost de frigul iernii. Dar el era întotdeauna inspirat de tot ceea ce vedea pe străzile Parisului – de la exponate de artă veche africană la morile de vânt Montmartre și la cioplitorii în piatră, care cântau în timp ce tăiau blocuri mari și albe de piatră cu unghiuri ascuțite, care se înălțau ca niște peisaje cubiste.

Aici, printre poeți, prostituate și alți artiști în devenire, Picasso își crease un nume și găsise prieteni adevărați, precum Matisse.

Ondine asculta, captivată de imaginile vii evocate de el. Uneori, el îi punea întrebări despre viața ei, iar ea simțea că nu prea avea ce să-i spună, dar zâmbetul și căldura lui erau irezistibile atunci când el o îndemna să fredoneze cântecele

adolescenței ei și să-i spună tot ce știa despre viața din Juan-les-Pins.

Oricum, odată ce el era gata de lucru, devenea concentrat și serios.

În timp ce își prepara vopselele – combinându-și culorile pe coli de ziare, și nu pe paletă –, Ondine se duse în spatele unui paravan ce fusese pus acolo special pentru ea și se schimbă în aceeași rochie albastră în carouri pe care o adusese cu ea într-o geantă, pentru că nu voia ca mama ei să o vadă purtând cea mai bună rochie de atâtea ori la rând. Apoi, își scoase pantofii și ciorapii și, chiar dacă el nu-i spusese iarăși să-și dea jos acei *culottes,* ea și-i dădu jos oricum, în semn de răzvrătire împotriva cucerniciei cu care fusese crescută.

Se așeză repede pe aceeași pernuță plată cu ciucuri de pe podea, în același colț al încăperii, exact ca prima dată, cu pieptănul și ceasul la mână, apoi, cu rochia descheiată la primii nasturi și cu picioarele răsucite, talpa ei goală fiind lipită de podea, ea începu să se privească în oglindă.

Picasso o privi îndelung – de parcă ar fi fost un căutător de perle cocoțat pe o stâncă, gata să sară în apă – până când, la un moment dat, păru să se decidă și dispăru brusc în spatele șevaletului.

Uneori, când se mișca prin încăpere, Ondine îi vedea mușchii fremătându-i pe sub pielea brațelor sale vânjoase și a pieptului lat, iar încăperea se umplu de mirosul lui – neplăcut și masculin – de transpirație.

În ziua aceea, era atât de concentrat, încât lucrară mult peste ora la care lua de obicei prânzul. Ondine nu îndrăznise să-l întrebe dacă putea să se ridice să-i gătească. Orele se scurseră la rând, dar el o ținea acolo, imobilizată în poziția aceea, pe podeaua dură din scânduri, până când gâtul și spatele începură să o doară atât de tare, încât avea impresia că-i ardeau. Chiar și atunci când stomacul ei începu să protesteze zgomotos, el continuă să picteze cu o înverșunare diabolică.

„Cu siguranță, îmi aude bietul stomac cerând îndurare”, își spuse Ondine, implorându-l cu privirea. El ridică ochii și adoptă o expresie indiferentă, prefăcându-se că nu observase nimic, dar ei i se păru că zărise în privirea lui o expresie ciudată. Avea strania senzație că lui Picasso îi plăcea nespus să o tortureze.

— Nu mai mișca brațele, o certă el.

Dintr-odată, simțise nevoia să se scarpine și încercase să facă asta fără să o observe, dar Picasso o văzuse înainte ca degetele ei să ajungă la locul cu pricina.

„Bine, nu mă mai mișc”, își spuse ea, știind că abia putea să mai suporte mâncărimea, dar impunându-și să o ignore. Această tortură îi făcea plăcere. Cine era mai puternică? Mâncărimea sau ea? Se testă, așteptând să vadă dacă prin puterea voinței putea să-și sacrifice propriile necesități fizice de dragul artei lui și să-și învingă impulsurile disperate doar pentru a-i face pe plac. El părea să nu sesizeze lupta ei interioară, și totuși, când mâncărimea deveni insuportabilă, el o răsplăti cu cel mai frumos zâmbet al său, spunându-i:

— Știi că tot ce facem în această încăpere este de importanță majoră. Tot ce vorbim, fiecare gest, fiecare gând, înțelegi?

Deci, ce mai conta o mâncărime minoră dacă îi servea drept model pentru o capodoperă?

În sfârșit, când ea își reveni complet, Picasso lăsă pensula jos.

— *Tiens!* exclamă el, apucând-o de încheietura mâinii ca să se poată uita la propriul ceas. E timpul? Hai să vedem ce mi-ai adus pentru masa de prânz, sugeră el. Nu te mai obosi să-ți schimbi hainele. Poate că vom lucra din nou după ce mâncăm.

Ea îl urmă la parter, în bucătărie, bucuroasă că în ziua aceea împachetase instinctiv ceva care necesita un timp scurt de preparare – un pate

tradițional, niște cornișoni murați, o tocăniță *daube* de vită cu portocale, pe care o gătise cu o seară în urmă ca să poată fi încălzită, o salată cu dressing vinaigrette și o tartă cu cireșe.

Politicoasă, ea punea mereu masa pentru o singură persoană, fără a lua o porție și pentru sine dacă el nu-i cerea să-i țină companie – lucru pe care el îl făcea, de cele mai multe ori.

Acum, spre surprinderea ei, Picasso despachetă mâncarea cu mâinile lui.

— Azi o să te hrănesc chiar eu, mica mea odaliscă, anunță el dintr-odată, amuzat.

El nu voia să-i permită să atingă mâncarea, așa că insistă ca ea să se așeze pe un scaun și să deschidă gura – ca una dintre păsările lui de companie, de care îi povestise că le ținea în studioul său din Paris –, în timp ce apropia încet fiecare bucată de pâine sau mâncare de buzele ei, făcând-o să le înhațe, înfometată, și să le devoreze pe rând, una câte una.

De câteva ori, în ultimul moment, el îndepărtă brusc mâncarea de gura ei, râzând în hohote.

— Ai buzele unei sirene dintr-un film, comentă el.

Picasso își afundă un deget în plăcinta cu cireșe, apoi ea simți degetul lui mai întâi pe buza ei inferioară, pe care o coloră în roșu, apoi pe conturul buzei de sus – atingând încet acel arc al lui Cupidon.

Ea încercă să ignore ciudatul val de dorință care o năpădea de fiecare dată când el o atingea.

— Mai bine ți-ai trece limba peste buze înainte să fac eu asta în locul tău, îi ordonă Picasso. Încet! Nu te grăbi.

Ea făcu întocmai, trecându-și încet limba peste buze în timp ce el se bucura de priveliște.

Picasso oftă prelung, apoi zise:

— Ce pasăre frumoasă! Poate că într-o zi am să-ți fac o colivie din aur în care să te păstrez, astfel încât să nu încânți privirile altui bărbat, zise el,

tachinând-o, desigur, deși părea ciudat de serios atunci când făcea astfel de glume stranii. O să te fac să-mi cânți în fiecare zi, dar dacă trilurile tale nu o să-mi placă, nu te voi mai hrăni. Vei ajunge atât de înfometată, încât vei mânca tot ce-ți voi da eu, chiar și resturile de care nu s-ar atinge nici măcar un câine – altfel vei muri de foame.

— La fel de bine aș putea să țin dietă, îi răspunse Ondine pe același ton jucăuș.

— Nu, nu! Să nu îndrăznești! Fetele din ziua de azi sunt prea slabe, arată ca niște băieți, zise el disprețuitor. Nu mă prea inspiră să le pictez!

Picasso flutură din mână de parcă ar fi vrut să alunge o muscă. Ea observă că antebrațul lui era mânjit de vopsea.

— Sunt foarte atent când aleg pe cineva să-mi fie model! zise el.

Expresia lui Picasso era sobră și binevoitoare acum, de parcă i-ar fi încredințat cel mai mare secret al său. O privea pătrunzător cu ochii lui negri ca smoala:

— Ei bine, să ne întoarcem la treabă până ceva mai târziu, bine? spuse el.

De parcă ar fi fost alegerea ei, ca și cum, ca o zeiță, putea decide dacă geniul lui avea să fie blând în ziua aceea.

În timp ce urcau scările, Ondine se simțea liberă ca pasărea cerului. Deși nu avea voie să se miște deloc, odată așezată în alcovul ei în poziția cerută, se simțea mai liberă decât părinții ei care-și numărau mereu banii și decât bârfitoarele de la tarabele din piață, decât Cei Trei Magi care jucau cărți în fiecare zi, decât fetele care se grăbeau mereu să se mărite, mai liberă decât vârstnicii care nu încălcaseră nicio regulă în viața lor.

Curând, Ondine simți că aluneca ușor printre minutele care se scurgeau, ca un nor ce urca lin până la poalele Alpilor, peste munții cu piscuri acoperite de zăpadă și dincolo de aceștia, spre Londra, New York și lumea cea mare.

— Gata, zise pe neașteptate Picasso.

Ondine primi această remarcă tresărind brusc.

— Deja? întrebă ea trezită brutal din visele ei.

Avea o senzație surprinzătoare de panică, ceea ce părea, cu siguranță, absurd.

— Da, am terminat cu pânza asta, zise el hotărât. Oh, voi mai lucra doar foarte puțin la ea. Poate că am să fac încă o variantă, dar nu mai este nevoie să-mi pozezi.

Ondine se simți atât de dezamăgită, încât nu știu ce să spună, așa că nu reuși decât să murmure:

— Mi-a plăcut foarte mult să lucrăm împreună.

El îi răspunse neutru, ca și cum ar fi ales să nu-i mai asculte inima fâlfâind dureros din aripi, ca o pasăre care se izbește de gratiile coliviei, încercând să zboare.

— Mă gândesc să fac niște serii cu totul noi, răspunse el îngândurat, ca și cum ar fi vorbit mai mult cu el însuși. Dar am un nud în minte pentru următorul tablou.

Ondine se ridică brusc pentru a merge în spatele paravanului să-și schimbe hainele.

Sesiză tonul lui optimist.

— Ai fi de acord? întrebă el indiferent.

„Oh, deci asta urmărește”, realiză Ondine.

— Poate, răspunse ea cu voce tare, imitând neutralitatea lui prudentă.

Ei îi plăcuse să se dezbrace în aceeași încăpere, chiar dacă nu fusese expusă privirii lui atotcuprinzătoare.

— De fapt, eu deja te-am văzut goală în mintea mea, îi zise Picasso. Un bărbat adevărat poate răvăși o femeie doar cu privirea, fără a fi nevoie să o dezbrace. Ce mare lucru?

Atitudinea lui devenise atât de indiferentă și de formală, încât Ondine se simțea prostește că-și imaginase pentru o clipă că el încerca să o seducă. Totuși, se întrebă cu vinovăție: „Ce ar spune *maman?”*

Dacă părinții ei aflau ce făcuse ea tot acest timp în compania lui Picasso? Poate că le-ar fi putut potoli furia dacă ar fi fost plătită bine pentru serviciile ei ca model. Era prima dată când se gândise la bani. Oare câți bani cerea un model? Oare el plătea mai mult pentru un nud? Picturile îl făcuseră pe Picasso un om bogat, se gândea ea. Deci, modelele lui câștigau probabil o mulțime de bani, precum actrițele și cântărețele de operă, cu toate bijuteriile și blănurile lor!

Îmbrăcată acum în fusta și bluza pe care le purtase când venise cu bicicleta acolo, Ondine decise că era timpul să-l întrebe despre câștigul ei. Sobră, ea ieși din spatele paravanului și întrebă:

— Cu cât voi fi plătită ca să pozez în acest fel?

Picasso își făcea de lucru cu pensulele lui. Ridică brusc privirea.

— Cine ți-a băgat asta în cap? întrebă el. Tatăl sau mama ta te-a pus să mă întrebi asta?

Ondine roși, pentru că, într-adevăr, numai gândul la părinții ei o adusese cu picioarele pe pământ.

— Ei nu știu nimic despre asta, zise ea. Încercând să-l asigure de sinceritatea ei, adăugă: Aș cere doar salariul oferit de obicei celorlalte modele.

Ondine făcu un gest larg cu brațul, indicând numeroasele imagini ale femeii blonde care apărea goală în schițele și picturile împrăștiate prin studio.

— Ea nu face asta pentru bani! exclamă Picasso insultat. Marie-Thérèse e o femeie adevărată! În toți acești ani, nu a cerut niciodată „salariu”. Răsplata ei e bucuria de a se sacrifica pentru artă, de a satisface un mare artist! Tu crezi că orice femeie poate fi subiectul unui tablou expus în cele mai cunoscute galerii de artă ale lumii? Dar poate voi încheia această discuție și voi da pânzele pentru care mi-ai pozat gunoierului.

Tonul lui era atât de glacial, încât Ondine își simțea sângele înghețându-i în vine. Dintr-odată,

se simți complet nesemnificativă.

El se uită la ea încruntat, mai aspru și mai furios decât de obicei, în timp ce căuta ceva cu privirea într-un teanc de cărți, fără să găsească ce-l interesa.

— *Merde!* bombăni el.

Când vorbi din nou, părea surprinzător de indiferent.

— Ai auzit de marchizul de Sade?

Ondine clătină din cap.

— Nu? întrebă el cu un ton inocent. Un bărbat strălucit. A trăit cu ani în urmă, nu ai văzut niciodată ruinele castelului său aici, în Provence, într-un oraș de pe deal numit Lacoste? Își ținea servitoarele într-o temniță, unde le folosea pentru propriile plăceri și le bătea atunci când nu-l satisfăceau, zise el, făcând ochii din ce în ce mai mari, cu o groază exagerată. Napoleon l-a aruncat în închisoare.

— Înseamnă că trebuie să fi fost un pervers, zise hotărâtă Ondine, ripostând instinctiv.

— Dar asta e ceea ce vor femeile, insistă Picasso. De fapt, ele sunt fericite doar când se supun complet unui bărbat – trup, minte și suflet –, făcând orice comandă acesta. Până și durerea pe care el o provoacă unei femei îi oferă acesteia o mare plăcere și o face fericită, nu ești de acord?

El stătea acum chiar în fața ei, aproape nas în nas cu ea, de parcă ar fi încercat să o hipnotizeze pentru a fi de acord cu el, lăsându-se învinsă.

Ondine sesiză tonul lui agresiv și intimidant, care nu-i plăcea deloc. Așa că se uită în ochii lui negri, înfruntându-l:

— Nu, zise ea pe unt ton degajat.

El ridică indiferent din umeri, se întoarse din nou cu spatele la ea și începu să se uite prin caietul lui de schițe, nepăsător.

Ondine nu știa dacă să râdă sau să plângă. Era o glumă sau încă un test?

Ezitantă, ea întrebă:

— Atunci, vreți să mai vin sau nu?

Picasso nu se deranjă să ridice privirea când răspunse indiferent:

— Oh, întoarce-te când vei ști cum să fii o femeie adevărată!

Părea disprețuitor, de parcă această transformare nu avea să se întâmple niciodată.

Ondine intră în panică, dar se agăță de o idee:

— Ei bine, dacă nu mai aveți nevoie de mine, poate că *monsieur* Matisse va fi încântat să-i gătesc și să pozez pentru el, zise ea cu inocență.

— Matisse? întrebă iritat Picasso. Nu fi absurdă! Femeia aceea, Lydia, e singurul model de care are nevoie. Tu ești a mea, scuipă el cuvintele ca o viperă. Dacă vreau să-mi aduci în continuare prânzul? Desigur, tu crezi că nu am să mai mănânc și am să cad mort?

— Prea bine, zise Ondine, nesigură dacă el îi ceruse sau nu să-i pozeze din nou.

Oricare ar fi fost situația, ea simțea un soi de mulțumire că triumfase.

Poate că el sesizase acest lucru, pentru că, în timp ce ea trecea pe lângă el, Picasso întinse mâna brusc și o prinse de braț, reținând-o. Când el ridică cealaltă palmă spre ea, Ondine se gândi că urma să o lovească, dar reuși să rămână nemișcată, fără să tresară, însă el doar își plimbă vârfurile degetelor pe conturul obrajilor – ca un sculptor. Ondine spera ca el să nu-și dea seama că pielea ei era atât de sensibilă la atingerea lui. Sub brațul lui ridicat, ea văzu ciuful de păr des care-i crescuse la subraț. Asta îi amintea de picturile lui cu Minotaurul cel păros. Aproape fără să vrea, amuzat, el îi oferi un zâmbet.

— Ce felină dificilă ești tu. Dar ai, într-adevăr, capul unei zeițe romane, observă el. Pot să-l recunosc pe o monedă antică sau la o statuie. Poate că înaintașii tăi au venit aici de la Capri într-o barcă.

Acum, degetele lui se mișcau în jos pe linia gâtului ei, zăbovind la baza acestuia înainte de a coborî în continuare, urmând rotunjimea sânului ei stâng până la sfârc.

Ea nu-și putu reprima fiorul subit de plăcere. Încercă însă să-și păstreze controlul și expresia indiferentă, pentru că instinctul îi spunea din nou că, în loc să răspundă provocărilor lui sau să-i respingă avansurile, ea trebuia, pur și simplu, să reziste.

— Ah, făcu Picasso, chipul lui căpătând o expresie mult mai blândă.

„O să mă sărute”, își spuse ea uimită în acea secundă, înainte ca el să-și lipească buzele calde și prietenoase de ale ei, tari și hotărâte.

Ea își simți gura devenind moale și flexibilă, răspunzând la sărutul lui calculat, dar seducător.

Apoi, el se retrase și îi cercetă curios chipul.

— Bine. O fată ar trebui să roșească atunci când o sărută un bărbat, zise el mulțumit. Ei bine, acum du-te acasă la mama ta.

Mai târziu în noaptea aceea, Ondine rămase trează în patul ei, simțindu-se răvășită de fiecare dată când își amintea sărutul deliberat și lent al lui Picasso.

„Doar nu s-a îndrăgostit de mine, nu?” se întreba ea. „Mai tot timpul e furios. Ei bine, sunt sigură că s-a enervat când i-am cerut bani. Dar despre ce tot vorbise el? Despre tortură, sclave și acel marchiz de Sade?”

Încă o dată, avea senzația că Picasso o testase, dar pentru ce? Evident, erau multe lucruri în lumea aceea mare despre care ea nu știa nimic, dar dacă el refuza să o mai picteze, ce era de făcut? Ei nu de bani îi păsa. Dorința ei din ce în ce mai mare de a fi în preajma lui nu părea dragoste, de fapt. Așadar, ea nici măcar nu era sigură după ce tânjea. Și totuși, în ciuda dispoziției lui schimbătoare, Ondine simțea că soluția destinului ei era Picasso.

Ea trebuia să găsească o cale de a-l determina să-i arate cum să folosească acea cheie pe care o tot clătina în fața ei, pentru ca ea să poată, în sfârșit, să deschidă o ușă către destinul mult mai frumos care o aștepta, cu siguranță, într-o lume în care oamenii puteau face ceea ce voiau și puteau munci doar pentru propria satisfacție, și nu ca să-i mulțumească pe alții. Ondine văzuse destul din acest paradis pământesc pentru a fi sigură că și-l dorea.

10

Ondine și un oaspete la vilă

A doua zi, Ondine se simțea destul de neliniștită atunci când ajunse cu bicicleta pe aleea din fața vilei lui Picasso. Ea nu era sigură că mai era binevenită acolo. Cu o zi în urmă, el fusese atât de imprevizibil – într-un minut, blând și amabil, iar în următorul, indiferent și chiar ostil. Oare nu uitase că îi ceruse să gătească în continuare? Dar dacă oferta lui de a-i poza nud era o condiție pentru ca ea să-și păstreze slujba de la vilă?

„Nu mă deranjează prea mult să mă vadă goală”, realiză ea cu un fior de vinovăție. Își imagina însă că toți oamenii – mai ales localnicii din Juan-les-Pins, precum Cei Trei Magi de la birt – priveau imaginile cu ea dezbrăcată într-o galerie, făcând apoi remarci nepoliticoase care aveau să o marcheze pentru tot restul vieții!

Când Ondine intră în bucătăria lui Picasso, rămase surprinsă să-l găsească șezând la masă, la un ceai, împreună cu o femeie ciudată, care, cu siguranță, nu era blonda sfioasă din picturile lui. Această creatură sofisticată era exact opusul celei blonde, cu părul ei negru pieptănat pe spate și strâns ferm într-un coc parizian și cu sprâncenele ei uluitoare, la fel de negre ca părut.

Femeia purta roșu, rujul ei de buze fiind stacojiu, ca sângele, iar ochii ei erau machiați cu fard negru. Părea să aibă aproape treizeci de ani și era îmbrăcată într-un costum elegant și o cămașă albă, apretată, ca un bărbat.

Ținea în poală un aparat de fotografiat sofisticat, profesional, derulând filmul ca o adevărată expertă.

— Ah! Intră, intră! exclamă Picasso cu o politețe exagerată, pe un ton care o surprinse neplăcut pe Ondine, fiind prea teatral și artificial.

— Dora, iat-o pe Ondine a mea – cea mai pricepută bucătăreasă din Provence! De fapt, fata asta va fi într-o bună zi o adevărată artistă în arta culinară!

Dora ridică repede privirea, ochii ei sclipind ca fulgerul, dar nu spuse nimic, ci rămase cu privirea la Ondine, continuând să deruleze filmul. Ondine observă că Picasso nu se sinchisea deloc să-i explice și ei cine era Dora.

— Și ce mi-a adus azi de mâncare zeița bucătăriei mele, *chère* Ondine? întrebă Picasso frecându-și entuziasmat mâinile.

— O să vă prepar *sole à la meuniere,* zise Ondine, destul de reticentă să discute despre aceste lucruri în prezența unei femei.

Pe neașteptate, Dora ridică aparatul foto și, aproape orbind-o cu blițul, îi făcu lui Ondine o poză.

Acest lucru îi dădu senzația că fusese agresată fizic.

— Excelent! O să așteptăm în sufragerie, zise Picasso ridicându-se.

Femeia îl urmă, ieșind din bucătărie. Ondine se puse pe treabă. Mâinile îi tremurau și lacrimile amenințau să-i țâșnească din ochi, dar și le înghiți, hotărâtă.

Adusese destulă mâncare pentru două persoane, dar asta pentru că Picasso o invita de obicei pe ea să mănânce cu el după ce-i poza. De ce trebuia acum să renunțe la prânzul ei în favoarea acestei femei?

„Probabil că voi rămâne doar bucătăreasa lui. Ei bine, voi găti perfect!” bombăni Ondine, ridicând bucățile delicate de limbă de mare, asezonându-le cu ardei iute proaspăt și le trecu prin faina care dădea denumirea acestui fel de mâncare – *meuniere,* de la morarul care macină grâul. Căli apoi limba de mare într-o tigaie, cu unt dulce limpezit și cu o lingură de ulei de măsline. Când limba de mare se făcu aurie pe ambele părți, ea o

puse pe un platou, turnă deasupra ei un sos de unt topit, suc de lămâie, capere și pătrunjel proaspăt tocat.

Se gândise să servească peștele cu cartofi noi mărunți și cu păstăi verzi minuscule, perfect aliniate lângă fâșiile subțiri de ardei roșu, și cu un vin alb vermentino, limpede și de producție recentă încât era aproape verzui.

Când Ondine duse mâncarea în sufragerie, Picasso și femeia venită în vizită conversau cu însuflețire. El se aplecă în față, ca să se uite la peștele de pe platou, încuviințând repede din cap, iar Ondine se puse pe treabă, servind-o pe femeie cu un cuțit și cu furculiță, apoi separând oasele complet de pește printr-o manevră expertă, înainte de a aranja mâncarea pe farfurii individuale.

— Lumea e plină de ipocriți, spuse Dora. Toate titlurile ziarelor strigă despre *Herr* Hitler care ocupă din nou Renania, și totuși, politicienii nu fac nimic. Tot ce știu este că are loc o încălcare ostentativă a Tratatului de la Versailles! Și totuși, aceiași jurnaliști au orgasm când vorbesc despre naziștii care găzduiesc Jocurile Olimpice de vară. E revoltător să onorezi Germania, și nu Spania!

— Fasciștii au mai mulți bani. Ei pot oferi întotdeauna mai mult decât cei de stânga, răspunse calm Picasso.

— Da, dar de unde fac rost naziștii de toți banii aceia? întrebă suspicioasă Dora. Cine i-a dat lui Hitler destule fonduri pentru a construi stadionul lui monstruos – oh, cât de mult iubește el stadioanele –, iar acesta va avea o sută de mii de locuri! Și ce difuzoare sofisticate, astfel încât omulețul acela dezgustător să-și poată difuza gloria în peste patruzeci de țări de pe glob. Lumea a înnebunit de tot.

În ciuda lucrurilor înfricoșătoare despre care vorbeau, Ondine nu se putu abține să nu observe ce voce adorabilă avea Dora – melodioasă și

fascinantă, cu atât mai mult cu cât radia de inteligență și de seriozitate.

Vorbea cu atâta pasiune, încât lăsa să se înțeleagă că meditase profund la acele probleme și îi păsa nespus de evenimentele ce aveau loc la nivel mondial. Privirea ei era ageră și sinceră, iar Picasso părea foarte impresionat de ea.

— Lumea a fost sedusă de către un bărbat puternic, așa cum a fost și cum va fi mereu, răspunse el.

Lui Ondine i se părea aproape imposibil ca o femeie să discute despre politică și despre bani cu un bărbat. Ea spera din toată inima ca Picasso să nu o întrebe ce părere avea despre Germania. Deveni brusc conștientă că Dora îi urmărea fiecare mișcare, dar nu fățiș, ci cu coada ochiului, ca o pisică.

Între timp, Picasso o urmărea, la rândul lui, pe Dora cum se purta cu Ondine, având o expresie extrem de amuzată.

„Această femeie trebuie să fie vreo jurnalistă care a venit să-i ia un interviu”, își spuse șovăielnică Ondine, în timp ce se întorcea în bucătărie.

Poate că de asta Picasso se făcea că avea un *chef* provensal. Era surprinsă să descopere că se simțea foarte posesivă când era vorba de Picasso. Pe ea nu o deranjase deloc cealaltă femeie, blonda, care părea mai mult o fantomă, pentru că nu intervenise direct, tulburând acea solitudine specială din timpul săptămânii, în care Ondine îi ținuse companie *Patronului* ei.

Mai târziu, când ea intră din nou în încăpere pentru a strânge farfuriile, Picasso și Dora trecuseră la o discuție animată despre pictorii parizieni și dealerii de artă. El se uită la Ondine pentru a rosti semeț, în timp ce se ridicau de pe scaune:

— O masă pe cinste, Ondine. Vom servi ceaiul în salon.

Ondine, care în acea după-amiază se simțise pentru prima dată servitoarea lui, se întoarse cu o tavă pe care așezase ceaiul care-i plăcea lui Picasso și o tartă cu caise, pe care o făcuse în dimineața aceea special pentru el.

Puse tava pe măsuța joasă de lângă canapeaua din salon, pe care Picasso stătea picior peste picior, și turnă ceaiul. Când Dora întinse mâna după ceașca ei, Ondine zări o vânătaie neagră-albăstruie pe antebrațul acesteia. Instinctiv, Ondine se uită în altă parte. Dora se ridică, grațioasă, și începu să se plimbe prin salon pentru a admira picturile pe care Picasso le pusese la întâmplare, în toate colțurile încăperii.

El își bău ceaiul, apoi se ridică și merse lângă Dora, întrebând-o pe un ton poznaș:

— Vrei să mergem sus? Ultima dată când ai venit aici am fost atât de ocupați, încât am uitat să-ți arăt „ultimele mele gravuri”.

Ondine, după ce tăiase tarta în felii și o așezase pe farfurii pentru desert, înălță capul chiar în momentul în care Picasso punea mâna pe fundul Dorei, strângându-l ferm.

Încurcată, Ondine se întoarse iute în bucătărie și începu să spele farfuriile cât de repede era în stare.

De ce trebuia să se simtă atât de orbită, și nu de lacrimi, ci de un soi de furie. Ea nu realiză că vasele zdrăngăneau mai tare ca niciodată, făcând un zgomot asurzitor, până când Picasso nu intră în bucătărie, punându-i o mână pe umăr.

— Dora nu se poate hotărî dacă vrea să fie fotografă sau pictoriță, zise el pe un ton confidențial, aproape în șoaptă. Vezi tu, ea e fotografă profesionistă, dar eu am sfătuit-o să se facă pictoriță, pentru că fiecare fotograf are în interior un pictor care așteaptă, oricum, să fie eliberat.

Ondine nu spuse nimic.

— Știi cum am cunoscut-o pe Dora Maar? continuă el, ca și cum ar fi avut chef de

conversație. La o cafenea din Paris. Juca de una singură „mâna și cuțitul”. Știi jocul?

Picasso luă mâna lui Ondine și o puse cu palma în jos pe fundul din lemn de pe bufet. Apoi își puse mâna lui caldă peste a ei, separându-i degetele astfel încât să rămână loc între ele. Ridică unul dintre cuțitele pe care Ondine abia le spălase.

— Unu, doi, trei, patru, cinci, șase! numără el amuzat în timp ce înfigea vârful cuțitului printre degetele ei, începând din exteriorul degetului mare și trecând rapid printre toate degetele, până când ajunse în exteriorul celui mic. Apoi trecu și mai rapid înapoi cu vârful cuțitului, cântând:

— Cinci, patru, trei, doi, unu!

Ondine deschise gura, dar refuză să țipe, înțelegând că asta aștepta el.

— Ideea e să faci asta cât poți de repede fără să-ți ciopârțești degetele, anunță Picasso când se opri. Dora făcea asta purtând o mănușă, adăugă el. Când termina, mănușa era pătată de sânge, spuse Picasso impresionat. Păstrez mănușa aceea însângerată pe un raft, în atelierul meu.

„Înseamnă că sunteți amândoi nebuni”, își zise Ondine, dar aștepta tăcută până când el ridică mâna de pe a ei, eliberând-o. Când Ondine își înălță privirea, Dora stătea în ușă, privind-o din nou ca o pisică neagră, dar după câteva secunde își duse țigara la buze, scoase un norișor de fum și se întoarse în salon fără să spună nimic. Picasso o urmă, iar Ondine reveni grăbită la vasele ei.

Îi auzi urcând scările. Casa se cufundă în tăcere, dar, în scurt timp, ea auzi niște icnete ciudate, aproape animalice, apoi bufnituri și țipete.

Ondine se opri alarmată, apoi realiză că cei doi făceau dragoste; cel puțin, așa avea impresia. Se auzi un zgomot straniu, mai degrabă alarmant – ca și cum cineva căzuse pe podea, ori se izbise de perete –, urmat de strigătul strident al unei femei speriate. Pentru o clipă, Ondine își imagină cum ar fi fost să-l cheme pe Rafaello, polițistul, să

intervină. Se auziră mai multe strigăte ale celor doi, dar acestea se transformară în murmure. Ondine își luă coșul și se strecură pe ușa bucătăriei.

În timp ce își punea coșul pe bicicletă, Picasso deschise o fereastră de la etaj, iar Ondine îl văzu stând în spatele șevaletului și vorbindu-i calm musafirei sale. Ondine cunoștea bine acea postură.

— Acum o pictează pe ea, bombăni Ondine clătinând din cap, în timp ce pedala repede, îndepărtându-se de vilă.

Era furioasă și pedală tot drumul până acasă animată de o violentă energie.

„Pe cine încerca să umilească astăzi, pe Dora sau pe mine? Parcă voia să ne facă pe amândouă să ne simțim prost, dar de ce? Și ce s-a întâmplat cu doamna blondă din picturile lui? se întrebă ea. Ei bine, de ce ar trebui să-mi pese?”

Nu-și putea explica însă senzația ciudată din stomac, răceala și neliniștea aceea. În tot acel timp în care o pictase, o făcuse să se simtă cea mai importantă femeie din lume, iar plăcerea lui o încălzise într-un fel aparte – de parcă ar fi stat la plajă, scăldată în lumina pură a soarelui.

Acum, pe neașteptate, i se părea că luna tocmai eclipsase soarele, acoperindu-l complet, lăsând-o tremurând – înfrigurată și expusă –, fără lumina zilei, într-un întuneric nocturn, îngrozită la gândul că soarele nu o va mai încălzi niciodată.

11

Ondine, la plajă

A doua zi, Ondine se simțea groaznic știind că trebuia să se întoarcă la vilă. Fără îndoială, abia aștepta să gătească pentru Picasso, să vorbească cu el, până să și pozeze pentru el – dar numai dacă ar fi putut fi iarăși împreună, așa cum ajunsese să-i placă atât de mult.

— Cu siguranță, nu am de gând să mai gătesc din nou pentru femeia aceea, Dora, își spuse furioasă. Dacă ea e încă acolo, o să-i las coșul cu mâncare pe treptele de la intrare, iar el o poate ruga pe ea să-l servească!

Desigur, în adâncul inimii, Ondine știa că nu era tocmai în postura de a-i putea refuza ceva. Mama ei îi spusese că trebuia să-l servească încă de la început, conform înțelegerii. Destul de mohorâtă, Ondine se urcă pe bicicletă și porni spre vilă.

Era o zi neobișnuit de fierbinte pentru acea perioadă a anului. Din această cauză, mai ales că era și vineri, oamenii ieșiseră pe străzi entuziasmați, ca într-o zi de sărbătoare, de parcă abia așteptaseră să termine lucrul și să se bucure de sfârșitul de săptămână. Briza care umplea plămânii lui Ondine nu mirosea acum numai a pește, alge și sare, ci era amestecată cu parfumul florilor ce începeau să se reverse deja pe zidurile înalte ale vilei și peste tot în jur se auzea ciripit vesel de păsărele.

Când ajunse pe aleea lui Picasso și își parcă bicicleta lângă casă, auzi un altfel de ciripit – erau două femei care, evident, se certau, vocile lor indignate răsunând clar dinspre fereastra deschisă a bucătăriei.

— Nu ai ce să cauți aici, cu Pablo. E bărbatul meu! zise prima voce, foarte catifelată și feminină, deși stridentă din cauza furiei.

— Nicio femeie nu ar trebui să creadă că un bărbat ca Pablo îi poate aparține! ripostă cea de-a doua voce, pe un ton ironic și amuzat, dar, totodată, teribil de tăios.

Ondine, care se pregătea să ridice coșul cu mâncare, își spuse că vocea aceea părea a fi a Dorei Maar, așa că se opri. Desigur, nu avea de gând să dea buzna în bucătărie și să întrerupă o astfel de scenă.

— Eu sunt mama copilului său! strigă mândră prima femeie, de parcă ar fi câștigat la cărți. E dreptul meu să fiu cu Picasso. Așa că poți să-ți miști fundul și să ieși afară, acum!

— Dacă am sau nu un copil cu el, asta nu schimbă nimic. Pur și simplu, e irelevant, zise disprețuitoare Dora, de parcă s-ar fi angajat într-o dezbatere filosofică cu cineva pe care ea îl considera inferior din punct de vedere intelectual. Am tot dreptul să fiu aici, adăugă ea. Tu ești cea care nu mai are ce căuta lângă Pablo!

Femeia cu voce catifelată traversase probabil încăperea, pentru că vorbele ei se auzeau acum mult mai clar și, pentru o clipă, Ondine îi zări fața atunci când trecu pe lângă fereastră.

Ondine recunoscu nasul specific și expresia aproape adormită a ochilor. Da, era fata blondă din toate tablourile acelea – Marie-Thérèse, din câte îi spusese Picasso. Era prima dată când Ondine o vedea, în sfârșit, așa că nu se putu abține să nu se uite mai bine. Până și această femeie docilă și blândă devenise exasperată de furie.

— Ei bine, Pablo? începu blonda, dispărând din nou din câmpul vizual al lui Ondine. De ce stai așa, atât de calm și de nevinovat, de parcă nu ar fi deloc treaba ta? Pentru numele lui Dumnezeu, această situație este intolerabilă și tu știi asta. Așa că hotărăște-te! Care dintre noi vrei să rămână și care să plece?

Ondine auzi un scaun zgâriind zgomotos podeaua, urmat de un mârâit masculin dezgustat.

— Pfui! răspunse Picasso. Nu trebuie să hotărăsc nimic! Îmi convin lucrurile așa cum sunt. Cum poate însă să lucreze un bărbat într-o zi dacă are lângă el două găini gălăgioase care-i sparg timpanele? Dacă aveți ceva de împărțit, va trebui să vă luptați! Eu ies afară să iau o gură de aer!

Din interior se auzi zgomotul unei încăierări și țipetele femeilor. Înainte ca Ondine să se poată îndepărta, ușa bucătăriei se deschise, iar Picasso ieși afară, exasperat. Îmbrăcat doar în pantaloni scurți, o cămașă descheiată și sandale cu barete groase din piele – la fel ca sandalele purtate de păstori –, trupul lui aproape gol emana dogoarea și mirosul furiei sale de parcă ar fi putut scuipa foc odată cu următorul cuvânt.

Ondine rămase împietrită, neștiind ce să facă, dar, spre uluirea ei, Picasso o răsplăti cu un zâmbet larg de încântare.

— Ah! Mulțumesc lui Dumnezeu, în sfârșit o femeie sensibilă! exclamă el. Ei bine, nu are rost să duci coșul înăuntru, Ondine, nu acum, când cele două harpii sunt în bucătăria mea. Vor începe să arunce cu mâncarea de parcă ar lansa bombe și își vor smulge părul din cap, cu siguranță, declară el cu o groază exagerată. Și totuși, cred că aș putea vinde bilete la o astfel de luptă.

El juca teatru pentru ea. Cu o privire vicleană, prefăcându-se speriat, el adăugă:

— Să presupunem că ar apărea acum nevastă-mea! Le-ar sfâșia pe amândouă. Va trebui ca noi doi să le îngropăm rămășițele în grădina de aici.

El părea foarte încântat să aibă un harem gălăgios.

Lui Ondine îi trecu prin minte că Picasso însuși pusese în scenă întreaga confruntare din ziua aceea. De fapt, poate că programase deliberat disputa pentru momentul în care era sigur că avea să apară Ondine. Îl credea în stare de așa ceva.

Dar acum, el privi cerul și, constatând că vremea era frumoasă, spuse impulsiv:

— Asta nu e o zi pe care să o petreci în casă, făcând pe arbitrul. Hai să mergem la un picnic și să înotăm! Haide, ia-ți bicicleta și urmează-mă.

O luă din loc grăbit, surprinzând-o pe Ondine. Părea să știe un drum mai scurt până la mare, pornind pe o cărare bătucită care traversa pajiștile cu flori ale vecinului său. Ondine îl urmă, șovăielnică, bicicleta clătinându-se periculos ori de câte ori trecea peste vreo piatră pe jumătate ascunsă în pământ. Dar ea reuși să țină pasul cu el în timp ce coborau spre mare, în jos, tot mai jos.

Se opriră într-un mic golf a cărui plajă, plină de pietre, era ascunsă într-un pâlc de pini flancat de niște ziduri de piatră. Ondine își lăsă bicicleta sprijinită de un zid. Picasso își scosese deja sandalele și cămașa, dar își păstrase pantalonii scurți. Picioarele lui erau surprinzător de delicate, iar pielea era atât de netedă și de lucioasă, încât îi amintea lui Ondine de o statuetă din fildeș a lui Buda, pe care o văzuse în vitrina unui magazin.

Acum, el se uita încruntat spre apă – de parcă marea ar fi fost o bestie pe care el voia să o învingă. Cu bărbia și pieptul scoase în afară, el păși hotărât spre mare. Când ajunse la marginea apei, el continuă să înainteze cu pași mari până când apa îi ajunse la brâu.

— Ei bine, strigă el, privind-o în timp ce încerca să se obișnuiască cu răceala apei. Ce mai aștepți? Nu ești o ondină, o mică sirenă? Să nu-mi spui că ți-e frică de apă!

Ondine își scosese deja pantofii și își descheiase nasturii rochiei, dar ezita să-și scoată hainele. Acum, decise că, cu cât înainta mai repede în apă, cu atât își putea proteja mai bine modestia. Își scoase rochia peste cap, păstrându-și cămășuța și pantalonașii, apoi se aruncă în apă la numai câțiva pași distanță de el. Când se obișnui cu apa, se scufundă.

Începu să înoate rapid, pentru a-și încălzi mușchii. Luc o învățase cum să înoate expirând

alternativ în apă, apoi ieșind la suprafață pentru a-și umple plămânii cu aer, în timp ce mișca ritmic brațele și picioarele.

Ea se scufundă pe sub primele valuri puternice și înotă, concentrându-se asupra respirației în timp ce deschidea și închidea ochii precum un far: deschis-închis, deschis-închis, astfel încât să nu o usture atât de mult din cauza apei sărate. Apoi, obosită, se întoarse și ieși la suprafață, inspirând profund și bătând ușor apa în timp ce privea în jur pentru a-și da seama unde se afla, dar mai ales pentru a vedea unde dispăruse Picasso. Oricât se uită, nu-i zări capul plutind printre valuri.

„Unde e?" se întrebă ea. „Oare s-a dus foarte departe?" Mijind ochii din cauza soarelui, ea înotă mai departe, scrutând orizontul. Se întoarse și, în sfârșit, îl zări lângă linia țărmului. Înota viguros în linie dreaptă, paralel cu țărmul, fără a se îndepărta prea mult de plajă. Când o văzu, îi făcu semn, agitându-și brațul, apoi îi făcu o demonstrație grandioasă, înotând metodic în timp ce-și întorcea capul deasupra apei – mai întâi la stânga, apoi la dreapta, iar la stânga și din nou la dreapta. Ondine se scufundă și înotă apoi direct spre el. Când ajunse mai aproape de Picasso, îi zări picioarele pe sub apă. La început, nu-i veni să creadă. Dar când se uită mai bine, realiză că el stătea în picioare pe fundul apei, mergând în tot acest timp! Ea se ridică la suprafață ca să tragă aer în piept și văzu că el încă lovea apa cu brațele și stropea în jur, întorcându-și teatral capul.

Și atunci, Ondine înțelese cu uimire!

„Picasso nu știe să înoate! S-a prefăcut în tot acest timp."

Ondine înotă către celălalt capăt al golfului ca să nu-l facă să se simtă prost. El ieși pe țărm, iar ea alergă iute spre copacii de pe plajă, în spatele cărora își scoase hainele ude, pe care le întinse apoi pe niște pietre ca să se usuce la soare. Folosi doar poalele rochiei pentru a-și usca partea de sus

a corpului înainte să-și îmbrace din nou rochia. Când ea ieși dintre copaci, Picasso reușise deja să se usuce cu cămașa pe care o lăsase pe plajă. Când Ondine se apropie de el, Picasso o prinse de braț, trăgând-o mai aproape.

— Părul ăsta al tău e ud leoarcă, zise el. Nu vreau ca mama ta să-mi reproșeze că ai făcut pneumonie din cauza mea.

El începu să-i frece viguros creștetul cu cămașa lui, dar gesturile sale se îmblânziră în timp ce-i usca buclele deosebit de lungi până la vârfurile lor delicate.

— Pari mai mult o școlăriță, o tachină el în timp ce-i usca părul. Abia dacă știi să-ți legi șireturile și să-ți sufli nasul. La școală, ai fost o elevă bună sau nu? Ha, ha, pariez că ai fost una dintre acele fetițe care știau toate răspunsurile. Dar acum ai numai întrebări pentru mine. Am dreptate?

Pe neașteptate, Ondine se simți năpădită de căldură datorită mâinilor lui, care se odihneau grele pe capul ei, și a materialului cămășii lui, care răspândea un miros excitant și masculin atunci când îi atingea fața. Totuși, ea se simțea, în același timp, ciudat de copleșită, de parcă abia mai putea să respire în prezența lui, ca și cum, până și acolo, între pământ și apă, el ar fi absorbit tot oxigenul existent în jurul ei.

— Eu am fost un elev oribil, să știi, îi mărturisi el. Nu voiam nimic altceva decât să desenez. Numerele și cuvintele nu mă interesau. Am încercat să mă concentrez asupra lucrurilor pe care voiau ei să le învăț, dar, când trebuia să adun numerele, acestea mi se păreau a fi doar niște ochi și gheare de păsări.

După ce-i uscă părul, el o privi cu un ochi critic.

— Arăți bine când ești udă. Numai bună de mâncat.

Picasso se așeză cu picioarele încrucișate pe o piatră foarte mare, aplatizată și fierbinte, apoi

închise ochii și ridică fața spre soare. Semăna mai mult ca oricând cu Buda.

— Ei bine, ce avem la picnic? Ai adus niște pește crud pe care putem să-l gătim la un foc de tabără? Trebuie cumva să frec două bețe unul de altul?

— Nu, este *pain de viande,* friptură din carne tocată de vițel și de pui. Poate fi mâncată fierbinte sau rece, zise Ondine, luând coșul și cărându-l până la Picasso.

El o ajută să scoată șorțul pe care ea îl aducea întotdeauna, pentru a improviza o față de masă. Întinse șorțul pe altă piatră aplatizată. Trebuiră să mănânce folosindu-și mâinile și să bea direct din sticluța cu vin pe care o adusese Ondine. De fiecare dată când Picasso îi dădea sticla, Ondine simțea gustul lui sărat pe gura sticlei, de parcă ar fi luat masa cu regele Neptun în persoană.

— Preparatele tale sunt din ce în ce mai bune, zise el gânditor. Iar tu ești unul dintre puținii *chefi* ale căror bucate nu m-au dezamăgit niciodată. Crede-mă, am cel mai sensibil stomac! Dar cum se face că o fată atât de tânără ca tine știe atât de multe despre gătit?

Ondine îi explică, onestă:

— Când am fost trimisă la școala de la mănăstire, acolo era un călugăr, Tata Jacques, care gătea atât pentru eleve, cât și pentru ceilalți de la mănăstire. El știa că veneam de la un birt, așa că m-a ales să-i fiu ucenică. M-a învățat acele „secrete fundamentale” ale vindecătorilor antici ai Romei, Greciei și Egiptului – ud, uscat, iute, rece. De exemplu, ceapa e iute și umedă, dar usturoiul și prazul sunt iuți și uscate. În acest fel, fiecare sos, fiecare condiment și ingredient alese pentru o mâncare ar trebui folosite de un *chef* nu doar ca el să se laude cu rețeta lui, ci pentru a obține un echilibru perfect. Există și mâncăruri neutre: carnea de capră, de exemplu.

Picasso încuviință din cap cu un aer grav.

— Îmi plac caprele, zise el gânditor. Și ce faci tu cu atâtea cunoștințe despre mâncare?

Încurajată, Ondine continuă:

— Combinând anumite ingrediente, eviți a avea prea mult unul dintre acestea în dietă. Trebuie să ții cont și de anotimp. De exemplu, trebuie să asociezi vremea rece și umedă cu alimente fierbinți și uscate precum fripturile; dar în zilele fierbinți de vară trebuie să consumi pește sau carne poșate în apă. De asemenea, trebuie să ții cont de caracteristicile fizice ale unei persoane: Tata Jacques spune că unele mâncăruri sunt catalizatori care, folosiți corect, pot face o mâncare mai ușor de digerat – zahărul din sfeclă, de exemplu, și laptele proaspăt, zise ea pe nerăsuflate.

Tăcu, surprinsă că vorbise cu atâta patos. Pentru prima dată, nu o întrerupea nimeni.

Era ceva nou pentru ea să-și poată exprima gândurile și sentimentele atât de liber. Pentru că Picasso o ascultase foarte atent, privindu-i fața în timp ce devenea tot mai animată de entuziasm la gândul atâtor posibilități.

Când ea se opri, el căzu pe gânduri, tăcut. Apoi încuviință din cap.

— Tu ai inteligența și pasiunea senzuală ale unui artist, observă Picasso.

Ondine, încă îmbujorată de entuziasm, realiză că tocmai îi dezvăluise ceva foarte intim despre sine, și se simți dintr-odată mai goală decât fusese atunci când se dezbrăcase pentru a înota.

Mâncară tăcuți o vreme. Apoi, Picasso zise amuzat:

— Și eu cred într-o viață echilibrată. Nu văd de ce ar trebui să renunț la o femeie pentru alta, înțelegi? Ar trebui să le tai capetele, pur și simplu, și să le păstrez pe un raft. Apoi voi putea vorbi cu ele de câte ori aș vrea și le-aș putea băga într-o cutie când nu am chef să fac asta. Deci, care dintre cele două femei crezi că a câștigat lupta din casa mea?

Ondine încercă să nu se gândească la imaginile sugerate de el, dar înțelese că Picasso aștepta un răspuns, așa că se gândi bine la întrebarea lui.

Luc nu o făcuse niciodată să se lupte pentru el, dar își amintea certurile dintre alte fete.

— Niciuna, răspunse ea în cele din urmă. Pentru că, dacă trebuie să te lupți pentru un bărbat, bătălia e deja pierdută.

Picasso își lăsă capul pe spate, izbucnind într-un hohot de râs, apoi îi spuse pe un ton conspirativ:

— *Exactement!* Lupta se va încheia cu „remiză". Știi ceva, Ondine? Îmi placi.

Terminară de mâncat și puseră vasele în coș împreună, înainte de a părăsi plaja. Picasso o cuprinse cu brațul pe după umeri pentru a o proteja de vântul care începuse să bată, iar ea rămase lipită de pieptul lui vânjos până când ajunseră la bicicleta adăpostită lângă zidul dintre copaci.

Ea se duse în spatele copacilor pentru a-și recupera hainele uscate, punându-și pantalonașii pe sub rochie.

Picasso se prefăcea că privea în altă parte, dar o aștepta. Când ea se întoarse la bicicletă, el se îndepărtă, spunând pe un ton formal:

— Ei bine, Ondine, îți mulțumesc pentru un prânz încântător. Ne vedem luni.

Și, cu aceste cuvinte, plecă singur spre vila sa.

12

Ondine e cerută în căsătorie

Birtul era închis duminica, iar Ondine se trezea mult mai târziu decât în dimineţile din timpul săptămânii, trupul ei bucurându-se de relaxarea aceea plăcută până când se făcea ora la care trebuia să coboare pentru a-şi însoţi părinţii la slujba de duminică. Dar astăzi, când clopotele bisericii începură să bată, mama ei o surprinse, urcând până în dormitorul fetei de la cel de-al treilea etaj şi aşezându-se pe marginea patului în timp ce Ondine stătea încă întinsă.

— Ondine, zise *madame* Belange pe un ton ciudat de indiferent. Azi la slujbă să te îmbraci cu rochia ta cea nouă de culoare albastră.

Ondine se ridică în capul oaselor, cu un aer vinovat, pentru că nimeni nu ştia că ea purtase rochia ei cea mai bună de atâtea ori, pozând pentru Picasso.

— Domnul Renard te-a invitat să iei masa împreună cu mama lui după slujba de la biserică, adăugă *madame* Belange.

Ondine simţi un fior de teamă. Să ia masa cu unul dintre Cei Trei Magi?

— De ce? întrebă ea.

Madame Belange se ridică, merse la dulap şi scoase rochia de pe umeraş.

— Ce ai făcut cu rochia asta? întrebă ea uimită. Arată de parcă ai şters cu ea pe jos!

Evident, avea lucruri mai importante de spus:

— Ondine, trăim vremuri grele, începu ea. Tatăl tău are nevoie de un asociat pentru a păstra birtul. Domnul Renard are o mulţime de bani. Şi e foarte interesat să investească în afacerea noastră.

Groaza din stomacul lui Ondine rânjea acum la ea ca o vulpe, dar ea încercă să pară cât mai indiferentă când răspunse:

— Ei bine, ce legătură are asta cu mine?

Madame Belange încercă să-și ascundă regretul.

— Ai nevoie de un soț. Nu poți trăi aici, cu noi, ca o fetiță, toată viața ta, zise mama ei cu asprime.

Ondine avea senzația că primise o palmă peste față. Dar își reprimă sentimentele rănite protestând:

— Cum? Dar e foarte bătrân!

— Are doar treizeci de ani și e foarte sănătos. Încă îți poate dărui copii, zise *madame* Belange cu toată răbdarea de care era în stare. O fată ca tine are nevoie de un soț matur care să o ghideze în viață. Vei înțelege curând înțelepciunea acestei decizii.

Ondine auzi un scârțâit pe coridor, iar tatăl ei se ivi în prag, ca și cum ascultase în tot acest timp conversația lor.

El urca foarte rar acolo sus, iar acum rămase în ușă, de parcă nu ar fi îndrăznit să se aventureze mai departe. O privi cu afecțiune – trist, dar hotărât.

— Domnul Renard e un bărbat bun, care îți va oferi o viață îndestulată, rosti el cu fermitate.

— Dar nu mă pot mărita cu el. Ar fi un păcat. Sunt logodită cu Luc! strigă Ondine, gata să izbucnească în lacrimi.

— Luc a avut șansa lui și a pierdut-o. Biserica spune că nu mai ești legată de promisiunea făcută unui bărbat care te-a abandonat, răspunse tatăl ei pe un ton și mai aspru. Domnul Renard e un om de încredere, un om de succes. Și nu doar datorită brutăriei sale. M-a informat că tocmai a cumpărat ferma și tot terenul aferent acesteia, ce furnizează cea mai mare parte din produsele de care avem nevoie la birt. Prețurile vor continua să crească, așa că ar fi altceva dacă am deveni proprietari.

Ondine știa că tatăl ei pusese de mult ochii pe acea proprietate, pentru că persoanele care o dețineau erau în vârstă și își doreau să o vândă. O văzuse pe mama ei numărând grijulie monedele pe

care i le oferea de fiecare dată băiatului de la ferma de lapte pentru toate produsele livrate – carnea și legumele de care aveau nevoie. Fără a mai menționa pâinea de la brutăria lui Renard. Iar acum, tocmai acest bărbat avea să devină proprietar peste toate. Părinții ei numeau acest lucru „parteneriat”, dar Ondine avea impresia că brutarul întindea un laț în jurul birtului Café Paradis – un laț pe care ea îl simțea ca pe un ștreang ce începea să se strângă în jurul gâtului ei.

— Așa că nu trebuie să dai cu piciorul acestei ocazii, o avertiză îngrijorată mama ei.

— Dar nu-l iubesc! Nici măcar nu-mi place! E atât de trufaș și de spilcuit!

Ondine se uita disperată când la mama, când la tatăl ei. Dar ceea ce văzu o îngrozi, pentru că ei erau cumplit de indiferenți văzând lacrimile ei. Altceva părea să-i îngrijoreze mai mult.

— Vei învăța să-l iubești, o asigură mama ei. Cele mai multe mame ar fi în al nouălea cer să aibă șansa de a-și mărita fiicele cu acest bărbat! Ce te face să fii atât de pretențioasă, Ondine? Oamenii cred despre tine că ești deja prea independentă și încăpățânată. De aceea, majoritatea băieților de vârsta ta au ales deja alte fete.

— Băieții mă plac așa cum sunt! insistă Ondine. Mamele lor cred despre mine că sunt prea independentă. Ele spun asta despre toate fetele care refuză să se comporte prostește și să fie sfioase.

— Ei bine, cei mai mulți băieți ascultă de părinți atunci când vor să se căsătorească și trebuie să aleagă o fată, îi explică *madame* Belange. Doar nu vrei să rămâi și fără soț, și fără copii, fără nimic. Noi vrem doar să fii în siguranță alături de cineva care să aibă grijă de tine, nu singură și lipsită de protecție.

Ondine observă îngrijorarea mamei ei.

— Tu te-ai născut după război, Ondine, îi spuse tatăl ei. Așa că nu realizezi că se pot întâmpla

lucruri îngrozitoare oamenilor care nu se pregătesc pentru ce e mai rău. Nu putem obține întotdeauna ceea ce vrem, dar putem învăța să ne sacrificăm unele visuri ca să ne asigurăm că viețile noastre nu se vor transforma în coșmaruri.

Ondine începu să plângă în hohote, îngropându-și fața în pernă. Tatăl ei oftă, așteptând câteva clipe, plin de speranță că fiica lui avea să-i spună, în cele din urmă, cuvintele mult dorite: „Da, papa", dar când văzu că Ondine nu ceda, el o amenință, într-un final, că urma să o trimită înapoi la mănăstire, adăugând:

— Iar de această dată, domnișoară, va fi pentru totdeauna!

Pe toată durata slujbei, Ondine se rugă fierbinte ca Dumnezeu să-i trăsnească pe toți, lăsându-i morți, la pământ, astfel încât să nu fie nevoită să ia prânzul cu domnul Renard.

Totuși, când slujba se termină și ieșiră cu toții la lumina soarelui de primăvară, speranțele ei se năruiră, pentru că brutarul o aștepta afară.

Îmbrăcat în cel mai bun costum albastru al său și având o pălărie de aceeași culoare, cu părul lui blond-cenușiu tuns proaspăt și cu mustața sa mică, bărbatul o aștepta pe trotuar, țeapăn și timid.

— Dumnezeule Mare, întreaga parohie o să vadă ce are în minte! murmură ea înspăimântată, trecând pe lângă doamnele din congregație care stăteau pe treptele din fața bisericii privind și șușotind.

— *Mademoiselle!* o aborda domnul Renard, ducând mâna la pălărie în fața ei cu un gest foarte demn, înainte de a o lua de braț.

Părea atât de serios și atent, încât Ondine se simți rușinată pe moment de sentimentele ei și nedemnă de asemenea onoare.

Dar chiar și așa, avea impresia că era escortată de un unchi exagerat de atent.

Îl auzi pe tatăl ei șoptindu-i din spate comanda:

— Du-te!

Își ținea ochii plecați, furioasă, urmându-l pe domnul Renard spre automobilul său nou și lucios.

Avu un moment de triumf măgulitor văzând expresiile admirative ale bârfitoarelor pe care le lăsase în urmă, pe treptele bisericii.

„Mașina asta o să le închidă gurile”, își spuse tristă Ondine.

Domnul Renard conducea tăcut, iar străzile păreau să rămână în urmă ca niște imagini într-o succesiune rapidă, animată. Ondine nu se întrebase niciodată unde locuia acest bărbat. Cu inima grea, ea încerca să nu se gândească la locuința acestuia ca la viitorul ei cămin atunci când bărbatul opri în dreptul unei case mari, într-un cartier care, pe vremuri, fusese unul dintre cele mai cunoscute din oraș. Dar doctorii și avocații care locuiseră aici la începutul secolului se mutaseră, iar acum ceilalți vecini erau la fel ca Renard – negustori harnici, care făcuseră destui bani pentru a-și permite peluzele mari și camerele spațioase pe care cei mai înstăriți le abandonaseră în favoarea unor străzi mult mai selecte.

— *Alors!* În sfârșit, acasă! zise el vesel în timp ce parca.

Bărbatul coborî din mașină și-i deschise portiera.

Ondine îl studia pe furiș, amintindu-și vorbele mamei ei. Majoritatea femeilor s-ar fi considerat norocoase dacă fiicele lor s-ar fi măritat cu Renard.

Da, era exact genul de bărbat pe care mamele l-ar fi acceptat bucuroase drept ginere – curat, cu o înfățișare plăcută, îngrijit, politicos. Era drăguț, dar neinteresant. Făcând eforturi să-și alunge încordarea, ea încerca să fie realistă și să-și imagineze că el ar fi fost un soț bun. Când îi deschise portiera, așteptând-o să coboare, Ondine observă că el făcea totul foarte prudent și deliberat, în maniera unui bărbat singur care e foarte deschis în public, dar foarte timid în intimitate.

Îi părea rău pentru el, întrebându-se: „Cum aș putea să-i rănesc sentimentele acestui bărbat spunându-i nu, pentru că eu încă-l iubesc pe Luc?”

Pentru că, urmându-l pe Renard pe aleea lungă din fața casei sale, ea avea sentimentul ciudat că, numai prin faptul că mergea alături de acest bărbat, îl omora și îl îngropa pe Luc pentru totdeauna. Se simțea panicată. Trebui să facă mari eforturi ca să nu o rupă la fugă în timp ce brutarul deschidea ușa de la intrare și o conduse apoi într-un salon întunecat.

Ondine simți prezența unei alte creaturi în apropiere, dar trebui să aștepte până când ochii i se obișnuiră cu lumina aceea vagă înainte de a observa două pete de păr alb – una aparținând unei doamne în vârstă, cu un guler de dantelă, care ședea pe un scaun cu spătar înalt, cealaltă, unui cățel alb ce dormea la picioarele femeii.

— Mamă, ea e fata de care ți-am spus, Ondine, zise domnul Renard, de parcă s-ar fi apropiat de un altar.

Femeia își ațintì ochii mici și strălucitori asupra fetei, în timp ce Renard o ajută să se ridice în picioare. Ondine își aminti că, din câte auzise, această femeie avea un picior paralizat din cauza poliomielitei de care suferise în copilărie. Renard îi făcu semn fetei să o apuce pe bătrâna doamnă de celălalt braț și, împreună, o ajutară să intre într-un salon întunecos din celălalt capăt al holului, unde o bucătăreasă înaltă și stângace servea prânzul pe care-l preparase. Odată așezată în capul mesei, *madame* Renard scoase încet și deliberat șervetul din inelul lui de argint. Fiul ei luă loc în celălalt capăt al mesei, așa că Ondine se așeză pe scaunul de lângă bărbat, înțelegând situația și simțindu-se penibil.

„Acești doi oameni au luat masa față în față ani la rând”, presupuse ea.

Luau masa de duminică ceva mai devreme, desigur, pentru ca biata femeie să poată dormi

pentru tot restul zilei.

— Bucătăreasa mea nu e la fel de bună ca a ta, *maman,* zise încet domnul Renard, ușor iritat, dar ce a gătit va fi de-ajuns pentru astăzi.

Dacă servitoarea cu aspect tâmp îl auzise, nu părea să-i pese. Renard plecă ușor capul și murmură o rugăciune neinteligibilă. Mama lui își făcu și ea cruce, apoi începură să mănânce.

Din moment ce nimeni nu-i vorbea – de fapt, nu vorbeau nici măcar între ei –, Ondine nu se putu abține să nu analizeze în tihnă mâncarea, lucru pe care nu obișnuia să-l facă atunci când lucra alături de mama ei.

„Are, cu siguranță, dreptate în legătură cu mâncarea asta!” își spuse ea.

Supa era făcută dintr-un pui fiert cu zile în urmă, fără nicio urmă de carne sau morcov în ea. Fusese îndoită cu apă, probabil, pentru a fi de-ajuns. O altă pasăre nefericită fu servită ca fel principal, dar Ondine nu reuși să-și dea seama ce creatură era aceea pe vremea când trăia. Felul de mâncare cu brânză se dovedi bun și, desigur, pâinea era proaspătă.

Prăjitura servită cu ceai de mușețel la desert era îngrozitor de dulce și, din păcate, aceea părea a fi singura care-i plăcea mamei lui.

În mod dar, domnul Renard avea un buget minuscul când venea vorba de cheltuielile casei. Dar de ce? Tatăl ei spusese că bărbatul era înstărit. Ea îl văzuse cheltuind o mulțime de bani jucând cărți împreună cu ceilalți Magi la birt, unde se răsfăța și cu mese copioase. Atunci, de ce era atât de zgârcit cu cheltuielile pentru mama sa? Numai Dumnezeu știa ce mânca biata femeie când era singură acolo. Consternată, Ondine își aminti o veche zicală care circula printre femeile de la piață: „Dacă vrei să afli cum te va trata un bărbat odată ce vei deveni soția lui, vezi cum își tratează mama!”

Ceasul care ticăia în salon răsuna în toată casa aceea tăcută. Ondine vedea ochii strălucitori ai bătrânei fixând-o stăruitori, dar fără a exprima nimic.

Câinelui i se dăduse voie să intre în bucătărie, iar Ondine îl auzea rozându-și osul cu un mârâit patetic.

I se părea că întreaga casă gemea de însingurare, iar ea se îndoia că avea să fie vreodată suficient de puternică pentru a spulbera izolarea deplină a unui avar.

Într-un final, domnul Renard își împinse scaunul cu un zgomot strident, care spulberă liniștea mormântală, și o ajută pe mama lui să meargă în dormitor. Când se întoarse, îi zise fetei:

— Să ieșim în grădină.

Ea îl urmă prin curtea bine întreținută din spatele casei către o bancă mică din piatră, pe care se așezară amândoi.

Ondine nu mai șezuse niciodată atât de aproape de el. Bărbatul mirosea a săpun de ras, naftalină, aluat și tutun pentru pipă. Acum, părea nervos. Începu să vorbească despre grădină și făcu niște remarci stângace despre vreme. Ea nu putea să-i prindă privirea pentru a stabili o conexiune.

Tamponându-și fruntea cu batista, el recită, în sfârșit, ceea ce era, în mod clar, un discurs pregătit dinainte.

— Dragă Ondine, începu el timid, atingând-o cu o mână umedă care-i amintea de aluatul dospit pentru pâine.

„Iată că a venit momentul”, își spuse ea cu o groază crescândă, în timp ce el o strângea ferm de mână.

Totuși, când îi aruncă pe furiș o privire bărbatului, Ondine înțelese că momentul acela era dificil și pentru el. Atitudinea lui nu era, nici pe departe, pasională; părea doar respectuos și panicat de faptul că trebuia să-și arate emoțiile. Ea, la rândul ei, făcea eforturi să nu izbucnească în

lacrimi. El nu puse un genunchi în pământ, iar Ondine îi era recunoscătoare pentru asta, deoarece un astfel de gest ar fi fost prea greu de suportat. În schimb, el o asigură că brutăria lui era foarte prosperă.

— Vei vedea că toate cuptoarele mele sunt cele mai moderne! zise Renard cu trufie. Te asigur, o să-ți placă să lucrezi acolo alături de mine.

Ondine înțelese brusc târgul încheiat, iar acum nu mai auzea niciun cuvânt de-al lui.

Schiță un zâmbet forțat pentru a-și ascunde adevăratele gânduri, care spuneau: „Voi schimba cuptoarele încinse ale mamei cu ale tale și o să-mi petrec restul zilelor în iad".

Cât despre nopți, încercă să nu-și mai imagineze cum ar fi fost să doarmă în patul lui, făcând acele lucruri pe care toți bărbații își doreau să le facă.

Nu era un om rău. Nu era urât și nici needucat.

Dar era atât de pretențios și de zgârcit, încât, pur și simplu, ea nu putea să și-l imagineze ca fiind genul de soț care putea să inspire o dragoste profundă, sau măcar puțină pasiune, unei fete ca ea.

— Așadar, Ondine, concluzionă el într-un sfârșit, aplecându-se spre ea, fii soția mea.

Suna mai mult a ordin decât a cerere în căsătorie, așa că Ondine nu spuse nimic. Își ridică doar privirea pentru a-l întreba din ochi „Dar mă iubești?" El păru să înțeleagă mesajul ei, pentru că deveni ușor alarmat înainte de a-și feri privirea. Apoi, de parcă și-ar fi luat inima în dinți, domnul Renard o cuprinse de mijloc și o trase spre el – un gest pe care îl văzuse probabil într-un film. Ea simți că, în comparație cu restul trupului, bărbatul avea o burtă proeminentă, ascunsă de obicei sub haina lui.

Spre surprinderea fetei, el depuse repede un sărut umed pe buzele ei, dar acest sărut nu-i spunea „Te iubesc", ci mai degrabă „Crezi că această dovadă e de-ajuns?"

Ondine își ținu respirația până se termină.

Monsieur Renard o conduse cu mașina acasă pe o rută mult mai plăcută, iar Ondine purtă tot drumul un zâmbet artificial, astfel ca el să se poată convinge că după-amiaza aceea fusese un succes. Panica ei se transformase într-o frică paralizantă în timp ce privea pe fereastră, sprijinindu-și obrazul de mâna înmănușată și ignorând peisajul. Se prefăcea că era încântată de călătoria cu mașina.

„Nu voiam să fiu cerută în acest fel”, se gândea ea cu o tristețe naivă.

Totul i se părea atât de urât și nesemnificativ acum – orășelul Juan-les-Pins, până și marea și cerul, care păreau strivite sub o cupolă enormă și sufocantă din sticlă.

Dar tocmai traversau cartierul lui Picasso și Ondine își îndreptă umerii, de parcă s-ar fi trezit dintr-un vis urât.

Privirea i se înseninã și probabil că expresia ei se schimbă, ușurată, pentru că domnul Renard îi zâmbi ca unui copil care se trezise dintr-un somn scurt de duminică.

— Nu ar trebui să-i lase pe americani să închirieze aceste vile! exclamă el în timp ce trecea cu mașina dincolo de dealul pe care se afla strada lui Picasso. Parcă nu ar fi destul că le-au închiriat parizienilor!

Ondine nu spuse nimic, dar când văzu o figură familiară pe drum, se aplecă să se uite mai bine. Da, era Picasso – îmbrăcat într-un costum elegant, purtând cămașă și pălărie, ba chiar și cravată. Probabil că fusese în oraș și se îndrepta spre casă, mergând țanțoș, mai mândru ca niciodată.

Părea să știe cât de spilcuit arăta, acum când ieșise la plimbarea de duminică.

„Nu e singur”, își spuse ea uitându-se mai bine. În urma lui, zări o femeie care împingea un căruț de copil.

Da, era blonda aceea cu nasul lung, care se numea Marie-Thérèse, dar acum, în sfârșit, Ondine putea să o vadă din cap până-n picioare, nu doar la fereastră.

Era scundă, la fel ca Picasso, și avea forme pline, deși părea atletică. Arăta mai mult a suedeză sau nemțoaică, nu a franțuzoaică. Iar în căruț avea un copil blond cu un chip angelic – desigur, fiica ei.

„Trebuie să fie copilul lui Picasso", înțelese fascinată Ondine. Era greu pentru ea să și-l imagineze ca tată, pentru că el însuși părea un drăcușor împielițat de cele mai multe ori. Și, deși Marie-Thérèse purta o pălărie sofisticată de duminică, ea lingea o înghețată la cornet ca o școlăriță, aplecându-și capul, concentrată, cu o expresie de încântare, în timp ce Picasso pășea semeț în fața ei, ca un cocoș.

— Aceea nu e soția lui, zise disprețuitor domnul Renard pe un ton aspru, surprinzător.

Prinsă uitându-se fix la cei doi, Ondine roși.

— Cine? întrebă ea cu inocență.

— Acolo. Bărbatul acela e un spaniol. A mai fost în oraș și înainte, în timpul verii. E prieten cu acea mulțime gălăgioasă de americani care au început să vină aici încă din anii '20. Soția lui e o doamnă, o rusoaică de calitate, brunetă și fină. I-au plăcut mereu prăjiturile mele *millefeuille.* Domnul Renard pufni, adăugând: Cât despre aventura asta, e o rușine. Nu va dura. Astfel de relații nu durează niciodată. Cine se va însura cu fata asta după ce el va termina cu ea? Eu nu aș putea să am o relație cu o femeie care a făcut un copil cu alt bărbat, pufni el din nou, întorcând mașina la intersecție.

Ondine se lăsă pe banchetă în timp ce trioul de siluete dispăru în depărtare.

Era bucuroasă că se uitase bine, în sfârșit, la Marie-Thérèse.

Nu era o mare frumusețe, nicio zeiță perfectă, ci doar o femeie normală, din carne și oase. Și, în

ciuda verdictului dat de Renard, părea fericită. Oare ea câștigase lupta cu Dora, femeia-fotograf? Sau căzuseră de acord să-l împartă pe Picasso? Poate că femeile lui nu aveau încotro și îi îndeplineau voile. Regulile erau puțin diferite acolo sus, pe Muntele Olimp, pentru orice fată destul de curajoasă să se apropie de zei.

Doar faptul că-l văzuse îi dădu curaj lui Ondine și o făcu să simtă că putea din nou să tragă în piept aerul sărat al „posibilului" și să reușească să se elibereze de pretențiile ridicole ale celui care voia să-i fie proprietar.

Ce-ar fi spus localnicii din Juan-les-Pins dacă ar fi știut că Ondine pozase pentru Picasso în atelierul lui? Ce șoc ar fi fost pentru domnul Renard! Ondine se gândea la toate astea cu un soi de triumf. „Nu am răspuns pozitiv cererii lui Renard, de fapt", se consolă ea. „Deci, nu prea contează. Dar e mai bine să-l las – pe el și pe toți ceilalți din oraș – să creadă orice pentru moment."

Și astfel, Ondine pretinse că era de acord, permițându-i domnului Renard să o însoțească înapoi la birt pentru a face fericitul anunț al logodnei lor. Tatăl ei deschise o sticlă de coniac cu aromă de portocale și băură cu toții în cinstea căsătoriei.

Apoi, părinții ei stabiliră nunta pentru luna septembrie.

La fel ca o somnambulă, Ondine se purtă ca o viitoare mireasă. Asta era posibil doar pentru că ea era sigură că, într-un fel sau altul, nunta aceea nu urma să aibă loc. Merse însă la culcare înfricoșată. Nu știa cum să profite de legătura ei cu un *Patron* puternic. Căsătoria era singurul viitor la care se putea aștepta, așa fusese învățată. Picasso trezise în ea multe năzuințe eliberatoare, deși el nu întruchipa soțul ideal, în opinia ei. Nu era atât de proastă, încât să-și imagineze că ea era adevărata lui dragoste. Iar să-i devină amantă ar fi fost ceva periculos. El era mai mult ca un arab care avea un

harem, realiză Ondine. Oare câte alte femei avea la Paris?

Nu, exista un singur bărbat la care ea se putea gândi ca la un soț. Luc era un bărbat de cuvânt, se consolă ea. El urma să se întoarcă după ea și, atunci, avea să o răpească din Juan-les-Pins, ca un pirat! Rămasă însă singură în dormitorul ei, în care se lăsase cuprinsă de brațele lui Luc în timp ce el îi murmura la ureche tot felul de promisiuni, Ondine se trezi că abia își mai amintea trăsăturile lui blânde, care deveneau alarmant de îndepărtate și din ce în ce mai neclare, cu fiecare săptămână care trecea.

— Luc, unde ești? șopti ea.

În tăcerea nopții, pierdută în amintiri, Ondine era trează, întrebându-se pentru prima dată cum avea să supraviețuiască fără el.

13

Ondine, o fată la fereastră

Ploua încetișor la fereastra lui Ondine când aceasta se trezi în zori, zărind o siluetă feminină care stătea deasupra ei, ca un înger.

— Trezește-te, Ondine! șopti mama ei. L-au dus pe tatăl tău la spital. Mă duc acolo acum, iar tu va trebui să te ocupi singură de servirea micului dejun. Domnul Renard ne-a livrat deja pâinea și brioșele, așa că ai de făcut doar cafeaua. Apoi, pentru prânz, spune-le chelnerilor să servească *terrines*[24] și salate. Cât despre prânzul pictorului tău de la vilă, poți să-i pregătești *quiche.*

— Ce s-a întâmplat cu papa? întrebă Ondine ridicându-se în capul oaselor.

— Din nou probleme cu inima. Verifica notele de plată și chitanțele, dar, la un moment dat, a intrat în bucătărie cu o expresie ciudată și a spus: „Ceva nu e în regulă. Nu văd numerele…” S-a prăbușit chiar acolo, pe podeaua bucătăriei. Domnul Renard mă va duce la spital cu mașina. Ascultă, înainte să pleci la vilă va trebui să-l plătești pe băiatul care livrează ouă. M-ai auzit, Ondine?

— Da, da, zise fata, acum trează și îngrijorată. Să-l plătesc pe băiat. Unde sunt banii pentru el?

— În cel de-al patrulea recipient de pe raftul de sus din cămară, zise grăbită mama ei. Ridică-te din pat! Acum!

Madame Belange ieși valvârtej din cameră, iar Ondine îi auzi pașii coborând repede scările.

Restul dimineții, fata fu ocupată cu servirea micului dejun și cu pregătirile pentru prânz. Vestea că părinții ei erau la spital se răspândise deja în oraș, așa că clienții erau pregătiți să se mulțumească cu orice găseau de mâncare în ziua aceea.

În timp ce Ondine pregătea platourile pe masa mare din bucătărie, pentru a fi la îndemâna chelnerilor, vremea nu era deloc cooperantă. Vântul se înteţise atât de tare, încât hotărâră iarăşi să închidă terasa şi să servească masa de prânz în interior.

Ondine tocmai îşi împacheta proviziile pentru Picasso când băiatul care livra produsele apăru cu ouăle, untul şi smântână de la fermă. Ea intră în cămară şi identifică cel de-al patrulea recipient ceramic, pe care scria „ierburi aromatice”, dar care era plin cu monede pe care mama ei le pusese deoparte ca mărunţiş.

Faptul că îi dezvăluise lui Ondine unde erau ascunşi banii dovedea gravitatea situaţiei. Degetele ei tremurau când deschise recipientul. Dopul din plută al acestuia căzu pe podea. Grăbită, se duse să plătească băiatul, apoi se întoarse în cămară pentru a pune vasul exact acolo unde îl păstra mama ei.

Când se aplecă pentru a lua dopul de sub rafturi, observă o cărămidă ieşită în afară din perete. Ea o atinse, intenţionând să o împingă înapoi, dar cărămida căzu. Erau mai multe cărămizi desprinse în jurul acesteia, iar atunci când le scoase pe toate, văzu un spaţiu larg şi adânc, în care descoperi un mănunchi de plicuri albe legate unele de altele cu o sfoară.

Ondine era curioasă cât de mulţi bani adunase mama ei pentru zile negre, aşa că scoase pachetul afară pentru a vedea cât de greu era.

Rămase însă surprinsă să constate că plicul de deasupra, care fusese ştampilat şi timbrat, nu îi era adresat mamei ei – pe el scria „Ondine”. Şi fusese deja deschis.

— Scrisoarea asta mi-a fost trimisă mie! exclamă Ondine stupefiată. Ce caută aici?

Ea dezlegă grijulie pachetul astfel încât să poată pune totul la loc. Erau cinci scrisori – toate pentru Ondine şi toate expediate din câte un port exotic.

Tunis. Alger. Maroc. La o examinare mai amănunțită, scrisul se dovedi surprinzător de cunoscut.

— Luc! strigă Ondine. Se prelinse pe podea, lăsând scrisorile să-i cadă în poală. Se uită la ele năucă, mai multe minute în șir, înainte să o ridice pe cea de deasupra.

Dulcea mea Ondine,

Am văzut cele mai minunate și teribile lucruri pe care nicio carte poștală nu le-ar putea reproduce, așa că ți-am trimis, în schimb, gândurile mele. Lumea e un loc mai mare cu o inimă mai mică decât ne-am imaginat vreodată. Viața de marinar nu m-a îmbogățit destul de repede pentru a-i fi pe plac tatălui tău. Dar nu-ți face griji, voi munci din greu și voi găsi o cale să câștig bani mai mulți pentru noi…

Ondine fu nevoită să-și înghită lacrimile pentru a putea continua să citească. Ea întinse mâna – fără să vadă – după o altă scrisoare, sperând în vești mai bune. Aceasta, de asemenea, fusese deja deschisă.

Dragă Ondine,

Mă gândesc la tine în fiecare dimineață când răsare soarele, în fiecare zi mă întreb – o fi bolnavă? O fi în viață? Sau doar e furioasă pe mine fiindcă am plecat departe? Poate că te simți vinovată pentru că nu vrei să mă mai aștepți? Sau nu mă mai iubești, pur și simplu? Orice ai să-mi spui, va fi în regulă. Dar te rog să-mi spui.

Cu dragoste,

Luc

În mintea ei se învălmășeau o mulțime de gânduri și respira sacadat.

„Despre ce tot vorbește?” se întreba ea uimită. „De ce m-ar acuza că nu i-am scris?” Citi și celelalte scrisori și constată că toate conțineau aceleași întrebări pentru ea – dacă era vie și sănătoasă, rugând-o să-i explice tăcerea ei. Toate, cu excepția ultimei lui scrisori, care spunea:

Draga mea Ondine,

Sunt foarte bolnav. Am febră. Au chemat un doctor. Voi ruga un prieten să expedieze această scrisoare. În caz că nu voi mai ajunge acasă, vreau să știi că te iubesc pe vecie. Și, te rog, păstrează pentru mine un colțișor din inima ta, pentru ca bietul meu suflet să-și găsească liniștea.

Adieu,

Luc

— Luc! exclamă ea disperată.

I se părea că o ceață sinistră se strecurase în încăpere, atât de densă, că toate sunetele erau înăbușite, încât abia putea să-și audă propria voce șoptind:

„Dar eu i-am scris și am expediat scrisorile, ca să ajungă pe vasul lui! De ce nu a primit scrisorile mele?”

Un gând înfiorător îi trecu prin minte și se uită din nou în fanta din perete, înspăimântată de ceea ce avea să găsească. Era sigură că trebuia să fie acolo un pachet similar – cu propriile ei scrisori către Luc.

Absolut uluită, întinse mâna și le găsi.

— Dar le-am înmânat poștașului eu însămi! Știu că am făcut asta, exclamă Ondine, sortând disperată plicurile care nu fuseseră deschise niciodată. Revăzându-le acum, își aminti clar ce simțise când scrisese acele rânduri și cum își pierduse treptat speranța de a-l contacta pe Luc, cu fiecare scrisoare trimisă. Și cum, de fiecare dată când scria încă o scrisoare și i-o înmâna

poștașului, acesta se uita lung la plic, apoi, văzând că-i era adresată lui Luc, clătina din cap de parcă s-ar fi minunat de prostia ei.

Descoperi răspunsul imediat.

„Eu i-am dat scrisorile poștașului, dar el trebuie să fi fost instruit să nu le trimită mai departe și să i le dea tatălui meu. De fapt, scrisorile mele nu au părăsit birtul."

Și, în tot acest timp, părinții ei insistaseră că Luc o abandonase, deși scrisorile lui – și ale ei – zăceau doar la câțiva metri distanță de masa din bucătărie la care Ondine muncise în fiecare zi.

Mama ei le ascunsese acolo, de parcă ar fi fost un secret vinovat.

Poate se gândea că, într-o bună zi, avea să-i explice fiicei ei această decizie. Probabil că tatăl ei intenționase de la bun început să o mărite cu domnul Renard. Poate că brutarul nu s-ar fi asociat cu familia ei dacă nu ar fi obținut o soție tânără care să muncească pentru el – ca parte a înțelegerii. Acesta trebuia să fie motivul pentru care tatăl ei îl ținuse pe Luc la distanță. Deși i se părea îngrozitor, toate începeau să se lege acum în mintea ei.

Lacrimile care începuseră să-i curgă șiroaie pe obraji se opriră în cele din urmă, iar acum, având fața udă, se simțea înfrigurată.

— Dar cum au putut să-mi facă asta? zise Ondine, de parcă tot nu-i venea să creadă. Și cum au putut fi atât de cruzi cu bietul Luc? El a fost atât de onest și loial, supunându-se dorinței lor cu prețul vieții!

La început, încercă să găsească o explicație mai blândă. Poate că părinții ei credeau că o protejau în acest fel de un leneș interesat, care, indiferent câți bani ar fi câștigat, nu s-ar fi putut compara niciodată cu un asemenea stâlp al comunității cum era Renard. Poate dacă frații lui Ondine ar fi supraviețuit Primului Război Mondial și s-ar fi întors să se ocupe de afacerea cu birtul, lucrurile ar

fi fost mai simple pentru ea, dar, în acele circumstanțe, Ondine era singura speranță a părinților ei de a obține finanțare și siguranță. Un lucru era însă sigur: ei nu-l doreau pe Luc prin preajmă. Dar acum Ondine avea impresia că o mână rece îi strângea inima. Verifică din nou data poștei de pe plicuri – da, scrisorile lui Luc încetaseră să mai sosească în urmă cu trei luni. Nu mai primise niciuna de atunci. Ori se însănătoșise și își găsise o altă fată pe care să o ia de soție, ori… se întâmplase ceva mult mai rău.

— Criminalii! țipă ea. Noi toți suntem niște criminali. L-am ucis pe Luc pentru că l-am făcut să plece, lăsând în urmă tot ce iubea aici. Și pentru ce? Dacă nu am fi avut o relație, el ar trăi acum, așa cum merită! Luc și cu mine am fi fost deja căsătoriți până acum, poate că am fi avut și un copil și o viață fericită împreună. Dar asta nu se va mai întâmpla niciodată!

Își acoperi gura cu mâna, după ce strigase, în sfârșit, cuvintele la care încercase din toate puterile să nu se gândească în tot acest timp. Realitatea risipea ceața șocului pe care-l suferise, iar Ondine își văzu întreaga viață sub această nouă lentilă. Instinctul îi spunea că nimeni nu trebuia să afle că ea găsise acele scrisori. Părinții ei ar fi putut să-i impună restricții, poate i-ar fi interzis și să mai iasă din casă, doar ca să fie siguri că avea să ajungă la altar. Puse scrisorile în același loc în care le găsise. Tremurând, se ridică în picioare și se întoarse în bucătărie. În timp ce împacheta prânzul lui Picasso, doctorul Charlot sosi pentru a lua masa cu prietenul său „Magul”, având un mesaj liniștitor pentru Ondine:

— Tatăl tău ne-a speriat puțin! Dar cred că este în afara pericolului acum. Mama ta va mai sta cu el la spital o vreme, dar a vrut să-ți transmit că se va întoarce la timp pentru a se ocupa de servirea cinei. Nu-ți face griji, draga mea, tatăl tău se va face bine.

El zâmbi, bătând-o ușurel pe umăr înainte să se întoarcă la masa lui. Ondine încuviință din cap fără să spună nimic. Dar simțea o dorință nebună să spargă ceva, să înjunghie pe cineva, să arunce pe cineva de pe marginea unei stânci, să strice ceva sau să facă vreun rău cuiva – doar pentru a exorciza acea durere sufocantă din pieptul ei. Văzuse odată o femeie nebună care-și smulgea părul din cap și își sfâșia hainele. Acum înțelegea de ce. Își cără coșul afară, se urcă pe bicicletă și începu să pedaleze furioasă, trecând în viteză pe lângă port și abia observând că vântul învolbura marea, ale cărei valuri furioase se izbeau înspumate de mal, iar cerul era acoperit de nori întunecați, grei și joși, ca niște corăbii de luptă prevestitoare de rău – cenușii, mătăhăloase, amenințătoare.

Când ajunse la aleea din fața vilei, cerul se făcuse negru ca noaptea, dar sufletul ei era și mai negru de furie. Văzu că era lumină la o singură fereastră din casă – la etaj, în studioul lui Picasso. Găsi ușa bucătăriei descuiată, ca de obicei. Puse coșul cu mâncare pe masă, merse până la piciorul scărilor și ascultă. Nu auzi decât bubuitul îndepărtat al unui tunet dinspre mare, apropiindu-se încet, ca mugetul unei bestii înfricoșătoare ce colinda după bunul-plac cerul. Ondine nu voia să pună masa. Nu voia să gătească. Nu voia să servească pe nimeni. Voia doar să urle cu toată puterea și să trezească până și morții din morminte, pentru ca toți cei care o auzeau să afle ce mare nedreptate li se făcuse ei și lui Luc. Urcă în liniște scările și se strecură ca o fantomă de-a lungul coridorului, către studioul lui Picasso. Avea o idee și numai el o putea ajuta acum. El nu era acolo, dar lămpile metalice cu picior înalt stăteau acolo ca niște uriași, încă aprinse, strălucind orbitor. Păreau a fi acele lămpi profesionale utilizate de fotografi. Lămpile rămăseseră aprinse de mult, pentru că în încăpere se răspândise un

miros alarmant de metal încins. „Probabil că a lucrat toată noaptea”, realiză Ondine. „O să dea foc la casă”. Ea începu să închidă lumina – fiecare lampă pe rând, având grijă să nu atingă abajururile fierbinți din aluminiu. Pe stradă, tunetul bubuia din ce în ce mai aproape, batjocoritor, de parcă diavolul în persoană ar fi râs de ea. Ondine închise și ultima lampă, dar, o clipă mai târziu, un fulger orbitor și neașteptat făcu fiecare fereastră a încăperii să pară cuprinsă de flăcări și luminând două pânze proptite în colțul încăperii, acolo unde se afla ea.

— E tabloul pentru care i-am pozat! Doamne, ia te uită ce mi-a făcut! exclamă Ondine, privind perplexă prima pânză.

Recunoscu rochia ei albastră în carouri mici și părul negru cu bucle lungi. Dar i se părea că privea într-o oglindă care distorsiona imaginea, precum oglinzile din parcul de distracții. Ochii erau pe aceeași parte a feței, care era atașată unui gât lung – ca de gâscă – care, la rândul lui, părea lipit de doi sâni cu formă de portocale ce ieșeau prin deschizătura rochiei ei. Mâinile arătau ca niște gheare, iar picioarele semănau cu niște înotătoare. Și de ce unghiile de la picioare și de la mâini erau negre? Ea nici măcar nu era dată cu lac de unghii! Și totuși, așa arăta *Femeia cu ceas* – știa sigur, datorită oglinzii, pieptenului, ceasului de la mână și coroanei de forsiția din părul ei.

Înspăimântată, se întoarse către cea de-a doua pânză.

— Eu, din nou. Dar nu e cu nimic mai bună decât cealaltă! zise dezamăgită.

Aceeași imagine cu rochia ei albastră și o oglindă – dar florile galbene și ceasul de la mână nu mai apăreau, însă o a doua siluetă era prezentă acolo, așezată pe podea, iar aceasta arăta ca un manechin din sârmă fără față, având același păr cârlionțat ca al ei.

Totul era o glumă pentru el! Picasso o numise zeiță, statuie grecească. Și totuși, cum ar fi râs oamenii de ea dacă ar fi știut că șezuse acolo să pozeze pentru așa ceva, fără niciun fel de recompensă materială, sperând ca Picasso să fie biletul ei de călătorie către o viață mai bună.

— Așadar, el mă vede ca o creatură urâtă și stupidă. Ei bine, viața mea e o glumă, zise ea cu amărăciune. O să fiu sacrificată ca un miel domnului Renard. Ei ar putea la fel de bine să mă prăjească în unul dintre cuptoarele lui! Nu, nu o să mă duc la biserică să mă mărit cu brutarul. Nu voi fi sclava lui. Ei l-au ucis pe Luc, dar nu vor fi stăpânii mei.

Îi venea să se arunce pe fereastră, pradă furtunii care vuia neobosită și nu-i păsa dacă vântul ar fi luat-o pe sus, purtând-o direct spre mare. Acest impuls neașteptat de autodistrugere era atât de real, încât o înspăimânta. Se simțea amețită și se clătină ușor, privind în jur după un scaun sau vreun obiect de care să se prindă.

— Zzzz-zhzz!

Dinspre hol se auzea un sforăit, spulberând tăcerea.

Dimineața întunecoasă și mohorâtă nu-l încurajase probabil pe Picasso să se ridice din pat. Numai un orășean putea să-și permită luxul de a dormi până târziu.

Ondine se îndreptă spre camera de unde se auzea sforăitul și aruncă o privire din pragul ușii deschise.

Picasso dormea liniștit în patul lui, ignorând furtuna. Ea se apropie tăcută de piciorul patului, apoi se opri și rămase pe loc, zgâindu-se la el. Picasso se dezvelise în somn, ca un copil, și stătea întins pe spate, complet gol, sforăind mulțumit cu trupul total expus. I se vedea până și părul pubian, din care țâșnea alert penisul lui, ca o săgeată.

— Aici e culcușul Minotaurului, murmură Ondine, îngrozită și fascinată în același timp. El

devorează toate femeile care intră în labirintul lui. Oare mor de plăcere sau sfârșesc agonizând din cauza suferinței?

Ea nu privise niciodată mădularul unui bărbat – nici măcar pe al lui Luc atunci când acesta se furișase în patul ei. Ea nu simțise decât erecția lui familiară lipindu-se de ea pe sub pătură, în întuneric. Și chiar dacă Luc îi oferise dragostea lui tandră, sexul implicase o invazie care o făcuse să sângereze.

— Aș putea să mă arunc de bunăvoie în brațele Minotaurului în loc să sar pe fereastră și nu-mi mai pasă ce face cu mine după aceea!

Ondine își imagina cum ar fi arătat după ce ar fi fost penetrată de el – însângerată, epuizată și totuși triumfătoare.

Se simțea năpădită și de altceva în afară de furia oarbă din sufletul ei, ceva izvorât din frustrarea și dorința ei de a fi iubită, independentă și puternică, din speranța de a avea un destin mai bun.

„Vreau să fiu eu cea bogată și fericită. Vreau ca eu să am parte de toate plăcerile de pe lume!”

Provocatoare, își scoase pantalonașii – așa cum făcuse când pozase pentru el –, dar voia să scape și de rochia ei cea albastră, cea pe care o purtase de atâtea ori pentru Picasso și la biserică, pentru domnul Renard.

— Tu nu mă vezi niciodată așa cum sunt în realitate, șopti ea bărbatului adormit în timp ce-și descheia nasturii rochiei. Nimeni nu mă cunoaște!

Cu un gest furios, își trase rochia peste cap și o aruncă pe podea.

— Iată. Privește-mă! Nu sunt frumoasă?

Tunetul bubui chiar deasupra casei, ca un tun ale cărui salve răsunau în toată casa, până în temelii.

Zgomotul îl trezi pe Picasso, care, șocat, se ridică brusc în capul oaselor.

— Cine-i acolo? întrebă el încet, cu ochii mijiți, trăgându-și automat cearșaful peste el. Ondine? Tu ești? Ce s-a întâmplat?

— Totul, zise ea apropiindu-se de marginea patului.

— Ce dorești? întrebă el surprins, străduindu-se să o vadă.

Ondine nu răspunse, dar începu să tremure atunci când ieși din întuneric. El văzu că era goală și îi cercetă fața, evaluând situația. Apoi, dintr-odată, el își deschise larg brațele pentru ea. Când se aruncă la pieptul lui, o cuprinse într-o îmbrățișare caldă, care o surprinse plăcut.

— *Chère* Ondine, murmură el liniștitor. De ce ai venit la mine acum?

— Pentru că vreau, începu Ondine, apoi constată că nu mai putea vorbi. Încercă din nou: Vreau să știu… vreau să simt. Vreau, vreau.

— Da, da, știu, zise el încet, îndepărtându-i cu gingășie părul de pe obraz.

O strânse la pieptul lui, iar brațele lui în jurul ei îi dădeau impresia că, la fel ca Zeus, el o putea înfășură în ceva ce furtuna nu putea atinge. În același timp, mângâierile lui continue aprinseră o scânteie care dezlănțui foamea mocnită din trupul ei – pentru că, potolind neobosită apetitul atâtor oameni care veneau și plecau de la birt, Ondine realiză brusc că ea rămăsese înfometată, tânjind după dragoste în tot acest timp. Acum, în loc să muncească din greu pentru a-i face pe plac acestui bărbat și părinților ei, simțea că, în sfârșit, cineva voia să-i facă pe plac ei.

Și, deși ea nu putea spune cum începuse totul, se trezi că răspundea sărutărilor lui, iar inima îi bătea mai tare, tare, tare, așa cum simțise mai demult, când era copil și se cățărase într-un copac înalt, urcând sus, tot mai sus – membrele erau încordate de efort, sângele îi curgea prin vene ca un foc năvalnic, iar mintea îi era tulbure din cauza riscului cât de sus putea să urce fără să cadă?

El îi săruta sânii în timp ce Ondine stătea agățată de gâtul lui puternic, iar spre surprinderea ei, trupul îi spunea că trăise vreme îndelungată

într-o stare dureroasă de așteptare continuă, plină de dorință, stimulată de fiecare vizită în lumea lui și de fiecare pânză pe care o picta, carnea ei fiind delicios de maleabilă. Se simțea triumfătoare și indestructibilă în timp ce el se înfigea cu frenezie în moliciunea ei umedă. Nimic nu o mai putea opri acum, chiar dacă el începea să se retragă, deși era încă tare; ea îl apucă înfometată și îl păstră în ea destul de mult timp, obținând ceea ce-i trebuia pentru a-și satisface plăcerea înainte ca amândoi să capituleze.

Și, pentru prima dată, puterea ei lacomă triumfă, mai presus de orice și de oricine, mai presus de furie, de tristețe și chiar de moarte.

***

Mai târziu, ea auzi ploaia, ca un pârâu alpin îndepărtat ce curgea din ceruri, binefăcător, făcând să dispară tunetele și fulgerele, șoptind și susurând printre copaci și făcându-i să își scuture capetele ca niște doamne delicate care-și uscau părul după o zi la scăldat în marea albastră.

Ondine se simțea neînfricată acum. Toată furia dispăruse din membrele ei, iar musculatura și oasele îi erau relaxate și puternice din nou. Ea se ridică și luă o pătură pliată de la piciorul patului, pe care o desfăcu, înfășurându-se în ea. Îi plăcea moliciunea și lejeritatea acesteia – încă nu voia să simtă pe ea rigiditatea hainelor.

S-ar fi ridicat din pat și s-ar fi dus la fereastră pentru a trage în piept aerul proaspăt, dar Picasso începu să se foiască, dăruindu-i un zâmbet cald ca lumina soarelui. Ondine simți acest moment perfect ca pe o binecuvântare, cu sensibilitate acută, atât de liniștită, încât înțelese că, indiferent ce avea să se întâmple mai departe, nimic nu i-ar fi putut lua acest dar.

„Sunt vie. Sunt o creatură ce merită prețuită. El mi-a oferit această recunoaștere, iar eu o voi

accepta.”

Picasso se aplecă spre ea și îi ridică o spirală lungă de păr care-i acoperea fruntea, punând-o delicat la locul ei, lângă celelalte bucle.

— *Belle* Ondine, murmură el cuprins de admirație.

Ea oftă.

— Frumoaso, repetă el.

Pentru o clipă, ea rămase tăcută, lăsând cuvântul să răsune în aer. Apoi, fără vreo urmă de reproș, zise:

— Am văzut cum m-ai pictat pe cele două pânze.

— Ah, comentă el. Ei bine, nici nu mai este nevoie să-mi spui ce crezi. Știu ce gândesc cele mai multe femei. „Așa mă vezi tu? Nu arăt deloc așa!” Am dreptate?

Ochii lui negri și vigilenți așteptau nerăbdători un răspuns. Ea rămase pe gânduri câteva clipe, apoi îi oferi singura explicație sinceră pe care o putea găsi.

— Bănuiesc că e foarte dificil, zise ea îngândurată.

— Ce anume? întrebă el îngrijorat.

— Să pictezi sufletele oamenilor așa cum se oglindesc pe fețele acestora, spuse ea. La fel ca Rembrandt.

La început, el izbucni în râs. Ondine zâmbi, șovăielnică, apoi ridică din umeri.

— Măi să fie! exclamă el surprins. Ce știi despre Rembrandt?

— Am văzut un tablou pictat de el, îi explică Ondine. Cu o fată care privea pe fereastră.

— A, acela! încuviință Picasso.

— Și tu l-ai văzut? întrebă ea însuflețită. Eu îl văd zilnic la birt. Și totuși, fata aceea e un mister pentru mine. Nu crezi că e incredibil să faci o persoană să arate ca în realitate și totuși să pară atât de deosebită?

— Tu crezi că eu nu am reușit să fac asta? întrebă din senin Picasso, ridicându-se în șezut și întinzând mâna după haine. Vino cu mine în studio. Acum!

Calmă, parțial înfășurată în pătură, ea îl urmă. Tălpile goale păreau să simtă fiecare neregularitate a scândurilor din podea, ca un animal sălbatic care mergea tiptil prin pădure.

— Du-te la fereastra aceea, unde bate soarele, îi ordonă el, pentru că, într-adevăr, cerul era senin acum. Ea ezită puțin, dar el îi zise provocator: Tu vrei să fii *Fata mea de la fereastră,* nu-i așa? Atunci, pozează-mi ca ea, dar lasă-ți umerii dezgoliți.

Ea nu se putu abține să nu spună:

— Uite, este un curcubeu acolo! Ce culori perfecte.

— Hmm, observă el morocănos, tu nu ești ca majoritatea femeilor, mai ales când faci dragoste. Tu ești prea… agresivă, aproape ca un bărbat. O femeie poate fi puternică, dar nu în pat! Nu ești virgină, nu-i așa? întrebă el ușor deranjat, pe un ton aproape patern.

Indiferentă, Ondine se uită în altă parte, avertizându-l:

— Nu strica totul acum.

Ea nu voia un tată sau un preot care să-i țină predici.

— Atunci, întoarce capul mai mult în direcția asta și rămâi nemișcată, mârâi Picasso luându-și pensula.

Pentru o vreme, niciunul nu spuse vreun cuvânt. Apoi, ea întrebă curioasă:

— Cum e Parisul?

— Mizerabil și minunat, răspunse Picasso cu un aer preocupat.

— Dacă aș veni la Paris ai putea – începu Ondine, dar el o privi atât de aspru, încât ea fu nevoită să adauge – să-mi prezinți anumiți

proprietari de restaurante? Vreau să ajung un mare *chef* acolo.

— Toată lumea vrea să cunoască gloria, întotdeauna, dar nimeni nu vrea să muncească, bombăni Picasso. Durează mulți ani până înveți să conduci o afacere. Oricare afacere. Presupunând că ai talentul necesar cu care să începi.

— Munca nu mă sperie. Am lucrat din greu ani la rând! exclamă Ondine. Ceea ce nu știu voi învăța repede. Tu știi asta. Știi că am talent la gătit, zise ea hotărâtă.

Picasso cedă.

— Așa este. Dar în Paris, toți bucătarii-șefi sunt bărbați. Ei nu vor da o slujbă de top unei femei. În afară de asta, bucătăria unui mare restaurant nu e locul potrivit pentru o fată. Acestea sunt pline de bărbați brutali care lucrează acolo. Te-ar viola în pivniță chiar în ziua în care ai ajunge acolo. Ce-i cu tine? Locul tău e *aici.* De ce vrei să fugi din încântătorul Juan-les-Pins?

— Părinții mei plănuiesc să mă mărite cu un bărbat pe care nu l-aș putea iubi niciodată! strigă Ondine deznădăjduită. Trebuie să scap de aici și să gătesc pe cont propriu.

Picasso se opri pentru o clipă din pictat.

— Ascultă-mă, zise el cu gravitate. Parisul nu e locul potrivit pentru o provincială dulce ca tine. Te vor mânca de vie. Nu poți să găsești, pur și simplu, o slujbă. Trebuie să cunoști pe cineva mai întâi.

— Te cunosc pe tine, îl întrerupse Ondine.

Dar ea văzu că pictorul părea alarmat de această idee și, în mod clar, el nu avea chef să apară cu ea la Paris pentru a începe să caute favoruri. Amintindu-și ce făceau uneori măicuțele pentru a-și plasa elevele în poziții de guvernantă sau de menajeră, ea zise încetișor:

— Nu ai vrea, cel puțin, să scrii o scrisoare de recomandare pentru mine, în care să specifici că sunt o artistă în bucătărie, așa cum i-ai spus

domnișoarei Dora Maar? Aș putea folosi oriunde recomandarea ta.

Picasso avea expresia surprinsă a unui băiețel prins în capcana propriilor laude. El se întoarse spre pânza lui, bombănind:

— Desigur, desigur. O voi scrie mâine. Dar să nu dai vina pe mine dacă vei ajunge prost! Slujbele la bucătărie sunt plătite foarte prost! Vei muri muncind din greu, ca o țărancă bătrână, dacă nu vei învăța să te prețuiești singură.

— Ce vrei să spui? întrebă intrigată Ondine.

— Dacă vrei ceva în viață, zise Picasso, privind-o sever acum cu acei sălbatici ochi negri, nu trebuie să ceri acest lucru delicat și politicos. Trebuie să ucizi ca să-l obții.

— Să ucid? Pe cine?

— Pe oricine îți stă în cale. El văzu expresia ei uimită. Crezi că greșesc? Ascultă, de fiecare dată când gătești ceva pentru mine, trebuie să ucizi mai întâi. Nu contează dacă e un morcov sau un porc, zise el răspicat. Trebuie să ucizi ceva, în fiecare zi, doar ca să trăiești.

Ondine rămase pe gânduri. Erau oameni pe care i-ar fi plăcut să-i ucidă. Poștașul, de exemplu.

— Așa că ai putea să rămâi în Juan-les-Pins, zise Picasso punându-și pensula jos, și să lași un bărbat să ucidă pentru tine, în timp ce-i naști copiii.

Dar Ondine râse disprețuitoare în sinea ei. Un lucru pe care-l învățase deja în ziua aceea, spre surprinderea ei, era puterea propriului apetit nesățios, descoperirea propriilor colți și gheare.

— Pot să-mi văd portretul acum? întrebă ea, observând că el nu mai picta.

— Nu e încă terminat, zise Picasso, dar poți să te uiți.

Ondine păși repede pe podea și aruncă o privire spre pânză.

— Oh! exclamă ea. E minunat!

La fel ca și celelalte pânze, aceasta era întinsă pe lemn, dar era mai mică. Era într-adevăr O *fată la fereastră* – și era un Picasso, dar ce fel de Picasso? Mai tandru, mai natural, cu desăvârșire uman. Ea nu-l mai văzuse pictând în acest fel înainte. Fata din tablou avea chipul lui Ondine, nu era nicio îndoială. Pielea ei radia de tinerețe, sănătate și vioiciune. Ochii ei sclipeau de inteligență, gura îi trăda cele mai intime gânduri, iar șuvițele părului, în toate nuanțele acelea expresive, erau un ecou al propriului spirit.

— E atât de diferit de toate lucrările tale, zise ea încet.

— Oh, ei bine, criticii mei ar spune că m-am întors la Perioada Roz, zise trist Picasso.

— Ce înseamnă asta? întrebă Ondine.

— Absolut nimic, răspunse Picasso. De asta s-au născut, să trăncănească precum veverițele. Apoi, dealerii vor convinge un afacerist prudent. Care îl va cumpăra pentru a-și decora noua lui casă astfel încât să se poată lăuda prietenilor lui: „Iată, acesta e Picassoul meu! Nu vă faceți griji, nu este unul dintre cele urâte!”

Ondine stătea lângă portret, cu mâinile împreunate.

— Oh, cum poți suporta să vinzi acest tablou unor oameni care-l vor doar pentru că ești faimos? întrebă ea încet. Dacă l-aș fi făcut eu, nu aș lăsa pe nimeni să-l ia de lângă mine, decât dacă aș ști că acelor oameni le place cu adevărat și că ei înțeleg ce anume îl face atât de frumos.

Picasso părea impresionat.

— Bine! E al tău, zise el impulsiv, cu un gest indiferent al mâinii.

Ondine era în culmea extazului.

— Adevărat? întrebă ea plină de venerație. Mi-ar plăcea să fie al meu! O să-mi aducă noroc, sunt sigură.

— Ah, zise el gânditor. Întrebarea e – ce fel de noroc?

— Când va fi gata? întrebă ea nerăbdătoare.

— Probabil că mâine, zise vag Picasso. Iar acum, *chère* Ondine, mi-e foame. Așa că hrănește-mă!

14

Céline și mătușa Matilda, în Mougins, 2014

Când m-am trezit, în prima mea dimineață în sudul Franței, nu mi-am dat seama unde eram. Ferestrele erau acoperite de jaluzele, camera era întunecoasă, iar eu eram încă amețită din cauza schimbării de fus orar.

Dar mătușa Matilda a rezolvat rapid acest impediment, sărind din pat și vârându-și picioarele ei lungi și înguste în papucii de la spa, apoi ducându-se repede la fereastră, pentru a trage jaluzelele acelea pitorești. Instantaneu, camera a fost inundată de lumina soarelui strălucitor și de parfumul îmbătător de flori proaspete, purtat de briza ușoară, dar persistentă.

— Mmm, am oftat eu din pat, cu ochii încă închiși, ce parfum minunat!

— Cred că miroase a iasomie, zise mătușa Matilda, uitându-se la tufele de sub fereastră. Unele dintre cele mai bune parfumuri din lume se fac din aceste flori! Oh, dar trezește-te odată, Céline! Privește peisajul!

— Am văzut peisajul când am venit ieri de la aeroport, am bombănit eu somnoroasă.

O dubiță ne luase de la aeroport și ne dusese de-a lungul coastei înainte de a urca în dealurile din Mougins.

— Cer albastru, mare albastră, nu e de mirare că ei o numesc Coasta de Azur. Și nu e de mirare că mama a vrut să se întoarcă pe Riviera Franceză! Adevărata întrebare este de ce ar fi dorit ea vreodată să părăsească acest loc?

— Ei bine, una e să fii turist și alta să fii o fată care a crescut și a muncit aici. Orașele mici sunt la fel în întreaga lume, zise cu înțelepciune mătușa Matilda, plecând de la fereastră.

Purta o cămașă de noapte de modă veche, împodobită cu dantelă pe guler, partea din față și manșete. Îmi amintea vag de Mary Poppins.

— De exemplu, continuă ea, în avion am citit puțin din cartea mea cu Picasso și am aflat că menajera lui din Paris era o culegătoare de iasomie care provenea chiar din acest oraș, Mougins! Poate că nu ți se pare că iasomia miroase atât de plăcut dacă o culegi în fiecare zi. Așa că cine nu ar fi vrut să lucreze pentru Picasso în loc să facă asta?

Când am auzit numele Picasso, am sărit din pat, pentru că mi-am amintit de ce venisem aici. Situația mamei mele mi se părea atât de obsedantă și greu de suportat, încât singura cale de a lupta cu tristețea aceea copleșitoare era să mă concentrez cât puteam asupra misiunii pe care trebuia să o îndeplinesc pentru ea.

Consultându-mi harta, am văzut că aveam de mers vreo treizeci de minute cu mașina până în Juan-les-Pins, unde se afla birtul bunicii. Imediat ce aveam să prind o pauză în program, urma să mă duc acolo.

— Poți să faci duș prima, zise mătușa Matilda. Să nu întârziem chiar din prima zi de curs.

Nu-l întâlniseră încă pe *master cheful* Gilby Halliwell – asta urma să se întâmple astăzi. Cu o noapte în urmă, fuseserăm primite de administrator, un francez deșirat pe nume Maurice, care a oferit clasei noastre un tur al acestui elegant butic-hotel provensal, un *mas* sau o fermă mare în formă de L, a cărui aripă mai veche era în ultimele stadii de renovare. Am primit la cină homar și ravioli din dovlecei, într-un sos de citrice și capere, servite pe terasa cu vedere la terenurile amenajate impecabil și câmpurile terasate.

După prima înghițitură din bunătățile acelea, am remarcat pe loc talentul *cheflui* nostru – de fapt, ne-am oprit cu toții din conversație pentru a spune același lucru: „Uau!”

Gil îmbunătățise un fel de mâncare local cu o combinație magică de ierburi aromatice specific provensale, condimente, lămâi și coajă de portocală.

În timpul acestei întâlniri, am ajuns să-i cunoaștem pe câțiva dintre colegii noștri, care veniseră din orașe îndepărtate ale lumii. Cu toții eram în diverse stadii ale oboselii din cauza decalajului de fus orar. Majoritatea erau ca mătușa Matilda – mai în vârstă, dar viguroși, bine educați, pensionari curioși și plini de viață.

Am fost repartizați câte doi într-o cameră. Domnii din grupul nostru erau găzduiți în aripa mai veche a clădirii fermei, în timp ce noi, doamnele, eram la etaj, în dormitoarele deja modernizate și elegant decorate.

— Nu e rău deloc, comentase mătușa Matilda, părând mulțumită.

Camera noastră avea două paturi frumoase, cu cuverturi de damasc roșu, un scaun tapițat, acoperit cu brocart, lângă un birou pe care erau mormane de cărți și broșuri, precum și un coș generos cu fructe proaspete din partea locului. Am intrat în baie, care era inundată de lumină și aprovizionată cu o serie de săpunuri mici, provensale, învelite în hârtie, și sticluțe de șampon. Două halate de baie albe și două perechi de papuci pentru spa erau frumos amplasate la vedere.

După ce m-am îmbrăcat, eram cam nervoasă la gândul că trebuia să cobor și să dau ochii cu un *chef* ce obținuse stele Michelin. Mama mă învățase să am „gust”, deși știam atât de puțin despre cum gătea ea, de fapt, niște mese atât de magnifice. Pentru prima dată, aveam îndoieli, spunându-mi că locul meu nu era acolo și că puteam să fac o impresie ciudată. Mi-am zis că ar fi fost o idee bună să mă pregătesc înainte, aruncând o privire pe rețetele bunicii.

Când mătușa Matilda ieși de sub duș și se duse la dulap să-și aleagă hainele, m-a întrebat:

— Ce citești? Arăți ca o studentă care se pregătește pentru un examen.

— Asta și fac, am recunoscut eu rușinată. E cartea de bucate pe care mi-a dat-o mama. A aparținut bunicii mele Ondine. Sunt cele mai bune rețete provensale ale ei. A avut un birt în Juan-les-Pins.

Mătușa Matilda traversă încăperea pentru a-și lua peria de păr, oprindu-se ca să privească peste umărul meu.

— Bunica ta a scris aceste rețete? întrebă ea impresionată, citind câteva rețete în timp ce eu întorceam paginile. Înseamnă că ai deja arta culinară în sânge. Vei fi expertă.

Eram tentată să o anunț că bunica gătise toate acele mâncăruri pentru Picasso, dar m-am abținut, din moment ce, evident, mama nu-i spusese nimic despre asta. Oricum, mătușa Matilda nu se gândea la asta, nerăbdătoare să ne alăturăm întregului grup pentru micul dejun.

— Hai, puștoaico, să mergem jos în bucătăria aceea și să dăm ochii cu Marea Brânză! zise ea. Sau ar trebui să spun *Le Grande Fromage*?

Cursanții se adunaseră într-o bucătărie uriașă și modernă – toată numai crom, nichel și marmură –, cu o impresionantă gamă de cuptoare și mese de lucru.

Un mic dejun suedez era amenajat în colțul cel mai îndepărtat și toți acei oameni matinali descoperiseră deja croasanții care-ți lăsau gura apă, brioșele și prăjiturile pe care le poți găsi doar în Franța. Locul acela era animat de o atmosferă festivă și optimistă.

— Ascultă ce-ți spun, cursul acesta nu va fi un picnic, ne avertiză Magda, o femeie veselă și solidă, cu părul vopsit în șuvițe blonde, care creștea câini de rasă la o fermă din Scoția. Nepoata mea a urmat cursurile pentru profesioniști de la Londra ale lui Gil, sezonul trecut, și a fost nevoită să renunțe aproape de final. Dar e leneșă.

— Am auzit că-i face să plângă până și pe adulți, zise Joey, un domn bătrân și chel din Chicago, care conducea o afacere de catering împreună cu fiii lui.

Se auzi un murmur de încuviințare, pentru că toți văzuserăm programul TV al lui Gil din urmă cu vreo câțiva ani, *Poți SUPORTA Căldura*?, de unde reieșea clar că el nu suporta proști în bucătăria lui și că putea fi provocat cu ușurință să-și dezlănțuie teribilul temperament.

— Ei bine, se spune că toți *chefii* adevărați sunt pe jumătate nebuni, zise Peter, un somelier pensionar din Londra, pe care mătușa Matilda deja „pusese ochii" la un pahar de sherry, cu o seară în urmă. Un englez sadea, spilcuit și atent, bărbatul avea o claie de păr alb și niște sprâncene foarte aranjate, fiind îmbrăcat într-un blazer bleumarin demodat, cu nasturi aurii, și niște pantaloni din flanel de culoare deschisă, o cămașă impecabilă din mătase, cravată și o batistă roșie în buzunarul de la piept, de parcă s-ar fi pregătit să meargă să facă iahting, și nu să învețe să gătească.

— Capetele sus! zise mătușa Matilda. Iată-l că vine.

Am văzut o siluetă înaltă de cealaltă parte a ușii de la bucătărie. *Master cheful* nostru se oprise pentru a da niște instrucțiuni echipei sale de bucătari. Colegii mei se strânseră instinctiv mai aproape unii de alții pentru a-l măsura împreună pe bărbat.

— Ooh, e foarte chipeș. Nici nu știu cum am să mă pot concentra la gătit, șopti Lola, o văduvă bogată, suplă și foarte bronzată, din Dallas, cu un păr platinat în saloane exclusiviste și o mulțime de bijuterii sclipitoare din aur la gât, pe brațe și pe degete.

— E un tip mare, nu-i așa? adăugă surprins fratele ei, Ben, un bărbat amabil și înalt.

Era adevărat; spre deosebire de multe personalități care se dovedeau a fi mai mici și mai

subțiri decât apăreau pe ecran, Gilby Halliwell era mai înalt și mai masiv decât apărea pe ecran, având un aspect sănătos și atletic așa cum era îmbrăcat, într-o jachetă albă și apretată de *chef* și pantaloni negri. Singurul indiciu al celebrității lui era părut blond perfect tuns.

L-am privit pe *chef* Gil – așa cum îl striga echipa lui – absolut fascinați.

Colegii mei discutaseră în detaliu despre el cu o seară în urmă, la cină. Așa că aflasem că Gil, un englez din Manchester aparținând clasei muncitoare, depășise problemele unei adolescențe problematice, marcată de câteva infracțiuni minore și școala de corecție, devenind ucenicul unei liste importante de *chefi* francezi care lucrau în Londra. Când a fost angajat de un hotel luxos pentru modernizarea restaurantului cu grătar, acesta a devenit un succes, care, cu bunătățile sale savuroase, a dus la un show britanic de televiziune, transmis și în Statele Unite pe un canal culinar.

Dar, după un timp, a dispărut la fel de repede din decor. Fuseseră niște bârfe despre motivul pentru care dispăruse o vreme – o aventură cu soția unui partener, procese și o cădere nervoasă, care dusese la închiderea bruscă a popularului său restaurant din Londra.

Presa a reacționat la plecarea sa neașteptată, scriind despre el ca fiind o „scânteie într-o tigaie de *saute*”, după cum îl descrisese un cârcotaș. Dar doi ani mai târziu, el luase prin surprindere lumea culinară cu o întoarcere fulminantă, câștigând o stea Michelin în mai puțin de un an de la deschiderea noului său restaurant din Mougins, un formidabil centru al gastronomiei, unde competiția între cele mai bune locuri de luat masa era cruntă.

Fără a fi o persoană care să se culce pe lauri, Gil anunțase atunci că găsise un partener secret care să-l ajute să-și extindă acea construcție din piatră – sau clădire a fermei – unde noi locuiam ca într-un hotel complet utilat și care avea să-și redeschidă

porțile la sfârșitul acestui an. Pentru a face reclamă planului său ambițios, el oferea aceste cursuri de gătit.

— Ei bine, băieți și fete! exclamă el când ne văzu, plecând de lângă echipa lui și intrând în mijlocul nostru.

Imediat, energia lui pură – el, practic, pârâia de atâta electricitate – începu să domine încăperea și grupul tăcu, parcă la comandă. El verifică rapid fiecare nume de pe clipboardul lui, urându-ne formal bun venit și întrebându-ne pe fiecare în parte care erau „țelurile" noastre.

Eu am murmurat ceva despre dorința de a învăța despre rețetele și cultura bunicii mele.

Aveam trei „băieți" și patru „fete" înscriși în grupul nostru de studiu – era ridicol să fie numiți astfel, am realizat eu, pentru că mi-am dat seama că *chef* Gil și cu mine eram singurii oameni din încăpere sub șaptezeci de ani. El pășea țanțoș ca un păun. Era atât de sigur pe el.

— Ochii la mine, acum! zise el plin de emfază, punându-și deoparte clipboardul și unindu-și mâinile precum un căpitan al unei echipe de rugby.

De parcă noi nu am fi fost destul de atenți!

— Aceasta e bucătăria restaurantului meu, Pierrot. Aici, veți învăța câteva lucruri de bază despre gastronomie și, cel mai important lucru, atitudinea locală față de mâncare – ceea ce face bucătăria provensală atât de fantastică. Și acum, la pozițiile voastre de luptă!

Făcu un semn către o tejghea din aluminiu din centrul bucătăriei, unde echipa lui aranjase în liniște șapte boluri cu ouă, aliniate în fața a șapte boluri goale pentru amestec, șapte șorțuri împăturite și șapte seturi de cuțite.

— E primăvară, anotimpul renașterii. Vacanța de Paște, nu? Totul începe cu oul, zise el ridicând unul. Astăzi, veți învăța cum să-l spargeți corect și să-l gătiți. Asta e.

Cu o mișcare rapidă, Gil demonstră cu îndemânare cum trebuia crăpat perfect oul folosind doar o singură mână.

— Un ou cu adevărat proaspăt se va sparge perfect, iar coaja lui nu se va sfărâma în bucăți mici, declară el. Asta dacă nu vă dovediți a fi un dezastru. Puneți-vă șorțurile. Pregătiți-vă. Iar acum spargeți oul!

Spațioasa bucătărie răsună din cauza zgomotului simultan de ouă sparte. Toți cei care chicoteau sau conversau amuzați au tăcut imediat atunci când *master cheful* nostru a început să pășească atent prin bucătărie, gata să se năpustească asupra celor care ar fi încercat să trișeze folosind ambele mâini.

El mă surprinse în timp ce ciocneam pe ascuns oul de marginea castronului din fața mea.

— Oh, Doamne, oftă el. Spui că ai venit aici pentru că bunica ta franțuzoaică a fost bucătăreasă în această zonă. Ei bine, dacă biata dumitale bunică te-ar vedea acum. Fă-o din nou.

Prudentă, am luat un alt ou din castron.

— Doamne, Céline, strigă exasperat Gil. Nu e greu deloc. Concentrează-te doar, ce naiba.

Acum, îmi părea rău că-i mărturisisem lui Gil ceva atât de personal drept răspuns când mă întrebase despre „țelurile” mele. În mod evident, nu se dădea în lături să folosească o astfel de informație drept armă. Am început să mă gândesc cum mi-ar fi plăcut să frig acest „cocoș” de bărbat. Când cineva din echipa lui apăru în ușă cu un mesaj pentru el, iar Gil a ieșit momentan din bucătărie pentru a vedea despre ce era vorba, mătușa Matilda îmi șopti:

— Felicitări! Ai scos primul cuvânt urât de la el. Știam eu că nu se putea abține la nesfârșit.

— Se crede mare și dur! Nu mă sperie deloc, am spus eu pe un ton acru.

Fusesem atât de concentrată asupra mamei mele până în acel moment, încât nu observasem că mă înscrisesem la un curs susținut de un bărbat

agresiv, trufaș și plin de sine, cu care nu aș fi vrut să am de-a face în mod normal. Toate izbucnirile și remarcile acelea intimidante îmi aduceau aminte, invariabil, de tatăl meu.

Gil trecu din nou pe lângă bancul meu de lucru și, pentru că nu putea suporta să mă vadă greșind din nou, prinse mâna mea în laba lui mare și îmi manipulă degetele de parcă aș fi fost păpușa lui, forțându-mă să sparg oul corect. Am rămas surprinsă să simt cât de aspre și pline de cicatrice erau degetele lui, deși se mișcau cu precizia și dexteritatea unui bijutier. Ca prin miracol, coaja oului se sparse perfect.

Apoi, în timp ce oul aluneca din coajă, el îmi lăsă mâna – ca un bărbat care ți-a ținut ghidonul bicicletei, dar care îți dă încet drumul după aceea, ca să te lase să pedalezi de unul singur. Oul alunecos ateriză cu un plop! înfundat în castronul din cupru, în timp ce eu încă mai țineam coaja – pe care o puteam arunca acum triumfătoare.

— Uau, am spus eu.

— Da, uau pentru tine, zise el dând din cap. Fă-o din nou. Și din nou. El se îndepărtă apoi, strigând: Spălați-vă bancurile de lucru când plecați, oameni buni!

Așa că am petrecut dimineața aceea făcând ouă. Am fiert. Am prăjit. Am poșat (cu oțet, în apă). Am amestecat, mai întâi cu unt, apoi cu ulei, pentru a compara gustul și textura.

Am întors omletele în aer (a mea mi-a aterizat exact pe antebrață). Am făcut ouă *fines herbes* cu pătrunjel, cimbru, arpagic, oregano. Și am descoperit niște ierburi aromatice numite limba-mielului, ale căror frunze aveau gust de castravete și puteau fi tocate în niște sandviciuri fine cu ouă fierte tari. Florile de un albastru-închis ale ierburilor erau frumoase și comestibile.

— Doamnele din epoca medievală obișnuiau să presare flori de limba-mielului în cupele cu vin ale cavalerilor lor, pentru a le da curaj, anunță Gil

dând din cap, ca un adevărat cunoscător, și făcând din ochi.

— Tipul ăsta crede că toată lumea e la degetul lui mic, am bombănit eu la urechea mătușii Matilda.

— Mie îmi place oricum, răspunse ea, de parcă deja evaluase calitățile și defectele lui Gil.

Master chef ne anunță că trebuia să facem o excursie pe teren, la o piață a fermierilor din Antibes. El ne conduse afară, unde, în lumina orbitoare a soarelui, grădinarii munceau de zor în capătul cel mai lung al acelui *mas* – clădirea în formă de L, curățând și udând toate acele flori minunate și tufe de ierburi ce mărgineau cărările întortocheate de-a lungul spa-ului terasat, piscinei și restaurantului, cu parcarea sa mare, pavată cu pietriș.

— Pe aici, zise el, conducându-ne grăbit pe o alee sinuoasă care trecea șerpuind dincolo de cea mai veche secțiune a *masului* – capătul mai scurt al literei L –, unde constructorii executau lucrările de renovare. Puteam auzi bâzâitul strident al perforatoarelor acestora în mijlocul ciocănelilor și bubuielilor asurzitoare.

Imaginea activității lor antrenante îl energiză pe Gil, dacă se putea spune așa.

— Echipa trebuie să muncească din greu înainte ca sezonul de vară să înceapă oficial, ne explică el, fluturând din mână spre supervizorul constructorilor, un bărbat cu o cască pe cap, care striga la oamenii săi. Au de muncit, nu glumă! Proprietarul anterior era un om foarte tradiționalist, un lăptar francez care a trăit foarte mulți ani, dar care nu a făcut nicio schimbare nenorocită pe aici.

Am fost mânați cu toții într-o dubă albă, care înaintă pe aleea sinuoasă din față, urmând apoi traseele circulare din Mougins, înainte de a găsi, în sfârșit, autostrada pe care am ajuns la eleganta

linie de coastă și la Cannes, cu plajele și hotelurile sale minunate.

— Uite, acolo e Hotelul Carbon, unde Grace Kelly și Cary Grant au mers la plajă în *Să prinzi un hoț!* exclamă mătușa Matilda, înghiontindu-mă în coaste cu cotul ei ascuțit în timp ce-și înălța gâtul și făcea însuflețită fotografii.

Ea își pusese pe cap o pălărie mare din paie și avea la ochi niște ochelari de soare ca ai vedetelor de cinema. Imaginea marilor hoteluri și a mașinilor luxoase, palmierii, umbrelele dungate, marea care uda cu valurile ei înspumate țărmul și câteva bărci cu pânze care traversau lenește portul – toate contribuiau la crearea unei senzații de plăcere luxoasă.

Am mers mai departe, către peninsula Antibes, care intra adânc în Marea Mediterană.

Două orașe mari sunt unite de această peninsulă – pe coasta vestică se întindea orașul natal al bunicii Ondine, Juan- les-Pins, dar destinația noastră era pe coasta estică, chiar în orașul Antibes.

— Grăbiți-vă acum și urmați-mă! zise cu voce de tunet Gil în timp ce noi coboram din dubă pe o șosea aglomerată dintr-un oraș cu clădiri numeroase.

M-am uitat în jur, încercând să mă dumiresc. Imediat, el ne-a dus printr-un labirint de străduțe foarte înguste, chiar înghesuite și înțesate de clădiri vechi și magazine misterioase.

— Acesta e vechiul oraș din Antibes. Mergem la piață. Deschideți bine ochii, dar, lucru și mai important, folosiți-vă nasul! Folosiți-vă toate simțurile. Amintiți-vă, acesta e ținutul care i-a inspirat pe Picasso, Matisse, Goethe, Browning și chiar și pe afurisitul de Nietzsche. Acum e rândul vostru să fiți inspirați, pentru că voi veți găti în seara asta.

El continuă să meargă, neobosit, fugărindu-ne până dincolo de magazinele cu suvenire, către o enormă arcadă din fier, unde era o adevărată vânzoleală – oameni și standuri cu alimente.

— Această piață cu produse tradiționale este locul din care cei mai pricepuți bucătari se aprovizionează pentru vilele și iahturile celor mai bogați clienți ai lumii, proclamă el în timp ce ne conducea de la un stand care-ți lua ochii la altul, făcându-și loc cu coatele printre clienții obișnuiți.

Când am ajuns la standul cu pește, acesta arăta impresionant, pe el fiind adunate capturile zilei. Brusc, Gil se opri și se întoarse spre noi.

— Dacă ați putea alege un singur fel de mâncare pe care ați vrea să învățați cum să-l pregătiți în timp ce sunteți aici, care ar fi acesta? întrebă el, balansându-se înainte și înapoi, ca un tenismen pe cale să servească. Cei mai mulți dintre noi încremeniră.

— *Bouillabaisse,* se oferi voluntară mătușa Matilda, făcându-mi un semn din cap, pentru că tocmai văzuse rețeta aceasta în agenda bunicii Ondine.

Eram bucuroasă acum că nu-i spusesem despre Picasso; ea nu era discretă din fire și ar fi putut spune tuturor, aici și acum, în gura mare.

— Ah! exclamă Gil. Un fel de mâncare cu adevărat provensal și, cu siguranță, o provocare ce merită efortul. Și acum, cu toții, vreau să aud pe fiecare dintre voi spunând *bouillabaisse,* îi îndemnă el, înclinându-și curios capul.

— *Bweeya-base,* spuseră într-un glas, plini de optimism.

Gil oftă prelung.

— Din punct de vedere istoric, există cel puțin 40 de varietăți de pește care se pot folosi pentru acest fel. Iar o *bouillabaisse* adevărată trebuie să conțină cel puțin 5 până la 12 feluri de pește.

— Ei, drăcie! exclamă Magda, care părea pentru prima dată îngrijorată

— Salutați o *rascasse,* cea mai veninoasă specie de pește din lume, care vă poate înțepa cu mucusul ei mortal, anunță Gil încântat, ridicând un pește-scorpion țepos, în două culori, portocaliu și alb.

— Ne tachinați doar, nu-i așa? zise îngrijorată Lola. Am dreptate?

Dar Gil trecuse deja la altă tarabă, selectând un soi de pește mult mai familiar, cu multă carne pe el.

— Vom face o variație a versiunii de bază *marseille de bouillabaisse.* Oamenii de pe malul Mediteranei o pregătesc puțin diferit, explică el entuziast. Spaniolii o numesc *sabeta* și folosesc pentru ea mai mult ardei iute.

Am ciulit urechile, pentru că Gil repeta exact ceea ce citisem în agenda cu rețete a bunicii Ondine. Multe dintre rețetele ei – toate scrise în franceză, desigur – aveau la sfârșit notițe pentru viitoare îmbunătățiri. Pentru *bouillabaisse,* ea notase ceea ce eu tradusesem drept „Nota bene: Mai mult ardei iute data viitoare". Gil îi plăti negustorului de pește, iar noi ne-am cărat sacoșele pline cu alimente înapoi în parcare, unde asistenții lui francezi așteptau lângă dubă, fumând. La vederea lui Gil, ei își stinseră țigările și, foarte îndatoritori și îndemânatici, adunară toate sacoșele noastre, punând rapid peștele și alte produse perisabile în răcoritoarele argintii pline cu gheață.

— În regulă, cursanți, echipa mea va duce aceste fabuloase produse înapoi la *mas.* Autobuzul se va întoarce aici după voi, anunță Gil. Puteți folosi acest răgaz pentru a aduna suvenire atât cât mai puteți.

O rafală neașteptată de vânt făcu mai multe bannere identice montate de-a lungul șoselei să fluture ca pânzele unei bărci. Am ridicat cu toții privirile. Pe fundalul negru al fiecărui steag era chipul extraordinar al lui Pablo Picasso. Ochii lui negri parcă ne priveau de sus cu o expresie pătrunzătoare, fascinantă și tulburătoare, în același

timp. Riviera – știam din ghidul nostru turistic – oferea mereu câte o expoziție cu lucrările lui Picasso. Aceasta era numită „Picasso: între războaie și între femei”. Am ridicat ochii spre chipul lui. Fruntea lui înaltă părea și mai lată din cauza începutului de chelie, iar nasul îi dădea un aer agresiv, deși buzele schițau un surâs ironic. „Ești în mâinile mele acum”, părea el să spună.

— Să nu vă duceți la expoziția lui Picasso, zise Gil, pentru că deja am rezervat pentru voi un tur privat excepțional săptămâna viitoare! Dar sunt o mulțime de alte muzee, obiective istorice, magazine și, ce e mai important, o grămadă de cafenele minunate și bistrouri. Deci, aveți grijă să mâncați de prânz.

Începu să ne împartă euro și vouchere pentru masa de prânz. Am auzit un vuiet neașteptat când unul dintre asistenții lui a sosit pe motocicletă. Tipul era un tânăr francez și probabil că îi adusese motocicleta lui Gil, care părea să o aștepte, pentru că se duse și o luă în primire. Gil aruncă o privire spre ceasul mare de la mâna sa.

— Prea bine, oameni buni. Să fiți din nou aici la trei fix. Aveți cu toții în telefoane numărul de la *mas?* Bine. Sunați dacă vă rătăciți. Dar dacă pierdeți autobuzul – el își trecu degetul prin fața gâtului ca și cum și-ar fi tăiat beregata –, atunci pierdeți cursul.

Pocni zgomotos din palme, speriind un cârd de porumbei, care își luară zborul spre un loc mai liniștit.

— Să nu pierdem timpul, deci, pe locuri, fiți gata, start! zise el bătându-și ușurel cadranul ceasului.

Ușurați și eliberați, ne-am răspândit grupați în toate direcțiile, entuziasmați, fără să fim prea siguri unde să mergem, dar simțind că trebuia să ne dăm silința și să facem față situației. Gil sărise deja pe motocicleta lui roșie și plecă în viteză. Joey rupse tăcerea:

— O Ducati pe cinste, zise el, impresionat de motocicletă.

Cu accentul lui de Chicago, părea să fi spus mai degrabă „Duh-cau-ti”.

— Pariez că are în oraș o iubită care-l ajută să scape de toată energia aceea debordantă, rosti tărăgănat Lola, ironică și acidă. La urma urmei, e ora siestei în zonă.

— În Spania, dragă, nu în Franța, o contrazise Ben cu o atitudine blajină, dar tristă.

— Dragule, peste tot e la fel în spatele jaluzelelor, indiferent cum se numește, răspunse Lola, în timp ce ea, Ben, Joey și Magda se îndreptau direct spre oraș și magazinele acestuia.

Între timp, Peter îi aruncă mătușii Matilda o privire șireată.

— Ai vrea să mergi la cazinou?

„Ce pereche perfectă”, mi-am spus eu în timp ce ea încuviința însuflețită din cap.

— Vrei să ne însoțești pentru masa de prânz, Céline? mă întrebă mătușa Matilda.

— Voi mergeți înainte. Cred că am să fac niște cumpărături, am mințit eu, simțind ochii lui Picasso îndreptați asupra noastră, de parcă el ar fi vrut să-mi amintească de adevăratul scop cu care venisem pe Coasta de Azur.

Mă agățam încă de teoria mea conform căreia mama avusese un motiv întemeiat să vrea să se întoarcă pe Riviera, bazată pe tot ceea ce-mi spusese de Crăciun. Anumite cuvinte ale ei îmi răsunau în minte, cu claritate: „Bunica ta mi-a spus că Picasso i-a dăruit un tablou”. Dacă mama alesese acest tur drept scuză pentru a se întoarce să arunce o ultimă privire la birtul bunicii Ondine – și să caute poate tabloul ei pierdut? Era puțin probabil să fie așa. Dar de-a lungul acelei Coaste Albastre, jucătorii aveau de-a face cu lucruri mult mai puțin probabile în fiecare zi. Revigorată datorită energiei incredibile emanate de acele împrejurimi, eram acum pregătită, dornică și

capabilă să risc pentru mama. De fapt, cu o seară în urmă, căutasem on-line și găsisem un magazin din Antibes de unde puteam închiria o bicicletă. Acum, însuflețită, m-am dus repede acolo, am sărit pe o bicicletă mare și solidă și am închiriat un GPS pentru cicliști. Acesta mi-a spus cu precizie cum să scurtez drumul de-a curmezișul peninsulei Antibes – direct către acel mic oraș de pe cealaltă coastă, numit Juan-les-Pins, unde trăise odată bunica Ondine.

15

Pierdută în Paradis.
Céline, în Juan-les-Pins

„Ai ajuns la destinație”, mă anunță GPS-ul meu după ce m-a ghidat până în inima micului Juan-les-Pins – un oraș aglomerat, dar mic, cu cluburi animate și restaurante mici, simple, toate amestecate printre magazine de suvenire și haine, nu departe de vechile hoteluri și reședințe elegante. Uimită, am găsit un refugiu cu ziduri joase la capătul unui drum principal, unde am putut lăsa bicicleta, legând-o cu un lacăt de un suport. Apoi am pornit pe jos, îndreptându-mă spre enclavele mai mici de străzi înguste, liniștite și retrase, fără numere pe clădiri. Casele din piatră erau îngrămădite laolaltă, umbrind străzile, ferestrele de la primele etaje ale acestora având jaluzelele trase împotriva privirilor indiscrete – cum era și a mea – atât de impenetrabile, încât am început să mă îngrijorez. Pentru că birtul bunicii Ondine putea să fi ajuns una cu pământul. Am scos repede din geantă agenda bunicii Ondine și am citit din nou scrisoarea pe care ea i-o trimisese mamei – cea care era ascunsă în coperta din piele. Cuvintele Café Paradis erau imprimate în relief pe plic, la fel și denumirea străzii, care ar fi trebuit să fie în zona aceea. Desenul de pe scrisoare m-a ajutat să-mi fac o idee despre cum ar fi trebuit să arate birtul bunicii Ondine. Am studiat mai bine desenul, observând cum terasa triunghiulară, cu marchiza ei drăguță în dungi pe care scria Café Paradis, era dispusă în unghi în fața clădirii încântătoare din stuc, făcând-o distinctivă. Am mers mai departe, apoi, chiar după colț, mi-am spus că o găsisem. O cafenea mică de cartier ocupa primul etaj al unei case de culoarea mierii și avea o terasă triunghiulară. Dar ceva era diferit, mi-am spus eu.

Apoi mi-am dat seama de ce. Acele mese aveau umbrele deasupra în locul acelei marchize mari în dungi pe care scria Café Paradis. Și totuși, clădirea putea fi aceea. M-am așezat la o masă și am folosit unul dintre voucherele date de Gil pentru a comanda prânzul. Chelnerul studie voucherul, apoi i-l arătă șefului său, care ridică din umeri și încuviință din cap. Ceilalți clienți păreau localnici, prea puțini fiind turiști. Nu exista niciun meniu – primeai doar meniul de prânz al zilei, servit în niște vase simple din ceramică galbenă cu aspect dezolant, având ornamente albastre și fiind decorate la exterior cu găini și cocoși mici. În timp ce așteptam acolo, lumina soarelui s-a strecurat pe sub umbrela mea într-un mod prietenos. Primul fel era un mic bol cu supă de midii, care avea mult curry și de la care nu aveam multe așteptări. Dar când am început să mănânc, nu m-am putut abține să nu oftez de plăcere. Nu am știut niciodată că mâncarea de midii putea fi atât de fină. Un bărbat mai în vârstă de la masa alăturată mă auzi și zâmbi, apoi se întoarse la ziarul lui. Cel de-al doilea fel era un „homar albastru", care părea mai mult un crevete uriaș. Era servit cu ciuperci gratinate, alături de un rând de păstăi subțiri de fasole verde. Aveam impresia că gustam pentru prima dată fasole verde, homar și ciuperci. Mama mea încercase să-mi explice aceste lucruri de multe ori. Ea îmi spusese: „Există ceva numit *terroir*. E vorba despre solul, apa și aerul unde vița-de-vie, legumele, păsările sau animalele trăiesc în armonie toată viața. Dacă iei aceeași viță-de-vie sau sămânță în altă țară, pur și simplu, nu va avea același gust sub soarele altui ținut". Îmi doream foarte mult ca mama să poată fi și ea aici, cu mine, pentru a savura acest fel de mâncare.

Următorul fel de mâncare conținea o felie de *confit* de rață, un sos dulce-acrișor de portocale, după care am savurat o salată delicată și o serie de brânzeturi rotunde cu aspect modest, una dintre

acestea fiind o brânză de capră înfășurată în semințe de pin proaspăt măcinate. Am primit o mică jumătate de carafă cu vinul casei, un *rosé* rece cu aromă de piersici și fructe de pădure.

Mi-am simțit papilele gustative revenind la viață – după o lungă amorțire, gen Rip van Winkle, din cauza obiceiului meu de a mânca la serviciu gustări la pachet pentru masa de prânz.

Chiar dacă mama gătise aceste rețete, ingredientele franțuzești aveau un specific aparte. Și astfel, acest prânz nu înceta să mă surprindă, la asta contribuind și atmosfera, aerul sărat al mării, soarele seducător și vinul la fel de rece ca un pârâu subteran.

Poate că am fost cuprinsă de un soi de delir gastronomic sau poate că vinul m-a amețit mai tare decât decalajul de fus orar. Oricare a fost motivul, am simțit un imbold inexplicabil de a-mi continua misiunea.

Observasem o alee pe lângă local, pe care câțiva băieți care livrau produse veneau și plecau, cărând tot felul de cutii. Când m-am ridicat să plec, ceva m-a îndemnat să urmez aleea aceea, trecând prin fața intrării. Am descoperit o curte liniștită, cu un mic patio dominat de un pin enorm, ale cărui crengi groase și răsucite se întindeau atât de departe, încât acopereau toată grădina, și ale cărui rădăcini ramificate ieșeau din pământ pe alocuri, împingând în afară câteva pietre din pavaj.

— Ia te uită ce mare e copacul ăsta! m-am minunat eu.

Văzusem o versiune mai mică a unui astfel de copac la *mas,* atunci când administratorul ne oferise un tur. El ne spusese că se numea pin Aleppo. O pisicuță cenușie stătea pe un zid de piatră care înconjura copacul, iar eu m-am oprit să o mângâi pe cap.

Atunci când o adiere trecu încet printre ramurile de pin ca o șoaptă, am fost cuprinsă de o senzație ciudată de familiaritate, care mi-a dat fiori. Să fi

fost déjà-vu? Cu siguranță, nu am mai fost aici înainte, și totuși, era ceva la acel copac mare și răsucit, la zidul jos care-l îngrădea și la pisicuță cu blană mătăsoasă ce torcea lângă mine.

Dintr-odată, un *chef* deschise ușa din spatele localului să se răcorească, iar eu am auzit zdrăngănitul vaselor care erau spălate. *Cheful,* un bărbat scund, transpirat, cu fața roșie, îmbrăcat într-o uniformă albă pătată, ieșise la o țigară. El scoase fumul pe gură, privind cerul și mă observă în cele din urmă, pe jumătate ascunsă în spatele copacului uriaș.

— *Mademoiselle*? strigă el, cu o expresie ușor alarmată.

M-am apropiat grăbită de el și i-am lăudat bucatele excelente. Apoi i-am explicat că bunica mea a gătit pe vremuri chiar acolo, în localul acela.

— *J'aimerais voir la cuisine de ma grand-mère*[25], am rostit cât de fermecător am putut.

Cheful era, în mod clar, unul dintre acei bărbați care nu se aștepta ca femeile mai tinere să-i arunce o a doua privire, așa că părea extrem de flatat de interesul meu pentru el și bucătăria lui.

Ridicând încântat din umeri, își aruncă țigara, deschise ușa și mă lăsă să intru.

Aerul din bucătărie era încins și umed. Chelnerii și ajutorii de bucătari intrau și ieșeau grăbiți, dând unii peste alții în spațiul acela aglomerat, care era mult mai mic și mai modernizat decât mă așteptam eu. Am văzut o mașină de gătit industrială, un cuptor și niște rafturi sclipitoare de aluminiu – toate ticsite cu oale și tigăi, castroane și alte aparate pentru gătit. Mi-am dat seama dintr-o privire că nu era nimic aici care să-i fi aparținut bunicii Ondine. Și, desigur, nu părea un loc în care să ascunzi un Picasso.

Cheful mă conduse din bucătărie în partea din față a casei, unde era o sală de mese formală, în care nu erau clienți, ci numai câțiva picolo ce

aranjau deja fețele de masă și tacâmurile argintii pentru servirea cinei din seara aceea.

— *C'est bon*? întrebă *cheful.*

Am încuviințat și i-am mulțumit, iar el a dispărut în bucătăria lui.

Căutând o scuză pentru a mai zăbovi pe acolo, i-am cerut barmanului un espresso de la mașinăria aurie de dimensiuni impresionante pe care o avea la bar.

Sorbindu-mi cafeaua, am aruncat o privire prin încăpere și am văzut o frumoasă și veche oglindă înrămată, în care propria imagine părea fantomatică, de parcă eu, la rândul meu, aș fi ieșit din ea direct din trecut și puteam să dispar oricând înapoi în oglindă.

Când am clocit în minte această schemă acasă, fusesem năpădită de o încredere nemărginită că găsirea tabloului pe care Picasso i-l dăruise bunicii avea să fie o treabă simplă, constând într-o plimbare prin oraș, identificarea localului și scotocirea acestuia. Acum, toată afacerea asta mi se părea aproape imposibilă, ca să nu spun de-a dreptul fantezistă.

Dar camerele de la etaj? Văzusem ferestrele acestora din stradă. Erau decorate cu grilaje din fier forjat, exact ca în imaginea de pe scrisoarea bunicii. Aici locuise ea. În timp ce analizam sala de mese, șeful de sală intră în bucătărie, oferindu-mi șansa de a trece pe lângă estrada pe care o abandonase, iar acela a fost momentul în care am decis: acum ori niciodată.

— Unde este toaleta doamnelor? l-am întrebat pe barman.

Acesta îmi făcu semn către un indicator din cel mai îndepărtat colț al încăperii, pe care scria cu roșu „Ieșire". Cu acest pretext, m-am îndreptat în direcția aceea, unde două toalete aveau indicatoare înrămate pe care scria *Les Dames* și *Les Messieurs.*

Așa cum bănuisem, un coridor foarte scurt din zona toaletei ducea la o scară în fața căreia era întins un cordon din catifea roșie, de care atârna un semn – chiar în mijloc – ce anunța „Privat” în trei limbi.

Am aruncat o privire peste umăr, apoi am pășit repede peste cordon și am urcat scările, inima mea bătând să-mi sară din piept de vinovăție. M-am oprit pe palierul de la primul etaj, până când am auzit niște pași grei urcând treptele în spatele meu. „Singura cale de a ieși din asta este să continui să intru”, mi-am spus eu. Am urcat în fugă un rând ceva mai scurt de trepte până la palierul etajului al treilea cu doar câteva secunde înainte ca o femeie solidă să se ivească în holul de la etajul inferior, gâfâind din cauza efortului. Aceasta căra ceva în brațe. Am intrat repede în camera de la mansardă și am încremenit acolo, ascultând bâzâitul mecanic al unui aspirator, în timp ce menajera îl trăgea zgomotos după ea pe coridorul de la etajul al doilea. Probabil că asta avea să dureze ceva timp, ceea ce însemna că eram blocată la cel de-al treilea etaj.

Această încăpere de la mansardă era folosită ca spațiu de depozitare pentru umbrele de cafenea și scaune de răchită, care fuseseră puse unele peste altele. Alte cutii conțineau farfurii de rezervă, căni și farfuriuțe care arătau de parcă fuseseră expuse pentru vânzare la reducerile finale oferite de un restaurant. Cu siguranță, nu putea fi niciun Picasso acolo și nici altceva care să-i fi aparținut bunicii Ondine. Mi se părea o cameră singuratică, precum o candelă dintr-un altar care fusese stinsă.

Au trecut mai multe minute înainte ca menajera să oprească definitiv mașinăria și să coboare scările respirând greu și cărând aspiratorul după ea. Prudentă, am coborât la etajul al doilea și am aruncat o privire într-o cameră de oaspeți mică și foarte simplă: pat, masă, lampă, rafturi, dar niciun dulap.

M-am dus în dormitorul principal, care era mult mai opulent, conținând un pat mare cu ramă din alamă și un televizor mare, montat pe peretele opus. Vocea mamei încă îmi răsuna în urechi:

„Bunica ta avea micile ei ascunzători pentru lucrurile sale valoroase, iar eu îmi amintesc de o mică magazie secretă de sub podeaua unui dulap încastrat în perete, unde, în timpul războaielor, părinții ei ascundeau de soldații germani cea mai bună șampanie de la birt."

Dar aici nu era niciun dulap în perete. Singura piesă de mobilier antic era un șifonier mare din lemn de nuc. Am descoperit că era aproape gol, având doar două halate de baie curate, de culoare roșie, pe umerașele căptușite, pe raftul de sus fiind câteva perne și pături de rezervă. Am verificat cu atenție eventualele sertare sau compartimente secrete, dar nu am găsit niciunul.

M-a izbit gândul că, dacă mama se înșelase cu privire la dulap, ea s-ar fi putut înșela și în legătură cu tabloul dăruit de Picasso. Poate că toată această călătorie fusese doar o fantezie, la urma urmei.

Pentru că, în lumina senzațională a Rivierei, mi se părea că ziua aceea ștergea trecutul – și nu numai lumea bunicii Ondine, ci și lumea mamei. Voisem cu atâta îndârjire să o salvez, încât îmi pusesem toate speranțele în acea disperată misiune de căutare. Spre surprinderea mea, am înghițit în sec, copleșită de tristețe, iar ochii mi s-au umplut de lacrimi.

Era doar conștientizarea deplină a realității, mi-am spus eu. Poate că trebuise să traversez un ocean pentru a înfrunta acest adevăr.

Apoi am auzit o voce puternică și autoritară pe scări. Am privit disperată în jur. Nu era altă ieșire, așa că nu aveam încotro – am intrat în șifonier și am închis ușa după mine.

Abia am avut timp să mă ascund. Un bărbat intră în dormitor și trecu exact pe lângă ascunzătoarea mea cu un pas atât de greu, încât

podeaua trepidă în acel moment, și, odată cu ea, dulapul în care eram eu. Probabil că deschisese televizorul, pentru că încăperea se umplu pe loc de o melodie interpretată în franceză, dată tare. Mi s-a părut că auzisem apa curgând în baie. Pe măsură ce minutele se scurgeau, eu agonizam încercând să decid dacă ar fi fost mai bine să mă strecor afară și să fug.

Chiar atunci când mă pregăteam să îmi iau tălpășița, ușa șifonierului se deschise brusc. Lumina orbitoare a soarelui năvălea din spatele unui bărbat înalt, cu o burtă mare, care încremenise în fața mea, ud leoarcă.

— *La-La!* exclamă el, făcând uluit un pas în spate.

Era un tip cu început de chelie, a cărui frunte înaltă îi făcea fața să arate ca un pumn cu ochi. Stomacul lui proeminent atârna dizgrațios peste restul „echipamentului" său, care abia se întrezărea.

Nici măcar nu se mai obosise să-și ia un prosop din baie; pornise direct spre halatele de baie ce erau agățate chiar lângă mine.

— *Bonjour,* i-am spus, simțindu-mă absolut ridicol în timp ce-i dădeam un halat, ieșind repede din șifonier.

— *Qui êtes-vous*?

El se încruntă suspicios, prinzându-mă cu putere de braț. Parcă eram într-o menghină. Apoi, domnul Dezbrăcat – pentru că încă nu-și pusese pe el nenorocitul acela de halat – își dădu capul pe spate și zbieră:

— *Au voleuse*[26]*!*

— Nu sunt hoață! am obiectat eu involuntar.

Chiar și atunci când i-am repetat aceste cuvinte în franceză, el a mai zbierat o dată. Acum, menajera își făcu din nou apariția, câțiva ajutori de bucătar de la restaurant ițindu-se în spatele ei, inclusiv șeful de sală. Domnul Dezbrăcat își pusese, în sfârșit, un halat și țipa la oamenii lui,

spunându-le ceva ce părea să fie versiunea franceză a comenzii: „Voi trebuie să rezolvați problema!” înainte de a se duce înapoi în baie și de a trânti ușa.

Tocmai îl cunoscusem pe proprietarul localului. Șeful de sală țipa de zor într-un mic telefon mobil și, deși nu l-am auzit pronunțând cuvântul „Poliție”, nu a trecut mult până am auzit urletul sirenelor în fața localului. Și totuși, toată întâmplarea aceea părea un coșmar, așa că nu-mi venea să cred că aveam probleme, nu până când șeful de sală mi s-a adresat politicos:

— *Mademoiselle,* vă rog să mă urmați!

Am coborât la parter, sărind peste cordonul din catifea și am intrat în sala de mese, unde mă așteptau doi polițiști în uniformă.

— Oh, Doamne, mi-am spus atunci, punând repede mâna pe telefon să o sun pe mătușa Matilda.

Ea nu răspundea. Mi-am amintit că se dusese la cazinou cu noul ei prieten. Probabil că-și închisese telefonul pentru a nu primi apeluri din străinătate. După o clipă de ezitare, am sunat la numărul pe care ni-l dăduse Gil în caz că ne rătăceam.

Răspunse Maurice, administratorul.

— Am probleme, i-am mărturisit eu. Cred că voi fi arestată.

16

Céline și Gil, în Juan-les-Pins

Nimic nu te poate pregăti pentru înfricoșătoarea experiență de a fi acuzat de o infracțiune, în special atunci când nu poți spune nimănui adevărul.

„Am venit aici ca să fur un Picasso, domnule ofițer.”

Am încercat să-i conving pe ofițerul francez și pe proprietarul localului că îndrăznisem să urc la etaj, pur și simplu, pentru a vedea camera în care trăise pe vremuri bunica mea. Nu cred că explicația mea a convins pe cineva, și în niciun caz pe *chef* Gil, care a apărut în cel mai scurt timp, arătând cu adevărat furios.

El a spus că fusese în Antibes, la un magazin de aprovizionare pentru restaurante, ce trebuia să-i furnizeze uniforme noi pentru chelnerii lui. Așadar, atunci când Maurice îl sunase îngrijorat ca să-i spună ce se întâmplase, Gil sărise pe motocicleta lui și venise direct acolo pentru a face evaluarea pagubelor, pentru că, așa cum a spus mai târziu mătușa Matilda, „Nu ar fi deloc bine pentru Gil dacă unul dintre elevii de la cursul său de gătit ar fi aruncat în închisoare”.

El a vorbit curajos în numele meu. Situația mea părea destul de gravă la început, pentru că poliția îl considera pe Gil un strălucit *chef* englez cu o prietenă care-i făcea necazuri. Din câte auzise, cu numai o săptămână în urmă, un picolo de la aceeași cafenea fusese arestat pentru vânzare de droguri.

Așa că proprietarul localului – tipul dezbrăcat care mă găsise în șifonierul lui – își închipuise, în mod firesc, ce era mai rău. Ei chiar cercetaseră camerele de la etaj căutând ce? Droguri, diamante, bani falși?

— Doar nu cred despre mine că sunt o traficantă de droguri, nu-i așa? am întrebat eu îngrozită.

În timp ce ne certam, polițiștii gesticulau exasperați în fața mea, de parcă ar fi fost gata să-mi pună cătușe. Dar Gil, perseverent, îi explică foarte calm polițistului mai în vârstă tot ce se întâmplase, atrăgându-l într-o discuție animată referitoare la acțiunile mele în particular și ale străinilor în general.

— *C'est une vraie Américaine* naive! insistă Gil, rugându-se de proprietarul gras – și încă ud – al cafenelei să fie rezonabil.

În cele din urmă, proprietarul își ridică mâinile în aer, sătul, ordonându-ne să nu mai punem vreodată piciorul în cafeneaua lui.

Polițiștii păreau să se mai gândească dacă ar fi trebuit sau nu să mă pună în lanțuri, iar eu m-am imaginat închisă în fortul acela de pe o insulă, lângă Cannes, unde fusese sechestrat Omul cu Masca de Fier.

— Haideți, să plecăm până nu se răzgândesc, îmi șopti Gil printre dinți.

Am fost nevoiți să trecem dincolo de terasa de pe trotuar, unde începuseră să se adune mai mulți trecători curioși care ne făceau poze în timp ce ne îndepărtam.

Gil își puse repede ochelarii de soare, arătând exact așa cum era: o celebritate locală surprinsă într-o situație neplăcută.

El a sărit pe motocicletă în timp ce eu mă îndreptam spre locul unde îmi lăsasem bicicleta închiriată. L-am auzit pe Gil pornind Ducatiul său, dar la început nu mi-am dat seama că venea după mine.

— Și acum, unde crezi că mergi? m-a strigat el când m-am oprit să-mi iau bicicleta.

Mica fundătură cu ziduri din piatră era ca o oază – răcoroasă, umbroasă și liniștită. Am ridicat suportul de susținere și am apucat bicicleta, încă

respirând cu dificultate, dar încercând să mă calmez în timp ce mă urcam pe ea.

— Trebuie să duc bicicleta asta înapoi în Antibes, la magazinul de unde am închiriat-o, am spus eu, fără a mă strădui să-mi ascund iritarea.

Gil avea o atitudine superioară, de șef, care începea să mă agaseze, chiar dacă eram conștientă că tocmai mă salvase.

— Stai puțin! După ce vei lăsa bicicleta în Antibes, cum te vei întoarce în Mougins? întrebă el, apucând roata din spate a bicicletei în timp ce începusem să pedalez, făcându-mă să apuc mai strâns ghidonul.

Imediat, bicicleta se aplecă periculos într-o parte și geanta îmi alunecă din coș.

Compartimentul exterior se deschise și agenda bunicii Ondine – pe care eu o îndesasem neglijent acolo după ce consultasem scrisoarea din copertă, pe care era notată adresa localului – căzu din geantă.

Agenda zăcea deschisă pe caldarâm.

— La naiba! Uite ce ai făcut! am exclamat eu, sărind de pe bicicletă și lăsând-o să cadă pe pământ.

Vântul amenința să rupă deja delicatele pagini ale agendei.

Gil ridică imediat agenda.

— Ce-i cu tine, Céline? întrebă el nerăbdător. Asistenții mei erau îngrijorați, ei mi-au trimis un mesaj, spunând că toată lumea a ajuns în autobuz, cu excepția ta.

— Deci, sunt eliminată? am întrebat eu buimacă. Ei bine, te asigur că nu sunt făcută să fiu *chef,* oricum, am adăugat cu o falsă modestie.

Gil îmi înmâna agenda, iar eu m-am așezat pe bordura trotuarului pentru a evalua eventualele stricăciuni suferite de aceasta.

Plicul era îndesat în același loc, în buzunarul din spate al copertei. Am verificat grijulie paginile,

pentru a vedea dacă nu se desprinsese vreuna din cotor.

— Ohoho, dar ce-i asta? întrebă el cu un subit interes, ridicând de pe trotuar o pagină desprinsă. Nu vrei să fii *chef,* pe naiba!

El aruncă o privire peste umărul meu și văzu că agenda din poala mea mai conținea și alte rețete.

— E evident că scrii o carte de bucate. Sau vrei să deschizi un restaurant?

— Sincer, nu cred că-i treaba ta, am ripostat eu.

— Aiurea, e vorba de gătit, iar asta e treaba mea. Majoritatea profesorilor ar crede că ai furat aceste rețete. Nu ar fi prima dată când mi se întâmplă așa ceva.

Ochii lui se îngustară suspicioși, de parcă el ar fi crezut în continuare că eram un soi de spion culinar. Din ce alt motiv să fi dat târcoale localurilor altor persoane?

— Ai vrea tu ca astea să fie rețetele tale! am contracarat eu. Sunt rețetele bunicii mele. Pun pariu că te-ar putea întrece oricând.

— Adevărat? Dăruindu-mi unul dintre zâmbetele lui de un milion de wați, adăugă: pot să mai arunc o privire?

Am simțit că mi se oferea o ocazie și am profitat de ea.

— Dacă îmi dai voie să rămân în grupul cursanților, o să-ți arăt rețetele, am zâmbit în cel mai lingușitor și cuceritor mod posibil, adăugând: Dar tu trebuie să-mi juri pe steaua ta Michelin că nu le vei fura.

Îmi înfruntă privirea când mă întrebă răspicat:

— Îmi promiți că nu o să te mai aventurezi în afara fermei? Eu nu sunt un polițist care dă amenzi de parcare sau care arestează șoferi băuți la volan. Ai înțeles?

— Mda, desigur. Bine, am spus eu destul de bățoasă.

Din nou, acea atitudine paternală mă călca pe nervi.

— Perfect, replică entuziast, așezându-se alături de mine.

Am deschis din nou agenda, întrebându-mă dacă el putea să înțeleagă mai multe din rețetele acelea. El o studie cu interes și întoarse mai multe pagini.

— Uau, zise el cu admirație. Uua, uau.

Am văzut o sclipire ambițioasă în ochii lui.

— Sunt bune? am întrebat eu curioasă.

— Drăguț. Foarte drăguț, răspunse el, uitându-se rapid pe câteva pagini. Bucătărie tradițională provensală, dar cu ușoare ajustări pe ici, pe colo. Ar putea fi specifice unor anumite regiuni. Sau poate că așa se mânca pe vremea bunicii tale. Mmm, ce *cassoulet* apetisant. Iar aici văd un *coq au vin* autentic, preparat cu sânge de cocoș pentru obținerea sosului negru și decorat cu creasta și rinichii lui, spuse el cu însuflețire.

— Scârbos, am făcut eu, lipsită de eleganță.

— Ea folosește un morcov pentru a îndulci sosul – zise el, mai mult ca pentru sine – și mult cimbru. Aha, și câteva picături de vermut roșu de casă, făcut cu ierburi alpine. Asta e interesant.

Am închis agenda, iar Gil a ridicat privirea de parcă s-ar fi trezit dintr-o vrajă.

— Tot nu mi-ai explicat ce naiba aveai de gând strecurându-te la etajul acelei cafenele. Ce căutai, mai exact?

— Nu pot să-ți spun, i-am zis încet, pentru că e un secret pe care mi l-a încredințat mama mea. Ea nu a avut niciodată șansa de a se întoarce aici, pentru a fi mai aproape, am spus eu, intenționat nesigură acum. Am făcut-o pentru ea. Sper să înțelegi.

El îmi aruncă o privire cercetătoare, apoi zise:

— În regulă. Evident, ceea ce te leagă de locurile acestea e de factură emoțională. Dar ultimul lucru de care am eu nevoie acum e ca poliția să se uite chiorâș la mine când voi aplica pentru permise de muncă! Fără a mai pune la socoteală că nenorociții aceia de turiști ne-au făcut

o mulțime de poze, ca să fie primii care să spună despre noi verzi și uscate pe internet înainte să apuc a deschide ușile hotelului meu.

— Îmi pare rău, am spus eu cu sinceritate. Dar nu m-am putut abține să nu adaug, pentru a mai îmblânzi atmosfera: Eu credeam că orice fel de publicitate e un lucru bun.

El mă privi încruntat.

— Nu și în afaceri! Investitorii urăsc notorietatea. Pare ceva foarte instabil. Nimic nu trebuie să pună în pericol redeschiderea hotelului. Angajații mei depind de mine. Dacă eu nu voi avea succes, nu va fi deloc ușor pentru ei să-și găsească alte slujbe. Așadar, nu pot lăsa pe nimeni să strice totul făcând ceva necugetat sau stupid, adăugă el răspicat.

— Bine, bine, am spus eu.

Acum, eram gata să mă urc în avion și să plec acasă.

Gil observă privirea mea descurajată.

— Curaj, zise el privindu-și ceasul. Am să te urmez până la magazinul de biciclete, apoi o să te duc înapoi la *mas.*

Așa că am pedalat pe drumul care traversa peninsula Antibes, cu Gil călare pe Ducatiul lui, în spatele meu, și cu tot traficul acela răcnind în jurul nostru. Oamenii de la magazinul de biciclete erau bucuroși să mă vadă, probabil îngrijorați că aș fi putut fugi cu una dintre bicicletele lor, din moment ce întârziasem. Le-am plătit ceea ce le datoram, apoi m-am întors la Gil.

Acesta mi-a dat casca lui și a pornit motocicleta fără să mai aștepte.

— Hai, urcă-te! a strigat el peste mugetul motorului.

Nu aveam încotro, așa că m-am urcat pe bucățica de scaun din spatele lui, l-am prins cu mâinile de mijloc și am încercat să-mi țin picioarele departe de orice metal încins și de țeava de eșapament.

Agățându-mă de pieptul lat al lui Gil, am încercat să ignor faptul că el mirosea agreabil a sudoare, aftershave și a cămașă proaspăt spălată – un amestec de bergamotă, citrice și condimente.

Cu un muget, am luat-o din loc, ocolind principala rută mai scurtă, deoarece la ora asta era sufocată de trafic. Gil a ales un drum mult mai pitoresc, care șerpuiește în jurul coastei, la Cap d'Antibes. Era prima dată când mă simțeam cu adevărat captivată – trup și suflet, deopotrivă – de faptul că mă aflam într-unul dintre cele mai frumoase locuri de pe țărmul Mării Mediterane, cu dealuri verzi, golfuri stâncoase, palmieri și plaje ascunse departe, pe marginea mării albastre, adânci și sclipitoare.

Vântul care îmi sufla în față mi-a îndepărtat toate gândurile tulburi. Inima mea simțea bucurie pentru prima dată în mai multe luni. Și, în timp ce ocoleam în viteză golfuri și luam curbe strânse, trecând pe lângă dealuri abrupte cu vile pe jumătate ascunse în spatele zidurilor înalte și pastelate, nu puteam decât să mi-o imaginez pe bunica Ondine transportând un coș cu produse alimentare pe aceste drumuri misterioase – doar o fată plăpândă, cu părul lung și vălurit, curgându-i în spirale pe umeri, ca o sirenă ridicându-se din mare și transportând tot felul de bunătăți pentru prânzul lui Pablo Picasso.

17

Ondine și Picasso, Antibes. 1936

Vara era pe drum. Nu ajunsese încă aici, dar trebuia să vină, și toată lumea simțea acest lucru. Localnicii din Juan-les-Pins se comportau ca niște animale fericite care se trezeau după hibernarea din timpul iernii, ridicându-și capetele spre soare, cu nările fremătând, doar ca să inspire cu nesaț aerul sărat și sănătos, proaspăt și încălzit de soare. Vocile lor erau vesele și încântate după ce renunțaseră la hainele groase de lână, nemaifiind nevoiți să înfrunte vânturile aspre.

Primele iahturi cu pânze pluteau deja alene pe întinsul mării. În curând, mai mulți vizitatori aveau să sosească. Acei tineri bogați în căutare de distracție, dornici de tot felul de năzbâtii, de dans și băutură la cazinouri, zbenguindu-se în voie – unii cu soții celorlalți – la plajă. Ondine, la fel ca și alți localnici, îi privea, de obicei, pe acești clienți de vreme bună cu un amestec de batjocură și nostalgie, gândindu-se la viețile lor fericite și lipsite de griji. Acum, ea le considera cu totul previzibile.

Dar Ondine nu știa niciodată la ce să se aștepte de la Picasso, ori chiar de le ea însăși, atunci când era cu el. Cu două zile în urmă, fusese în patul lui, apoi îi pozase pentru un portret. El o salutase ieri cu căldură – iar sclipirea din ochii lui fusese de-ajuns să o facă să-și dea seama că el încă o plăcea, făcând-o să se simtă în continuare zeița lui –, iar atunci când el își mâncase prânzul, o complimentase și o bătuse pe umăr cu afecțiune.

Apoi el devenise preocupat de corespondență, pe care o dusese la etaj, foarte îngândurat.

— Afaceri – asta fusese tot ce-i spusese el în timp ce urca scările, clătinând din cap încruntat.

Ea nu îndrăznise să-l întrebe dacă-i terminase cumva portretul și nu își făcea griji pentru asta – și pentru nimic sub soare.

Pentru că, lucru uimitor, nu simțea decât acea nouă putere, o încredere supremă în forțele proprii – mai presus decât orice. Viitorul și destinul ei, frumusețea și atracția pe care o exercita asupra bărbaților, până și bunăvoința lumii întregi – dintr-odată, totul părea posibil și i se înfățișa cu claritate, ca un festin oferit de zei, plin de oportunități minunate.

Așa trebuiau să se simtă cei bogați, își spuse ea. Și totuși, Ondine putea să-și dea seama că nu numai banii îți puteau oferi această șansă. O asemenea încredere în forțele proprii putea izvorî din sentimentul că știai anumite persoane care te înțelegeau și te valorau.

Era aproape ca dragostea; dar nu acea dragoste pe care o simțeai în copilărie, când un cântec de leagăn putea să te liniștească, asigurându-te că erai în continuare ființa cea mai îndrăgită de către adulți. Nu, acest sentiment de triumf însemna putere și nu avea garanții de stabilitate, nicio plasă de siguranță sub sârma montată la înălțime, și totuși, era a ta, așa că era și mai grozavă. Dacă o „apucai de coarne”, te făcea și mai puternic. Ea putea simți aceste lucruri cu o uimitoare siguranță.

Astăzi, în timp ce Ondine pedala către capătul străzii, gândurile ei optimiste au fost întrerupte când un fermier, care se afla într-o căruță trasă de un măgar, îi blocă trecerea.

Bărbatul purta o pălărie moale și veche din paie și o jachetă cafenie, al cărei guler mare era ridicat până în jurul urechilor, făcându-i capul să pară îngropat între umeri, de parcă nu ar fi avut deloc gât. Măgarul era deja asudat din cauza efortului pe o astfel de vreme caldă și mirosea, ei bine, foarte „măgărește”. Ondine strâmbă din nas, așteptând cu nerăbdare ca fermierul să-i elibereze calea.

— *Allez, allez, mon ami,* mormăi fermierul cu o voce guturală, adresându-se măgarului.

Exasperată, Ondine se opri din pedalat și aștepta ca acesta să treacă. Dar birjarul își trase căruța și mai aproape de ea, aplecându-se și chiar întinzând mâna să o piște de obraz.

— Poți păstra un secret, tânără domnișoară? șopti el ca un actor pe scenă.

Vocea lui suna foarte familiar.

— *Patron*? șopti descumpănită Ondine.

Picasso chiui bucuros.

— Ei bine, dacă deghizarea mea te poate păcăli pe tine, înseamnă că poate păcăli pe oricine! declară el ridicând din sprâncene. Avea un aer neobișnuit de festiv, de școlar indolent. Astăzi, nu voi lucra. Așa că pune-ți bicicleta și coșul cu mâncare în spate și urcă aici. Mergem în Antibes, la parada Fecioarei.

Prezența lui avea un efect ciudat asupra ei acum, când îl vedea din nou. Se simți dintr-odată sfioasă. Tumultul relației lor carnale îi reveni brusc în minte ca o amintire stocată în trupul, și nu în memoria ei. Își dădea seama că era îmbujorată atât de plăcere, cât și de stânjeneală.

Atât de multe emoții misterioase o copleșiră, încât, pentru moment, simți nevoia să se calmeze.

Cu toate acestea, ceva din comportamentul exagerat de cordial al lui Picasso din ziua aceea o enerva. Încă mai avea o sclipire în ochi atunci când privirea lui zăbovi asupra ei aprobator. Dar când ea ezită, el deveni nerăbdător, așa că sări din căruță și o ajută să ridice bicicleta înainte de a se întoarce la locul său. El nu era beat, doar vesel și plin de energie. Entuziasmul lui era atât de contagios, încât ea urcă. Picasso scutură frâiele, iar măgarul continuă să înainteze.

— Unde ai găsit căruța asta? întrebă Ondine, încă uluită de acea atmosferă de carnaval.

— Dimineață am mers la o plimbare în Juan-les-Pins și am văzut un fermier cu această căruță. L-

am întrebat dacă mi-o poate împrumuta. I-am dat destul cât să-și poată cumpăra un măgar mai viguros, dar el tot o vrea înapoi.

Picasso părea încântat de toată tranzacția aceea.

— Prefer să călătoresc deghizat, zise el în timp ce porniră pe drumul care traversa de-a curmezișul peninsula. Poate că și tu ar trebui să umbli deghizată. Hai să vedem dacă nu am în sacul meu cu haine ceva ce ai putea purta. O pălărie? Ori o eșarfă? Pare un festival religios. Nu ar trebui să porți ceva pe cap, la fel ca în biserică?

Ondine se uită suspicioasă la sacul din spatele băncii pe care stăteau. Picasso întinse brațul și scoase din sac un șal vechi, de culoare mov.

— Pune-ți asta pe tine. Da, e mult mai bine așa, zise el ironic și serios în același timp.

Pentru el, totul era o joacă, dar era atât de dornic ca ea să-i împărtășească bucuria, încât Ondine nu voia să-i strice cheful.

Picasso voia doar să se distreze, concluzionă ea. La urma urmei, el lucrase atât de mult, neobosit.

Măgarul lor înainta greoi, pe lângă alte șarete, căruțe cu coviltir, camioane și automobile, care își urmau itinerarul lor zilnic, transportând flori, legume și pește dintr-un loc în altul. În jurul lor se înălțau pini și palmieri, ca niște ființe care implorau cu brațele ridicate în sus, spre soare. Atunci când Picasso ajunse în zona vechiului oraș Antibes, își dirijă neînfricat bravul măgar prin mulțimea de trecători grăbiți. Pe măsură ce se apropia de coastă, Ondine simțea mirosul sărat al brizei dinspre mare și, în scurt timp, văzu valurile care se grăbeau către țărm.

— Uite acolo, zise Picasso, arătând spre un grup mic de pescari cu familiile lor, conduși de un preot într-o procesiune solemnă spre mare, purtând o statuie împodobită cu flori a Sfintei Fecioare.

Femeile de pe țărm aveau lumânări mici; copiii duceau coșuri de flori pe care le împrăștiau pe drum. La plajă, un rând de scoici erau umplute cu

nisip pentru a ține lumânările aprinse în poziție verticală, marcând un drum ce cobora până la marginea apei. Pescarii duseră statuia Madonnei până în apă. Valurile clipoceau pe statuia sfintei până când îi ajunseră la gât. Și apoi, marinarii o urcară la bordul unei bărci.

— Despre ce este vorba? întrebă Picasso.

Ondine îi zise:

— Ei îi roagă pe sfinți și pe Sfânta Fecioară să le binecuvânteze bărcile. Există o veche legendă care spune că trei sfinți care au fost martori la crucificarea lui Hristos au fost alungați din Țara Sfântă și au fost lăsați să moară, plutind în derivă pe mare, dar, în mod miraculos, barca lor a ajuns pe uscat, în sudul Franței, și încă de atunci sfinții au protejat acest ținut.

— Toți vor să creadă că Dumnezeu a ales pământul lor drept cel sfânt, comentă Picasso. Ei bine, știi, Dumnezeu este, într-adevăr, doar un alt artist. El a inventat girafa, elefantul și pisica. El nu are un stil real. El doar continuă să încerce alte și alte lucruri.

Ondine zâmbi. Într-o zi precum aceea, ea și-l putea imagina, cu siguranță, pe Dumnezeu stând acolo sus, în atelierul său, la fel ca și Picasso, și privind încruntat cea mai nouă pânză a lui.

Picasso se opri, urmărind procesiunea în tăcere. El îi amintea lui Ondine de un om care, la intrarea într-o biserică, își afundă degetul în fântâna cu apă sfințită și se așază într-o strană din spate ca să se roage sau să gândească în tăcere. Și, exact ca un astfel de credincios, ceva mai târziu, el răspunse la un semnal interior care-i șoptea că era timpul să plece.

Scutură frâiele și, întorcând căruța în direcția opusă festivalului, porni mai departe în jos, pe coastă.

Picasso observă un grup de băieți jucându-se lângă peretele unui vechi castel înconjurat de pietre năruite și buruieni crescute din abundență.

El își făcu măgarul să încetinească și se aplecă să-i întrebe pe copii:

— Ce este locul acesta unde vă jucați voi?

— E un secret, răspunse cu imprudență unul dintre ei.

Erau niște copii de prin partea locului, cu picioarele goale, voioși și foarte murdari.

— Mie îmi plac secretele, răspunse Picasso. Dar nu sunt deloc distractive dacă nu le împărtășești cuiva.

Copiii îl măsurară cu suspiciune, apoi ridicară din umeri. Unul dintre ei zise indiferent:

— Puteți veni cu noi, dar trebuie să faceți liniște.

Picasso opri pe marginea drumului și legă măgarul de un copac alăturat.

— Haide, să mergem, zise el cu înflăcărare. Copiii ăștia par să se distreze mult mai bine decât pescarii.

Ondine, care crescuse înconjurată de astfel de copii, nu-i putea împărtăși entuziasmul de această dată.

— Du-te tu, zise ea. Cred că ar fi mai bine să supraveghez căruța, măgarul și lucrurile mele.

Știa foarte bine ce ar fi pățit dacă s-ar fi întors acasă fără bicicletă și fără coș.

Picasso deja coborâse și îi urma pe copii. Ondine se dădu jos, își întinse picioarele și îi vorbi încet măgarului, dar nu-l mângâie; blana lui era încâlcită și murdară, cu pete de noroi uscat. Dar părea să-i placă sunetul vocii ei și asculta cu atenție în timp ce ea continua să-i spună lucruri de genul: „Ei bine, cine știe dacă Picasso va veni vreodată înapoi? Sper că acei copii nu sunt doar niște mici hoți. Nu par însă să fie chiar atât de răi. Nu crezi?”

Apoi, ea realiză că își petrecea după-amiaza vorbind cu un măgar. Părinții ei nu ar fi crezut-o niciodată dacă le-ar fi spus asta, dar, desigur, nici nu avea de gând să o facă. De fapt, ea se distra

pretinzând a fi soția unui fermier, cu măgarul ei – așa că o parte din fanteziile lui Picasso o influențaseră și pe ea.

Când el se întoarse, în cele din urmă, fără copii, exclamă:

— Ei bine, ar fi trebuit să vii și tu! Ei m-au dus printr-o gaură în perete și am găsit un loc pe cinste! E un vechi fort roman. Dar acum se numește Château Grimaldi. Copiii spun că i-ar fi aparținut unui clan medieval de asasini bogați și cineva l-a transformat în muzeu. Dar castelul a văzut și zile mai bune. Într-o bună zi, am să mă întorc aici.

Picasso se urcă în căruță și continuă să meargă de-a lungul coastei, până când ajunseră la parcarea unei alte plaje – una mult mai modernă, care atrăgea o mulțime de turiști pe timpul verii și era înțesată de corturi albe și umbrele în dungi. Opri căruța și își scoase pălăria. Ondine renunță și ea la șalul ei, apoi își acoperi bicicleta sub prelata din spate.

— Ia privește câte automobile scumpe sunt parcate aici! Nimeni nu o să ne fure lucrurile în acest loc, o asigură Picasso în timp ce se descălțau și își făceau drum prin nisipul fierbinte.

Astăzi, plaja avea puțini vizitatori, care se certau în limbi străine – câțiva ruși rămași din timpul iernii, câțiva germani și englezi vânjoși și câțiva americani matinali.

O familie mare de francezi făcea giumbușlucuri la țărmul mării.

Câțiva tineri englezi purtau niște costume de baie identice, din stofă bleumarin, iar din această cauză era greu de deosebit bărbații de femei – care erau slabe, așa cum era moda, și aveau tunsori băiețești, astfel încât arătau ca niște androgini simpatici, în stil preadolescentin, gen Peter Pan.

— Obișnuiam să vin aici cu ani în urmă, comentă Picasso. Oamenii de acum nu sunt ca aceia pe care-i știam eu. Familia Murphy, Dos

Passos, Hemingway și Fitzgerald – îmi plac americanii, dar trebuie să fie un circ. Căderea bursei i-a alungat pe mulți dintre ei.

Ondine simțea deja o oarecare stânjeneală, pentru că recunoscuse o altă familie de francezi campată sub tei. Nu era soția măcelarului de la piață, cu toți copiii ei?

Picasso își întinse arătătorul către un rând de colibe viu colorate de pe plajă.

— Știi ce este o cabină?

— Da, desigur, răspunse indignată Ondine. Este locul în care intri să te schimbi.

El îi puse o mână pe umăr.

— Da, șopti el, intri în acel loc întunecos să te schimbi. Unii oameni intră acolo și își schimbă ideile. Unii se schimbă pe ei înșiși – bărbații se transformă în femei, iar femeile, în bărbați. Unii intră acolo tineri și ies bătrâni. Mulți intră oameni respectabili și ies de acolo păgâni. E ca o cutie de magician. Haide, aș vrea să văd în cine te schimbi tu. Aici e geanta mea. Sunt sigur că trebuie să fie niște costume de baie acolo.

El îi dădu în joacă un ghiont.

Ondine se chinuia încă să-și înțeleagă propriile sentimente încâlcite și glumele lui ciudate și grotești. Dar poate că o baie în mare avea să-i limpezească gândurile. Intră în cabină. Era un adăpost simplu, cu o lumină foarte slabă ce provenea de sus, de la o fereastră minusculă, și care reușea să pătrundă printre crăpăturile din scândurile pereților. În interior era o bancă rudimentară și câteva cârlige montate pe un perete – de care erau agățate mai multe costume de baie, în variate stadii –, aproape uscate sau încă umede.

Ezitantă, Ondine se dezbrăcă și își agăță hainele într-un cârlig.

Ochii i se obișnuiră cu întunericul în timp ce deschidea sacul pe care i-l dăduse Picasso. Era, de fapt, sacul cu haine din căruța lui. Era atât de ocupată cu căutarea unui costum de baie, încât nu

auzi ușa cabinei deschizându-se, nici pe bărbatul care se furișase înăuntru, până când acesta nu îi cuprinse mijlocul dezgolit, sărutând-o repede, ca să-i înăbușe o exclamație involuntară. Ea recunoscu mirosul pielii lui. Picasso șopti repede:

— Sunt eu, iubitul tău secret. Desigur, pe întuneric nu poți fi niciodată sigură, nu-i așa?

Mâinile lui erau acum pe trupul ei gol, urmărind rotunjimile ei de la sâni până la șolduri, de parcă ar fi sculptat cifra 8, într-un fel care o făcu să tremure involuntar. Apoi, îi cuprinse sânii, câte unul în fiecare mână, și îi șopti la ureche atât de aproape, încât respirația lui îi provocă furnicături:

— Câți iubiți a avut, Ondine? Unul, doi, trei? Mai mulți? El se așeză pe bancă și își apropie buzele de șoldurile ei, sărutând-o delicat în acel loc acoperit de păr. Spune-mi câți iubiți ai avut, îi ceru el, iar când văzu că ea nu răspundea, limba lui începu să o atingă, ajungând la petalele sexului ei.

— Ohhh! oftă ea, roșie de plăcere, dar stânjenită de intimitatea acestui gest.

— Câți ai avut în afară de mine? insistă.

— Oh, doar unul singur, șopti ea.

— Ești sigură? întrebă, iar apoi limba lui începu să o atingă mai tare și mai repede.

— Da! țipă Ondine.

— Șșșș!

Se ridică și o întoarse, împingând-o în față, pentru ca ea să poată pune ambele mâini pe perete să se sprijine. Mâinile lui continuară să-i exploreze trupul.

— Trebuie să fii foarte tăcută, indiferent cât de mult îți dorești să țipi, murmură el. Pentru că, dacă țipi, toți bărbații vor veni într-un suflet să te salveze. Dar când te vor vedea așa, o să te vrea și ei. Te vor lua pe rând, unul câte unul. Eu nu voi putea să-i opresc. Deci, trebuie să taci, orice ar fi.

Pe lângă vuietul valurilor care se spărgeau la mal, Ondine auzea, într-adevăr, toate vocile și strigătele oamenilor care veneau și plecau,

alergând pe plajă peste tot în jurul lor. Mai mulți oameni păreau să vină pe plajă, judecând după zgomot. Voci și zgomote de pași se auzeau chiar pe lângă ei. Nimeni nu strigă la Ondine și Picasso, nimeni nu bătu la ușa cabinei în timp ce el o săruta. Și totuși, în mod ciudat, de fiecare dată când o voce se auzea apropiindu-se și trecând mai departe, ea simțea cum plăcerea i se intensifica, motivul fiind natura periculoasă a intimității lor.

El își puse palma pe gura ei. Apoi introduse un deget printre buzele lui Ondine, iar ea se trezi că-l sugea, captivată, incapabilă să se oprească.

— Încet, foarte încet, repeta el, în timp ce cu mâna cealaltă îi strângea fesele, mângâind-o apoi pe abdomen. Știi ce fac băieții care se joacă afară atunci când văd o femeie frumoasă intrând în cabină? Se furișează în spatele cabinei și se uită prin orice crăpătură pot găsi în perete. Crezi că se uită acum la noi?

Brusc, el își încleștă mâinile pe șoldurile ei și o lipi de el, aplecând-o în față, apoi o penetră – chiar în momentul în care ea începu să tremure, dorindu-l cu disperare, atât de udă, încât el o pătrunse adânc, făcând-o să gâfâie odată cu el, și din nou, ea se eliberă înaintea lui.

Preț de mai multe clipe, rămaseră epuizați în întuneric. Amândoi gâfâiau, rezemați de perete. În cele din urmă, atunci când vorbi, el păru amuzat.

— Nu prea îmi vine să mai înot acum. Tu vrei?

Ondine clătină din cap. Simțea acut că nu ar fi putut să mai suporte aglomerația de pe plajă, pentru că, desigur, ar fi înțeles cu toții ce se întâmplase acolo și nu voia să citească acest lucru pe fețele lor. Mai ales dacă nevasta măcelarului era încă acolo. Noutățile aveau să se răspândească imediat, împânzind tot orașul până în seara aceea. Toți ar fi spus despre ea că era târfa lui Picasso – sau Ruiz. Cum le-ar fi putut explica acest lucru părinților ei?

— Ei bine, zise ironic Picasso, ne-am putea întoarce la sărbătoarea Sfintei Fecioare.

— Nu, exclamă ea, simțindu-se acum vinovată față de atâta smerenie.

— Da, vreau să mă duc acasă să pictez, zise hotărât.

El ieși din cabină, iar Ondine mai rămase puțin în prag, asigurându-se că nu îi vedea nimeni. Picasso zise destul de nerăbdător:

— De ce rămâi în urmă? Haide, să mergem.

Măgarul încă îi aștepta, legat la umbra unui copac și rumegând niște iarbă.

Ondine și Picasso se urcară în căruță și făcură cale întoarsă spre vila lui. Comportamentul lui era călduros și liniștitor. O întrebă ce gătise pentru prânz, în timp ce căutau un loc mai retras unde să se poată opri să mănânce.

Ea zâmbi și încuviință, năpădită de o imensă plăcere. În cele din urmă, găsiră un loc liniștit în care se opriră și mâncară prânzul – *tartines* cu șuncă picantă, brânză și ardei roșii prăjiți, cu rucola.

Foarte expansiv, Picasso ridică în slăvi mâncarea, uitându-se galeș în ochii ei, destul cât să o facă să roșească de mândrie.

Mâncarea o înviora și pe ea, făcând-o să se relaxeze. De fapt, Ondine realiză că, până acum, ea trecuse prin viață reprimându-și trăirile, ignorându-și dorințele trupești. Acum, avea impresia că-și deschisese larg brațele, dorindu-și să îmbrățișeze toate plăcerile pe care le avea în fața ochilor – cerul nemărginit, soarele fierbinte, marea cu valurile ei năvalnice și pescărușii care o strigau din văzduh.

Sentimentul că era invincibilă revenise și totuși se simțea adormită, de parcă somnul ar fi fost un curent submarin căruia abia i se putea împotrivi.

Când ajunseră în Juan-les-Pins, Picasso căscă și îi zise:

— Poți coborî aici. Trebuie să duc căruța înapoi și probabil că am să trag un pui de somn înainte de a mă apuca astăzi de lucru.

Fata coborî din căruță și își luă bicicleta.

El întinse spre ea o mână fermă, îi luă mâna și i-o sărută delicat, spunându-i:

— *Adieu,* Ondine.

Își puse mâna sub bărbia ei pentru o clipă, zâmbi, apoi își văzu de drum.

18

Roata se întoarce. Ondine și Picasso

A doua zi, păsările cântau însuflețite la fereastra ei, de parcă ar fi vrut să o strige pe Ondine să se trezească, grăbindu-se să întâmpine acea nouă zi. Dar ea se trezi destul de tulburată și stânjenită de incidentul din cabină, care se petrecuse chiar de Ziua Sfintei Fecioare! Cum ajunseseră lucrurile atât de departe?

Ea realiză că în tot acel timp se simțise de-a dreptul copleșită – mai întâi, când trebuise să gătească și să-i facă pe plac *Patronului,* așa cum doreau părinții ei, apoi când își găsise acea orbită atât de eliberatoare de rutina zilnică, pe care putea să graviteze după bunul ei plac.

Dar acum, când vremea caldă scotea din ce în ce mai mulți oameni afară din case, pe străzi, ea nu își putea asuma riscul să apară în public drept iubita lui Picasso. El se aștepta ca ea să-i fie disponibilă sexual de fiecare dată când avea chef sau de fiecare dată când voia să-și ia o zi liberă? Oricât de palpitantă ar fi fost această relație, ea nu voia să sfârșească precum oricare altă femeie geloasă din haremul lui, luptându-se cu dinții și ghearele pentru un bărbat care – începea ea să realizeze – nu lua deloc în serios femeile.

Singurul lucru sacru pentru el era arta sa, și tocmai de aceea, ea se simțea mai în siguranță – și mai exaltată – ca model al lui, și nu ca femeie.

— Trebuie să-i spun neapărat că îi voi fi bucătăreasă și model, dar nu și concubina lui, decise Ondine.

Și totuși, simțea că, dintr-odată, totul era în floare dincolo de fereastra ei – muguri, păsări, animale și oameni care se bucurau de viață. La rândul ei, își simțea inima plină de veselie.

Îi ducea lui Picasso o salată rece de sparanghel, un păstrăv la grătar și o prăjitură care avea să i se topească pe limbă, servită cu frișcă și cu delicate căpșuni alpine mici, zemoase și dulci ca bomboanele.

În timp ce trecea pedalând pe lângă port, ea detectă mirosul distinct de vopsea proaspătă. La început, își imagină că mirosul provenea din casa lui Picasso, dar apoi văzu că era vorba de vopseaua pentru ambarcațiuni, provenită de la bidinelele muncitorilor care lucrau pe iahturile de vacanță. Când, în cele din urmă, își împinse bicicleta pe aleea lui Picasso, simți o emoție ciudată. Oare el avea să o picteze în ziua aceea? Sau ea avea să cedeze, lăsându-l să facă dragoste cu ea, în cele din urmă?

Apoi, se opri brusc. Ușa din fața vilei era deschisă larg, iar pe alee era parcat un camion. Ondine trebui să facă un ocol pentru a ajunge la ușa laterală. Iar atunci când intră în bucătărie, o femeie ciudată, cu un prosop înfășurat în jurul capului, spăla podeaua cu un mop.

— Ce înseamnă asta? Ce faci aici, în bucătăria mea? Trebuie să gătesc acum, îi zise Ondine pe un ton aspru.

Femeia de serviciu continua să spele podeaua, protestând atunci când Ondine traversă bucătăria, pășind pe podeaua udă. Ondine se duse în salon. Mai mulți bărbați coborau scările, cărând cutii pline cu tablouri și lămpile cele mari. Ei păreau să se grăbească, ducând totul afară, la camion.

Ondine simți un val de panică la vederea acelor obiecte atât de familiare – de parcă niște prieteni buni ar fi dispărut pe neașteptate din viața ei.

— Unde e Picasso? exclamă Ondine.

Unul dintre bărbați, mai tânăr, se opri pentru o clipă și întrebă:

— Cine?

Ondine realiză confuzia, corectându-se imediat:

— Domnul Ruiz.

Tânărul ridică din umeri, zâmbind cu regret pentru că nu-i putea fi de folos unei fete drăguțe, într-o zi caldă și însorită de mai. Ondine urcă în fugă scările, îmbrâncindu-i pe ceilalți bărbați. Atelierul lui Picasso fusese golit complet. Camera devenise deja ceea ce fusese înainte – un dormitor obișnuit, cu un pat nou și cu o masă în locul în care fusese șevaletul lui. În camera alăturată, o spălătoreasă strângea așternutul de pe salteaua pe care Ondine se culcase cu Picasso.

— Ești menajera noului chiriaș? întrebă mirată spălătoreasă.

— Nu! Sunt bucătăreasa domnului Ruiz. Nu mi-a lăsat nicio scrisoare? întrebă Ondine cu sufletul la gură.

Femeia clătină din cap.

— Nu își iau niciodată rămas-bun, rosti ea sec. La fel ca circul care pleacă din oraș. Iar noi avem și mai mult de strâns de pe urma lor.

Ondine cercetă personal fiecare cameră. Toate indiciile că Picasso fusese acolo se evaporaseră. Nu găsi nici măcar un muc de țigară uitat într-o scrumieră. Niciun bilet elegant sau amuzant din partea lui, nicio scrisoare de recomandare pentru ea. Se aștepta să găsească o astfel de scrisoare proptită de fructieră, dar până și aceasta era goală.

„Cum a putut să plece așa, pur și simplu?” se întrebă, simțind un nod dureros în stomac. Oftă sfâșietor când realiză: „Nimic minunat nu o să mi se mai întâmple vreodată.”

Se simțea spintecată, de parcă Picasso ar fi luat cu el cea mai vitală parte din ființa ei.

— Nu poate să fi plecat pentru totdeauna, șopti ea.

Își aminti însă semnele din ziua anterioară, pe care o petrecuseră împreună, semnele care ar fi trebuit să o avertizeze de intențiile lui Picasso: felul în care se plimbase peste tot, în locuri în care ar fi putut fi recunoscut de mulțime, în ciuda deghizării sale ridicole și dispoziției entuziaste, de

zile mari, de parcă circul ar fi venit în oraș. De fapt, el se purtase exact așa cum fac oamenii la sfârșitul vacanței lor, dorindu-și să se distreze cât pot de mult în ultima zi. Și felul în care o luase prin surprindere în cabina aceea întunecată. Dar mai ales felul în care își luase rămas-bun. Delicat, trist. *Adieu.* Nu îi spusese ca de obicei, la revedere sau pe mâine.

Absența lui era palpabilă deja, lăsând-o pustiită, fără absolut nimic.

Se repezi afară, spre remorca deschisă a camionului parcat pe alee și, fără ezitare, urcă făcându-și loc printre bărbații care o priveau curioși, insistând să examineze fiecare cutie cu tablouri. Le văzuse pe cele mai multe și înainte, dar acum existau unele desene cu un nou model ce apărea de mai multe ori – femeia-fotograf, domnișoara Dora Maar, arătând ca o adevărată forță a naturii, cu ochii ei de pisică și pielea palidă, contrastând dramatic cu părul negru tăiat la modă.

Ar fi crezut vreodată cineva că Ondine în persoană îl cunoscuse pe Picasso, că gătise pentru el, că îl iubise sau că pozase pentru el? Ea voia să vadă doar un singur tablou. Cel care era al ei. Cel care nu mai era acolo.

— Unde este? exclamă ea, intrând repede înapoi în casă și sperând că bărbații în mișcare nu găsiseră încă *Fata la fereastră.* Căută deznădăjduită în fiecare dulap până când femeia de serviciu îi spuse să se ducă acasă.

Abia atunci, Ondine se gândi să întrebe care era adresa lui Picasso de la Paris, dar femeia ridică din umeri.

Ondine se întoarse și coborî într-un suflet scările pentru a-i întreba același lucru pe bărbații care mutau mobila, dar când ajunse la ușa din față, aceștia închiseseră deja remorca, urcaseră în camion și plecaseră în viteză pe deal în jos.

Sări pe bicicletă și pedală, sperând să-l ajungă din urmă, dar camionul dispăruse deja.

Când se întoarse la local, mama ei îi spuse că un bărbat care lucra pentru Picasso telefonase chiar după plecarea lui Ondine, pentru a-l informa pe tatăl ei că serviciile lor nu mai erau necesare și asigurându-l că urma să fie plătit.

Tatăl ei calculase deja nota de plată și, într-un fel, acest ultim aspect o convinse definitiv pe Ondine. Picasso plecase pentru totdeauna.

19

Un nou șoc. Céline, în vechiul oraș. 2014

La câteva zile după ce aproape că am fost arestată, am decis să îi încredințez mătușii Matilda secretul despre ceea ce căutam eu în cafeneaua bunicii Ondine. A trebuit însă să o pun să jure că nu va spune nimănui, pentru că mătușa se dovedise de multe ori uluitor de guralivă.

Înainte chiar să-i comunic noutățile, am aflat că ea spusese deja întregului grup – și inclusiv lui Gil – că bătusem atâta drum pentru a lua lecții de gătit în locul bietei mele mame, care zăcea într-un azil de bătrâni, paralizată.

— I-ai spus lui Gil toate astea? am exclamat eu. Dar de ce? E o adevărată pacoste. Folosește informații personale pentru a-i face pe oameni să se simtă stingheri.

Era dimineață, iar eu și mătușa Matilda ne îmbrăcam pentru cursul de gătit.

Ea spuse nepăsătoare:

— Oh, ai o părere greșită despre Gil. Am avut o conversație plăcută cu el și este, de fapt, un om foarte dulce. Dar, trebuie să înțelegi, este foarte stresat acum. Cu toate renovările astea pe care le face – a trebuit să împrumute o sumă „mare" de bani, vezi tu – și ținând cont că partenerul lui secret, care trebuia să-l ajute să plătească împrumutul, are multe pretenții de la el, îți dai seama că este o mare presiune asupra lui Gil pentru a fi siguri că vor redeschide acest *mas* la timp.

Am privit-o uimită.

— Cum ai reușit să scoți toate informațiile astea de la el?

Ea mi-a zâmbit destul de îngâmfată.

— Și-a pierdut mama la o vârstă fragedă, astfel încât devine exagerat de sensibil în preajma unor

tipe mai în vârstă, ca mine. A crescut printre copii duri, așa că și el a trebuit să fie dur. Și soția lui, știi, s-a sinucis. Nu a fost vina lui, desigur. Ea a fost poetă, zise ea, ca și cum asta ar fi explicat totul.

— Oh, dar asta-i îngrozitor! am exclamat surprinsă.

— Ei? Acum nu-l vezi cu alți ochi pe Gil? Uneori, oamenii care au parte de atâtea tragedii în viață devin aspri și certăreți, doar ca să-și ascundă vulnerabilitatea extremă, observă mătușa Matilda.

Am privit-o și i-am spus:

— Dar sunt sigură că el nu ți-a spus toate detaliile acestea despre soția lui!

— Nu, recunoscu ea. Am citit într-o revistă.

Am bombănit iritată:

— Tot nu înțeleg de ce a trebuit să-i spui despre mama.

Mătușa Matilda îmi zise cu blândețe:

— Toată lumea poate să vadă cât de îngrijorată ești în privința mamei tale. Se vede pe fața ta, în tot ceea ce faci. Te văd mereu verificându-ți mesajele, cu o expresie îngrijorată.

Era adevărat. Eram permanent în contact cu coafeza de la azil, care spunea că progresele făcute de mama erau lente de când îi crescuseră doza de medicamente, iar femeia considera că acest lucru o făcea pe mama să se miște mai greu fără ajutor.

— Gil a înțeles. Vezi tu, nu poți ține totul în tine, zise cu sinceritate mătușa Matilda. Draga mea, când ai de-a face cu alte ființe umane, trebuie să dai și să primești. Informațiile personale sunt ca o monedă de schimb. Dai ceva la schimb ca să primești. Gil mi-a povestit despre necazurile lui, iar eu i-am povestit despre ale tale.

— Constat că nu i le-ai divulgat pe ale tale, i-am atras eu atenția.

— Nu, îmi explică ea, pentru că a trebuit să fiu sinceră cu el în privința ta. Era convins că nu te-ai dus cu gânduri tocmai cinstite la cafeneaua din

Juan-les-Pins. Se uită la mine și mă întrebă: Așadar, aveai de gând să faci ceva ilegal?

— Bineînțeles că nu! am răspuns eu indignată. Și în momentul acela am realizat că aveam nevoie de ajutorul ei, așa că am întrebat-o: Uite ce e, dacă-ți spun ce făceam acolo, juri că nu vei spune nimănui acest secret, indiferent ce s-ar întâmpla?

Simțind că era vorba de o picanterie, ea încuviință plină de zel. Așa că i-am povestit că bunica Ondine gătise pentru Picasso, ceea ce, desigur, o intrigă pe mătușa Matilda. Apoi, i-am explicat că era posibil ca bunica mea să fi ascuns undeva un tablou de Picasso, pentru a-l păstra în siguranță.

Mă așteptam să-mi reproșeze că eram nebună, dar instinctul ei de jucător înrăit câștigă:

— Ahhh! exclamă ea. Asta ar fi o descoperire pe cinste! se gândi puțin, adăugând: Ei bine, totul are acum o logică, deși e ciudat. Știi, atunci când mama ta m-a întrebat despre Picasso, mi-a spus: „E doar ceva ce voiam să aflu pentru Céline”. Poate că ea își dorea să găsească tabloul pentru tine, să-ți dăruiască ceea ce ți se cuvenea ca drept de moștenire.

Vocea îmi tremura când i-am spus:

— M-am uitat peste tot în local. Tabloul nu e acolo.

Mătușa Matilda era însă acum ca un ogar care adulmecase vânatul.

— Nu poți renunța atât de ușor, zise ea cu fermitate. Dă-mi să văd agenda aceea a ta. Trebuie să fie acolo ceva ce ai trecut cu vederea. Mai ai vreo rudă în Franța?

Am clătinat din cap. Știam, cu siguranță, că nu aveam alte rude.

— Oameni, zise ea. Întotdeauna trebuie să pornești de la oameni. Cine a cunoscut-o pe bunica ta?

— În afară de Picasso? am întrebat eu. Să văd. Ei bine, doctorul care a îngrijit-o. Dar nu-i știu

numele. Stai puțin, era un avocat. Am citit despre el în scrisoarea bunicii. Optimismul mătușii Matilda era contagios, așa că i-am arătat scrisoarea. *Monsieur* Gerard Clément. El a fost executorul ultimului ei testament.

Mi-am folosit telefonul pentru a căuta rapid pe internet. Nu am putut găsi nimic despre el, nici măcar un website pentru firma lui de avocatură.

— Nu e ceva neobișnuit în Franța, zise optimistă mătușa Matilda. Uneori, ei au destule afaceri locale și nu mai au de ce să-și facă reclamă pe internet.

Se auzi soneria ce anunța servirea micului dejun. Am părăsit împreună încăperea pentru a coborî scara circulară ce conducea la nivelul principal. În timp ce traversam repede holul, mătușa se îndepărtă grăbită, spunându-mi:

— Du-te și păstrează-mi o brioșă și o cafea cu lapte în timp ce eu mă duc să fac rost de adresă.

Se îndreptă către recepție. I-am strigat alarmată:

— Ai jurat să păstrezi secretul, îți amintești?

— Stai fără grijă, răspunse mătușa.

Câteva clipe mai târziu, mă ajunse din urmă – chiar înainte de a începe cursul nostru de dimineață – și îmi întinse triumfătoare o bucată de hârtie cu adresa și numărul de telefon ale domnului Gerard Clément. Acesta avea un birou în vechiul oraș din Mougins.

— De unde ai făcut rost de asta? am întrebat eu uimită.

— Din cea mai tradițională sursă de informații, draga mea, zise ea, înfulecând brioșa și dând peste cap cafeaua. Din cartea de telefoane.

I-am telefonat imediat domnului Clément, dar o recepționeră scorțoasă îmi spuse că era teribil de ocupat. M-a asigurat că-i va transmite mesajul meu. Mă îndoiam de acest lucru.

— Ai grijă, îmi șopti printre dinți mătușa Matilda. Vine Gil.

Până acum, grupul nostru gătise cu toată convingerea. Fiecare zi era o nouă provocare la foc continuu, dedicată unei anumite categorii de alimente: ouă, pui, pește, carne, legume și fasole.

Dar unele dintre noutățile amețitoare ale unei sărbători culinare franțuzești făceau acum loc unei realități gen: „Dacă nu poți suporta căldura, ieși afară din bucătărie”.

Nu știai niciodată care dintre erorile tale avea să-i smulgă un hohot de râs sau o privire încruntată lui Gil. El îi trata cu blândețe pe cei mai în vârstă, dar cred că realizase că eu, fiind mai tânără, puteam fi certată fără menajamente. De la mine avea pretenții mai mari, doar pentru că avusesem în familie un *chef* francez. Odată îmi spusese fără menajamente:

— Te rog să-ți miști micul tău *cul* de americancă răsfățată ceva mai repede.

— Ce e un *cul?* întrebă în șoaptă Lola, cu accentul ei texan.

— Un fund, i-am răspuns eu în șoaptă, teribil de indignată.

— Oooh, zise ea cu subînțeles. Te place.

Astăzi, în timp ce vocea puternică a lui Gil se auzea în hol, Peter, prietenul mătușii Matilda, ne avertiză:

— Pare mai agresiv ca de obicei, dacă așa ceva este posibil.

Am aflat în scurt timp și de ce. Gil intră însoțit de o femeie suplă, îmbrăcată complet în uniformă albă de *chef* – inclusiv o bonetă înaltă.

— Cursanți, faceți cunoștință cu Heather Bradbrook, cel mai bun chef patiser din Londra, anunță Gil cu mândrie.

Femeia era delicată, cu un păr blond-deschis natural, ochi verzi și o liniște interioară desăvârșită, care părea să calmeze pe oricine, chiar și pe Gil.

— Heather a fost foarte amabilă și a acceptat să ne fie oaspete astăzi și să vă învețe totul despre

magia pâinii coapte, a spus el, zâmbind în jos spre ea de la înălțimea lui de sportiv. Părea și mai lat în umeri acum, când Heather stătea lângă el.

— Ei fac un cuplu drăguț, nu-i așa?, șopti atât de tare Magda, crescătoarea de câini din Scoția, încât m-am îndepărtat instinctiv de ea, jenată, pentru că nu doream să se creadă că eu făcusem acest comentariu.

— Cât despre *patisserie,* continuă Gil, această delicată doamnă *chef* vă va arăta cât de puternică este în realitate atunci când vă demonstrează cum să frământați aluatul ca să fie pufos.

Unul dintre bărbați – Joey din Chicago, cred – spuse în șoaptă că femeia aceea îl putea frământa oricând. Am încercat să nu mă arăt șocată auzind aceste cuvinte de la un bărbat de vârsta lui, dar ceilalți nu se arătară deloc surprinși de comentariu.

— Așa că astăzi vă voi lăsa în mâinile îndemânatice ale lui Heather, încheie Gil, dar voi primi un raport complet despre fiecare dintre voi, așa că purtați-vă cum trebuie.

El se înclină ușor în fața lui Heather, spunând:

— Plec la ședință acum.

Ea încuviință și șopti:

— Succes.

Doi tineri din echipa de bucătari a lui Gil veniră în încăpere, transportând niște saci enormi de făină pe umeri și câteva pungi mari de zahăr.

— Bine, adunați-vă aici, se adresă Heather cursanților cu o voce plăcută, dar cu atâta autoritate, încât am tăcut mâlc și am executat ordinul. Pâinea este sare-făină-apă, intonă ea ca o mare preoteasă. Magia stă în simplitate. Dar nu vă lăsați păcăliți. Nu puteți face economie de timp sau de efort.

Un aluat pentru baghetă, unul pufos făcut din mai multe straturi împăturite, cu unt și făină, o tartă făcută din făină de migdale și prăjiturele din alune măcinate. Întreaga experiență s-a dovedit a fi neașteptat de senzuală – aroma caldă a drojdiei,

parfumul pâinii în creștere, aluatul maleabil și cărnos supunându-se ascultător mâinilor noastre care-l frământau. Lucram atât de concentrată, încât nici măcar nu am observat că telefonul mobil suna de zor în buzunarul șorțului, până când Magda nu m-a înghiontit, spunând:

— E telefonul tău, să știi!

Mi-am șters faina de pe mâini și am început să-l caut.

Heather a observat imediat expresia întipărită pe fața mea când am văzut cine mă suna.

— Puteți merge afară, zise ea calmă. Oricum, am terminat pe ziua de astăzi. Tocmai voiam să vă dau o pauză. În după-amiaza asta mai aveți de făcut un tur al fermei.

— Mulțumesc, i-am spus, scoțându-mi șorțul și ieșind pe terasă ca să pot vorbi în liniște.

Era domnul Gerard Clément.

— Da, *bien sûr,* mi-o amintesc pe bunica dumneavoastră. Cu vocea lui melodioasă, bărbatul vorbea fluent engleza, având un vag și elegant accent franțuzesc. Cu ce vă pot ajuta? întrebă el.

I-am spus că trebuia să-l întâlnesc, pentru că era ceva prea personal și nu puteam discuta la telefon.

— Înțeleg, înțeleg, răspunse el cu blândețe, pe un ton politicos care-mi dădea de înțeles că nu avea idee de ce eram atât de misterioasă. Ei bine, sunt sigur că secretara mea poate aranja o întâlnire pentru luna următoare.

— Oh, nu, nu, nu pot să aștept atât de mult! am exclamat. Trebuie să vă văd urgent.

— Ah, dar vedeți dumneavoastră, plec chiar în seara asta în vacanță, zise el.

— Vacanță? am întrebat eu. Atunci, trebuie să vă văd chiar astăzi! Nu o să mai fiu aici când vă întoarceți! Mama mea, ea mi-a spus că ați fost singurul bărbat în care avea încredere, am rostit eu pe nerăsuflate și am început să tușesc.

— Vă rog, nu vă impacientați, zise el repede și l-am auzit întorcând niște pagini, ca și cum și-ar fi

consultat agenda. Dacă este într-adevăr atât de urgent, atunci nu vă pot primi astăzi decât la două patruzeci și cinci.

— *Bon, merci beaucoup,* am spus eu repede, întrebându-mă cum aveam să ajung acolo într-un timp atât de scurt.

— Dar trebuie să vă avertizez că vom avea la dispoziție numai cincisprezece minute, pentru că am o ședință care începe la trei fix, zise el cu gravitate.

— Ne vedem la două patruzeci și cinci, i-am promis eu.

Îmi dădu adresa și câteva scurte instrucțiuni.

După ce am închis telefonul, i-am spus mătușii Matilda ce voiam să fac.

— Mult noroc, îmi spuse, încrucișând degetele.

Am urcat repede în cameră să îmi iau cardiganul și geanta, apoi m-am întors la biroul administratorului.

— Am nevoie de o hartă cu zona vechiului oraș din Mougins, i-am spus eu francezului înalt pe nume Maurice, care era de serviciu, și, îmi trebuie imediat o mașină.

El inspiră adânc.

— Va fi greu de găsit o mașină într-un timp atât de scurt, mă avertiză el cu blândețe în timp ce îmi întindea harta.

Apoi își îndreptă rapid umerii când un bărbat bine îmbrăcat apăru în hol. Acesta părea un oaspete, pentru că se servi singur cu o ceașcă de cafea de pe o măsuță.

Asta mă surprinse, din moment ce camerele de hotel din *mas* nu fuseseră încă date în folosință, acolo fiind găzduiți doar colegii mei de la curs. Maurice se înclină cu deferență în fața bărbatului, în tot acest timp vorbind la telefon și încercând să-mi găsească o mașină. Atunci când Maurice închise telefonul, el se adresă – într-un mod nepoliticos – bărbatului înaintea mea.

— Mă tem că *monsieur* Gil are ședințe toată ziua.

Apoi, cu o ușoară schimbare de ton, se întoarse către mine:

— Îmi cer scuze, *mademoiselle,* dar nicio mașină nu e disponibilă.

— Uite ce e, i-am spus, nu pot să dau greș. Trebuie să ajung în vechiul oraș. *Acum.*

Între timp, străinul începuse să scrie pe un mic carnețel, după care rupse pagina și o împinse pe tejgheaua recepției, fără a se deranja să-i ascundă conținutul, care suna cam așa: „Gil, mai sunt încă niște detalii de rezolvat în legătură cu contractul. Voi fi plecat din oraș până săptămâna viitoare. Trebuie să vorbim când mă voi întoarce".

Maurice, mult mai discret, puse repede biletul într-un plic și îl strecură într-un sertar.

M-am dus repede afară, oprindu-mă în drum să caut în telefon un taxi sau un centru de închirieri mașini pe care Maurice îl trecuse poate cu vederea.

Eram atât de concentrată, încât abia am observat că străinul mă urmase afară.

— Sunteți prietena lui Gil? întrebă bărbatul. El nu părea englez, deși observasem că Maurice îi vorbise în engleză. Permiteți-mi să vă fiu de folos. Aș fi încântat să vă conduc cu mașina. Oricum, am drum prin vechiul oraș.

L-am studiat mai de aproape. Era cu vreo zece ani mai în vârstă decât Gil. Părea un om înstărit – un bronz auriu, îmbrăcăminte de comandă, dar lejeră, din olandă și cașmir, mocasini scumpi de culoare roșiatică, ceas de mână și inele din aur, un păr destul de lung, dar stilat, precum coama unui leu, și întunecat, cu numai câteva fire cărunte. Ochii lui cenușii și vigilenți erau ca ai unui animal de pradă prietenos, dar întotdeauna victorios.

— Richard Vandervaas, zise el întinzând o mână spre mine. I-am acceptat-o. Avea pielea mai fină ca a mea, dar strânsoarea lui era puternică. La fel ca numele hotelurilor, adăugă el.

A trebuit să mă gândesc o clipă, apoi mi-am amintit de lanțul de hoteluri moderne și foarte luxoase de pe tot cuprinsul lumii, deținute de un enigmatic antreprenor olandez.

— Ai vreo legătură cu ele? am întrebat în glumă.

— Așa s-ar spune. Îmi aparțin, zise el cu un zâmbet modest.

— Oh, am făcut eu roșind.

O mașină neagră și lucioasă de oraș apăru în fața noastră, șoferul cu uniformă de la volan oprind exact lângă mocasinii din piele ai olandezului.

— Eu sunt Rick, pentru prietenii lui Gil. Mergem? întrebă el, făcând semn către mașină, în timp ce șoferul țâșni afară, plin de zel, deschizându-i bărbatului portiera din spate. Dă-ne doar adresa la care vrei să ajungi.

Am urcat în mașină, alunecând pe bancheta cu tapițerie luxoasă. Rick se așeză lângă mine, iar șoferul închise portiera înainte să se strecoare din nou în spatele volanului.

— Așadar, Gil e plecat astăzi la ședință, observă cu amabilitate Rick, în timp ce mașina pornea în viteză. Cu cine?

Am ridicat din umeri.

— Nu am idee.

Comportamentul relaxat al bărbatului era foarte liniștitor și diferit de energia neobosită a lui Gil.

— Face des acest lucru? întrebă Rick zâmbind amețitor. Are multe ședințe?

Am fost atât de surprinsă de această întrebare, încât nu am putut răspunde decât:

— Nu aș putea spune.

— De când îl cunoști pe Gil? continuă el, indiscret și complet lipsit de tact, în cel mai încântător mod posibil.

Mi-am spus că acesta era probabil prețul pentru o călătorie gratuită în oraș.

— L-am cunoscut cu o lună în urmă, dar mi se pare că au trecut ani de atunci, am răspuns eu, încercând să rămân cât mai neutră. Dar tu cum ai ajuns să-l cunoști? am contracarat eu, reușind să ridic din nou garda.

Rick părea surprins, apoi izbucni în râs.

— Nu ți-a povestit nimic despre mine? Sunt asociatul lui.

— Ahh! am făcut eu, foarte curioasă acum.

El era unul dintre acei moguli politicoși și atrăgători cărora le plăcea să coboare din când în când de pe Muntele Olimp pentru a vedea ce gândeau oamenii de rând.

— Constructorii pot fi foarte imprevizibili, comentă el, aruncând o privire pe fereastră în timp ce treceam pe lângă șantier, unde o echipă de muncitori lucrau din greu. Crezi că vor fi gata la timp pentru festivitatea de inaugurare a hotelului?

Am ridicat din umeri.

— Gil pare destul de încrezător, am observat eu, încercând să schimb subiectul de la opiniile mele.

— Probabil că mă consideri un pisălog îngrozitor. Zâmbetul strălucitor al lui Rick dezvălui niște dinți perfecți. Pentru un partener „secret”, era destul de ostentativ și de vorbăreț. Îl cunosc pe Gil de foarte multă vreme. I-am văzut toate suișurile și coborâșurile. Și nu e deloc genul care să ceară ajutor decât atunci când este cu adevărat în bătaia puștii. Noi, cei care ținem la el, vrem doar să fie fericit și triumfător, nu-i așa? Femeile sunt mult mai pricepute la evaluarea acestor chestiuni.

Am prins privirea șoferului în oglinda retrovizoare înainte ca acesta să se uite la Rick cu subînțeles și, în cele din urmă, am înțeles. Ei credeau că eram noua iubită a lui Gil.

Poate că văzuseră niște poze pe internet cu micul meu fiasco de la Café Paradis, mi-am spus cu o urmă de vinovăție.

Un clinchet se auzi dintr-o cutie de mahon de lângă cotul lui Rick. Când mi-am dat seama că acea cutie servea drept încărcător pentru telefonul lui – care fusese decorat destul de ostentativ cu o potcoavă din diamant înconjurată de smaralde mari –, am reușit să ascund faptul că eram amuzată de atâta opulență, chiar și atunci când el a spus pompos: „Scuze, trebuie să preiau acest apel", întreaga călătorie vorbind apoi în șoaptă, monosilabic, astfel încât să nu-l pot urmări.

Eram bucuroasă că altcineva îl ținea ocupat.

Am ajuns în vechiul oraș din Mougins cu numai câteva minute înainte de ora stabilită pentru întâlnire.

Văzusem din ghidul meu turistic că orașul semăna cu un fagure de miere circular alcătuit din străzi medievale. Fusese proiectat astfel de liderii Genovei pentru a-i ține la distanță pe invadatori. Încercarea de a obține o mașină acolo ieșea din discuție. I-am spus șoferului limuzinei lui Rick să mă lase la colțul străzii. Abia așteptam să scap. Rick ieși din mașină odată cu mine și îmi sărută mâna.

— Mulțumesc pentru plimbare! i-am spus și m-am îndepărtat, grăbită, pe lângă nenumărate galerii de artă, nenumărate magazine, arcade din piatră și străzi incredibil de înguste, care înaintau în spirală spre interior, ca un melc de mare. Când am văzut, în cele din urmă, ușa casei de avocatură, am intrat grăbită, cu sufletul la gură, în holul răcoros și întunecat. Recepționera, o fată blondă și sobră, într-un costum gri, căută în calendarul ei, dar nu găsi nicăieri numele meu.

O ușă din celălalt capăt al holului se deschise și un bărbat sofisticat, la vreo șaizeci de ani, se uită înspre mine. Când recepționera i se adresă drept *monsieur* Clément, am intervenit repede:

— *Bonjour.* M-ați programat la ora două patruzeci și cinci.

El mă privi nedumerit, dar eu i-am amintit numele bunicii Ondine. Apoi înțelese și zise:

— Da, da. Intrați.

L-am urmat în birou, iar el a tras după noi ușa grea, care se închise cu un zgomot înfundat.

M-am așezat pe scaunul din fața biroului său impozant, de modă veche, care era capitonat cu piele de culoarea caramelului.

— Deci dumneavoastră sunteți nepoata doamnei Ondine, zise el, lăsându-se pe speteaza scaunului și măsurându-mă din cap până-n picioare cu interes, destul de amuzat. Am considerat-o pe bunica dumneavoastră de-a dreptul senzațională. O femeie care știa exact ce voia.

Bărbatul zâmbi.

L-am privit îndelung. Acest domn cărunt era chiar acel „tânăr drăguț" pe care bunica Ondine îl angajase cu ani în urmă? De parcă mi-ar fi ghicit gândurile, el rosti cu blândețe:

— Bunica dumneavoastră a fost foarte bună cu mine. Eu eram tânăr și lipsit de experiență când m-a angajat ea. Țineam locul unui avocat foarte îndrăgit, care ieșise la pensie. Unii dintre clienții acestuia nu au fost fericiți să știe că-i luam locul! *Eh bien*, acum eu sunt partenerul mai vechi. Timpul trece.

Vocea lui masculină era plăcută, având un aer de senzualitate naturală – fără îndoială, era foarte sexy. Eram însă nerăbdătoare să trec de amabilitățile astea și să abordez delicata problemă a dispariției acelui tablou de Picasso, așa că am răspuns repede:

— Bunica și mama mea au avut mereu cuvinte de laudă la adresa dumneavoastră.

Dar aceste vorbe îl făcură să întrebe de sănătatea doamnei Julie, iar eu am ignorat tristețea copleșitoare care mă năpădea de fiecare dată când cineva îmi punea astfel de întrebări firești despre sănătatea mamei mele. I-am spus că mama fusese bolnavă, dar că acum era bine.

El se mulțumi cu acest răspuns.

— Dar tatăl dumneavoastră? întrebă el politicos.

Am inspirat adânc.

— E mort, i-am spus scurt.

Parcă nici mie nu-mi venea încă să cred.

— Îmi pare rău, zise domnul Clément – nefiind deosebit de trist la aflarea acestei vești, ci mai degrabă plin de compasiune, în timp ce mă privea atent, de parcă ar fi înțeles toate acele gânduri contradictorii ce mi se citeau pe față.

— Era un bărbat dificil, am recunoscut eu.

— Da, răspunse el calm. Mi se părea agresiv. Și întotdeauna furios.

Părea nedumerit.

— Da, așa era, aveți dreptate, i-am spus, lăsându-l să înțeleagă că putea vorbi deschis despre tata. El s-a ocupat, de fapt, de averea bunicii? l-am întrebat direct.

— Eram perfect conștient de grijile pe care și le făcea doamna Ondine în privința lui, zise domnul Clément cu specifica sa delicatețe galică. După moartea doamnei Ondine, tatăl dumneavoastră m-a consultat, apărând interesele mamei dumneavoastră. Trebuie însă să vă mărturisesc că acest bărbat mi s-a părut mereu extrem de nesăbuit, voind să împingă totul la limita legii și să o testeze. Nu eram deloc de acord cu așa ceva. I-am explicat clar că legile țării mele trebuie respectate. În Franța, facem aceste lucruri cu foarte mare grijă, îmi explică el. E tot ce pot să spun.

Încă urmărindu-l atentă, i-am răspuns:

— Așa cum v-am mai spus, mama a avut încredere deplină în dumneavoastră. Dar a rămas cu o îndoială în suflet, cu o întrebare la care nu a găsit răspuns. Am ignorat sprâncenele lui ridicate și m-am aruncat cu capul înainte, conștientă că jumătate din timpul meu se scursese deja. Se pare că a existat o operă de artă, iar mama crede că aceasta a aparținut bunicii Ondine. Mama nu știa, după atâția ani, ce s-a întâmplat cu tabloul.

Am strâns din dinți, așteptându-mă să aud o exclamație de revoltă. Bărbatul zâmbi însă înțelegător.

— Oh, acel Picasso! zise el amuzat, reacționând ca un adevărat profesionist, fără a părea jignit și adoptând un ton ușor curios. Da, mama dumneavoastră m-a întrebat recent de el, în mare taină; nu voia să-l enerveze pe tatăl dumneavoastră. Am asigurat-o că nu văzusem niciodată o astfel de pictură. Chiar și așa, când mama dumneavoastră mi-a prezentat problema, am verificat din nou totul, ca să fiu sigur că nu mi-a scăpat nimic.

Am așteptat.

El continuă să-mi explice:

— Pe lângă documentele pe care *madame* Ondine mi le-a încredințat, am adunat toate actele pe care ea le-a lăsat în casă și totul era în perfectă ordine. Titluri de proprietate, contracte, certificate oficiale. Oricum, nu am văzut nimic care să sugereze achiziționarea sau vânzarea unui Picasso. Dacă ea a deținut vreodată și apoi a vândut o asemenea comoară, trebuie să o fi făcut cu mult timp în urmă, înainte să mă angajeze pe mine.

El pronunțase numele *Picasso* de parcă acesta ar fi fost la fel de mare și de îndepărtat ca luna. De asemenea, am sesizat și o urmă de șovinism în tonul lui, de parcă eu eram o femeie capricioasă, cu mintea plină de prostii pe care le preluasem de la mama. Acum, era rândul meu să rămân rece și netulburată, deși nu mă simțeam deloc în largul meu.

— Și totuși, am insistat eu, aș vrea să fiu absolut sigură în această privință.

Fără un cuvânt, se ridică și dispăru într-o cameră alăturată. Pradă agoniei, am început să privesc ceasul de pe biroul lui – care era montat în interiorul unei corăbii aurite în miniatură, cu baza din lemn – ticăind necruțător pe măsură ce secundele se scurgeau. În cele din urmă, bărbatul

apăru din nou cu un dosar gros, pe care-l puse pe birou.

— Avem aici inventarul tuturor posesiunilor ei, zise domnul Clément, urmărind cu degetele obiectele înregistrate pe acea pagină. Da, e exact cum îmi aminteam. Proprietatea ei a fost vândută în întregime cumpărătorilor. Nimic nu a trebuit să ajungă la licitație, nimic nu s-a vândut bucată cu bucată. Vă asigur că, dacă *madame* Ondine ar fi avut o comoară atât de prețioasă în posesia ei, mi-ar fi încredințat-o mie, fără îndoială.

Conform ceasului său, mai aveam aproape un minut.

— Pot să văd și eu lista asta, vă rog? l-am întrebat eu.

Ușa se deschise în spatele meu și recepționera se ivi în prag, spunând:

— Clientul programat pentru ora trei e aici.

— Da, o clipă, rosti el indiferent, iar femeia dispăru înapoi în hol. El se întoarse spre mine, spunând: Veniți cu mine. Puteți lua acest dosar în camera unde păstrez toate documentele ca să-l analizați personal. Vă rog însă să-l lăsați pe masă când veți termina.

L-am urmat într-o cameră alăturată, plină de dulapuri înalte din lemn, aliniate la perete, în centrul încăperii fiind o masă lungă și îngustă, cu scaune de bibliotecă și lămpi.

— Bine, grozav, am spus eu, dar mă simțeam neajutorată acum. Nimic nu te exasperează mai mult decât un teanc de acte, mai ales când ești sigur că vei ajunge la o fundătură după ce le citești. Apropo, doctorul acela care a îngrijit-o pe bunica înainte de a muri – aveți cumva numele sau adresa lui?

Clément zise cu regret:

— Din păcate, a murit cu mulți ani în urmă. Un burlac pe cinste.

El se întoarse să plece.

I-am spus:

— O ultimă întrebare: A mai intrat altcineva în afară de părinții mei în casa bunicii mele din Juan-les-Pins după ce a murit acolo?

— Juan-les-Pins? repetă nedumerit domnul Clément, oprindu-se cu mâna pe clanța ușii. Dar bunica dumneavoastră nu a murit în Juan-les-Pins.

— Nu a locuit în camerele de deasupra cafenelei? am întrebat eu intrigată.

— Ba da, mai mulți ani la rând. Dar nu și în anul în care a murit! Dumnezeule, nu. Mergea sprijinindu-se într-un baston și nu prea putea să mai urce scările. Avea pe cineva care o ducea zilnic la local, ca să aibă grijă de bucătărie, dar închiriase acele camere de deasupra cafenelei unor clienți. Nu, *madame* Ondine locuia la un *mas* din Mougins când a murit. Dormitorul ei era undeva la parter.

— La mas? am exclamat eu.

Dintr-odată, mi s-a părut că stăteam sub o avalanșă. Apoi, am realizat că, pur și simplu, mai multe piese ale puzzle-ului își găsiseră pe neașteptate locul.

— Da, la o fermă care aproviziona mai tot ce avea nevoie pentru localul ei.

— Care e adresa acestui mas? am întrebat, sigură că o știam deja, iar el îmi arătă o pagină pe care era trecută adresa hotelului și restaurantului lui Gil.

— Bunica a locuit la acest *mas*? am întrebat eu. El încuviință cu hotărâre. Eu clocoteam de nerăbdare. Și atunci, tot ce mi-ați spus despre ziua în care a murit s-a întâmplat în Mougins, și nu în Juan-les-Pins?

— *Absolument,* zise el. Mama dumneavoastră nu și-a amintit că *madame* Ondine a murit în Mougins?

Vocea lui sugera că, dacă mama putuse să se înșele în legătură cu ceva atât de elementar, atunci se înșelase, cu siguranță, și în legătură cu dispariția tabloului de Picasso.

Am realizat că mama nu specificase clar unde locuia bunica Ondine atunci când o vizitase.

— E greșeala mea, am spus încă uluită. Cui i-ați vândut acest *mas* când a murit bunica Ondine?

— Unui lăptar care deținea ferma alăturată. Acesta pusese ochii pe ferma doamnei Ondine de ceva vreme, gândindu-se să-și extindă proprietatea. El chiar își dorea acest *mas* pentru fermă. Așa că nu locuia în casa doamnei Ondine – el folosea clădirile ei pentru depozitare. Nu avea copii și soția îi murise înaintea lui. Când a murit, proprietatea extinsă a acestuia a fost vândută, cred, unui *chef* englez.

Ședeam nemișcată, așteptând să văd dacă mai avea de lansat vreo bombă, dar el se uită îngrijorat la ceasul de la mână.

— Mă tem că nu voi putea să mai vorbesc cu dumneavoastră mai târziu, îmi aminti el. Sper ca această întâlnire să fie de-ajuns.

— Bine, bine, am spus, nerăbdătoare acum să pun mâna pe dosarul de pe masă. Vacanță plăcută.

Domnul Clément dădu politicos din cap, apoi dispăru din nou în biroul lui.

M-am uitat prin dosar preț de o oră. Era în franceză, desigur, și în „legaleză”, ceea ce-l făcea greu de descifrat.

Am reușit însă să trec în revistă toate piesele de mobilier, ceea ce era mai ușor. Era epuizant totuși să iei pe rând fiecare oală și tigaie din bucătărie, fiecare vază sau ghiveci de flori.

Eram însă ametită din cauza acestei noi perspective uluitoare.

Dacă ceea ce spunea domnul Clément era adevărat – iar eu îl credeam, pentru că el vorbea foarte direct, spre deosebire de mama, cu metodele ei ocolite și discrete de a-mi da informații –, atunci, toată povestea pe care mi-o spusese ea despre bunica Ondine, că-i dăduse agenda și toate celelalte amănunte, se petrecuse nu la Café Paradis, ci la *masul* lui Gil, în Mougins, iar eu, pur

și simplu, făcusem o confuzie. Nu mai avea niciun rost să investighez mai departe cafeneaua din Juan-les-Pins, mai ales din moment ce actualul proprietar mă alungase definitiv de acolo.

— De aceea voia mama atât de mult să facă aceste cursuri de gătit, am spus eu în șoaptă. Mulți ani, *masul* bunicii avusese alt proprietar, deci ea nu avea nicio șansă să poată căuta acolo tabloul lui Picasso. Dar iată că a apărut Gil cu acest curs de gătit și, dintr-odată, locul acela devine disponibil pentru mama, care își spune că aceasta e ocazia potrivită să mai caute o dată tabloul!

Mi-am rezemat bărbia în mâini, gândindu-mă la trei posibilități:

Unu: Bunica Ondine a vândut tabloul cu mult timp în urmă și a depus banii la bancă.

Doi: Cineva – lăptarul care a cumpărat *masul* bunicii, ori poate chiar un vecin escroc – a găsit tabloul și l-a vândut, deci acesta a dispărut de mult din zonă.

Trei: Bunica a ascuns tabloul și nimeni nu l-a găsit, ceea ce înseamnă că trebuie să fie încă undeva la *masul* lui Gil, chiar acolo unde am dormit și am gătit în tot acest timp.

Aceste ipoteze m-au condus la o idee teribilă:

— Asta înseamnă că, tehnic vorbind, tabloul, dacă e încă ascuns acolo, îi aparține acum lui Gil? am murmurat eu.

Fermă, mi-am alungat din minte această idee. Știam foarte bine că, dacă aș fi reușit printr-o minune să găsesc tabloul la *mas,* acesta i-ar fi revenit de drept mamei. Trebuia doar să scot tabloul cât mai discret de acolo, fără ca nimeni altcineva, și mai ales Gil, să știe că-l găsisem.

20

Ondine, în luna septembrie, 1936

Picasso dispăruse, pur și simplu, de pe fața pământului, se gândea Ondine, pentru că Parisul era pentru ea la fel de departe ca și luna. Iar acum, când Ondine nu mai trebuia să gătească pentru niciun pictor, mama ei începuse să o țină din scurt, și nu numai la bucătărie, ci și atunci când îi servea pe clienți în timpul verii, sezonul cel mai aglomerat. Tatăl ei o urmărea, așteptând să-i predea și bacșișul pe care-l primea de la clienți la sfârșitul fiecărei zile.

Avea impresia că părinții ei simțeau că trebuia supravegheată constant până să ajungă la altar, în ziua cununiei.

Totuși, zilele de vară trecură și nimeni, nici măcar Ondine, nu bănuia ce i se întâmplase de fapt, până când, cu numai câteva săptămâni înainte de cununie, fata merse la croitoreasa care transformase rochia de mireasă a lui *madame* Belange pentru Ondine. Dar acum, în loc să i se potrivească cel mai bine la ultima probă, rochia nu-i mai venea deloc în zona taliei, unde trebuia încheiată în nasturi.

— Va trebui să o lărgesc la cusături, observă croitoreasa. Urmă o liniște ciudată, întreruptă doar de zgomotul foarfecii care tăia cusăturile rochiei. Aș spune că ai patru luni de sarcină, zise, în cele din urmă, femeia.

Ondine, așezată pe un scăunel tapițat, decorat cu ciucuri, își văzu expresia perplexă în cele trei oglinzi din jurul ei.

— Nu poate fi adevărat, murmură ea. Mănânc foarte mult, atâta tot.

Totuși, cu inima din ce în ce mai grea, ea înțelese adevăratul motiv pentru care îi era rău și se simțea atât de ciudat în ultima vreme.

Croitoreasa o privi deschis, fără menajamente.

— Am mai văzut o mulțime de mirese ca tine până acum, zise ea. Vei avea un copil, sunt sigură de asta.

— Vă implor, nu spuneți nimănui, o rugă Ondine cuprinsă de panică, gândindu-se la părinții ei.

— Sigur că nu am să spun. Putem drapa o fâșie de dantelă aici, ca o fustiță în jurul șoldurilor, o liniști femeia, prinzând dantela în bolduri ca să-i arate, așezându-se apoi în genunchi, privind-o pe Ondine cu atâta compasiune, încât fata abia își mai putu înghiți lacrimile. Domnul Renard știe? întrebă croitoreasa suspicioasă, pentru că nimeni nu și-ar fi putut imagina că brutarul acela delicat era în stare să profite de viitoarea lui mireasă.

— Nu! strigă Ondine pradă disperării.

Cățelușul negru al croitoresei, care dormise până atunci cu spatele lipit de scăunel, sări alarmat în picioare la țipătul ei deznădăjduit, apoi începu să scheaune de parcă ar fi vrut să-i aline suferința.

— Este copilul domnului Renard? întrebă croitoreasa. Ondine nu răspunse, dar roși. Tatăl copilului știe? o iscodi femeia în șoaptă.

Ondine își mușcă buza, apoi clătină din cap. Săptămâni la rând, pedalase până la vila lui Picasso, sperând că acesta avea să se întoarcă. Și totuși, el nu se întorsese.

Vila era închiriată altor turiști pe perioada verii, iar Ondine se simțea prost când dădea târcoale prin zonă, urmărită de privirile acelor străini. Nu putea să scape de sentimentul că, într-un fel, Picasso îi luase cu el inima, mintea și sufletul atunci când plecase, lăsând în urmă doar fantoma unei fete.

Apoi, într-o zi, ea văzu într-un ziar o poză cu Picasso la Saint-Tropez, cu fotografa Dora Maar lângă el. Aceasta avea o expresie triumfătoare. Amanta blondă și copilul ei probabil că nu mai aveau niciun fel de așteptări de la el; la fel ca Ondine. Picasso apărea cu tupeu, pur și simplu,

oriunde avea chef, pe nepusă masă, apoi dispărea misterios de fiecare dată. Un lucru însă era sigur: el preferase să meargă mai departe. Săptămâni la rând, Ondine se simți ca o somnambulă, făcându-le pe plac părinților ei de parcă nu i-ar mai fi păsat ce i se întâmplă.

Croitoreasa se ridică în picioare și o avertiză:

— Uită de tatăl copilului. Lasă-l pe domnul Renard să creadă că e al lui. Va fi mai bine pentru amândoi. L-am auzit pe Renard spunând că își dorește doi fii!

Ondine înțelese că exista o singură soluție ridicolă pentru a-l convinge pe brutar că el era tatăl copilului. „Acum trebuie să-l seduc pe *monsieur* Renard?" se întrebă dezgustată.

De fapt, se îndoia că avea să reușească, știind cât era de trufaș și de cuviincios.

— Dacă va crede că te-a compromis, el o să-și țină promisiunea făcută ție și familiei tale, zise croitoreasa. Dar stai departe de alte femei – nu te dezbrăca în fața lor, nu le lăsa să vadă că îți este greață dimineața. Și să nu asculți sfaturile prietenelor, „să te descotorosești de el", să te arunci de pe acoperiș ori să bei otravă. Crima e ceva dezgustător și, de cele mai multe ori, mama este cea care moare.

Ondine abia înțelegea ce însemna „să te descotorosești de el". Dar încuviință, năucă, părăsi casa croitoresei și merse să se plimbe în Parcul de Vaugrenier, pe aleile pe care se plimba împreună cu Luc. Acolo, se aruncă pe un covor de flori sălbatice și începu să urle spre cer, tăvălindu-se pe jos ca un câine și smulgând iarba din pământ.

Când se întoarse pe burtă, simți o mișcare – acea creatură micuță ce creștea în interior, hrănindu-se cu lăcomie din ea.

— Cine te-a vrut? urlă Ondine cu sălbăticie, întrebându-se, într-o clipă de nebunie, dacă nu putea să strivească, pur și simplu, acea povară sau să o sufoce, chiar acolo, în acel moment.

După un timp, după ce lacrimile îi secară, se întinse pe spate și oftă, văzând că luna deja apăruse pe cerul albastru și se zgâia la ea.

„E Fecioara Maria, care veghează”, obișnuiau să spună călugărițele.

Ondine avea senzația că, dintre toți oamenii, doar Fecioara Maria ar fi înțeles-o și iertat-o.

Nu era acel copil din interiorul ei ca o mică lună ce orbita în jurul ei, de parcă Ondine ar fi fost chiar soarele? Zâmbi. Iarba înaltă fremăta în bătaia vântului, iar Ondine începu să respire adânc, ritmic, până când un singur gând îi rămase în minte, calmând-o.

— E al meu, șopti ea – sieși, copilului și lunii.

Nimeni nu-i aparținuse vreodată în întregime. Era un sentiment atât de fragil, încât ar fi vrut să dea fuga și să-l împărtășească și altcuiva.

Totuși, în timp ce se îndrepta spre casă, realiză că nimeni nu s-ar fi bucurat să audă asemenea veste.

— Nu mă vor lăsa să păstrez copilul, oftă Ondine. Mă vor obliga să-l abandonez într-un orfelinat sau să-l dau spre adopție. Nu voi putea să dorm noaptea știind că bebelușul meu e undeva departe, fără mama lui.

Când ajunse la Café Paradis, Ondine se târî la etaj și se așeză pe pat, incapabilă să mai muncească în ziua aceea.

— Dacă voi avea de ales între copil și Renard, atunci voi alege copilul, decise ea încrâncenată. Dar trebuie să fac asta foarte repede, înainte ca ei să afle ce am de gând.

Acum, știa de ce își lăsase valiza făcută. Păstra în ea cele câteva biete comori ale ei: o fotografie a lui Luc, agenda ei cu rețetele pe care le gătise pentru Picasso, un săculeț cu monede și hainele preferate. Ca printr-o transă, adăugă alte câteva lucruri pe care să le poarte dacă se schimba vremea.

După ce își numără monedele din săculeț, Ondine ajunse la concluzia că avea destui bani pentru un bilet de tren până la mănăstire. Avea să le spună călugărițelor că gătise pentru Picasso, rugându-le să-i găsească o slujbă de bucătăreasă în casa altcuiva, dar într-un oraș mai îndepărtat, unde putea să pretindă că era văduvă, ca să își poată naște acolo copilul.

Cărându-și paltonul și valiza, Ondine se strecură afară din local la fel de grijulie cum intrase, auzind zdrăngănitul vaselor din bucătărie, de unde ea lipsea.

Când ajunse la jumătatea străzii, văzu un vagabond venind spre ea. Arăta ca acei cerșetori care se aventurau imprudent în spatele localului, căutând ceva de mâncare.

Ondine își feri automat privirea, încercând să treacă neobservată. Și atunci, vagabondul își ridică spre ea fața bătută de vânturi și o văzu.

— Ondine! strigă el, grăbindu-se spre ea. Tânăra se uită uimită la el, iar acesta spuse: Nu-l mai recunoști pe Luc al tău?

Fata rămase cu gura căscată și se opri, de parcă ar fi văzut o fantomă.

— Luc! exclamă ea șocată.

Hainele îi erau uzate și mototolite, părul des și negru crescuse și era ciufulit, iar chipul îi era acoperit de barbă. Băiatul era foarte slab și tuciuriu. Trăsăturile lui aspre îi dădeau o înfățișare dură.

— Ondine! strigă el bucuros, lăsându-și pe drum bocceaua pe care o ducea în spate.

La început, privirea lui fu pătrunzătoare, curioasă și ezitantă, până când văzu pe fața ei ceva ce îi lumină expresia, înveselindu-l. Luc se repezi la ea, dezlănțuit, și o ridică în brațe, apoi o lăsă din nou jos, ca să o privească mai bine. Ondine, uluită, abia putea să creadă că era adevărat.

Luc era mai înalt decât își amintea ea. Duhnea a tutun, pește și mosc, dar, dincolo de toate acestea,

încă mirosea a Luc. Aceiași ochi negri inteligenți, aceeași frunte înaltă, nasul și maxilarul lui frumos sculptat, aceleași buze senzuale. Bărbatul îi cuprinse fața între palmele aspre de parcă ar fi fost cel mai prețios lucru de pe pământ. Sărutările cu care îi acoperi obrajii erau calde și iubitoare.

Când buzele lui le găsiră pe ale ei, o sărută altfel, curios, generos, înfocat de dorință, iar Ondine, tremurând, se trezi că-i răspundea nu doar cu buzele, ci cu întregul ei trup.

— Ondine! exclamă el din nou, de parcă ea, și nu el, fusese plecată foarte departe, pentru multă vreme.

Undeva în depărtare, clopotul unei biserici începu să bată, anunțând ora exactă.

— Nu putem merge la birt! îl avertiză ea.

— Vino atunci, zise el prompt. Să plecăm de aici, iar Ondine recunoscu tăria lui de caracter în vocea aceea minunată, care, deși era mai groasă și mai rezonantă acum, părea să vină din cala unei corăbii puternice, care cucerise marea.

Mușchii gâtului și ai brațelor sale aminteau de niște funii care trecuseră prin multe furtuni. El se uită la valiza ei, i-o luă din mână și întrebă:

— Unde te duci? Te întâlnești cu cineva?

Pentru prima dată, el părea alarmat.

— Merg la gară, zise ea imediat, încă tremurând de fericire. Nu, nu mă întâlnesc cu nimeni, dar nu mai vreau să rămân aici.

El nu o întrebă de ce. În timp ce mergeau, se tot priveau unul pe altul, întrebători.

— Ce s-a întâmplat cu tine? întrebă Ondine. Unde ai fost în tot acest timp?

Luc începu să-i spună cum contractase febră tifoidă în Africa de Nord.

— Au fost nevoiți să mă lase pe uscat. Au crezut că voi muri și m-au abandonat în Tanger, gândindu-se că nu aveau să-mi mai plătească ultimul salariu. Nici o altă corabie nu m-a luat să mă ducă acasă sau în altă parte.

Zăcuse mult timp într-un pat, la o pensiune ieftină, incapabil să se miște și abia reușind să gândească.

— Ajunsesem piele și os, mai mult mort decât viu.

Luc îi spuse că, fără ajutorul femeii care deținea casa, care-l hrănise și-l îngrijise, ar fi murit, cu siguranță.

Când se întremase, ea îl pusese să muncească, în loc de plată, așa că fusese portar la bucătăria unui restaurant ce se numea Papagalul Mov și care furniza mâncare fetelor de la bordel și marinarilor care erau clienții acestora.

Apoi, Luc îi spuse ceea ce aflase despre evenimentele care aveau loc în lume.

— Va începe un nou război mondial. Toți pretind că nu este adevărat, dar nu e nicio îndoială, vin naziștii. Ei deja evaluează flota noastră în Toulon. Politicienii șmecheri și afaceriștii din Paris sunt gata să sacrifice Franța fasciștilor, deși cetățenilor obișnuiți nu le spun decât: „Nu vă faceți griji, forturile de pe linia Maginot ne vor proteja”. Dar linia nu va rezista, întreabă orice soldat care e destul de beat să spună adevărul.

— Nimeni de aici nu vorbește despre război, zise îngrijorată Ondine.

— Nu cu femeile, spuse Luc. Și nici cu copiii ori cu proștii care își doresc să rămână copii.

Dintr-odată, Ondine înțelese că planul ei de a merge la măicuțe era destul de șubred.

— Vreau să merg undeva unde să pot fi *chef*. Poate la Paris, zise ea, încurajată de prezența lui, care o făcea să viseze la ceva mai mare acum.

— E o idee proastă, o avertiză el. Parisul nu va fi locul cel mai potrivit pentru noi când o să vină Hitler. Dacă nu mă crezi, citește cartea de istorie. Am citit mult în tot acest timp – mai întâi pe mare, apoi când mă recuperam. În toate războaiele noastre din trecut, Parisul a fost cel mai greu încercat, parizienii fiind mereu înconjurați de

inamici, fiind nevoiți să mănânce șobolani. Au mâncat până și animalele de la grădina zoologică!

Ondine încercă să și-l imagineze pe Picasso nevoit să mănânce o girafă. Ei bine, era sigură că ar fi fost în stare.

„Trebuie să ucizi ceva în fiecare zi doar ca să trăiești”, îi spusese el.

— Locul cel mai bun în care putem merge e America, zise Luc. Fața lui murdară și uscată se lumină, însuflețită de speranță. Acolo, oricine o poate lua de la capăt.

Ondine se întrebă dacă Luc nu înnebunise cumva. Bietul ei iubit se întorsese arătând pe jumătate mort de foame, ca o sperietoare. Dacă mama ei l-ar fi văzut apropiindu-se de local, l-ar fi fugărit cu o mătură.

Luc îi citi gândurile.

— Poate că nu arăt grozav acum, zise el disprețuitor. Bineînțeles, m-aș fi putut opri undeva să fac o baie și să mă bărbieresc. Dar în timp ce zăceam departe, aproape mort, mi-am jurat că, dacă reușeam să mă întorc vreodată acasă, nu aveam să las nimic – dar *nimic* – să mă oprească să te văd imediat ce puneam piciorul în Juan-les-Pins.

El se opri, puse valiza jos, căută în buzunar și scoase de acolo un săculeț de pânză cu șiret, pe care-l depuse în palma ei. Era foarte, foarte greu.

— E aur pur, zise el. M-am asigurat. Nimeni nu știe ce monedă de schimb va conta în zilele ce vor urma. Am acceptat munci periculoase pentru bani mai mulți. Unele erau ilegale. Altele, nu. Nu mă gândeam decât la fața pe care avea să o facă tatăl tău după ce cântărea tot aurul ăsta!

El se opri și o sărută din nou, susținând-o când începu să se clatine, amețită de atâta fericire.

Ondine vedea că Luc triumfase, în cele din urmă, întorcându-se la ea, fidel, așa cum îi promisese, pentru a-i împărtăși totul. El o întrebă cu blândețe:

— Dar, Ondine, de ce nu ai răspuns la niciuna dintre scrisorile mele?

Acum, în timp ce mergeau, veni rândul ei să-i povestească ce se întâmplase în lipsa lui. Îi explică totul – cum fuseseră ascunse scrisorile de la el și de ce nu ajunseseră niciodată la destinație scrisorile trimise de ea. Îi povesti despre planurile tatălui său și ale domnului Renard în privința ei. Luc primi aceste informații fără să comenteze, de parcă ar fi cântărit cu grijă situația.

— Îmi pare foarte rău, Luc. Nu pot să cred că părinții mei au putut fi atât de cruzi cu tine, rosti rușinată Ondine.

Dar Luc se mulțumi să clatine din cap.

— Părinții sunt doar niște muritori de rând, știi? Iar oamenii fac ce cred că trebuie să facă pentru a obține ceea ce vor. Sunt surprins să aud cât de mult și-au dorit să ne țină la distanță. Dar soarta nu a fost de partea lor, pentru că, iată-mă aici, cu tine.

Ajunseră la gară, unde câțiva călători așteptau ultimul tren.

Șeful de gară tocmai încuia ușa biroului său pentru a merge acasă. Ondine și Luc stăteau aproape unul de celălalt, pe o bancă din capătul cel mai îndepărtat al peronului, astfel încât să nu-i observe nimeni.

El vorbea foarte calm, făcând ca totul să-i pară fetei atât de simplu și ușor de realizat.

Ondine îl asculta, cuprinsă de admirație, pentru că el aflase cât de mare era lumea aceea, iar ambițiile lui păreau înrădăcinate mult mai adânc în pământ, nemaifiind pierdute pe mare.

— Ei bine, Ondine, e foarte urât din partea părinților tăi, dar e alegerea ta acum, nu a lor. Nu ne avem decât unul pe celălalt! Prea bine, nici nu-mi trebuie altceva. La fel ca oricine, noi avem dreptul să facem ceea ce simțim, să avem grijă unul de celălalt – doar noi doi.

Chipul lui Luc era atât de fericit și încrezător, încât Ondine izbucni în lacrimi.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el îngrijorat. Nu vrei să vii cu mine?

Așa că ea îi povesti despre Picasso. Luc fusese întotdeauna un bun ascultător.

— Chiar și acum, el ascultă calm, răbdător, fără vreun comentariu, dar foarte atent la fiecare nuanță a vocii ei, care se ridica sau cobora.

— Voi avea un copil, zise ea în cele din urmă.

Ondine îl privi în timp ce asimila această veste. El încă îi ținea mâna în mâna lui.

— Îl iubești pe acest bărbat? o întrebă Luc foarte încet.

Chiar dacă era foarte tânăr, Luc deja poseda acea claritate și acea duritate produse uneori de suferință. Emana inteligența unui bărbat care știa că timpul nu trebuia irosit cu răutăți stupide și lucruri care nu ar fi trebuit să conteze.

Ondine știa acum răspunsul, pentru că-l putea simți în propria ei carne – cât de diferită era dragostea atunci când venea din partea unui tânăr care era destul de curajos să se gândească și la altcineva în afară de propria lui persoană.

— Nu, zise ea în șoaptă. Nu sunt îndrăgostită de Picasso.

Luc zâmbi triumfător.

— Atunci, nu mai contează, zise el hotărât. Nimeni nu trebuie să afle despre asta. Îți cer doar două lucruri.

— Ce anume? întrebă Ondine cu ochii în lacrimi, în timp ce el o săruta din nou.

— Ca acest copil să mă știe doar pe mine drept tată, zise Luc. Și, dacă va fi fată, să o cheme la fel ca pe mama. I-am promis că am să fac asta, chiar înainte de a muri.

Mama lui Luc fusese o profesoară care lucrase din greu cu el, pentru a se asigura că băiatul ei avea să învețe tot ce trebuia la școală. Ea murise atunci când Luc avea doar paisprezece ani, iar pe chipul lui se putea citi cât de grea fusese pierderea

ei. Ondine, încă plângând, îl cuprinse cu brațele și își lipi fața udă de chipul lui bărbos.

— Bineînțeles, zise ea. Dacă va fi fată, o să-i spunem Julie.

Rămaseră îmbrățișați pentru o vreme. Apoi, foarte serios, el îi spuse:

— Niște americani mi-au spus despre un loc în care noi doi am putea să deschidem un restaurant al nostru. Am învățat o mulțime de lucruri atunci când am lucrat la restaurantul acela. Poate că acolo vei putea deveni un *chef* vestit, așa cum îți dorești.

Ondine abia putea asimila vorbele lui.

— Despre *ce* loc vorbești? întrebă ea cu ochii mari.

— Se numește New Rochelle, răspunse el. E lângă New York, aproape de malul mării. A fost înființat de francezi și numit după La Rochelle. Într-o bună zi, ne vom întoarce în Franța dacă vei dori. Dar acum, banii pe care-i avem ne ajung să plătim biletele pentru America și să începem propria afacere. Vino cu mine, ca soția mea.

Ondine nu știa decât că iubea vocea lui melodioasă, felul în care îi răsuna în piept, căldura prezenței lui. Îi umplea inima de bucurie. Realiză că uitase cum era să simtă atâta bucurie. Nu voia să mai uite vreodată. Orașul acela american cu nume franțuzesc suna minunat.

— Dar, Ondine, ești gata să-ți părăsești căminul? o întrebă el tandru.

Acum, când asta devenise o realitate, ea mai avea doar un ultim regret – că nu mai putea să stea în grădina ei, sub pinul Aleppo. Se gândi la imaginea liniștitoare a capului mamei pe geamul de la bucătărie strigând-o, la tatăl ei șezând în camera din față și numărându-și banii. Dar ei nu ar fi lăsat-o niciodată să se mărite cu Luc și nici să păstreze acest copil. Ea fusese gata să plece de una singură. Cu Luc, era gata să plece oriunde.

Trenul opri în gară. Conductorii ajutau pasagerii să coboare pe treptele metalice. Un bărbat bine

îmbrăcat, cu o figură familiară, coborî din tren, tamponându-și fruntea cu o batistă. Ondine simți un nod în gât când îl recunoscu pe domnul Renard.

— Oh, Doamne, e chiar el! țipă ea. O să ne oprească!

Luc o strânse de mână, încercând să o liniștească.

— Nimic nu ne va mai opri vreodată, promise el.

Domnul Renard îi făcu un semn cu mâna. Părea să creadă că Ondine îl aștepta pe el, iar în acel moment ei îi păru rău pentru el din această cauză. El îl văzu apoi pe Luc, iar chipul i se întunecă, la fel ca și inima ei, în timp ce Renard se apropia de ei cu o expresie consternată.

— Ce ticălos ești, Luc, să apari tocmai acum! exclamă el. Stai departe de Ondine, sau tatăl ei și cu mine vom anunța poliția să te scoată din oraș pentru totdeauna.

Luc nu-și lua ochii de la Ondine.

— Acesta e trenul nostru, zise el calm. Ești gata să mergem?

— Da, răspunse ea, surprinsă de îndârjirea din vocea ei.

— Tu vii acasă cu mine, domnișoară! i se adresă furios domnul Renard fetei, apucând-o de braț.

Acest lucru o surprinse, pentru că nu-l mai văzuse niciodată așa, dar observă că Renard se uita țintă la Luc, vorbindu-i, și înțelese că era vorba de o chestiune între bărbați, care nu avea nicio legătură cu ea.

Îl văzu pe Luc încordându-se în timp ce-și măsura disprețuitor adversarul, cu o sclipire nouă în privire. Era dur și neînfricat.

Instinctiv, Ondine puse o mână pe pieptul lui Luc.

— Nu le da un motiv să te arunce în închisoare, îl avertiză ea.

Se întoarse furioasă spre domnul Renard. Își aminti ziua în care acesta o dusese acasă cu mașina

lui nouă, ziua în care îl văzuseră pe Picasso ieșit la plimbarea de duminică alături de fata blondă ce împingea un căruț de copil.

Domnul Renard spusese disprețuitor: „Eu nu aș putea să am o relație cu o femeie care a făcut un copil cu alt bărbat”.

Acum, Ondine se apropie de el și îi șopti la ureche:

— Voi avea un copil. Ce va spune mama dumitale? Chiar vrei să mă mărit cu dumneata și să spun tuturor că e al altui bărbat? Pentru că asta am să fac, să știi. O să strig tuturor, în gura mare, de pe acoperiș! Dacă ne lași să plecăm, numele familiei dumitale e salvat.

Perplex, domnul Renard deschise gura, apoi făcu un pas înapoi, îngrozit, eliberându-i brațul.

Ondine se mai uită o dată în jur, la lumea aceea pe care o lăsa în urma ei. Dintr-un anumit motiv, ea nu se putea gândi acum decât la câinele și la pisica ei, care o așteptau în curtea din spate. Era destul de copilăroasă ca să simtă lacrimi în ochi amintindu-și de iubitele ei animăluțe.

— Cu bine, îi șopti Ondine vântului, astfel ca acesta să-i poată duce mesajul pe aripile lui pinului Aleppo și animalelor ei, pentru ca ele să nu o aștepte să se întoarcă. Transmite-le toată dragostea mea.

Luă brațul lui Luc și porniră grăbiți spre tren.

21

Descoperirea. Céline, în Mougins, 2014

Am părăsit biroul domnului Clément încă uluită. Faptul că bunica Ondine își petrecuse ultimele zile de viață la *masul* lui Gil, și nu la cafeneaua ei, așa cum înțelesesem eu din povestea mamei, îmi deschidea noi perspective.

— De fapt, am urmat pașii bunicii în tot acest timp, chiar acolo, la *mas,* mi-am spus eu.

Gândul acela mă înfiora. Acolo trebuia să caut.

Așteptând în centrul vechiului oraș, care semăna cu un labirint, am realizat că nu aveam cum să mă întorc. Am decis că venise timpul să merg pe propriile mele roți. Mi-am încercat norocul la un centru de închirieri din apropiere – cineva tocmai returnase un Peugeot bleu. Plecând cu mașina, am avut un sentiment acut de independență și triumf.

Când m-am întors la *mas,* mi-am amintit că Gil aranjase pentru colegii mei o ieșire pe câmp în acea după-amiază. Mătușa Matilda mi-a spus mai târziu că munciseră la fermă – au muls vaci, au hrănit pui și porci, au adunat ouă de la găini, culegând numeroase legume și fructe de sezon.

Maurice mi-a amintit de această ieșire programată la fermă în timp ce încercam să mă strecor pe lângă biroul lui din hol. Am murmurat ceva despre faptul că trebuia să mă ocup mai întâi de „o chestiune personală” și m-am grăbit în camera mea pentru a-mi planifica următoarea mișcare. Să caut Picassoul bunicii aici, la *mas,* ar fi fost dificil; mai aveam doar trei zile până la finalul cursurilor de gătit și fiecare zi era dedicată unei activități – de exemplu, în ziua următoare era planificată o excursie la muzeu.

Așadar, în această după-amiază, când întregul grup era pe câmp, putea fi cea mai bună ocazie să arunc o privire în camerele colegilor mei. Nu era

prioritatea mea să verific zona femeilor, din moment ce domnul Clément îmi spusese că bunica Ondine nu mai putea să urce scările, dormitorul ei fiind la parter. Dar mă întrebam unde puteau fi, mai exact, vechile dormitoare. Apoi mi-am amintit că pe biroul din camera mea era o broșură cu detalii despre *mas*. Am văzut că aceasta conținea o hartă a clădirilor și împrejurimilor, pe care o puteam folosi pentru a-mi planifica următoarea mișcare.

Broșura descria proprietatea folosind acei termeni sclipitori specifici reclamelor:

> *Această fermă tipic provensală, construită complet din piatra care se găsește prin partea locului, a fost construită în tradiția creării unui sistem complet autonom, producând tot ceea ce proprietarii săi necesitau pentru a trăi în mod independent: legume și cereale, carne și păsări de curte, livezi de fructe, produse lactate și chiar și propria fermă de viermi de mătase, numită magnanerie.*
>
> *Acest mas, sau „marea clădire principală”, este construită informă de L, fiind orientată spre sud, pentru lumină maximă și pentru a fi protejată de vânturile din nord. După ce intri în hol, cu pardoseala lui nouă de marmură, o scară în spirală te conduce fie la etaj, spre camerele de oaspeți, fie jos la bar, în sala de mese și în bucătăria restaurantului Pierrot, cu stele Michelin, ce aparține lui Gil Halliwell. Această bucătărie mare și modernă, precum și sala de mese nu au existat în clădirea inițială; în locul acestora era pe vremuri o încăpere cât un hambar, în care erau ținute animalele pe timpul iernii.*

Prin urmare, bucătăria în care grupul meu gătise în tot acest timp nu era bucătăria bunicii Ondine,

am tras eu concluzia, cercetând harta înainte de a continua să citesc.

> *Cealaltă parte din mas – piciorul mai scurt al acelui L – era partea în care primii proprietari preferau să locuiască atunci când era frig și mai ales în timpul iernii. Acolo existau doar două dormitoare și bucătăria fermei. Vara se gătea în cuptoare montate în aer liber, dar în lunile de iarnă, proprietarii găteau și mâncau în această spațioasă și autentică bucătărie, folosind șemineul cel mare și cuptoarele sale încastrate – încăperea fiind, în acelaşi timp, bucătărie, sufragerie și loc de luat masa. Această secțiune a clădirii principale este, în prezent, aflată în reconstrucție și extindere, la fel ca și dependințele. Unele dintre acestea erau folosite pe vremuri la măcinarea și depozitarea grânelor ori ca magazii pentru fructe și legume. Piscina și spa-ul nostru sunt primele exemple ale renovărilor de ultimă oră a dependințelor.*

Așadar, am observat eu, dormitoarele din partea mai scurtă a L-ului erau cele în care dormeau bărbații din grupul nostru.

Ambele dormitoare erau la parter. Eram gata să pariez că unul dintre acestea era dormitorul bunicii Ondine, chiar lângă vechea bucătărie, unde ea putea să gătească și să mănânce. Nu erau scări de urcat.

Femeile din grupul de cursanți numeau acea secțiune „dormitorul băieților” și toată lumea glumise în prima seară acolo în legătură cu felul în care fuseserăm împărțiți în funcție de sex.

Cu siguranță, acolo trebuia să caut, și cu cât mai repede, cu atât mai bine. Simțindu-mă inspirată, am scotocit în valiza mea, căutând orice obiecte s-ar fi dovedit utile, și am ales o lanternă cu leduri

pe care o iau mereu cu mine când călătoresc și geanta de mână din nailon. Eram destul de optimistă să cred că, dacă găseam Picassoul, l-aș fi putut ascunde înăuntru. Am ieșit în grabă din camera mea, străbătând în liniște holul. Maurice intrase înapoi în biroul lui, așa că nu mă zări.

M-am furișat, coborând scara în spirală până la nivelul inferior, am trecut de Pierrot, restaurantul lui Gil, care avea o zonă de cocktail cu un bar de zinc și cu o enormă oglindă art déco, decorată cu niște gravuri făcute cu acul, ce-i înfățișau pe legendarii clovni Pierrot și Harlequin fugărindu-se veseli unul pe celălalt. Am înaintat dincolo de sala goală de mese a restaurantului, cu un design elegant în grena și roz-pal. Mâine, aceasta urma să se umple până la refuz cu clienții de weekend. Ca să prinzi un loc acolo, trebuia să faci rezervări cu multe săptămâni înainte, chiar și în afara sezonului, și cu luni întregi înainte pe timpul verii. Mesele de pe terasă erau deosebit de populare.

Următoarea era bucătăria nouă a lui Gil – lucioasă, argintie și curată ca lacrima, unde grupul nostru luase primele lecții de gătit. Eu nu trecusem niciodată până acum dincolo de această bucătărie modernă, pentru că pe cealaltă ușă scria: „Doar angajații”.

Am deschis acum această ușă și am pășit într-un vestibul scurt ce ducea la o ușă veche și masivă din lemn, care părea a fi făcută din jumătăți de trunchiuri de copac. Odată ce am intrat pe ușa aceea, m-am trezit în vechea secțiune a *masului.*

Luminându-mi drumul cu lanterna, puteam să văd că acest hol lung ducea, în cele din urmă, la vechea bucătărie, care era acum în construcție. Locul semăna acum cu o gaură mare și neagră, cu o mulțime de schele periculoase. Dar imediat am observat în stânga și în dreapta mea două uși – una în fața celeilalte, de-a curmezișul holului.

— Vechile dormitoare! am spus eu emoționată, încercând să identific locul pe harta mea. Deci,

acesta e „dormitorul băieților”.

Ușa din stânga mea era întredeschisă.

Am împins-o și am intrat în cameră. Era un dormitor mare, elegant decorat – cu un șemineu și două alcovuri cu paturi. Exista, de asemenea, și o cameră de zi destul de spațioasă. Aceasta avea și un pat, așa că toți cei trei colegi ai mei de sex masculin beneficiau din plin de spațiu privat.

O pijama cu un steag texan pe buzunarul de la piept era întinsă pe patul din camera de zi; șapca de baseball a lui Joey cu emblema Chicago Cubs stătea pe o masă, într-un alcov, iar în celălalt alcov am observat un ziar britanic, care aparținea, cu siguranță, lui Peter, stewardul englez de vinuri care devenise atât de intim cu mătușa Matilda.

Am traversat încăperea până la un dulap mare și am deschis nerăbdătoare ușa acestuia. Am simțit un fior de vinovăție în timp ce scotoceam prin îmbrăcămintea colegilor mei, care era împăturită pe rafturi și drapată pe umerașe. Apoi, m-am gândit la mama, care era închisă în acel azil îngrozitor, și m-am aplecat repede, cercetând podeaua, unde erau stivuite valizele goale ale bărbaților. Le-am tras afară și am examinat plăcile de parchet, care erau ușor deformate. Am observat că, în colțul din dreapta, o placă de parchet se mișca mai tare în lăcașul ei, ca un dinte care stătea să cadă. Cu toate astea, a fost nevoie de eforturi considerabile ca să o trag în sus. Odată ce, în sfârșit, am reușit să o scot, am aprins lanterna și m-am uitat în interior.

Mi-am simțit pulsul accelerându-se, amintindu-mi din nou ce-mi spusese mama despre „o mică magazie secretă de sub podeaua unui dulap încastrat în perete, unde, în timpul războaielor, părinții ei ascundeau de soldații germani cea mai bună șampanie de la birt…”

Spațiul gol de dedesubt era destul de adânc și de lat ca să poată fi folosit ca magazie secretă.

— Exact cum mi-a spus ea! am murmurat însuflețită.

Am fost nevoită să mă întind pe podea ca să văd mai bine colțurile acelui gol. Acolo am descoperit un singur obiect – îndesat undeva în spate. Fixându-mi lanterna în direcția aceea, am băgat mâna în interior, mai întâi ușor, în caz că vreun șoarece își făcuse cuibul prin apropiere. Am apucat obiectul și l-am pus pe podea, lângă mine.

— Uau! am exclamat.

Nu-mi venea să cred.

Era un cilindru de celofan, uscat și casant, pentru că stătuse atâta timp în ascunzătoarea aceea. L-am deschis și am tras cu grijă afară colile curbate: role mari de hârtie groasă, cu o textură asemănătoare cu pânza. Am constatat că partea din interior avea niște desene viu colorate, cu linii negre groase și culori foarte intense, roșu și galben, albastru și verde.

Degetele mele tremurau puțin când am netezit cu grijă hârtia aceea – care, evident, era acolo de foarte multă vreme. La început, nu am reușit să o întind. Erau pe puțin cinci sau șase coli, toate rulate împreună… încet, cu grijă, am presat-o pe cea de deasupra și m-am uitat la opera de artă din poala mea…

— E tapet, am rostit cu voce tare.

Mostre de tapet. Cu o mulțime de clovni pe ele. Și cu câini și pisici, de asemenea, îmbrăcați ca niște clovni, cu gulere încrețite și pălării ascuțite. Și, sinceră să fiu, pictorul care crease acele imagini fusese poate onorabil și chiar celebru, dar, cu siguranță, nu era Picasso.

— *Merde!* am bombănit eu.

Descurajată, am rulat la loc fâșiile de tapet, le-am strecurat în cilindru și le-am depozitat în „cavoul” lor. Am pus la loc bucata de parchet, am clădit deasupra valizele și m-am întors spre paturi, îndreptând raza lanternei spre podeaua de sub ele. Nimic.

„Halal progres, Céline”, mi-am spus, complet dezamăgită.

M-am ridicat, am lăsat totul așa cum era și am traversat holul pentru a inspecta dormitorul mai mic și, surpriză, acesta era cel decorat cu tapetul cu clovni. Fără să mă pot abține, am izbucnit în râs când am văzut și mai mulți dintre acei clovni ciudați și mascați, art déco, fugărindu-se unii pe alții pe o tablă de șah în alb și negru. Patul și șifonierul erau niște piese moderne și ieftine de mobilier scandinav.

Nimic din camera aceea nu putea fi de pe vremea bunicii Ondine.

Nu erau haine în dulap și camera aceea nu avea nimic neobișnuit. Părea să fie nelocuită.

Poate că tocmai acest tapet îl inspirase pe Gil să-și numească restaurantul Pierrot, mi-am spus eu amuzată.

Era o cameră de dimensiuni atât de modeste, încât m-am întrebat pentru ce o folosise bunica. Un dormitor de oaspeți, fără îndoială. Poate că părinții mei au stat aici când au venit în vizită. Ei bine, dacă tata a dormit aici, atunci, camera asta ar fi ultimul loc în care bunica ar fi ascuns o comoară despre care ea nu voia ca el să afle!

Totuși, doar ca să fiu sigură, m-am aplecat sub pat și am verificat dacă nu mai erau și alte plăci de parchet șubrede. Apoi, când m-am ridicat din nou, am avut sentimentul ciudat că nu mai eram singură. M-am întors și am văzut un băiețel care stătea în picioare în pragul ușii, ținând o valiză. Acesta avea o expresie politicoasă și nedumerită.

— Bună, zise el. Ce cauți în camera mea?

Copilul avea un vag accent britanic.

— Oh, am făcut eu. Oh, salutare.

M-am văzut nevoită să zâmbesc, pentru că avea o drăgălășenie naturală aparte.

Băiatul mă studie cu atenție.

— Te-ai furișat aici după ceva, nu-i așa? întrebă el. Eu nu-i puteam răspunde. El zâmbi, adăugând:

Tu nu ar trebui să fii aici, știi?

M-am adunat îndeajuns de repede ca să-l întreb:

— Ei bine, cine ești tu și ce faci aici?

Foarte serios, copilul îmi răspunse:

— Asta e camera mea de joacă acum. Numele meu este Martin, iar tatăl meu e proprietarul acestui loc.

Am asimilat încet acest mic discurs. Putea fi acest copil fiul lui Gil? Sigur că da. Era o versiune miniaturală a lui Gil: blond, curios, cu ochi sclipind de inteligență și cu o urmă de tristețe în ei. Purta niște blugi negri și un tricou negru, exact ca Gil. Probabil că avea vreo zece ani.

— Am dormit în porumbar, zise el cu mândrie.

Nu aveam idee ce voia să spună.

— Cum te cheamă? mă întrebă el.

— Uite ce e, poți să păstrezi un secret? l-am întrebat eu. Am pierdut ceva, așa că verificam doar, să văd dacă nu pot găsi acel obiect. Nu știam că tu stai aici. Credeam că această cameră e goală.

Martin se gândi la ce-i spusesem.

— Ei bine, în regulă, spuse el ezitant. Dar cum te numești?

— Céline, i-am răspuns.

— Bună, Céline, a zis el, întinzând spre mine mânuța lui, ca să mi-o strângă pe a mea.

Acest gest mi s-a părut înduioșător și, deși strângerea lui era fermă, avea degete delicate. Mi s-a părut destul de fragil, într-un fel.

Apoi, mi-am amintit ce-mi povestise mătușa Matilda. Soția lui Gil se omorâse. Bietul copil.

— Tu joci cărți? întrebă curios Martin. Am un pachet de cărți nou-nouț.

— Da, joc, i-am răspuns cu blândețe, dar nu pot acum. Știu încă o mulțime de oameni de pe aici care adoră să joace cărți. O să ți-i prezint data viitoare, dar acum trebuie să plec.

— Oh, făcu Martin, fără să-și ascundă dezamăgirea. Bine, zise el.

Era foarte drăguț.

Am plecat, hotărâtă să analizez totul la rece, de dragul mamei. Am mers din nou la noua bucătărie a lui Gil, apoi m-am strecurat afară, dincolo de terasă, și am pornit pe cărarea șerpuită, care ducea departe de casa principală, trecând pe lângă livezi terasate cu vedere spre plantații de măslini, vii și terenuri agricole învecinate. Împrăștiate de-a lungul cărării erau niște dependințe de sine stătătoare mai mici, din piatră, cu acoperișuri din plăci de teracotă, arătând ca niște variante în miniatură ale clădirii principale, ceea ce le dădea un farmec aparte, făcându-le să pară niște case de păpuși.

— Cred că un tablou ar putea fi ascuns într-una dintre aceste dependințe, am murmurat fără prea multă convingere în timp ce apreciam din ochi terenul. Totuși, când m-am oprit să deschid o ușă și să arunc o privire înăuntru, am văzut că acestea erau doar niște structuri de piatră rudimentare, cu podele de lut sau ciment; și, deși acestea puteau furniza spațiul necesar pentru depozitarea diverselor provizii și alimente pe timp de iarnă, cu greu puteau fi locul unde să poată fi ascunsă o capodoperă de Picasso.

Mă apropiam acum de o dependință mai mare, care putea fi o bună candidată pentru ceea ce căutam – o structură tip hambar, aproape de o mică parcare, cu o masă veche și dărăpănată de picnic în iarba din apropiere, unde, judecând după petele de cafea și după firimituri, muncitorii în construcții își mâncaseră prânzul. Oamenii plecaseră, din moment ce ziua lor de lucru începea la ivirea zorilor, dar lăsaseră câteva vehicule folosite în construcții parcate în apropiere. M-am apropiat de clădire cu nerăbdare, dar imediat ce am ajuns pe aleea din față, am auzit inconfundabilul bâzâit al unei motociclete care se apropia.

Într-adevăr, Gil venea într-un huruit infernal pe Ducatiul său și făcea din mână, așa că nu am putut să mă ascund nicăieri. Am făcut și eu cu mâna spre

Gil, născocind în grabă un motiv pentru care mă aflam acolo în timp ce el parca. M-a privit curios.

— Este totul în regulă? Cum a fost cursul de azi? m-a întrebat el, pornind pe aleea din față.

Părea să fie într-o dispoziție mult mai bună, așa cum nu îl văzusem niciodată în ultima vreme.

— Cursul a fost în regulă. Heather a fost grozavă, i-am spus eu veselă. Nu am realizat cât de multe dependințe de depozitare sunt aici! Sunt foarte drăguțe, ca niște căsuțe pentru păpuși, am îngăimat eu pe un ton admirativ.

Dintr-un anumit motiv, să te porți prostește în preajma bărbaților pare să funcționeze atunci când vrei să-i flatezi sau să le distragi atenția.

Gil se lumină la față, entuziasmat, ca un băiețel care vrea să-ți arate colecția lui de cartonașe cu jucători de baseball.

— Acolo e vechea moară de apă, care macină grăunțele cultivate chiar aici, pe ogoarele noastre, zise el, arătându-mi o construcție ce se zărea în depărtare.

Era atât de încântat de interesul meu, încât m-am simțit un pic rușinată, dar am continuat să mă comport ca și cum eram fascinată și uluită de realizările lui, în timp ce el îmi explica îndatoritor utilitatea fiecărei dependințe.

— Iar acolo este silozul unde sunt depozitate. Dincolo de siloz este un coteț pentru păsări și o afumătoare…

Descrierile lui mă făcură să tai de pe lista din mintea mea toate acele clădiri în care ar fi fost puțin probabil ca bunica să-și fi ascuns tabloul.

Mai rămăsese doar una.

— Dar clădirea din fața noastră ce este? am întrebat, încercând să par indiferentă. Un hambar?

— Nu, e un porumbar, zise Gil.

Îmi arătă un rând de gemulețe dispuse la nivelul podului, acum închise, în care porumbeii intrau și ieșeau probabil în zbor după bunul lor plac.

— E un adăpost pentru porumbei, îmi explică el.

— Clădirea asta a fost construită doar pentru porumbei? am întrebat uimită, în timp ce încercam să-mi dau seama dacă bunica Ondine crescuse vreodată porumbei. Oamenii mănâncă porumbei, ca pe fazani?

— Desigur, dar porumbeii erau foarte valoroși pentru excrementele lor, zise el. Când am făcut ochii mari, el a continuat: Serios, găinațul este un fertilizator excelent! Porumbarele erau niște simboluri aparte încă de pe vremea romanilor. Când trebuia să evaluezi un conac, de exemplu, era necesar să ții cont cât găinaț de porumbel se producea acolo! Oricum, noi am transformat acest porumbar într-o vilă pentru VIP-uri. Nu va fi gata până anul următor, când îl vom extinde și-l vom moderniza. Deocamdată, îl folosesc ca birou, îmi va oferi o oarecare intimitate, pentru că în sezonul de vârf va fi plin de turiști.

Mi-am spus: „Bunica nu ar fi lăsat un Picasso în găinaț de porumbei”.

Totuși, ca să fiu sigură, am întrebat:

— Și cum era în interior acest porumbar, pe vremuri? A trebuit să-l transformi radical?

— De fapt, era ca un hambar, zise Gil, căutându-și în buzunar un set de chei. A trebuit să-l utilăm cu tot ce era nevoie: ferestre, uși glisante, instalație electrică, aer condiționat și sisteme de încălzire. Încă se lucrează la instalațiile sanitare și toalete. Acum, e plăcut înăuntru. Poți intra să te convingi.

Mă conduse înăuntru, zâmbind de parcă ar fi fost flatat că-l urmărisem pentru a pătrunde în bârlogul lui privat.

Porumbarul era spațios și deschis, ca o mansardă enormă cu tavane înalte și grinzi expuse.

Podelele fuseseră finisate cu grijă, dar încăperea era mai mult goală, excepție făcând două paturi modeste și câteva scaune provizorii din jurul mesei.

Un alcov cu fereastră servea drept cameră de studiu, fiind dotat cu birou, veioză și computer.

— Nu e mare lucru, dacă acesta e mobilierul pe care l-ai ales pentru VIP-uri, l-am tachinat eu.

— E ceva provizoriu, desigur, zise Gil stânjenit. Nu am avut mare lucru. Lăptarul care mi-a vândut acest *mas* a lăsat aici niște piese tradiționale foarte vechi, pe care partenerul meu de afaceri le-a clădit într-o magazie. Unele dintre acestea ar putea fi folosite.

Telefonul mobil începu să sune, așa că se îndepărtă puțin pentru a răspunde. L-am auzit spunând:

— Da, Maurice, ce s-a întâmplat?

Am început să analizez locul, plimbându-mă prin încăpere, dar nu era mare lucru de văzut și nu aveam cum să identific vreo urmă a bunicii Ondine.

— Rick a fost aici astăzi? exclamă surprins Gil. De ce naiba nu a telefonat înainte? Ce bilet? Ce scrie? urmă o pauză, apoi el zise exasperat: Da, citește-mi acum!

Mi l-am imaginat pe Maurice la recepție, citind stânjenit biletul lăsat de Rick.

Gil se făcu livid. El ascultă puțin, apoi închise telefonul și se întoarse spre mine, la fel de încruntat.

— Ei bine, văd că ești ocupat, am zis eu grăbită. Pe mâine.

— Stai puțin, mă opri Gil privindu-mă suspicios. Tocmai am auzit de la oamenii mei că ai dat târcoale o zi întreagă *masului.* Cred că știu ce urmărești!

Pentru o clipă, m-am gândit că el aflase cumva despre tabloul ascuns, dar am realizat apoi că nu era posibil.

— Nu știu ce vrei să spui, am zis eu prudentă.

Mă întrebam dacă puștiul lui, Martin, mă pârâse deja personalului pentru că nu jucasem cărți cu el.

— Ce căutai în secțiunea bărbaților? întrebă supărat Gil.

Acum, eram sigură că Martin mă turnase.

— M-am rătăcit, am spus stânjenită. Fiul tău, Martin, e foarte dulce, dar m-am pierdut, asta-i tot.

Auzind numele băiatului său, Gil se schimbă la față. Era ca și cum masca de tip dur a lui Gil îi căzuse brusc de pe față, arătându-l așa cum era, sincer și vulnerabil.

— L-ai văzut pe Martin? întrebă el cu voce schimbată.

— Da, i-am spus, realizând că mă înșelasem, pentru că era clar că puștiul nu mă dăduse de gol. Seamănă izbitor cu tine. Trebuie să-l prezinți cursanților. O să-l adore.

— Mda, știu, bombăni Gil. E un puști de treabă. Apoi își aminti, adăugând: Stai puțin, nu mi-ai explicat încă ce făceai acolo. Avem camere de securitate în toate holurile clădirii în construcție. Astăzi ai strălucit în rolul principal!

Stătea în picioare, lângă biroul lui, arătându-mi înregistrarea pe ecranul computerului. M-am uitat la ecran și m-am văzut furișându-mă pe coridoarele vechii clădiri, cu lanterna și rucsacul meu, ca o hoață.

— Cine ești, de fapt? Ești cumva iubita lui Rick Vandervaas? întrebă nervos Gil. De aceea aduni rețete culinare, spionezi restaurantele locale și dai târcoale *masului* meu?

— Glumești? am întrebat uluită, deși eram ușurată că se îndepărtase atât de mult de adevăr. L-am cunoscut pe tipul ăsta abia astăzi, în holul de la intrare!

— Haide, oamenii mei te-au văzut plecând cu Rick și au spus că păreai foarte mulțumită. Ești cumva spioana lui? Nu ar fi prima dată când mi se întâmplă așa ceva. Am avut barmani care s-au dovedit a fi agenți de pariuri, chelnerițe care erau bloggeri culinari deghizați sau bucătari de linie care mi-au furat cele mai bune rețete și le-au

vândut competitorilor mei. Așa că poți să transmiți celui pentru care lucrezi că poate să mă pupe în fund.

— Probabil că glumești! S-a întâmplat că astăzi am avut o urgență și trebuia să ajung la o întâlnire de ultim moment în oraș, pentru a vorbi cu un avocat despre bunurile bunicii mele, i-am explicat. Și trebuie să recunosc că Maurice nu mi-a fost de niciun ajutor când l-am rugat să-mi găsească o mașină. Rick s-a oferit să mă ducă. Sfârșit. Dar, sinceră să fiu, nu e treaba nimănui dacă aș decide să ies cu cineva. Eu nu te întreb nimic despre iubita ta.

— Ce iubită? întrebă el nedumerit.

— Heather, îmblânzitoarea aluatului franțuzesc, i-am spus.

Apoi, am rămas îngrozită de propriile mele cuvinte.

Heather era o persoană plăcută. De ce spusesem așa ceva?

— Ei bine, asta ar fi imposibil, zise calm Gil, din moment ce nu sunt deloc genul ei.

— Da? Și de ce nu ai fi genul ei? am întrebat automat.

— Pentru că sunt bărbat, zise el. Când văzu expresia mea mirată, el adăugă: Oh, pentru numele lui Dumnezeu, Heather e lesbiană, înțelegi?

Mă privea satisfăcut în timp ce asimilam această informație.

— Aha, am răspuns eu, urându-l pe Gil pentru că mă ademenise într-o conversație atât de neplăcută. Toți *chefii* sunt la fel de paranoici ca tine?

— Mda, cam la fel, recunoscu el, acum îngândurat.

Îmi trecu prin minte că se simțea probabil ciudat, gândindu-se că profitasem de el, provocându-l să vorbească despre pasiunea lui pentru acest loc, despre porumbar și toate celelalte.

El voia doar să știe de ce. Și, la urma urmei, eu fusesem cea care mințise.

— Și ce ai vorbit cu Rick pe bancheta din spate a mașinii lui? întrebă el.

Părea bănuitor, dar mai mult în privința partenerului său de afaceri decât în privința mea.

— A procedat exact ca tine, m-a întrebat de când te cunosc și dacă te duci des la ședințe, cum merge construcția și dacă sunt de părere că totul va fi gata la timp pentru deschidere, am răspuns.

Gil întrebă imediat:

— Și ce i-ai spus?

— Ce puteam să-i spun? I-am răspuns că ai o proprietate drăguță și că afacerea pare să meargă bine.

— Dar de ce te-a întrebat tocmai pe tine aceste lucruri? zise mirat Gil.

Mi-am amintit privirile cu subînțeles schimbate între șofer și Rick în oglinda retrovizoare.

— El crede că sunt noua ta iubită, i-am zis exasperată. Doamne ferește!

Gil se îmbujoră instantaneu.

— Se poate și mai rău, bombăni el. Totuși, ce l-a făcut să creadă așa ceva?

Nu voiam să-i amintesc lui Gil de acel fiasco de la Café Paradis, cu toți acei turiști care ne făceau poze în timp ce eram escortați de poliție. Așa că am ridicat din umeri.

— Tu ai ceva în cap, simt asta, zise Gil. Mătușa ta mi-a spus că aveți de rezolvat niște probleme personale, dar, evident, e vorba de ceva mai mult decât știe ea!

Acum, era rândul meu să fiu paranoică.

— Ce ți-a spus mătușa mea despre mine, mai exact? l-am întrebat.

Gil îmi răspunse încet:

— Că te afli aici pentru că mama ta s-a îmbolnăvit, iar tu ai venit în locul ei. Ceea ce explică, probabil, de ce o femeie care nu e pasionată de gătit a venit la cursul meu.

I-am dăruit cel mai enigmatic zâmbet de Mona Lisa.

— În regulă, te conduc înapoi la clădirea principală, zise el.

Am ieșit, iar el a încuiat vechiul porumbar. Lucru destul de ciudat – plimbarea mi s-a părut relaxantă. Gil, în ciuda energiei sale impulsive, era capabil să și tacă, dovedindu-se o companie agreabilă. Nu auzeam decât acele țipete ale faimoaselor bufnițe *scops* din sudul Franței, insistând cu comentariile lor singuratice.

Și, în timp ce mergeam pe o cărare curbă ce ducea la ușa din față, un nor capricios aduse o ploaie măruntă și trecătoare, care stropi printre ramurile unui copac ale cărui minunate flori roz începură să se scuture, plutind deja spre sol. Mi s-a întâmplat să trec pe sub crengi exact atunci când ploaia provocă o cascadă de petale roz, care cădeau puzderie asupra mea, umede și parfumate. Tot ce am putut să fac a fost să mă opresc și să-mi trag răsuflarea cu o încântare copilărească, întorcându-mi fața în sus în loc să mă feresc. Totul se termină în câteva secunde; dar era un cadou atât de neașteptat și senzual, încât am rămas pe loc, șocată, râzând și bucurându-mă de acea ploaie mediteraneeană parfumată.

O clipă mai târziu, ploaia se termină, iar soarele se ivi din nou printre nori. Gil se oprise și el, dar mergând pe curba exterioară a cărării, nu trecuse pe sub copac. Acum, el zâmbea.

— A fost ceva incredibil! am șoptit eu.

Gil arăta de parcă atunci mă văzuse pentru prima dată.

Se apropie de mine, încercând să-mi scoată din păr câteva petale rătăcite, spunând încet:

— Foarte frumos.

Probabil că m-am retras prea repede, rupând vraja, pentru că fața lui căpătă o expresie înțelegătoare înainte de a spune cu seninătate:

— Trebuie să-mi amintesc să adaug ploaia de flori la meniul spa-ului.

Am intrat în clădirea principală și ne-am despărțit în hol. Eu am urcat în camera mea pentru a-mi schimba hainele. Amintindu-mi expresia lui Gil, m-am simțit ciudat de expusă și, din obișnuință, am făcut o verificare mentală rapidă pentru a evalua cât eram dispusă să las de la mine. Era ca și cum mi-aș fi căutat prin buzunare pentru a vedea dacă mi-am pierdut cheile casei. Cel puțin, atunci când mă interogase în porumbar, nu spusesem nimic despre pictura pierdută. M-am trezit dorindu-mi ca mama să-și fi păstrat ideile nebunești pentru ea. Cel mai bun lucru pe care-l puteam face acum era să nu mă mai furișez ca un infractor, să mă comport din nou ca o persoană normală și să termin acest curs de gătit, am decis eu. Apoi, mai degrabă fără voie, mi-am amintit ceva ce mama obișnuia să spună în timp ce stătea și cosea în bucătăria ei din New York. „Atunci când ajungi la sfârșitul funiei tale, faci un nod și reziști.”

Am oftat și am intrat în baie, ca să-mi usuc părul cu prosopul. Poveștile mamei, agenda bunicii – mă apucam strâns de toate aceste paie de parcă ar fi alcătuit o linie fragilă a vieții pe care, pur și simplu, nu puteam să o las din mâini, pentru că la capătul opus al acestei linii o pot vedea pe mica, dar neobosita și optimista mea mamă atât de departe încă rezistând.

22

Ondine, în America (Partea întâi). 1940

— Ai văzut tablourile lui Picasso?

Ondine ciuli urechile într-o seară de iarnă, pe când ieșea din bucătăria de la Chez Ondine, restaurantul drăguț cu marchiză roz pe care ea și Luc îl dețineau acum într-un oraș de la malul mării numit New Rochelle. Nu fusese ușor să supraviețuiască în America; de fapt, primii trei ani fuseseră foarte grei. Totul în această țară era mai mare, mai spațios și mai extins. Erau mai multe mașini, mai mult zgomot și mai mulți oameni – și toți acești oameni păreau să știe exact ce aveau de făcut în viață.

Atunci când Luc și Ondine sosiseră acolo, se duseseră direct la o adresă pe care el o primise de la un prieten de pe vas – o pensiune care nu era departe de port, astfel încât puteau să meargă acolo și să urmărească bărcile de pescuit care intrau și ieșeau din Long Island Sound. Ei știau că economiile lor puteau să se termine rapid, așa că Luc, simțindu-se în largul lui cu pescarii, lucra cot la cot cu ei ori de câte ori aveau nevoie de ajutor suplimentar.

La început, tot ce putea face Ondine era să afle povestea acelui ținut, așa că ea și Luc făcură plimbări lungi peste tot prin oraș pentru a cunoaște mai bine noua lor casă. New Rochelle, deși aglomerat și considerat o suburbie a Manhattanului, era, de fapt, un oraș de sine stătător, mare și plin de viață. Cu toate că fusese întemeiat de către protestanții francezi numiți hughenoți, acolo existase un colegiu catolic de fete ce ocupase un castel gotic construit de către un proprietar de hoteluri în 1800.

În apropiere erau case mari și frumoase, cuibărite în propriile lor enclave. Acolo locuiau căpeteniile comerțului.

— Uită-te la culorile frunzelor acestor stejari și arțari! se minună Ondine când ea și Luc se plimbau de mână într-o duminică, admirând multitudinea de nuanțe – roșu aprins, auriu, portocaliu și verde.

— Toamna aici este mult mai colorată decât în Franța!

De la pescari, Luc află că în oraș era o cameră cu baie de închiriat deasupra unei florării. Era mică, dar mult mai confortabilă decât o cameră la pensiune. Iar în centrul aglomerat al orașului, Ondine descoperi piețe pline de legume și fructe, având o varietate uimitoare de mere, care ar fi fost perfecte pentru *tarte Tatin* – un desert, descoperise ea, „la fel de american ca plăcinta cu mere". Furnizorii angro făceau afaceri mai jos de calea ferată, unde aveau propriile vagoane pline cu produse alimentare. Până și producția din America era mai mare – pere din Oregon, cartofi din Maine, portocale, lămâi și struguri din locuri cu nume exotice precum Florida și California, carne de vită din Oklahoma și Texas. Încercarea de a înțelege dimensiunea acestei țări era năucitoare și, în fiecare zi, pe stradă, Ondine și Luc erau îmbrânciți de mulțimi de oameni care se împingeau grăbiți ca să înainteze.

Dar soțul ei o învăța cum să lupte pentru un vis și să câștige. Luc se încăpățânase să cumpere un vechi restaurant dărăpănat, dar spațios, cu o mulțime de locuri de parcare și o locație excelentă, în apropierea liniilor de tren și troleibuz, așa că investise cea mai mare parte din banii săi pentru repararea și transformarea acestuia într-un bistrou. El știa cum să negocieze dur cu furnizorii săi și cum să-i încânte pe oficialii orașului, care l-au ajutat să obțină o licență pentru vânzarea băuturilor alcoolice. Apoi, el a evaluat rapid

situația, gândindu-se ce potențiali clienți ar fi putut atrage pentru început.

— Vom menține prețurile scăzute, a spus el, pentru că la început vom găti în special pentru localnicii care lucrează aici, în oraș, în timpul zilei. Ei vor aprecia supele tale *bonne femme*[27] și tocănițele, răspândind vestea!

Profitul modest pe care-l câștigau mergea întotdeauna înapoi în restaurant, pentru o mașină de spălat vase și salariul unui chelner.

Și în afară de gătit, Ondine trebui în scurt timp să se ocupe și de fetița care veni pe lume la numai cinci luni după sosirea lor în Statele Unite.

Copilul, care acum avea aproape trei ani, fusese botezat Julie, la fel ca mama lui Luc.

Ondine ținea copilul alături de ea peste tot, chiar și în acele duminici în care ea și Luc se chinuiau să învețe limba engleză în subsolul unei biserici locale. Ei trei alcătuiau o familie, iar buna lor înțelegere o făcea să se simtă mai sigură și mai iubită ca întotdeauna. Cu toate acestea, erau multe nopți în care Ondine nu putea dormi, gândindu-se îngrijorată că ar fi fost mai bine dacă ar fi pus banii la bancă și și-ar fi căutat câte o slujbă, în loc să caute independență. Dar America era un loc antrenant, chiar dacă, așa cum spunea Luc, „îți mai dădea din când în când câte un șut în fund”.

Iar Luc avea dreptate în legătură cu multe lucruri, mai ales când luase înțeleaptă decizie de a merge acolo pentru a aștepta cel de-al Doilea Război Mondial. Din ce în ce mai mulți refugiați veneau la Chez Ondine spunând că scăpaseră pe „ultimul vas”: guvernante franțuzoaice, savanți germani, muzicieni polonezi și dansatori ruși. Acești noi și sofisticați clienți lucrau în universitățile și teatrele din apropiere, descoperind ceea ce localnicii deja știau: că mesele calde ale doamnei Ondine erau delicioase, reconfortante și aveau prețuri rezonabile.

În seara aceea, un profesor francez mai în vârstă și soția lui tocmai își terminau porțiile de *daube* din carne de vită atunci când un cuplu american, mai tânăr și mai fermecător, se opri în fața localului, uitându-se pe fereastră. Când îi observară pe vecinii lor, cei doi bătură în geam, emoționați. Ei intrară într-un suflet pe ușa din față, scuturându-și zăpada de pe umeri și bătând din picioare, încântați să li se alăture prietenilor lor.

Probabil că abia coborâseră din tren, își spuse Ondine. Trecuse o săptămână de la Anul Nou și ultimele luni, pline de sărbători, aproape că-i epuizaseră pe furnizorii ei de carne și pește, începând cu acea sărbătoare năucitoare de Ziua Recunoștinței, când singurul lucru pe care oamenii doreau să-l mănânce era curcanul.

Luc se apropie în liniște de cuplul american, cerându-și scuze, pentru că bucătăria era închisă. Tânărul fercheș îi înmână jobenul din mătase și bastonul cu mâner din argint, apoi răspunse cu un gest degajat, în timp ce se așeza lângă prietenii săi:

— Oh, nu vă faceți griji, am luat cina. Dar nu m-ar deranja un espresso sau un coniac, doar ca să mă mai încălzesc puțin. Când Luc încuviință, bărbatul zise cu grație: Localul dumneavoastră e singurul care mai are luminile aprinse la ora asta. Ce noroc pe noi!

Ondine se strecură în spatele barului pentru a face cafeaua, în timp ce Luc turna două păhărele de coniac pentru bărbat și pentru supla și atrăgătoarea soție a acestuia, care purta o rochie de satin și o capă din blană de samur. La început, cele două cupluri discutară cu voce joasă, dar în scurt timp discuția deveni mai jovială.

Și atunci, Ondine îi auzi rostind numele lui Picasso.

— Vreți să spuneți că nu i-ați văzut expoziția de la Muzeul de Artă Modernă? Femeia mai tânără flutură o mână încărcată de diamante. Noi tocmai venim de acolo! Se numește „Picasso: Patruzeci de

ani de artă”. Dar ce păcat – seara asta e ultima în care expoziția mai este deschisă în New York! Chicago e următorul oraș în care vor fi expuse lucrările. Priviți, am catalogul la mine.

— E cea mai mare expoziție a lucrărilor sale pe acest mal al Atlanticului, îi explica francezului mai în vârstă veselul soț al femeii. Sunt peste trei sute de lucrări! Cred că sunt mai în siguranță aici decât în Europa.

Bărbații se lansară apoi într-o discuție sobră despre armata lui Hitler, despre război și riscurile întâmpinate de un pictor precum Picasso, pe care naziștii îl considerau „degenerat” dacă ar fi rămas în Parisul ocupat de germani.

„Cum va supraviețui Picasso și, mai ales, cum va putea picta?” se întreba Ondine, admirându-i curajul.

Când cele două cupluri se ridicară să plece, americanca își culese de pe masă cu o mână înmănușată poșeta cu mărgele argintii, apoi se opri pentru a arunca o ultimă privire apreciativă restaurantului.

— Chez Ondine, zise ea. Ce local drăguț și elegant! Nu mi-am dat seama că s-a schimbat proprietarul. Nu era aici un birt îngrozitor?

— Nu mai e același! Noii proprietari sunt francezi, o asigură femeia mai în vârstă, bucuroasă că avea și ea noutăți cu care să se fălească. Bucătăria lor e provensală sută la sută, vă asigur, și e *très excellente.* Și prețurile sunt foarte decente. Noi luăm masa aici de două ori pe săptămână!

— Hmm, făcu tânăra femeie privindu-l cu subînțeles pe soțul ei în timp ce se îndreptau spre ușă. Va trebui să venim din nou aici ca să ne convingem. Nu crezi că e un oraș minunat?

Cei doi plecară braț la braț, fredonând un cântec cunoscut de pe Broadway despre New Rochelle: „La numai patruzeci și cinci de minute de Broadway, mă gândesc la schimbările pe care le aduce…”

Clopoțeii de sanie pe care Luc îi pusese la ușa din față zornăiră când cele două cupluri părăsiră restaurantul.

Ondine schimbă o privire amuzată cu el și nu se putu abține să nu spună:

— Da, New Rochelle ne-a adus multe schimbări! Și totuși, nu e o diferență atât de mare, pentru că iată-mă, sunt aici, gătind într-o bucătărie de restaurant, la fel ca mama.

Acest gând ironic îi trecuse prin minte de mai multe ori, ori de câte ori făcea un gest ca și mama ei, ca de exemplu ridicarea unui braț murdar de făină pentru a-și îndepărta părul de pe față. Ea le scrisese părinților, întrebându-i dacă erau sănătoși, dar ei nu ar fi răspuns unei fiice care nu-i ascultase, fugise și-i abandonase. Acest lucru o întrista nespus, dar nu-i păru rău că-și părăsise țara, părinții sau chiar pe Picasso. Ondine înțelesese că avea acum propria familie care trebuia să fie pe primul plan. Ea avea un soț care nu o trata ca pe o servitoare, ci ca pe partenera sa de afaceri și marea iubire a vieții lui, de asemenea. După ce strânseră masa, ea îi zâmbi recunoscătoare bărbatului ei înalt și frumos.

Luc îi întoarse zâmbetul.

— Nu te îngrijora. Acesta va fi un An Nou bun pentru noi, promise el.

O luă în brațe și o sărută, iar Ondine simți propria ei dragoste pasională răspunzându-i într-un mod care încă o mai uimea prin combinația aceea de sălbăticie și tandrețe. Pentru un moment, rămaseră așa, îmbrățișați, sărutându-se și simțindu-și bătăile inimilor. Ondine își frecă nasul de gâtul lui, oftând.

În cele din urmă, se desprinseră unul de celălalt și își continuară liniștiți activitatea. Luc se aplecă să ridice ceva ce căzuse pe podea și îi întinse lui Ondine acel obiect.

— Uite, au lăsat asta.

Era catalogul de la expoziția lui Picasso. Ondine răsfoi paginile cu imagini, oprindu-se să admire *Guernica,* o pictură care surprindea un carnaj oribil după ce fasciștii bombardaseră un oraș spaniol. Și totuși, printre toate acele imagini ea nu reuși să găsească portretul pe care i-l făcuse Picasso, acea *Fată la fereastră* a lui.

„Să fi fost totul numai un vis?" se întrebă ea. Dar când traversară strada pentru a merge la culcare în camera lor aflată deasupra florăriei, primul lucru pe care-l văzu Ondine fu indiscutabila dovadă că aventurile ei cu Picasso fuseseră reale. Micuța Julie, care moțăia în pătuțul ei dintr-un alcov, ridică repede capul și întinse mânuțele pentru o îmbrățișare.

Fetița era foarte mică pentru vârsta ei, având ochii negri ca de cerneală ai lui Picasso, iar asta o făcea pe Ondine să o asemene cu o boabă delicată de fasole pestriță. Adesea, în loc să se joace cu alți copii, Julie prefera să se ascundă sub masa mamei ei din bucătăria restaurantului, devenind foarte ocupată cu cărțile de colorat și cu creioanele ei. Uneori, Julie stătea, pur și simplu, ore întregi privind visătoare undeva în gol și chicotind singură.

— Nu e nimic în neregulă cu ea, o liniști un doctor pe Ondine. E doar introvertită de felul ei și va fi întotdeauna mai mică decât ceilalți copii de vârsta ei. Asta se moștenește adesea din familie.

Cineva din familia tatălui, poate?

Ondine ridică din umeri cu un sentiment de vinovăție și nu îi spuse nimic lui Luc, care o adora pe fetiță.

— Ea visează cu ochii deschiși, spunea tandru Luc, sărutând-o pe copilă în creștet, iar Julie ridica privirea plină de venerație spre papa Luc, pe care-l adora. La Crăciun, Julie fusese încântată când primise o mică iesle cu lumini pe care i-o adusese Luc. Ei îi plăcea la culme să-l așeze pe copilul

Iisus în micul lui pat din paie, între cele două figuri protectoare, Maria și Joseph.

— Aceștia suntem noi, nu-i așa? întrebase fericită Julie. Și noi suntem o familie sfântă.

— Da, micuța mea, răspunse Ondine, uluită de faptul că fața lui Julie exprima atâta iubire protectoare, o calitate pe care cu greu și-ar fi imaginat că o poseda. Doctorul o informase că nașterea acestui copil făcuse imposibilă pentru ea o altă sarcină, dar, așa cum spunea Luc cu generozitate, „suntem deja binecuvântați cu tot ce avem”.

O lună mai târziu, Luc apăru gâfâind în bistroul lor, ținând triumfător în mână un ziar din New York.

— Suntem și noi aici! declară el. Vânzătorul de ziare a spus că am avut parte de o „cronică grozavă” și a insistat să iau ziarul acasă.

Ondine se uită peste umărul lui și recunoscu fotografia celui care scrisese cronica.

— E tânărul acela cu joben de mătase! își aminti Luc. Cel a cărui soție vorbea despre Picasso de Anul Nou. Au venit din nou aici săptămâna trecută ca să ia masa împreună cu prietenii lor, îți amintești?

— „Fabuloasa *French Cuisine* la Chez Ondine”, citi cu voce tare Luc titlul care rima. „Am luat cina în multe dintre cele mai bune restaurante din lume, dar sunt uimit să constat că bucătarul de la Chez Ondine gătește suficient de bine pentru a-i egala și chiar rivaliza cu cei mai buni *chefi, crème de la crème.”*

Luc privi în sus, cu ochii strălucind de mândrie. Uluită, Ondine zise:

— Trebuie să spunem o rugăciune de mulțumire pentru bătrânul călugăr Tata Jacques, care m-a învățat toate secretele lui de bucătar la mănăstire!

— Te vei convinge în curând de puterea unei cronici favorabile, zise Luc sărutând-o. Cu puțin

noroc, vom găzdui patroni de teatre și operă din Manhattan. Lucrurile vor fi diferite pentru noi de acum încolo.

Cu toate acestea, Ondine nu putea spune de ce o asemenea veste bună îi provocase un ciudat și reticent fior pe șira spinării. Luc înțelese expresia ambivalentă de pe fața ei, dar râse și o îmbrățișă liniștitor.

— Nu contează ce te-au învățat doamnele de la piața veche din Juan-les-Pins! Ele se temeau de noroc la fel ca de ghinion. Prea multă superstiție, cu talismanele lor folosite pentru a alunga ochiul rău al geloziei!

Nu trecu mult timp și parcarea lor se umplu de mașini ce aduceau meseni curioși care veneau nu doar din colțurile îndepărtate ale districtului, ci și din Connecticut și Manhattan, ba chiar și din New Jersey. Acest lucru fu observat imediat de către furnizorii lui Luc și de alți proprietari de restaurante, care erau în afaceri de mulți ani, dar niciodată nu reușiseră să atragă o astfel de mulțime.

— Am ajuns prea faimoși, avea să spună Ondine mai târziu, pentru că profitul restaurantului nu trecu neobservat de către alt soi de clienți, foarte diferiți.

Niște bărbați ciudați, ca niște prădători, cu fețe dure, începură să-și facă apariția la Chez Ondine. Ei se așezau la bar și beau mici cești de cafea amară, măsurându-l din priviri pe Luc, așa cum făceau de fiecare dată când un nou emigrant – băcan, negustor, vânzător de legume sau brutar – începea să prospere.

Ondine privea cu inima strânsă cum afacerile lui Luc – și persoanele cu care era nevoit să negocieze – deveneau din ce în ce mai complicate.

Cu îngrijorarea specifică unei soții, ea observă că, după „întâlnirile” sale nocturne ori partidele de pocher cu bărbații din serile de duminică, Luc venea acasă mult mai încordat și mai îngândurat.

Și chiar atunci când ea și Luc începură să câștige destul pentru a deschide un cont de economii, acei bărbați ciudați și încrâncenați îndrăzniră să ceară o parte din profit pentru „protecție” împotriva hoților, spărgătorilor și incendiatorilor.

— Ce nonsens mai e și ăsta? întrebă Ondine când Luc îi spuse pentru prima dată despre plățile pe care era forțat să le facă în fiecare săptămână. Trebuie să-i plătim pe acei gangsteri să ne protejeze *de ei*?

— Exact, răspunse Luc calm în timp ce se așezau cu mașina de calcul între ei, pentru a socoti profitul din săptămâna aceea. Altfel, unii dintre furnizorii noștri ne vor taxa mai mult decât o fac de obicei – și ne vor vinde doar gunoaie! Sunt toți mână în mână. Mi s-a spus că se numește „mafie”.

— Dar cum este posibil? Și poliția? întrebă Ondine.

Luc clătină trist din cap.

Așa că plătiră. Confruntându-se cu o situație pe care nu o putea controla, Ondine se mulțumi să se strecoare în biserică atunci când nu era nimeni acolo. Ea mergea la statuia Fecioarei Maria, la picioarele căreia era un stativ de fier pe care erau puse mai multe rânduri de mici candele aprinse. Ondine punea o monedă în cutia metalică și, folosind un bețișor subțire și lung, care ieșea din cenușa adunată în tava pusă sub candele, transfera flacăra de la o candelă la cea din mâna ei, apoi închidea ochii și se ruga fierbinte pentru o formă mai blândă de protecție.

23

Picasso, în Paris. 1943

Din nou, cei de la Gestapo făcură o vizită-surpriză la atelierul lui Picasso. Dar, ca întotdeauna, nu erau siguri ce trebuiau să caute în bârlogul Minotaurului. Cu doar câțiva ani înainte de război, Picasso se mutase în acest apartament, pe Rue des Grands-Augustins, pe care Dora Maar îl găsise pentru el, iar labirintul de camere al acestui apartament se potrivea de minune naturii sale misterioase și secretoase. Mai întâi, trebuia să treci de asistentul Maestrului, Sabartés, un spaniol suspicios, care permise cu părere de rău accesul ofițerilor germani în anticameră – o zonă de recepție ciudată, mai degrabă haotică, populată cu o varietate de păsări crescute în colivii și plante exotice țepoase, și, în fiecare zi, o varietate de dealeri de artă lingușitori, colecționari, operatori de interviu de la reviste, artiști în devenire și oricine altcineva voia să intre în grațiile lui Picasso.

— De ce sunt non-germanii atât de prost organizați? îl întrebă tânărul ofițer blond pe partenerul său mai în vârstă, care-i era superior, în timp ce intrau în a doua cameră, care era mai îngustă și mai aglomerată cu mobilier vechi, mese de cărți, reviste, fotografii, pălării, costume pentru bărbați, pantofi, tablouri, instrumente muzicale, piatră și scoici și orice altceva ce îndeplinise odată fanteziile lui Picasso, dar acum zăceau aici, pline de praf.

O a treia încăpere conținea mai multe sculpturi mari. Camera ducea la o scară în spirală, care-i conduse la un studio de la următorul etaj, unde, în sfârșit, îl descoperiră pe Picasso în persoană.

Lui Pablo îi plăcea să le spună oamenilor că acesta era studioul care-l inspirase pe Balzac în

scrierea acelei faimoase povești despre un pictor a cărui pânză se trezise la viață.

Cei doi ofițeri de la Gestapo nu știau cine fusese Balzac. Dar își notară. Apoi, afișând o expresie disprețuitoare și rigidă, cel mai vârstnic întrebă:

— Unde este prietenul dumitale, Jacques Lipchitz? A fost aici astăzi?

Aceasta era întrebarea favorită a celor de la Gestapo, pe care o puneau ori de câte ori veneau în vizită.

Iar Picasso, cu ochii lui întunecați atât de atenți, spunea de fiecare dată același lucru despre acest sculptor evreu.

— Din câte știu, a plecat în America.

Chiar dacă Picasso știa numele orașului unde plecase Lipchitz, el nu-l dădu de gol. În plus, Gestapoul știa foarte bine că Lipchitz era plecat de mult timp.

Ei continuară pe un ton batjocoritor:

— Dar tu? Ești evreu, nu-i așa?

— *Non,* răspunse tăios Picasso.

— Oh? zise bărbatul mai în vârstă, cel arogant. Arată-mi actele atunci.

În ciuda calmului și indiferenței lui Picasso, el avea întotdeauna grijă să aibă actele în ordine. Apoi, în mod inevitabil, percheziția începu. Ofițerii germani cercetară dulapuri, deschiseră sertare și se uitară la picturi. Picasso își luase măsuri de precauție. Multe dintre picturile sale erau în seifuri și în alte locuri sigure. El ascunsese, de asemenea, stocuri de cărbune și lemne care erau atât de prețioase și de greu de găsit în acele vremuri; iar lingourile de aur pentru cazuri de urgență fuseseră înfășurate în ambalaj și ascunse printre niște săpunuri de Marsilia într-o valiză veche.

Cât despre femeile lui, Dora Maar trăia într-un apartament aflat la colțul străzii, iar Marie-Thérèse era ascunsă în altul, la distanță mai mare, dar destul de rezonabilă pentru o vizită, deși nicio

femeie nu trebuia să vină în vizită la atelierul său fără a fi invitată. Desigur, uneori nu respectau această regulă. Dar de cele mai multe ori, el reușea să le controleze. Picasso făcea rost de lucruri prețioase – precum cărbunii pentru Marie-Thérèse, astfel încât ea să o poată ține pe fiica lor, Maya, la căldură în această perioadă, când toate lucrurile de valoare erau raționalizate fără milă.

Pablo se considera norocos că Gestapoul venise la el astăzi, și nu în una dintre acele zile în care refugiați spanioli sau luptători din Rezistența Franceză apăreau la ușa lui având nevoie de bani sau de orice alt ajutor pe care el îl putea oferi.

— Ce ar trebui să reprezinte asta? întrebă tânărul ofițer, studiind uimit o pictură abstractă.

El auzise că Picasso era un mare pictor – deși figura pe lista artiștilor „degenerați”, lucrările lui neavând permisiunea de a fi expuse în galeriile de artă.

Picasso ridică din umeri. Stânjenit, bărbatul insistă:

— De ce pictezi în felul acesta?

— Nu știu, răspunse Picasso cu o atitudine boemă. Pentru că mă amuză.

Chipul tânărului ofițer se lumină dintr-odată.

— Ah! Atunci e o fantezie, nu-i așa?

Ofițerul mai vârstnic, fără chef de jocuri de-a șoarecele și pisica, ridică o altă pânză și întrebă cu răceală:

— Acest tablou este al tău?

— Da, e al meu, dar nu eu l-am pictat, zise Picasso. E un Matisse.

— Și acesta? întrebă ofițerul mai vârstnic ducându-se pe alt culoar îngust ticsit de picturi.

— E un Renoir.

— Și acesta e tot un Renoir?

— Nu, e un Cézanne. Deja l-ați inventariat pe acela.

— Chiar așa? Ești sigur?

Ofițerul mai tânăr își verifică nervos notițele.

— Oh, da, rosti sarcastic Picasso. Dar le-ați trecut cu vederea pe acestea de aici.

Și așa continuară să inventarieze lucrările – bărbatul mai vârstnic cercetând teancurile incredibile de picturi și ordonându-i celui mai tânăr să-și noteze totul. Ofițerii erau deja dezorientați și nesiguri, așa cum intenționase de la bun început Picasso, în timp ce el continua să le spună că văzuseră sau că rataseră unele dintre pânze, până când cei doi se treziră pierduți în mijlocul acelei dezordini. Când întrebară cât valora fiecare tablou, Picasso inventă niște prețuri modeste. Ofițerii îl crezură doar pentru că nu se pricepeau deloc la așa ceva – ei știau cum să evalueze o bucată de aur din dintele unui evreu sau din cercelul unui țigan; ei cunoșteau suma totală a conținutului fiecărui seif bancar din Paris pe care îl deschiseseră imediat ce invadaseră orașul, dar arta modernă era pentru ei un mister care adesea îi depășea.

În cele din urmă, după ce văzură toate teancurile de pânze ale lui Picasso, mâna tânărului ofițer se opri în fața unui portret neobișnuit. Acesta era cu totul diferit de toate acele picturi moderne complicate pe care le văzuse el în ziua aceea. Era o fată la fereastră, cu un chip luminos, care privea spre lume de parcă ar fi fost în stare să o supună și să o aducă la picioarele ei. Umbra unui zâmbet însenina fața ei tânără.

— Dar acesta? întrebă ofițerul mai tânăr, încercând să nu pară implicat.

Ceva din înfățișarea acelei tinere femei îi trezea dorul de casă și-l făcea să tânjească, amintindu-și de toate fetele frumoase pe care le cunoscuse.

Privirea întunecată a lui Picasso o urmă pe cea a tânărului și se opri asupra portretului. Pentru o clipă nu-și aminti când îl pictase. Apoi îi apăru în minte ondina lui, fata din mare, din vremurile liniștite în care intimitatea era o comoditate pe care o puteai obține cu ușurință – spre deosebire de

prezent, când era la fel de rară precum rubinele. Dintr-odată, Pablo se simți profund mișcat de acest tablou, dorindu-și pentru o clipă să se poată întoarce în timp la acea zi din Juan-les-Pins, când Franța însăși era aproape la fel de inocentă precum acea fermecătoare tânără.

— Oh, acela, zise Picasso pe un ton voit indiferent. E doar o fată pe care am cunoscut-o pe vremuri.

Tânărul încuviință, admirativ.

— Da, zise el fără să lase tabloul din mână. E chiar reușit.

Picasso se simți ciudat de protector când, pentru o clipă, avu impresia că acel tânăr ofițer german voia să-și îndese portretul sub braț și să-l ia cu el. Nu ar fi fost prima dată când cei victorioși ar fi luat ce își doreau din Paris ca pradă de război.

Dar bărbatul mai vârstnic, a cărui inimă nu mai putea fi mișcată de dragostea pentru orice lucru pur și frumos, zise grăbit și plin de importanță:

— Da, bine, acela e destul de tradițional, nu-i așa? Îmi imaginez că nu valorează la fel de mult ca lucrările moderne din prezent.

Tânărul se făcu roșu în obraji, puse tabloul jos și se îndepărtă.

— Ei, dar ce tablou valorează mult în prezent? întrebă romantic Picasso. Arta nu vă poate încălzi apa pentru baie și nici nu vă hrănește copiii.

Mai târziu, după plecarea ofițerilor, Picasso se duse la o cafenea din apropiere care se aproviziona de pe piața neagră, pentru a-și calma nervii cu un pahar cu vin și masa de prânz.

Dora Maar era acolo, la masa lui, împreună cu alți prieteni.

— Ai auzit de Cocteau? îl întrebă Dora *sotto voce*[28]. Naziștii l-au bătut pe Champs-Élysées doar pentru că a refuzat să-i salute.

Picasso clătină trist din cap. El auzise prea multe povești ca aceasta despre oamenii pe care-i cunoștea. Ei toți înțelegeau că lumea pe care o

iubeau dispărea – pe scară largă sau redusă, în fiecare zi.

Așa că Pablo încerca să mai destindă atmosfera pentru ceilalți prieteni ai săi de la cafenea. Actrița Simone Signoret asculta cu atenție cum își încânta Picasso grupul de prieteni de la masă povestindu-le ceea ce avea să devină cea mai amuzantă descriere a sa despre felul în care Gestapoul îi inspectase studioul.

— Și atunci, unul dintre ofițeri – cel mai în vârstă – vede pe masă o fotografie a tabloului meu, *Guernica,* acela care înfățișează bombardamentul fasciștilor, zise Picasso. Nazistul se uită la acel carnaj și apoi îmi spune: „Tu ai făcut asta?" Iar eu îi răspund: „Nu, tu ai făcut-o".

Și împreună cu prietenii săi, Picasso izbucni în hohote de râs, amintindu-și cum îi forțase pe naziști să se confrunte cu distrugerea făcută de armata lui Hitler.

În acel moment, Pablo observă o tânără cu părul castaniu-roșcat care stătea la altă masă împreună cu o prietenă. Erau în compania unui bărbat pe care Picasso îl cunoștea. De fiecare dată când Pablo își încrucișa privirea cu tânăra, aceasta îi zâmbea, așa că făcu mai multe glume și se dădu mai tare în spectacol doar ca să o vadă pe fata aceea zâmbind din nou.

În cele din urmă, se ridică de la masă, ținând în mână un bol cu cireșe și lăsând-o pe Dora Maar cu ceilalți prieteni.

— Ei bine? i se adresă Picasso prietenului său care stătea lângă cele două tinere. Nu ai de gând să mă prezinți?

El puse bolul cu cireșe pe masă, chiar în fața fetei cu părul roșcat, apoi îl ascultă atent pe prietenul său, care făcea prezentările.

— Iar aceasta e Françoise Gilot, zise bărbatul. A fost studentă la Drept, la Sorbona, dar acum ar prefera să devină pictoriță.

Picasso râse.

— E cel mai amuzant lucru pe care l-am auzit astăzi, zise el. Fetele care arată *așa* nu pot fi pictorițe.

Dar Françoise nu era deloc timidă. Ea primise o educație aleasă, fiind fiica unui afacerist de succes, care o învățase cum să gândească, să discute și să triumfe.

Așa că fata își scoase bărbia înainte și îl informă pe Pablo că ea și prietena ei nu erau doar pictorițe, ci chiar urmau să expună împreună niște tablouri chiar în cursul acelei săptămâni la o cunoscută galerie de artă.

Poate că Picasso voia să arunce o privire. Apoi ea zâmbi și mâncă o cireașă.

— Adevărat? întrebă Pablo. Ei bine, și eu sunt pictor. Trebuie să vii la atelierul meu să vezi câteva dintre picturile mele.

— Când? întrebă Françoise.

Ea avea doar douăzeci și unu de ani, dar știa ce voia de la viață.

— Mâine. Poimâine. Când vrei tu, răspunse Picasso.

Foarte serioasă, Françoise și buna ei prietenă se sfătuiră și își revizuiră programul.

— Putem veni lunea viitoare, anunță Françoise.

Picasso schiță o plecăciune.

— Cum doriți.

Strânse mâinile tuturor, apoi își luă bolul cu cireșe și se întoarse la masa lui.

Iar Dora Maar își dorea, din toată inima, ca ei să fi ales o altă cafenea pentru a lua prânzul în ziua aceea.

24

Ondine, în America (Partea a doua). 1952

Până ca Julie să împlinească cincisprezece ani, restaurantul Chez Ondine devenise atât de profitabil, încât Ondine și Luc reușiră să-și înscrie fiica la un cunoscut liceu privat pentru fete. Mica familie a lui Ondine se mutase de mult din camera de deasupra florăriei, închiriind o frumoasă casă victoriană, cu o verandă care încercuia locuința, într-o enclavă de lângă mare numită Sans Souci, unde lebede grațioase pluteau de-a lungul malurilor alături de puii lor pufoși, sperând să prindă din zbor bucățile de pâine uscată aruncate de trecători.

În timpul verii, atunci când aveau câte o zi liberă, Luc le plimba pe Ondine și pe Julie într-o mică barcă cu vâsle.

Ei treceau vâslind de-a curmezișul parcului Glen Island, o stațiune publică elegantă, cu mici case de vacanță din secolul al XIX-lea, o colonadă și un cazinou. Mergeau la picnic pe plaja în formă de semilună și se bălăceau în Long Island Sound până la apusul soarelui. Apoi se așezau pe faleză pentru a asculta muzică de jazz, care se auzea dinspre cazinou, Julie și Ondine urmărind curioase ce rochii purtau femeile. Într-o seară, la cea de-a treizeci și treia aniversare a lui Ondine, Luc îi făcu o surpriză, rezervând o masă pentru două persoane la cazinou. Ei au comandat homar cu garnitură de orez cu șofran și amandine. Apoi au intrat în sala enormă de bal de la etajul al doilea, cu uși franțuzești ce se deschideau în balcoane private cu vedere la mare și cer, unde o lună de aur se uita în jos, la propria reflexie încrețită de la suprafața valurilor întunecate.

— Vezi? Stelele noastre sunt încă acolo, zise Luc, întinzând mâna spre cer și luând-o în brațe.

Ea își lipi obrazul de al lui în timp ce ascultau *Moonlight Sonata* și *Walkin' My Baby Back Home.* Fredonându-și unul celuilalt, au dansat până târziu în noapte după melodiile lor *swing* favorite.

— Unde ai învățat acești pași? o întrebă Luc atunci când ea încercă o ușoară variație.

— Julie m-a învățat, zise ea. Fetele dansează un pic diferit acum.

— Într-o zi ne vom întoarce în Franța cu ea și o vom prezenta părinților tăi, promise Luc.

Era un vis de-al lor, chiar un plan, pentru că, deși scrisorile trimise de Ondine familiei nu primiseră răspuns, Luc era sigur că părinții ei nu ar fi fost capabili să-și respingă singura nepoată.

Julie era drăguță, dar era tot firavă și scundă, ceea ce o făcea să pară mult mai mică decât vârsta ei reală. Ca și alți copii de imigranți, ea crescuse vorbind limba engleză în școală, și nu limba părinților ei, fără a ști vreodată în ce limbă ar fi trebuit să gândească.

Cu toate că părinții ei erau plini de iubire pentru ea, ei erau secretoși și aveau dispoziții schimbătoare, stări de îngrijorare și alertă. Ea știa că stresul lor avea de-a face cu afacerile, dar nu-i spuneau niciodată exact despre ce era vorba, așa că, chiar și în zilele bune, mai exista încă un curent subteran și persistent de neliniște, o anxietate ascunsă și stranie, dincolo de tot succesul lor.

Dar, la școală, Julie învinse treptat timiditatea ei înnăscută și începu să-și facă prieteni, iar încrederea ei crescu. Începu să se comporte mai mult ca o fată din America, imitând exuberanța optimistă a prietenilor ei. Lui Ondine îi plăcea să o audă pe Julie discutând cu alte fete de vârsta ei când veneau de la școală în sacourile lor identice din stofa și fustele plisate, cu brațele pline de cărți și cu părul strâns la spate în panglici viu colorate sau clame strălucitoare. Într-o duminică după-

amiază, când Luc era la o partidă de cărți, iar Julie se afla în curtea din spate cu prietenele, uitându-se la reviste de modă, un bărbat bine îmbrăcat, într-un costum, intră în curte având o cutie cu bomboane pentru Julie și un buchet de flori pentru mama ei. Mirosea a colonie și avea un comportament elegant. O bătu ușurel pe obraz pe Julie, apoi intră în casă pentru a vorbi cu Ondine.

După plecarea bărbatului, Julie întrebă:

— Cine era bărbatul acela amabil, cu maniere atât de rafinate?

— Nu e deloc amabil și nu trebuie să mai vorbești vreodată cu el. Dacă-l mai vezi, trebuie să-i spui imediat tatălui tău, răbufni supărată Ondine.

Fusese enervată la culme de acel musafir, care se furișase neobservat pe ușa din spate, străbătuse toată casa și apăruse pe neașteptate în ușa salonului ei, ca o fantomă. Vocea lui era atât de șoptită, încât ei nu-i venea să creadă că-l auzise bine. Ondine nu avea de gând să-i mărturisească vreodată fiicei sale ce-i spusese acel bărbat: „Ai o fiică încântătoare. Dacă vrei să supraviețuiască și să ajungă la propria cununie, tu vei plăti ceea ce i-au cerut oamenii mei soțului tău. Dacă nu, ea ar putea avea un teribil accident și îi vei găsi oasele împrăștiate prin tot orașul”.

— Spune-le prietenelor tale să plece acasă, îi ceru Ondine lui Julie cu voce scăzută. Și intră imediat înăuntru.

— Dar nu le pot alunga așa, pur și simplu! obiectă Julie.

— Găsește o cale mai delicată să faci asta, dar fă-o! zise Ondine pe un ton mult mai aspru decât de obicei.

Julie oftă, protestă, dar se supuse.

Odată ce ajunse teafără în casă, Ondine încuie toate ușile și ferestrele.

Când Luc apăru acasă, radia de bucurie și încredere în sine. El anunță:

— Am găsit un nou furnizor de pește! E la fel ca bărbatul pentru care am lucrat în Juan-les-Pins, cinstit, serios, ce mai, sarea pământului. Putem avea încredere în el.

Ondine reuși să dea din cap, optimistă, înainte să-l descrie pe cel care o vizitase. Luc înțelese pe loc cine era acesta – șeful celor care veneau să strângă banii pentru protecție.

Luc era furios.

— Ticălosul a venit, pur și simplu, în casa noastră? exclamă el încruntat. Ne-a amenințat copilul? Pentru Dumnezeu, mă ocup eu de el!

El își scoase bărbia în afară cu acea periculoasă expresie de mândrie și curaj pe care Ondine o văzuse prima dată în gară, de față cu domnul Renard, în ziua în care părăsiseră Franța – și pe care o vedea frecvent pe chipul lui în ultima vreme.

Luc avea – așa cum spuneau oamenii – „un fitil lung”, dar odată aprins, acest fitil putea duce la o explozie. Și totuși, el o asculta pe Ondine ori de câte ori intervenea.

— Și ce vrea, mai exact, omul acesta de la noi? întrebă ea încetișor când intrară în bucătărie.

Luc clătină din cap cu o privire sumbră.

— Tocmai asta e. El spune „mai mult”, întotdeauna „mai mult”! Dar nu va fi niciodată satisfăcut. Are un lanț de restaurante soioase și pierde clienți în fața unor oameni ca noi. S-a oferit să ne cumpere localul pentru o sumă ridicolă.

— Nu mi-ai spus acest lucru, îi reproșă Ondine.

În ultima vreme, fusese dificil să facă distincția între aliații și dușmanii lui Luc. Și unii, și alții erau niște oameni duri. Luc ridică din umeri și se așeză.

— Nu am vrut să te îngrijorez. Mi s-a părut inutil. Dar acum, când a văzut că nu ne poate cumpăra, el nu vrea decât să ne scoată din afaceri. Ei bine, sunt și pești mai mari ca el în Bronx. Astăzi, am cunoscut unul care ne poate proteja de

acești firavi rechini locali. M-am săturat. Va trebui să mă ocup de acest lucru la noapte.

Ondine îi servi cina soțului ei, pe care el o mâncă metodic și calm, la masa lor cu vedere spre liniștitul Long Island Sound.

— Ce vrei să faci? îl întrebă așezându-se lângă el.

— Va trebui să îl luăm pe acest șef din Bronx ca „investitor" în locul nostru, dar e în regulă, zise Luc, de parcă s-ar fi gândit de mult la această soluție. Pentru că bărbatul acesta e un adevărat om de afaceri. El ne poate furniza provizii mult mai bune în afară de pește, dar, așa cum am mai spus, cu asta am rezolvat deja.

Ondine îi puse mâna pe braț.

— Nu ieși în noaptea asta din casă, îl rugă ea. Așteaptă până dimineață. E mai sigur să faci lucrurile la lumina zilei.

Încordarea lui Luc dispăru, iar el încuviință în cele din urmă. Când merseră la culcare, ea se lipi de pieptul lui cald, iar el adormi repede, epuizat. Ondine dormi în reprize.

În dimineața următoare, Luc plecă devreme – în primul rând, ca să o ducă pe Julie în siguranță la școală, iar apoi se îndreptă spre Bronx. Ondine făcu pregătirile pentru masa de prânz, dar când văzu că Luc nu se întoarse la timp să o ia pe Julie, se duse chiar ea în curtea școlii. De fapt, Luc îi spusese să facă asta dacă el ar fi întârziat cumva.

— Oh, *maman,* ce s-a întâmplat cu tine și cu papa astăzi de mă escortați înainte și înapoi ca pe un copil mic? protestă Julie. Mă faceți să mă simt prost în fața prietenelor mele.

Ondine și Luc stabiliseră să nu-i spună fetei nimic despre amenințarea de răpire, ca să nu o sperie.

— *Chère fille,* ia-ți manualele acasă la doamna O'Malley și stai acolo până când voi veni să te iau. Nu uita să-ți faci temele, zise Ondine.

Doamna O'Malley era o vecină amabilă, al cărei soț era un fost antrenor de baseball, aflat acum la pensie. Ondine le povestise cum fusese amenințată Julie, iar ei fuseseră de acord să o supravegheze pe fată atunci când Ondine era la restaurant. Cei doi O'Malley aveau doi fii chipeși, așa că Julie nu protestă deloc.

Atunci când Ondine se întoarse la restaurant să pregătească servirea cinei, telefonul începu să sune imediat ce intră. Cel care suna era unul dintre chelnerii de la restaurant care îl însoțeau adesea pe Luc în stația de mărfuri pentru a cumpăra alimente proaspete. Și pentru tot restul vieții ei, Ondine avea să-și amintească, cuvânt cu cuvânt, tot ce-i spusese acel bărbat:

— Ondine, îmi pare foarte rău. A avut loc o bătaie aici, lângă șinele de cale ferată. O mulțime de oameni răniți. Dar Luc… Luc e mort.

— Nu, zise neclintită Ondine. Luc nu poate fi mort. Probabil că te înșeli. El nu s-a dus acolo astăzi, el a plecat în Bronx.

— Da, știu asta. Dar după aceea au venit cu toții aici la o întrunire mare, între vagoanele de marfă. Nu eram în preajmă când s-a întâmplat totul, dar am vorbit cu niște oameni care erau de față. Bandele rivale trebuiau să ajungă la o înțelegere, dar a avut loc o gâlceavă și s-a pornit o bătaie. Nu știu dacă șefii de aici au plănuit de la bun început să-l omoare pe soțul tău sau dacă a nimerit din greșeală în schimbul de focuri, zise omul pe nerăsuflate, de parcă ar fi vrut să termine cât mai repede conversația. Au chemat un doctor care spune că în cazul lui Luc este vorba de o împușcătură în cap.

— Vin acolo. Trebuie să-l văd, zise imediat Ondine, scoțându-și repede șorțul.

Încă mai spera ca totul să fie o greșeală, la fel ca în Juan-les-Pins, când toți insistau că Luc plecase pentru totdeauna.

— Nu e o idee bună, *madame,* o avertiză bărbatul cu atâta insistență, încât ea încremeni. Aici e o scenă îngrozitoare – nu e locul potrivit pentru o doamnă. Credeți sau nu, unii oameni încearcă să spună că totul a fost doar un accident teribil, că o stivă de paleți pe care erau niște cutii grele au căzut peste bărbații care stăteau dedesubt. Iar polițiștii, ei bine, unii dintre ei sunt mituiți de către acei șefi. Mă ocup eu de toate în locul dumitale, ai încredere. Oricum, probabil că vei primi un telefon de la poliție, dar spune-le doar adevărul, că nu știi nimic.

— Vreau să-l văd pe Luc! strigă disperată Ondine.

— Știu. I-am chemat pe cei de la pompe funebre. Trupul e deja în drum spre salonul funerar.

Receptorul telefonului alunecă din mâna lui Ondine și căzu zdrăngănind pe podea.

Puterile o părăsiră și, brusc, se prăbuși în pragul ușii. Și chiar și pentru urechile ei, urletul care-i ieși din piept semăna atât de mult cu țipătul unui animal rănit, încât își acoperi gura cu ambele mâini, pentru că-i era groază să-l mai audă.

Antreprenorul de pompe funebre o primi pe Ondine într-o încăpere slab luminată din salonul funerar, unde Luc era întins pe o masă. Când asistentul ridică pânza, Ondine înțelese că își dăduseră silința ca trupul să arate prezentabil. Părul frumos al lui Luc era pieptănat cu grijă și dat cu pomadă, ceva ce el nu folosea niciodată. Și avea cărarea pe cealaltă parte, pentru că, din câte aflase ea mai târziu, fuseseră nevoiți să-i taie părul mânjit de sângele scurs din rana mortală de la cap. În mod straniu, chipul lui nu prezenta urme de violență, era palid, dar încă purta acea expresie hotărâtă care-i era atât de cunoscută, ca și cum ar fi așteptat-o pe ea și era gata să-i vorbească, într-un mod obișnuit, într-o zi obișnuită.

— Luc, șopti Ondine, adâncindu-se în scaunul de lângă el. Nu mă părăsi.

Nu se putea abține să nu se gândească la ceea ce făcea întotdeauna atunci când se confrunta cu o problemă: „O să-l întreb pe Luc ce trebuie să fac atunci când se întoarce acasă”.

Mintea ei nu putea să accepte. Ea nu voia să creadă că nu aveau să depășească această problemă dificilă, așa cum făcuseră întotdeauna, împreună, încurajându-se unul pe celălalt.

Ea voia să-i spună ce se întâmplase în acea îngrozitoare după-amiază, după ce primise telefonul fatidic.

Un polițist venise într-adevăr la restaurant și îi pusese întrebările de rigoare. Câți ani avea Luc? În ce afaceri intrase? Era cetățean american? Ondine răspunsese automat. După plecarea polițistului, ea se mișcă de colo colo ca o somnambulă, punând la intrare plăcuța cu ÎNCHIS, apoi stinse lumina și încuie ușile.

După aceea, se dusese repede la casa familiei O’Malley, unde o aștepta Julie. Biata fată suferi un șoc când Ondine îi spuse despre Luc, așa că doamna O’Malley fu nevoită să cheme un doctor, care veni și o sedă pe Julie. Fata dormea acum, așa că Ondine se duse singură la casa de pompe funebre.

Acum, șezând în această cameră întunecoasă, amorțită, cu inima plină de durere, lângă trupul soțului ei, Ondine auzi ca prin vis un clopot de la o biserică din apropiere bătând grav orele de parcă i-ar fi numărat necazurile. Ondine luă mâna rece a lui Luc în palma ei, iar acea răceală îngrozitoare o convinse, în cele din urmă, că îl pierduse. I se părea că și ea, de asemenea, era prizonieră într-un bloc de gheață. Și totuși, voia să rămână acolo pentru totdeauna, lângă Luc, în acea tăcere deplină, așteptând, poate, ca el să se trezească la fel ca un erou dintr-o legendă străveche, care putea cumva să învingă până și moartea.

Luc rămânea însă nemișcat și tăcut. Ondine închise ochii, la rândul ei. Își aminti de scrisoarea pe care i-o trimisese el când era plecat pe mare și se îmbolnăvise de febră tifoidă, îi scrisese atunci rugând-o să păstreze un colț din inima ei pentru sufletul lui, care avea să rămână acolo pe vecie.

— Da, rămâi cu mine, șopti ea.

Dar nu voia să plângă. Lacrimile păreau un lux pe care nu și-l putea permite, pentru că s-ar fi înecat definitiv în ele. „Mai târziu, când pericolul în care se află fiica mea va dispărea, o să mă las copleșită", își spuse.

Gândul la Julie o întări pe Ondine în cele din urmă, făcând-o să se ridice.

Se auzi un ciocănit politicos în ușă și bărbatul de la firma de pompe funebre îi spuse lui Ondine că avea un vizitator care insista să-i vorbească.

— Cunoașteți un domn pe nume Sal Miucci? întrebă el.

— Nu, răspunse Ondine, deși numele i se părea vag familiar.

Bărbatul aștepta la ușa din spate. Era un tip înalt și tânăr, care își ținea șapca în mâini.

— Putem vorbi între patru ochi? întrebă el, uitându-se spre bărbatul de la pompe funebre. Afară, poate?

— Voi fi în biroul meu dacă aveți nevoie de ajutor, zise cioclul.

Ondine și bărbatul ieșiră afară, în parcarea din spatele casei funerare.

— Mi se spune Big Sal, zise, răsucindu-și șapca, cu fața plină de compasiune. Poate că soțul tău ți-a spus despre mine. Eu aduc pește pe barca mea. Locuiesc în Boston. Luc mi-a cerut odată să am grijă de dumneata dacă lui i se întâmplă ceva.

Ondine nu spuse nimic, doar ascultă vocea bărbatului, căutând indicii care să-i arate de partea cui era el cu adevărat.

— Luc se temea că, fără el aici să te protejeze, bandiții locali ar putea încerca să te sperie pentru

ca dumneata să le oferi banii pe care el nu le-a permis să-i obțină, continuă omul. A spus că nu ai fi în siguranță aici, nici dumneata și nici fiica dumitale. A zis să te scot din oraș și că știi deja planul de urgență.

Ondine fusese precaută la început, spunându-și că bărbatul era aici ca să o păcălească și să o facă să se încreadă în el, dar atunci când acesta rostise „plan de urgență", ea fu sigură că Luc își pusese în acest om toată încrederea. Pentru că, atunci când gangsterii începuseră să ceară bani de protecție, Luc se așezase în fața ei la masa lor de bucătărie și îi spusese grav că trebuiau să vorbească exact despre asta – despre un „plan de urgență". Cu o expresie fermă, el privise adânc în ochii ei pentru a se asigura că era ascultat în timp ce spunea cu determinare: „Dacă se întâmplă ceva cu mine, știi unde sunt banii noștri. Du-o pe Julie departe imediat, mă auzi, Ondine? Nu întârzia. Nici măcar să nu-ți treacă prin minte să te duci la bancă pentru a scoate mai mulți. Pune banii în căptușeala hainei și nu căra mai mult decât puteți duce într-un singur bagaj. Doar du-te, nu spune nimănui unde mergi și nu te uita înapoi".

— Am o modalitate de a te ajuta să ieși din oraș rapid și liniștit, zise Sal. Pot să te iau pe barca mea la New York Harbor. De acolo, vă puteți îmbarca pe o navă până în Franța. Luc a spus că ai putea fi gata rapid.

— Nu-l pot părăsi, șopti ea.

Ondine descoperi că tremura groaznic de ceva timp și nu se mai putea opri. Ea își împreună mâinile ca să le țină nemișcate.

— Mai bine să nu le dai timp să o răpească pe Julie și să încerce să te distrugă, zise Sal. Spune-i cioclului că nu vrei o înmormântare. Spune-i să trateze cu mine. Voi lua eu cenușa lui Luc pentru dumneata. Du-te să faci tot ce trebuie pentru a fi gata. Dar să nu dormi în casa dumitale în noaptea asta. Ai un vecin la care poți trage peste noapte?

Bun. Mâine-dimineață, devreme, barca mea își întinde pânzele.

Ondine făcu așa cum îi sugerase Sal și îi dădu instrucțiuni bărbatului de la pompe funebre.

Dar înainte de a părăsi salonul funerar, ea se întoarse în camera din spate și sărută pentru ultima dată buzele reci ale lui Luc.

Privindu-l acum, știa sigur ce i-ar fi spus el dacă ar fi putut vorbi. „Urmează întocmai planul."

Repede, se strecură afară.

Mișcându-se prin întunericul de catifea, ea merse la restaurant și intră pe ușa din spate, dar nu îndrăzni să aprindă lumina. Bâjbâi prin bucătăria atât de familiară la fel ca o femeie oarbă, până când găsi locul pe care-l căuta. Se aplecă și scoase un pachet cu bani învelit în pânză, care fusese ascuns sub fundul fals al unui raft din cămară. Erau mai mulți bani acum decât ultima dată când verificase – cu numai câteva zile în urmă.

— Luc trebuie să fi scos toți banii ăștia de la bancă pentru mine! șopti Ondine cu lacrimi în ochi.

Părea toată suma pe care o economisiseră. Tremurând, ea își puse toate pachetele cu bani în căptușeala hainei, pe care o cusu rapid.

Se pregătea să plece când auzi zgomot de sticlă spartă, urmat de un bubuit puternic în camera din față. Explozia zgudui întregul restaurant și ea se aruncă instinctiv pe podea. Fumul și flăcările se răspândiră rapid în sala de mese. Ea știa ce era – auzise povești despre aceste mortale „sticle de cocktail" pe care gangsterii le aruncau pentru a transforma în „torță" un loc. Ondine, stând încă pe burtă, reuși să se strecoare afară pe ușa din spate, apoi, împiedicându-se, alergă până acasă la adăpostul întunericului.

Domnul O'Malley insistase deja ca ea și Julie să rămână în casa lui peste noapte. Când Ondine se întoarse și îi povesti ce se întâmplase, el ascultă mohorât, apoi o asigură că tinerii lui fii aveau să

facă de pază în timpul nopții, semnalând orice străin ar fi văzut furișându-se prin preajmă.

În dimineața următoare, Ondine se trezi devreme și o trezi și pe Julie, care avea și mai multe întrebări acum, dar fata era atât de supărată, că abia putea înțelege răspunsurile devastatoare pe care Ondine i le arunca în grabă:

— Tatăl tău a fost ucis noaptea trecută de niște oameni răi care vor banii lui. Nu vorbi niciodată despre asta cu nimeni. Aici, nu mai suntem în siguranță. I-am promis tatălui tău că te voi duce în Franța.

Șocul fu atât de mare, încât Julie nu putea nici măcar să se adune ca să poată urla în semn de protest. Mergea peste tot după mama ei, de parcă i-ar fi fost frică să o piardă din ochi, de parcă Ondine ar fi putut să dispară pe neașteptate, la fel ca tatăl ei.

După ce se îmbrăcară și împachetară totul în grabă, Julie era în continuare uimită să descopere modul în care trebuiau să părăsească orașul, strecurându-se în spatele camionului unui pescar, care era tras lângă ușa garajului domnului O'Malley. Fiii lui păreau atât de gravi când își luară rămas-bun de la Julie, încât, dintr-un motiv oarecare, asta o afectă mai mult decât cuvintele mamei ei. Încă amorțită de sedative, Julie își urmă mama și urcară amândouă pe barca veche a pescarului. În timp ce ambarcațiunea trecea pufăind pe lângă trei insule mici din largul coastei New Rochelle, Ondine își acoperi urechile. Avea impresia că strigătele stridente ale pescărușilor îi zgâriau timpanele. În cele din urmă, Manhattanul apăru la orizont. De acolo, luară două bilete la clasa a treia pe una dintre navele mai vechi din portul aglomerat.

Bucătarul navei aranjase să obțină aceste bilete în ultimul minut, ajutându-le să urce la bord în grabă. El luase banii din mâinile tremurânde ale lui Ondine și o escortase la o cabină mică. Julie o

urma ca un somnambul care abia începea să se trezească, în timp ce nava părăsea portul cu un semnal sumbru și asurzitor, pornind spre Franța.

25

Céline, la muzeu, Antibes. 2014

Mătușa Matilda era ca un cal de curse ce mușcă din zăbală atunci când clasa noastră de gătit se urcă în duba albă, plecând în turul privat al expoziției Picasso.

— Nu-mi vine să cred că au adunat toate aceste picturi într-un singur loc! chicoti ea. Îți dai seama cât de norocoși suntem să vedem expoziția? Este un spectacol unic în viață.

Toți ceilalți ne comportam ca niște copii de școală aflați într-o excursie pe teren când am ajuns la muzeu și am coborât din dubă direct în lumina orbitoare a soarelui. Gil nu venise cu noi, era plecat la încă una dintre întâlnirile sale misterioase. Nu-mi puteam imagina un om atât de agitat ca el într-un muzeu. Ghidul nostru, o franțuzoaică subțire și plăcută, de vârstă mijlocie, având ochelari cu rame de sârmă și un costum bleumarin decent, stătea pe treptele din fața muzeului să ne întâmpine.

— Pe aici, vă rog, spuse ea repede, întorcându-se elegant pe pantofii ei șic, lustruiți și cu tocuri joase, ca și cum nu ar fi putut suporta să piardă prostește timpul.

Mătușa Matilda o privi atât de precaută, încât mi-am înăbușit un chicotit. Am simțit imediat că în acest tur urma să avem de-a face cu mai mulți experți în artă și opinii contradictorii. Mătușa Matilda se uita la bannerul expoziției: „Picasso: între războaie și între femei”.

— În primul rând, mormăi ea pe ascuns, nu au existat perioade clare în care să fi fost cu o femeie sau cu o alta. Au existat anumite suprapuneri în privința femeilor lui Picasso, el le ținea în cârlig și le asmuțea una asupra celeilalte pentru a le face geloase.

— În regulă, Tilda, ia-o mai ușor. Ar fi mai bine să faci și tu ce fac ceilalți, bine? o sfătui cu blândețe Peter.

Stewardul de vinuri din Londra se dovedea a fi un companion pe cinste pentru mătușa mea. Ea susținea că acest tip afabil era „o adevărată fiară la pocher și bridge”. Din partea ei era un compliment.

Grupul nostru se plimba cu venerație prin camerele expoziției, care erau, într-adevăr, aranjate în funcție de femeile din viața lui Picasso. Dar eu aveam propria cronologie, agenda bunicii Ondine. Speram că această excursie avea să-mi ofere răspunsuri cu privire la ceea ce se întâmplase cu Picasso în timp ce ea gătise pentru el. În dimineața aceea, mă uitasem rapid prin rețetele ei și datele la care fuseseră făcute. Acum, așteptam cu nerăbdare acest tur pentru a ajunge la perioada care a contat cu adevărat pentru mine: aprilie și mai, anul 1936.

Prima galerie în care am intrat avea tablouri dintr-o perioadă anterioară, numită Perioada Olga, cu portrete iubitoare și demne ale soției lui Picasso, o balerină rusoaică, și ale fiului lor. Apoi, imaginile soției sale deveniră mai urâte – ea începu să arate ca o cotoroanță oribilă, mai ales în *Nud masiv pe fotoliu roșu,* un tablou care o provocă pe cea care ne însoțea să comenteze:

— Olga devenise extrem de nervoasă pentru că mariajul ei se destrăma. Aici, Picasso a redus-o la o grămadă goală, suferindă și plângăcioasă de carne. Picasso însuși a admis că trebuie să fie dureros pentru o femeie să descopere într-un tablou că este „în drum spre ieșire”.

— Dumnezeule, murmură Magda în timp ce ne uitam la creatura caricaturizată cu atâta cruzime, ca o amibă, ce stătea lățită pe un scaun. Întotdeauna le-am compătimit pe soțiile artiștilor. Tu nu?

— În continuare, trecem la Perioada Marie-Thérèse, zise ghidul nostru, conducându-ne repede

la o serie de picturi ce variau dramatic, de la portrete de școlăriță dulce în nuanțe gri-albăstrui la femei-gigant din Amazon pe plajă și la gravurile erotice ale unui minotaur care-și devora amanta blondă goală. Exista o altă serie care prezenta o fată caricaturizată, cu cap și corp în formă de penis, la vederea căruia colegii mei mai vârstnici reacționară de parcă ar fi văzut niște desene făcute de un școlar năzbâtios.

— Asta ar trebui să fie o femeie? întrebă sceptică Lola cu accentul ei tărăgănat.

— Mie mi se pare că arată ca un mădular cu ochi, murmură Joey către ceilalți bărbați, dar, hei, sunt din Chicago, ce știu eu?

— E *Femeia falus,* se oferi să le explice mătușa Matilda. Fata și penisul devin o singură ființă.

— Ce s-a întâmplat cu Marie-Thérèse? întrebă Peter în felul lui politicos, specific englezesc.

— La scurt timp după moartea lui Picasso, ea s-a spânzurat, răspunse ghidul. Exclamații de consternare ieșiră de pe buzele colegilor mei. Dar asta s-a întâmplat cu mulți ani după această perioadă, adăugă ea.

Lola întrebă deliberat:

— Ce fel de iubit a fost Picasso?

Mătușa Matilda anunță amuzată:

— Se spune că avea o plăcere perversă în a interzice orgasmul femeilor.

În rândul femeilor se auzi un freamăt.

Afectat, ghidul nostru se prefăcea că nu ne auzise.

— Și acum, ceva diferit, zise ea în grabă, în timp ce ne împingea repede într-o altă cameră adiacentă. Aici avem un interludiu misterios al lui Picasso chiar pe Coasta noastră de Azur în primăvara lui 1936.

Mătușa Matilda mă înghionti cu acele coate ascuțite ale ei.

— Picasso a renunțat un timp să mai picteze, probabil din cauza suferinței din viața personală, a

explicat ghidul. Dar apoi s-a retras pe Riviera în mare secret. Și ceva în orășelul nostru Juan-les-Pins i-a oferit maestrului pacea și inspirația de care avea cu atâta disperare nevoie.

— Ce serie ciudată, remarcă Peter, cercetând un perete acoperit cu patru picturi. Hmm. Toate au fost efectuate în prima săptămână din luna aprilie. Vedeți? zise el, întinzându-și gâtul cu interes academic la datele trecute pe lucrări.

— Uau, a făcut în medie unul pe zi! observă Ben peste umărul meu, impresionat.

Nerăbdătoare, mi-am făcut drum până în fața grupului. Am văzut că Picasso trecuse datele pe fiecare dintre ele cu trăsături negre și groase de penel începând cu 2 aprilie, XXXVI.

Numerele îmi erau cunoscute, aceea era ziua în care bunica Ondine îi gătise *bouillabaisse!* Entuziasmată, am studiat pictura. Era un pastel realizat în nuanțe gri-cărbune pe un fundal bej, iar la prima vedere părea doar o mâzgăleală a unei fețe aflate pe jumătate în întuneric, pe jumătate în lumină, ca imaginile lunii de pe cărțile de tarot, dar cu cât mă uitam mai mult la acea pânză, cu atât magia ei punea stăpânire asupra mea, sugerându-mi o calitate umană sublimă, celestă, dar caldă, pentru că personajul avea până și o pălărie pe capul supranatural.

Am privit următoarele picturi, care erau din 3, 4 și 5 aprilie. Mi-am amintit că, în prima săptămână în care îi gătise lui Picasso, bunica Ondine înregistrase în agenda ei că îi făcuse *miroton* din carne de vită, *rissole* de miel și *terrine* de vițel.

— Iubesc umorul lui, murmură mătușa Matilda. Vezi cum în fiecare pânză din această serie, succesiv, el reimaginează chipul care era în acel prim pastel? Aici, fragmentează imaginea în obiecte de pe o plajă, o scoică, un corn al abundenței, un uter. Un ochi devine aici un clitoris în acel tablou. Un sân aici, un deal acolo. Picasso iubea natura. Inflorescențe de primăvară, animale

care se împerechează, stelele, soarele, el îmbrățișează totul!

Într-adevăr, fiecare pânză succesivă era o explozie de culoare – pasteluri amețitoare cu albastrul Mediteranei și pasteluri vesele de Paște, în roz, galben și verde, alcătuind un peisaj de sâni fecunzi, dealuri, copaci și mare, ca și cum Picasso sărbătorea puterile feminine ale întregului pământ, fertilitatea și renașterea. M-am întrebat dacă bunica văzuse vreodată aceste imagini. Putea vreuna dintre acestea să fie chiar pictura pe care i-o dăduse el sau exista alta care lipsea din această serie?

— *Personaj cu o scoică,* murmură Magda, citind titlul ultimului tablou din această serie de pe o plăcuță de alamă. Pare un chip pictat pe un zmeu, nu-i așa? Bănuiesc că aceste mănuși care atârnă în partea de jos sunt, de fapt, coada zmeului, nu-i așa? Sau, cel puțin, sper că sunt mănuși! adăugă ea, zgâindu-se la perechea de mâini lipsite de viață.

Joey rânji.

— Îmi place Picasso, dar trebuie să recunosc: tipul ăsta e Jack Spintecătorul!

— Trebuie să vedem imaginile acestea fragmentate în contextul istoric al secolului XX, zise încet Peter. Gândiți-vă la viteza cu care a avansat tehnologia în știință, medicină, psihologie, turism și război. Două războaie teribile care au distrus orașe, oameni și animale. Am văzut cu toții lucruri pe care nu am fi vrut să le vedem.

M-am uitat la Peter, care părea atât de degajat în costumul său de flanel deschis la culoare, cu părul lui alb, tuns îngrijit; dar imediat mi l-am imaginat pe când era copil, în Londra, alergând să caute adăpost în timpul bombardamentelor naziste, faimoasele London Blitz. Dintotdeauna existase un soi de tristețe în natura blândă a lui Peter, iar acum puteam înțelege de ce.

Pe partea opusă a camerei, pe un alt perete, se afla un tablou din 6 aprilie. Era numit *Minotaure tirant une charette.* Holbându-mă la acest Minotaur ludic care trăgea o roabă plină cu obiecte, am calculat rapid în minte că aceasta era ziua în care bunica Ondine gătise un *cassoulet* pentru un prânz în trei. Misterioasă, ea notase: „P. și M. și C. Au fost foarte mulțumiți". Am mers mai departe pentru a vedea mai multe picturi din perioada în care Picasso fusese în Juan-les-Pins, portrete ale amantei sale, Marie-Thérèse, realizate în culori țipătoare, ca la circ.

Dar apoi, la ultima pictură de pe acest perete, ghidul nostru remarcă:

— Aici avem ceva diferit – o natură moartă din această perioadă.

O bucată de pâine, un bol cu fructe senzuale, o vază cu flori galbene-portocalii de o sălbatică expresivitate.

Mi-am înăbușit un strigăt. Acolo era, iată-l, un obiect atât de familiar și inconfundabil pentru mine, încât m-am oprit, încremenind pe loc.

— Urciorul mamei, cel cu dungi roz și albastre! am șoptit eu.

Mătușa Matilda avea o expresie șocată. Și ea recunoscuse urciorul și ridica din sprâncene, privindu-mă.

— Vezi ce văd și eu? mă întrebă ea în șoaptă.

Am dat din cap, uluită. Da, deși exagerat, era, cu siguranță, minunatul vas provensal din ceramică pe care mama îl adusese în America atunci când fugise. Era același urcior pe care-l văzusem toată viața și care fusese păstrat întotdeauna cu mândrie la loc de cinste, având valoare sentimentală, pe un raft din bucătăria noastră, cel pe care îl aruncase Deirdre. Și iată-l acum aici, supraviețuind triumfător pentru eternitate în lumea lui Picasso.

Am stat acolo cu gura căscată, până când ghidul nostru vorbi din nou.

— Și dacă veți păși pe aici, avem o pereche foarte neobișnuită de picturi, tot din această perioadă misterioasă din viața lui Picasso, anunță ea, picturi care formează o punte de legătură între Perioada Marie-Thérèse și Perioada Dora Maar.

Ea ne conduse într-o nișă specială în care cele două pânze erau așezate una lângă alta, datorită subiectului lor similar – o fată cu părul negru, într-o rochie albastră, care ședea pe podea și se uita într-o oglindă.

Toți se strânseră în jurul primei pânze, care era datată 30 aprilie XXXVI, și era atât de ciudată, încât trebuia să o privești îndelung.

— Foarte intens, dar ciudat chiar și pentru Picasso. Gâtul ei arată ca un deschizător de conserve, zise Lola privind curioasă pictura. Care dintre sclavele lui sexuale era această biată fată?

— Nu știm cine i-a pozat pentru această pânză, răspunse ghidul nostru. Unii spun că modelul trebuie să fi fost Dora Maar, datorită părului negru, continuă ea. Alții spun că sigur este Marie-Thérèse, datorită formelor și senzualității ei. Sau poate că modelul a fost sora brunetă a acesteia. Nu vom ști niciodată cu siguranță.

Eu m-am apropiat de pânză pentru a vedea mai bine.

Și, oricât de distorsionate erau chipul și corpul modelului, am simțit fiori la vederea acelei femei. Pentru că era ceva ce recunoșteam în aspectul grațios și atitudinea ei și cel mai izbitor lucru era părul lung și ondulat care i se revărsa pe gât și care semăna atât de bine cu buclele bogate și poetice ale bunicii Ondine. Într-un mod ciudat, aceste picturi îmi spuneau mai multe despre bunica decât fotografia ei; și în timp ce simțeam un val tulburător de admirație pentru dulceața tinerească a membrelor ei acoperite, mă simțeam, de asemenea, mișcată de vulnerabilitatea și tandrețea sugerate de capul ei plecat.

— *Femme à la montre,* citi Peter titlul picturii de pe o placă de alamă de pe perete.

— *Femeie cu ceas,* traduse mătușa Matilda, arătând spre ceasul de pe brațul modelului.

Putea fi cu adevărat bunica Ondine? M-am uitat până când aproape că am putut auzi ticăind ceasul de mână pictat pe pânză. Am observat că Picasso, în felul său iconic și incoerent, pictase un fund în formă de inimă, vizibil prin rochia albastră în carouri a fetei, de parcă lumina de fundal ar fi făcut pânza translucidă. M-am întrebat de ce mama nu-mi spusese că bunica pozase pentru Picasso, dar poate că nu știa nimic despre asta.

— În al doilea tablou, *Femme dans un intérieur,* este același model, sublinie ghidul. Am văzut că era datat 2 mai XXXVI. Ea continuă: Puteți observa că în oglinda ei nu se mai vede nicio imagine. Dar un fantomatic „dublu" stă pe podea în fața ei, un alter ego cu aceleași bucle lungi și negre.

Da, era același păr deosebit. Și dacă bunica Ondine era fata din aceste pânze, atunci nu părea deloc imposibil ca Picasso să o fi recompensat, într-adevăr, dăruindu-i un tablou.

— A existat un al treilea studiu al acestui model? am întrebat eu, încercând să par indiferentă.

Ghidul ridică din umeri.

— Nu, din câte știu eu, răspunse ea, direcționându-ne în camera alăturată. Dar pot apărea oricând și alte tablouri de Picasso, necunoscute până acum. Am intrat în altă galerie. Aceste pânze ne duc la Perioada Dora Maar. Ea a fost o femeie inteligentă și o mare artistă în arta fotografică. În portretele timpurii, mai realiste, observăm că era fericită și spirituală. Cu toate acestea, Picasso a numit-o „femeia care plânge", și puteți vedea că aceste imagini mai târzii captează, într-adevăr, o privire plină de disperare și durere.

— Dumnezeule, nu-mi spune că s-a sinucis, zise posomorâtă Magda.

— Nu, interveni mătușa Matilda, dar se spune că Picasso o bătea uneori pe Dora până când o lăsa, practic, inconștientă. În plus, ea a avut o cădere nervoasă după ce el a părăsit-o.

Colegii mei oftară la unison. Am trecut la Coda Postbelică a expoziției.

— Ultimele două femei importante din viața lui Picasso au fost pictorița Françoise Gilot, amanta lui – care i-a dăruit doi copii, Paloma și Claude –, și Jacqueline, a doua lui soție, care avea douăzeci și cinci de ani când l-a cunoscut pe maestrul de șaptezeci și unu de ani, ne explică ghidul. Jacqueline i-a supraviețuit lui Picasso, dar nu pentru mult timp. Ea s-a împușcat.

— Doamne, comentă Joey. Două s-au sinucis, două au avut căderi nervoase, nu e un dosar bun.

Mă simțeam mândră că bunica Ondine obținuse un loc printre zeițele din această galerie. Dar acum m-am trezit simțindu-mă destul de stânjenită pentru ea. Cum de reușise să supraviețuiască întâlnirii cu Picasso?

Turul nostru se încheie când am ajuns la ușa din față.

— Aveți întrebări? întrebă ghidul.

— Oare Picasso a dăruit vreodată unele dintre picturile sale unor persoane care au lucrat pentru el? am întrebat eu.

— Da, s-a întâmplat, răspunse ea. Picasso putea fi extraordinar de generos atunci când era într-o dispoziție bună. Se spune că le-a dăruit tablouri șoferului său, doctorului, menajerei, chiar și bărbierului său. Dar au existat și cazuri rare în care unii oameni care pretindeau că au primit astfel de tablouri au fost acuzați că le-ar fi furat.

— Cât valorează un Picasso în prezent? întrebă fratele Lolei, Ben, un pragmatic convins.

— A existat o vânzare recentă la licitație, zise cu prudență ghidul nostru, în care un singur tablou a

ajuns la prețul de o sută șaptezeci și nouă virgulă patru milioane de dolari.

Joey fluieră admirativ.

— Nu-mi pasă cât de bogat și faimos a fost el, anunță Lola în drum spre ieșire, cineva ar fi trebuit să pună indicatoare în jurul lui, spunând: „Doamnelor, feriți-vă de câine!”

În timp ce ieșeam din nou afară, în lumina orbitoare a soarelui de amiază, m-am simțit revigorată de tot ce văzusem. Când mi-am amintit cum se amuzase avocatul Clément la ideea că o bătrânică precum Ondine ar fi avut un Picasso, am decis că nu ar fi trebuit să-l las să mă influențeze, făcându-mă să cred că umblam după potcoave de cai morți. În mod clar existau o mulțime de lucruri despre bunica despre care el și mama mea nu știau nimic.

Apoi, brusc, mi-a venit o idee despre o persoană pe care o trecusem cu vederea și care, pur și simplu, putea să aibă niște răspunsuri pentru mine. Așa că, în timp ce clasa mea aștepta ca autobuzul nostru să oprească lângă bordură, m-am așezat pe o bancă cu telefonul în mână și am trimis un mesaj prin care îi ceream avocatului bunicii mele informațiile de care aveam nevoie. Bunul și bătrânul Clément era în vacanță și putea ignora mesajul, dar l-am semnalat drept urgent:

> *Dragă domnule Clément,*
>
> *Mama mi-a spus că, în ziua în care a murit bunica Ondine, o vecină a fost cea care a stat cu ea și care a chemat doctorul. Știți cumva cine era? Dacă e așa, vă rog să-mi scrieți numele ei, adresa și numărul de telefon. Orice altă informație ați avea, mi-ar fi de mare folos, pentru că e imperativ să iau legătura cu ea în cel mai scurt timp.*

Cum ne-am urcat în dubă, care ne-a dus înapoi la *mas,* i-am aruncat o privire mătușii Matilda, dar

ea și Peter erau adânciți într-o conversație despre posibilele excursii de o zi în care ar fi putut pleca atunci când clasa noastră avea să primească ceva „timp liber” la sfârșitul cursului. Nu găsisem încă momentul potrivit pentru a-i spune mătușii că *masul* la care stăteam îi aparținuse bunicii.

Când venisem de la domnul Clément, iar mătușa Matilda mă întrebase cum fusese întrevederea, i-am spus doar că el nu părea să știe despre vreun tablou de Picasso pierdut. Din moment ce eu cercetasem deja *masul* și nu găsisem nimic, nu părea să existe niciun motiv să o împovărez pe vorbăreața mătușa Matilda cu încă unul dintre micile secrete ale mamei.

Când am ajuns la *mas,* ne-au fost oferite masaje gratuite în aer liber, în corturile albe ale spa-ului, cu vedere spre pajiștile luxuriante și cerul azuriu. Așa cum stăteam acolo pe masa de masaj, mă întrebam ce alte secrete de familie îi erau necunoscute mamei. Tocmai văzusem două tablouri ale aceluiași model cu o oglindă și simțeam că femeia aceea fusese bunica Ondine. Și până și mătușa Matilda recunoscuse urciorul cu dungi din natura moartă. Simțeam că eram cu adevărat pe calea cea bună, dar acum știam că numai ideile mamei reușiseră să mă aducă până aici.

În timp ce briza mării flutura perdelele de la spa, o maseuză franțuzoaică expertă îmi masa ușor mușchii cu loțiuni preparate din lămâi de prin partea locului și migdale. Sub cearșaful pe care stăteam întinsă erau petale de violete, iasomie, trandafiri și lavandă, și mă întrebam dacă acesta nu era cumva un detaliu inspirat de dușul meu spontan cu petale de flori. Am zâmbit, amintindu-mi expresia de pe fața lui Gil când mi-a smuls florile din păr. Puțin neliniștită acum, am închis ochii și am respirat adânc, lăsându-mă în voia noilor arome care pluteau prin aerul proaspăt și parfumat.

„Dacă voi găsi vreodată acea pictură, va trebui să nu mai gândesc ca mama, mi-am spus eu îngândurată. Trebuia să gândesc mai mult ca bunica Ondine pentru a înțelege totul. Și s-ar putea chiar să trebuiască să învăț, în orice mod posibil, să gândesc și ca Picasso.”

26

Ondine și Julie, în Juan-les-Pins. 1952

Julie urî instantaneu Franța. Chiar și atunci când Ondine îi reaminti că erau într-o țară în care fusese recent distrusă de încă un război mondial, Julie nu înțelegea deloc de ce ar fi vrut cineva să se întoarcă acolo.

În primul rând, îngrozitoarea călătorie pe mare printre pasagerii de la clasa a treia – copii plângăcioși și mame chinuite, precum și bărbați aspri, care beau prea mult și îi aruncau priviri pofticioase. Și condiții inimaginabile pentru mâncat, dormit sau mers la toaletă! Apoi, oribila debarcare în Franța, într-o noapte ploioasă, nemiloasă și rece. Julie nu mai văzuse niciodată o ploaie atât de violentă, care se revărsa din cer deasupra unui Ocean Atlantic ce nu semăna absolut deloc cu Atlanticul ei cald și liniștit ce mângâia plajele din New York. De parcă asta nu ar fi fost destul, ele trebuiră să treacă prin vamă și să fie interogate de un om oribil care mirosea a pește și fum de trabuc, înainte de a avea privilegiul să se urce în trenul de noapte, la clasa a treia, unde europenii îngrozitori care pălăvrăgeau în toate limbile se înghesuiau cu bagajele, bătrânii și copiii lor neîngrijiți, mirosind de parcă nu făcuseră baie de o sută de ani.

Asta era Franța? Acesta era paradisul pe care părinții ei promiteau mereu să i-l arate într-o bună zi? Tatăl ei muncise, suferise și economisise, în cele din urmă vărsându-și sângele pentru soția și fiica lui, doar pentru ca ele să sfârșească acolo? Bietul ei papa. Julie nu putea să accepte nici măcar acum faptul că el era mort. O parte din ea credea că Luc se ascundea undeva în America. Era de neconceput ca el să fie redus la o grămăjoară de cenușă depusă într-o cutiuță din lemn.

Și de ce ar fi vrut el să-i fie împrăștiată cenușa pe mare într-un orășel de provincie numit Juan-les-Pins?

Ondine se simțea neliniștită când ajunseră, în cele din urmă, în orașul ei natal.

Totul i se părea mai mic și mai compact decât își amintea ea. Iar din momentul în care ajunseră la Café Paradis, simți imediat că era ceva în neregulă.

În primul rând, pentru că scaunele erau încă pe mesele de pe terasă și era aproape 12:30 după-amiaza. Localul nu mai servea masa de prânz? De asemenea, o pisică murdară stătea nestingherită chiar în mijlocul terasei. Aceasta nu semăna deloc cu pisicuța din tinerețea lui Ondine.

Julie simți ezitarea mamei ei.

— Aici locuiesc bunica și bunicul? Nu se poate, zise Julie gata să izbucnească în lacrimi.

Era obosită până-n măduva oaselor, așa cum nu mai fusese în viața ei. Voia din toată inima să fi fost amândouă în New Rochelle.

Ondine tăcu preț de câteva minute, apoi își recăpătă glasul.

— Da, aici, zise ea cu asprime. Nu te mai văicări. Să fii drăguță și politicoasă cu bunicii tăi.

De fapt, Ondine nu avea idee dacă părinții ei aveau să o primească cu brațele deschise sau urmau să o gonească înapoi în stradă. Ei nu răspunseseră la niciuna dintre scrisorile trimise de ea.

Dar chiar dacă mai erau supărați pe ea, ei nu-i puteau întoarce spatele bietei Julie, scumpa și unica lor nepoată. Ori greșea?

— Te înșeli, *maman,* scânci Julie. Vezi? Uită-te la panoul de deasupra intrării. Aici nu scrie Café Paradis. Scrie altceva, zise ea mijind ochii: Café Renard.

Julie se simțea ușurată că acea magherniță soioasă nu era destinația lor.

— Marchiza. Asta e! Marchiza de afară a dispărut, zise uluită Ondine.

Ea își lăsă valiza jos, lângă ușa de la intrare. Julie, mereu ascultătoare, făcu la fel cu valiza ei. Pisica murdară se ridică, se apropie de valize și le adulmecă arogantă, cutremurându-se, apoi se întoarse în mijlocul terasei.

Ondine deschise ușa și intră. Julie se văzu nevoită să o urmeze.

Sala de mese era goală. Podeaua nu fusese lustruită de mult și nu strălucea ca înainte, de fapt, arăta oribil.

— Ei bine, era de așteptat; la urma urmei, a fost un război aici, îi reaminti Ondine fiicei sale, care încreți nasul din cauza mirosului rânced și grețos de la ultimele mâncăruri servite acolo. Fețele albe de masă nu mai erau curate, nici măcar nu mai erau călcate. Tacâmurile și paharele erau descompletate. Oglinda aurită, atât de frumoasă pe vremuri, era fumurie și arăta jalnic. Iar *Fata la fereastră* a lui Rembrandt dispăruse.

— *Allo!* strigă însufleți tă Ondine, înaintând către ușile batante din spate, care duceau la bucătărie. Dintr-odată, ușile se deschiseră larg și un bărbat rotofei ieși cu o expresie suspicioasă și precaută.

— Cine-i acolo? întrebă el intrigat.

Ondine, clipind de mai multe ori în lumina slabă, identifică vocea înaintea fetei.

— Dumnezeule Mare! El este! E brutarul care voia să se însoare cu mine, îi șopti ea îngrozită lui Julie.

Ceva mai devreme, când coborâseră din tren, Ondine îl recunoscuse pe șeful de gară, pe Rafaello, polițistul, și pe alți vecini, dar domnul Renard era singura persoană care se îngrășase atât de mult în timpul războiului dintre cei pe care-i văzuse ea de când se întorsese în Franța.

Îi trecu prin minte că oamenii care se hrăniseră atât de bine fuseseră probabil „prieteni la cataramă” – după cum ar fi spus Luc – cu invadatorii fasciști.

Julie era de-a dreptul dezgustată acum.

— Omul acesta îngrozitor e cel cu care voia să te mărite bunicul în locul lui papa? întrebă ea nedumerită, pentru că Ondine îi povestise despre asta pe drum.

— Șșș! Da, zise Ondine.

Cu cel mai luminos zâmbet pe care-l putea afișa, ea îl salută pe Renard.

— Tu ești, Ondine? repetă el, căutând răspunsul pe fața ei înainte de a-și aminti să încline politicos capul spre Julie.

Dar când Ondine întrebă de mama ei, domnul Renard părea panicat de ignoranța ei și îi explică repede că părinții ei – amândoi, de fapt – nu supraviețuiseră războiului.

— Ocupația fascistă a fost prea mult pentru ei. A fost îngrozitor. Mai întâi, soldații italieni, apoi cei germani, inima tatălui tău nu a rezistat unor asemenea încercări. El a murit înainte de sfârșitul războiului. Biata ta mamă a mai trăit câțiva ani după aceea, dar s-a îmbolnăvit de gripă și, ca mulți alții, a fost doborâtă de epuizare. Nu-ți poți imagina cât de greu a trebuit să muncim cu toții, doar ca să supraviețuim. Nu am avut nici măcar mâncare adevărată cu care să ne servim clienții. Și nici pește proaspăt, pentru că naziștii nu ne lăsau să ieșim cu bărcile pe mare. Totul trebuia obținut pe piața neagră. Chiar și așa, mama ta trebuia să coacă tarte și tocănițe din lucruri cu care nu am fi hrănit nici porcii înainte de război.

Julie observă că bărbatul gras nici măcar nu le ceruse voie să se așeze, chiar dacă Ondine era acum vizibil afectată și palidă, cu totul epuizată de tulburătoarele vești. Privindu-l revoltată pe domnul Renard, Julie o luă pe mama ei de mână și o conduse la una dintre acele mese cu pânza pătată. Ea trebui să tragă două scaune până să găsească unul stabil.

— Vino și stai jos, *maman,* zise ea răspicat.

Ondine, ca o somnambulă, o urmă. Domnul Renard, care văzuse privirea încruntată a lui Julie

ațintită asupra lui, trase alt scaun pentru ea, apoi se așeză cu toată greutatea pe cel șubred.

— Regret, murmură el consolator către Ondine. Urăsc să fiu mesagerul acestei vești triste!

Julie nu prea credea că bărbatului îi părea rău. El nu le oferi nimic să bea sau să mănânce, nici măcar un pahar cu apă. Ca și cum s-ar fi temut că oricine care se întorcea din America și arăta așa de trist trebuia să fie sărac și să caute pomană. Domnul Renard îi explică lui Ondine în grabă situația cafenelei, în termeni foarte clari. El chiar intră în biroul din spate și reveni cu un teanc de hârtii ca să-i arate că avea toate documentele ce atestau că era singurul proprietar al cafenelei care aparținuse părinților ei.

— Am pierdut cu toții niște bani în timpul războiului, îi explică Renard, dar părinții tăi au rămas fără niciun ban. Așa că au fost nevoiți să semneze în favoarea mea pentru jumătatea lor de cafenea. Poți verifica la judecătorul care a intermediat tranzacția. El o să-ți spună totul despre asta.

Documentele, într-adevăr, clarificau faptul că nu rămânea niciun ban pentru Ondine și niciun procent din cafenea. Ondine ascultă în liniște explicațiile, încercând să ignore panica pe care începu s-o simtă când realiză că era în mod oficial dată afară din cafeneaua familiei – și casa copilăriei ei. Atunci când, în cele din urmă, Renard se opri să respire, Ondine deveni dură precum oțelul, își înghiți mândria și se oferi să devină noul lui bucătar, încercând să-i spună în grabă despre laudele primite pentru talentul ei la gătit și succesul avut în America. Dar Renard o întrerupse și, nu fără o anumită îngâmfare, spuse cu mândrie:

— Nu, nu am nevoie de ajutorul tău! Am un tânăr minunat care gătește în bucătăria mea. Vino să-l cunoști.

Ondine se ridică clătinându-se și îl urmă suspicioasă. Julie rămase în urmă, întrebându-se

cât timp își mai putea ține respirația fără să ofenseze pe nimeni. Pentru că, dacă sala de mese a restaurantului era jalnică, restul locului era și mai rău, după cum descoperi Julie când trecu repede pe lângă bucătărie și văzu țevile care picurau și alte accesorii urât mirositoare.

Între timp, Ondine observa în tăcere bucătăria murdară, care, i se părea ei, emana un miros de moarte și putregai, pește mort și bucăți de carne care, cu siguranță, căzuseră în spatele aragazului și nu fuseseră măturate; șobolani pe cale de descompunere și gândaci îngropați în pereți, legume putrede ce ar fi trebuit să fie aruncate la gunoi, dar care zăceau în butoi, așteptând să fie servite unor clienți mai puțin suspicioși.

Tânărul *chef* era o creatură cu părul ciufulit și blond, dar ușor arogant, iar Ondine realiză imediat că talentele lui culinare erau îndoielnice și potrivite mai mult turiștilor care frecventau birturile soioase. Și totuși, Renard zâmbea fericit, oferindu-i lui Ondine un tur care se sfârși rapid când o conduse la ușă:

— Cu bine, cu bine! strigă el fluturându-și batista spre ele, de parcă ar fi fost pe chei și le-ar fi urcat înapoi pe vasul care le adusese acolo.

Martoră la această scenă, Julie o considera insuportabilă și umilitoare.

— De ce a trebuit să venim în Franța? începu ea să scâncească după ce părăsiră cafeneaua.

Plânsul ei deveni o litanie imediat ce se urcară într-un tren spre mănăstire.

— Nimeni nu a fost bun cu noi așa cum erau cei din America, atunci când papa era în viață! spuse ea.

Ondine oftă și închise ochii. Cu cât călătoria lor continua, cu atât Julie se plângea mai tare, ținându-și strâns valiza, de parcă aceasta ar fi conținut niște amintiri prețioase ale unor zile mai fericite în New Rochelle. Ea nu își putea ierta mama pentru faptul că plecaseră din America, și pentru ce? Ca să

trăiască împreună cu măicuțele de la mănăstirea la care Ondine studiase când era elevă?

Era noapte când ajunseră; întuneric beznă, fără o singură lumină aprinsă.

— Să fii recunoscătoare pentru adăpostul acesta, dacă măicuțele vor fi destul de amabile să ne primească, șopti Ondine pe un ton aspru în timp ce bătea la ușă.

Își simțea capul și picioarele prea grele ca să mai poată face vreo mișcare. O măicuță tânără scoase capul pe ușă și se uită afară, iar Ondine, simțindu-se de parcă o singură frază i-ar mai fi rămas în minte, explică repede cine era și că ar fi vrut să o înscrie pe Julie la școala de la mănăstire, în timp ce ea ar fi putut lucra ca bucătăreasă pentru călugărițe.

Și în acel moment, Ondine se simți copleșită de ceva mult prea greu de suportat: un val imens de jale – pe care ea o împinsese cu încrâncenare până atunci la marginea conștiinței ei în timpul întregii călătorii, dar pe care nu-l mai putea împiedica să se reverse; ca și cum acesta spărsese, în cele din urmă, digul determinării ei, înghițind-o.

Luc. Dragul de Luc. I se părea nedrept, ca un fel de trădare, să fie nevoită să se întoarcă în Franța fără el. Ar fi trebuit să fie o întoarcere triumfătoare.

Și dintr-odată, acut, Ondine simți absența lui Luc din întreg universul ei, ca și cum un vârtej periculos ar fi absorbit tot ce iubise ea vreodată. Iar părinții ei erau morți. Ea nu ar fi ghicit niciodată. Acum dispăruse orice șansă de reconciliere cu ei și nici nu mai era posibil să le-o prezinte pe Julie.

— *Madame*? întrebă îngrijorată măicuța, deschizând mai larg ușa mănăstirii și pășind afară.

Ondine își mișcă buzele, dar nu mai auzea sunetul propriei voci deasupra bubuitului asurzitor din timpanele ei, și chiar atunci și acolo, determinarea ei, curajul și, în sfârșit, picioarele ei

cedară. Avea senzația că se transformase într-o legătură de cârpe când se prăbuși pe treptele din piatră de la ușa mănăstirii.

27

Străini în bucătărie. Céline. 2014

— Vă vine să credeți că azi e ultima zi a cursului nostru de gătit? i-am auzit pe cei din grupul meu spunându-și unii altora.

Toți deveniseră sentimentali, acum că ajunseseră la final. Dar eu cam intrasem în panică, încercând să duc la bun sfârșit misiunea mamei înainte ca timpul să se scurgă.

Fără nicio rușine, am scotocit și dormitorul femeilor, deși eram sigură că bunica Ondine nu dormise aici. Acum, trebuia să găsesc puțin timp – astăzi sau mâine – pentru a căuta în ultimul loc unde putea fi vechea bucătărie a *masului.* Oricum, puteam face asta doar noaptea, când constructorii nu ciocăneau sau tăiau cu fierăstrăul. Dacă nu găseam tabloul acolo, urma să mă întorc acasă cu mâinile goale.

— O voi face în seara asta, mi-am jurat mie însămi.

În acest timp, fiul lui Gil, Martin, făcuse turul complet al *masului* și decisese că aleile bine întreținute erau perfecte pentru skateboardul său, pe care îl manevra cu o abilitate surprinzătoare, dând dovadă de un curaj nemaipomenit. Răbdarea oamenilor liniștiți din stafful lui Gil a fost pusă la încercare destul de sever atunci când Martin a apărut în viteză, făcând, la propriu, cercuri printre ei.

— Vino aici, pușțiule, l-a strigat într-un final mătușa Matilda, prinzându-l pe Martin în timpul uneia dintre rarele sale pauze, pentru a-l face să se așeze alături de ea în timp ce îl așteptam pe Gil. Ea amesteca un pachet de cărți ca o profesionistă. Céline mi-a povestit despre tine. Îți place să joci cărți? Ei bine, am să te învăț cum să joci Spit. Fii atent dacă vrei să câștigi.

Martin auzi vocea autoritară de profesoară, așa că se așeză supus și intrigat. Mătușa Matilda îl încurajă:

— În regulă, amice, taie cărțile.

În ciuda firii sale hiperactive, Martin era, la fel ca majoritatea copiilor, entuziasmat atunci când adulții îi dădeau atenție. Avea o drăgălășenie și o inteligență care ne făcuseră pe toți să-l îndrăgim și ne plăcea să-i oferim dulciuri de la bucătărie după ce găteam. Gil își învățase fiul să discearnă anumite gusturi, așa că Martin ne anunța pe loc dacă eforturile noastre avuseseră ca rezultat mâncăruri reușite sau proaste. Iar astăzi, chiar înainte de a-l părăsi pentru a merge la ultima noastră lecție de gătit, el ne-a oferit și câteva sfaturi despre cum i-am fi putut fi pe plac lui Gil.

— Tatălui meu nu-i place deloc să folosească pătrunjelul ca decorație, îmi spuse Martin, adăugând apoi în stilul lui, ca un om mare: Dar mie, personal, îmi place pătrunjelul oriunde, chiar și în farfurie.

Miraculos acum, după zile întregi în care colegii mei se simțiseră stângaci și neajutorați, ei descoperiseră că tehnicile riguroase de predare ale lui Gil dădeau, în sfârșit, roade și toți găteau dintr-odată competenți și siguri pe ei.

Toți, cu excepția mea. Oh, eu evoluasem, dar nu păream să am niciun pic de talent în a aprecia momentul potrivit pentru a mă opri când băteam cu telul un sos, când făceam brunarea unui cotlet ori sotam o friptură.

— Nu ești făcută pentru asta, pur și simplu, recunoscu Gil astăzi, într-un sfârșit.

— Dar mă străduiesc! am răspuns, ridicând un deget ars. Uită-te la bășica asta, i-am spus, simțindu-mă nedreptățită.

În replică, el și-a pus palma pe palma mea.

— Simți asta? m-a întrebat el, arătându-mi o mână aspră, care era plină de crăpături, tăieturi, bășici, cicatrice și urme vinețiii sub unghiile rupte.

Ești make-up artist. Tu ai de-a face cu textura și culoarea, umed și uscat. Tocmai asta e esența gătitului, zise el, încercând cu adevărat să-mi fie de ajutor. Tu amesteci ingredientele pentru a crea ceva nou.

Am început din nou să bat tare cățeii de usturoi cu busuioc și ulei de măsline pentru o specialitate provensală, un sos condimentat numit Pistou, dar el m-a oprit.

— Cei mai mulți oameni înțeleg greșit usturoiul, zise el, luând un cățel de usturoi și ținându-l între vârfurile degetelor. Tratează-l ca pe o floare delicată. Zdrobește-l ușor. Când folosesc usturoi pentru salate, frec doar puțin în bolul de salată și apoi salvez cățelul pentru a-l arunca în oală. Și eu nu prăjesc usturoiul până se face maro niciodată la foc mare. Asta e ca și sexul în grabă.

M-am uitat la colegii mei mai vârstnici, dar ei erau obișnuiți cu metaforele senzuale ale lui Gil. Ei doar chicotiră în sinea lor, bucurându-se de exuberanța lui provocatoare, pentru că era atât de evident că el făcea totul cu pasiune când îi îndemna să se ocupe de pui și crochetele de pește ca și cum ar fi fost „trupul persoanei iubite”. Lui, într-adevăr, îi plăcea să gătească și era, pur și simplu, îndrăgostit de bucătăria provensală, așa că am câștigat câteva puncte astăzi, lăsându-l să folosească una dintre rețetele bunicii Ondine pentru cursul nostru de gătit: *daube a l’orange.*

— Se crede că *daube* provine din cuvântul spaniol *dobar*, ceea ce înseamnă a fierbe, iar asta e exact ce vom face, declară Gil cursanților. Vom urma rețete bunicii lui Céline, care constă în fierberea cărnii de vită în vin roșu cu ierburi provensale (dar *nu* cu lavandă, vă mulțumesc), roșii, ceapă, măsline negre, ciuperci, ingredientul special coaja de portocală și cu asta un picior de vițel.

— Oh, Doamne, am spus eu, pe punctul de a leșina. Bietul animal.

Gil mă privi și spuse serios:

— Ușurel! Da, gătim și mâncăm lucruri care au fost în viață, fie ele legume sau animale, în scopul de a ține aprins focul vieții noastre; dar, în schimb, trebuie să respectăm înțelegerea, adică să le tratăm omenește, cu mare respect, iar când e rândul nostru să murim, ar trebui să facem acest lucru cu grație și de bunăvoie, pentru ca noi, de asemenea, să hrănim – ca un cuptor hrănitor – viitoarele plante și creaturi ale pământului. Deci, hai să sărbătorim astăzi viața cât mai suntem în viață și putem găti, bine?

O tăcere plină de îngrijorare se așternu în timp ce continuam să lucrăm. Gil știa cum să creeze o atmosferă de lucru sacră. Dar în timp ce eram reduși la tăcere de acea atmosferă meditativă, am descoperit că Gil avea un as în mânecă pentru această seară.

— Astăzi, băieți și fete, VOI veți lucra în restaurantul meu. Acesta este un weekend relativ liniștit, astfel încât nu veți fi supuși focului încrucișat. Fiecare dintre voi va face echipă cu unul dintre profesioniștii mei, dar nu uitați, acești oameni au contribuit la obținerea primei stele Michelin pentru Pierrot și ne propunem să câștigăm o a doua stea în acest an! Așa că personalul meu nu va suporta probleme de la nimeni. Nu protestați. Nu îi întrebați de ce fac anumite lucruri. Trebuie doar să urmați instrucțiunile lor, pas cu pas, și, mai mult ca orice, să vă păstrați concentrarea. Ați înțeles? Aici sunt sarcinile voastre.

El ne înmână niște benzi de hârtie, pe care noi le-am luat pe rând ca și cum am fi tras niște paie.

— Stai puțin, mi s-a părut că ai menționat o petrecere la sfârșitul acestui *boot camp,* obiectă Ben, fratele Lolei.

Acesta arăta atât de lamentabil cum stătea acolo, în picioare – un texan mare cu un șorț în față –, încât Gil nu-și putu ascunde un zâmbet.

— Mâine e petrecerea ta. Aceasta va fi răsplata de care vei avea parte. Dar în seara asta trebuie să o câștigi, răspunse Gil. Bine, acum vă las pe mâna asistentei mele, Lizbeth, și a administratorului nostru, Maurice.

Am descoperit că Gil ne dăduse cele mai nepotrivite sarcini pentru personalitățile noastre: languroasa Lola trebuia să devină o gazdă primitoare, Peter cel pedant trebuia să se ocupe de bar, iar cei doi răzvrătiți, Joey și Magda, urmau să lucreze ceva mai delicat, cu Heather, la patiserie.

— Dar noi? întrebă mătușa Matilda cu ochii mari, în timp ce eu, ea și Ben am rămas acolo, uimiți.

— Este nevoie și de cineva care să facă pe chelnerul, răspunse Gil ieșind valvârtej din încăpere.

Cei din echipa lui de la restaurant ne împărțiră uniforme și ne implicară eficient în impecabila lor rutină. Dimineața se scurse rapid cu pregătirile.

Gil apărea pe la fiecare banc de lucru, gustând, testând, mereu în căutarea unor erori. Apoi, dintr-odată, ca la un semnal se auzi:

— *Ouvert!* strigă șeful de sală.

— Ce a spus? șuieră Magda spre mine.

— Deschis, am spus și, de fapt, am și simțit, pentru că m-au trecut fiorii.

Clienții bine îmbrăcați din prima serie intrară degajați în restaurant, râzând și pălăvrăgind curioși. Unii s-au oprit la bar pentru aperitive, dar mulți s-au așezat imediat la mesele neprețuite de pe terasă, cu vedere la grădinile parfumate ale *masului* și la pajiștile și viile atât de liniștitoare.

— Céline, masa a doua e a ta. Tilda, masa nouă, declară șeful de sală francez, care vorbea impecabil limba engleză și ne ajuta și cu celelalte limbi ale clienților. El ne înmână meniurile. Dați-i drumul, comandă el.

— „În valea morții veneau călări șase sute”,[29] câtă în șoaptă mătușa Matilda.

Prima noastră serie era compusă în special din cupluri de francezi eleganți care luau masa în grupuri de câte patru și opt persoane. Aceștia erau uimitor de discreți și demni, conversând în șoaptă. Chiar și pudelul negru care însoțea un grup de opt persoane se comportă bine, așezându-se sub un scaun, unde rodea cuminte biscuitul pe care stăpâna lui îl scosese pe furiș din geanta ei Hermès. Au mai fost și câteva cupluri britanice și americane, de vârstă mijlocie și cuviincioase; iar mai târziu am servit niște familii germane și rusești, care ocupau câte o masă rotundă enormă, prezidată de câte o femeie mândră cu părul cărunt.

La un moment dat, o femeie exagerat de machiată, într-o rochie strâmtă și pantofi roșii cu tocuri înalte și subțiri, încărcată de bijuterii, a intrat în bar și a băut pe nerăsuflate câteva pahare înainte de a păși clătinându-se în spatele lui Maurice, care o conduse la o masă pentru o singură persoană. Chiar înainte ca aceasta să deschidă gura, am simțit vibrațiile ei negative.

Imediat ce i-am dat un meniu, ea se uită la mine și mă întrebă:

— Ei? Gil nu s-a recăsătorit încă?

Am dat din cap, iar ea m-a imitat rânjind, ca o cunoscătoare. Când m-am întors la masa ei cu vinul și aperitivele pe care le comandase, ea m-a întrebat de când lucram pentru „marele maestru”. În cele din urmă, puse ghearele ei lungi, date cu ojă stacojie, pe brațul meu, întrebând răgușită:

— Unde dracu’ e Gil? El știe că sunt aici?

— E în spatele casei, am răspuns eu în mod automat. O să apară imediat.

Mi-a aruncat o privire lucidă, deși se legăna în scaunul ei.

— Știi cine sunt? Nu? Ei bine, lasă-mă să te luminez. Gil obișnuia să gătească pentru mine în restaurantul soțului meu, zise ea răgușită. Dar el se folosește de oameni, să știi. Mai ales de femei, oh, îi plac femeile. Dar el umblă doar cu cele care au

bani. Întreaga lui carieră a fost construită exploatând un lung șir de fete generoase. Merse cu degetele pe suprafața mesei ca o broască ce sare de pe o frunză de nufăr pe alta. Și odată ce își bagă degetele lui de *chef în* banii tăi, ei bine, draga mea, e dus, scumpo, dus.

În timp ce vocea ei creștea în volum, i-am aruncat ospătarului-șef o privire disperată.

El preluă controlul, liniștind-o cu farmecul lui franțuzesc și ajutând-o să aleagă „cel mai bun" fel principal, apoi spunând celor de la bucătărie să pregătească mai repede comanda ei, după care o escortă la „biblioteca privată a lui Gil", unde, mi-a spus el mai târziu, o „servise personal cu *crêpe* caramel cu alune și o urcase într-un taxi".

În mijlocul tumultului de oaspeți care discutau însuflețiți, mătușa Matilda și cu mine ne luptam să ținem pasul cu comenzile chelnerilor.

— Du-te cu astea la masa cinci!

— Unde e nătărăul de la masa trei?

— Apă îmbuteliată *gazeuse*!

— Jeepers? Ce înseamnă *gazeuse*? întrebă cu voce tânguitoare mătușa Matilda.

— Carbonatată, răspunse un chelner care trecea pe acolo.

— Apă minerală, am tradus eu.

Să alerg înainte și înapoi de pe terasa răcoroasă în bucătăria fierbinte era ca și cum aș fi mers de la paradisul lui Dante la infernul său, cu o oprire ocazională la purgatoriul barului pentru a ridica o tavă cu băuturi. Cu ocazia unui asemenea drum, mătușa Matilda, dintre toți oamenii, a reperat un bine cunoscut blogger culinar care rezervase o masă pentru trei incognito. El era cunoscut neoficial sub numele de Măcelarul Bloggerilor din cauza influenței sale formidabile. Se spunea chiar că avea unele legături cu judecătorii Michelin, deși acest lucru nu fusese niciodată dovedit.

— Du-te și spune-i lui Gil, îmi șopti mătușa Matilda. Îl voi ține pe Măcelar ocupat cu

cocktailuri.

M-am dus repede în bucătărie, dar la început nu l-am putut găsi nicăieri pe Gil. În cele din urmă, l-am zărit, păşind înainte şi înapoi în camera lui frigorifică. Uşa era întredeschisă; el trebuie să se fi grăbit să intre acolo căutând intimitate, dar chiar şi aşa, am putut auzi vocea lui disperată în timp ce vorbea la telefonul mobil.

— La naiba cu asta, spune-i lui Rick că trebuie să fie o glumă! exclamă el vehement. În ajunul semnării unui contract, el se leagă încă o dată de chestia asta? Ai citit porcăria asta? Îi dă dreptul de proprietate completă asupra *masului,* adică noul hotel şi restaurantul. Asta mă face nimic mai mult decât un bucătar angajat! La naiba, tu eşti avocatul meu, nu-mi spune despre viitoarele procente nete ca bonusuri!

Gil tăcu, ascultând pentru un moment. Apoi izbucni:

— Am trecut peste asta de o sută de ori. Am acceptat toate afurisitele acelea de controale pe care le-a cerut. Nu-mi pasă dacă avocatul său doreşte semnătura mea nenorocită „cât mai repede posibil", eu sunt sigur, la naiba, că NU voi semna acest nou proiect! O altă pauză. Apoi, el explodă: Pe toţi dracii, NU mă întreba dacă afacerea pică. Ştii că această înţelegere NU POATE fi anulată! Nu înţelegi ce îţi spun? Rick trebuie să-mi vireze şase milioane de euro în cont înainte ca Gus să-şi trimită bătăuşii lui aici, joi, pentru rambursarea creditului. Nu mă întreba cum vei ajunge să-l faci pe Rick să semneze proiectul de săptămâna trecută, trebuie doar să-l faci să-l semneze în seara asta, la naiba!

Gil închise furios telefonul şi ieşi brusc din camera frigorifică. Atunci mă văzu aşteptând într-un colţ.

— Dumnezeule, Céline, ce faci aici? întrebă el pe un ton glacial.

I-am spus cât de repede am putut despre celebrul blogger culinar.

— Ei bine, să mă ia dracu, asta e tot ce mai lipsea, rosti el în șoaptă.

Mătușa Matilda apăru agitată, cu ochii larg deschiși.

— Măcelarul are o foame de vultur! anunță ea, fluturându-și carnețelul de comenzi. Restul grupului său a comandat din meniu, dar el a spus: „Roagă-l pe Gil să-mi trimită cel mai bun desert și vă rog să mă surprindeți cu ceva într-adevăr special”.

Nu voi uita niciodată cât de repede s-a schimbat expresia lui Gil. El uită imediat de necazurile lui și intră în viteză. Făcu o scurtă verificare împreună cu bucătarii lui pentru a vedea ce „feluri principale” erau încă disponibile, iar aceștia îi prezentară mai multe oferte speciale din care să aleagă. Dar când întrebă despre deserturi, cineva îi șopti ceva și el exclamă:

— Ce vrei să spui cu asta? Ați rămas deja fără *gavotte au chocolat*? La dracu’! Bine, la naiba, iată ce îi vom servi: începe cu caviar și homar *amuse-bouche* și oferă-i apoi supă *Pistou,* urmată de ravioli cu spanac, carne de oaie, lapte și miere mediteraneeană, iar pentru felul principal, acel *daube a l’orange* al bunicii Ondine. În ceea ce privește „ceva special” la desert, lasă asta în seama mea.

— Da, *chef.* Strigară toți în cor.

Totul fu învăluit în ceață după aceea. Din fericire pentru mine și mătușa Matilda, toate mâinile erau gata să ne ajute la servire, iar mâncarea continua să vină. Măcelarul era un bărbat cu un cioc îngrijit și ochi ageri de prădător și, la început, chipul său nu dezvălui nimic, dar excelentele vinuri locale și bucatele alese schimbară în scurt timp atitudinea lui de Sfinx, mai ales atunci când apăru Gil, impecabil în uniforma sa albă de *chef,* pentru a-i oferi un *vol-*

au-vent dramatic, umplut cu ciocolată și cremă de caramel și servit cu o banană și sos Armagnac *flambé,* pe care Gil, personal, îl aprinse, elegant și dezinvolt ca un showman, înainte de a-l transfera cu nonșalanță prin alunecare direct din tigaie în farfurie. Era ca un spectacol final de artificii care a stârnit un ropot de aplauze, ridicând în picioare toată lumea din restaurant. Am auzit pe cineva spunând cu sufletul la gură:

— Poți să crezi că am fost aici în această seară pentru a vedea așa ceva?

Gil acceptă aplauzele cu mare aplomb. Iar eu, în sfârșit, am înțeles ce îl făcea atât de special față de alți maeștri bucătari. El era ca un acrobat pe sârmă, neînfricat, având îndemânarea perfectă și știind exact când trebuia să facă totul pentru a reuși și când era momentul potrivit pentru a-și etala abilitățile. Prietenul mătușii Matilda, Peter, reuși să-l descrie într-un singur cuvânt:

— Gil e ca un cal puternic de curse. Omul ăsta are inimă.

După aceea, lucrurile decurseră repede și, deși alți noi meseni se perindară pe acolo, noi am înțeles că punctul culminant trecuse.

Gil ne-a eliberat pe colegii mei și pe mine de la posturile noastre mulțumindu-ne călduros pentru sprijinul nostru într-o noapte atât de plină de provocări, anunțându-ne că un pahar de sherry și o cină târzie ne așteptau în bibliotecă. Am răsuflat ușurați.

Dar mătușa Matilda mă surprinse uitându-mă spre șantier și mă întrebă:

— Ai ceva în minte, Céline?

Așa că am tras-o deoparte și i-am destăinuit bomba pe care o aflasem de la domnul Clément despre faptul că bunica Ondine deținuse chiar acest *mas* în care luasem cursurile de gătit.

— Ohhh! făcu ea uimită. De aceea era mama ta atât de dornică să vină aici. Acum, totul are sens!

Și, binecuvântată să fie, ea nu m-a întrebat de ce am așteptat atât să-i spun. Am recunoscut că cercetasem dormitoarele, apoi i-am spus:

— Șantierul este ultimul loc unde poate fi tabloul. Am doar seara asta la dispoziție ca să aflu.

— Ei bine, du-te, atunci, zise ea. Dar fii atentă. Te voi acoperi. Poți să-mi povestești totul despre asta mai târziu.

Am zâmbit la vederea lui Peter care se ivise în ușă, așteptând să o însoțească la un pahar de sherry în bibliotecă. Apoi m-am dus în camera mea, am luat lanterna și m-am pus în mișcare.

Am făcut o recunoaștere în avans în timpul zilei și am observat că nu existau camere de securitate în zona șantierului de construcție, așa că acum am evitat coridoarele hotelului și am ieșit afară, în schimb, pentru a mă apropia de șantier dinspre capătul deschis al acestuia.

Bucătăria veche arăta destul de descurajant în întunericul nopții. Podeaua era găurită în mai multe locuri prin care treceau noile instalații sanitare și cablurile; iar în anumite secțiuni se vedea dedesubt un abis negru, cavernos. Nu vedeam decât porțiunile luminate de raza lanternei, așa că pășeam cu grijă, de frică să nu mă prăbușesc în gol. Am încercat să mă asigur că eram pe drumul cel bun. La urma urmei, mi-am spus eu, bunica Ondine fusese bucătăreasă. Ea trebuie să fi petrecut mult timp în această bucătărie. Pe măsură ce ochii mei se obișnuiau cu lumina slabă a lanternei, am văzut că bucătăria fusese o sală enormă, cu tavanul jos și ziduri de piatră nefinisată, vopsite în culoarea gălbenușului de ou.

Era destul de mare pentru gătit, luat masa și petrecerea timpului liber. Șemineul masiv era încă intact, focarul acestuia fiind flancat de mai multe cuptoare mici, încastrate, despre care broșura de publicitate spunea că erau pentru coacerea pâinii în timpul iernii. Le-am verificat și pe acestea. Goale,

în apropiere, o serie de rafturi încorporate se aflau în diferite stadii de degradare.

O gaură în tavan marca locul în care fusese probabil cândva burlanul unei sobe. Am zărit un alcov, unde fusese poate o cămară, dar, de asemenea, era în proces de demolare. Am căutat pe unde am putut, dar nu era mare lucru de verificat. A început să plouă ușor, iar picăturile cădeau pe locul aflat în construcție îngânând un monoton pic-pic-poc, pic-pic-poc. Și chiar atunci și acolo, în acest altar întunecat al trecutului, mi-am dat seama că timpul transformase, în cele din urmă, lumea bunicii Ondine într-un morman de țărână. A trebuit să concluzionez, în sfârșit, că singurul răspuns sănătos la această situație era să accept înfrângerea.

— La revedere, bunico, am spus încet, un pic surprinsă de tristețea profundă pe care o simțeam.

Neconsolată, m-am întors. Dar apoi am auzit un zgomot în celălalt capăt al clădirii aflate în construcție, mai exact în holul pe care se ajungea în interiorul *masului.* Nu m-am putut abține să nu mă apropii pe furiș și să arunc o privire. Trei persoane ieșiseră din bucătăria lui Gil în cea mai mare grabă, deschizând ușa grea din bușteni și oprindu-se în lumina strălucitoare din hol. L-am recunoscut pe Gil, care era urmat de doi tipi masivi cu înfățișări amenințătoare – o pereche de creaturi grosolane, îmbrăcate în costume negre de stofă, în contrast puternic cu hainele viu colorate și lejere purtate de obicei pe Riviera Franceză.

— Nu ar fi trebuit să mă urmăriți până în bucătăria mea, le spuse Gil morocănos. Asta putea aștepta până la ora închiderii.

Tonul lui era atât de amenințător, încât m-am retras și mai mult în umbră.

— Gus ne-a trimis ca să se asigure că ați înțeles situația, zise unul dintre ei.

El vorbea în engleză și vocea îi era atât de scăzută și liniștită, încât am rămas șocată când

partenerul său l-a împins brusc pe Gil la perete, țintuindu-l acolo. Cu toate acestea, chipul lui Gil nu-și schimbă expresia.

— Prezența voastră în restaurantul meu nu este numai inutilă, zise el sfidător, ci și nepoliticoasă.

Primul bărbat continuă:

— Nu aud ce trebuie să aud.

Ochii lui Gil se fixară asupra celor doi, de parcă s-ar fi pregătit să riposteze.

Cel de-al doilea bărbat se aplecă spre Gil și zise îndatoritor:

— Joi. Știi a câta joi e asta?

— Desigur. Gus știe bine că o să-ți obțină banii, zise disprețuitor Gil.

— Toți banii, zise primul bărbat, cel cu voce suavă. Repetă după mine: Toți banii, până joi.

Iar Gil, cu infinita sa înțelepciune, zise:

— Până la ultimul leuț, la timp. Dar până atunci, voi doi puteți să v-o trageți singuri.

Ei bine, cel de-al doilea individ își luă avânt și îi trase un pumn cu toată puterea în stomac lui Gil, apoi îl izbi atât de tare de perete, încât am făcut, involuntar, singurul lucru care îl puteam face ca să intervin.

Am scos un urlet atât de puternic, încât Gil și cei care-l imobilizaseră tresăriră surprinși. Din fericire, restul clienților lui Gil plecaseră deja.

Dar altcineva auzi urletul meu și ieși într-un suflet din bucătăria restaurantului pe hol.

— Hei, cine-i acolo? strigă mătușa Matilda, uitându-se pe hol.

Mâna ei era ascunsă sub brațul lui Peter, de parcă ieșiseră la plimbarea obișnuită de seară.

Ea avea să-mi spună mai târziu că-i observase imediat pe cei doi bătăuși, care veniseră mai întâi la barul de la Pierrot, căutându-l pe Gil. Ea îi urmărise când intraseră împreună cu Gil în bucătărie și, fiind mătușa Matilda, intrase în acțiune și îi anunțase pe prietenii ei.

În urma ei erau Ben și Lola, cu Magda și Joey în spatele lor.

— Salutare, Gil! zise cu glas de tunet și cu accentul lui tărăgănat de Texas Ben. Am auzit că ai nevoie de protecție în noaptea asta.

Lola se îți de după umărul fratelui ei.

— A venit echipa de șoc, anunță ea.

— Ben tocmai ne spunea că e un fost agent FBI din Dallas, strigă Magda.

Însoțitorul mătușii Matilda făcu un pas înainte.

— Divizia de Informații Navale, Marea Britanie, anunță Peter, îndreptându-și umerii.

— Comandoul Forțelor Aeriene Americane, zise și Joey din cealaltă parte, prefăcându-se că-i vedea pe intruși pentru prima dată. Este vreo problemă aici, domnilor?

Cei doi bătăuși deja căutau îngrijorați din priviri cea mai apropiată ieșire. Gil reușise să-și revină după tratamentul dur aplicat de cei doi, având o privire ciudat de trufașă.

— Am menționat cumva, zise el acum, că există camere de securitate pe aceste coridoare?

Și apoi o altă ușă se deschise, cea de la camera unde găsisem tapetul cu clovni. Martin ieși afară cu o praștie în mână.

— Tată? întrebă el pe cel mai matur ton de care era în stare. Ai nevoie de ajutor?

La vederea lui Martin, toți înțeleseră că trebuiau să încheie cât mai repede acea divergență.

— Ieșirea e pe aici, domnilor, zise ferm Peter, iar cei din grupul său se traseră în părți, formând un culoar pentru cei doi bărbați.

Cei doi porniră grăbiți spre ieșire, dar primul îi mai spuse o dată lui Gil:

— Joi.

Nimeni nu mai zise vreun cuvânt, dar am ieșit cu toții afară și i-am urmărit pe cei doi urcându-se într-o mașină și demarând în trombă – nu înainte de a ridica un nor de praf și pietriș în urma lor.

Apoi, Gil îl luă pe Martin în brațe și îi spuse pe un ton protector:

— Vino, fiule, e ora de culcare.

Martin se întoarse spre noi și zise emoționat:

— Tata și cu mine dormim în porumbar!

— Ești în Franța și aici se numește *pigeonnier,* zise Gil, dar când se întoarse să plece li se adresă colegilor mei: Multe, multe mulțumiri, prieteni. E ora de culcare pentru toți, nu? Show-ul s-a încheiat în noaptea asta.

28

Ondine și Julie, în Vallauris. 1952–1953

Ondine își amintea ca prin vis cum Maica Superioară de la mănăstire chemase un doctor, care observase că ea cedase, în cele din urmă, din cauza unei pneumonii severe – fără îndoială, contractată în timpul călătoriei peste ocean. Doctorul o internă de urgență la un sanatoriu din munți, iar Ondine, slăbită de prea multă durere, rămase mult timp în convalescență. Banii pe care îi pusese deoparte se terminară rapid, fiind cheltuiți pe îngrijirea ei și pe înscrierea lui Julie la școala de la mănăstire. Odată ce economiile lui Ondine se epuizară complet, maicile o plasară pe Julie la o familie adoptivă, un fermier și soția acestuia, care avea nevoie de „puțin ajutor”. Ceea ce voiau ei cu adevărat era o servitoare fără salariu, care să se trezească mai devreme, să hrănească puii, să mulgă vaca și să curețe cu lopata cocina porcilor.

Fermierul avea un temperament de temut, mai ales atunci când era beat. Julie nu fusese niciodată în preajma unui om violent de acest gen, dar, în curând, înțelese de ce soția fermierului era ușurată să mai aibă în casă pe cineva care să devină țapul ispășitor al soțului ei.

Era destul de rău și când striga ca din gură de șarpe, dar în nopțile când era beat, Julie se ascundea acolo unde descoperise că nu o putea găsi, în spatele baloților de fân din podul hambarului, pe pământul întărit de sub portic, în spațiul mic din spatele cuptorului. Dar într-o noapte el veni în camera ei pe când ea dormea. O trase afară din pat și o puse în genunchi, apoi se descheie la pantaloni, introducându-și membrul în gura ei. Șocul o făcu să încremenească, ceea ce îl satisfăcu în cele din urmă. Înecându-se dezgustată, ea se târâse până în pat și se făcuse ghem sub

pătură, rugându-se să moară. Dar era abia începutul sutelor de umilințe ce aveau să urmeze.

— Dacă vei spune cuiva, o amenință fermierul după incident, o să-ți fac ceva mai rău data viitoare.

Atunci când sănătatea lui Ondine se îmbunătăți și ea află că Julie fusese dată unei familii în plasament, făcu un efort și se puse pe picioare, hotărâtă să se întoarcă la gătit, astfel încât să poată câștiga un venit suficient de mare pentru a-și recăpăta fiica. Stareța o ajută să găsească o slujbă ca bucătăreasă la un bătrân avocat văduv, în apropierea orașului Vallauris, faimos pentru produsele sale ceramice, nu departe de Cannes și Antibes.

— Va fi bine acum, îi promise Ondine lui Julie.

Dar adevărul era că abia își recunoscuse fiica. Părul îi fusese tăiat la întâmplare, pierduse mult în greutate, iar pielea avea o paloare teribilă, dar cel mai rău era modul umil în care își ținea capul plecat, ca și cum i-ar fi fost frică să ridice privirea și să privească pe cineva în ochi. Julie nu vorbea niciodată decât dacă i se cerea, și chiar și atunci, ea murmura într-un mod exagerat de umil, care irita oamenii, invitându-i parcă într-un mod necugetat să fie aspri cu ea. Cu toate acestea, Julie refuza categoric să vorbească cu mama ei despre ce fel de viață dusese în plasament. Atunci când s-au stabilit la noul loc de muncă al lui Ondine, în casa avocatului, aceasta se simțea profund recunoscătoare și, pentru un timp, trăiră cu impresia că găsiseră un refugiu sigur în care se puteau recupera după șirul de șocuri recente pe care le înduraseră. Dar, după numai câteva luni, menajera mai vârstnică a avocatului le aduse niște vești proaste.

— Bătrânul vulpoi se căsătorește din nou! Iar noua lui mireasă își aduce servitorii ei de la Bordeaux, așa că ne dă pe toți afară cu plata doar

pe o lună. Va trebui să găsești un nou loc de muncă, Ondine.

Și în toiul acestor discuții, Ondine auzi încă o dată numele Picasso. El își lăsase amprenta în locurile cel mai puțin probabile. În 1946, Picasso revenise la Antibes și deschisese un magazin, în Château-Grimaldi, chiar locul pe care el îl vizitase cu Ondine în acea ultimă zi, cu căruța trasă de măgar, când puștii din partea locului îl invitaseră să exploreze vechiul castel ce devenise muzeu.

Până la întoarcerea sa acolo, Picasso, fără a se lăsa intimidat de deficitul de pigmenți și pânză de după război, folosise vopsea pentru ambarcațiuni ca să creeze operele sale exuberante chiar pe zidurile castelului. Pictase chiar și pe niște pânze vechi găsite acolo. Apoi, în acel mod misterios al lui, Picasso plecase în căutarea altor surse de inspirație. Recent, Ondine aflase că el își luase o casă chiar aici, în Vallauris, și devenise interesat de ceramica locală. Inspirat, el începuse să facă propriile creații fantastice și, procedând astfel, devenise unicul salvator al industriei ceramice a orașului, aflată în declin, provocând încă o dată o adevărată explozie a afacerilor.

Ondine auzi toate astea de la menajera de la serviciu, care îi arătă diferite articole din reviste cu toate aceste detalii. Ondine se trezi cercetând o fotografie în care Picasso era pe o plajă, pretinzând a fi un sclav în timp ce ținea o umbrelă de soare deasupra amantei lui, care pășea cu mândrie în fața lui – o femeie frumoasă pe nume Françoise. Articolul remarca faptul că ea fusese studentă la Sorbona când îl cunoscuse pe Pablo la Paris, în timpul războiului. Mai era o altă fotografie cu cei doi copii pe care îi aveau împreună.

„Amândoi au ochii lui Picasso!” observă Ondine. Ea află din reviste că el avea acum patru copii – un fiu de la soția lui rusoaică, o fiică de la blonda Marie-Thérèse și aceste două creaturi mici și elegante.

— Dar se zvonește că această femeie și Pablo nu se mai înțeleg deloc, zise menajera cu voce scăzută, ca și cum știa ce vorbea.

Ondine nu se putea abține să nu întrebe:

— Și unde este casa lui Picasso?

Menajera răspunse:

— Nu e departe deloc. Se numește Villa La Galloise.

29

Picasso, în Vallauris. Septembrie, 1953

Pablo Picasso nu se simțise în viața lui atât de insultat. Stătea singur într-o cameră întunecată și fuma. Ajunsese la concluzia că, la urma urmei, femeile, pur și simplu, nu erau oameni. Le dădeai totul – dragostea ta, copiii tăi, o casă frumoasă. Atunci de ce îl făceau pe bărbat să se simtă vinovat doar pentru că era bărbat?

„Sunt imposibile”, își spuse, analizându-și ranchiuna. De exemplu, Olga. Rămăsese soția lui și încă purta numele de Picasso. Câștiga o parte importantă din activele sale, dar asta nu era destul. Îi urmărea amantele, striga la ele, le ciupea și le spunea că nu aveau dreptul să fie cu Picasso.

Marie-Thérèse însă avea nevoie de dovezi constante din partea lui, așa că Pablo îi scria mereu scrisori în care-i jura că era singura femeie pe care o iubea cu adevărat. În ultimul timp, când o vizita de două ori pe săptămână pentru a-și vedea copilul, Marie-Thérèse îl tot îndemna să-și îndeplinească promisiunile vagi de a se căsători cu ea.

Și biata Dora Maar… Ei bine, unii dintre prietenii lui Picasso îl învinuiau pentru căderea ei nervoasă, spunând că i-ar fi distrus personalitatea făcând-o geloasă, manipulând-o și afișându-se în fața ei cu alte femei, provocând-o și apoi respingând-o. Cineva o găsise rătăcind pe străzile Parisului și vorbind incoerent.

Picasso fu nevoit să cheme un doctor care o internă pe Dora într-un sanatoriu, făcându-i tratament cu electroșocuri. Bruneta vivace și inteligentă pe care o cunoșteau mulți se schimbase cu totul după aceea. Descoperise religia, iar când îl văzuse pe Pablo, undeva în Paris, strigase la el că Dumnezeu avea să-l facă să plătească pentru

păcatele lui dacă nu îngenunchea pe loc să ceară îndurare Celui de Sus.

— Nu-i vina mea că femeile sunt atât de slabe! protesta Pablo în fața prietenilor săi.

La urma urmei, Dumnezeu îl răsplătea în continuare cu mai mulți bani și succes, precum și cu o nouă și tânără amantă, așa că Pablo credea că totul urma să fie diferit de acea dată cu Françoise.

Fata pariziană, cu părul castaniu-roșcat curgându-i în valuri pe umeri, era tânăra pictoriță căreia el îi dusese un bol cu cireșe la cafenea, când Gestapoul era încă la putere în Paris. După război, ea își sfidase tatăl bogat și chiar bunica binevoitoare, preferând să vină și să trăiască cu Picasso în Vallauris.

„Am lăsat-o să împartă cu mine viața mea, timpul meu, talentul meu pentru un deceniu întreg, își spunea furios Pablo, și acum, cu ce mulțumiri mă aleg? Ce îmi spune minunata Françoise? Picasso o imită indignat: Îmi pare rău, Pablo, dar vreau să trăiesc cu oameni din propria mea generație și cu problemele timpului meu."

Îi spusese că, pur și simplu, nu mai era fericită.

El tunase revoltat:

— Treaba ta este să rămâi alături de mine, pentru a te dedica mie și copiilor noștri. Dacă toate astea te fac fericită sau nefericită, nu e treaba mea.

Dar nu reușise să observe că distinsa fată se transformase într-o femeie elegantă, cu o personalitate proprie. La urma urmei, ea avea treizeci de ani, iar el, șaptezeci.

„Mă face să mă simt ca un țap bătrân", își zicea. Tablourile din ultima perioadă erau pline de tinere modele nud, indiferente la tot felul de pitici patetici și clovni care căutau să facă dragoste cu ele. Cu toate acestea, Françoise nu plecă imediat, așa că Pablo nu prea credea că ea vorbise serios. Încercase chiar să facă o glumă curajoasă în fața prietenilor săi.

— Françoise o să mă părăsească în curând, anunțase el. Poate astăzi. Poate mâine. Bietul de mine, spunea. Sunt un om lipsit de dragoste.

Pentru o vreme, asta păru să funcționeze. Prietenii s-au dus repede la Françoise și au rugat-o să nu-i facă Maestrului un lucru atât de crud.

Curând, presa află totul. Ziariștii începură să dea târcoale ușii lui Françoise, întrebând-o dacă zvonurile erau adevărate. Ea avea să fugă la Paris, apoi reveni la Pablo, în sudul Franței.

„Nicio femeie nu părăsește un bărbat ca mine", își spunea Picasso optimist. Adevărul era că nu știa ce să facă într-o situație ca aceea, cu o femeie independentă, modernă și tânără. Așa că, atunci când veni momentul, Pablo nu era pregătit din punct de vedere emoțional. În acea frumoasă zi de septembrie, Françoise își făcu valizele, îi luă pe fiul și pe fiica lor și îi conduse la o mașină care aștepta. Șoferul luă bagajele și le depozită în portbagaj, în timp ce copiii se urcau în mașină, uitându-se apoi pe fereastra din spate. Ochii lor negri ca tușul sclipeau cu vioiciune, ca și cum ar fi pornit într-o aventură periculoasă, dar incitantă.

— Te vei întoarce, îi spusese Picasso lui Françoise, ridicând din umeri și prefăcându-se că nu era afectat.

Însă atunci când ea și copiii se urcară în mașină, el coborî scările într-un suflet, ca un taur furios. Când să-i ajungă din urmă însă, mașina se pusese deja în mișcare.

Pablo se uitase încruntat spre cei trei, ca și cum ar fi vrut să-i ordone amantei sale să se oprească. Ea întoarse capul și-l privi insolentă și hotărâtă. Șoferul încetini, neștiind ce să facă.

— Mergi înainte! ordonă Françoise.

Șoferul apăsă pedala accelerației până la capăt, făcând anvelopele să scrâșnească pe prundiș. Mașina se îndepărtă.

— *Merde!* urlă Picasso ridicând pumnii spre fugari.

Cu țigara între degete, el făcu doi, trei pași în direcția în care plecase Françoise, privind în zare furios și dezamăgit că fusese trădat.

În liniștea asurzitoare, nervos la culme, trase cu nesaț din țigară înainte s-o arunce în țărână și s-o strivească de parcă ar fi vrut să stingă ceva mai mult decât capătul incandescent al acesteia.

Apoi se întoarse, intră în casă și trânti ușa în urma lui.

A doua zi, se trezi cu puțin timp înainte de prânz. Casa era întunecoasă, cu obloanele trase și îngrozitor de tăcută. Era singur. Ar fi trebuit să se trezească mai devreme sau mai târziu să cheme un prieten ori un servitor din Paris care să-l ajute să facă o schimbare sau măcar o mișcare. Să facă ceva. Refuzase să învețe să conducă, temându-se că acest lucru i-ar fi afectat sau chiar i-ar fi rănit mâinile. Ura să conducă mașinile acelea moderne și chiar să vorbească la telefon, dar în ziua aceea făcu acest lucru, chemându-l pe fiul lui și al Olgăi să vină să-l ia cu mașina.

Picasso nu era un bărbat făcut să trăiască singur. Și totuși, stătea întins în camera lui întunecoasă, fumând. Apoi i se păru că aude un zgomot în afara casei.

Fusese oare doar imaginația lui? Nu putea fi fiul lui, era prea devreme. Își ciuli urechile și ascultă zgomotul acela ritmic și cristalin.

Ce putea fi? Voci sau doar ciripit de păsări? Prudent, oftă, se ridică din pat și merse la fereastră, trase puțin perdeaua și aruncă o privire afară.

Două siluete se apropiau de casă. Pablo se retrase de la fereastră. Din obișnuință, aștepta ca altcineva să se ocupe de această problemă, apoi își aminti că nu mai avea în acea casă nici amantă, nici servitoare și nici prieteni care să fie trimiși la ușa din față pentru a vedea despre ce era vorba.

Trebuia să se ocupe personal de acel lucru. Sau să-l ignore.

Dar curiozitatea sa avidă și irezistibilă învinse în cele din urmă.

Își puse sandalele și coborî scările cât mai încet cu putință. Se opri în hol, în fața ușii de la intrare, și așteptă acolo nemișcat, ca un spion, ascultând vocile. Cele două persoane ajunseră, în cele din urmă, în fața casei. Voci de femei – delicate, cristaline, plăcute.

Chiar și așa, tresări cuprins de panică atunci când auzi răpăitul sonor al ciocănelului de la ușă. Rămase nemișcat, cu respirația tăiată, încercând să decidă ce ar fi fost mai bine să facă. Era o adevărată tortură pentru el.

Apoi se hotărî.

30

Ondine, în Vallauris. Septembrie, 1953

Inițial, Ondine nu era prea sigură că nimerise la casa lui Picasso. Ea și Julie se opriră pentru o clipă la picioarele unui lung și abrupt șir de trepte late din piatră, flancate de o grădină nonconformistă, întinsă pe toată suprafața unei coline terasate. Urcând acele trepte, ajunseră la o vilă destul de modestă, construită în vârful colinei.

— *Maman*, chiar trebuie să urc toate aceste trepte cu coșul în mână? exclamă Julie.

— Da, îi răspunsese Ondine privind în sus.

— Oare nu arăt ca Scufița Roșie? întrebă Julie supărată. Am șaisprezece ani, la urma urmei!

„Are aproape aceeași vârstă pe care o aveam eu când l-am cunoscut pe Picasso”, își spuse Ondine.

— Cine e bărbatul acesta pe care îl vizităm? întrebase Julie. De ce este atât de important?

— L-am cunoscut în Juan-les-Pins. Este foarte bogat și ne-ar putea ajuta, răspunse prudentă Ondine, respectând promisiunea pe care i-o făcuse lui Luc că nu avea să-i spună niciodată lui Julie despre Picasso.

„Dar nu am promis niciodată că nu-i voi spune lui Picasso despre Julie!” își spuse Ondine hotărâtă.

— Ei bine, dacă e prietenul tău, de ce trebuie ca eu să-i dau acest coș? întrebă descumpănită Julie.

— Pentru că preferă fetele tinere, zise Ondine îngândurată.

Chiar în acea dimineață, își examinase imaginea în oglindă.

Avea deja treizeci și patru de ani, iar chipul care o privea din oglindă era cutezător și radios. Dar viața îi asprise trăsăturile, iar ochii erau ai unei femei care nu se temea să privească adevărul în față.

„Să vedem dacă Picasso poate face la fel”, își spuse.

Cu duioșie, netezi cusăturile rochiei lui Julie în dreptul umerilor și-i strânse bine panglica din păr, spunând:

— Amintește-ți să-i spui *Patron* când i te adresezi. Și ai grijă să zâmbești și să faci o reverență. Arăți prea mohorâtă atunci când nu zâmbești.

Julie interpretă greșit aceste cuvinte și se bosumflă.

„Propria mamă crede că nu sunt destul de frumoasă”, își spuse ea cu o stranie dezamăgire. De fapt, avea chipul frumos, ochii negri, plini de duioșie, și părul castaniu strălucitor, dar nimeni nu părea să observe acea creatură firavă și timidă care ținea mereu capul în jos. Supunerea era singura metodă de supraviețuire pe care Julie reușise să și-o însușească.

Își plecă privirea, ofensată, dar răspunse:

— Da, *maman.*

Ondine observă nemulțumirea fiicei și nu se lăsă păcălită. Toată lumea credea că Julie era plăcută și supusă, dar fata avea o reticență care, uneori, se transforma într-o revoltă pasivă.

„Dă vina pe mine pentru tot ce a mers prost de când a murit Luc”, își reaminti Ondine.

În timp ce urcau scara abruptă de piatră spre casa lui Picasso, auzeau albinele bâzâind de zor în iarba înaltă a grădinilor terasate prin mijlocul cărora treceau. Era o zi fierbinte pentru luna septembrie. Lui Ondine i se păru că perdeaua de la o fereastră se mișcase ușor în timp ce înaintau ferm spre casă.

— Poate că prietenul tău nu e acasă astăzi, zise Julie plină de speranță, venind cu greu în urmă. Coșul era încărcat și și-ar fi dorit să-l fi lăsat pe veranda din față și să fugă. Nu-și putea imagina cum ar fi fost să bată la ușa aceea, să facă o reverență și să ofere acel coș unui străin.

Ondine gătise *lapin a tomates, les olives et la moutarde* – iepure înăbușit cu ceapă, muștar, roșii, vin alb, măsline negre, capere și ierburi aromatice.

Ea o conduse pe Julie până la ușa din față. Au bătut de două ori înainte să audă pasul greu al unui bărbat de cealaltă parte a ușii. După o lungă pauză, ușa se întredeschise și Minotaurul aruncă o privire afară. Avea aceiași ochi negri și sclipitori.

— Cine sunteți? întrebă Picasso, ținându-și mâna pavăză la ochi din cauza soarelui orbitor. Veniți mai aproape, nu vă pot vedea, zise el iritat.

Ținea un ziar împăturit sub braț.

Ea păși curajoasă spre el și zise:

— *Bonjour, Patron.* Sunt Ondine, fosta dumitale bucătăreasă de la Café Paradis, din Juan-les-Pins. Fiica mea are un dar pentru dumneata.

Picasso se uită la Ondine, apoi deschise ușa puțin mai mult. Julie văzu un bărbat scund, ridat, dar cu o constituție robustă, îmbrăcat în pantaloni scurți și cămașă cu mânecă scurtă, care stătea descheiată pentru a-i dezvălui pieptul lat. Era bronzat uniform. Chiar și capul lui aproape chel avea culoarea bronzului. Acei ochi negri arzători purtau o încruntare de rău augur. Dar acel bărbat, deși părea puternic și în formă, arăta mai mult ca un bunic.

— E atât de bătrân! Nu e deloc așa cum mi-ai spus, îi șopti Julie din spate, pentru că Ondine îi descrisese acest prieten ca fiind un bărbat viril, cu părul negru, și nu un om la șaptezeci de ani.

— Șșș, îi șopti Ondine.

Julie, îngrozită, făcu un pas înainte și-i întinse mută lui Picasso coșul de picnic.

El părea înmărmurit, dar nu reuși să se abțină și se uită curios în interior, adulmecând. Mirosul bucatelor îl vrăji pe loc, așa cum bănuise Ondine.

„Niciun bărbat nu poate rezista plăcerii de a fi răsfățat”, constată ea cu satisfacție, uitându-se mai bine la el. Era chiar mai scund decât își amintea. Părul lui întunecat albise și căzuse aproape

complet. Și totuși, inima ei răspunse prezenței lui familiare și magnetice.

Picasso se uita de la mamă la fiică, de parcă chipul tânăr al lui Julie era un balsam pentru orgoliul său rănit.

— Ei bine, de ce nu? exclamă el, ieșind afară și închizând ușa în urma lui. Nimeni altcineva nu s-a gândit să mă hrănească astăzi cu niște bucate atât de alese! Voi mânca în grădină. Vrei să o vezi, domnișoară?

Julie îi zâmbi, ușurată, găsind schimbarea tonului său încurajatoare. Îl urmară amândouă pe Picasso până în grădina de lângă casă, spre o platformă amenajată special pentru recreere, unde el se așeză confortabil într-un scaun din fier forjat, punând coșul pe o masă metalică. Ondine despachetă specialitatea fină de iepure, care era atât de fraged că putea fi tăiat cu furculița. În timp ce ea așeza masa, Picasso ședea ca un împărat care le permitea supușilor săi să-l servească. Apoi se repezi pofticios asupra bucatelor și începu să mănânce, cu o expresie de satisfacție extraordinară pe față.

Ondine îi făcu lui Julie un semn din cap, iar fata făcu ceea ce i se spusese: să lase adulții să vorbească între patru ochi, ca doi vechi prieteni.

Julie se retrase plină de tact în grădină să admire florile, iar Picasso o urmări cu privirea. Se întoarse curios spre Ondine.

— Spune-mi! De unde te cunosc, mai exact? întrebă el, ca și cum nu-și mai aducea aminte decât foarte vag de întâlnirea lor – întâlnire care fusese atât de importantă pentru Ondine, dar nimic mai mult decât o notă de subsol în mintea acestui bărbat, din câte observa ea.

Încercând să nu se lase afectată de acest lucru, ea zise repede:

— A fost 1936, în Juan-les-Pins. Obișnuiam să-ți aduc prânzul pe o bicicletă. Am pozat pentru

dumneata într-o rochie albastră, purtând la mână ceasul tău. Sunt Ondine, *Femme à la montre.*

Ea căută un semn de interes pe fața bărbatului, așa cum văzuse în trecut.

— Ah! Ondine, repetă el uimit, ca un om care se trezește dintr-un vis. Da, da! Cea cu părul ca valurile mării! Încă mai gătești la acea cafenea? Sau te-ai măritat cu vreun erou de prin partea locului?

Deci își amintea de ea. Exista chiar și o nuanță pasională în vocea lui. Ondine se îmbujoră. Era absurd, la vârsta ei.

— M-am măritat, zise ea prudentă, și am plecat cu soțul meu în America, unde am avut propria noastră cafenea într-un oraș numit New Rochelle. Persoane importante din Manhattan au stat la coadă la ușa mea doar pentru a gusta o *bouillabaisse* făcută de mine, zise ea cu mândrie.

— *Bon!* Îmi place să fiu înconjurat doar de învingători, și nu de învinși, declară Picasso. El rupse un colț de pâine pentru a șterge sosul din farfurie. Și ce fel de om e soțul tău?

— Unul bun. Dar a murit, zise ea încet.

Picasso, deloc dornic să vorbească despre moarte, mai ales despre cineva pe care nu-l cunoștea, zise mai degrabă tăios:

— Atunci, ce faci aici, în Vallauris?

— Sunt *chef* acum. Când am auzit că ești vecinul meu, m-am gândit să-ți fac o vizită. Șovăielnică, ea continuă: Situația șefului meu s-a schimbat. Nu ai vrea să accepți serviciile mele de bucătăreasă?

El scutură din cap cu fermitate, vorbind mai mult pentru el însuși, pe un ton amar.

— Nu, am deja un bucătar de la Paris. Dar nu voi sta în casa asta pentru mult timp. De ce aș sta? E timpul să mă mut!

Ondine spuse încet:

— M-am gândit de multe ori la tine, încă din acea zi când am pedalat până la vila ta din Juan-

les-Pins doar pentru a găsi casa goală. Ai plecat atât de brusc. Ce dor mi-a fost de tine! M-am uitat peste tot după portretul pe care mi l-ai făcut, dar nici acesta nu mai era acolo. Cu toate astea, mi-ai lăsat un cadou prețios, provenit din dragostea noastră. M-am gândit că ar trebui să știi. Fiica ta are ochii tăi, după cum poți vedea.

Urmă o tăcere lungă, întreruptă doar de ciripitul păsărilor și de zumzetul insectelor în iarbă. Picasso părea uluit.

— Ai venit la mine acum, după atâta timp? Pare ciudat.

Ondine era hotărâtă să nu dea înapoi.

— Julie este fiica ta, dar soțul meu a iubit-o și a îngrijit-o ca pe propriul copil. Așa că i-am promis că nu am să-i spun niciodată despre tine, și așa voi face, zise ea, astfel încât Picasso să înțeleagă că ea nu avea de gând să ridice pretenții absurde.

— E înțelept din partea ta, zise el cu fermitate, smulgându-și șervetul de unde îl îndesase sub bărbie, ca să se șteargă la gură. În aceste zile, oamenii își doresc două lucruri de la mine. Unii vor să-i imortalizez într-un tablou. Ceilalți, complet străini, bat la ușa mea să ceară bani. Îți poți imagina? Ce cred ei că sunt eu, bancă? Am patru copii acum, iar eu le dăruiesc orice, ori de câte ori am chef. Ei nu știu însă decât să ceară mai mult.

Ea sesiză tonul său intimidant și înțelese avertismentul lui. El o privea din nou încruntat. Inima ei se strânse, dar, simțind-o pe Julie plimbându-se în grădină și culegând flori, Ondine își spuse: „Nu trebuie să cedez, îi datorez asta”.

Picasso îi studia chipul.

— Ei bine, Ondine, ce vrei de la mine? întrebă el pe un ton aspru.

Ea nu îndrăznea să spună „Vreau ca tu să o iubești și să-i oferi totul fiicei tale!” Evident, el văzuse că avea de-a face cu o femeie neprotejată, fără rude puternice, de sex masculin, care să ceară

dreptate pentru ea și Julie. Așa că Ondine încercă să găsească un răspuns acceptabil la întrebarea lui Picasso, de parcă el ar fi fost un duh ce putea să-i îndeplinească doar o singură dorință. Gândurile ei aterizară la fel de delicat ca un fluture pe iarbă.

— Vreau portretul special pe care mi l-ai făcut după noaptea aceea de dragoste, zise ea încet. Am vorbit despre Rembrandt și tu m-ai pus să pozez ca *Fata la fereastră.* Ai promis că mi-l vei dărui.

Oare mai ținea minte? Oare mai avea încă portretul? Fața lui rămase enigmatică. Ea insistă.

— Ai spus că pictura era a mea și că o voi putea păstra. Știu că ești un om de cuvânt. E important, deoarece pictura va fi zestrea fiicei tale, adăugă ea cu sinceritate.

— Va trebui să mă gândesc. În cazul în care se ia o astfel de decizie, cineva câștigă și cineva pierde. Deci, există întotdeauna sânge pe podea.

El arăta de parcă o astfel de dilemă îl lăsase deja perplex. După o pauză, o amenință cu degetul, spunând:

— Dar vezi tu, dacă ți-aș da acel tablou, ar fi un cadou. Iar tu nu trebuie să vinzi niciodată un cadou.

Avea o expresie vicleană acum. Ondine se întreba dacă el nu se juca cumva de-a șoarecele și pisica, pentru că putea să fi vândut acel tablou cu mult timp în urmă. În mod clar, o testa.

Ea rosti prudentă:

— Cred că nu va trebui să-l vând. Doar faptul că-l dețin va fi suficient pentru a impresiona familia unui pretendent al fiicei noastre. Vreau ca Julie să se căsătorească bine și să aibă un trai decent.

Picasso zise cu asprime:

— Și, dacă îți dau tabloul, asta va fi de-ajuns pentru tine?

Ochii lui lipsiți de sensibilitate îi spuseră care putea fi răspunsul. Ondine analiză situația și

înțelese că trebuia să accepte oferta înainte ca el să se răzgândească.

— Da!

Dinspre drum se auzea scrâșnet de anvelope pe prundiș. O mașină urca pe deal. Picasso auzi și el zgomotul și se ridică brusc. Ondine se ridică, de asemenea, iar Picasso făcu un semn spre vilă de parcă ar fi aruncat o mănușă.

— Cine știe unde este acel tablou? Casa e plină de opere de artă. Nu le mai pot ține evidența. Oamenii tot încearcă să îmi „organizeze" viața. Eu pictez, desenez, sculptez – am să ajung să cumpăr case mai mari doar ca să am loc să le păstrez pe toate! Unele dintre tablouri au fost trimise aici de la apartamentul meu din Paris. Pe unele le-am vândut. Pe altele le-am dat deoparte. Poate am dat cuiva *Fata la fereastră.* Nu am timp să-l caut acum. Dar, dacă o voi găsi, te voi anunța. La revedere!

Tonul lui era definitiv.

Ondine ridică privirea și realiză că Julie trebuia să fi hoinărit pe treptele grădinii terasate, pentru că venise înapoi roșie la față, urmată de un bărbat chipeș, cu părul roșu, care părea să aibă peste un metru optzeci înălțime. Tocmai sosise și, după cum arătau fețele celor doi, probabil că flirtase cu Julie.

— E fiul meu cel mare, zise Picasso. Din moment ce nu are o slujbă în acest moment, lucrează pentru mine. E șoferul meu.

La început, Ondine crezu că trebuia să fie o glumă.

Acel roșcat înalt era fiul lui Picasso cel brunet și scund? Ondine făcu un calcul rapid și își spuse că trebuia să fie copilul rusoaicei, soția lui Picasso.

— Mașina ta e aici, zise băiatul.

Picasso o privea acum pe Julie, care se apropia de el. Fata își aminti să facă o reverență în fața lui, înainte de a-i oferi un buchet de flori. Pentru o clipă, el păru impresionat, ba chiar mândru.

Ondine își ținu respirația în timp ce creaturile cu ochi negri se priveau reciproc.

— Da, da, foarte frumos, zise el oarecum morocănos, acceptând florile, dar apoi se întoarse și își urmă fiul.

Ondine împachetase totul în coș, iar acum i-l întinse lui Julie.

Picasso urcă în mașina lui modernă fără a privi înapoi.

— Acum mergem acasă? întrebă Julie.

Ondine încuviință, dar, imediat ce porniră, picioarele ei abia se urneau.

Mașina lui Picasso trecu pe lângă ele și porni zgomotos înainte, ridicând praful în timp ce dispărea după o curbă. În timp ce mergeau pe lângă greierii care scârțâiau asurzitor în iarba înaltă, Ondine se uită la Julie. Și, dintr-odată, imaginea fiicei ei – gâfâind și abia târându-și picioarele sub greutatea unui coș plin cu vasele murdare ale lui Picasso – o făcu să se decidă, pentru că nu mai putea suporta. Nu asta trebuia să fie soarta ei.

— Julie, am uitat ceva, zise fermă Ondine. Tu du-te acasă înaintea mea.

Julie oftă îndelung și plecă înainte.

Ondine se întoarse în grabă la vilă, atentă la orice servitor care ar fi putut să o spioneze și să cheme poliția. Dar locul acela era la fel de tăcut ca un mormânt. Urcă treptele de piatră ale casei. Ferestrele mari franțuzești erau încuiate. Unele aveau chiar și obloanele trase. Ea căută cu îndârjire până când văzu o fereastră mai mică și mai înaltă de la bucătărie, care fusese lăsată deschisă.

Își luă având și se urcă pe pervazul acesteia, zgâriindu-și palmele. Se răsuci strecurându-se pe fereastră și ateriză pe blatul bufetului din bucătărie. Mergând în vârful picioarelor, se uită în mai multe camere cu obloanele închise, până când găsi o posibilă candidată – o încăpere lipsită de

mobilier, dar umplută până la refuz cu opere de artă. Rânduri întregi de picturi erau păstrate în grupuri, unele aranjate după mărime, altele legate la întâmplare cu sfoară sau stivuite pe mese ori puse grămadă pe podea. Probabil că erau sute de pânze acolo.

„Mai bine m-aș mișca repede”, își spuse Ondine și aprinse o lampă mică. Se așeză în genunchi și examină fiecare grup de tablouri. Unele pânze erau întinse pe cadre din lemn. Ea lucră în mod sistematic și rapid, încercând să nu se lase distrasă de frumusețea stranie a unor pânze, toate pline de viață și energie. Unele aveau pictate pe ele datele când fuseseră realizate, altele, nu. Unele erau grupate în funcție de un anumit an sau subiect, altele, nu.

Atât de multe portrete ale acelei femei elegante care tocmai ieșise din viața lui! Ondine o recunoscu imediat pe amanta cea frumoasă care apărea în fotografiile din reviste. Sortând pânzele, simțea că speranțele ei se năruiau, chiar dacă operele de artă păreau să meargă înapoi în timp, odată cu tablourile pe care Picasso le realizase în 1940, probabil pentru a sărbători sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial – imagini pline de bucurie, capre care se zbenguiau și cai, nimfe care dansau fericite, fauni și alte creaturi mitologice. În timp ce căuta dedesubt, stivele erau din ce în ce mai prăfuite. Aceste loturi aveau chiar și pânze de păianjen deasupra lor și între tablouri erau o mulțime de muște moarte. Ondine încreți nasul când trebui să-și întindă mâna printre pânzele de păianjen. Aceste picturi mai vechi erau și mai suprarealiste și mai greu de înțeles. Dar apoi văzu o față familiară – cea care semăna cu un zmeu.

— Ah! strigă când mai văzu una și încă una – acele culori pastelate de Paște, toate din prima săptămână în care îl întâlnise ea.

Picturi pe care și le amintea, deși uitase acele vremuri.

Dar Minotaurul cu roabă nu mai era acolo. La fel și natura moartă cu urciorul în dungi. Ea ajunse la o ultimă pânză mai mică, sprijinită într-un colț. Tabloul era întors, ca un elev indisciplinat forțat să stea în spatele unei săli de clasă, cu fața la perete. Când întoarse pictura, scoase un mic strigăt – pentru că i se părea că privește într-o oglindă fermecată care o transporta înapoi în timp. *Fata la fereastră* se uita la ea, plină de speranță și triumf, cu buzele întredeschise, ca și cum ar fi fost pe cale să vorbească.

— Eram chiar eu? murmură Ondine abia reușind să-și amintească ce simțise atunci, când era o creatură ce credea în propria ei putere de neatins.

Rămase încremenită, pradă șocului, în comuniune cu sinele pierdut. Apoi auzi zgomotul unei mașini care se apropia. Ondine icni. Nu furase nimic în viața ei, nici măcar fleacuri, atunci când fusese la școală. Dar își spuse: „Când a făcut această pictură, Picasso a spus că era a mea. Nu poate să-și încalce cuvântul. Măcar atât să facă pentru Julie. El tocmai a spus: «Atunci când se ia o decizie, cineva câștigă, iar cineva pierde». Ei bine, m-am săturat să tot pierd”.

Tabloul nu era mare, doar aproximativ o jumătate de metru înălțime și chiar mai puțin în lățime. Îl putea transporta. Grăbită, împachetă pânza în câteva ziare vechi pe care le găsi prin cameră. Realiză apoi panicată că trebuia să iasă prin cealaltă parte a casei. Trecu grăbită dintr-o încăpere în alta, fiecare cu obloanele trase. Nu trebuia să facă vreun zgomot care să atragă atenția. În cele din urmă, găsi o fereastră ce dădea în spatele casei, pe care o deschise în liniște. Coborî mai întâi pânza și o depuse pe iarbă. Auzi mașina apropiindu-se și mai mult de casă în timp ce se strecura afară. Se furișă după colțul casei, apoi se uită precaută în direcția de unde se auzea zgomotul.

Nu era mașina lui Picasso. Un grădinar își descărca lucrurile din camion. Privindu-l cum mergea înainte și înapoi de mai multe ori, Ondine îi cronometră mișcările până când fu sigură că bărbatul avea să fie întors cu spatele, apoi fugi și se strecură în iarba înaltă din apropierea casei. Parcurse cu grijă fiecare terasă, coborând mai întâi pictura, până când ajunse, în sfârșit, la drum.

De îndată ce ajunse acasă, Ondine ascunse pictura sub hainele ei, într-un sertar mare. Câteva zile, ea așteptă ca pe ghimpi, dar în curând își spuse că pictura aceea îi aducea noroc. Picasso, evident, nu-i ducea lipsa, pentru că niciun polițist nu veni s-o aresteze.

Apoi, nu la mult timp după aceea, în timp ce era încă disperată să găsească un loc de muncă, auzi că restaurantul Café Paradis sau Renard Café, așa cum trebuia să-l numească acum, avea probleme serioase. Decise să meargă acolo și să vadă cu ochii ei despre ce era vorba, dar când sosi la fața locului, în vitrină era o plăcuță pe care scria ÎNCHIS.

Își puse mâna deasupra ochilor și se uită înăuntru, observându-l pe brutarul corpolent stând singur ca o matahală inertă la o masă din colț. El descuie ușa, permițându-i indiferent să-l urmeze înăuntru. Lui Ondine nu-i venea să creadă că pe obrajii lui curgeau șiroaie de lacrimi.

— Ce s-a întâmplat cu tine? exclamă ea.

— M-a lăsat baltă! strigă Renard, prăbușindu-se pe scaun. Bucătarul meu a fugit la Roma cu un aristocrat italian! Și când mă gândesc că am neglijat propria mea afacere să-i dau tot ce aveam… Tot, crede-mă! Iar el a risipit banii, strigă el, căutând în buzunare o batistă. Nici măcar n-a lăsat un bilet. A plecat pe furiș, într-o dimineață, ca un hoț! A trebuit să aflu de la șeful de gară.

Dintr-odată, totul deveni clar pentru Ondine și înțelese de ce Renard fusese burlac în toți acești ani, dispus doar să se căsătorească atunci când

acest lucru era convenabil pentru planurile sale de afaceri.

„Bietul om s-a îndrăgostit, în cele din urmă, de acel băiat nerecunoscător!” realiză ea. Era afectată de această descoperire, dar vedea, în același timp, o oportunitate neașteptată. Deci, pentru prima dată, vorbi cu Renard ca și cum ar fi fost prieteni.

— Știi, Fabius, șopti ea cu blândețe stând lângă el, în timp ce bărbatul își ducea batista la ochi. Să fii bucuros că ai rămas cu amintirea dragostei tale. Dar este o greșeală să încerci să te ții cu dinții de fericire pentru totdeauna. Asta te face să pierzi oportunitățile care se află chiar aici, în fața ta, chiar acum.

Renard se liniști, potolit de vocea ei maternă și de faptul că i se adresase pe numele de botez.

— Ce oportunități? murmură el cu interes, suflându-și nasul.

— În primul rând, băiatul acela te costa prea mulți bani, zise Ondine. Nu era un bucătar bun și l-ai lăsat să facă o magherniță soioasă din acest loc. Nu are rost să negi, știi și tu că e adevărat. Din cauza lui, ai pierdut o mulțime de clienți. Ai spus chiar tu că afacerea asta este un dezastru.

— Da, recunoscu trist Renard.

— Cred că soarta m-a trimis la tine azi, continuă ea. Este timpul ca tu și cu mine să ne unim talentele. Când Renard se arătă ușor alarmat, ea îl asigură: Nu vorbesc de căsătorie. Amândoi avem inimile frânte. Dar tu ești un brutar bun, iar eu pot găti. Cunosc bine această cafenea, clientela locală și de sezon. Împreună putem face să aibă din nou succes.

— Va dura mulți ani – și tot profitul nostru – ca să reparăm cafeneaua așa cum era înainte de război, o avertiză el. Dar, ai dreptate, nimeni nu mai gătește ca tine și ca mama ta. Tu, cu siguranță, ai aduce mai mulți clienți.

Ondine zise prudent:

— Da, voi găti aici, dar nu ca angajată. Vreau să fiu partenera ta de afaceri, la fel cum a fost tatăl meu.

Renard icni, dar ea insistă.

— Încă mai deții *masul* din Mougins?

— Da, dar și acesta a văzut zile mai bune, admise el.

— Ah. Ei bine, te voi ajuta să reconstruiești ferma, continuă cutezătoare Ondine.

Luc o învățase câteva lucruri despre negociere, cât și despre avantajele oferite de fiecare astfel de oportunitate.

— De ce ai face asta? întrebă uimit brutarul.

— Pentru că *masul* este seva acestei cafenele, iar tu nu îl utilizezi cum trebuie, zise ea sinceră. Mă voi dedica trup și suflet acestei afaceri și voi face tot ce va fi nevoie ca să aibă succes. Dar eu nu am de gând să fiu o simplă angajată. Voi fi partenerul tău legal, sau nimic.

— Dar ce înseamnă asta, mai exact? întrebă Renard.

— Înseamnă că vom împărți profitul în mod egal, iar dacă mori, afacerea îmi va reveni în întregime, ca și cum aș fi soția ta, răspunse dârză Ondine. Oamenii vor crede că suntem un cuplu, dar tu ești liber să iubești pe cine vei vrea, atât timp cât faci acest lucru discret, fără a pune în pericol dreptul meu asupra cafenelei și *masului.* Tu nu îmi vei cere drepturi conjugale, dar ne vom purta frumos unul cu celălalt. Ești de acord?

Ea îi arătă decupaje din ziare cu recenziile din America, pe care le adusese cu ea ca să-l convingă să o angajeze. De data aceasta, îl făcu să le citească.

El le studie pe toate, oprindu-se din când în când să o privească gânditor. Ondine crescuse, transformându-se, dintr-o fată imprevizibilă și rebelă, într-o femeie de afaceri inteligentă și ambițioasă. Renard, de asemenea, se pricepea la

afaceri. În cele din urmă, încuviință hotărât. Părea uluit și ușurat în același timp. Ondine zise:

— Îl voi ruga pe avocatul pentru care am lucrat să întocmească documentele. Și încă ceva. Vreau ca fiica mea, Julie, să fie angajată ca ospătar în cafeneaua noastră. Trebuie să fie înconjurată de oameni, ca să se vindece de timiditate.

— Oh, bine, spuse Renard. Poți începe imediat?

Ondine mai făcu o descoperire în ziua aceea, atunci când își suflecă mânecile și curăță bucătăria și subsolul cafenelei. Jos, sub o mulțime de cutii vechi, găsi urciorul cu dungi albastre și roz al mamei ei, care era destinat trusoului de nuntă al lui Ondine.

„Este un semn că Julie se va căsători”, își spuse scoțându-l ca să i-l arate fetei pentru ca și ea să creadă într-un viitor fericit.

Dar Ondine nu era pregătită să spună nimănui despre portretul ei. Atunci când ea și Julie se mutară în dormitorul mai mare de deasupra cafenelei, așteptă până când fata intră să facă baie și apoi despachetă pictura. Aceasta fusese ascunsă până atunci la fundul unei valize, cu fața în sus, protejată de haine.

— Picasso avea dreptate să-mi ceară să nu te vând, îi șopti Ondine *Fetei la fereastră.* Mi-ai adus noroc.

Cu atenție, înfășură tabloul într-o față de pernă curată, îl puse într-un sertar al șifonierului, sub hainele ei, și îl încuie. Nu realiză decât mai târziu că, de această dată, pusese pictura cu fața în jos. Și, la scurt timp, norocul ei se schimbă din nou.

31

Céline și ghicitoarea. Vence. 2014

— Dragă Céline, îmi zise încet mătușa Matilda, am nevoie de abilitățile tale de make-up artist nominalizat la Oscar.

Toți cei de la cursul de gătit trebuiau să facă o fotografie de grup la piscină, iar mătușa Matilda mi-a poruncit să-i aranjez fața.

— Dar să nu mă faci ca un monstru, m-a avertizat.

Am scos periile și borcănelele cu vopsea, i-am evidențiat pomeții, i-am conturat linia maxilarului, i-am iluminat ochii și i-am „sculptat" nasul. Când i-am pus în față o oglindă, s-a privit uimită.

— Ooo, îmi place ceea ce faci cu culoarea albă! se minună ea admirându-se. Arăt atât de fermecătoare și mă simt cu zece ani mai tânără!

Ne-am dus jos la piscină ca să ne alăturăm colegilor noștri, care epuizaseră bârfele despre soarta lui Gil și a *masului,* așa că acum erau fericiți să vorbească despre propriile lor planuri pentru zilele libere pe care le mai aveam.

Maurice făcu pozele în timp ce Lizbeth ne informă:

— Pentru restul după-amiezii, veți avea piscina la dispoziție, iar în seara asta sunteți invitați la o cină cu șampanie la pergola de aici.

Așa că toți erau încântați să se destindă în costumele lor de baie, hotărâți să se distreze pe cinste. Dar telefonul meu începu să bâzâie. Era un e-mail de la avocatul bunicii Ondine:

> *Chère Céline,*
>
> *Ca răspuns la recenta dumitale solicitare, am aranjat o întâlnire cu doamna Sylvie, vecina bunicii Ondine, care a fost cu ea chiar înainte de a muri. Doamna Sylvie are darul*

ghicitului și a fost de acord să-ți ghicească viitorul astăzi la ora două, dacă asta corespunde dorințelor dumitale. Îi poți, telefona direct la numărul de mai jos. În orice caz, te rog să-i comunici dacă nu poți ajunge la întâlnire, pentru că este foarte ocupată și, în mod normal, nu mai face programări pentru clienți noi până la sfârșitul anului.

Cu respect,
Dl Clément

— Dumnezeule mare, am mormăit, eu n-am cerut să mi se ghicească viitorul. Acum cred că va trebui să o plătesc pentru această vizită!

Dar încă mai aveam mașina închiriată și nu aveam nimic de pierdut.

— Vrei să vii cu mine să-ți afli viitorul? am întrebat-o pe mătușa Matilda după ce i-am povestit încotro mă îndreptam.

Se uită spre piscină și observă că bărbații erau cufundați într-un joc de *boules* într-o groapă din apropiere.

— Este un fel de combinație între aruncatul potcoavei și crochet, observă ea cu un aer plictisit. Vor juca ore întregi. Sigur, merg cu tine!

Doamna Sylvie trăia în Vence, pe dealurile de deasupra orașului Nisa. Ne-am pierdut la periferie de mai multe ori și o dată ne-am trezit într-o fundătură a unei străzi atât de înguste, încât nu aveam unde să întorc mașina. A trebuit să merg în marșarier, centimetru cu centimetru, pe un drum ce era, de fapt, marginea periculoasă a unei stânci. La capătul acestuia era un cimitir vechi.

— Pariez că este plin de turiști morți din perioada victoriană, care au căzut de pe această stâncă, zise îngrozită mătușa Matilda.

În cele din urmă, am găsit-o pe ghicitoarea mea. Locuia în centrul orașului, într-o clădire înghesuită

printre multe altele, având la ferestre o mulțime de jardiniere pline cu mușcate.

Ușa îngustă a casei scârțâi, iar noi am intrat într-un salon mic și întunecat din față, unde ea își primea clienții. Atunci când ne-a întâmpinat, a trebuit să mă abțin de la a spune: „Nu arăți ca o ghicitoare!”

Nu era vorba de nicio țigancă. Doamna Sylvie avea numai douăzeci de ani în anul în care murise bunica Ondine, așa că acum avea vreo cincizeci și ceva. Era încă zveltă, cu părul blond și ochii verzi, îmbrăcată impecabil într-un costum bej și având în picioare niște pantofi comozi de aceeași culoare. I-am prezentat-o mătușii Matilda, apoi ne-am așezat în fața unei mese mici și rotunde, acoperită cu marmură neagră. Pe masă era un pachet de cărți cu margini aurite.

— E o plăcere să o cunosc pe nepoata lui Ondine. Dar de ce m-ați căutat? întrebă doamna Sylvie.

Degetele lungi i se mișcau abile în timp ce împărțea cărțile pe trei rânduri perfecte de câte șapte cărți. Mătușa Matilda privea precaută și fascinată, fiindcă îi plăceau jocurile de cărți. Fiindu-mi imposibil să rezist imboldului de a o testa pe doamna Sylvie, am spus:

— Ai putea „vedea” ce e în mintea mea?

Mă așteptam să zăresc vreun indiciu de vinovăție – o zvâcnire a pleoapei, o încordare a buzelor – care să-mi arate că ea fusese cea care șterpelise Picassoul bunicii. În schimb, ea continuă să studieze cărțile, apoi răspunse cu seninătate:

— Da, înțeleg că vrei s-o protejezi pe mama ta. Dar mai văd și faptul că ea nu te-a apărat de primul bărbat din viața ta. Forțându-te să-ți asumi rolul de protector al ei, împotriva tatălui care ar fi trebuit să vă păzească pe amândouă – mama ta ți-a răpit plăcerea de a fi tu cea tânără, cea nevinovată. Așa că acum ai ajuns în Franța pentru a revendica dreptul tău de a fi prețuită ca femeie. Mama ta are

propriul destin, ea vrea doar ca tu să ți-l găsești pe al tău.

Mătușa Matilda dădu din cap aprobator, uitându-se la mine. Am rămas cu respirația tăiată, în stare de șoc, încercându-mă un sentiment ciudat, de parcă fața mea era în pericol să mi se desprindă de craniu, aidoma unei măști.

— Uite, am spus brusc, eu nu sunt aici ca să aflu ce-mi rezervă viitorul. Am venit pentru că am auzit că ai fost ultima persoană care a văzut-o pe bunica mea în viață și am nevoie să știu ce s-a întâmplat în ziua aceea.

— Ce s-a întâmplat este că te-ai născut mai devreme, zise doamna Sylvie cu un zâmbet binevoitor. Părinții tăi plecaseră deja la spital când am trecut s-o vizitez pe Ondine. Am băut niște ceai, iar ea era încântată de venirea ta pe lume și de destinul tău! Dar apoi, Dumnezeu a luat-o la El în ziua aceea. Se opri și mă privi pătrunzător. Acum încerci să afli secretele lui Ondine. De ce?

— Trebuie să știu mai ales un lucru, doar ca s-o liniștesc pe mama, am spus. Bunica mea Ondine a deținut vreodată un Picasso?

Urmă un moment de reculegere.

— Este posibil, zise doamna Sylvie în cele din urmă.

„În cazul în care această femeie a furat pictura, ar mai îndrăzni să spună asta?” m-am întrebat. „Sigur, de ce nu? Ar putea fi agățat la etaj, în dormitorul ei, chiar acum.” Stăteam în dubii, pentru că n-aveam decât o singură bănuială. Era posibil ca bunica să fi pus afurisitul de tablou în siguranță, într-o cutie de valori, la o bancă, și poate că a murit înainte de a avea ocazia să-i spună mamei unde era. Șovăielnică, am întrebat:

— Vreau să te întreb… De fapt, ai văzut pictura? Dar nu într-o viziune, ci în realitate.

— *Non!* Dar Ondine a spus că Picasso i-a „dăruit” ceva de valoare. Era îngrijorată cu privire la protejarea acelui lucru.

— Deci, ce s-a întâmplat cu tabloul? întrebă nerăbdătoare mătușa Matilda.

Expresia doamnei Sylvie rămase calmă și imperturbabilă.

— Nu știu. Ea nu mi-a spus nimic despre asta. Nu cred că draga de Ondine se aștepta să moară chiar în acea zi, adăugă ea încet, întorcându-se spre mine. Chiar și cineva atât de practic ca bunica ta crede întotdeauna că mai are de trăit măcar o zi în plus.

Apoi, privind îngândurată în depărtare, doamna Sylvie zise admirativ:

— Ondine nu făcea nimic în mod obișnuit. Ea era neînfricată când era vorba să înfrunte necunoscutul, planificând întotdeauna lucrurile. Asta nu a făcut din ea doar un mare *chef,* ci și *o femme très formidable.*

— Dar nu poți „vedea" unde este pictura? am întrebat-o.

Am fost surprinsă când am auzi cât de jalnic și rugător era tonul meu.

Doamna Sylvie închise ochii, îndatoritoare, respiră adânc și deveni atât de nemișcată și liniștită, că puteam auzi o șopârlă târându-se pe cărarea de afară, sub fereastra deschisă.

— Ea a pus-o într-un *placard.*

Se opri, căutând în minte cuvântul englezesc, mimând deschiderea unei uși.

— Un dulap, am sugerat eu uimită.

— Este vopsit în albastru, adăugă ea deschizând ochii.

— Oh, Doamne, am spus, amintindu-mi de fotografia bunicii Ondine în bucătăria cafenelei, cu un dulap albastru în fundal. Dar dulapul acela nu mai este la Café Paradis, am spus, gândindu-mă că fusese vândut la vreo piață de antichități.

Ea dădu viguros din cap.

— Da, l-am văzut la *mas.*

Asta avea o noimă. Bunica ar fi putut duce dulapul cu ea la Mougins atunci când a plecat din

Juan-les-Pins. Și, m-am gândit eu cinică, era posibil ca ghicitoarea să-l fi văzut acolo și, de fapt, doar își amintea.

Doamna Sylvie adună cărțile de pe masă. Am simțit că nu mai puteam rezista mult timp, așa că am trecut la subiect.

— Dar eu n-am văzut acel dulap nici la *mas.* Deci, mai exact, unde este acum? am întrebat eu.

Doamna Sylvie își trecu palma peste față, de sus în jos.

— *Il s'est déplacé.*

— S-a mișcat? am insistat eu. Pictura? Sau dulapul? Ori ambele?

În acel moment, în ciuda rațiunii mele, trăiam cu speranța că așa-numitele ei puteri paranormale operau ca un sistem de urmărire prin GPS. Acum, ea clătină doar din cap.

— Asta e tot ce vă pot spune. Nu văd nimic mai mult.

Ea împărți din nou cărțile, dar de această dată, când le studie, îi aruncă mătușii Matilda o privire fugară, plină de simpatie. Eu n-am observat-o imediat. Doamna Sylvie își întoarse privirea spre cărți – nu neapărat pentru a le studia, ci pentru a evita să vorbească.

— Nu mai am prea mult de trăit, nu-i așa? întrebă mătușa Matilda pe un ton sec.

— Totul depinde de circumstanțe, zise cu blândețe doamna Sylvie. Trebuie să înveți să nu-ți faci griji. Dacă inima ta este împăcată, s-ar putea să trăiești mult mai mult decât te-ai aștepta.

Am fost extrem de bucuroasă să părăsesc salonul întunecat al doamnei Sylvie. Profund tulburată de tot ce-mi spusese, eram mai mult decât grăbită să mă scutur de praful din casa acelei femei, care părea să mă fi învăluit iremediabil – ca un nor nedorit de inevitabilitate.

Nu puteam să cred ce tocmai îi spusese mătușii Matilda.

— Ce-a fost asta? am întrebat-o imediat ce am intrat în mașină.

Mătușa Matilda inspiră adânc, apoi spuse:

— Ai auzit-o! Inima mea. Doctorul a spus același lucru despre stres.

— Ce stres? am insistat eu.

Întotdeauna crezusem că viața ei era la fel de liniștită cum părea.

— Banii, spuse ea.

Deodată, mi-am amintit ce spusese ea când aflase ce făcuse tatăl meu cu testamentul și cu toți banii lui. Mătușa Matilda comentase: „Nimic surprinzător. Tatăl meu a făcut același lucru cu mama și cu mine”.

— Dar toate acele vacanțe în care plecai… întotdeauna, lăsai să se înțeleagă că n-aveai nicio grijă pe lume, i-am spus.

Ea zâmbi strâmb.

— Oh, a fost bine când încă mai predam. Iar pensia mi-a ajuns o vreme. Apoi însă, facturile medicale au început să mă împovăreze și am luat un credit ipotecar punând casa garanție. Sincer, am trăit mai mult decât mi-au spus că voi trăi. Așa că, atunci când mama ta mi-a cerut să merg cu ea, am știut că are nevoie de o prietenă. Și m-am gândit: ce naiba? Măcar să mor spectaculos.

M-am aplecat și am îmbrățișat-o strâns, atunci și acolo, în mașină. Ea mi-a permis acest lucru pentru o clipă, apoi a spus:

— Oh, hai odată! Pornește mașina.

Cu cât ne îndepărtam mai mult de Vence, cu atât mai mult simțeam soarele și aerul sărat revigorându-ne, scoțându-ne parcă din trecutul mort și aruncându-ne în prezentul plin de viață.

— Cel puțin pictura a existat și a ajuns până la *mas,* zise mătușa Matilda pe un ton încurajator.

— Așa spune doamna Sylvie! Dar dacă o găsesc, mătușă Matilda, vom avea suficienți bani ca să o ajutăm pe mama și, în plus, ca să locuiești

în continuare în casa aia a ta! am spus cu fermitate, hotărâtă să o țin în viață, plină de energie.

— Grozav! Accept! zise ea, adăugând apoi cu subînțeles: Dar știi… Mai este cineva pe care ar trebui să-l iei în calcul. Gil! Ai văzut acele gorile cu care are de-a face.

Mi-a fost teamă tot timpul că cineva putea sugera că Gil avea drepturi de proprietate asupra oricăror obiecte descoperite la *mas* și, prin urmare, el deținea acel Picasso.

— I-a aparținut bunicii, am spus eu cu un fior de anxietate. Dacă e acolo, e al mamei mele. Nu e al meu și nici al lui Gil. Dacă află despre portret, s-ar putea să-și dorească să păstreze totul pentru sine. Lui nu i-ar păsa de mama.

Mătușa Matilda mă privi gânditoare.

— Ascultă, poate că *madame* Nu-știu-cum care ți-a prezis viitorul a avut dreptate. Poate că e mai important să te regăsești pe tine, nu doar pictura.

— Da, da, am mormăit simțindu-mă stânjenită de discuție.

— Cred că ceea ce cauți tu cu adevărat este un om în care să poți avea încredere, spuse mătușa Matilda.

— Te am pe tine, i-am răspuns.

— Și, după cum ai auzit, nu voi mai fi în preajmă pentru totdeauna! Știi, Céline, oamenii nu trebuie neapărat să-ți câștige încrederea. În cele din urmă, încrederea este o alegere pe care o facem. Noi decidem: „am ales să am încredere în omul acesta”. Uneori, trebuie doar să arunci zarurile.

Când am ajuns înapoi la *mas,* mătușa Matilda a spus:

— Mie mi-ar prinde bine o baie și un cocktail.

Am zâmbit, știind că era nerăbdătoare să-l vadă pe Peter.

— Du-te, i-am spus, lăsând-o în fața ușii de la intrare. Voi parca rabla asta și te prind din urmă.

Am mers mai departe și am tras mașina într-un loc bun din parcare. Mă gândeam că, dacă bunica Ondine murise înainte să-i spună mamei că Picassoul era ascuns în dulapul ei albastru, atunci, fie lăptarul care cumpărase *masul* găsise pictura și o vânduse, fie tabloul era încă ascuns în acel dulap. Dar unde era dulapul acum?

Abia când am ajuns înapoi la ușa din față a *masului* și l-am observat pe Rick ieșind, mi-am amintit ce spusese Gil: „Lăptarul care mi-a vândut acest *mas* a lăsat aici niște piese tradiționale foarte vechi, pe care partenerul meu de afaceri le-a depozitat într-o magazie".

„Atunci este posibil să fie la Rick!" mi-am spus.

Când m-am apropiat, am observat că părea foarte mulțumit de sine și m-am întrebat dacă nu cumva reușise să-l convingă pe Gil să semneze contractul.

— Bună, Rick, l-am salutat în modul cel mai fermecător cu putință.

El ridică repede privirea, plăcut surprins, așa cum e surprins orice tip atunci când o femeie care a fost inaccesibilă se poartă dintr-odată frumos cu el.

— Bună, zise el. Ce faci astăzi?

— Sper să-l conving pe Gil să decoreze porumbarul cu o parte din acel minunat mobilier tradițional pe care voi l-ați pus la păstrare în magazie, am spus cu seninătate. Dar îl știi pe Gil… E foarte încăpățânat.

— Este, chiar este, declară Rick în cunoștință de cauză.

— Mă gândesc că ar trebui să-i arăt lui Gil, în loc să-i spun, am continuat eu imprudentă. Știi tu, să aleg, pur și simplu, câteva piese bune și să le aduc înapoi aici ca să-l convingă. Parcă a spus că le-ai pus într-o magazie. Obiectele sunt foarte departe?

Pentru moment, tăcu și se gândi.

— Oh, acelea. Sunt în Monaco, zise Rick indiferent. Sunt patruzeci și cinci de minute până acolo, în cazul în care traficul nu e prea aglomerat. Nu te pot duce acolo azi. Am niște întâlniri. Mâine după-amiază, bine?

Vocea lui era domoală și sexy acum, ca și cum tocmai îmi ceruse o întâlnire.

— Bine, am spus. Apoi m-am trezit adăugând într-o șoaptă conspirativă: Dar, uite, te rog să nu-i menționezi acest lucru lui Gil. Vreau să-l surprind.

Rick râse când șoferul lui ajunse cu mașina lângă noi.

— Secretul tău e în siguranță cu mine, iubito, zise el.

Când m-am dus în hol, l-am văzut pe Maurice care era absorbit de calculatorul lui. După ce l-am salutat, se uită distrat în sus și zise:

— Cina de adio este servită jos, lângă piscină.

— Maurice, ce se întâmplă cu Gil azi? Este totul în regulă? am întrebat.

— Suntem norocoși. Cronica blogului pentru restaurant a fost *très bien* a răspuns el încet.

— Dar Rick tocmai a fost aici. Asta înseamnă că el și Gil s-au împăcat?

La urma urmei, Gil trebuia să ramburseze împrumutul până joi. Era duminică. Maurice se uită în jur, pentru a se asigura că nu asculta nimeni.

— Jocul nu este încă terminat, murmură el, ca și cum totul era prea împovărător ca să mai poată păstra tăcerea. Dar cred că am depășit criza.

Momentul crizei. Și nu doar pentru Gil, pentru că acest lucru era, cu siguranță, ultima mea șansă de a găsi pictura.

M-am schimbat în costumul de baie și am coborât la piscină să mă alătur celorlalți. Barul era deschis și toți erau destul de binedispuși. Ba chiar zburdalnici.

Joey, Magda, Lola și Ben pluteau cu toții pe saltele gonflabile care aveau brațe prevăzute cu

suporturi circulare pentru păstrarea băuturilor. Mătușa Matilda și Peter stăteau sub pergolă, unul lângă altul, pe niște șezlonguri, ronțăind tartine și savurând șampania.

Martin se dădea cu skateboardul în jurul piscinei, executând cascadorii din ce în ce mai îndrăznețe, încurajat de aplauzele primite de la cei mai în vârstă.

— Gil a fost aici pentru un timp, dar a plecat din nou pe undeva, mi-a spus mătușa Matilda. Să înțeleg că lucrurile nu merg prea bine pentru el?

Am dat din cap. Mă tot uitam la Martin, care dispărea după un colț al piscinei și apoi venea în viteză înapoi dintr-o cu totul altă direcție. De data aceasta, el se îndrepta direct spre piscină. Chiar și mătușa Matilda se ridică, palidă, când îl văzu venind.

— Nu va încerca să sară cu boltă peste apă, nu-i așa? întrebă ea agitată.

Dar asta era exact ceea ce plănuia să facă Martin. Din câte avea să ne spună mai târziu, el făcuse asta cu succes și înainte, dar când nu era nimeni în piscină. Cei din apă îi distraseră probabil atenția, făcându-l să nu calculeze bine timpul execuției, pentru că, de data asta, Martin sări cu tot cu skateboardul și coborî doar un pic prea repede. Cu un răcnet disperat, aterizâ în apă, scufundându-se brusc. Apoi, când să se ridice la suprafață, se lovi la cap de propriul skateboard. Nimeni altcineva din piscină nu fusese rănit, pentru că toți se feriseră. Mătușa Matilda sări în picioare, dar eu plonjasem deja în apă, înotând repede până la Martin. Fusese atât de amețit de la lovitură, încât începuse să se scufunde. L-am pescuit, l-am luat în brațe și l-am târât până la margine. Joey, Ben și Peter m-au ajutat să-l scot pe Martin afară și să-l așez pe pământ, ca pe un pui de focă eșuat pe o plajă.

— Știe cineva să dea primul ajutor? întrebă îngrijorat Ben, verificând pulsul băiatului. Nu pare

să respire.

M-am concentrat, încercând să-mi amintesc ceva de la cursurile de prim ajutor și m-am aplecat spre fața lui Martin. Cât de ușor am putut, i-am apăsat pieptul de mai multe ori, apoi, văzând că el într-adevăr nu respira, i-am prins nasul, i-am acoperit gura cu a mea și am suflat până când i-am văzut pieptul mișcându-se. A trebuit să fac asta de mai multe ori. Acesta a fost unul dintre acele incidente care par să anuleze curgerea timpului.

În cele din urmă, Martin începu să tușească și icni. Deschise ochii, dar îi luă ceva timp până se trezi de-a binelea. Apoi, primele sale cuvinte au fost:

— Nu-i spune lui tata!

— Prostii, se auzi o voce familiară în spatele meu.

Cineva îi telefonase lui Gil și el venise imediat. Vocea lui tremura de emoție, dar nu-i spuse fiului său decât:

— Ești al naibii de norocos că trăiești, mucosule!

32

Céline și Gil.
Un joc de noroc în Mougins

A doua zi, toți erau liberi. Toată lumea organiza ieșiri și excursii de o zi din moment ce partea practică a cursului nostru de gătit se încheiase. Lola și Ben se pregăteau să facă diferite opriri de-a lungul coastei, sfârșind cu Saint-Tropez, așa că nu se mai întorceau acolo. Magda, Joey și Peter o invitaseră pe mătușa Matilda să li se alăture pe feribot spre Corsica, pentru o excursie de o noapte.

— Vrei să vii? m-a întrebat mătușa Matilda.

I-am spus despre micul meu rendez-vous cu Rick.

— Hmm, a spus ea. În mod normal, ar fi trebuit să te însoțesc. Dar dacă nu merg cu ceilalți, Magda o să-l atace pe Peter cu toate armele din dotare, zise ea cu toată seriozitatea.

Nu puteam să cred că la vârsta lor flirtau la fel ca în liceu. Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, ea zise:

— Devii din ce în ce mai imatur pe măsură ce îmbătrânești, pentru că ai tot mai puțin timp.

Am sărutat-o și i-am zis:

— Călătorie plăcută!

Puțin mai târziu, când m-am dus jos, am găsit lobby-ul neobișnuit de tăcut. Rick nu apăruse încă, așa că nu știam dacă avea de gând să-și onoreze promisiunea și să mă ducă la Monaco, iar eu n-aveam cum să dau de el fără să trezesc suspiciuni. Nici la recepție nu era nimeni.

Am ieșit afară pentru o gură de aer, încercând să găsesc un alt plan. Spre surprinderea mea, am dat peste Gil șezând pe zidul de piatră de lângă intrare. Părea abătut și învins. Ținea o ceașcă cu cafea și privea în gol, vorbind la telefonul mobil.

Când m-am apropiat de el, am observat că nu se bărbierise, iar acest lucru îi dădea un aspect dezolant. Termină conversația imediat ce mă zări ieșind.

— Ce face Martin? l-am întrebat.

Doctorul francez care fusese chemat de urgență insistase să-l țină pe Martin sub observație peste noapte la spital, în caz că avea vreo contuzie sau reținuse apă în plămâni.

— E bine, zise Gil, cu expresia aceea vulnerabilă care-i umbrea din nou fața. Am să-l aduc acasă în seara asta. Făcu apoi o pauză. Uite, vreau să-ți mulțumesc pentru că ai sărit atât de repede să-l ajuți. E un puști prostuț. Îți este dator. Ei bine, îți sunt dator.

— Mi-ai mulțumit deja ieri, i-am spus, și nu-mi mai datorezi nimic.

Era ceva ce-l deranja totuși. Mi-am dat seama după tonul lui rezervat. M-am așezat lângă el, întrebându-l cu teamă:

— Care-i problema? E vorba despre *mas?*

— De ce nu-l întrebi pe prietenul tău? spuse Gil fără să se poată abține.

I-am aruncat o privire nedumerită.

— Știi bine despre cine vorbesc, zise el cu amărăciune.

M-am întrebat imediat dacă Rick spusese ceva despre interesul meu pentru depozitarea mobilei. M-am surprins roșind din cauza sentimentului de vinovăție, dar am spus:

— Ce tot vorbești?

— Mi-a povestit ce conversație frumoasă a avut ieri cu tine și crede că ai fi o gazdă excelentă pentru hotel. Da, el vede, cu siguranță, un viitor pentru tine în noul său plan de afaceri.

Gil rânji de parcă m-ar fi provocat să neg. Dar probabil că Rick nu-i spusese nimic despre intențiile lui de a mă însoți la Monaco. Așa că tot ce am spus a fost:

— Noul lui plan?

— Exact, răspunse Gil pe un ton ironic. Cât despre ziua de joi, dacă voi semna afurisitul lui de contract, Rick va deține absolut tot ce este aici. Deci, ai ales calul potrivit pe care să încaleci.

— Ce s-a întâmplat, Gil? am întrebat. Nu mai sunteți parteneri de afaceri?

— Parteneri? întrebă Gil cu un zâmbet amar. După cum se pare, nu am fost niciodată parteneri. El a știut cum să mă manevreze totuși. Când a început totul, banii erau greu de obținut de la bănci, astfel încât singura cale de a împrumuta suficient ca să pot acoperi costurile de renovare pentru *mas* a fost să împrumut bani de la cămătari. Am făcut-o numai pentru că Rick m-a asigurat că, dacă îl făceam partener, avea să-și vândă în timp o parte din celelalte proprietăți pentru ca eu să pot rambursa împrumutul…

— Acelor bătăuși! am exclamat.

— Nu, șefului lor, Gus, mă corectă el. Care, desigur, nu va prelungi perioada de creditare, indiferent de ce spun eu. Așa că, după multe luni de tatonări cu avocatul lui Rick și al meu, doar ca „să punem la punct” detaliile acordului nostru „de bună-credință”, dintr-odată, în ceasul al doisprezecelea, Rick îmi spune că nu poate veni cu suma promisă pentru plata împrumutului meu decât dacă vom modifica contractul cu noua lui clauză, pentru a le face pe plac bancherilor săi. Acum am aflat că, în tot acest timp, el nu a vrut decât să preia minunatul meu *mas* recent renovat și, pur și simplu, să-l adauge la lanțul său hotelier. Acesta va fi, așa cum a spus chiar el, „un alt diamant pe tiara” lui.

— Și ce se va întâmpla cu tine? am întrebat uluită.

— Hah! zise Gil cu voce stinsă. Vrea să rămân să „gătesc pentru el”. La naiba, vrea să se folosească de numele meu pentru propriile profituri și pe mine să mă păstreze ca pe un servitor-ucenic, practic. Sau, cum spune el, „Tu

doar fii creativ, Gil, și lasă afacerile în seama mea”.

— Ei bine, dar asta e absurd! am izbucnit eu. Nu trebuie să accepți așa ceva.

— De fapt, trebuie, zise supărat Gil. Deoarece acestea sunt condițiile în care Rick va merge la banca lui să transfere fonduri suficiente pentru a acoperi împrumutul pentru reconstrucție. Trebuie să semnez acest contract mâine, ca să-i pot plăti joi pe băieții răi. În caz contrar, voi ajunge pe fundul mării. Iar dacă nu voi accepta propunerea lui Rick, cămătarul va deveni proprietarul *masului.* Orice aș face mai departe, o să-l pierd. Doar că acest loc o să valoreze în curând o avere, cu mult mai mult decât ceea ce datorez! Ei bine, poate că ar trebui să-l las pe Gus să-l aibă! zise Gil încruntat.

— Nu te poți asocia cu alți investitori în locul lui Rick? l-am întrebat.

Gil mi-a aruncat o privire tristă.

— Ce crezi că am încercat să fac încă de când mi-am dat seama că Rick nu are nicio intenție de a onora înțelegerea noastră inițială? Dar este o nișă prea incomodă pentru majoritatea investitorilor, iar eu nu-i condamn. Uitându-mă înapoi, constat că am fost un idiot să cred că Rick negocia cu bună-credință, doar „ajustând” contractul acela nenorocit pe ici-colo pentru a-și satisface investitorii. Ticălosul ăsta nenorocit a avut acest truc în minte tot timpul, dar m-a tot amânat cu promisiuni pentru a se asigura că nu aveam să fac o înțelegere mai bună cu altcineva. Ei bine, am fost un prost că l-am crezut.

Am realizat că Rick era, de fapt, un escroc bine îmbrăcat, cu nimic mai bun decât cămătarul, ba chiar mai rău, pentru că trădase încrederea lui Gil. O voce slabă din interior – semănând îngrozitor de mult cu a mătușii Matilda – mi-a spus că, dacă aveam de-a face cu Rick în loc de Gil, puteam să-mi iau la revedere de la tablou.

— NU! am strigat. Nu semna nimic! Nu poți vinde acest loc!

Gil mă privi surprins.

— De ce ți-ar păsa atât de mult? Mă privi curios. Ai de gând să-mi spui ce cauți, de fapt, în Franța? Nu vreau decât adevărul. De la cineva! Rick a plecat la Londra și o să mă afund în toată mizeria asta dacă nu mă conformez cererilor lui.

— Rick a plecat la Londra? am repetat. Dar când se întoarce?

— Niciodată, dacă nu semnez contractul lui nenorocit, zise categoric Gil.

— Dar, dar… am bâiguit eu. Ești sigur că a plecat?

— Sigur că sunt sigur, zise Gil din nou iritat. Apoi își reveni și spuse: Hei, asta nu e problema ta. Îți mulțumesc că ai întrebat totuși.

M-am gândit că era puțin probabil ca Rick să se întoarcă acolo doar ca să-și onoreze promisiunea de a mă duce la spațiul de depozitare. De ce i-ar mai fi păsat lui Rick de decorarea *masului* acum, când Gil refuza să semneze contractul impus de el? Deci cum puteam să mai găsesc dulapul albastru înainte să aibă loc această preluare? Știam că ajunsesem într-un punct fără întoarcere. Ori îl luam pe Gil „la bord”, ori plecam acasă și lăsam totul baltă.

— S-ar putea să am un finanțator mai bun pentru tine, i-am spus cu precauție. Este cu bătaie lungă, dar va trebui să-mi promiți că, indiferent ce se va întâmpla, vei împărți *masul* în mod egal cu celălalt proprietar.

Gil părea suspicios.

— Să împart *masul* cu cineva pe care nu-l cunosc? La cine te referi, mai exact?

— La mine, am spus cu o îndrăzneală mai mare decât simțeam.

Gil mă privi gânditor.

— Ei bine, ai tot verificat acest loc încă de când ai coborât din avion. Înseamnă că în tot acest timp

a fost vorba de afaceri, nu? În cazul majorității oamenilor este întotdeauna vorba de bani. Dar, dintr-un oarecare motiv, am crezut că ai priorități mai mari în viață, banii fiind în cazul tău pe locul doi.

— Așa a fost, dar nu-mi mai pot permite să gândesc în acest fel, i-am spus. Dacă îți dau banii de care ai nevoie, indiferent cum aș proceda, atunci cincizeci la sută din tot *masul* este al meu, nu?

— Ai de gând să jefuiești banca din Monte Carlo sau ceva de acest gen? întrebă el.

— Nu ai nevoie de detalii, i-am răspuns.

— Vei folosi mijloace legale pentru a obține acești bani? insistă Gil.

— În cea mai mare parte, i-am spus. Așadar, va trebui să juri că vei onora acest acord.

Gil arăta de parcă abia atunci îi trecuse prin minte că puteam vorbi serios. Expresia disperată de pe chip îi dispăru și în ochii lui am detectat un licăr de speranță.

— Dacă poți veni într-adevăr cu banii înainte de ziua de joi, batem palma, zise el dintr-odată, oferindu-mi mâna.

— Și să nu cumva să mă tragi pe sfoară cum a făcut Rick, am spus eu înainte de a-l lăsa să-mi strângă mâna.

Mă uitam la chipul lui mai aproape decât mă uitasem la cineva în întreaga viață.

— Nici gând, promise el cu cel mai convingător și sincer zâmbet al lui. Jur pe Dumnezeu!

— Scrie pe un șervețel, am spus eu, iar el mâzgăli serios contractul nostru improvizat pe șervețelul de cafea și semnă.

Totuși, nu se putu abține să mă întrebe:

— Ai de gând să vinzi un iaht sau un șirag de perle?

— Ceva de genul asta, am răspuns. Dacă vrei bani, va trebuie să mă ajuți să pun mâna pe ei.

El mi-a aruncat o privire suspicioasă, iar eu am trecut la atac.

— Știi unde este magazia lui Rick?

— Da, sigur, zise Gil dezorientat. Este în Monaco. De ce?

— Ai o cheie de acolo? am întrebat.

— Nu este o cheie. Are un cod, răspunse el. Cred că-l putem obține. De ce?

Trebuia să-i spun.

— Rick are acolo ceva ce-i aparține mamei mele, i-am mărturisit eu.

Gil zise surprins:

— Din câte știu, tot ce are acolo este mobilierul vechi al lăptarului de la *mas.* Ce legătură are asta cu mama ta?

Trebuie să fie ceva la Monte Carlo care trezește aventurierul din oameni. Știam ce ar spune avocatul meu dacă ar fi avut idee despre riscul pe care eram gata să-l accept. Dar avocații, am descoperit eu, nu știu nimic despre viață. Așa cum spunea mătușa Matilda, „Uneori trebuie doar să arunci zarurile”.

— Ține-te bine, Gil. Și nu te speria. Îl știi pe lăptarul de la care ați cumpărat *masul*? Ei bine, el a cumpărat locul ăsta de la bunica mea.

Gil mă privi uimit, dar apoi fața i se însenină, ca și cum ar fi înțeles totul în cele din urmă.

— Deci asta este! Nu e de mirare că te-ai tot plimbat pe aici. Am știut că nu putea fi vorba de pasiune pentru gătit, desigur. Dar de ce ai nevoie de mobilierul vechi? Este vreo piesă rară sau vreo antichitate printre lucrurile depozitate?

Am dat din cap.

— Am motive să cred că bunica a lăsat într-un dulap ceva extrem de valoros pentru mama, un lucru de care ea are nevoie cu disperare, am spus încet. Bunica nu a vrut ca tata sau altcineva să pună mâna pe acel lucru. Cred că e ascuns într-un dulap albastru. Știi ceva despre un astfel de dulap?

Gil se uită la mine ca și cum s-ar fi îndoit de sănătatea mea mintală și spuse cu o oarecare confuzie:

— Dar eu sunt destul de sigur că toate piesele de mobilier erau goale când le-am luat în primire.

M-am gândit puțin, amintindu-mi ce spusese mama despre bunica Ondine: „Ea avea micile ei ascunzători…”

I-am spus asta lui Gil.

— Chiar trebuie să văd cu ochii mei acel dulap, am insistat. Altfel, voi fi bântuită de această obsesie pentru tot restul vieții mele, la fel ca mama.

I-am spus și că mă confruntam cu o luptă între frați în privința moștenirii.

— Dacă am să găsesc acest obiect, aș putea să-l vând, pentru o sumă mult mai mare decât ceea ce ai nevoie, iar apoi voi putea să-mi plătesc avocatul ca să lupte pentru mama.

— Oh, zise el cu blândețe. Apoi, adăugă neîncrezător: Și acesta e modul în care te-ai gândit să faci rost de bani pentru a salva *masul?* Te bazezi pe această șansă infimă de a găsi o moștenire de familie?

— Da, am spus. Râzi, dacă vrei. Dar du-mă în acea zonă de depozitare chiar acum.

Gil zise în șoaptă:

— Ei bine, să mă ia naiba, n-am încotro. Asta e ceea ce merit!

— Ce alte șanse ai? l-am întrebat.

Gil medită puțin la acest lucru, apoi spuse:

— Niciuna. Să mergem!

33

O surpriză de la Picasso. Ondine, 1967

La început, Ondine păstra ascuns în dormitorul ei portretul pe care i-l făcuse Picasso, fără să-l arate vreodată cuiva. Își dedicase timpul și energia unui singur țel: să facă un succes din cafenea și din *masul* lui Renard din Mougins, care începeau să aducă profit. Acest lucru se datora și faptului că pe Riviera erau mai mulți turiști decât fuseseră vreodată, grație unei actrițe pe nume Brigitte Bardot, care defila pe plajă într-un bikini scandalos pentru a promova un film, și mulțumită lui Grace Kelly, care se căsătorise cu prințul Rainier de Monaco într-o ceremonie de basm ce fusese filmată și făcuse înconjurul lumii. Și așa, pe măsură ce cafeneaua și *masul* începeau să se dezvolte, Ondine continua să se gândească la *Fata la fereastră* a ei ca la o investiție sigură, care, în timp, ar fi avut o valoare din ce în ce mai mare, servindu-i drept zestre lui Julie.

Dar perspectivele lui Julie în ceea ce privea căsătoria se diminuau rapid. În primul rând, biata fată se îndrăgosti de un băiat de prin partea locului care îi rupse inima, fugind, în cele din urmă, la Toulouse cu o altă femeie. Dacă Julie ar fi avut încrederea majorității tinerelor domnișoare din anii ’60, poate că ar fi lăsat deoparte supărarea și și-ar fi ales un iubit nou. Ondine observă însă că fata părea să se fi îndrăgostit de starea de nefericire, insistând să jelească după băiatul care o părăsise și evitând cu încăpățânare să mai iubească din nou, de frica unui nou eșec.

Mai rău, în acea primăvară, Julie căzu bolnavă la pat, cu febră mare, după ce înotase într-un râu din apropiere. Starea ei era atât de gravă, încât preotul fusese chemat să-i dea ultima împărtășanie

și, chiar dacă fata își reveni în cele din urmă, își pierdu o mare parte din păr.

Îi căzuseră smocuri întregi și trecură multe luni până să-i crească din nou, ca să arate cât de cât prezentabilă.

„A avut atât de mult traume, iar acum asta”, își spunea îngrijorată Ondine.

În acea perioadă, niciun băiat nu îndrăzni s-o curteze, iar Julie nu și-ar fi dorit oricum ca cineva s-o vadă în acel fel. Nu putea servi la mese, așa că stătea mai tot timpul ascunsă în partea din spate a casei, ajutând în bucătărie. Julie simțea că acela era un soi de pedeapsă pentru un păcat pe care nu-și amintea să-l fi comis. Se obișnui atât de mult să stea cu capul plecat, rușinată, încât chiar și atunci când părul îi crescu la loc și începu să servească la mese din nou uita să ridice capul și să le zâmbească oamenilor.

Și așa au rămas lucrurile până într-o zi, când un grup de oameni de afaceri a intrat în cafenea. Doi erau germani, doi francezi, unul era englez și unul american.

Accentul de New York i-a atras atenția lui Julie, făcând-o să-și aducă aminte de zilele mai fericite ale copilăriei petrecute în New Rochelle.

— *Bone-jour, ma’am-zelle!* strigă chipeșul american când o văzu.

Cu părul blond și ochii veseli de irlandez, cu dinții mici, albi și perfecți, bărbatul îi amintea de acele dezinvolte vedete de cinema de la Hollywood, care păreau atât de curajoase, vioaie și vesele. Atunci când Julie se aplecă să-i traducă meniul, bărbatul se uită la ea cu o asemenea recunoștință, încât ea simți cum se îmbujora de plăcere. El făcu o glumă bună despre pronunția lui defectuoasă, apoi o întrebă cum se numea, prezentându-se: „Arthur, un avocat care se întâlnește aici cu colegii săi de la filiala franceză a firmei sale”.

— Spune, Julie, ai vrea să mergi la film cu mine în seara asta? întrebă el, adăugând apoi convingător: Am văzut posterul unui film cu John Wayne!

Atunci când îi spuse mamei ei unde se ducea, Julie părea atât de fericită să aibă, în sfârșit, un însoțitor, încât Ondine aproape că izbucni în plâns de ușurare.

Cu toate acestea, în același timp, ea avea o senzație ciudată, un soi de presimțire nefastă.

Era o noapte blândă, iar după film, Arthur și Julie plecară la plimbare prin oraș. El îi cumpără o înghețată și-i povesti totul despre copilăria lui și modul în care, pentru un timp, se gândise serios să devină preot. Când îi vorbi despre prima lui soție, se descrise ca un martir curajos.

— Dar am doi copii și cred că bunul Dumnezeu vrea să am o nouă soție pentru a avea, în sfârșit, o familie completă, îi spuse ca și cum credea că viața lui avea o valoare neprețuită pentru cel Atotputernic.

„Trebuie să fie un om foarte pios”, își spunea Julie plină de admirație, învăluită de căldura privirii lui. După prima lor întâlnire, Arthur apărea în fiecare seară la cafenea să o scoată în oraș. Era cu adevărat îndrăgostit de Julie și înduioșător de vulnerabil, ca și cum s-ar fi temut ca ea să nu se sature de el și să nu vrea să-l mai vadă. De fiecare dată când trecea pe la ea, bărbatul avea o privire însuflețită și curioasă. Îi mărturisi că atingerea ei liniștitoare și sinceră îl făcea să se simtă cu adevărat „legat” de cineva pentru prima oară în viața lui. Exista doar o singură problemă pentru Julie – mama ei.

Ondine își dădea silința să-l placă pe Arthur, dar ea învățase că nu trebuia să ignore niciodată realitatea, indiferent cât de mult ar fi vrut să-și ferească ochii.

— Este genul de om care nu poate suporta să audă altă voce în afară de a lui, îi spuse ea lui

Renard după ce observă că, de fiecare dată când altcineva spunea o poveste sau o glumă, Arthur bătea darabana cu degetele pe masă, așteptând cu nerăbdare să-i vină rândul să vorbească din nou, ca un actor prost în căutarea unei replici spirituale. Și glumele spuse de el erau de multe ori făcute pe seama altcuiva, chiar și a lui Julie.

— Un astfel de om ar face orice femeie nefericită, dar pentru Julie, care nu va riposta niciodată, ar fi un dezastru!

— Oh, las-o să se distreze, o sfătui Renard. Este doar un flirt. Acest individ va fi plecat într-o săptămână, iar ea va rămâne cu o amintire plăcută și va căpăta mai multă încredere în forțele proprii! Dacă o să-i interzici să-l vadă, ea își va imagina că i-ai distrus viața și o să-ți păstreze pică pentru totdeauna.

Ondine consideră înțelepte acele sfaturi.

Dar, într-o după-amiază, la cafenea, Ondine îl auzi pe Arthur vorbind în timpul cinei cu niște colegi americani. Julie se ocupa de un alt client, astfel încât unul dintre chelnerii care nu vorbeau limba engleză veni în locul ei să aducă nota de plată. Ondine, încă neobservată în spatele barului, văzu cum Arthur afișă un enorm zâmbet fals atunci când plăti consumația chelnerului francez, spunându-i în limba engleză:

— Poftim, de ce nu iei banii ăștia să ți-i bagi în fund?

Chelnerul, reacționând doar la zâmbet, fără a înțelege cuvintele jignitoare, încuviință din cap și zise:

— *Merci!*

Arthur izbucni în râs, în timp ce prietenii lui clătinau din cap.

— Iată că vine prietena mea, se lăudă când o văzu pe Julie apropiindu-se. Și ea e franțuzoaică, dar am dresat-o deja să mi se supună. El îi strigă lui Julie: Ia-ți pălăria și haina, dragă! îi strigă el lui

Julie. Vom merge să dansăm în seara asta. Grăbește-te!

Fata își scoase rapid șorțul și se duse să-și ia haina. Ondine zise brusc:

— Julie, trebuie să vorbesc cu tine.

Dar Julie simți din tonul mamei ei că era vorba despre ceva ce nu voia să audă și, pentru prima dată în viață, „șoricelul blând” puse piciorul în prag:

— Am întârziat la dans, *maman,* strigă ea veselă în timp ce-și punea pălăria. Mai bine vorbim când ajung acasă.

Încăpățânarea ei nouă era un soi de putere, iar Julie ieși repede din cafenea, încântată de propria îndrăzneală.

Privindu-i plecând, Ondine avu o senzație ciudată și, ca un făcut, atunci când cei doi reveniră mai târziu la cafenea, Arthur anunță în mod dramatic că Julie acceptase să devină soția lui. Radioasă, Julie întinse mâna stângă, astfel încât toată lumea să-i poată admira inelul cu un diamant de dimensiuni impresionante. Personalul și clienții aplaudară însuflețiți. Chiar și domnul Renard, care era atât de strâns la pungă de obicei, turnă șampanie pentru a toasta cu Julie și logodnicul ei. Lui Ondine nu-i venea să creadă cât de sentimental era Renard, știind cum se simțea ea. Probabil că era un soi de imbold paternal, pentru că părea intimidat de acel american agresiv.

Arthur era un om viclean, își spuse ea, anunțând propunerea lui atât de ostentativ în public, doar pentru ca Ondine să nu se opună, știind că ar fi fost umilitor pentru Julie față de toți acei oameni.

„N-ar fi îndrăznit să utilizeze această tactică dacă Luc era în viață. Ei bine, se va căsători cu Julie doar peste cadavrul meu!” decise ea.

Atunci când Arthur plecă în cele din urmă, iar Julie urcă în dormitorul pe care îl împărțea cu mama ei, Ondine îi zise cu fermitate:

— Julie, acest egoist nu este omul potrivit pentru tine.

Temându-se că mama ei ar fi putut interveni pentru a pune capăt relației, Julie țipă:

— Nu-l cunoști așa cum îl cunosc eu!

Arthur îi mărturisise multe lucruri. I se confesase că nu era un bărbat la fel de popular cu doamnele de acasă. Prima lui soție, era sigur de asta, fusese mai interesată de bani și de succesul lui decât să-l facă pe el fericit. Oamenii pot fi putrezi, spusese el, adăugând că tocmai „renunțase la speranță" când o întâlnise pe Julie. Iar când o ceruse de nevastă, avea lacrimi în ochi. Îi luase mâna și i-o ținuse pe obraz, adăugând cu toată sinceritatea:

— Tu ești cea mai suavă ființă umană pe care am cunoscut-o vreodată și voi răsturna cerul și pământul pentru a mă asigura că vei trăi o viață bună, pentru că meriți atât de mult acest lucru, ținând cont de cum ai trăit până acum.

Fusese un moment atât de intim, încât Julie nu-i putea explica nimic mamei ei. Iar Ondine, cu toate că știa că acel bărbat era un om cu probleme, simțea că putea fi ceva serios între fiica ei și Arthur. Așa că întrebă:

— Cum se poartă cu tine când sunteți singuri? Te întreabă vreodată ce vrei? Este blând? Ți-a spus că ești frumoasă și că te iubește, *ma chérie*?

Julie se simți copleșită pe moment de presimțirile mamei ei, pentru că, deși Arthur fusese afectuos cu ea, ținând-o de mână, zâmbindu-i cu indulgență, dornic să o vadă din nou, nu-l auzise spunând nimic despre dragoste. Cu siguranță, avusese parte de așa ceva mai demult. Dar erau bărbați care nu puteau rosti cuvântul. Apoi, crezu că a înțeles ce voia cu adevărat să știe mama ei.

— Oh, nu-ți face griji, doar m-a sărutat. Nimic mai mult, spuse Julie fluturând veselă inelul de logodnă. Nu mi-ar cere să mă căsătoresc cu el dacă nu m-ar iubi! Arthur e la fel ca papa Luc, doar că e

mai bogat, se lăudă ea. Spune că soția lui nu va trebui să lucreze vreodată!

Ondine zise prudentă:

— Mă bucur că se pricepe să facă bani. Dar și o femeie ar trebui să câștige și să se ocupe de bani. Dacă te vei baza în întregime pe el, vei fi pentru totdeauna la mila lui. Chiar și atunci când este vorba de un soț iubitor, crede-mă, tu nu ai vrea ca el să știe că are atât de multă putere asupra ta. Nu chiar atât de multă.

Julie simțea un fior ciudat la ideea că trebuia să se supună complet unui soț. La urma urmei însă, asta însemna dragostea – așa spuneau toate filmele, basmele și operele.

Era ca și cum te-ai fi aruncat de pe o stâncă având încredere că marea de jos o să te prindă, dar fiind gata să mori dacă nu se întâmpla așa.

În acea noapte, în timp ce Ondine stătea trează în pat și-i asculta respirația regulată a fiicei adormite, realiză dintr-odată ce avea de făcut. Se strecură din pat și scoase portretul ei din sertarul dulapului, apoi merse tiptil până în bucătărie, unde îl puse pe masă.

„Poate că a fost o greșeală să păstrez acest Picasso! Dacă l-aș fi vândut, poate am fi avut bani destui să ne fi mutat departe de Juan-les-Pins, iar pe Julie aș fi trimis-o la universitate. În felul ăsta, nu l-ar fi cunoscut niciodată pe acest om îngrozitor”, își spuse ea supărată. „Ei bine, l-aș putea vinde și acum, pentru a folosi banii călătorind cu Julie. Așa va putea întâlni pe cineva mai bun.” Cu un sentiment de vinovăție, își aminti ce-i spusese Picasso, că nu trebuia niciodată să vinzi un cadou. Dar de ce ar fi trebuit să-i pese lui dacă ea vindea o pictură? El avea atât de multe, mai multe decât putea număra, și stătea acolo, sus, ca un rege în castelul său.

„Este ușor pentru Picasso să vorbească despre așa ceva. Când a fost ultima dată când a trebuit el să lucreze pe doi lei nimic ca să nu moară de

foame? A uitat cât de greu poate fi", se gândea Ondine. „Mă întreb cât de mult valorează", cugetă, uitându-se la tabloul ei, *Fată la fereastră.* „Dar dacă Picasso a spus tuturor dealerilor că acest tablou este furat? Dacă încerc să-l vând, mă vor prinde și mă vor băga la închisoare!"

Ei bine, era un risc pe care trebuia să și-l asume. Ea își reaminti că avocatul bătrân pentru care gătise în Vallauris avea un nepot care tocmai deschisese recent o galerie de artă în Antibes.

„O să-l rog să-l evalueze mâine", decise ea, împachetându-l în hârtie maro, legându-l cu ață și punându-l din nou în șifonier.

Ondine se trezi mai devreme în dimineața următoare, pregătind totul pentru cafenea, astfel încât să o poată lăsa pe Julie să se ocupe de servirea micului dejun și de masa de prânz. Apoi, sub pretextul că trebuia să meargă la piață, se strecură pe ușă în timp ce toată lumea era prea ocupată ca să mai observe pachetul pe care-l avea sub braț. Luă un taxi pentru a-și transporta prețioasa marfă la galerie.

— Picasso? întrebă Pierre, dealerul, care avea chipul unui heruvim.

Cu atenție, dar neîncrezător, el examină pictura. Apoi îl chemă pe asistentul său.

— André! Vino să arunci o privire la acest tablou, te rog!

Asistentul său tocmai termina de vorbit cu un alt client și li se alătură.

— Privește bine și spune-mi ce vezi, îi zise Pierre.

Ondine aștepta, ținându-și respirația. Ce era în neregulă?

André se uită la pictură.

— Hmm, făcu el gânditor.

— Cine a pictat-o? îl îndemnă Pierre.

André se încruntă.

— Nu știu, admise el. Pânza nu e semnată de pictor. Ondine nu observase acest lucru. Dar acum,

la o privire mai atentă, văzu că Picasso nu trecuse o dată, așa cum făcuse de multe ori, cu cifre romane.

— Ei bine, cine crezi că a pictat-o? insistă Pierre.

André ridică din umeri și numi câțiva pictori de care Ondine nu auzise până atunci.

— L-ai omis pe Picasso, declară Pierre.

André clătină din cap.

— Nu, deloc, zise el ferm.

— Mulțumesc, André, spuse Pierre.

André încuviință din cap și intră în camera din spate.

— Vedeți? întrebă Pierre cu voce scăzută. Este așa cum mi-am imaginat. E un tablou frumos, dar nu e ceea ce cred oamenii că ar fi pictat de Picasso. Cine v-a spus că ar fi lucrarea lui? Aș fi prudent înainte să fac o astfel de afirmație!

— Am fost modelul lui! exclamă indignată Ondine. Am gătit pentru Picasso, iar el mi l-a făcut cadou.

Pierre se uită la Ondine și la pictură, gândindu-se că era posibil.

— V-a dat o scrisoare sau o chitanță de vreun fel? întrebă el plin de speranță.

Ondine clătină din cap. El ridică din umeri.

— Fără semnătura lui, nu-l pot vinde. Picasso știe asta, cu siguranță.

Ondine icni. Picasso o păcălise cumva? Asta era pedeapsa zeilor pentru că îl furase?

— Dar trebuie să existe cineva care ar dori să-l cumpere! protestă ea.

— Oamenii vor pune la îndoială autenticitatea lucrării, la fel cum am făcut-o eu, o avertiză Pierre. Așa că ar fi mai bine să vă duceți la el și să-l rugați să-l semneze. Dar eu vă avertizez, adăugă el cu o voce joasă, Picasso poate fi foarte sensibil. Am auzit de o femeie care i-a cerut să semneze o lucrare mai veche, iar el a spus că nu-și va pune astăzi semnătura pe o pictură pe care a făcut-o în

urmă cu douăzeci de ani. Altă dată, când a fost vorba de altă cerere de acest fel, el a semnat sau, mai bine spus, și-a pictat numele peste tot, de atâtea ori încât a distrus complet tabloul!

— Nu ar face un astfel de lucru acestui tablou, declară Ondine.

Dar inima ei bubuia acum, copleșită de vinovăție.

Numai Dumnezeu știa ce i-ar fi făcut Picasso unui hoț ca Ondine, mai ales dacă ea ar fi fost atât de îndrăzneață încât să-i ceară să-l semneze.

— Picasso ar putea spune chiar că acest tablou nici măcar nu a fost terminat, continuă Pierre. Sau ar putea spune că a fost o lucrare inferioară, că nu se ridică la standardele sale obișnuite și că de aceea nu a semnat, pentru că ar fi intenționat să-l distrugă. El este un bărbat puternic și nimeni din lumea artei nu ar vrea să-l supere pe marele Picasso. Dacă el ar „renega" tabloul dumitale în acest fel, ei bine, atunci… Vocea lui Pierre se stinse.

— Atunci ce? întrebă cu groază Ondine.

— Pictura ar pierde, cu siguranță, valoarea sa de piață, declară Pierre în mod oficial. Îmi pare foarte rău, doamnă.

34

Céline și Gil, în Monaco. 2014

— Picasso! exclamă Gil în timp ce mergeam de-a lungul autostrăzii, spre Monaco, în microbuzul alb de la *mas* – din moment ce nu puteam lua un tablou pe o motocicletă, iar eu nu mai aveam nici mașina, pe care o predasem deja firmei de închirieri. Pentru el a gătit bunica ta? mă întrebă.

— Da, i-am răspuns, căutând în geantă și scoțând agenda bunicii Ondine. Am deschis-o și i-am arătat-o. Vezi? *P* de la Picasso. Fiecare rețetă din această carte a fost pentru el.

— Incredibil, zise uimit Gil. Nu-i de mirare că a păstrat acel caiet toată viața.

— Mama a spus că Picasso i-a dat bunicii una dintre picturile sale. Sunt sigură că trebuie să-l fi păstrat toată viața, am insistat. Nu cred că l-a vândut. Pur și simplu, n-a vrut tatăl meu să-l găsească, pentru că ar fi valorat o mulțime de bani. Cred că a avut mare bătaie de cap să-l ascundă.

Gil asculta uluit.

— Și chiar crezi că i-ai dat de urmă?

— Exact, i-am spus, arătându-i fotografia bunicii Ondine în fața dulapului albastru.

Eram bucuroasă că traficul aglomerat și imprevizibil îl ținea ocupat pe Gil, pentru că nu am vrut să-i spun și că am fost la o ghicitoare, care mă pusese, de fapt, pe această pistă.

Când am ajuns în aglomeratul Monte Carlo, Gil trecu pe lângă cazinou și lăsă în urmă luxosul Hôtel de Paris, apoi trecu de magazinele luxoase și de clădirile înșelător de simple care găzduiesc unele dintre cele mai scumpe apartamente din lume. Când ajunse la marginea orașului, trecu pe lângă un heliport dincolo de care se vedea o structură imensă, deloc pretențioasă, care arăta ca

un depozit uriaș. În timp ce parca în spatele acelei clădiri, l-am privit întrebător.

— Ce-i asta? Un hangar pentru avioane private?

— Nicidecum, zise el. Ai în față una dintre cele mai exclusiviste facilități de depozitare din lume. În interiorul acestor ziduri sunt o mulțime de obiecte valoroase: opere de artă, mobilier antic, bijuterii rare, covoare persane scumpe, colecții de vinuri de milioane de dolari, sculpturi antice, fildeș și Dumnezeu mai știe ce.

— Vorbești serios? l-am întrebat. Într-un garaj?

— Acest „garaj" este o fortăreață modernă, zise Gil oprind motorul. Fiecare încăpere tip seif este dotată cu instalație de climatizare și e suficient de mare pentru a depozita orice. Cu toate acestea, fiecare cameră sigilată poate, dacă este necesar, să fie pusă pe un elevator gigantic de transport de marfă și să fie mutată jos, la nivelul showroomului, unde există camere speciale în care poți expune în mod privat orice ai vrea să vinzi cumpărătorilor selecți pe care îi inviți. Sau poți veni aici pe cont propriu și poți intra în depozitul propriu, să te uiți la marfa care-ți aparține, adăugă el în timp ce coboram din mașină și ne apropiam de clădire.

— Are un aspect destul de mohorât, am observat eu.

— Discreția, draga mea, zise Gil cu o privire de cunoscător. În acest fel, nimeni nu știe valoarea extraordinară a mărfurilor din interior. Un colecționar poate veni în liniște să-și împacheteze repede comorile pentru a le muta, să zicem, într-un depozit similar din Elveția, Africa de Sud sau Dubai.

În cele din urmă, am înțeles.

— Aici își pot depozita unii obiectele de valoare obținute în moduri discutabile? Jefuirea unui sit arheologic, deținerea unor opere de artă furate de naziști sau preluarea frauduloasă a mărfurilor direct din remorca unui camion.

— Liniște, gardienii te vor auzi, mă avertiză Gil. Poartă-te ca și cum ai fi de pe aici. Lasă totul în seama mea, bine?

Când ne-am apropiat de ușile din față, acestea s-au deschis automat și, de îndată ce am pășit într-un foaier, ușile se închiseră instantaneu în urma noastră cu un șuierat agresiv. Trei agenți de pază mătăhăloși stăteau la intrare. Gil semnă la biroul de recepție, unde un al patrulea bărbat stătea de pază. Foaierul era la fel de rece ca o pivniță de vinuri, dar avea mirosul banilor – la fel ca o bancă. Peste tot vedeai numai oțel, crom și sticlă. Vizavi de recepție erau două lifturi.

Am văzut o ușă foarte îngustă. Cealaltă însă era foarte largă. Gil o alese pe cea îngustă, pe care am și intrat.

— Ce spațiu îngust, am comentat eu. Ce era în neregulă cu liftul mai mare?

— E liftul pentru marfă, declară Gil printre dinți.

— De ce nu a fost nevoie să le spui unde te duci? am întrebat.

— Ei au informațiile mele pe computerul lor. Știu unde mă duc, declară Gil tot sotto-voce.

— Hei, nu există niciun buton pentru numerele de la parter aici, am spus destul de panicată.

— Recepția. Control de la distanță, zise telegrafic Gil.

Am numărat în tăcere nivelurile în timp ce ne ridicam, trecând pe lângă fiecare palier. Unu, doi, trei, patru. Apoi, lucru care mi se păru destul de straniu, liftul se opri de la sine și se deschise într-o altă zonă de recepție cu iluminare redusă.

Aceasta era mai luxoasă decât recepția de la parter. Arăta ca lobby-ul unei case de licitație foarte elegante, cu niște scaune roșii din piele, foarte sofisticate, mese aurite acoperite cu sticlă și covoare scumpe.

— Pe aici, vă rog!

O femeie într-un costum negru, cu pantaloni și croială sobră, cu părul castaniu strâns ferm la spate într-o coadă împletită, apăru de nicăieri și părea să știe exact unde să ne conducă. Păși dreaptă, ținându-și mâinile țepene la spate și coatele în afară, în stil milităresc. Mi-am înăbușit cu greu râsul. Am urmat-o pe coridor fără zgomot. Mai mulți agenți de pază treceau pe lângă noi, purtând pistoale la vedere în tocuri din piele. Am ridicat din sprâncene spre Gil. Din când în când, alți colecționari și clienții lor treceau grăbiți pe coridor – atât de sprinteni și tăcuți în timp ce dispăreau dincolo de porțile propriilor depozite, încât păreau mai mult niște fantome care treceau direct prin pereți.

Escorta noastră se opri brusc în fața unei uși marcate cu trei numere din alamă. Chiar atunci, aparatul de emisie-recepție din jacheta ei începu să bâzâie, la fel ca stațiile radio ale poliției, și ea murmură ceva indescifrabil.

Gil ajunse la intrarea în seif, unde, în loc de o clanță, exista o tastatură pe care trebuia format un cod de securitate. El tastă câteva numere. Beculețul roșu al tastaturii se aprinse în loc de răspuns.

— La naiba, șopti Gil. Rick trebuie să fi schimbat codul.

Am observat că ghidul nostru cu coadă era în picioare și doi agenți de pază tocmai se apropiau de ea. Cei trei vorbeau în șoaptă. Oare vorbeau despre noi? Îi alertase cineva de la parter?

Disperată, m-am întors spre Gil și i-am spus printre dinți:

— Ei bine, ar trebui să-ți dai seama care e noul cod, înainte ca acea Brunhilde de acolo să ne aresteze.

— Erau ultimele patru cifre ale telefonului său, cel pe care îl ține în mașină, declară Gil încercând din nou și sperând că tastase greșit. Lumina roșie

se aprinse încă o dată. Mi-am amintit ziua în care Rick mi-a oferit o plimbare cu mașina lui de lux.

— Telefonul lui, am repetat eu. Cel cu potcoava împodobită cu diamante și smaralde?

— Nu am văzut modelul acela, zise Gil. Poate că l-a modernizat după ce calul lui de curse a câștigat derby-ul. Era în extaz și vorbea numai despre asta.

— Care e numele calului? am sugerat.

— Fancy-Dancer, zise Gil. Prea multe litere.

— Care a fost data la care a câștigat derby-ul? am insistat.

Gil se uită în sus, încercând să-și amintească. L-am înghiontit, sugerându-i să se grăbească, pentru că unul dintre gardieni venea deja spre noi. Gil inspiră adânc și tastă noile numere.

Tastatura absorbi noua informație.

Apoi, chiar când Brunhilde începu să pășească spre noi, lumina mică a tastaturii se făcu verde. O secundă mai târziu, ușa depozitului securizat se deschise silențios.

35

Céline și Gil, la Monte Carlo

— Uau! Rick a depozitat o mulțime de lucruri aici, i-am spus în șoaptă lui Gil, destul de îngrijorată.

— Dar nu căutăm decât un dulap albastru, nu? răspunse Gil în timp ce ne uitam după mobila bunicii.

L-am urmat, trecând pe lângă cutiile enorme și misterioase pe care scria „Africa Safari” și „Ming”, „China” și „Grand Hotel, licitație, Suedia”.

Existau, de asemenea, ciocane de polo și șei antice, un set de piese de șah din fildeș, sculptate manual și sigilate într-o cutie din sticlă.

— Aici! zise triumfător Gil, arătând spre un grup mai modest de mobilier provensal viu colorat: un scaun-balansoar roșu, un scrin galben cu sertare, o masă în două culori, alb și albastru, înconjurată de un set de șase scaune albe, cu niște perne albastre cu ciucuri. Aceasta e încărcătura care a venit de la *mas* atunci când l-am cumpărat, zise Gil însuflețit. Rick și cu mine le-am aruncat în dubă, iar el le-a adus aici. Îmi amintesc de această cutie de oale și tigăi.

M-am dus în spatele scrinului galben cu sertare.

— Uite! am exclamat, aterizând față în față cu dulapul albastru. Este identic cu cel din fotografia bunicii, am spus cuprinsă de entuziasm.

— Bine, grozav. Verifică-l! Ar fi bine să te grăbești, mă avertiză Gil.

Am studiat cu atenție dulapul. Am bătut ușurel în ușa lui cu mâner caraghios din lemn înainte să-l deschid. Apoi i-am verificat interiorul cu patru rafturi, cercetând dacă nu avea sertare sau compartimente secrete. Am lovit pereții dulapului pentru a vedea dacă tabloul putea fi ascuns acolo

sau închis într-un fund fals. Nimic. Niciun semn că acesta aparținuse vreodată bunicii Ondine. Era doar un frumos dulap rustic din lemn de stejar pictat în albastru aprins.

— E gol, zise Gil, simțind că era necesar să constate ceea ce era evident. Ești sigură că nu este într-o altă piesă de mobilier?

Nu mai eram sigură de nimic. Însă, dacă aș fi pus mâna pe doamna Sylvie din nou, i-aș fi sucit bucuroasă gâtul pentru că-mi dăduse speranțe false, făcându-mă să mă avânt în această stupidă aventură.

— Cred că ar fi bine să le verificăm pe toate, am spus, având acum o senzație sumbră.

Gil, supus, mă ajută să verific alte piese de mobilier ce fuseseră transportate cu camioanele de la *mas*. Trebuia să lucrăm mai repede, dar în curând deveni evident că nu exista niciun Picasso ascuns acolo. Mi-am scuturat mâinile de praf, incapabilă să-l privesc pe Gil în ochi după ce-l dusesem în eroare. Dar el era ocupat să caute prin cutii pline cu vase din cupru, oale și alte ustensile pe care le primise odată cu *masul*. El puse acum toate lucrurile pe care credea că le putea folosi într-o singură cutie.

— Cel puțin nu vom pleca de aici cu mâinile goale, a spus ironic.

Am făcut cale întoarsă, dar, când am ajuns la ușa depozitului, am observat pentru prima oară că nu avea mâner pe interior.

— Cum ieșim din această cutie? am întrebat, dar, când ne-am mutat mai aproape de ușă, senzorii au răspuns automat și ușa se deschise ca prin minune.

Am străbătut holul mochetat la fel ca toți ceilalți vizitatori, fără să scoatem o vorbă, chiar și atunci când am intrat în liftul de marfă care ne-a dus până în holul de la primul nivel. Mi-am ținut respirația când paznicul l-a oprit pe Gil, dar cutia de la *mas* avea o codificare sub numele lui, așa că Gil a

semnat pentru oalele și tigăile lui, după care ne-am luat tălpășița.

El a așezat cutia în dubă și s-a urcat la volan, fără să pară prea afectat de tot acel episod.

— Hai, spune-o! Tu crezi că eu sunt nebună, i-am zis destul de morocănoasă.

— Nu, tu ești doar disperată să-ți ajuți mama, declară Gil resemnat, ca și cum, în acel moment, la lumina crudă a zilei, încerca să-și potolească așteptările. Să recunoaștem, poate că bunica ta a gătit cu adevărat pentru Picasso, dar asta nu înseamnă că a și obținut una dintre picturile lui.

— Eu cred cu tărie că a avut acest tablou, am insistat. Eu încă mai simt că a fost așa.

— Ei bine, atunci cum de nu simți unde naiba e? întrebă Gil destul de morocănos.

M-am gândit din nou la doamna Sylvie și mi-am spus că Gil avea dreptate. Să mă bazez pe intuiție în acel moment părea, pur și simplu, absurd.

Pe drum, Gil rămase tăcut, uitându-se drept înainte în timp ce conducea, pierdut în propriile gânduri și, fără îndoială, conștient că trebuia să înghită afacerea propusă de Rick sau să-i predea cămătarului restaurantul.

Când am intrat amândoi în *mas,* l-am găsit pe Maurice de-a dreptul disperat. El îi spuse lui Gil că avea o tonă de mesaje. M-am strecurat sus, în camera mea, și am aruncat geanta pe scaun.

— Ei bine, bunico, am zis cu voce tare, se pare că gâscă mea e gătită.

Știam că n-ar fi trebuit să vorbesc cu bunica mea moartă. Mai știam și că ar fi trebuit să încetez cu obsesia pentru tabloul de Picasso. Și totuși… Și totuși…

— La naiba, eu știu că era urciorul cu dungi al mamei în tabloul cu natura aceea moartă, am mormăit. Știu că era părul creț și lung al bunicii în celelalte două pânze. Și mai știu că ea a gătit acele mese fabuloase pentru el. Așa că de ce s-ar fi deranjat să-i spună mamei că avea un tablou de

Picasso dacă l-ar fi vândut deja, sau dacă l-ar fi dăruit cuiva, ori l-ar fi pierdut? Hai, bunico! Unde l-ai pus?

Și atunci, în mintea mea se ivi un gând teribil, unul care așteptase ascuns în umbră în tot acest timp, dar pe care îl respinsesem cu fermitate de fiecare dată. Tata fusese în casa bunicii Ondine înainte de moartea ei, am realizat cu un fior. Dacă tata era cel care găsise pictura, la urma urmei?

36

Ondine, la Notre Dame de Vie, Mougins. 1967

— *Ah bon*? Atunci, am să merg la Picasso și am să-l pun să semneze portretul meu! declară Ondine în timp ce dealerul împacheta din nou tabloul. Grăbită, ea îl întrebă: Pierre, unde locuiește acum Picasso?

— Hmm, el schimbă casele la fel de des cum schimbă femeile! comentă Pierre. Am auzit că soția lui rusoaică a murit, așa că a rămas liber să se căsătorească cu o femeie care a lucrat în atelierul de ceramică, iar acum locuiesc în Mougins, lângă o biserică numită Notre Dame de Vie.

Pierre luă un creion și desenă o hartă rudimentară. Vila lui Picasso nu era foarte departe de *masul* domnului Renard, unde Ondine mergea zilnic. Atunci când termină runda de verificări la *mas,* împachetă un mic coș pe care voia să i-l ofere lui Picasso, care conținea o roată de brânză *Banon,* învelită în frunze de castan, împreună cu un borcan de smochine și anason stelat, proaspăt conservate, culese de la *mas.* Apoi, porni spre locuința lui Picasso pe jos, transportând pictura învelită sub un braț și ținând coșul în celălalt. Dar nu era atât de simplu să dea de urma Minotaurului. Folosind harta lui Pierre, ea urmă un drum simplu. La început, nu era sigură că urma calea cea bună, până când un camion veni hodorogind de-a lungul acestuia și un electrician care era la volan o strigă, întrebând-o dacă se rătăcise. Ea întrebă șovăielnică unde era casa lui Picasso.

— Drept înainte. Și eu merg acolo pentru că am ceva de lucru la casă, declară electricianul, adăugând apoi curios: Ce treabă ai acolo?

Ondine gândi repede.

— Sunt noua lui bucătăreasă.

— Ah! Vino, atunci! Te duc eu până acolo, zise bărbatul.

Ondine îi analiză fața onestă și acceptă propunerea.

Atunci când s-au apropiat de vila impozantă și retrasă, aflată la înălțime, printre straturi terasate de măslini și chiparoși, văzu că era protejată de un gard foarte înalt și intimidant, interzicând parcă accesul persoanelor nedorite, iar aleea era barată de o poartă modernă, acționată electric. Meșterul trase camionul destul de aproape, astfel încât să se poată apleca peste portieră să apese un buton.

— Cine-i acolo? mârâi într-un interfon o voce necunoscută.

Meșterul îi zise lui Ondine în șoaptă, cunoscând vocea:

— Acesta e grădinarul. El supraveghează locul pentru Picasso.

Bărbatul se aplecă spre interfon și își strigă numele. Încet, porțile se deschiseră scârțâind.

— Nu ajung mulți oameni în acest loc, comentă omul în timp ce conducea. Poarta se închise în urma lor. Lucrători ca noi, nicio problemă. Dar copiilor și nepoților săi, grădinarul le spune: „Din păcate, Picasso este prea ocupat” și „Nu, nu va avea niciun răgaz pentru tine mâine”.

Ondine nu era sigură dacă aceste lucruri erau bârfe sau avertismente de la zei.

— De ce nu vrea să-și vadă copiii? întrebă temătoare, nefiind sigură că ar fi vrut să știe răspunsul.

Bărbatul ridică din umeri.

— Sunt tineri, iar el are optzeci și șase de ani! Nu-i place să i se amintească asta. În plus, soția lui, Jacqueline, are mai puțin de jumătate din vârsta lui, știi, și e foarte protectoare.

Parcă expert camionul printre alte mașini. Vila era o casă mare, albă și elegantă, cu uși arcuite și ferestre largi, cu obloane roz. Când intrară în holul

spațios, meșterul porni într-o direcție, dar îi făcu semn din cap spre altă zonă a casei, spunând:

— Bucătăria este pe acolo.

Ondine porni în direcția indicată, dar de îndată ce omul dispăru din vedere, se întoarse, nedorind să dea peste oamenii de la bucătărie. Ea avea nevoie să găsească studioul lui Picasso. Ezită, apoi își luă inima în dinți și urcă scara elegantă. Pe primul palier, zări o ușă deschisă și, cu precauție, privi înăuntru. Un câine bătrân era ghemuit pe un scaun și sforăia. Animalul mirosea destul de rău și nu părea deosebit de prietenos. Patul era făcut, dar cineva lăsase să curgă apa în cadă și mergea de colo colo prin baia din apropiere. Ondine se îndepărtă de câine și se lovi de un dulap cu sertare. Ea văzu că pe suprafața acoperită cu dantelă a dulapului erau două perechi de foarfeci, una mică pentru unghii și una mai lungă pentru păr.

Alături de acestea se aflau niște pachețele din hârtie – pe ambele fiind trecută data, conținutul lor fiind etichetat –, unul pentru părul tuns al lui Picasso și unul pentru unghiile tăiate, care, în loc să fie aruncate, erau păstrate cu sfințenie.

— *Dieu!* exclamă Ondine.

De ce ar fi vrut să păstreze astfel de lucruri? Apoi, își aminti o veche superstiție conform căreia, dacă astfel de efecte personale erau aruncate, ele puteau cădea în mâinile unui dușman sau duh rău, care se putea folosi, de exemplu, de un smoc de păr pentru a arunca vrăji, sau pentru a îmbolnăvi pe cineva, sau chiar pentru a-l omorî. Oare Picasso era chinuit de astfel de temeri superstițioase?

Ușa de la baie se deschise și o servitoare ieși cu un braț de prosoape șifonate. Ondine întrebă repede:

— Unde este studioul lui Picasso? El a spus că trebuie să-i livrez personal acest tablou.

Menajera zise nepăsătoare:

— Lucrează la parter. Urmează-mă!

Coborâră din nou la nivelul inferior și străbătură un coridor. Când ajunseră în capăt, menajera îi indică o zonă închisă, care fusese inițial o terasă în aer liber, dar fusese transformată în cameră de lucru, umplută cu pânze, șevalete și mese doldora de recipiente cu vopsea și borcane cu pensule. Dezordinea artistică îi era familiară lui Ondine, iar ea știa că se apropia de inima labirintului Minotaurului.

La început însă recunoscu cu greu silueta încovoiată și uscată care ieși din spatele unui șevalet, stând deasupra pânzei sale, cu spatele la ea.

— *Bonjour, Patron,* spuse Ondine încet, apoi, când realiză că bărbatul nu o auzise, ridică vocea și salută din nou.

El întoarse capul și se uită la ea prin ochelarii mari cu ramă neagră.

— *Maman,* tu ești? întrebă el suficient de tare pentru a lăsa să se înțeleagă că era, probabil, mai tare de urechi. De ce nu te-ai întors de la cumpărături când m-am trezit din somn? Ai promis că vei fi aici pentru baia și tunsoarea mea! zise el pe un ton plângăreț, ca un copil, uitându-se prin ochelarii lui mari. Apoi făcu o pauză, nedumerit. Tu nu ești soția mea, observă el.

— Sunt Ondine din Juan-les-Pins, zise ea, lăsând jos tabloul înfășurat în hârtie.

Bătrânul veni repede spre ea, precaut și confuz, cercetând-o cu privirea, puțin câte puțin. Se întrebă dacă Picasso era senil. Dar, când el văzut coșul cu mâncare, un zâmbet copilăros de încântare se lăți pe fața lui.

— Mi-ai adus ceva bun de mâncare? întrebă nerăbdător.

Ondine nu era sigură că el știa cu adevărat cine era ea.

— Brânză și fructe proaspăt confiate de la ferma mea, pe care le puteți mânca ori de câte ori vă face plăcere, zise ea și el încuviință.

— Asta e bine. Am avut unele intervenții chirurgicale la stomac, ai auzit? spuse el cu părere de rău, mângâindu-și burta. Mi-au făcut o tăietură oribilă. Am o cicatrice la fel de mare ca toreadorii. M-am internat în spital sub numele de Ruiz. Îți amintești de acest nume, Ruiz, nu-i așa? glumi el.

Ondine zâmbi indulgent, așa că Picasso continuă:

— A trebuit să folosesc acel nume din nou, doar pentru a-i ține la distanță pe reporteri. În caz contrar, ar fi stat călare pe mine, așteptând să audă faimoasele mele ultime cuvinte. La dracu cu ei, sunt încă aici! Dar nu mai mănânc la fel de mult cum obișnuiam, zise el cu tristețe. Ei, nici măcar nu mă mai lasă să-mi fumez țigările!

Oare o recunoscuse? încă nu era sigură.

— Și totuși, pictezi la fel de mult ca înainte, din câte văd! zise Ondine pe un ton încurajator.

— Am o casă plină de picturi. Se înmulțesc ca iepurii, comentă el poznaș, făcând o mișcare amplă cu brațul, iar ea văzu că pielea lui atârna în falduri ridate, la fel de bronzate ca pielea tăbăcită, dar semănând cu un costum prea mare pentru constituția lui fragilă. Soția mea a primit o ofertă specială. Șaizeci de pânze. Acum trebuie să le execut! Haide, aruncă o privire, zise el invitând-o să se uite.

Ondine încercă să-și păstreze cumpătul când făcu un scurt tur prin fața pânzelor pline de culoare. Subiecții erau în totalitate oameni în straie din secolul al XVII-lea, cu gulere albe încrețite și pălării elegante cu boruri largi. Aveau nasuri lungi, mustăți negre răsucite, bărbi ascuțite și părul negru, cu bucle lungi, romantice. Toți își fluturau săbiile lor învechite în stilul lui Don Quijote. Erau toate atât de vesele, pictate mai ales în culori primare, roșu și galben.

Picasso deschise coșul lui Ondine, explicându-i:

— În timpul convalescenței după operația mea, am citit Dumas în spital. Tu ai citit Dumas?

— *Cei trei muschetari,* zise Ondine.

Ea nu putea să nu admire verva lui nepotolită și pofta de viață. Minotaurul o vrăjise din nou, încă o dată. El încuviință din cap.

— Muschetarii lui Dumas mi-au amintit de soldații lui Rembrandt. Apoi am venit acasă și am început să-i pictez pe ai mei, iar ei continuă să vină și tot vin!

— Sunt frumoase, zise ea cu un zâmbet de înțelegere, pentru că aceasta era probabil armata privată de gărzi mitologice a lui Picasso, gărzi care încercau curajoase să-l ajute să se apere de Moarte. Arată ca soldații din mintea unui copil atunci când se luptă cu dușmanii săi imaginari, observă ea.

— Ah, da. Mi-au trebuit patru ani pentru a picta ca Rafael, dar o viață întreagă pentru a picta ca un copil, zise Picasso, ronțăind mâncarea ca o pasăre bătrână.

El plescăi din buze, satisfăcut, apoi făcu un semn din cap spre pachetul ambalat în hârtie maro pe care Ondine îl ținea sub braț.

— Ei bine, de ce ai adus un tablou? Nu-mi spune că te-ai apucat de pictură acum!

„Poate că-i bătrân și slăbit, dar nu-i scapă nimic”, își spuse Ondine, trezindu-se din vrajă și făcându-și curaj. Hotărâtă, despachetă tabloul și merse mai departe cu discursul pe care-l pregătise.

— Este portretul pe care mi l-ai făcut, *Fata la fereastră* a ta.

Ea încerca să pară cât mai indiferentă, temându-se că Picasso avea să-și amintească, în cele din urmă, că nu i-l dăruise niciodată cu mâna lui. Ea îi cercetă fața, căutând indicii, dar nu văzu niciunul. Singura modalitate de a rezolva acea problemă era să se arunce cu capul înainte.

— Dar nimeni nu crede că ai pictat acest portret, pentru că ai uitat să-l semnezi! zise ea cu dezinvoltură.

— Nu l-am semnat? întrebă el vag, probabil cam prea inocent. Ei bine, să vedem, merită să-l

semnez?

Ondine își ținu respirația în timp ce Picasso se uita la tablou prin lentilele mari ale ochelarilor. Îngândurat, își țuguie buzele.

— Hmm, zise el cu viclenie, nu-i rău, *Fata de la fereastră* a mea. Nu-i rău deloc, într-adevăr, dar nu știu dacă mă simt în stare să semnez tablouri astăzi, adăugă el, cu o privire neastâmpărată, provocatoare.

Cât de mult își amintea? Ondine se uită la acest bătrân pirpiriu, îmbrăcat în pantaloni scurți și încălțat cu papuci. Refuzând să muște momeala, ea spuse calmă:

— Acum, acum! E pentru fiica noastră și este important să respectăm promisiunile pe care le facem tinerilor.

Picasso îi aruncă o privire mai atentă, dar ea păstră un zâmbet calm.

El părea impresionat de hotărârea ei, iar după câteva secunde comentă:

— Ei bine, am semnat pentru Tony Curtis. Știi, actorul american. El a cumpărat unul dintre tablourile care nu erau semnate și a venit aici, cerându-mi să-l semnez. Gary Cooper m-a vizitat. Oameni celebri și staruri de cinema, știi? Este greu să le reziști.

Ondine știa că Julie nu era nici star de cinema, nici vreo celebritate internațională, dar reuși să se adune, iar în acel moment ea era cea care adoptă o expresie inocentă pentru a-și juca ultima carte.

— Am prieteni care sunt experți în artă, dar când au văzut această pânză, au spus: „Nu, Picasso nu putea picta tabloul ăsta! E prea frumos. Este la fel de bun ca un Rembrandt”.

— Hah! Asta arată cât de mult știu „experții”, pufni Picasso indignat.

Se uită la pictură, apoi se hotărî. Agitația îi dăduse o doză neașteptată de energie, iar el se duse la masa lui de lucru pentru a da un mare spectacol,

selectând pensula potrivită, înmuie apoi pensula în vasul potrivit de vopsea.

— Ei bine, haide, adu-l aici, zise el părând decis acum.

Cu atenție, ca și cum ar fi fost prima dată în viața lui când semna un tablou, marele om se aplecă peste pânză, cu mâna tremurând ușor, și, cu inimitabilul și înfloritul său scris, pictă un singur cuvânt în partea de jos, cu acele litere de neconfundat: „Picasso”.

— Nu-mi amintesc data la care am pictat acest tablou, zise el oprindu-se. De fapt, nu-mi amintesc nici măcar data de azi. Tu îți amintești?

— Da, îmi amintesc, zise încet Ondine, pentru că în dimineața aceea se uitase în agenda ei legată în piele, cu toate mesele pe care le gătise.

Îi spuse lui Picasso data la care crease acel tablou, iar el se aplecă din nou deasupra lucrării, concentrându-se ca un elev serios, într-un fel pe care ea îl găsea neașteptat de înduioșător. El pictă: „7 mai XXXVI”. Când termină, își îndreptă umerii, cu un aer mulțumit, și mângâie partea superioară a tabloului, ca și cum ar fi fost un animal de companie sau un copil.

— Dacă îl vrei atât de mult, Ondine, ai putea să-l ai, zise el privind-o cu șiretenie. Nimeni nu poate rezista curajului.

Ea rămase cu răsuflarea tăiată. Știa că ea luase tabloul! De când știa? Se jucase cu ea tot timpul, sau abia acum realizase ce făcuse ea?

Dar atunci o ușă se trânti în altă parte a casei, iar vocea unei femei se auzi, prelung și strident, ca trilul unei păsări:

— *Monseniore,* unde ești? gânguri ea.

Picasso avea fața unui elev prins cu prăjiturile în mână.

— Lui Jacqueline nu o să-i placă acest lucru, o avertiză. Va încerca să te oprească. Dacă vrei să păstrezi acest tablou, ieși pe ușa laterală!

Ondine ridică atentă tabloul, pentru că semnătura lui era încă udă.

Picasso o privi pătrunzător și îi spuse fără menajamente:

— O să valoreze mai mult când voi fi mort, știi?

Nu-i stătea deloc în fire să pomenească de moarte, și totuși făcu asta cu curaj, ca un războinic pregătit să se confrunte cu inevitabila bătălie care-l aștepta.

— Fie ca acea zi să fie departe, cu voia lui Dumnezeu, zise cu blândețe Ondine și, chiar înainte de a pleca, se simți obligată să-l sărute pe obrazul cald și ridat. *Adieu,* zise ea încet, apoi adăugă: *A Dios.*

El ridică o mână noduroasă la obrazul ei, ca și cum ar fi vrut să o modeleze din argilă – un gest pe care ea și-l amintea și pe care el îl făcu din nou.

— Da, da. Fața lui Picasso devenise foarte blândă, aproape tristă. Acum, du-te! o îndemnă el.

Într-adevăr, pașii noii sale soții țăcăneau pe podeaua din hol, indicând faptul că ea era aproape. Ondine se grăbi spre ieșirea laterală, dar aruncă o ultimă privire peste umăr la bărbatul scund, care încă stătea în picioare în fața șevaletului, înconjurat de pânzele pe care el, pur și simplu, nu se putea opri să le picteze.

Picasso își luase din nou pensula, fluturând-o în semn de rămas-bun.

Mergând pe jos înapoi spre *mas,* Ondine se simțea ca și cum ar fi fost protejată de un nimb sacru și suav, de parcă ar fi fost în prezența unui om sfânt care, în sfârșit, îi dăduse binecuvântarea. Și, pentru prima dată, știa că-i putea dărui fiicei ei un viitor mai bun, își spunea ea fericită.

Se urcă în mașina unui băiat de livrări care lucra la fermă, al cărui camion făcea ultima cursă a zilei de la *mas* la cafenea. Ondine dădu buzna pe ușa cafenelei, entuziasmată și dornică să-i arate tabloul lui Julie. Dar îl găsi doar pe domnul Renard

așteptând-o în bucătărie și frământându-și îngrijorat mâinile.

— Julie a plecat! S-a furișat fără să spună un cuvânt nimănui. Îți vine să crezi? A fugit cu Arthur! Ne-a lăsat doar acest scurt bilet.

Respirația lui Ondine se transformă într-un geamăt greu. Se așeză la masa din bucătărie și-l lăsă pe Renard să-i citească biletul – un mesaj sec din partea fetei care, evident, scrisese ce-i dictase Arthur, înștiințându-i, într-un limbaj mai degrabă juridic, că era perfect sigură că voia să se mărite cu el și să locuiască în America și cerându-le doar să se bucure pentru ea.

La început, lui Ondine nu-i veni să creadă. Degetele i se transformaseră în țurțuri și până și inima îi părea înghețată, pentru că nu mai putea simți nimic.

Numai atunci când ridică ochii spre dulapul albastru înțelese că mai lipsea ceva – urciorul cu dungi roz și albastre pe care îl păstra deasupra dulapului pentru trusoul lui Julie. Probabil îl luase cu ea, iar acum Ondine înțelese că mica ei fiică era plecată pentru totdeauna.

Ca o somnambulă, Ondine se ridică și se duse în dormitorul pe care-l împărțise cu fiica ei. Degetele îi erau încă încleștate pe tabloul împachetat în hârtie pe care-l cărase cu ea. Îl puse pe pat de parcă ar fi fost un cadavru.

— La ce mai e bun acum acest tablou? șopti cu amărăciune, ducându-se la fereastră și privind afară, copleșită de durerea care i se scurgea năvalnic prin vene. Ce mai poate însemna pentru mine? Puteam la fel de bine să-l arunc în mare.

37

Céline, la *mas.* 2014

Marți m-am trezit cu trista certitudine că epuizasem, în cele din urmă, toate ideile pe care le aveam în legătură cu găsirea tabloului pierdut. Era timpul să accept că, oriunde ar fi fost acel tablou-fantomă, avea să rămână acolo. Mătușa Matilda și prietenul ei Peter trebuiau să se întoarcă în după-amiaza aceea, dar toți ceilalți oaspeți erau plecați. M-am dus la parter și am descoperit că francezii din staff erau la fel de politicoși, chiar dacă eu eram singurul lor oaspete. Aranjaseră pe terasă un discret și elegant bufet la micul dejun pentru mine și Gil. Nu mă așteptam să-l văd, dar el era acolo, la o masă, sub un copac cu frunze mari, vorbind la telefon. Profilul lui era sobru și nu trăda nici urmă de sensibilitate – era ca și cum se hotărâse să înfrunte situația cu demnitate. Aș fi vrut să pot fi ca el, dar numai gândul că mama mea dădea din cap într-un scaun cu rotile în acel azil din Nevada – care acum părea mai departe ca niciodată, de parcă ea ar fi fost în altă galaxie și complet intangibilă – provocă atâta disperare în sufletul meu, încât am simțit că mă sufocam. Când Gil ridică privirea, îmi făcu semn să vin la masa lui și un chelner aduse tăcut o cafetieră.

— Uite cu ce se confruntă lumea, zise Gil, arătându-mi ziarul din ziua aceea. Bombardamente. Inundații. Războaie și epidemii. Moarte și distrugere. Aș spune că sunt lucruri mult mai rele care i se pot întâmpla unui om decât să-și piardă restaurantul.

— Te duci la Londra astăzi să îl vezi pe Rick? am întrebat îngrozită.

Gil clătină din cap.

— Contractele sunt la biroul avocatului meu, la Cannes. Se pare că Rick vrea să se asigure că nu

voi muri într-un accident de tren sau de avion în drum spre Londra, înainte de a-mi pune semnătura pe ele. Dar vestea bună e că el a pus banii *cont escrow*[30], așa că, după ce am să le semnez, voi putea să plătesc la timp împrumutul acelui cămătar.

M-am uitat afară la proprietatea aceea întinsă, dar imaginea frumoaselor grădini și a uluitoarelor terenuri agricole era prea sfâșietoare pentru mine, așa că mi-am ferit ochii, pentru că nu voiam să-mi imaginez totul în ghearele lui Rick-cel-lacom.

Dacă eu mă simțeam atât de disperată la pierderea *masului* bunicii, cum trebuia să se fi simțit Gil? De parcă mi-ar fi citit gândurile, el zise:

— Viața și munca ta trebuie să fie mai importante decât o singură luptă.

— De ce băieții răi câștigă mereu? am mormăit.

În mod neașteptat, Gil întinse mâna și mă bătu ușurel pe braț – atât de delicat, încât a trebuit să fac eforturi să nu izbucnesc în plâns. Îmi spuse încet:

— Céline, vei găsi o altă cale să o salvezi pe mama ta.

Nu știam ce să spun. Era atât de înțelegător în acea zi.

— De ce nu faci ceva să te relaxezi? Poate o baie în piscină și un masaj la spa? sugeră Gil. Am să spun personalului meu că totul e din partea casei, pentru că încă este a mea! Masa de prânz și băuturile sunt incluse.

Mi-a trecut prin minte că se comporta ca cineva care tocmai își vânduse casa și era hotărât să dea o petrecere, consumând tot ce se putea înainte de a preda locul unui străin. Mi-am imaginat cum aș fi arătat dacă făceam ceea ce-mi sugerase, plimbându-mă în zona spa-ului în unul dintre halatele acelea pufoase și arătând ridicol. Apoi, m-am gândit că nu era deloc o idee proastă să stau la piscină și să mă delectez cu toate băuturile acelea până mă făceam praf. „La naiba, de ce nu?”

— Ei bine, eu plec acum, declară Gil destul de brusc, în timp ce se ridica.

— Mult noroc, i-am spus.

A dat din cap, dar nu s-a uitat înapoi nici măcar o dată. M-am gândit că, dacă el putea suporta să se despartă de iubitul său *mas,* și eu trebuia să fiu curajoasă.

Hotărâtă, m-am dus în camera mea, m-am schimbat în costumul de baie și am pornit de-a lungul aleilor din grădină, unde iarba și celelalte plante străluceau încă după ce fuseseră udate, ca în fiecare dimineață. Albine iscoditoare și fluturi umblau din floare în floare, văzându-și de treburile lor. Am mers mai departe, spre piscina enormă de pe deal, care oferea o priveliște încântătoare a văilor și a cerului larg deschis.

Mi-am lăsat lucrurile pe jos, am mers până la piscină și mi-am cufundat un picior în apă. Clipocind plăcut la marginea piscinei, apa păstra încă răcoarea nopții trecute. Dar simțeam razele fierbinți ale soarelui pe spatele meu. Am plonjat în apă.

Am început să înot, ascultând clipocitul apei care mă înconjura. Eram singura înotătoare. Am făcut câteva ture de bazin, încercând să mă epuizez, astfel încât să nu-mi mai fac griji pentru mama. Apoi, mi-am adus aminte de o poveste tristă despre un urs polar de la o grădină zoologică din New York, care ieșise din captivitate și înotase nebunește într-un râu din apropiere, înainte și înapoi, până când căzuse mort. Am ridicat privirea și am văzut pe marginea piscinei silueta mică a unei persoane care ezita să intre în apă. Era Martin, care, îmbrăcat într-un costum de baie, se uita agitat în jur, de parcă nu și-ar mai fi dorit vreodată să fie în preajma unui bazin.

Lizbeth era cu el, încurajându-l:

— Vezi? Apa e plăcută astăzi.

Am deschis brațele spre Martin.

— Hai, amice, dacă eu pot face acest lucru, înseamnă că și tu poți. O să am grijă de tine.

Martin își luă inima în dinți, apoi intră în piscină treptat, pas cu pas, până când ajunse în brațele mele. Își încolăci brațele în jurul gâtului meu, ca și cum aș fi fost un colac de salvare.

Lizbeth zise ușurată:

— Dă-mi un telefon când termini. Masa de prânz este la douăsprezece jumate.

Ea plecă, iar eu l-am ținut pe Martin la suprafață până când a început să dea din picioare. Fusese învățat să înoate. Era evident, pentru că știa mișcările de bază. Doar avea nevoie să știe că cineva veghea asupra lui și nu avea să-l lase să se înece. În cele din urmă, am ieșit din apă și ne-am întins pe pături, la soare. Vântul făcea frunzele copacilor să foșnească, șoptind ca un conspirator. Pentru o vreme, am închis ochii, stând nemișcată. Aveam un sentiment ciudat și tulburător, de parcă cineva ar fi aruncat o undiță spre mine și, după ce mă prinsese în cârlig, mă trăgea încet înapoi. Martin stătea întins alături de mine, uitându-se la norii de pe cer și făcând haz de formele lor caraghioase.

Atunci când clopotul unei biserici bătu ora amiezii, i-am spus:

— Știi, ar fi mai bine să plecăm, ca să nu întârziem la masă.

I-am trimis un mesaj lui Lizbeth anunțând-o că eram pe drum.

— Putem trece pe la băieții de pe șantier? întrebă Martin cu nerăbdare.

Mă luă de mână și mă conduse înapoi pe o altă cale, ocolind zona veche, unde renovarea mergea într-un ritm ceva mai susținut. Ne-am oprit în fața construcției, ca să vedem ce progrese fuseseră făcute. Mulți dintre muncitori îl știau pe Martin și-i făceau cu mâna. Răzuiau varul și vopseaua scorojită de pe pereții bucătăriei bunicii Ondine. Am rămas pe loc, hipnotizată de mișcările ritmice

de sus în jos ale constructorilor. M-am trezit întrebându-mă dacă bunica gătise pentru mama și tata când o vizitaseră la *mas.* Dar poate că mâncaseră la cafeneaua din Juan-les-Pins.

— Ce cauți? întrebă Martin.

Era un băiețel foarte receptiv. Am zâmbit, recunoscând:

— Comoara ascunsă. Trebuia să fie într-un dulap albastru.

Fiind un copil, lui Martin nu i se părea nimic ciudat.

Imediat scană zona, încercând să mă ajute. Mi-am umbrit ochii, pentru că strălucirea soarelui amiezii era reflectată de un obiect cu o intensitate orbitoare, așa cum strălucesc capotele mașinilor dintr-o parcare într-o zi fierbinte de vară. Ceea ce era ciudat, m-am gândit, din moment ce pe șantier nu erau decât obiecte din lemn și piatră. Uitându-mă îndelung la bucătăria veche, mi-am amintit noaptea când m-am dus acolo jos, pe întuneric, pentru a investiga. După un timp începuse să plouă. Sunetul picăturilor de ploaie mi-a venit din nou în minte: pic-pic-poc, pic-pic-poc. Mi-am amintit că acel *poc* făcea o notă discordantă în comparație cu primele două note mai blânde. Am realizat că ploaia cădea din când în când pe o suprafață metalică, și nu pe lemn sau pe piatră. Poate că un muncitor lăsase ceva metalic acolo? M-am dus mai aproape, ca să văd mai bine.

Martin mă trase de mânecă.

— Acest dulap a fost albastru înainte, spuse el, îndreptându-și arătătorul spre aceeași zonă la care mă uitam fix, unde un membru al echipei lucra urcat pe unul dintre dulapurile încastrate în perete, ce fuseseră probabil sigilate și revopsite. Bărbatul răzuia vopseaua albă de pe suprafața acestuia… dezvăluind vopseaua albastră originală de dedesubt. Și în partea de sus a dulapului era acea sclipire a luminii solare reflectate de ceva metalic, precum capacul unui coș de fum.

Lizbeth sosi chiar în acel moment și-l luă pe Martin.

— Ne vedem la prânz, îmi spuse el fluturând mâna spre mine.

Am dat din cap, dar am rămas țintuită locului, uitându-mă cu ochii mijiți în aceeași direcție. Orice ar fi fost, trebuia să verific. Așa că am lăsat deoparte stânjeneala și m-am apropiat grăbită de acel dulap, pentru a-l cerceta îndeaproape. Șeful de echipă nu era prea fericit să mă vadă acolo. Dar, când l-am întrebat despre dulap, el mi-a spus ceva care m-a făcut să-mi caut grăbită telefonul în buzunar. A trebuit să-l sun pe Gil de trei ori – de două ori auzind doar mesajul lui înregistrat – până să răspundă, în cele din urmă.

— Gil! am strigat.

— Céline? întrebă el uimit. E ceva în neregulă?

— Nu e nimic în neregulă! am răcnit în telefon. Ascultă, ai semnat acel contract?

— Nu, zise el iritat. Avocatul meu insistă să citim fiecare cuvânt cu grijă. N-are încredere în Rick.

— Ei bine, STOP! Orice s-ar întâmpla, nu-l semna încă! am strigat fără să-mi pese că muncitorii căscau gura la mine așa cum stăteam în fața lor, cu halatul acela mare peste costumul de baie încă ud. Mai amână puțin semnarea contractului, am continuat cu vehemență.

— Céline, ce dracu? exclamă Gil.

— Ascultă! Cred că am găsit ADEVĂRATUL dulap albastru. Era încastrat chiar în peretele bucătăriei de la *mas*! Dar trebuie să-l spargem sau să-l desfacem în bucăți dacă este necesar. E în regulă?

— Céline, te rog, nu mai e timp pentru jocuri și vânători de comori. Rick va inspecta locul în seara asta, mă avertiză Gil. Deci, nu vreau să faci nimic stupid pe cont propriu.

— Atunci, la naiba, lasă totul baltă și mișcă-ți fundul înapoi la *mas* chiar acum, astfel încât să

putem face ceva stupid împreună! am insistat eu exasperată.

— Isuse, zise îngrijorat Gil. Vin acum.

38

Reuniunea: Ondine și Julie, în Mougins. Vara lui 1983

În dimineața în care Julie trebuia să ajungă, în cele din urmă, acasă, în Franța, pentru o vizită, Ondine se trezi devreme în dormitorul ei din Mougins, având un sentiment ciudat de teamă. După atâția ani, îl visase pe Picasso. Fantoma lui era chiar acolo, la *mas,* rătăcind prin bucătărie. Părea flămând și agitat, fiind îmbrăcat doar într-o cămașă de noapte lungă, și era desculț, lucru care o tulbură peste măsură. Iar când îi vorbi, vocea lui era ciudat de subțire.

— Unde este pictura mea, Ondine? întrebă el privind-o dezorientat. Ai pus-o într-un loc sigur? Sunt o mulțime de hoți în zona Rivierei Franceze, doar știi asta.

Se trezi cu sentimentul că Picasso era prezent în casa ei. Dar acest lucru era imposibil, pentru că pictorul murise cu zece ani în urmă. Fusese speriată și tristă când auzise vestea la radio. Într-un fel, crezuse că artistul avea să trăiască și să picteze pe vecie, ca Zeus în vârful muntelui său: nevăzut, dar viu. După cum era de așteptat, arta lui era acum evaluată la prețuri care întreceau limita stratosferei. În tot acel timp însă, Ondine nu îndrăznise să arate nimănui portretul. Îl ținuse ascuns în cafenea, până după moartea domnului Renard, apoi își mutase toate bunurile la *mas,* care devenise noua ei casă – urmând ordinele doctorilor, pentru că nu mai putea să locuiască la primul etaj al cafenelei și să urce scările spre dormitor în fiecare noapte.

— Ai probleme cu inima, îi spusese medicul. Trebuie să înveți să o asculți. Ai avut deja un preinfarct.

De atunci, portretul făcut de Picasso era însoțitorul secret al lui Ondine, fiind sprijinit deasupra unui dulap cu sertare din dormitor. Nu-l înrămase. Picasso îi spusese odată că nimic nu ucide mai mult un tablou ca o ramă. Nimeni nu avea permisiunea să intre în acea încăpere, așa că nimeni altcineva nu știa că tabloul era acolo.

Când aprinse lumina și se uită în dormitor, răsuflă ușurată văzând că, în ciuda avertizării primite în vis de la fantoma lui Picasso, tabloul era încă la locul lui.

La vârsta de șaizeci și patru de ani, prefera să se trezească mai degrabă cu acea imagine a tinereții ei, plină de încredere, speranță și dragoste, decât să privească într-o oglindă și să-și cerceteze fața pentru dovezi suplimentare ale propriei vârste.

Ondine întinse mâna după baston, se ridică din pat și se îmbrăcă cu grijă. Intră în bucătărie și bău cafeaua stând în picioare, în timp ce făcea planuri pentru ziua respectivă. Erau atâtea de făcut, mai ales că Julie venea, în cele din urmă, acasă!

— Trebuie s-o fac să înțeleagă că nu mai sunt supărată, își spuse Ondine.

Fusese plină de resentimente la început. În toți acei ani de când Julie și Arthur fugiseră în America, nu veniseră nici măcar o dată în Franța și nici nu o invitaseră pe Ondine să-i viziteze. Tot ce primea de la ei erau cărțile poștale de Crăciun pe care le trimiteau tuturor cunoscuților: printate profesional, cu o poză de familie ce arăta cu mândrie progresul gemenilor.

Ondine păstra toate fotografiile într-un album, pe noptieră. În mod ciudat, imaginea lui Luc, veche de atâția ani, părea mult mai vie decât Julie în cea mai recentă poză de Crăciun. An după an, în picioare lângă agresivul Arthur și copiii lui, pe care Ondine nu-i cunoscuse niciodată, biata Julie părea să fie decolorată total, aproape invizibilă – tot mai palidă și fantomatică. Buzele ei schițau un zâmbet forțat pentru aparatul de fotografiat, în

timp ce ochii priveau undeva în depărtare. Părea tot mai tristă pentru oricine s-ar fi străduit să observe.

„O femeie iubită nu arată așa”, își spunea îngândurată Ondine de fiecare dată când vedea o nouă fotografie cu Julie. Nu era genul de mamă care să se simtă mândră că propriile predicții cu privire la nefericirea unei căsnicii se împliniseră. Dimpotrivă, își dorea din toată inima să se fi înșelat în privința lui Arthur.

Apoi veni vestea plină de speranță că Julie era însărcinată. Iar spre bucuria lui Ondine, Julie dorea să fie aproape de mama ei. O anunțase printr-o scrisoare că-l însoțea pe Arthur la o întrunire de afaceri la Cannes, așa că, în sfârșit, veneau să o viziteze. Ondine izbucnise în lacrimi la primirea veștii și fusese surprinsă de propria reacție.

— O să fiu din nou cu fiica mea! Și în curând voi fi bunică, se lăuda ea la doamnele de la biserică și din piață, care o compătimeau cu superioritate pentru că nu avea familie în oraș și nici nepoți.

În această dimineață, fredona încet o melodie, pregătindu-se pentru sosirea oaspeților. Dar, oricât de ocupată era, făcu o pauză pentru a-i telefona acelei tinere și drăguțe doamne Sylvie, care se pricepea atât de bine să citească viitorul în cărți și care îi devenise prietenă apropiată.

— Trebuie să vii să-mi spui ce vezi, zise emoționată Ondine. Fiica mea sosește astăzi cu soțul ei. Trebuie să știu ce se va întâmpla.

— Nu pot să vin în dimineața asta, zise pragmatică doamna Sylvie. Poate mâine?

— Nu, acest lucru nu poate aștepta, insistă Ondine. Julie va fi atât de nerăbdătoare să audă ce crezi despre viitor.

— Va avea o fată sănătoasă, zise răbdătoare doamna Sylvie. Ți-am spus asta săptămâna trecută!

— Da, desigur, răspunse Ondine, dar mai e ceva. Am avut un vis. L-am văzut pe Picasso. Știi că am gătit pentru el. El m-a avertizat să protejez o comoară pe care mi-a dat-o.

— Ah! Ei bine, poate că voi reuși să trec pe la tine în această după-amiază, acceptă doamna Sylvie în cele din urmă, deja curioasă.

Când închise telefonul se simțea deja mai bine. Angajase un bucătar nou la cafenea, iar acesta era dornic să-i fie pe plac, așa că-l instruise să pregătească un ospăț pe cinste în seara aceea, pentru Julie și Arthur, spunându-i să vină la *mas* cu un chelner pentru a-i servi.

„Soarele este strălucitor astăzi, dar s-ar putea ca vântul să fie prea puternic pentru a lua masa pe terasă”, își spuse Ondine. „Poate vom mânca înăuntru, și asta nu-i rău deloc.”

Crease mai multe zone în spațioasa bucătărie a fermei – un loc pentru gătit, unul pentru luat masa și unul pentru siestă – toate decorate elegant, cu ceramică provensală și flori proaspete din propriile grădini, iar pe pereții galbeni agățase tablourile realizate de artiștii locali care se adunaseră la *mas* într-o toamnă pentru o întrunire sponsorizată de ea.

Ei colindaseră prin livezi și pe pajiști, pictând o mulțime de peisaje încântătoare. Și, la fel ca strămoșii lor de pe Riviera, își plătiseră cina oferind proprietarului câteva tablouri.

„Pare un cămin adevărat, chiar dacă locuiesc doar eu aici”, observă Ondine, uitându-se mulțumită în jur.

După câteva ore, se auziră niște bătăi în ușă. Când deschise, o văzu pe micuța ei Julie deja mai fericită decât în fotografii, chipul ei modest fiind luminat de o expresie neobișnuită de bucurie, ca și cum ar fi tăinuit o lumânare aprinsă în interior.

Stătea timidă în prag, șovăielnică și înduioșător de nesigură. Nu știa dacă mama pe care o abandonase cu atâția ani în urmă avea s-o întâmpine cu brațele deschise.

„A uitat că și eu am fugit de acasă când eram doar o fetiță”, se gândi Ondine amuzată. Își deschise larg brațele.

— *Bienvenue, fille chère!*

— Draga și dulcea mea *maman!* strigă Julie, grăbindu-se s-o îmbrățișeze.

Arthur aștepta politicos, cu un aer ciudat, ca și cum ar fi fost ușurat că soția lui era fericită. Ondine îi invită repede înăuntru, surprinsă de burta imensă a fiicei ei. Pierduse șirul lunilor.

— Acesta este copilul meu miraculos! declară Julie cu lacrimi de fericire în ochi.

Ondine îi duse pe terasă, astfel încât cei doi să se poată decide dacă voiau să ia masa în interior sau afară. Pentru o vreme, mama și fiica șezură confortabil pe *chaises longues,* discutând însuflețite. Ondine decisese să fie amabilă și primitoare cu Arthur, dar acest lucru părea să-l facă și mai precaut. Rămase în picioare la marginea terasei, cu mâinile în buzunare, zornăindu-și monedele și ignorând parcă proprietatea impresionantă a soacrei sale. Era clar că nu dorise să facă acel ocol de la Cannes și se plimba neliniștit de colo colo de parcă ar fi vrut să găsească un pretext pentru a evada.

„Știe că-l detest, așa cum mă detestă și el”, își spuse cu tristețe Ondine. „Cred că nu am ce face.”

Atunci când Julie îl îndemnă să participe la conversația lor despre Franța, Arthur anunță morocănos că, în opinia lui, francezii erau nerecunoscători din punct de vedere politic Americii. Julie îi făcu semn să tacă, iar el se bosumflă, așezându-se, în cele din urmă, pe scaun numai pentru a-și îngropa nasul într-un ziar financiar britanic pe care-l adusese cu el.

„Ar fi trebuit să-l invit pe tânărul meu avocat, Gerard Clément, astfel încât Arthur să aibă un bărbat cu care să vorbească”, realiză Ondine. Cu voce tare, îi zise lui Julie:

— Doamna Sylvie spune că bebelușul tău va fi cu siguranță o fată!

Julie scoase un chiot, încântată, dar soțul ei pufni.

— Arthur vrea un fiu care să-i poarte numele, explică ea. Dar dacă este o fată, cum ar trebui s-o botezăm?

Ondine se gândise deja la acel aspect, cu o noapte în urmă, când privise lungită în pat luna plină. Așa că spuse:

— Ar trebui să se numească Céline, după zeița lunii, Selene.

— Céline, repetă Julie, de parcă ar fi vrut să testeze acest nume pe limba ei. E drăguț, *maman!* Îmi place!

Părea foarte încrezătoare în privința sarcinii, ca și cum acel copil i-ar fi redat credința în viitor.

— Tocmai redecorez casa pentru *le bébé,* îi mărturisi Julie. Va trebui să vii să vezi cu ochii tăi. O vom duce pe Céline la plajă, în New Rochelle, așa cum ai făcut cu mine. Îți amintești, *maman*? Oh, vom fi cu toții atât de fericiți!

Ondine știa că, datorită averii lui Arthur, Julie avea o viață de familie confortabilă, iar acel copil care era pe drum îi oferea o nouă șansă de a iubi și a fi iubită. Existența ei avea să fie mai fericită.

„Ei bine, cel puțin are și ea o plăcere în viață", observă Ondine în sinea ei, cu recunoștință.

Arthur încă se ascundea în spatele ziarului din care citea, ca și cum ar fi fost un zid de cărămidă, așa că Ondine îl lăsă acolo și o duse pe Julie în bucătărie ca să-i arate cum decorase interiorul. Și, după cum avea să se dovedească, acela a fost singurul moment în care Ondine a rămas singură cu fiica ei.

— Îmi doresc să fi acordat mai multă atenție felului în care gătești, zise Julie, privind cu admirație gama impresionantă de vase din cupru și oale pentru specialități. Nu vrei să-mi împărtășești câteva dintre rețetele tale acum?

Ondine ezită, apoi luă vechea ei agendă legată în piele pe care o păstrase în toți acei ani pe raftul din bucătărie. S-au așezat împreună la masă, iar când Julie întoarse paginile, exclamă cu încântare, văzând minunatele rețete:

— Trebuie să le copiez pe toate înainte să plec acasă, zise ea cu ochii strălucind de mândrie pentru talentul mamei ei.

— Poți păstra agenda, zise Ondine, simțind din nou acel instinct familiar și protector pe care-l avea mereu în preajma lui Julie. Dar ai grijă de ea! Apoi, într-o bună zi, va trebui să i-o dai fiicei tale.

Julie era absorbită cu totul.

— În regulă! Dar pentru care *patron* ai pregătit toate astea? întrebă fascinată.

Ondine se opri, o puse pe Julie să promită că nu avea să sufle un cuvânt nimănui, nici chiar lui Arthur, și apoi începu să-i explice fiicei ei – care o asculta uimită – cum gătise pentru Picasso când era doar o fetișcană în Juan-les-Pins și cum îi dăruise el un tablou de-al lui.

În ciuda promisiunii făcute lui Luc, Ondine era la un pas de a spune:

„Îți amintești de bărbatul pe care l-am vizitat împreună în Vallauris? Acesta era Picasso, tatăl tău!” Dar, înainte de a putea rosti acele cuvinte, Arthur o chemă afară pe soția lui, pe un ton iritat, iar Julie sări în picioare cu un sentiment de vinovăție.

— Trebuie să vorbim mai multe despre Picasso ceva mai târziu. Dar ar fi mai bine să mă duc să văd ce vrea Arthur, zise Julie ieșind supusă din încăpere.

O clipă mai târziu, reapăru alături de el, brațul fiindu-i ascuns sub al lui.

— Nu-i așa că *maman* are un loc foarte frumos aici? zise ea înghiontindu-l.

El catadicsi să dea din cap.

Ondine deschise o sticlă cu apă minerală, apoi ea și Julie se așezară pe cele două scaune din fața

șemineului. Arthur refuză un pahar cu apă și rămase în picioare. Atunci când Julie îi povesti despre munca grea a mamei ei pentru succesul cafenelei și *masului,* el aruncă îndatoritor o privire apreciativă spațioasei încăperi. Părea să-și fi dat seama de ceva, dar nu spuse decât:

— Deci sunteți singurul proprietar al cafenelei și al întregului *mas*?

Ondine alese să ignore lipsa lui de tact, punând o întrebare atât de evidentă despre finanțele ei, dar Julie răspunse cu sinceritate:

— Da, dar în prezent *maman* nu se mai ocupă de gătit!

— Cum stai cu sănătatea, mamă Ondine? întrebă el, cu o expresie care ei nu-i plăcea deloc.

— Este perfectă, răspunse Ondine încercând să nu pară deranjată.

Privirea lui Arthur se opri pe bastonul rezemat de scaun, pe care Ondine îl purta mereu de la preinfarctul pe care-l suferise.

— Data viitoare, îi vom aduce pe gemeni în vizită, zise Julie. Poate de Crăciun. Pur și simplu, nu i-am putut despărți de prietenii lor pe timpul verii.

Îl privi din nou neliniștită pe Arthur. Acesta se uita urât la ea pentru că făcea promisiuni de vacanță pe care el n-avea nicio intenție să le onoreze.

Ondine îi mângâie mâna lui Julie, de parcă ar fi vrut s-o încurajeze, dar sporovăială lor rămase impregnată de nervozitate în timp ce așteptau ca Arthur să se așeze undeva. Și totuși, continua să se plimbe prin cameră. Subit, părea interesat în mod ciudat de împrejurimi, observă Ondine, în timp ce privirea lui ateriza ocazional pe câte o vază prețioasă din argint sau pe câte un porțelan fin de valoare.

„Nu-mi vine să cred! își spuse Ondine revoltată. Le evaluează valoarea! Ca și cum ar avea o mașină de calcul în cap. Mă simt de parcă aș avea un

vultur deasupra, care-mi dă târcoale, așteptând să cad moartă la pământ. Am doar șaizeci și patru de ani. În ziua de azi nu-i o vârstă atât de înaintată."

— Ce picturi interesante, declară brusc Arthur, oprindu-se în fața peretelui plin de tablouri din zona unde se lua masa. Sunt pictori de care am auzit?

— Mă îndoiesc, zise Ondine pe un ton sec, indignată de îndrăzneala lui.

— Deci, când vom face turul regal al *masului?* întrebă el, purtându-se prietenos. N-am văzut mare lucru din fermă.

Ondine era bucuroasă să audă camionul de livrare de la cafenea oprind pe alee.

— E cina noastră, zise ea cu fermitate.

Întinse mâna după baston și se ridică.

— Lasă-mă să te ajut, se oferi Julie.

— Vântul s-a mai potolit, în sfârșit. Hai să luăm masa pe terasă. De ce nu luați voi doi aceste lucruri afară ca să punem masa acolo, bine? spuse Ondine, punându-le în brațe niște tăvi cu fețe de masă, farfurii din porțelan și tacâmuri din argint. Ea observă cum îi sclipeau ochii lui Arthur la vederea argintăriei.

Îi era greu să tolereze așa ceva.

Ondine deschise o ușă laterală pentru un chelner care venise pentru a servi masa. Îi dădu instrucțiuni, apoi se furișă din bucătărie în dormitorul ei.

Sentimentul sâcâitor pe care-l avusese toată ziua devenise o adevărată presimțire.

Pictura era încă acolo, dar Ondine nu mai avea nevoie de doamna Sylvie pentru a interpreta avertizarea lui Picasso din visul ei. Știa ce avea de făcut. În grabă, dar cu stăpânire de sine, Ondine luă portretul de pe scrinul cu sertare.

— Oh, unde aș putea să-l ascund astfel încât Arthur, acest om îngrozitor, să nu-l găsească? șopti ea cu inima strânsă de îngrijorare. El și „turul său regal", într-adevăr! Dacă îi spune lui Julie să tragă

cu ochiul prin dulapurile mele din dormitor și prin sertare pentru orice lucru de valoare, ea ar putea să i se supună fără să crâcnească. Trebuie să găsesc un loc la care nu s-ar gândi niciodată.

Duse pictura în bucătărie. Chelnerul era afară și se consulta cu Julie și Arthur. Ondine intră în cămară, căutând din ochi o eventuală ascunzătoare. Apoi auzi voci. Oaspeții se întorceau în casă. Rafturile din cămară păreau inutile: erau prea înguste. Se uită repede prin bucătăria pe care o știa atât de bine, copleșită de o panică neobișnuită, cauzată de Arthur. Disperată, căuta o soluție temporară.

— *Maman*? strigă Julie, apropiindu-se. Cina este servită! Unde ești?

Privirea panicată a lui Ondine se opri la ascensorul de bucătărie. Era destul de mare și putea transporta pictura până jos, în vechea pivniță de vinuri, pe care n-o mai folosea. O mulțime de lăzi vechi erau stivuite în fața ușii ascensorului, la nivelul acela, acoperindu-l complet, așa încât Arthur nici măcar nu și-ar fi dat seama ce era acolo. Pivnița era doar un beci gol și respingător, cu pământ în loc de pardoseală și năpădit de pânze de păianjen.

— O să-l aduc înapoi mai târziu, atunci când Arthur va fi la una dintre întâlnirile sale de afaceri de la Cannes, decise Ondine în grabă, deschizând ușa ascensorului. Întinse mâna în interiorul cabinei și depuse pictura în ascunzătoarea temporară. După ce închise ușița, apăsă butonul și ascultă huruitul liniștitor al ascensorului, așteptând până când auzi zgomotul înfundat care semnala că acesta ajunsese în pivniță. O clipă mai târziu, Arthur intră pe ușă.

39

Céline și Gil, în bucătărie.
Mougins. 2014

Gil venea valvârtej pe Ducatiul său, dar nu se opri când ajunse la parcarea pavată cu pietriș. Trecu peste superbele peluze verzi, îndreptându-se direct spre clădirea în renovare a *masului.* Efectul asupra muncitorilor fu imediat. Aceștia rămaseră atât de uimiți, încât, pur și simplu, se opriră din ceea ce făceau, înmărmuriți și incapabili să-și desprindă privirile de Gil, în timp ce el gonea nebunește, apropiindu-se de clădirea în construcție. Se opri chiar lângă noi.

Între timp, mătușa Matilda și Peter ajunseseră înapoi la *mas,* înfometați, pentru masa de prânz. Îl descoperiseră pe Martin pe terasă, care le spusese unde eram. Cei trei veniseră să-mi aducă masa, iar eu am luat-o repede pe mătușa Matilda deoparte, să-i spun ce descoperisem. Dar eram chinuită de îndoială.

„Doamne, ce se va întâmpla dacă mă înșel?" mă întrebam. Până atunci, presupunerile mele fuseseră eronate.

Apoi, când Gil sări de pe motocicletă și se grăbi spre noi, am avut un sentiment ciudat și sfidător de încredere. Ceva ce îmi spusese doamna Sylvie îmi veni acum în minte: „Ondine nu făcea nimic în mod obișnuit. Era neînfricată când se punea problema să înfrunte necunoscutul, planificând întotdeauna lucrurile. Asta nu a făcut din ea doar un mare *chef,* ci și o *femme très formidable."*

— Céline, zise Gil alarmat și, totodată, impresionat de specificul nefiresc al situației. Ce naiba? Trebuie să dărâmăm un perete? De ce?

— Uită-te la acest dulap! Meșterul tău spune că e neobișnuit, pentru că, deși este făcut din lemn, interiorul său pare a fi căptușit cu aluminiu. Au

descoperit acest lucru atunci când au smuls stratul de lemn vechi de deasupra – cum s-ar spune, acoperișul – care era deteriorat. Atunci au găsit căptușeala de aluminiu de dedesubt.

Acest lucru, mi-am dat eu seama, explica sunetul picăturilor de ploaie când loveau metalul expus. În acele clipe, lumina soarelui se reflecta în aceeași suprafață.

— Ciudat, încuviință Gil.

— Și, uite, zise Martin zgâriind cu unghia suprafața vopsită în alb. E vopsea albastră dedesubt! Céline spune că a tot căutat o comoară ascunsă într-un dulap albastru.

Eram jenată, dar mi-am făcut curaj spunând:

— Ei bine, adevărul este că toată situația asta e foarte stranie. Uitați-vă aici! Cineva a sigilat ușa acestui dulap cu ani în urmă. Cu ciment sau cu alt material, așa cum zidești un șemineu vechi. Prin urmare, nu a fost folosit deloc în ultimii ani. Gil, trebuie să văd ce este înăuntru!

Dar șeful de echipă își arătă nemulțumirea ciocănind brusc în dulap, astfel încât Gil să audă sunetul gol din spatele ușii.

— *Rien!* Nu e nimic acolo! obiectă omul.

Gil se uită la el, apoi la mine și, ținând cont că trebuia să terminăm cât mai repede totul, îi ordonă tăios șefului de echipă:

— Sparge-l!

Muncitorul ridică din sprâncene, dar Gil dădu din cap cu dârzenie.

— Cu grijă! l-am avertizat. Nu-i lăsa să spargă totul și să strice ce e înăuntru.

— *Très doucement,* îi spuse Gil muncitorului care se înarmase cu uneltele necesare pentru a forța deschiderea.

Văzând expresia fermă pe fața lui Gil, omul începu să desprindă cu grijă cimentul cu care erau lipite marginile cadrului exterior al dulapului, unde descoperi ușa. Am privit cum ornamentele din lemn se desprinseră, cedând. Apoi, oamenii

începură să se consulte dacă ar fi fost mai bine să distrugă balamalele ușii sau, pur și simplu, să încerce s-o deschidă. Dar, în timp ce se gândeau ce să facă, unul dintre muncitori descoperi că ușa din lemn se desprindea deja din balamale, astfel încât reuși s-o deschidă cu ranga lui.

Ne-am uitat cu toții în interiorul dulapului care, într-adevăr, părea să fie un puț căptușit cu aluminiu. Nu arăta ca un dulap, pentru că nu avea rafturi.

— *C'est vide*[31], zise șeful de echipă pe un ton de satisfacție perplexă.

Gol, da. Fără oale sau tigăi. Fără recipiente de sare și piper. Fără mopuri și mături.

Și fără vreun Picasso.

Gil luă o lanternă de la un muncitor și se uită în interior. Am zărit niște frânghii și scripeți, până când Gil blocă deschiderea cu trupul lui băgându-și capul înăuntru. Când vorbi, vocea lui sună înăbușit.

— *Ceci n'est pas* un dulap, zise el optimist. Este un ascensor profesional pentru restaurante.

— Un ascensor! am repetat eu.

Își retrase capul și scană din nou exteriorul, apoi își plimbă degetele de-a lungul ramei până când găsi ceea ce căuta – un buton pătrat încorporat, din oțel inoxidabil, care fusese, de asemenea, vopsit. Apăsă pe buton și se opri atent, ca un om care așteaptă un lift. Nu se întâmplă nimic.

— Un model electric demodat, zise el, introducându-și din nou capul în deschidere și îndreptând raza lanternei în partea de jos. Bine izolat termic, totuși.

— Dacă acel lucru începe să se miște acum, vei fi decapitat, l-am avertizat.

Gil rămas în aceeași poziție.

— Este blocat acolo jos. Ascensorul coboară până în vechea pivniță de vinuri. Pot vedea cabina stând acolo, în partea de jos a puțului, raportă.

— *Il s'est déplacé*! îmi zise dintr-odată mătușa Matilda. Asta ți-a spus doamna Sylvie. Poate că, atunci când și-a trecut mâna peste față și a rostit aceste cuvinte, nu a vrut, de fapt, să spună că un „dulap" a fost „mutat" departe de fața locului, așa cum ne-am gândit. Poate că era un ascensor care se mișcase, pur și simplu, de aici, din vechea bucătărie, până la subsolul neterminat de mai jos, adăugă ea, dând hotărâtă din cap.

— Cine naiba mai este și doamna Sylvie?

Gil scosese capul din deschiderea ascensorului și se uita la noi două ca și cum s-ar fi îndoit că eram în toate mințile. Am ridicat din umeri auzind întrebarea lui.

— Nu contează. Trebuie să ajungem acolo jos să verificăm! am insistat. Acum!

După toate lucrările ce fuseseră efectuate, pivnița era o formidabilă gaură neagră, un adevărat abis. Șeful de echipă ne avertiză:

— Scara veche nu-i sigură!

— Atunci vom folosi scara aia de acolo, zise hotărât Gil.

Muncitorii se traseră în lături când am ajuns la scară.

În tot acel timp, probabil din cauza fețelor sceptice ale acestora, o voce în capul meu continua să mă avertizeze:

Dar de ce să fi aruncat bunica Ondine un Picasso neprețuit acolo jos?

40

Céline și Gil, în Mougins

Galant, Gil coborî primul pe scară în groapa cavernoasă ce fusese cândva vechea pivniță de vinuri a bunicii Ondine. Apoi ținu scara în timp ce-l urmam, pășind cu mare atenție. Când am ajuns în pivniță, am călcat grijulie pe suprafața neregulată, plină de noroi, pietre și rumeguș. Gil mă prinse de braț, ajutându-mă să-mi păstrez echilibrul, apoi îndreptă raza lanternei înainte, astfel încât să ne putem feri de rafturi vechi din lemn pentru vin, sticle verzi goale și cioburi. Înaintam cu grijă spre zona în care am calculat că trebuia să se afle cabina ascensorului.

Ne-am confruntat cu o stivă înaltă de lăzi mari și șubrede din lemn, care arătau ca și cum ar fi fost acolo dintotdeauna și pe care a trebuit să le îndepărtăm una câte una. Mâinile mele s-au acoperit repede cu praf și rumeguș. Dar eforturile noastre au fost răsplătite, pentru că în spatele acelei stive am găsit partea de jos a ascensorului. Gil adusese niște unelte cu el, iar acum deschidea cu grijă ușa acestuia. Cabina era chiar acolo. Gil se lăsă pe vine și îndreptă lanterna spre fiecare colț al cabinei. Impacientată, am privit peste umărul lui, dar nu puteam vedea mare lucru. În cele din urmă, el se ridică, păși într-o parte și își scutură mâinile.

— Nu e nimic în interior, anunță el iritat de-a binelea. Cabina e goală.

M-am mutat mai aproape și m-am lăsat pe vine lângă cabină, plimbându-mi degetele de-a lungul fiecărui colț, căutând fără folos, de parcă mâinile mele aveau o conștiință proprie și nu puteau accepta adevărul.

Gil se întoarse către cei doi constructori care ne urmaseră acolo.

— Înapoi la locul de muncă, zise el răspicat.

Ei mormăiră ceva ce era probabil versiunea franțuzească a frazei „Ți-am spus doar: de ce o asculți pe femeia asta nebună?” Dar privirea din ochii lui Gil puse rapid capăt bombănelilor celor doi. Tăcerea care urmă era, într-un fel, mult mai neplăcută.

— Să mergem, Céline. Nu facem decât să le stăm în drum acum, zise el.

Gil părea de-a dreptul furios. Mie nu-mi păsa.

— „Ea avea micile ei ascunzători”, am repetat eu cu voce tare, mai mult pentru mine.

Am auzit suspinul exasperat al lui Gil în timp ce se îndepărta.

Degetele mele explorau încă alene podeaua cabinei, pipăind suprafața rece, plină de praf. Am murmurat o rugăciune către bunica Ondine, a cărei față era clară în mintea mea datorită acelei fotografii. Imaginea ei deveni atât de vie, încât am simțit că era pe cale să-mi vorbească.

Și atunci, degetul arătător descoperi o umflătură în podeaua cabinei. Era ca un bob de mazăre uscată, în colțul din stânga. Am apăsat mai tare pentru a vedea ce era. Un mic buton.

Imediat, ascensorul răspunse. Ca și cum aș fi spus „Sesam, deschide-te!” Podeaua cabinei glisă, dezvăluind un compartiment izolat. Am băgat mâna înăuntru și mi-am plimbat degetele pe o suprafață cu mici asperități.

Vârfurile degetelor păreau să știe ce descoperiseră chiar înainte ca mintea să poată ține pasul cu ele, pentru că pielea mi se înfioră la acea atingere.

— Gil! am strigat, apoi m-am oprit, gâtuită de emoție. Am încercat din nou. Dă-mi lanterna!

El se îndepărtase pentru a-și verifica mesajele de pe telefon, dar veni grăbit înapoi și îmi întinse lanterna. Am îndreptat raza lanternei spre interiorul compartimentului secret al ascensorului. Chipul unei femei mă fixa cu insistență.

— E acolo! am exclamat, înțelegând dintr-odată.

Mâinile îmi tremurau atât de tare, încât m-am ridicat și m-am sprijinit de perete, ca să-mi pot recăpăta echilibrul.

— Cine-i acolo? mă întrebă uimit Gil. Pictura?

— Mi-e frică s-o trag afară pentru că o pot deteriora, am șoptit copleșită.

În spatele lui am zărit fețele uluite și precaute ale muncitorilor, care stăteau încremeniți, neștiind ce să facă. Gil se mută mai aproape.

— Lasă-mă să fac eu asta, sugeră el.

Am privit cum lucra sârguincios pentru a scoate pictura din locul în care era ascunsă. Am rămas țintuită la fața locului, ca un explorator cuprins de teamă, care făcuse o escaladare la Polul Nord și stătea înghețat în timp, în vârful unei lumi tăcute.

— Am reușit, zise încet Gil în timp ce ridica cu grijă pânza.

Cei din echipa de renovare, încă nesiguri despre semnificația acestui fapt, înțeleseră că fusese găsit ceva pierdut și izbucniră în aplauze spontane. Gil zise cu voce scăzută:

— Hai să luăm tabloul la etaj, unde îl putem vedea mai bine.

Am urcat scara împleticindu-mă. El m-a urmat, cărând respectuos portretul în vechea bucătărie a bunicii Ondine. Dar, fiind conștient că acolo era mizerie, spuse:

— Să-l ducem în porumbar, unde poți să privești în liniște tabloul bunicii tale.

Totul mi se părea atât de ireal, încât picioarele abia păreau să atingă cărarea, de parcă pășisem într-o altă dimensiune. Mătușa Matilda, Peter și Martin veneau în spatele nostru. Gil descuie ușa porumbarului și așeză pictura pe un scaun, ca pe un șevalet. Apoi păși în spate, ca să ne putem uita cu toții la ea.

O pânză întinsă pe lemn, neînrămată, de aproximativ 38 pe 45 de centimetri. Suprafața pictată, cu niște trăsături magistrale de penel, îmi provoca aceeași emoție la atingere ca și atunci

când degetele o descoperiseră jos, în pivniță. Subiectul era o fată aplecată pe fereastră, cu brațele așezate pe pervaz, dar pictată în așa fel încât părea întoarsă spre noi, de parcă s-ar fi uitat în același timp la lumea de pe stradă, dar și la privitori, urmărindu-ne cu acei ochi mari și inteligenți, care erau atât de vii.

— E chiar ea. Bunica mea Ondine! am exclamat.

— E frumoasă, observă Peter.

— Da, am spus hipnotizată.

Obrajii modelului erau îmbujorați, trădând o fată plină de sănătate și energie. Gura ei fragedă sugera fericire, iar expresia feței era una triumfătoare și plină de vervă, ca și cum ar fi cucerit lumea. Am simțit că o parte din triumful ei îmi umplea inima de mândrie. Picasso realizase ceva mai mult decât o asemănare, reușise să surprindă în culoare tocmai bucuria arhetipală și, în același timp, tragedia tuturor fetelor tinere pline de speranță.

— Arăți ca ea, îmi spuse micul Martin, cu ochii mari, plini de uimire.

Gil dădu din cap, părând surprins, ca și cum m-ar fi văzut într-o lumină nouă.

Mătușa Matilda studie pictura cu un ochi de profesionist, apoi spuse înfiorată, făcând semn spre tablou:

— Céline! Uită-te la asta!

Lumina soarelui se revărsa pe fereastră, filtrată printre ramurile copacilor din apropiere, și atunci când vântul agită frunzele, razele de lumină căzură pe pânză. În acel moment, o serie de cuvinte și cifre sclipiră în lumina orbitoare. Erau negre și pictate cu înfloriturі, spunându-mi exact ceea ce voiam să știu: „Picasso”, într-un colț, și „7 mai XXXVI”, în celălalt.

— Doamne, e chiar el, am spus uitându-mă la semnătură.

Gil se uită și el la semnătură și atunci am văzut o sclipire trecătoare de lăcomie în ochii lui, înregistrând ce valoare avea mai ales pentru el, în situația de față.

Apoi își reveni.

— Ai avut dreptate tot timpul, zise el părând impresionat.

Mătușa Matilda analizase până acum situația în felul ei unic și schimbă o privire cu Peter, care părea să înțeleagă.

— Hai, Martin, zise repede mătușa Matilda. Ora prânzului a trecut de mult pentru tine, și pentru mine la fel. Eu sunt lihnită. Tu nu?

— Aș putea mânca un urs! declară Martin. Unul întreg!

Mătușa Matilda se întoarse spre Gil și spre mine și zise:

— Voi stați liniștiți aici cât doriți. Peter și cu mine o să-l învățăm pe Martin un joc de cărți numit „Go Fish”.

Abia am auzit-o. Eu, pur și simplu, nu îmi puteam lua ochii de pe acel tablou.

Și eu, și Gil ne plimbam în jurul pânzei uluiți, spunând lucruri stupide, dar optimiste precum: „Îți vine să crezi că aceste trăsături de penel sunt făcute de Picasso? Poți să-ți imaginezi cum a pozat bunica Ondine pentru acest portret? Ce și-au spus unul altuia? Când a decis să i-l dăruiască? De ce l-ar fi pus într-un ascensor ca să-l lase acolo? Ce i-ar fi spus mamei dacă ar fi stat mai mult timp împreună în acea ultimă zi?”

Când mi-am adus aminte de mama, am exclamat:

— Înțelegi ce înseamnă asta? Avea dreptate în tot acest timp. Nu e dezamăgită, ea e sănătoasă și inteligentă și e… liberă acum!

Aproape m-am înecat cu acel ultim cuvânt, *liberă,* și după aceea nu am mai putut spune nimic în afară de „Îhî!” Euforia dispărea în cele din urmă, iar eu simțeam începuturile unei emoții pe

care mi-o reprimasem de foarte mult timp. Venea spre mine ca un val acum, cu o forță terifiantă. Gil ridică privirea, alertat de schimbarea mea de ton.

— Poate asta înseamnă că tu ești liberă acum, zise el cu înțelepciune.

Dar eu eram ca un războinic care luptase toată viața în război, ca să afle, dintr-odată, că războiul luase sfârșit. M-am trezit tremurând incontrolabil, de parcă aveam friguri, chiar dacă afară era cald. Lacrimi de ușurare îmi înțepau ochii. Mirarea de pe fața lui Gil se schimbă în înțelegere.

— Hei! zise el încet, apropiindu-se de mine, șovăielnic la început, dar apoi punând mâinile pe umerii mei. E în regulă. E în regulă, continua el să spună împăciuitor, iar și iar, oferindu-mi o îmbrățișare caldă și liniștitoare. L-am simțit ca prin vis sărutându-mi creștetul capului și apoi fața, în cele din urmă buzele lui găsindu-le pe ale mele.

În mod normal, aș fi ezitat. Dar de data asta, pur și simplu, nu m-am putut abține să nu mă abandonez în brațele lui. Mi-am lăsat capul pe pieptul lui și tremurul a dispărut în cele din urmă.

— Céline, murmură tandru Gil. Dulce Céline.

Când mi-a mângâiat fața cu degetele lui de *chef,* atât de aspre și pline de cicatrice, am simțit că-mi vindeca propriile mele cicatrice invizibile, trezind în carnea mea o senzație de mult pierdută: că eram vie și înfometată, iar primele noastre sărutări timide parcă alimentau chiar mai mult foamea noastră.

Cu tot tumultul acela de emoții pe care le simțeam deja, aceasta era încă o cascadă de încântare în acea zi plină de surprize. Cred că am râs de noi înșine în timp ce ne sărutam, în timp ce căutam drumul spre pat. Un râu cald și vital reîncepea să-mi curgă prin vene, de parcă aș fi fost toată viața un alpinist pe jumătate înghețat, iar acum găsisem o cabană unde era aprins focul și unde puteam, în sfârșit, să mă simt din nou om.

Când m-am trezit, în primele clipe nu mi-am putut aminti unde eram.

Mă simțeam îndestulată și relaxată în timp ce mă străduiam să scap de somnolență. Apoi, dintr-odată, m-am ridicat, încercând să asimilez ceva nou și îngrozitor. Gil era plecat. Am sărit disperată, simțind pericolul. Am tras cearșaful de pe pat și m-am înfășurat în el, apoi am fugit în cealaltă cameră, căutând.

Scaunul pe care fusese așezată pictura era acolo. Dar *Fata la fereastră* nu mai era.

— Gil! am strigat.

Tăcere. Apoi, el apăru pe ușa de la bucătărie, după ce ieșise afară din porumbar, cu telefonul în mână.

— Ce este? întrebă el.

Eu stăteam tot în picioare acolo, înfășurată într-un cearșaf.

— Unde e tabloul? am întrebat cu o voce tăioasă.

Părea jenat.

— Soarele strălucea direct pe pânză, așa că l-am mutat într-un loc sigur.

Deschise un dulap care avea mai multe sertare largi. În unul dintre ele, pictura stătea în siguranță deasupra unor prosoape curate.

— Mi-era teamă că se va dezintegra chiar în fața ochilor mei, mărturisi el. E o prostie, nu-i așa?

Am oftat ușurată, dar cu o premoniție intensă, care îmi spunea să nu las încă garda jos. La început, nu mi-am dat seama de ce. Când am văzut locul unde ajunsese soarele pe cer, am crezut că am înțeles motivul.

— Gil, e târziu! am spus. Nu trebuie să negociezi cu Rick? Asta înseamnă că trebuie să…

— Ușurel, zise el ferm. Am dat câteva telefoane ca să-l țin pe loc câteva ore. Ia în considerare opțiunile. Pot încă semna contractul lui Rick. Pot merge înapoi la Cannes să fac ce trebuie.

— În niciun caz! Vrei să renunți la *masul* bunicii mele în favoarea acelui nenorocit? Ești nebun? am spus indignată, căutându-mi cu privirea hainele împrăștiate peste tot. În niciun caz. Sunt partenerul tău de afaceri acum, îți amintești? Dar cum vom obține la timp banii pentru a-i plăti cămătarului?

— Nu fi neghioabă. Tocmai ai intrat în posesia unui Picasso! Ai nevoie de timp să te gândești bine la ce vrei să faci, în cazul în care te decizi să-l păstrezi.

Gil acționa rezonabil, ca un părinte cu un copil hiperactiv. Am ezitat doar o clipă, apoi m-am gândit la mama mea și la motivul pentru care venisem aici.

— Uite, pot salva *masul* mamei și bunicii mele sau pot păstra pictura. Știu ce am de făcut! am insistat. Doar că nu știu cum să-mi vând opera de artă foarte repede. Tu știi?

— Dacă vei aștepta să-l duci la licitație, poți obține, cu siguranță, un preț mult mai mare decât în cazul în care vei face, pur și simplu, o vânzare rapidă, sublinie Gil prudent, ca și cum s-ar fi străduit să fie cât mai direct.

— Oh, sigur, am contracarat eu, și să le dau lui Danny și Deirdre timp să afle? Imaginează-ți ce pretenții ar ridica amândoi când ar auzi de tablou! Asta e tot ce-mi mai trebuia! O bătălie juridică ar putea dura mulți ani. Tu nu îi știi pe cei doi. Nimic nu le scapă și nu se dau în lături de la nimic. Nu, n-aș putea face niciodată public acest lucru. Trebuie să găsim pe cineva care să-l cumpere, pur și simplu, chiar acum, fără întrebări.

M-am oprit să-mi trag sufletul.

— Nu cunoști pe nimeni cu o mulțime de bani și fără scrupule? l-am întrebat în mod dramatic.

Gil căzu pe gânduri, apoi spuse:

— Ei bine, de fapt, știu un tip care ar ucide să pună mâna pe așa ceva. E obsedat de Picasso.

— Excelent! Cine este? am întrebat.

— Paul. El e tipul care m-a angajat să gătesc pe iahtul lui, zise el încet, cu o sclipire în ochi acum.

— Cel pentru care ai plecat să lucrezi când ai avut căderea nervoasă? mi-am dat eu drumul la gură.

— Uite, n-am avut o cădere adevărată. Nu chiar. A fost doar invenția presei, zise Gil repede.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Gil, am spus exasperată, ridică la naiba telefonul și sună-l acum!

Probabil că păream cuprinsă de nebunie, pentru că el mă privi apoi în ochi, mai degrabă cu asprime, ca și cum ar fi vrut să obțină o promisiune pe care nu aveam să mi-o retrag mai târziu.

— Céline, aceasta este moștenirea de la bunica ta. Așa că acordă-ți puțin timp chiar acum să te uiți la pictură și să vezi cum te simți. Vreau să știu sigur dacă poți renunța la el, știind că nu-l vei mai vedea niciodată.

— Nu poți obține de la tipul ăsta, Paul, permisiunea să-l vizităm din când în când pe iahtul lui ca parte din afacere? l-am întrebat. Astfel încât să mai pot vizita pictura mea?

Dar am înțeles ce încerca să spună, așa că am făcut cum mi-a cerut.

M-am dus în cealaltă parte a camerei și pentru câteva momente intense am stat în fața acelui portret extraordinar. Acest Picasso părea prea monumental pentru orice muritor care ar fi dorit să-l posede, și i-am spus lui Gil ce gândeam. M-am uitat în ochii fetei ceva mai mult timp, gândindu-mă: „Bunico, dacă nu vrei să vând tabloul, trimite-mi un semn!” Dar ea se uita la mine ca și cum ar fi spus: „Nu-ți face griji pentru mine, e viața ta acum”.

Și, din moment ce niciun copac nu a căzut în capul meu și niciun fulger nu m-a lovit mortal, m-am întors mai hotărâtă ca oricând.

— Nu cred că bunica Ondine era foarte sentimentală. În cazul în care ea a fost în această situație și avea nevoie de tablou pentru a o ajuta pe mama și pentru a păstra *masul,* știu că ar face ceea ce trebuie, am spus repede.

Apoi am auzit telefonul zbârnâind la primirea unui mesaj. L-am pescuit din grămada mea de haine.

— Care-i problema? întrebă Gil când am devenit palidă după ce am văzut numele apelantului. Acum am înțeles instinctul meu anterior, care mă îndemna la luptă. Am pus telefonul pe difuzor astfel încât am putut auzi mesageria vocală. Era mesajul coafezei de la sanatoriul din Nevada:

> *Céline, mama ta a avut un atac. Au dus-o la spital ca măsură de precauție, dar poate că vrei să vii aici. Vestea bună este că în această săptămână mama ta a început să vorbească din nou și a întrebat unde ești. L-am întrebat pe șoferul de pe ambulanță la ce spital au dus-o. Iată numele și adresa. Dar l-am auzit pe fratele tău spunându-le celor de la spital că mama ta nu trebuie să primească apeluri telefonice sau mesaje și nici vizitatori.*

— La naiba! am spus încet, încercând să mă îmbrac. Acei frați ai mei vor putrezi în iad. Dar de data asta am de gând să lupt cu adevărat pentru ea.

— Céline, ar trebui să-ți suni avocatul, sugeră Gil. N-ar trebui să te confrunți cu acei oameni fără el. Spune-mi pe cine să sun și o voi face eu pentru tine.

M-am uitat la el printr-o ceață de lacrimi.

— Vrei să mă ajuți? Obține-mi bani. O mulțime, astfel încât să o pot apăra, în sfârșit, pe mama. Vinde pictura, Gil. Fă-o acum, trimite-mi partea mea și plătește-i pe huligani pentru a salva *masul*

nostru. Dar, înainte de toate, roagă-l pe Maurice să-mi schimbe zborul spre Nevada, în seara asta!

Gil îmi oferi o îmbrățișare, apoi îmi mângâie împăciuitor obrazul. Ceea ce am văzut în ochii lui era minunat și am simțit un impuls irezistibil să savurez acel sentiment; de fapt, asta mă făcu să tremur, dar mă întărisem deja pentru lupta care mă aștepta, iar el părea să înțeleagă asta.

— Voi avea grijă de tot, promise el, punând mâna pe telefon. Lasă asta în seama mea.

Eram prea îngrijorată pentru mama ca să mă mai răzgândesc.

41

Ondine și doamna Sylvie, în Mougins. 1983

— *Baby Céline est arrivée!* exclamă Ondine jubilând când doamna Sylvie apăru la ușa ei în acea după-amiază. Ondine îi explică pe nerăsuflate că, exact când voia să se așeze la cină cu fiica ei, Julie intrase în travaliu chiar acolo, la *mas,* și Arthur trebuise să o ducă repede la spital. Ondine așteptase acasă ore în șir, nerăbdătoare să audă noutățile.

— Dar acum am auzit, în cele din urmă, de la doctor! continuă Ondine în extaz. Copilul lui Julie este o fată, sănătoasă și frumoasă.

Doamna Sylvie zâmbi cu bunăvoință.

— Ei bine, nu ai nevoie de mine atunci, zise ea.

Ondine o luă de braț și o trase înăuntru.

— *Au contraire!* exclamă ea. Hai să mergem pe terasă la un ceai, iar apoi o să citești frunzele de ceai și cărțile.

— Pentru tine sau pentru Julie? întrebă doamna Sylvie.

— Nu vreau să aud despre mine sau despre Julie! zise Ondine fluturând din mână. Zarurile au fost deja aruncate pentru noi. Acum, despre norocul copilului trebuie să-mi spui!

În timp ce doamnele se așezară la un ceai și la o prăjitură de migdale cu frișcă și piersici, Ondine remarcă:

— Biata Julie nici măcar nu a apucat să-și mănânce cina. Ei bine, mâine am să-i duc niște friptură de pui de la cafenea și o tarte de cireșe. Bine, acum, te rog să-mi spui ce viitor vezi pentru micuța Céline?

Doamna Sylvie își turnă ceai într-o căniță din ceramică împodobită cu decorații aurite, pe care ea i-o dăruise lui Ondine, iar Ondine sorbi

îndatoritoare ceaiul din acest „degetar” în cinstea copilului. Apoi doamna Sylvie analiză frunzele rămase în ceașcă. Ea încercă să-și ascundă o încruntare, dar Ondine observă și întrebă repede:

— Ce s-a întâmplat? Spune-mi repede, nu da înapoi.

Doamna Sylvie o asigură:

— Nu, e în regulă. Fetița va fi sănătoasă și puternică, inteligentă și talentată. Iar fetele de azi sunt mai inteligente și au propriile cariere!

Ondine era de acord cu acest lucru. Dar nu putea fi păcălită atât de ușor.

— Ce altceva mai vezi? insistă ea.

Doamna Sylvie etală cărțile. Le studie îndeaproape, apoi rosti cu sinceritate:

— Doar că nu va fi ușor pentru Céline. Va lupta din greu pentru a-și îndeplini adevăratul destin menit pentru ea.

— Din cauza tatălui ei, nu-i așa? întrebă îngrijorată Ondine, aplecându-se ușor în față.

Doamna Sylvie zise șovăind:

— Da, el e un impediment. El va fi exact opusul a ceea ce ar trebui să fie un părinte, fiind, mai degrabă, un adversar, și nu un aliat. Și mă tem că Céline nu va primi mai mult ajutor nici de la mama ei. Julie nu o va proteja de el, ceea ce o va determina pe fată să plece departe de casă.

Ondine oftă adânc.

— Atunci, ce șanse va avea nepoata mea? întrebă ea. Va ceda în fața obstacolelor vieții sau va triumfa?

Doamna Sylvie se uită la ea cu reproș.

— Știi că nu pot să spun așa ceva, din moment ce încă nu pot vedea atât de departe. Nu pot ști când vor intra șansa și norocul în viața ei. Pot doar să spun că fata se va scufunda sau va înota numai în funcție de propriile ei forțe și de voința ei de a supraviețui.

Ondine nu era deloc mulțumită. Un copil, la urma urmei, ar fi trebuit să vină pe lume cu nimic

altceva decât speranță. Ea simți vechile instincte protectoare izvorâte din inima ei, făcând-o să bată mai tare, plină de griji. O parte din ea ar fi dorit să nu o fi chemat pe Sylvie în ziua aceea.

— Va găsi dragostea? întrebă Ondine.

— Ah! exclamă doamna Sylvie. Văd bărbați în viața ei. Dacă va alege cu înțelepciune? Totul depinde de calea pe care o va urma. Poți găsi iubirea numai când ești suficient de curajos pentru a vedea adevărul.

După plecarea doamnei Sylvie, Ondine își duse corespondența în bucătărie, distrasă temporar de la grijile ei în timp ce sorta plicuri și facturi legate de afacerile ei, reluându-și rutina vieții după acel entuziasm perturbator.

— Nu m-am descurcat prea rău, la urma urmei, comentă ea, ocupându-se de plata unor facturi și consultându-și registrul. Trebuie să fii organizat, asta e cheia.

Lui Ondine îi plăcea să aibă bani, mai ales pentru siguranța de a merge noaptea la culcare știind că exista o sumă decentă în contul ei bancar, ca un zid de apărare împotriva vremurilor grele, războiului, economiei sau oricăror alte invenții păguboase ale hoților din guvern și comerț. Îi plăcea să dețină controlul propriei afaceri. *Masul* prospera, iar cafeneaua funcționa ca un ceas bine îngrijit, cu toate că ea trebuia să țină mereu sub supraveghere acele canalii din bucătăria ei. Ondine timbră câteva plicuri, apoi le puse deoparte cu un oftat de satisfacție. La sfârșitul săptămânii, chipeșul și tânărul ei avocat Gerard Clément avea să se oprească la cafenea pentru a-i revizui documentele și pentru a lua prânzul, ca prieten, așa cum făcea de două ori pe lună, timp de mulți ani. Dar acum, el și Ondine nu se mai furișau discret până în dormitorul ei de deasupra cafenelei. Cu toate acestea, întâlnirile pasionale de care se bucuraseră timp de câteva luni erau memorabile.

— Ce surpriză plăcută s-a dovedit a fi fermecătorul Clément! își aminti ea cu un zâmbet.

Ondine avea cincizeci de ani când avocatul preluase firma bătrânului avocat pentru care gătise ea pe vremuri. Gerard Clément, la fel ca mulți tineri francezi, alesese o femeie apropiată de vârsta mamei lui pentru prima lui mare poveste de dragoste.

— Oare m-ar fi găsit la fel de atrăgătoare dacă nu aș fi avut bani? se întrebă Ondine cu un chicotit. Da, sincer, cred că da. Dar cui îi mai pasă? Bucuria este bucurie. Cât de fermecătoare și pasională a fost legătura noastră. Oh, da, a fost distractiv!

În prezent, inima ei nu mai era în stare să suporte urcatul scărilor, deci erau excluse alte eforturi epuizante de care se bucurase pe vremuri în acel dormitor!

Oftă și puse mâna pe baston.

— Toate ca toate, dar știu că am o viață bună.

Ea admiră lumina aurie a soarelui ce se revărsa în încăpere, făcându-i parcă semn să iasă afară. Se opri în dormitorul ei pentru a-și lua o eșarfa și, din obișnuință, privirea i se îndreptă spre locul unde stătea de obicei portretul de Picasso. La început, tresări când văzu spațiul gol de deasupra scrinului cu sertare. Apoi își aminti.

— Oh, da, am pus pictura în ascensor! Toate din cauza lui Arthur. Ce prostuță a fost biata Julie când s-a căsătorit cu acel om! exclamă ea. Nu e mulțumit dacă nu poate controla tot ce atinge. Ei bine, cel puțin Arthur nu a pus ochii lui lacomi pe Picassoul meu. Și, pentru Dumnezeu, nu o va face niciodată!

Era îngrozitor că Ondine nu prinsese ocazia de a vorbi singură cu Julie, așa cum ar fi sperat ea să facă după cină. Dar *alors!* Micuța Céline insistase să le întrerupă ca să se nască.

Dar poate că și acela fusese un semn prevestitor, își spuse îngândurată. Pusese deoparte destui bani

pentru Julie. Aranjase totul din punct de vedere financiar. Ea nu mai avea nevoie de pictură pentru o zestre. Era rândul micuței Céline să aibă zestrea ei. Oare mai aveau fetele zestre în prezent? Ei bine, nepoata ei va avea!

Ondine intră în bucătărie pentru a lua portretul din locul în care îl ascunsese. Ea apăsă pe buton, dar ascensorul, ca o fiară încăpățânată, refuză să se miște, scoțând doar un geamăt electronic alarmant înainte ca motorul să moară de tot. Ondine privi în jos.

— Cât de enervant este că nu pot merge jos să iau pictura cu mâna mea! zise ea exasperată. Ei bine, o să-i spun mâine lui Clément despre asta și o să-i cer să meargă să-l recupereze pentru mine.

Nu-i arătase lui Clément tabloul și nici măcar nu-i spusese despre el, mai ales pentru că Ondine nu voia ca iubitul ei să vadă cât de tânără era fața ei în acel portret.

— Ah, nu trebuie să mai fiu atât de vanitoasă, decise ea.

Avea să-l roage să întocmească documentele legale adecvate, astfel încât toată lumea să înțeleagă că *Fata la fereastră* a lui Picasso aparținea lui Céline. Clément era un om cinstit și discret, el avea să facă tot ce-i cerea. Gândindu-se la tânărul dornic să-i fie pe plac, Ondine zâmbi din nou.

Ea se simțea mult mai bine acum, după ce rezolvase această mare problemă în mintea ei. Atunci când ridică privirea, își văzu chipul oglindit într-o fereastră. Apropiindu-se, își spuse cu îndârjire că, în timp ce fețele tinere erau drăguțe, până și cele mai frumoase aveau ceva anost, pentru că erau doar la jumătatea drumului pe care-l aveau de parcurs pentru a se desăvârși.

Într-un fel, astăzi, pentru prima dată, Ondine era în măsură să evalueze reflexia ei cu suficientă detașare, astfel încât să vadă într-adevăr ceva ce merita surprins, nu numai pentru a scoate în

evidență cine era ea cu adevărat, ci pentru a exprima atât de mult despre viața în sine, cu toate momentele ei amare sau dulci.

„Îmi imaginez cum ar arăta un portret al meu acum! Dar cum l-ar vedea Picasso?”

Gândindu-se la asta, concluzionă cu inteligență: „Femeile ar trebui să picteze. Fața umană este mult prea importantă pentru a o lăsa la cheremul bărbaților!”

Ondine își luă coșul și mănușile, dar apoi un alt gând o făcu să rămână pe loc. Un bun organizator, la urma urmei, știe când există un fir deșirat undeva în tapiserie.

42

Céline, în America. 2014

Zborul meu era la jumătatea drumului peste Oceanul Atlantic, când am auzit două femei de pe un rând din spatele meu care, amețite de șampanie, aveau o conversație animată pe tema: e o idee proastă să ai încredere în bărbați.

— Ce ai făcut? întrebă una dintre ele neîncrezătoare. L-ai lăsat să-ți gestioneze finanțele înainte de nuntă? Și ce dacă e un geniu al fondurilor speculative? Nu da niciodată unui tip controlul deplin al banilor tăi! Bine, nu plânge. Fratele meu e avocat. O să te ajute.

Am închis ochii, dorindu-mi să tacă. Dar sporovăială lor sonoră continua fără încetare și am înțeles foarte clar că un iubit fugise cu banii logodnicei și cu secretara lui, iar femeia credulă din avion rămăsese și cu niște teribile „expuneri" financiare ale afacerilor sale dubioase. Mulțumită acestor femei limbute, mi-am imaginat brusc cât de îngrozit ar fi Sam, avocatul meu, dacă ar afla că imediat ce am pus mâna pe un Picasso l-am predat unui bărbat pe care abia îl cunoscusem. Părăsisem comuna Mougins absolut confuză. Mătușa Matilda mă ajutase să-mi fac bagajele, apoi îl luase cu înțelepciune pe Martin într-o vizită de două zile la unul dintre prietenii lui Gil, la Cannes, astfel încât Gil să se poată ocupa de afacerea cu pictura și de achitarea împrumutului său.

„Lasă asta în seama mea", spusese Gil.

Acum, mi-l imaginam însă fugind cu tabloul și încheind o afacere rapidă și murdară cu prietenul lui colecționar de artă, punându-și banii în buzunar, achitându-și împrumutul la cămătar și dispărând fără să privească înapoi. Nu aveam nicio dovadă de proprietate. Nu aș fi putut face nimic. Mi-am amintit noaptea aceea de la restaurant, când

doamna amețită-în-roșu – cea cu care ar fi avut o aventură – spusese: „Și odată ce își bagă degetele lui de *chef în* banii tăi, ei bine, draga mea, e dus, scumpo, dus…”

— Oh, Doamne, am spus acum. Ei bine, nu am de ales decât să sper că va fi bine.

Am desfăcut hotărâtă un pachet oferit de compania aeriană, care conținea o mască de dormit, niște șosete tip papuci de casă și dopuri de urechi, pe care mi le-am înfundat rapid în urechi. Am băut paharul cu vin oferit de stewardesă, în speranța că temerile mele în privința mamei se vor mai domoli. Mi-am lăsat scaunul pe spate, m-am acoperit cu pătura și am închis ochii. Când am ajuns în State, a trebuit să schimb avionul pentru a ajunge în New York, cu escală de o oră, lucru care era destul de deranjant, dar apoi veni vestea că zborul meu spre Nevada fusese amânat din cauza „unui fenomen meteorologic”.

M-am așezat într-o cafenea din terminal și am început să trimit agitată mesaje la foc continuu lui Gil, cerându-i informații despre vânzarea tabloului, dar nu am primit absolut niciun răspuns de la el. În cele din urmă, m-am urcat în avionul spre Nevada, doar pentru ca acesta să aștepte o mulțime de timp pe pistă la o coadă interminabilă a zborurilor întârziate.

Ultima picătură a fost atunci când compania aeriană a anunțat că avionul se confrunta cu probleme mecanice și că trebuia să debarcăm pentru a aștepta un alt zbor.

Cei de la compania aeriană au fost înțelegători când le-am explicat că mama mea era grav bolnavă și au făcut tot posibilul să-mi găsească un alt zbor, permițându-mi să aștept într-un salon privat, rezervat în mod normal pentru VIP-uri. În tot acest timp, am continuat să-i trimit mesaje lui Gil, dezvăluindu-i problemele pe care le aveam cu zborul spre Nevada, unde încă nu reușisem să ajung. Mi-am verificat până și contul bancar, dar

am constatat că niciun ban nu fusese încă virat, chiar dacă Gil îmi ceruse numărul contului înainte să plec.

Nu am primit nici măcar un singur cuvânt de la el.

Am început să mormăi:

— Bună treabă, Céline. N-ai avut încredere în niciun bărbat până acum când a fost vorba de viața și banii tăi, așa că ce faci acum? Ai ales tocmai acest moment pentru a te încurca cu un *chef* nebun și, după o singură partidă de sex, ai lăsat pe mâna lui tabloul de Picasso al bunicii tale pierdut de atâta vreme. Grozav.

Între timp, mama mea era singură în Nevada cu acei șacali. Am simțit cum mă podideau lacrimi fierbinți de frustrare în acel loc public, când, cu coada ochiului, am văzut o siluetă înaltă care străbătea în grabă holul terminalului, trecând agresiv prin mulțime. Bărbatul purta o pălărie și ochelari de soare.

— Céline? Vino cu mine, zise Gil pe un ton autoritar, luându-mi geanta de pe scaun.

— Ce faci aici? l-am întrebat uimită. Apoi m-am pomenit întrebând: Unde e tabloul?

— La avocatul meu, răspunse Gil. Îl va păstra în seiful lui în așteptarea vânzării. De îndată ce ai plecat, am știut că trebuie să vin după tine. Matilda mi-a spus deja în termeni foarte clari că ar trebui să merg să te ajut! Dar mai întâi am făcut ce ți-am promis, am dat de vechiul meu prieten, Paul. A fost fermecat de tablou! A făcut o ofertă, iar dacă o vei accepta, avocatul meu se va ocupa de vânzare, iar Paul o să ne vireze banii. Dar acum, hai să mergem la avion.

— Nu există niciun zbor, am spus eu mohorâtă. Nu ai citit niciunul dintre mesajele mele?

— Da, da. Am avut de rezolvat o mulțime de probleme în același timp! Urmează-mă, zise grăbit Gil, direcționându-mă printr-un coridor discret din aeroport, rezervat pentru politicieni și celebrități.

— Unde mergem? am întrebat.

El mergea atât de repede, încât abia puteam ține pasul.

— I-am spus lui Paul că tu ești cea care trebuie să accepte sau să respingă oferta lui, așa că, atunci când am menționat că trebuie să ajungi urgent la mama ta, el nu a mai stat pe gânduri și mi-a pus la dispoziție avionul său privat, așa că am putut ajunge repede aici ca să te pot lua spre Nevada, îmi explică Gil cu un zâmbet viclean, în timp ce angajații aeroportului dădeau din cap cu respect și se trăgeau într-o parte pentru a ne lăsa să trecem.

Și așa am ajuns în avionul unui miliardar. Continuam să mă zgâiesc la Gil când ne-am întins pe confortabilele scaune din piele neagră, care erau, de fapt, niște canapele rabatabile. Avionul primi semnalul pentru decolare și în scurt timp se ridică în aer.

— Paul așteaptă răspunsul tău pe iahtul lui, în Saint-Tropez, zise Gil, extrem de mulțumit de rezultatele eforturilor sale.

Încă agitată după toată fuga aceea prin terminal, nu am putut decât să întreb:

— Ei bine? Cât?

— Ține cont de faptul că acest tablou nu este bine cunoscut sau confirmat ca fiind un veritabil Picasso, iar tu nu ai cum să prezinți dovada dreptului de proprietate ori să justifici proveniența picturii, mă avertiză el. Paul vrea ca un expert – la care el apelează de multe ori – să se uite la tablou, așa că va aștepta, de asemenea.

— Acest tablou este veritabil, bine? am spus destul de arțăgoasă acum.

— Da, dar chiar și așa, amintește-ți că Paul își asumă un mare risc crezând că bunica ta și cu tine sunteți adevărații proprietari ai tabloului.

— Da, da. Cât? am întrebat eu din nou.

— Cincizeci și cinci de milioane, răspunse calm Gil.

— De dolari? am țipat fără să mă pot controla.

Gil dădu din cap.

— El vrea ca oferta inițială să fie suficient de mare, astfel încât să nu-l scoți la licitație, îmi explică Gil. În plus, dacă o să i-l vinzi lui, mi-a promis că îți va permite să-l vizitezi din când în când. De asemenea, i-am spus că ai vrut ca *Fata la fereastră* să ajungă, în cele din urmă, într-un loc în care toată lumea să aibă șansa să-l vadă. El a părut să înțeleagă acest lucru. A spus că va aranja chiar acum ca pictura să fie lăsată moștenire unui muzeu public după moartea lui. O fi el excentric, dar e un om de cuvânt.

Pentru o vreme, am tăcut amândoi. În cele din urmă, Gil rosti cu blândețe:

— Este decizia ta, Céline. M-am gândit că avem câteva ore la dispoziție să-l ținem pe Paul în șah, dar, sincer să fiu, el a acceptat toate cererile noastre, așa că nu l-aș lăsa prea mult timp să se gândească la această afacere. E un rechin, iar rechinii o iau din loc cât ai clipi.

Pentru prima dată, totul mi se părea incredibil de real și m-am lăsat pradă unui sentiment de regret că o pierdeam pe bunica mea Ondine imediat ce o găsisem.

— Dacă te decizi să vinzi, mi-ar plăcea ca avocatul meu să se ocupe chiar astăzi de această problemă, astfel încât el să poată plăti împrumutul meu și Gus să-și strunească, în sfârșit, câinii, zise Gil. Acei idioți dădeau iar târcoale pe la *mas* și am fost nevoit – literalmente – să mă strecor în camionul cu lenjerie ca să ies pe poartă și să pot urca la bordul acestui avion. Cu toate astea, așa cum am spus, poți să te gândești la asta cât vrei și chiar să-l duci la o licitație dacă dorești. Te voi susține oricare ar fi decizia ta.

M-am gândit la *masul* bunicii – în pericol să ajungă pe mâna acelor bandiți sau a lui Rick – și apoi la mama, așteptându-mă în spital. Am respirat adânc. Apoi, am spus cu fermitate:

— Vinde-l!

Când am aterizat în Nevada, mașina pe care o solicitase Gil ne aștepta deja la aeroport. Ne-a dus direct la spital, iar șoferul avea să ne aștepte acolo.

— Unde e avocatul tău? întrebă Gil îngrijorat când mașina se opri la spital.

Mi-am verificat telefonul.

— Sam e într-o ședință, dar mi-a lăsat un mesaj, am mormăit eu. Spune că gemenii au dat ordine clare ca niciun vizitator să nu fie lăsat să o vadă pe mama – „nici măcar alți membri ai familiei”. Asta se referă la mine, desigur.

— Pot face asta? întrebă Gil. De ce naiba se tem?

— Banii, veșnica problemă. Sam spune că gemenii sunt îngrijorați că mama „se va însănătoși pe neașteptate și își va modifica testamentul”, i-am explicat. El mi-a spus să nu încerc să intru în spital fără el, pentru că gemenii ar putea chema poliția și situația ar degenera dramatic și că ar fi mai bine să luptăm împotriva lor în instanță. Dar mama nu poate aștepta ca el să termine cu întâlnirile lui nenorocite, iar eu nici atât.

Telefonul meu începu să sune.

Era un detectiv particular angajat de avocatul meu pentru a supraveghea rezerva mamei până la sosirea mea. Acesta mă informă:

— Deirdre tocmai a plecat. Mama ta este singură acum. Nu e nicio schimbare în starea ei. Am două permise speciale pentru vizită, pe care am să ți le dau când voi trece pe lângă mașina ta. Să nu dai numele mamei tale când te vor întreba la cine ai venit în vizită. Am numele unui alt bolnav pe care îl poți menționa – vei reuși măcar să treci de recepția de la parter. La etaj, ești pe cont propriu. Rezerva mamei tale are numărul 243; a treia la stânga după ce treci de lift.

I-am spus totul lui Gil și am privit fascinați cum detectivul trecea pe lângă fereastra deschisă din dreptul meu, aruncându-mi permisele în poală. El

continuă apoi să se îndepărteze de mașină, fără să schițeze niciun gest că ar fi intenționat să se oprească, cu atât mai puțin că ar fi dorit să interacționeze cu noi.

— Știu cum putem trece de asistentele de la etaj, zise Gil.

Am intrat amândoi în spital. Urma tura de noapte, așa că, în timpul schimbării gărzii, ei se uitară doar în fugă la permisele noastre și încuviințară din cap. Dar dacă arătam permisele la etaj, urma să fim direcționați la ușa altui pacient. Așa că, atunci când liftul se opri la palierul unde se afla mama, Gil îmi spuse:

— Te voi acoperi. Ești gata de acțiune?

Am dat din cap, am intrat la toaleta doamnelor și am început să număr până la cincizeci.

Apoi m-am întors în hol și am început să mă apropii cu grijă de rezerva mamei. Gil se oprise la recepția personalului medical, unde toate asistentele de serviciu se adunaseră curioase în jurul lui, în timp ce el le răsfăța cu o poveste despre prințul Harry cu accentul lui englezesc irezistibil. Spatele lui lat era întors spre mine, iar umerii blocau vederea asistentelor, în timp ce răspundea la întrebările lor cu un farmec aparte. L-am binecuvântat în sinea mea, reușind să mă strecor neobservată în rezerva mamei mele.

Mama era acolo, în pat, adormită – cu tuburi în nas și mai multe perfuzii agățate pe stative alături de pat, conectate prin tuburi la acele care-i intrau în mână. Primul lucru care mi-a atras atenția era că părea incredibil de mică, făcând ca patul să pară mai mare decât era de fapt. Ei nu îi mai vopsiseră părul, așa că, în loc de roșcat, cum era de obicei, părul îi devenise cărunt.

Pielea, deși foarte palidă, încă arăta bine pentru vârsta ei. Am observat că buzele îi erau uscate și crăpate. O cană cu apă se afla pe masa de lângă pat – la îndemână.

M-am așezat cu grijă pe marginea patului și i-am luat încet mâna – cea fără acul perfuziei. Degetele îi erau fine, calde și delicate, la fel cum îmi aminteam din copilărie, doar că acum erau numai piele și os. Avea expresia ei obișnuită, plină de speranță și încredere. Dragostea nemărginită pe care i-o purtam îmi făcu inima să bată nebunește, de parcă era gata să explodeze.

Ea deschise ochii. Pentru o clipă, fără a părea în stare să se concentreze, se agită somnoroasă, apoi miji ochii pentru a vedea cine-i luase mâna. I-am dus cana cu apă la buze și ea a băut. Când a vorbit în cele din urmă, glasul îi era atât de stins, încât a trebuit să-mi apropii urechea de buzele ei ca să o aud.

— Cine-i acolo? întrebă ea; apoi, mai degrabă ca și cum m-ar fi simțit decât m-ar fi văzut, zise: Céline, tu ești?

Acum se uita la mine, surprinsă și încântată.

— Da, mamă, am spus eu repede, sărutând-o pe frunte. Te iubesc.

Ea schiță un zâmbet suav și ridică mâna să-mi mângâie fața – mai întâi un obraz, apoi celălalt. După aceea, îmi luă mâna și mi-o strânse.

Emoționată, i-am spus:

— Am venit să te duc acasă.

— Acasă? întrebă ea mirată. Într-adevăr, acasă?

Am dat din cap fără să pot vorbi.

— Te iubesc, viteaza mea Céline, spuse ea încet. Cea mai iubită, pe vecie. Oftă. De unde ai venit? întrebă cu o voce mult mai clară, așa cum era înainte – lucidă și curioasă. Din California?

— Nu, mamă, am fost în Franța. Am găsit *masul* bunicii, am început eu să-i spun.

Ochii i se făcură mari, dar apoi pleoapele începură să se închidă și m-am temut că avea să cadă din nou într-un somn indus de sedative.

— Mamă, am găsit pictura bunicii. De la Picasso, am spus eu însuflețită. Ea murmură ceva de neînțeles. Mamă? am insistat. Mă auzi? Totul

va fi bine acum. M-am dus în Franța și am găsit ceea ce voiai tu de acolo. Ai avut dreptate. Picasso i-a dat bunicii un tablou!

Nu mi-am dat seama că Gil venise la ușă și stătea acum în picioare în spatele meu. Am încercat din nou.

— Mamă, m-ai auzit? Tabloul bunicii, de la Picasso. Mamă, l-am găsit!

Ea deschise ochii încă o dată, ca și cum avea nevoie de un efort extrem pentru a face acest lucru. Dar, de data aceasta, ea nu se uită la mine. Privirea ei merse dincolo de mine, spre ușă, unde Gil stătea în picioare. Se uită la el un timp, apoi zâmbi cu bună știință și se uită la mine, din nou, când tocmai îi repetam:

— L-am găsit!

Ea înțelese probabil diferit ultimele mele cuvinte, pentru că se uită de la Gil la mine.

— Mă bucur că l-ai găsit, șopti ea pe un ton conspirativ, strângându-mă încă o dată de mână.

Și chiar înainte să adoarmă din nou, mama adăugă:

— Se pare că el te iubește foarte mult.

Danny și Deirdre nu au aflat că eu o vizitasem pe mama. M-am furișat afară din spital la timp, exact atunci când detectivul meu m-a avertizat că Danny era pe drum. Eu și Gil am luat avionul privat până în Los Angeles, așa că am putut strânge câteva lucruri din apartamentul meu înainte de a ne întoarce în Nevada. În timp ce Gil era ocupat cu calculatorul său în camera mea de zi pentru a se ocupa de transferul de bani din vânzarea tabloului, eu lucram cu avocatul meu prin telefon, pentru a obține de urgență un ordin judecătoresc, așa că puteam merge înapoi pentru a o vedea pe mama, fără a fi hărțuită de frații mei vitregi.

Dar la primele ore ale dimineții următoare, mama mea a murit liniștită în somn.

Cel care m-a anunțat a fost detectivul meu, care încă o supraveghea pentru mine. După ce mi-a dat această veste devastatoare, m-am așezat pe canapea și am rămas acolo, mută și imobilizată pentru tot restul zilei.

Deirdre a așteptat încă douăzeci și patru de ore înainte să mă anunțe în mod oficial:

— Mama tocmai a murit în somn, m-a mințit ea la telefon. Nu va fi niciun priveghi. Trupul ei a fost transportat cu avionul la New York, pentru a fi îngropat alături de tata. Era dorința lor.

Deirdre vorbea exact ca un ucigaș care încearcă să acopere cât mai repede dovada crimei. Din câte știa ea, eu nu o mai văzusem pe mama de când făcuse accidentul vascular cerebral, dar Deirdre nu m-a întrebat nici măcar o dată dacă nu aș fi vrut să stau lângă trupul mamei pentru a-mi lua rămas-bun de la ea.

Tonul îngâmfat al surorii mele mi-a sugerat că era nespus de încântată să dețină controlul, de parcă asta i-ar fi conferit un soi de superioritate. Ea continuă să mă informeze dezinvoltă ce lucruri mai trebuiau rezolvate, de parcă ar fi planificat o petrecere, și nu o înmormântare.

— Mai este ceva. Danny spune să te anunț să nu te aștepți la mare lucru din averea lui tata. Cheltuielile pentru îngrijirea mamei au fost usturătoare, recită ea ca un papagal, ceea ce mi-a dat de înțeles că citea un discurs exersat, pe care-l pregătise împreună cu avocatul ei. Céline? întrebă ea, observând pentru prima oară că nu scosesem niciun cuvânt de-a lungul întregii convorbiri telefonice.

— La revedere, Deirdre, am spus și am închis.

Gil ieși din camera alăturată. El îmi spuse că avocatul lui aranjase transferul părții mele de bani din vânzarea tabloului într-un nou cont bancar pe numele meu, în Franța. Și bineînțeles, în ultima secundă, am reușit să virăm la timp banii pentru împrumutul lui Gil.

Dar mai existau însă câteva documente care trebuie semnate personal în Franța.

— Sunt gata când ești și tu, mi-a zis Gil.

Când i-am povestit ce mi-a spus Deirdre, a făcut o pauză.

— Céline. Hai să vorbim despre asta. Nu vrei să oprim la New York pentru înmormântare?

Am clătinat din cap, dar, în cele din urmă, am izbucnit în lacrimi. El a venit repede la mine și m-a îmbrățișat, ținându-mă așa până când lacrimile mi-au secat, pur și simplu. M-am agățat de căldura și puterea pieptului său. El încerca să mă potolească, sărutându-mi creștetul capului.

Mi-am ridicat fața brăzdată de lacrimi, lipind-o de obrazul lui.

Mai târziu, stând cu ochii uscați la masă în timp ce mâncam cina gătită de el, i-am spus:

— Jur pe Dumnezeu că nu știu cine sunt acești oameni alături de care am crescut. I-am iubit pentru că i-am considerat familia mea. Dar ei nu au iubit-o niciodată pe mama. Deci, nu au fost niciodată familia mea. Cum au putut să nu o iubească? Am vrut să o salvez. Și acum a plecat dintre noi. Doamne, ce rost a avut tot ce am făcut până acum?

— Te-ai asigurat că mama ta a știut până la sfârșit că a avut măcar dragostea ta, zise încet Gil. Ai fost acolo pentru ea, până la capăt. Așa că nu e nevoie de nicio justificare.

— Dragostea mea nu a împiedicat-o să fie o victimă, am spus cu amărăciune. Este ca și cum tot ce am crezut că era important în viață nu mai folosește la nimic. Nici măcar nu mai știu cine sunt eu cu adevărat.

— Știu unde poți merge pentru a afla, zise încet Gil. Dar depinde de tine.

Privirea lui mi-a dat puterea de care aveam nevoie. Geamantanele mele erau deja pregătite. Așa că în noaptea aceea ne-am urcat în avionul

privat încă o dată și ne-am îndreptat înapoi spre Franța.

43

Ondine, în grădină. Mougins. 1983

Ondine stătea la masa din bucătărie, la *mas,* atunci când telefonul sună din nou. Era Arthur și suna de la maternitate.

— Julie e bine. Vrea să rămân cu ea un pic mai mult, dar la noapte mă voi întoarce la *mas* să dorm puțin. Mâine-dimineață la prima oră am niște întâlniri, dar o să trec să te iau la prânz pentru a merge să vezi copilul, zise el cu fermitate, în mod clar, determinat să controleze întâlnirea dintre Ondine și soția lui. Părea iritat, ca și cum nașterea înainte de termen a copilului era un complot deliberat pentru a o ține pe Julie în Franța mai mult decât planificase el.

Ondine, politicoasă, pretinse că era de acord cu planul lui. Dar, după ce închise telefonul, decise ca imediat după plecarea lui Arthur, în dimineața următoare, să-l roage pe domnul Clément să o lase la spital; ea abia aștepta să le vadă pe Julie și pe mica și iubita ei nepoată Céline. În plus, voia să se asigure că amândouă erau, într-adevăr, bine.

Cu cât Ondine se gândea la asta, cu atât era sigură că ar fi fost ceva greșit să încalce promisiunea făcută lui Luc de a-i mărturisi lui Julie că Picasso era tatăl ei. Dar remușcările nu-i dădeau pace și până la urmă înțelese de ce.

„Cineva din această familie ar trebui să știe întreaga poveste despre mine și Picasso, Luc și Julie. Nu i-am promis niciodată lui Luc că nu-i voi spune nepoatei lui Picasso cine este ea cu adevărat! S-ar putea ca asta să o ajute pe Céline să aleagă cu înțelepciune și să-și găsească adevăratul destin. Dar eu voi mai fi în viață atunci când ea va fi destul de matură să mă asculte? Atunci când ea crește, oare va veni vreodată să mă viziteze? Sau Arthur îi va învenina sufletul împotriva mea? Aș

vrea să-i spun acum, dar cum poți să șoptești un secret unui copil?”

Apoi, inspirată, Ondine întinse mâna după stilou. În timp ce scria, bucătăria răsuna de scârțâitul peniței pe ultima coală de hârtie pe care o păstrase de la Café Paradis, de pe vremuri:

Cher Céline,

Vreau să-ți încredințez un secret pe care nu l-am dezvăluit nimănui, nici chiar mamei tale. Simt că este important pentru tine să știi exact cine eşti cu adevărat, dar eu sper că după ce vei citi tot ce trebuie să spun, în cele din urmă, vei înțelege că este numai alegerea ta pentru a decide cine vrei să devii și pentru a găsi o cale spre viața pe care o dorești cu adevărat…

Când, în sfârșit, ajunse la final, Ondine scoase un „Hah!” satisfăcut și semnă: „Bunica ta care te iubește, Ondine”.

Ea împături scrisoarea, o puse în plic și o sigilă.

„Dar cum să-i trimit o scrisoare unui copil?” se întrebă ea. Decise că ar fi fost mai bine să i-o încredințeze domnului Clément, astfel încât el să o păstreze împreună cu pictura într-un loc sigur. Și totuși, nu ar fi fost înțelept să lase această scrisoare la îndemână, chiar dacă era vorba de o singură noapte în care Arthur trebuia să doarmă acolo. Ea reflectă la acest lucru în liniște pentru un timp, apoi se gândi la o ascunzătoare temporară pentru plic – un loc în care Arthur nu ar fi căutat niciodată. Cel puțin scrisoarea ei avea să fie ferită de ochii indiscreți până a doua zi, când se putea întâlni cu Clément pentru a-i înmâna plicul, pe care acesta trebuia să-l păstreze împreună cu tabloul în seiful lui.

Ondine se simțea mult mai bine când își luă coșul și ieși afară. Soarele era încă fierbinte, încălzind pajiștile cu flori parfumate, și un vânt

ușor amesteca această mireasmă cu aerul sărat al mării.

— Ce zi luminoasă și fericită! oftă Ondine în timp ce trăgea o mică scară pliantă spre cireșul din capătul îndepărtat al terasei.

Cireșele atârnau acolo ca niște rubine întunecate și, în scurt timp, ea culese suficient de multe să-și umple coșul pentru tarta proaspătă pe care voia să o pregătească pentru Julie.

Când termină de cules, gâfâia de plăcere și, având o senzație de sufocare, lăsă scara acolo unde era. Lumina orbitoare filtrată printre crengile copacului o făcuse să amețească rău de tot. Revenind acum în direcția terasei, amețeala o cuprinse din nou, apoi simți o durere ciudată în piept. În secunda următoare, Ondine căzu în iarba moale, sub copac, ca un fruct copt.

Părea o străfulgerare de timp și conștiență, de parcă ar fi apăsat declanșatorul unui aparat foto de modă veche și viziunea ei ar fi dispărut, lăsând loc unui întuneric deplin, pentru o clipă, înainte de a reapărea.

„Acum ce ar trebui să fac?” se întrebă Ondine dezorientată. Soarele începuse să apună, iar în aer se simțea o răceală, dar atunci când vântul începu să legene iarba, ea avu impresia că aude o voce familiară vorbindu-i în șoaptă, ca foșnetul valurilor ce se grăbeau spre țărm, de parcă cineva i-ar fi ținut o scoică la ureche. Cineva care o iubea și care avea să-i ghideze sufletul cu vocea lui liniștitoare, protectoare și blândă.

— Luc? întrebă mirată Ondine. Am crezut că ai fost plecat în toți acești ani, *mon cher,* dar se pare că ai fost tot timpul aici, în grădină, veghind asupra mea!

Ea era încă întinsă pe spate și privea cerut albastru ce începea să se întunece și pe care luna era deja agățată ca o perlă strălucitoare.

— Ah, oftă Ondine, ce zi bună pentru a te naște.

Nu departe de casa lui Ondine, doamna Sylvie opri la o tarabă cu legume de pe marginea drumului pentru a cumpăra câteva lucruri proaspete pentru cină și pentru a discuta cu prietenii ei înainte de a merge acasă. Apoi, ea continuă să meargă pe drumul lung, plin de praf, până când un impuls puternic o făcu să se oprească brusc.

— Ondine! strigă ea dintr-odată, speriind păsările din copaci și iepurii din iarbă.

De undeva de sus se auzi țipătul funebru al unei bufnițe.

Doamna Sylvie nu ezită. Se întoarse imediat și plecă în grabă spre casa lui Ondine.

44

Céline, în Franța. 2014–2016

Marea deschidere a complexului *Le Mas Ondine* era un eveniment destul de încurajator pentru a-mi liniști oarecum suferința. Acum, că devenisem partener cu drepturi depline la *mas,* eram mai puțin înclinată să meditez la trecut sau să-mi fac griji cu privire la viitor. Înaintam pas cu pas, fără să mă grăbesc, chiar dacă era teribil de emoționant să înfrunt provocările vieții alături de Gil.

De fiecare dată când îi vedeam chipul, chiar dacă se întorcea după numai câteva ore, mă simțeam în culmea fericirii. Și pentru că vedeam această exuberanță oglindită și în privirea lui, am lăsat deoparte inhibițiile care îmi serviseră odată drept armură și mi-am pus toată încrederea în forțele proprii, pentru că nu mai aveam nevoie de nicio armă.

Atunci când nu lucram împreună cu Gil la meniuri și rezervări, eram ocupată cu sesiunile de machiaj pentru filme din Europa. Îmi puteam permite să fiu selectivă acum cu aceste contracte și am cumpărat un apartament la Cannes, care a devenit noul meu sediu de afaceri, din moment ce atât de multe companii de la Hollywood filmau în străinătate în prezent.

Între timp, Gil a câștigat cea de-a doua stea Michelin pentru restaurantul nostru, Pierrot. Iar lucrurile erau promițătoare și pentru viitorul noului nostru hotel care tocmai fusese deschis. Dar concurența la acest nivel era mai feroce decât mi-aș fi imaginat vreodată și ne ținea permanent în priză.

— Avem rezervări pentru cea mai mare parte a anului viitor, mă anunță Gil într-o dimineață însorită, la *mas*.

În timp ce vorbea, poștașul veni în micul său automobil pentru a livra corespondența. Când ne-a văzut stând în ușă, i-a depus scrisorile lui Gil cu un *Bonjour!* vioi. Apoi și-a atins cozorocul în semn de salut și a plecat mai departe.

— Asta e pentru tine, declară Gil în timp ce sorta plicurile.

Îmi întinse o scrisoare. Era de la avocatul gemenilor. Plicul conținea un cec care reprezenta partea ce îmi revenea din averea părinților mei. Gil mă privea în timp ce citeam cu voce tare suma ridicolă, spre amuzamentul său.

— Două mii cinci sute de dolari, am spus arătându-i și lui cecul. Dacă încă mă mai bătea gândul să împart o parte din averea mea cu Danny și Deirdre, acest bobârnac final m-a făcut să mă hotărăsc: nu vreau să mai am vreodată de-a face cu ei.

Gil clătină din cap.

— Bandiții!

— Cred că îi voi dona la acea mică biserică din apropiere, am spus, amintind faptul că sunetul dulce al acelor clopote vechi ce băteau atât de plăcut în zilele de duminică mă alinase când m-am întors din America.

Au trecut multe luni înainte ca Deirdre să vadă un articol despre restaurant și să afle că Gil și cu mine eram „un subiect” la modă. Acest lucru a determinat-o să trimită o carte poștală de Crăciun cu mesajul neobișnuit „Și ce mai e nou în viața ta??!!” Dar ea și Danny nu au aflat niciodată despre tablou; întreaga mea escapadă cu tabloul lui Picasso a rămas un secret între mine, Gil, avocații noștri și prietenul lui Gil, Paul, care cumpărase *Fata la fereastră.*

Și, desigur, draga mea mătușă Matilda.

Gil a insistat în mod neașteptat să împărtășim norocul din vânzarea tabloului cu ea, pentru a o ajuta să păstreze casa din Connecticut.

— Mulțumită ție, Céline, a spus el, vom face mult mai mulți bani acum că *masul* va fi folosit din nou cu succes. Este suficient pentru mine. Așa că folosește orice ai nevoie din partea care mi-a revenit după vânzarea tabloului pentru a o ajuta pe mătușa ta. Poți face orice simți că vrei să faci. Desigur, ea și prietenul ei Peter sunt bine-veniți să rămână la *mas* ca oaspeți ai noștri oricât vor dori.

— Da, vreau să o ajut pe mătușa Matilda, am fost eu de acord. Dar, de asemenea, o să pun deoparte suficienți bani, astfel încât să nu fie niciodată nevoie să apelăm la un cămătar pentru a păstra Le Mas Ondine!

Nu mi-a trecut deloc prin minte că puteau exista surprize și mai mari pentru mine.

M-am înșelat.

Epilog

Portul Vauban. 2016

Au trecut doi ani de când am vândut pictura, iar cumpărătorul promisese că avea să-mi ceară acceptul pentru noua ei casă, odată ce ar fi găsit un loc potrivit pentru *Fata la fereastră.* Totuși, de îndată ce Paul a pus mâna pe ea, nu am reușit să ajung la un acord cu el și am început să am îndoieli cu privire la afacerea pe care o făcusem. De aceea, când am primit, în sfârșit, un mesaj de la Paul spunând că pot veni în vizită înainte de a părăsi portul, m-am grăbit să ajung pe Cheiul Milionarilor din Port Vauban pentru această întâlnire improvizată pe marele său iaht, *Le Troubadour.*

Iar acum, în timp ce eu stau aici în biblioteca navei, așteptând pe o bancă, ce seamănă izbitor cu o strană de biserică, chiar în fața ochilor mei, unul dintre rafturile bibliotecii începe să se miște și se deschide larg o ușă secretă.

O femeie blondă într-un costum din olandă de un alb imaculat, cu un colier de diamante violet, se desprinde din acest sanctuar interior și se prezintă drept Cheryl, soția lui Paul. Zâmbitoare, ea spune încet:

— Poți intra acum.

O urmez în ceea ce se dovedește a fi cabina bunicii Ondine, în mijlocul somptuoaselor canapele Louis al XVI-lea, celor două fotolii Bergère din secolul al XIX-lea și micilor sculpturi de Giacometti și Rodin, există un mic alcov din lemn de nuc, ca un altar, unde *Fata la fereastră* a lui Picasso domnește peste toată celelalte. Ea este flancată de două ferestre subțiri și atent plasate, care dezvăluie o bucată de cer și marea învolburată. În timp ce gazda mea îmi întinde un pahar cu șampanie, ea îmi explică faptul că

portretul bunicii își petrece primăvara și vara aici, pe Riviera, oprindu-se în toate locurile faimoase de pe coastă, unde este foarte admirat de către oaspeți de seamă. Apoi, *Fata la fereastră* are parte de un tur al întregii lumi, petrecându-și iarna în Palm Beach, insulele Caraibe și chiar Patagonia.

— Și, adăugă Cheryl adaugă pe un ton liniștitor, Paul vrea să știi că a făcut un aranjament special cu muzeul Luvru din Paris. Au ales un loc minunat pentru tablou, odată ce au înțeles că e o moștenire națională. Așa că, recunoaște ea dând din cap, bunica ta va trăi mult timp după moartea noastră. Ei bine, sper să te bucuri de vizită. Te las în compania ei.

Apoi, ea părăsește gânditoare camera, astfel încât să-mi acorde puțină intimitate.

— *Bonjour, grand-mère,* rostesc eu încet.

Stau acolo în fața ei, ascultând strigătul îndepărtat al pescărușilor și simțind ocazional mișcările valurilor. Tânăra Ondine, uitându-se la mine, arată ca o prințesă care prezidează noile ei împrejurimi opulente și pare să-mi zâmbească triumfătoare; la urma urmei, în felul neînfricat, ea a obținut, într-adevăr, un soi de nemurire.

— *Superbe,* spun eu încet.

Mă așez pe un scaun Bergère și cad într-o scurtă visare, amintindu-mi tot ceea ce ni s-a întâmplat ca să ajungem aici. Și în această liniște deplină, simt până și prezența mamei mele astăzi, ca o briză care îmi atinge ușor umărul, ca și cum ar vrea să mă liniștească.

— *Merci, maman,* spun eu cu ochii în lacrimi.

Pentru că e ca și cum mama și bunica Ondine ar fi conspirat să-mi dea o nouă familie de care să am grijă – și nu numai Gil și Martin cel drăgălaș, dar și mătușa Matilda și prietenul ei, Peter. Printre toți acești oameni pe care îi iubesc, mă simt mai acasă ca oricând.

Sirena vasului începe să urle.

Iahtul e pregătit de plecare. Fără tragere de inimă, mă întorc să plec, chiar în momentul în care Paul intră în cameră. E un tip ciudat – tăcut, scund, chel, cu un aspect preocupat; și există o imobilitate stranie la el, o seninătate aparte, care este oarecum înfricoșătoare.

Dar acest om – un zeu în lumea investitorilor nemiloși – se oprește plin de reverență în fața picturii ca și cum ar fi ceva sfânt.

— Este o frumusețe, spune el privind-o ca hipnotizat.

După câteva clipe, se întoarce spre mine și spune cu blândețe:

— O vom păstra în siguranță. Mai vino să o vizitezi din când în când.

Acum, că turnarea filmului la care lucram s-a încheiat, îmi voi concentra atenția asupra *masului.* Se întâmplă la fel în fiecare an: ne adunăm întotdeauna puterile pentru Marele Premiu de Formula Unu de la Monaco, care anunță oficial deschiderea noului sezon pe Riviera, când începe atacul real al turiștilor. Fiind atât de ocupați și eu, și Gil, sunt sigură că în curând nu vom mai avea nici măcar o oră în care să fim singuri.

Iar în acest an mă ocup de machiajul actrițelor de la Festivalul de Film de la Cannes.

Dar tocmai în această dimineață, Gil, deja ocupat cu pregătirile pentru noua bucătărie și a ștaifului de la hotel, m-a sfătuit:

— Ar trebui să îți iei câteva zile libere înainte de a te apuca de treabă în circul ăsta. Bucură-te cât poți de timpul tău liber, atât cât îl mai ai!

Așa că, în timp ce mă întorc la mașina mea în parcare, văd că mai multe iahturi din întreaga lume se întorc în Marea Mediterană, pânzele lor albe fâlfâind ușor în depărtare. Ele mă inspiră să fac ceva ce nu am mai făcut de mult – să las deoparte pensulele de machiaj și să pun mâna pe vechea cutie de vopsele și pe șevaletul portabil, pe care le-

am expediat aici de la apartamentul meu din Los Angeles, aruncându-le în portbagajul mașinii. Încă din anii de școală am pictat, dar numai în anumite zile – în special, în zilele de sărbătoare.

Iar acum, când îmi pun șevaletul în parcul din zona Portului Vauban, în sfârșit, încep să văd literalmente lumina – acea combinație vrăjită de strălucire și delicatețe reflectată de Marea Mediterană, care a fermecat atâția pictori de-a lungul secolelor.

Mă lupt cu paleta și tuburile de vopsea, pe care le storc pentru a obține pete vâscoase de culoare într-o frenezie delirantă, ca să pot reda ceea ce vedeam, pornind de la un orizont stratificat în toate nuanțele imaginabile de albastru – cobalt intens și ultramarin franțuzesc, azuriu și bleu pal și turcoaz. La prânz, în piață, soarele aprinde tot ceea ce atinge cu esența sa orbitoare – galben de cadmiu, stacojiu și verde crom pentru standurile doldora de legume de primăvară, fructe, flori și roți de brânză atât de proaspete, încât sunt calde atunci când *le fromagère* mi le dă. Iar la sfârșitul zilei, lumina care se stinge lasă o urmă monocromatică lucioasă între trandafiriu, ocru și cărămiziu, care se revarsă peste chipurile de sfinx ale acelor săteni bătrâni care stau la mese de picnic și care joacă cărți la fel de serioși ca atunci când se roagă.

Pictez într-o frenezie de inspirație, care necesită o concentrare maximă. Dacă nu voi reuși să evoc trecutul, măcar să-l las acolo unde este.

Când mă întorc la *mas,* mă duc direct la porumbar pentru a despacheta alimentele apetisante pe care le-am cumpărat de la piață. Gil și cu mine ajungem des aici la sfârșitul zilei, pentru a prepara băuturi și pentru a cina. Lumina și umbrele grădinii din fața bucătăriei sunt atât de izbitoare astăzi, încât nu pot rezista să-mi așez șevaletul chiar acolo. Și în timp ce lucrez, Gil intră literalmente în scena pe care încerc să o reproduc. Cară o cutie pe care o lasă cu o bufnitură pe

vechea masă de picnic, pe care niciunul dintre noi nu a putut suporta să o arunce.

— Ce-i asta? întreb eu absentă în timp ce mă apuc să pictez imaginea lui în scenariul meu.

— Oale vechi și tigăi, spune el entuziasmat. Au fost în cutia aceea pe care am luat-o din spațiul de depozitare de la Monaco, când am fost să căutăm vechiul tău dulap albastru, ții minte? Aceste accesorii pentru gătit sunt minunate. Și uite, în rola asta din piele este un vechi set de cuțite pentru bucătărie!

El pune rola din piele pe masă și desface curelele care au niște catarame înguste.

— Sunt niște frumuseți! proclamă Gil, admirând fiecare cuțit pus în interiorul propriului buzunar special, din piele căptușită cu pâslă. Fabricat în Franța. Vintage Opinel, cugeta el, examinând-le unul câte unul. Este setul complet al unui *chef*.

Deodată tace. Sunt atât de absorbită de pictura mea, că nu înțeleg ce se întâmplă până când el nu se ridică de la masă și vine mai aproape. Are o expresie ciudată.

Se oprește chiar în fața mea, ținând un plic.

— Este pentru tine, spune el.

— Ce e? întreb, punând jos pensula și ștergându-mă de vopsea.

— Pare personal. Ai putea spune că e o livrare specială, spune el intrigat. Era îndesat într-unul dintre acele buzunare de cuțit. Se pare că aceste accesorii de bucătărie au aparținut bunicii tale. Știi, un bucătar nu merge nicăieri fără un set de cuțite.

Uluită, iau plicul și studiez scrisul, care a devenit atât de familiar amândurora după ce am citit agenda bunicii Ondine și din moment ce folosim unele dintre rețetele ei în acest sezon. Pe partea frontală a plicului scrie: „Pentru Céline, în ziua nașterii ei”.

— Oh, Doamne, spun eu, studiind îndelung plicul înainte să-l deschid cu mare atenție.

Desfac coala de hârtie din interior, permițându-i lui Gil să citească peste umărul meu.

Trebuie să-l citesc din nou și din nou, uimită de cuvinte uimitoare precum *moștenirea lui Picasso* și *moștenirea mamei tale* și *bunicul tău.* În cele din urmă, ne uităm unul la altul stupefiați. Și totuși, eu încă nu pot să înțeleg pe deplin.

— Picasso și Ondine, deci mama mea era fiica lui? Dar ce înseamnă toate astea? reușesc eu să întreb.

Gil, cu adevărat uimit, îmi face semn spre multitudinea de vopsele și pensule din fața mea.

— Cred, draga mea, spune el cu blândețe, că, în tot acest timp, acel Picasso demult pierdut al bunicii tale… erai de fapt tu.

Mulțumiri

Aș dori să le mulțumesc tuturor celor care m-au ajutat: Rosamond Bernier, care, în timpul funcției de lector la Muzeul Metropolitan de Artă, a fost atât de generoasă cu anecdotele și cercetarea ei despre Picasso și Matisse, când i-am luat interviul pentru o poveste din ziar. De asemenea, mulțumesc Centrului de Arte Pelham, care m-a prezentat colecționarilor și criticilor de artă ai secolului XX, când am lucrat la publicitatea acestora. Și voi fi întotdeauna recunoscătoare pictorului Alexander Rutsch, prieten al lui Picasso, care mi-a reprodus această *Fată la fereastră* în schițele sale în timp ce călătoream împreună cu trenul. Aș vrea să le mulțumesc tuturor prietenilor mei din Franța, în special lui Jean-Jacques Poulet și Giuseppe Cosmai. Lui Christophe Prosper, precum și bucătarilor cu stele Michelin Serge Gouloumés și Didier Anies pentru că m-au învățat atâtea lucruri despre bucătăria din Provence. Mulțumesc, de asemenea, tuturor persoanelor de la Muzeul Picasso (Château Grimaldi) din Antibes pentru amabilitatea lor.

Multe mulțumiri lui Ruth G. Koizim, lector senior și director al departamentului de limba franceză de la Universitatea Yale. Și cercetătorilor de la Institutul Francez Alliance Française din Manhattan, în special lui Yann Carmona. Îi mulțumesc lui Brandon Collura, de la Clubul Lauderdale Yacht, pentru opiniile sale cu privire la toate chestiunile ce țin de nautică. Și le mulțumesc lui Jaime Gant Dittus și lui Elizabeth Corradino pentru sfaturile lor înțelepte. Pentru cei de la Casa Scriitorilor, sincerele mele mulțumiri lui Susan Golomb pentru amabilitate, înțelegere și consiliere; și tuturor colegilor ei, în special generoasei Amy Berkower și, de asemenea, lui Genevieve Gagne-Hawes, Maja Nikolic și Scott

Cohen. De la Random House, mulțumiri speciale Ginei Centrello și lui Jennifer Hershey pentru sprijinul lor continuu încă de la început. Și cum aș putea să-i mulțumesc îndeajuns Susannei Porter pentru devotamentul cu care m-a încurajat, pentru înțelepciunea ei intuitivă, răbdarea, umorul și redactarea ei sensibilă de foarte bună calitate. Mulțumiri și lui Kim Hovey, Mark Tavani, Libby Meguire, Sheilei Kay, Susan Corcoran, Melanie Denardo, Robbin SchifF, Kathy Lord și Priyanka Krishnan. Mulțumirile mele speciale lui Margaret Atwood, pentru anii de încurajări, prietenie, ceai și „sumedenia de ponturi”. În sfârșit, toată dragostea și recunoștința pentru soțul meu, Ray, pentru credința lui de neclintit, sfatul editorial, inteligența și compania lui în drumul nostru spre colțurile îndepărtate ale Franței, în căutarea poveștilor frumoase, înotului și delicateselor.

CAMILLE AUBRAY, finalistă a concursului Pushcart Press Editors' Book Award, a fost distinsă cu bursa Fundației Edward F. Albee. A studiat Literatura la Universitatea din Londra și la Toronto. A făcut parte din echipa de scenariști ai serialelor *Life to Live* și *Capitol,* a predat cursuri de scriere la Universitatea din New York și a fost redactor și producător pentru mai multe emisiuni americane de știri.

În prezent, își împarte timpul între Connecticut și sudul Franței.

„Intrigile, arta, gastronomia și amăgirile sunt împletite laolaltă într-o poveste despre dragoste și trădare, țesută în jurul vieții și a operei lui Picasso. Emoționant și plin de adevăruri, acest roman foarte bine scris mi-a stârnit dorul de tocana făcută de mama și de soarele din orășelul Juan-les-Pins."

JACQUES PÉPIN, chef, personalitate TV, scriitor

„O saga de familie plină de culoare. *Cina cu Picasso* este un roman în care lucrurile neînsemnate sunt transformate în adevărate comori inestimabile. Fie că este vorba despre o femeie care găsește înțelesuri într-o situație tristă, fie despre un geniu care are de trecut peste o perioadă grea pentru a crea capodopera vieții lui, personajele romanului lui Camille Aubray demonstrează cât de importante sunt vicisitudinile pentru binele din viața noastră."

THE WASHINGTON POST

„Un roman delicios, de atmosferă. Veți fi bucuroși că ați acceptat să fiți părtași ai acestei aventuri!"

Revista *PEOPLE*

ISBN 978-606-776-221-1

{1} Cheiul miliardarilor (n.tr.)

{2} Repede, repede! (în fr. în original – n.red.)

{3} Imediat! (în fr. în original - n.red.)

{4} Proprietar (în fr. în original - nr. red.)

{5} Vă rog, aș vrea să folosiți mai mult ardei iute în excelenta voastră *bouillabaisse*. (în fr. în original - n.tr.)

{6} Aperitive (în fr. în original - n.red.)

{7} Copiii mei. (în fr. în original - n.red.)

{8} Bucurie de a trăi (în fr. în original – n.tr.)

{9} Pentru puțin! (în fr. în original – n.tr.)

{10} Tocăniță (în fr. în original - n.tr.)

{11} Chiftele (în fr. în original - n.tr.)

{12} Creveți (în fr. în original - n.tr.)

{13} Buchet de garnitură, din ierburi aromatice (în fr. în original - n.tr.)

{14} Mâncare de fasole cu carne de porc, caracteristică sudului Franței (în fr. în original - n.tr.)

{15} Bezea cu frișcă (în fr. în original - n.tr.)

{16} Culegători de sare (în fr. în original - n.tr.)

{17} Desigur (în fr. în original - n.tr.)

{18} Cum trebuie? (în fr. în original - n.tr.)

{19} Tehnică de tăiere în fâșii lungi a verdețurilor (n.red.)

{20} Ondine, ești o adevărată artistă! (în fr. în original - n.tr.)

{21} Rahat! (în fr. în original - n.tr.)

{22} Iertați-mă pentru acest inconvenient. (în sp. în original – n.tr.)

{23} Pantalonași, lenjerie intimă (în fr. în original - n.tr.)

{24} Pate copt în cuptor în vas de ceramică (în fr. în original - n.tr.).

{25} Mi-ar plăcea să văd bucătăria bunicii mele.

{26} O hoață! (în fr. în original – n.tr.)

{27} Bună gospodină (în fr. în original - n.red.)

{28} Cu voce scăzută (în italiană în original - n.red.)

{29} Alfred Tennyson, *Atacul cavaleriei ușoare.*

{30} Depozit colateral, care are ca scop protejarea participanților la tranzacții comerciale. (n.red.)

{31} Este gol (în fr. în original - n.tr.).

Table of Contents

Prolog	5
1	11
2	28
3	38
4	50
5	58
6	80
7	100
8	115
9	135
10	147
11	154
12	163
13	176
14	194
15	210
16	219
17	226
18	238
19	243
20	262
21	275
22	292
23	302
24	309
25	322
26	334

27 342
28 357
29 361
30 366
31 381
32 393
33 401
34 411
35 416
36 420
37 430
38 437
39 447
40 451
41 462
42 468
43 480
44 484
Epilog 487
Mulțumiri 493